

Година XXVIII
Петак, 26. јула 2024. године

Број/Број
51

Godina XXVIII
Petak, 26. jula/srpnja 2024. godine

ISSN 1512-7508 - српски језик
ISSN 1512-7486 - босански језик
ISSN 1512-7494 - хрватски језик

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

545

На основу члана 20. г) и члана 196. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23 и 87/23), Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 20. сједници одржаној 16.07.2024., донио је

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СЕКРЕТАРА ПРЕДСТАВНИЧКОГ
ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

Дражен Мустапић именује се на дужност секретара Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

II

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-34-1-1382-1/24
16. јула 2024. године
Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Небојша Радмановић, с. р.

На основу члана 20. г) и члана 196. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23 и 87/23), Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине је, на 20. сједници, одржаној 16.7.2024., донио је

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ СЕКРЕТАРА ПРЕДСТАВНИЧКОГ
ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I.

Дражен Мустапић именује се на дужност секретара Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

II

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-34-1-1382-1/24
16. јула 2024. године
Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Небојша Радмановић, с. р.

На основу члана 20. г) и члана 196. Пословника Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23 и 87/23), Заступнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 20. сједници одржаној 16.7.2024., донио је

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТАЈНИКА ЗАСТУПНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I.

Дражен Мустапић именује се на дужност тајника Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

II.
Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-34-1-1382-1/24
16. srpnja 2024. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Nebojša Radmanović, v. r.

САВЈЕТ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

546

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 2. став (3) Одлуке о начину коришћења средстава акумулираног вишка прихода над расходима Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 47/23), на приједлог Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 54. сједници, одржаној 4. јула 2024. године, донио је

ОДЛУКУ О УПОТРЕБИ ДИЈЕЛА СРЕДСТАВА АКУМУЛИРАНОГ ВИШКА ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ОСТВАРЕНОГ ЗАКЉУЧНО СА 31.12.2021. ГОДИНЕ

Члан 1.
(Предмет)

Овом одлуком одређује се употреба дијела средстава акумулираног вишка прихода над расходима Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине оствареног закључно са 31.12.2021. године, у износу од 6.578.241,66 КМ.

Члан 2.
(Намјена средстава)

- Средства из члана 1. ове одлуке додјељују се сљедећим корисницима средстава (у даљњем тексту: корисници средстава):
 - Влади Федерације Босне и Херцеговине износ од 4.045.618,62 КМ,
 - Влади Републике Српске износ од 2.466.840,62 КМ и
 - Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине износ од 65.782,42 КМ.

Члан 3.

(Начин реализације Одлуке)

- Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине закључује уговор о коришћењу средстава са корисницима средстава из члана 2. став (1) ове одлуке, којим ће се дефинисати услови, сврха, начин коришћења средстава, извјештавање, одговорности уговорних страна и друга питања важна за реализацију средстава.
- Уколико корисник средстава не прихвати услове прописане уговором, губи право на коришћење средстава.
- Корисници средстава из члана 2. став (1) ове одлуке средства ће реализовати у складу са Законом о јавним набавкама ("Службени гласник БиХ", бр. 39/14 и 59/22).

Члан 4.

(Извјештавање)

- Корисници средстава из члана 2. став (1) ове одлуке дужни су да до 31. 12. 2025. године доставе извјештаје о намјенском утрошку дозначених средстава Савјету министара Босне и Херцеговине, а путем Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине.
- Уколико се установи ненамјенско трошење дозначених средстава, корисник средстава из члана 2. став (1) ове одлуке је дужан да изврши поврат целокупног износа дозначених средстава у року од 30 дана од дана када Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине писаним путем то од њега затражи.
- Уколико корисник средстава није утрошио целокупна дозначена средства за намјену утврђену овом одлуком и у року утврђеном уговором из члана 3. ове одлуке, дужан је да изврши поврат неутрошених средстава у року од 30 дана од уговореног рока за реализацију.
- У случају из ст. (2) и (3) овог члана покреће се поступак пред надлежним органом против корисника средстава који није оправдао дозначена средства.

Члан 5.

(Евидентирање намјенских средстава)

Евиденцију коришћења намјенских средстава, као програм посебних намјена, води Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине на економском коду 6141 Трансфери другим нивоима власти.

Члан 6.

(Надлежност за реализацију Одлуке)

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 7.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од дана ступања на снагу Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2024. годину.

СМ број 122/24
4. јула 2024. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 2. stav (3) Odluke o načinu korištenja sredstava akumuliranog viška prihoda nad rashodima Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 47/23), na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 54. sjednici, održanoj 4. jula 2024. godine, donijelo je

ОДЛУКУ О УПОТРЕБИ ДИЈЕЛА СРЕДСТАВА АКУМУЛИРАНОГ ВИШКА ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ОСТВАРЕНОГ ЗАКЉУЧНО СА 31.12. 2021. ГОДИНЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овом одлуком одређује се употреба дијела средстава акумулираног вишка прихода над расходима Регулаторне агенције

za komunikacije Bosne i Hercegovine ostvarenog zaključno sa 31.12.2021. godine, u iznosu od 6.578.241,66 KM.

Član 2.

(Namjena sredstava)

- (1) Sredstva iz člana 1. ove odluke dodjeljuju se sljedećim korisnicima sredstava (u daljnjem tekstu: korisnici sredstava):
 - a) Vladi Federacije Bosne i Hercegovine iznos od 4.045.618,62 KM,
 - b) Vladi Republike Srpske iznos od 2.466.840,62 KM i
 - c) Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine iznos od 65.782,42 KM.
- (2) Korisnici sredstava iz stava (1) ovog člana će sredstva koristiti za podršku razvoja i unapređenje sektora komunikacija u Bosni i Hercegovini, a u skladu s odlukama Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Srpske i Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 3.

(Način realizacije Odluke)

- (1) Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine zaključuje ugovor o korištenju sredstava sa korisnicima sredstava iz člana 2. stav (1) ove odluke, kojim će se definirati uvjeti, svrha, način korištenja sredstava, izvještavanje, odgovornosti ugovornih strana i druga pitanja važna za realizaciju sredstava.
- (2) Ukoliko korisnik sredstava ne prihvati uvjete propisane ugovorom, gubi pravo na korištenje sredstava.
- (3) Korisnici sredstava iz člana 2. stav (1) ove odluke sredstva će realizirati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", br. 39/14 i 59/22).

Član 4.

(Izvjestavanje)

- (1) Korisnici sredstava iz člana 2. stav (1) ove odluke dužni su do 31. 12. 2025. godine dostaviti izvještaje o namjenskom utrošku doznačenih sredstava Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, a putem Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine.
- (2) Ukoliko se ustanovi nenamjensko trošenje doznačenih sredstava, korisnik sredstava iz člana 2. stav (1) ove odluke je dužan izvršiti povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine pisanim putem to od njega zatraži.
- (3) Ukoliko korisnik sredstava nije utrošio cjelokupna doznačena sredstva za namjenu utvrđenu ovom odlukom i u roku utvrđenom ugovorom iz člana 3. ove odluke, dužan je izvršiti povrat neutrošenih sredstava u roku od 30 dana od ugovorenog roka za realizaciju.
- (4) U slučaju iz st. (2) i (3) ovog člana pokreće se postupak pred nadležnim organom protiv korisnika sredstava koji nije opravdao doznačena sredstva.

Član 5.

(Evidentiranje namjenskih sredstava)

Evidenciju korištenja namjenskih sredstava, kao program posebnih namjena, vodi Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine na ekonomskom kodu 6141 Transferi drugim nivoima vlasti.

Član 6.

(Nadležnost za realizaciju Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine i Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Član 7.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od dana stupanja na snagu Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2024. godinu.

VM broj 122/24
4. jula 2024. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03,42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 2. stavak (3) Odluke o načinu korištenja sredstava akumuliranog viška prihoda nad rashodima Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 47/23), na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 54. sjednici, održanoj 4. srpnja 2024. godine, donijelo je

ODLUKU

O UPOTREBI DIJELA SREDSTAVA AKUMULIRANOG VIŠKA PRIHODA NAD RASHODIMA REGULATORNE AGENCIJE ZA KOMUNIKACIJE BOSNE I HERCEGOVINE OSTVARENOG ZAKLJUČNO S 31. 12. 2021. GODINE

Članak 1.

(Predmet)

Ovom Odlukom određuje se upotreba dijela sredstava akumuliranog viška prihoda nad rashodima Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine ostvarenog zaključno s 31.12.2021. godine, u iznosu od 6.578.241,66 KM.

Članak 2.

(Namjena sredstava)

- (1) Sredstva iz članka 1. ove Odluke dodjeljuju se sljedećim korisnicima sredstava (u daljnjem tekstu: korisnici sredstava):
 - a) Vladi Federacije Bosne i Hercegovine iznos od 4.045.618,62 KM,
 - b) Vladi Republike Srpske iznos od 2.466.840,62 KM i
 - c) Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine iznos od 65.782,42 KM.
- (2) Korisnici sredstava iz stavka (1) ovog članka će sredstva koristiti za podršku razvoja i unapređenje sektora komunikacija u Bosni i Hercegovini, a sukladno odlukama Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Srpske i Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Način realizacije Odluke)

- (1) Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine zaključuje ugovor o korištenju sredstava s korisnicima sredstava iz članka 2. stavak (1) ove Odluke, kojim će se definirati uvjeti, svrha, način korištenja sredstava, izvještavanje, odgovornosti ugovornih strana i druga pitanja važna za realizaciju sredstava.
- (2) Ako korisnik sredstava ne prihvati uvjete propisane ugovorom, gubi pravo na korištenje sredstava.
- (3) Korisnici sredstava iz članka 2. stavak (1) ove Odluke sredstva će realizirati sukladno Zakonu o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH", br. 39/14 i 59/22).

Чланак 4.
(Izvjештаvanje)

- (1) Korisnici sredstava iz članka 2. stavak (1) ove Odluke dužni su do 31. 12. 2025. godine dostaviti izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, a putem Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine.
- (2) Ako se ustanovi nenamjensko trošenje doznačenih sredstava, korisnik sredstava iz članka 2. stavak (1) ove Odluke je dužan izvršiti povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine pisanim putem to od njega zatraži.
- (3) Ako korisnik sredstava nije utrošio cjelokupna doznačena sredstva za namjenu utvrđenu ovom Odlukom i u roku utvrđenom ugovorom iz članka 3. ove Odluke, dužan je izvršiti povrat neutrošenih sredstava u roku od 30 dana od ugovorenog roka za realizaciju.
- (4) U slučaju iz st. (2) i (3) ovog članka pokreće se postupak pred nadležnim tijelom protiv korisnika sredstava koji nije opravdao doznačena sredstva.

Чланак 5.

(Evidentiranje namjenskih sredstava)

Evidenciju korištenja namjenskih sredstava, kao program posebnih namjena, vodi Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine na ekonomskom kodu 6141 Transferi drugim razinama vlasti.

Чланак 6.

(Nadležnost za realizaciju Odluke)

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine i Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine.

Чланак 7.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od dana stupanja na snagu Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2024. godinu.

VM broj 122/24
4. srpnja 2024. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

547
На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 28. став 2. и члана 34. Закона о државној служби у институцијима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 52. сједници, одржаној 18.6.2024. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ РУКОВОДЕЋЕГ ДРЖАВНОГ СЛУЖБЕНИКА - СЕКРЕТАРА С ПОСЕБНИМ ЗАДАТКОМ У МИНИСТАРСТВУ ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. **Едина Имамовић**, именује се за руководећег државног службеника - секретара с посебним задатком у Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, на мандатни период од пет година.

2. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 121/23
18. јуна 2024. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 28. став 2. и члана 34. Закона о државној служби у институцијима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17), Вјеће министара Босне и Херцеговине на 52. сједници, одржаној 18.6.2024. године, донијело је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ РУКОВОДЕЋЕГ ДРЖАВНОГ СЛУЖБЕНИКА - СЕКРЕТАРА С ПОСЕБНИМ ЗАДАТКОМ У МИНИСТАРСТВУ ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. **Едина Имамовић**, именује се за руководећег државног службеника - секретара с посебним задатком у Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, на мандатни период од пет година.
2. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 121/23
18. јуна 2024. године
Сарајево

Председavajuћа
Вјећа министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 28. ставка (2) и члана 34. Закона о државној служби у институцијима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17), Вјеће министара Босне и Херцеговине на 52. сједници, одржаној 18.6.2024. године, донијело је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ РУКОВОДЕЋЕГ ДРЖАВНОГ СЛУЖБЕНИКА - ТАЈНИКА С ПОСЕБНИМ ЗАДАТКОМ У МИНИСТАРСТВУ ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. **Едина Имамовић**, именује се за руководећег државног службеника - тајника с посебним задатком у Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, на мандатно раздобље од пет година.
2. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 121/23
18. липња 2024. године
Сарајево

Председateljica
Вјећа министара БиХ
Борјана Кришто, в. р.

**МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ
И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

548

УПУТСТВО**О НАЧИНУ СПРОВОЂЕЊА ОДЛУКЕ О КВАЛИТЕТУ
ТЕЧНИХ НАФТНИХ ГОРИВА**

1. Овим упутством уређује се начин спровођења Одлуке о квалитету течних нафтних горива ("Службени гласник БиХ", број 10/24).
2. Контролу код пуштања течних нафтних горива у промет на тржиште Босне и Херцеговине, тј. контролу домаће производње на изласку из рафинерије и контролу при увозу, обављају органи тржишне инспекције у саставу ентитетских управа за инспекцијске послове и Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.
3. Сви пумпни аутомати који се користе за испоруку течног нафтног горива морају да буду обиљежени у складу са захтјевима стандарда BAS EN 16942. Наљепнице на пумпним аутоматима морају да буду исписане црним словима на бијелој или сребрној подлози. У складу са чланом 43. став (1) Одлуке, обавеза обиљежавања пумпних аутомата прописана Одлуком настаје најкасније у року до годину дана од дана ступања на снагу Одлуке.
Пумпни аутомати могу да буду додатно обиљежени комерцијалним називом горива у складу са квалитетом који се испоручује крајњем кориснику под условом да не крше правила прописана чланом 7. Одлуке.
4. Адитивирана течна нафтна горива из члана 15. став (2) Одлуке мора пратити Изјава о адитивима у коју се уписује: врста и својства адитива, назив адитива, произвођач адитива, изјаву енергетског субјекта да је адитив у гориво додато према препоруци произвођача. Саставни дио овог упутства је Изјава о адитивима.
Овлашћене бензинске пумпе су све пумпе регистроване у власништву предузећа према важећим прописима ентитета Босне и Херцеговине и прописима Брчко дистрикта Босне и Херцеговине која обављају дјелатност увоза течних нафтних горива, производње течних нафтних горива, трговину течним нафтним горивима, биогоривима, те која обављају дјелатност трговине моторним и осталим течним нафтним горивима у малопродаји.
Специјализоване цистерне у којима се могу додавати адитиви приликом превоза су цистерне којима се врши превоз течних нафтних горива у складу са прописима ентитета БиХ и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине о превозу опасних материја.
5. Органи тржишне инспекције, поред количинске и органолептичке контроле, контролишу и усклађеност докумената који прате течна нафтна горива која се стављају у промет на тржиште Босне и Херцеговине са одредбама Одлуке, о чему издају одговарајућу исправу. У оквиру редовне контроле инспекцијски органи врше:
 - а) инспекцијски надзор над достављањем података надлежним органима;
 - б) контролу посједовања и ваљаности рјешења о именовану са обимом акредитације;
 - ц) увид у обим акредитације тестних лабораторија;
 - д) контролу квалитета нафтних деривата и одговарајуће документације;
 - е) контролу спровођења програма и динамике спровођења мониторинга;

- ф) контролу означавања пумпних аутомата; и
- г) контролу пописаних и утрошених количина горива након ступања на снагу ове одлуке.

6. Документи који прате течна нафтна горива која се стављају у промет наведена у тачки 5) овог упутства, а у складу са чланом 29. Одлуке су: Изјава о усклађености са стандардима квалитета течних нафтних горива и Извјештај о испитивању производа (оригинал или копија овјерена од стране овлашћеног органа за овјеравање потписа, рукописа и преписа у складу са важећим прописима у ентитетима Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске те Брчко дистрикту Босне и Херцеговине). Ове документе обезбјеђује добављач течних нафтних горива и дужан их је приложити уз сваку пошиљку горива.
Образац Изјаве о усклађености са одговарајућим садржајем штампан је као Прилог IV Одлуке. Упутство за испуњавање обрасца је саставни дио овог упутства.

Упутства о испуњавању обрасца

1. Свака изјава о усклађености мора да буде регистрована у Регистру изјава о усклађености. Под "регистрацијски број" се уписује редни број из Регистра.
2. Под "матични број добављача" се уписује матични број добављача течног нафтног горива, под "назив добављача" се уписује назив добављача течног нафтног горива, затим адреса добављача, број телефона, број факса и имејл адреса добављача и мјесто сједишта добављача.
3. Под "име и презиме одговореног лица у правном лицу" уписује се име и презиме одговорног лица у правном лицу добављача.
4. Под "назив производа" уписује се производ означен одговарајућим називом, односно стандардом из Одлуке.
5. Под "количина пошиљке" уписује се количина течног нафтног горива.
6. Под "број отпремнице" и "датум или број царинске декларације и датум" уписује се број отпремнице и датум или број царинске декларације и датум.
7. Уколико је течно нафтно гориво вишег квалитетног нивоа потребно је означити квадрат испред.
8. У пољу "побољшане карактеристике" потребно је навести које су то побољшане карактеристике течног нафтног горива те навести стандард којим су прописане побољшане карактеристике.
9. У поље "течно нафтно гориво произведено у" треба навести државу поријекла течног нафтног горива.
10. У поље "течно нафтно гориво је испитано у акредитованој лабораторији" треба навести назив и сједиште лабораторије, број рјешења акредитације лабораторије која је вршила испитивање течног нафтног горива.
11. У поље "број и датум извјештаја о испитивању" уписује се дјеловодни број испитивања и датум испитивања или извјештавања течног нафтног горива.
12. На крају текста "под пуном материјалном и кривичном одговорношћу изјављујем да течно нафтно гориво, на које се односи ова изјава, одговара квалитету и граничним вриједностима дефинисаним Одлуком о квалитету течних нафтних горива ("Службени гласник БиХ", број)"

уписује се број службених гласника у којима је објављена важећа Одлука о квалитету течних нафтних горива, као и евентуалне измјене и допуне Одлуке.

13. На крају обрасца уписује се мјесто и датум испуњавања обрасца, те читљиво име и презиме одговорног лица, потпис и печат фирме.

НАПОМЕНА: Сви подаци се уписују штампаним словима, руком, писаћом машином или рачунаром.

7. Горива која не испуњавају захтјеве квалитета прописан Одлуком не могу се стављати у промет на тржиште Босне и Херцеговине. Осим горива са граничним вриједностима дефинисаним важећим датираним издањима стандарда у чл. 8, 9, 10, и 12. чија примјена је обавезна, на тржишту се могу наћи и горива вишег квалитетног нивоа. Горива која имају квалитет изнад нивоа прописаног Одлуком могу да се стављају на тржиште сагласно члану 6. Одлуке. Течно нафтно гориво вишег квалитетног нивоа мора да има побољшане одређене физичко-хемијске карактеристике и могу се ставити на тржиште горива чији је квалитет дефинисан објављивањем новијих издања стандарда за квалитет течног нафтног горива. Таква горива морају да буду декларисана навођењем ознаке новог издања стандарда и исти морају бити објављени на интернет страници Института за стандардизацију Босне и Херцеговине.

У члановима 8. и 9. Одлуке о квалитету течних нафтних горива је назначено да се морају задовољити сви захтјеви стандарда BAS EN 228+A1:2018 и BAS EN 590+A1:2018. У овим стандардима су дате табеле о Захтјевима и методама испитивања за безоловни бензин и дизел гориво.

У стандарду **BAS EN 228+A1:2018** код метода за истраживачки и моторни октански број (RON и MON) наводе се методе испитивања EN ISO 5164^b и EN ISO 5163^b. (^b- Фактор корекције од 0,2 за MON и RON мора се одузети за израчунавање крајњег резултата, прије извјештавања у складу са захтјевима Европске директиве 98/70EC (1) укључујући накнадне амандмане (2), (3) и (11)). Стандард BAS EN 228+A1:2018 у табелама 1 и 2 у напомени датој уз наведене стандарде за RON и MON, позива се и на тачку 5.7.2. овог стандарда у којој наводи да се за одређивање ових параметара (RON и MON) могу користити и алтернативне методе у односу на оне наведене у табелама 1 и 2.

BAS EN 228+A1:2018 тачка 5.7.2. Арбитражне методе испитивања

У случајевима неслагања у погледу моторног октанског броја и истраживачког октанског броја, морају се користити EN ISO 5163 и EN ISO 5164, респективно. За одређивање MON и RON могу се користити и алтернативне методе у односу на оне наведене у табели 1. и табели 2, под условом да те методе потичу из признате серије метода и имају валидну изјаву о прецизности изведену у складу са EN ISO 4259, које показују прецизност најмање једнаку прецизности референтне методе. Када се користи алтернативна метода, испитни резултат такође мора имати доказиву везу с резултатом добијеним коришћењем референтне методе.

Такође, у стандарду **BAS EN 590+A1:2018** су дате табеле за опште примјенљиве захтјеве и испитне методе за дизел горива. Код методе за одређивање цетанског

броја су дате методе BAS EN ISO 5165^b; BAS EN 15195; BAS EN 16144 и BAS EN 16715. (^b- - За дизел горива која садрже FAME-а изнад 2% ово је додатни захтјев). Стандард BAS EN 590+A1:2018 у табели 1 у напомени датој уз стандард за цетански број, EN ISO 5165, позива се на тачку овог стандарда 5.7.4. у којој се наводи да се за одређивање овог параметра могу користити и алтернативне методе, поред оних наведених у табели 1.

BAS EN 590+A1:2018 тачка 5.7.4.

У случајевима неслагања у вези са цетанским бројем, мора се користити EN ISO 5165. За одређивање цетанског броја могу се користити и алтернативне методе у односу на оне наведене у табели 1 и табели 3, под условом да ове методе потичу из признате серије метода и имају важеће изјаве о прецизности, добијене у складу са EN ISO 4259 који показује прецизност најмање једнаку прецизности цитиране методе на коју се позива. Када се користи алтернативна метода, резултати испитивања морају показивати слагање с резултатима добијеним коришћењем методе на коју се позива.

У каталогу испитних метода Института за стандардизацију БиХ, постоје методе BAS ASTM које су алтернативне и које се већ користе као акредитоване код Института за акредитацију БиХ.

Уколико су стандарди предвидјели кориштење алтернативних метода које имају важеће изјаве о прецизности, те алтернативне методе се могу прихватити.

8. Ако добављач или инспекцијски орган ентитета Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске или инспекцијски орган Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у поступку испитивања нису задовољни резултатима испитивања течног нафтног горива, може се захтијевати арбитражно испитивање. Арбитражни узорак узима инспекцијски орган за оцјену усклађености за област течних нафтних горива и доставља га инспекцијском органу који није учествовао у поступку узорковања горива и чија лабораторија није учествовала у поступку испитивања горива са чијим резултатима испитивања течног нафтног горива постоји незадовољство.
9. У случају сумње да гориво не одговара стандардима прописаним у Одлуци, не искључује се право министарстава надлежних за енергију/енергетику и управа за инспекцијске послове у оба ентитета Босне и Херцеговине и Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, да одреде поновну провјеру усклађености, односно поновно испитивање течног нафтног горива.
10. У периоду до именовања инспекцијских органа од стране Министарства спољне трговине и економских односа, а према роковима и поступку дефинисаним у члану 24. Одлуке, оцјењивање усклађености квалитета течних нафтних горива ће обављати инспекцијски органи именовани до доношења Одлуке. Након истека рока од 90 дана престају да важе рјешења о именовању инспекцијских органа која су донесена прије ступања на снагу Одлуке. Један инспекцијски орган за оцјену усклађености за област течних нафтних горива може да има уговор о испитивању са више тестних лабораторија које су акредитоване у складу са чланом 25. Одлуке.
11. Мониторинг спроводе инспекцијски органи оба ентитета Босне и Херцеговине и Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. Обим минималног мониторинга

за једну сезону дефинисан у Прилогу III Одлуке односи се на број узорака у сваком од ентитета Босне и Херцеговине и Брчко дистрику Босне и Херцеговине и министарства надлежна за енергију/енергетику у оба ентитета Босне и Херцеговине, односно Брчко дистрику Босне и Херцеговине, ће утврдити програме мониторинга у складу са Одлуком.

12. Трошкове провјера наведене у тачки 2) овог упутства сноси добављач, а трошкове из тачака 8) и 9) овог упутства добављач сноси само у случају када резултати испитивања буду негативни по тог добављача.
13. У случајевима када се утврде одступања од прописаног квалитета, енергетске и друге инспекције примјењују казнене одредбе из Одлуке у складу са ентитетским прописима и процедурама.

ИЗЈАВА О АДТИВИМА

1. Назив и својства адитива
2. Произвођач адитива
3. Врста адитива
4. Количина додатног адитива
5. Изјава енергетског субјекта о својствима адитива за гориво и употреби адитива - према препорукама произвођача:
Према препоруци произвођача адитив _____ додаје се у омјеру _____ мг/кг или _____ мл/м³
6. Допунска документација за адитиве
Енергетски субјекат одговоран за додавање адитива

Име и презиме _____

Број 01-28-462-116/20
19. јуна 2024. године
Сарајево

Министар
Сташа Кошарац, с. р.

УПУТСТВО О НАЧИНУ ПРОВОЂЕЊА ОДЛУКЕ О КВАЛИТЕТУ ТЕЧНИХ НАФТНИХ ГОРИВА

1. Овим упутством уређује се начин провођења Одлуке о квалитету течних нафтних горива ("Службени гласник БиХ", број 10/24).
2. Контролу код пуштања течних нафтних горива у промет на тржиште Босне и Херцеговине, тј. контролу домаће производње на изласку из рафинерије и контролу при увозу, обављају органи тржишне инспекције у саставу ентитетских управа за инспекцијске послове и Владе Брчко дистrikта Босне и Херцеговине.
3. Сви pumpни automati који се користе за испорuku течног нафтног горива морају бити обилежени у складу са захтјевима стандарда BAS EN 16942. Налепнице на pumpним automaтима морају бити исписане црним словима на бијелој или сребрној подлози. У складу са чланом 43. став (1) Одлуке, обавеза обилежavanja pumpних automata прописана Одлуком настаје најкасније у року до годину дана од дана ступања на снагу Одлуке.
Pumpни automati могу бити додатно обилежени комерцијалним називом горива у складу са квалитетом који се испоручује крајњем кориснику под условом да не крше правила прописана чланом 7. Одлуке.
4. Адитивирана течна нафтна горива из члана 15. став (2) Одлуке мора пратити Изјава о адитивима у коју се уписује: врста и својства адитива, назив адитива, произвођач адитива, изјаву енергетског субјекта да је адитив у гориво додато према препоруци произвођача.
Саставни дио овог упутства је Изјава о адитивима.

Овлашћене бензинске пumпе су све пumпе регистриране у власништву предузећа према важећим прописима ентитета Босне и Херцеговине и прописима Брчко дистrikта Босне и Херцеговине која обављају дјелатност увоза течних нафтних горива, производње течних нафтних горива, трговину течним нафтним горивима, биогоривима, те која обављају дјелатност трговине моторним и осталим течним нафтним горивима у малопродаји.

Специјализиране цистерне у којима се могу доставити адитиви приликом превоза су цистерне којима се врши превоз течних нафтних горива у складу са прописима ентитета БиХ и Брчко дистrikта Босне и Херцеговине о превозу опасних материја.

5. Органи тржишне инспекције, поред количинске и органолептичке контроле, контролирају и усклађеност докумената који прате течна нафтна горива која се стављају у промет на тржиште Босне и Херцеговине са одредбама Одлуке, о чему издају одговарајућу исправу.

У оквиру редовне контроле инспекцијски органи врше:

- a) инспекцијски надзор над доставом података надлежним органима;
 - b) контролу посједовања и валјаности рјешења о именованју са обимом акредитације;
 - c) увид у обим акредитације испитних лабораторија;
 - d) контролу квалитета нафтних деривата и одговарајуће документације;
 - e) контролу провођења програма и динамике провођења мониторинга;
 - f) контролу означавања pumpних automata; и
 - g) контролу пописаних и утрошених количина горива након ступања на снагу ове одлуке.
6. Документи који прате течна нафтна горива која се стављају у промет наведена у тачки 5) овог упутства, а у складу са чланом 29. Одлуке су: Изјава о усклађености са стандардима квалитета течних нафтних горива и Извјештај о испитивању производа (original или копија овјерена од стране овлашћеног тијела за овјеравање потписа, рукописа и prepisa у складу са важећим прописима у ентитетима Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске те Брчко дистrikту Босне и Херцеговине). Ове документе осигурава добављач течних нафтних горива и дужан их је приложити уз сваку пошљикку горива. Образац Изјаве о усклађености са одговарајућим садржајем штампан је као Прилог IV Одлуке. Упутство за испунјаванје обрасца је саставни дио овог упутства.

Упутства о испунјаванју обрасца

1. Свака изјава о усклађености мора бити регистрирана у Регистру изјава о усклађености. Под "регистрацијски број" се уписује редни број из Регистра.
2. Под "матични број добављача" се уписује матични број добављача течног нафтног горива, под "назив добављача" се уписује назив добављача течног нафтног горива, затим адреса добављача, број телефона, број факса и e-mail адреса добављача и мјесто сједишта добављача.
3. Под "име и презиме одговорне особе у правном лицу" уписује се име и презиме одговорне особе у правном лицу добављача.
4. Под "назив производа" уписује се производ означен одговарајућим називом, односно стандардом из Одлуке.
5. Под "количина пошљике" уписује се количина течног нафтног горива.
6. Под "број отпремнице" и "datum или број царинске декларације и datum" уписује се број отпремнице и datum или број царинске декларације и datum.

7. Ukoliko je tečno naftno gorivo višeg kvalitetnog nivoa potrebno je označiti kvadrat ispred.
 8. U polju "poboljšane karakteristike" potrebno je navesti koje su to poboljšane karakteristike tečnog naftnog goriva te navesti standard kojim su propisane poboljšane karakteristike.
 9. U polje "tečno naftno gorivo proizvedeno u" treba navesti državu porijekla tečnog naftnog goriva.
 10. U polje "tečno naftno gorivo je ispitano u akreditiranoj laboratoriji" treba navesti naziv i sjedište laboratorije, broj rješenja akreditacije laboratorije koja je vršila ispitivanje tečnog naftnog goriva.
 11. U polje "broj i datum izvještaja o ispitivanju" upisuje se djelovodni broj ispitivanja i datum ispitivanja ili izvještavanja tečnog naftnog goriva.
 12. Na kraju teksta "pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću izjavljujem da tečno naftno gorivo, na koje se odnosi ova izjava, odgovara kvalitetu i граниčnim vrijednostima definiranim Odlukom o kvalitetu tečnih naftnih goriva ("Službeni glasnik BiH", broj)" upisuje se broj službenih glasnika u kojima je objavljena važeća Odluka o kvalitetu tečnih naftnih goriva, kao i eventualne izmjene i dopune Odluke.
 13. Na kraju obrasca upisuje se mjesto i datum ispunjavanja obrasca, te čitljivo ime i prezime odgovorne osobe, potpis i pečat firme.
NAPOMENA: Svi podaci se upisuju štampanim slovima, rukom, pisačom mašinom ili računarnom.
7. Goriva koja ne ispunjavaju zahtjeve kvaliteta propisane Odlukom ne mogu se stavljati u promet na tržište Bosne i Hercegovine. Osim goriva sa граниčnim vrijednostima definiranim važećim datiranim izdanjima standarda u čl. 8, 9, 10. i 12. čija primjena je obavezna, na tržištu se mogu naći i goriva višeg kvalitetnog nivoa. Goriva koja imaju kvalitet iznad nivoa propisanog Odlukom mogu se stavljati na tržište saglasno članu 6. Odluke. Tečno naftno gorivo višeg kvalitetnog nivoa mora imati poboljšane određene fizičko-hemijske karakteristike i mogu se staviti na tržište goriva čiji kvalitet je definiran objavljivanjem novijih izdanja standarda za kvalitet tečnog naftnog goriva. Takva goriva moraju biti deklarirana navođenjem oznake novog izdanja standarda i isti moraju biti objavljeni na web stranici Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine.
- U članovima 8. i 9. Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva je naznačeno da se moraju zadovoljiti svi zahtjevi standarda BAS EN 228+A1:2018 i BAS EN 590+A1:2018. U ovim standardima su date tabele o Zahtjevima i metodama ispitivanja za bezolovni benzin i dizel gorivo.
- U standardu BAS EN 228+A1:2018** kod metoda za istraživački i motorni oktanski broj (RON i MON) navode se metode ispitivanja EN ISO 5164^a i EN ISO 5163^b. ("b"-Faktor korekcije od 0,2 za MON i RON mora se oduzeti za izračunavanje krajnjeg rezultata, prije izvještavanja u skladu sa zahtjevima Evropske direktive 98/70EC (1) uključujući naknadne amandmane (2), (3) i (11)). Standard BAS EN 228+A1:2018 u tabelama 1 i 2 u napomeni datoj uz navedene standarde za RON i MON, poziva se i na tačku 5.7.2. ovog standarda u kojoj navodi da se za određivanje ovih parametara (RON i MON) mogu koristiti i alternativne metode u odnosu na one navedene u tabelama 1 i 2.

BAS EN 228+A1:2018 tačka 5.7.2. Arbitražne metode ispitivanja

U slučajevima neslaganja u pogledu motornog oktanskog broja i istraživačkog oktanskog broja, moraju se koristiti EN

ISO 5163 i EN ISO 5164, respektivno. Za određivanje MON i RON mogu se koristiti i alternativne metode u odnosu na one navedene u tabeli 1. i tabeli 2, pod uslovom da te metode potiču iz priznate serije metoda i imaju validnu izjavu o preciznosti izvedenu u skladu sa EN ISO 4259, koje pokazuju preciznost najmanje jednaku preciznosti referentne metode. Kada se koristi alternativna metoda, ispitni rezultat takođe mora imati dokazivu vezu s rezultatom dobijenim korišćenjem referentne metode.

Takođe, u standardu BAS EN 590+A1:2018 su date tabele za opšte primjenljive zahtjeve i ispitne metode za dizel goriva. Kod metode za određivanje cetanskog broja su date metode BAS EN ISO 5165^b; BAS EN 15195; BAS EN 16144 i BAS EN 16715. ("b"- - Za dizel goriva koja sadrže FAME-a iznad 2% ovo je dodatni zahtjev). Standard BAS EN 590+A1:2018 u tabeli 1 u napomeni datoj uz standard za cetanski broj, EN ISO 5165, poziva se na tačku ovog standarda 5.7.4. u kojoj se navodi da se za određivanje ovog parametra mogu koristiti i alternativne metode, pored onih navedenih u tabeli 1.

BAS EN 590+A1:2018 tačka 5.7.4.

U slučajevima neslaganja u vezi sa cetanskim brojem, mora se koristiti EN ISO 5165. Za određivanje cetanskog broja mogu se koristiti i alternativne metode u odnosu na one navedene u tabeli 1 i tabeli 3, pod uslovom da ove metode potiču iz priznate serije metoda i imaju važeće izjave o preciznosti, dobijene u skladu sa EN ISO 4259 koji pokazuje preciznost najmanje jednaku preciznosti citirane metode na koju se poziva. Kada se koristi alternativna metoda, rezultati ispitivanja moraju pokazivati slaganje s rezultatima dobijenim korišćenjem metode na koju se poziva.

U katalogu ispitnih metoda Instituta za standardizaciju BiH, postoje metode BAS ASTM koje su alternativne i koje se već koriste kao akreditovane kod Instituta za akreditaciju BiH.

Ukoliko su standardi predvidjeli korištenje alternativnih metoda koje imaju važeće izjave o preciznosti, te alternativne metode se mogu prihvatiti.

8. Ako dobavljač ili inspeksijski organ entiteta Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske ili inspeksijski organ Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u postupku ispitivanja nisu zadovoljni rezultatima ispitivanja tečnog naftnog goriva, može se zahtijevati arbitražno ispitivanje. Arbitražni uzorak uzima inspeksijsko tijelo za ocjenu usklađenosti za oblast tečnih naftnih goriva i dostavlja ga inspeksijskom tijelu koje nije učestvovalo u postupku uzorkovanja goriva i čija laboratorija nije učestvovala u postupku ispitivanja goriva sa čijim rezultatima ispitivanja tečnog naftnog goriva postoji nezadovoljstvo.
9. U slučaju sumnje da gorivo ne odgovara standardima propisanim u Odluci, ne isključuje se pravo ministarstava nadležnih za energiju/energetiku i uprava za inspeksijske poslove u oba entiteta Bosne i Hercegovine i Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, da odrede ponovnu provjeru usklađenosti, odnosno ponovno ispitivanje tečnog naftnog goriva.
10. U periodu do imenovanja inspeksijskih tijela od strane Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, a prema rokovima i postupku definiranim u članu 24. Odluke, ocjenjivanje usklađenosti kvaliteta tečnih naftnih goriva će obavljati inspeksijska tijela imenovana do donošenja Odluke. Nakon isteka roka od 90 dana prestaju da važe rješenja o imenovanju inspeksijskih tijela koja su donesena prije stupanja na snagu Odluke.

Jedno inspeksijsko tijelo za ocjenu usklađenosti za oblast tečnih naftnih goriva može imati ugovor o ispitivanju sa više ispitnih laboratorija koje su akreditirane u skladu sa članom 25. Odluke.

11. Monitoring provode inspeksijski organi oba entiteta Bosne i Hercegovine i Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Obim minimalnog monitoringa za jednu sezonu definiran u Prilogu III Odluke odnosi se na broj uzoraka u svakom od entiteta Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine i ministarstva nadležna za energiju/energetiku u oba entiteta Bosne i Hercegovine, odnosno Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, će utvrditi programe monitoringa u skladu sa Odlukom.
12. Troškove provjera navedene u tački 2) ovog uputstva snosi dobavljač, a troškove iz tačaka 8) i 9) ovog uputstva dobavljač snosi samo u slučaju kada rezultati ispitivanja budu negativni po tog dobavljača.
13. U slučajevima kada se utvrde odstupanja od propisanog kvaliteta, energetske i druge inspekcije primjenjuju kaznene odredbe iz Odluke u skladu sa entitetskim propisima i procedurama.

IZJAVA O ADITIVIMA

1. Naziv i svojstva aditiva
2. Proizvođač aditiva
3. Vrsta aditiva
4. Količina dodatnog aditiva
5. Izjava energetskog subjekta o svojstvima aditiva za gorivo i upotrebi aditiva - prema preporukama proizvođača:
Prema preporuci proizvođača aditiv _____ dodaje se u omjeru _____ mg/kg ili _____ ml/m³
6. Dopunska dokumentacija za aditive
Energetski subjekat odgovoran za dodavanje aditiva

Ime i prezime

Broj 01-28-462-116/20

19. juna 2024. godine
Sarajevo

Ministar
Staša Košarac, s. r.

UPUTA

O NAČINU PROVEDBE ODLUKE O KVALITETI TEKUĆIH NAFTNIH GORIVA

1. Ovom uputom uređuje se način provedbe Odluke o kvaliteti tekućih naftnih goriva ("Službeni glasnik BiH", broj 10/24).
2. Kontrolu kod puštanja tekućih naftnih goriva u promet na tržište Bosne i Hercegovine, tj. kontrolu domaće proizvodnje na izlasku iz rafinerije i kontrolu pri uvozu, obavljaju vlasti tržišne inspekcije u sastavu entitetskih uprava za inspeksijske poslove i Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
3. Svi pumpni automati koji se koriste za isporuku tekućeg naftnog goriva moraju biti obilježeni sukladno zahtjevima standarda BAS EN 16942. Naljepnice na pumpnim automatima moraju biti ispisane crnim slovima na bijeloj ili srebrnoj podlozi. Sukladno članku 43. stavak (1) Odluke, obveza obilježavanja pumpnih automata propisana Odlukom nastaje najkasnije u roku do godinu dana od dana stupanja na snagu Odluke.
Pumpni automati mogu biti dodatno obilježeni komercijalnim nazivom goriva sukladno kvaliteti koja se isporučuje krajnjem korisniku pod uvjetom da ne krše pravila propisana člankom 7. Odluke.
4. Aditivirana tekuća naftna goriva iz članka 15. stavak (2) Odluke mora pratiti Izjava o aditivima u koju se upisuje: vrsta i svojstva aditiva, naziv aditiva, proizvođač aditiva,

izjavu energetskog subjekta da je aditiv u gorivo dodano prema preporuci proizvođača.

Sastavni dio ovog uputstva je Izjava o aditivima.

Ovlaštene benzinske crpke su sve crpke registrirane u vlasništvu poduzeća prema važećim propisima entiteta Bosne i Hercegovine i propisima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine koje obavljaju djelatnost uvoza tekućih naftnih goriva, proizvodnje tekućih naftnih goriva, trgovinu tekućim naftnim gorivima, biogorivima, te koje obavljaju djelatnost trgovine motornim i ostalim tekućim naftnim gorivima u maloprodaji.

Specijalizirane cisterne u kojima se mogu dodavati aditivi prilikom prijevoza su cisterne kojima se vrši prijevoz tekućih naftnih goriva u skladu s propisima entiteta BiH i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine o prijevozu opasnih materija.

5. Vlasti tržišne inspekcije, pored količinske i organoleptičke kontrole, kontroliraju i sukladnost dokumenata koji prate tekuća naftna goriva koja se stavljaju u promet na tržište Bosne i Hercegovine sa odredbama Odluke, o čemu izdaju odgovarajuću ispravu.

U okviru redovite kontrole inspeksijska tijela vrše:

- a) inspeksijski nadzor nad dostavom podataka nadležnim tijelima;
 - b) kontrolu posjedovanja i valjanosti rješenja o imenovanju s opsegom akreditacije;
 - c) uvid u opseg akreditacije ispitnih laboratorija;
 - d) kontrolu kvalitete naftnih derivata i odgovarajuće dokumentacije;
 - e) kontrolu provedbe programa i dinamike provedbe nadzora;
 - f) kontrolu označavanja pumpnih automata; i
 - g) kontrolu popisanih i utrošenih količina goriva nakon stupanja na snagu ove odluke.
6. Dokumenti koji prate tekuća naftna goriva koja se stavljaju u promet navedena u tački 5) ovog uputstva, a sukladno članku 29. Odluke su: Izjava o sukladnosti sa standardima kvalitete tekućih naftnih goriva i Izvješće o ispitivanju proizvoda (original ili preslika ovjerena od strane ovlaštenog tijela za ovjeravanje potpisa, rukopisa i prijepisa sukladno važećim propisima u entitetima Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske te Brčko distriktu Bosne i Hercegovine). Ove dokumente osigurava dobavljač tekućih naftnih goriva i dužan ih je priložiti uz svaku pošiljku goriva. Obrazac Izjave o sukladnosti s odgovarajućim sadržajem tiskan je kao Prilog IV. Odluke. Uputa za ispunjavanje obrasca je sastavni dio ove upute.

Upute o ispunjavanju obrasca

1. Svaka izjava o sukladnosti mora biti registrirana u Registru izjava o sukladnosti. Pod "registracijski broj" se upisuje redni broj iz Registra.
2. Pod "matični broj dobavljača" se upisuje matični broj dobavljača tekućeg naftnog goriva, pod "naziv dobavljača" se upisuje naziv dobavljača tekućeg naftnog goriva, zatim adresa dobavljača, broj telefona, broj faksa i e-mail adresa dobavljača i mjesto sjedišta dobavljača.
3. Pod "ime i prezime odgovorene osobe u pravnoj osobi" upisuje se ime i prezime odgovorne osobe u pravnoj osobi dobavljača.
4. Pod "naziv proizvoda" upisuje se proizvod označen odgovarajućim nazivom, odnosno standardom iz Odluke.
5. Pod "količina pošiljke" upisuje se količina tekućeg naftnog goriva.

6. Pod "broj otpremnice" i "datum ili broj carinske deklaracije i datum" upisuje se broj otpremnice i datum ili broj carinske deklaracije i datum.
 7. Ukoliko je tekuće naftno gorivo više kvalitetne razine potrebno je označiti četverokut ispred.
 8. U polju "poboljšane značajke" potrebno je navesti koje su to poboljšane značajke tekućeg naftnog goriva te navesti standard kojim su propisane poboljšane značajke.
 9. U polje "tekuće naftno gorivo proizvedeno u" treba navesti državu podrijetla tekućeg naftnog goriva.
 10. U polje "tekuće naftno gorivo je ispitano u akreditiranoj laboratoriji" treba navesti naziv i sjedište laboratorija, broj rješenja akreditacije laboratorija koji je vršio ispitivanje tekućeg naftnog goriva.
 11. U polje "broj i datum izvješća o ispitivanju" upisuje se djelovodni broj ispitivanja i datum ispitivanja ili izvješćivanja tekućeg naftnog goriva.
 12. Na kraju teksta "pod punom materijalnom i kaznenom odgovornošću izjavljujem da tekuće naftno gorivo, na koje se odnosi ova izjava, odgovara kvaliteti i graničnim vrijednostima utvrđenim Odlukom o kvaliteti tekućih naftnih goriva ("Službeni glasnik BiH", broj)" upisuje se broj službenih glasnika u kojima je objavljena važeća Odluka o kvaliteti tekućih naftnih goriva, kao i eventualne izmjene i dopune Odluke.
 13. Na kraju obrasca upisuje se mjesto i datum ispunjavanja obrasca, te čitljivo ime i prezime odgovorne osobe, potpis i pečat tvrtke.
NAPOMENA: Svi podaci se upisuju tiskanom slovima, rukom, pisaćim strojem ili računalom.
7. Goriva koja ne ispunjavaju zahtjeve kvalitete propisane Odlukom ne mogu se stavljati u promet na tržište Bosne i Hercegovine. Osim goriva s graničnim vrijednostima utvrđenim važećim datiranim izdanjima standarda u čl. 8., 9., 10. i 12. čija primjena je obvezna, na tržištu se mogu naći i goriva više kvalitetne razine. Goriva koja imaju kvalitetu iznad razine propisane Odlukom mogu se stavljati na tržište suglasno članku 6. Odluke. Tekuće naftno gorivo više kvalitetne razine mora imati poboljšane određene fizičko-kemijske značajke i mogu se staviti na tržište goriva čija kvaliteta je utvrđena objavljivanjem novijih izdanja standarda za kvalitetu tekućeg naftnog goriva. Takva goriva moraju biti deklarirana navođenjem oznake novog izdanja standarda i isti moraju biti objavljeni na web stranici Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine. U člancima 8. i 9. Odluke o kvaliteti tekućih naftnih goriva, naznačeno je da moraju biti ispunjeni svi zahtjevi standarda BAS EN 228+A1:2018 i BAS EN 590+A1:2018. Ove norme daju tablice sa zahtjevima i metodama ispitivanja za bezolovni benzin i dizel gorivo.
U standardu BAS EN 228+A1:2018 kod metoda za istraživački i motorni oktanski broj (RON i MON) navode se metode ispitivanja EN ISO 5164^b i EN ISO 5163^b. ("^{bn}"- Faktor korekcije od 0,2 za MON i RON mora se oduzeti za izračunavanje krajnjeg rezultata, prije izvještavanja u skladu sa zahtjevima Evropske direktive 98/70EC (1) uključujući naknadne amandmane (2), (3) i (11)). Standard BAS EN 228+A1:2018 u tablicama 1 i 2 u napomeni datoj uz navedene standarde za RON i MON, poziva se i na točku 5.7.2. ovog standarda u kojoj navodi da se za određivanje ovih parametara (RON i MON) mogu koristiti i alternativne metode u odnosu na one navedene u tablicama 1 i 2.

BAS EN 228+A1:2018 točka 5.7.2. Arbitražne metode ispitivanja

U slučajevima neslaganja u pogledu motornog oktanskog broja i istraživačkog oktanskog broja, moraju se koristiti EN ISO 5163 i EN ISO 5164, respektivno. Za određivanje MON i RON mogu se koristiti i alternativne metode u odnosu na one navedene u tablici 1. i tablici 2, pod uvjetom da te metode potječu iz priznate serije metoda i imaju validnu izjavu o preciznosti izvedenu u skladu sa EN ISO 4259, koje pokazuju preciznost najmanje jednaku preciznosti referentne metode. Kada se koristi alternativna metoda, ispitni rezultat takođe mora imati dokazivu vezu s rezultatom dobijenim korišćenjem referentne metode.

Također, u standardu BAS EN 590+A1:2018 su date tablice za opće primjenljive zahtjeve i ispitne metode za dizel goriva. Kod metode za određivanje cetanskog broja su date metode BAS EN ISO 5165^b; BAS EN 15195; BAS EN 16144 i BAS EN 16715. ("^{bn}" - Za dizel goriva koja sadrže FAME-a iznad 2% ovo je dodatni zahtjev). Standard BAS EN 590+A1:2018 u tabeli 1 u napomeni datoj uz standard za cetanski broj, EN ISO 5165, poziva se na točku ovog standarda 5.7.4. u kojoj se navodi da se za određivanje ovog parametra mogu koristiti i alternativne metode, pored onih navedenih u tablici 1.

BAS EN 590+A1:2018 točka 5.7.4.

U slučajevima neslaganja u vezi s cetanskim brojem, mora se koristiti EN ISO 5165. Za određivanje cetanskog broja mogu se koristiti i alternativne metode u odnosu na one navedene u tablici 1 i tablici 3, pod uvjetom da ove metode potiču iz priznate serije metoda i imaju važeće izjave o preciznosti, dobijene u skladu sa EN ISO 4259 koji pokazuje preciznost najmanje jednaku preciznosti citirane metode na koju se poziva. Kada se koristi alternativna metoda, rezultati ispitivanja moraju pokazivati slaganje s rezultatima dobijenim korišćenjem metode na koju se poziva.

U katalogu ispitinih metoda Instituta za standardizaciju BiH, postoje metode BAS ASTM koje su alternativne i već se koriste kao akreditirane kod Instituta za akreditaciju BiH.

Ukoliko su standardi predviđjeli korištenje alternativnih metoda koje imaju važeće izjave o preciznosti, te alternativne metode se mogu prihvatiti.

8. Ako dobavljač ili inspeksijsko tijelo entiteta Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske ili inspeksijsko tijelo Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u postupku ispitivanja nisu zadovoljni rezultatima ispitivanja tekućeg naftnog goriva, može se zahtijevati arbitražno ispitivanje. Arbitražni uzorak uzima inspeksijsko tijelo za ocjenu sukladnosti za područje tekućih naftnih goriva i dostavlja ga inspeksijskom tijelu koje nije sudjelovalo u postupku uzorkovanja goriva i čiji laboratorij nije sudjelovao u postupku ispitivanja goriva s čijim rezultatima ispitivanja tekućeg naftnog goriva postoji nezadovoljstvo.
9. U slučaju sumnje da gorivo ne odgovara standardima propisanim u Odluci, ne isključuje se pravo ministarstava nadležnih za energiju/energetiku i uprava za inspeksijske poslove u oba entiteta Bosne i Hercegovine i Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, da odrede ponovnu provjeru sukladnosti, odnosno ponovno ispitivanje tekućeg naftnog goriva.
10. U razdoblju do imenovanja inspeksijskih tijela od strane Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, a prema rokovima i postupku utvrđenim u članku 24. Odluke, ocjenjivanje sukladnosti kvalitete tekućih naftnih goriva će obavljati inspeksijska tijela imenovana do donošenja Odluke. Nakon isteka roka od 90 dana prestaju važiti

рјешења о именованју инспекцијских тјела која су донесена прије ступања на снагу Одлуке.

Једно инспекцијско тјело за оцену сукладности за подручје текућих нафтних горива може имати уговор о испитивању с више испитних лабораторија који су акредитирани сукладно чланку 25. Одлуке.

11. Надзор проводе инспекцијске власти оба ентитета Босне и Херцеговине и Владе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. Обим минималног надзора за једну сезону утврђен у Прилогу III. Одлуке односи се на број узорака у сваком од ентитета Босне и Херцеговине и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине и министарства надлежна за енергију/енергетику у оба ентитета Босне и Херцеговине, односно Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, ће утврдити програме надзора сукладно Одлуци.
12. Трошкове провјера наведене у тојци 2) ове упуте сноси добављач, а трошкове из тојака 8) и 9) ове упуте добављач сноси само у случају када резултати испитивања буду негативни по тог добављача.
13. У случајевима када се утврде одступања од прописане квалитете, енергетске и друге инспекције примјенјују казнене одредбе из Одлуке сукладно ентитетским прописима и поступцима.

IZJAVA O ADITIVIMA

1. Назив и својства адитива
2. Производач адитива
3. Врста адитива
4. Количина додатног адитива
5. Изјава енергетског субјекта о својствима адитива за гориво и употреби адитива - према препорукама производача:
Према препоруци производача адитив _____ додаје се у омјеру _____ mg/kg или _____ ml/m³
6. Допунска документација за адитиве
Енергетски субјект одговоран за додавање адитива

Име и презиме

Број 01-28-462-116/20

19. липња 2024. године

Сарајево

Министар

Staša Košarac, v. r.

МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

549

На основу члана 10. став (1) тачка 3, члана 11. став (2), члана 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 21. Закона о Друштву Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 49/04) и члана 17. Правилника о унутрашњој организацији Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине број 01-02-4242/13 од 11.1.2013. године, министар за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине доноси

УПУТСТВО

О ПРОВОЂЕЊУ НАДЗОРА НАД ЗАКОНИТОШЋУ РАДА ДРУШТВА ЦРВЕНОГ КРСТА/КРИЖА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Опште одредбе)

Упутством о провођењу надзора над законитошћу рада Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: "Упутство") као националне организације којој је Законом о Друштву Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине повјерено вршење јавних овлашћења, прописује се циљ, начин, облици вршења управног надзора, садржај

надзора као и извјештај о проведеном надзору над провођењем законитости рада Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: "Друштво"), и ближе прописује поступање надлежног Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: "Министарство") и начин подношења извјештаја министру за људска права и избјеглице БиХ.

Члан 2.

(Циљ провођења надзора)

Циљ провођења управног надзора Министарства јесте остваривање увида у законитост рада, пословања и поступања Друштва у вези са провођењем закона и других прописа у вршењу јавних овлашћења.

Члан 3.

(Начин вршења надзора)

У вршењу управног надзора над Друштвом, Министарство има право да:

- (1) проводи инспекцијски надзор у смислу одредби Закона о управи;
- (2) рјешава по жалбама против донесених управних аката Друштва, којим се врше јавна овлашћења;
- (3) даје стручна упутства и објашњења за примјену закона и других прописа који се односе на вршење повјерених јавних овлашћења;
- (4) предузима и друге мјере и врши друга права која има другостепени орган управе у управном поступку.
- (5) Стручна упутства из става (3) овог члана Министарство може да даје само или у сарадњи са другим институцијама.

Члан 4.

(Облици вршења надзора)

- (1) Управни надзор над радом Друштва обухвата један од следећих облика:
 - а) надзор над законитошћу аката којима се рјешава у управним стварима;
 - б) надзор на законитошћу рада Друштва;
 - ц) инспекцијски надзор.
- (2) Садржај надзора мора да обухвата заштиту личних података, а сви садржаји морају да буду међусобно усклађени ради испуњења минималних услова и прилагођени како би одговарали околностима и потребама.
- (3) Надзор над законитошћу аката подразумијева увид у све правне акте Друштва на основу којих се рјешава у управним стварима у вршењу јавних овлашћења из члана 6. Закона.
- (4) Надзор над законитошћу рада Друштва проводи се рјешавањем у поступку по жалби, као и контролом остваривања права и обавеза Друштва.
- (5) Инспекцијски надзор се предузима изузетно, ради непосредног увида у законитост рада и поступања Друштва у вези са провођењем Закона и проводи се по одредбама Закона о управи и Закона о управном поступку.

Члан 5.

(Вршење надзора)

- (1) Министарство проводи управни надзор над Друштвом на основу годишњег плана о вршењу надзора, одлуке руководиоца Министарства или на основу поднесеног захтјева од стране лица које има правни интерес за провођење надзора.
- (2) Годишњи план из става (1) овог члана доноси руководиоца Министарства, најкасније до 31. јануара за текућу годину.

- (3) Надзор над Друштвом, Министарство врши на непосредан или посредан начин.
- (4) Непосредан надзор Министарство проводи у просторијама Друштва, или у изузетним случајевима путем теренских посјета ако се путем непосредног увида може остварити сврха и циљ надзора.
- (5) Министарство, надзор из става (4) овог члана претходно најављује Друштву.
- (6) Посредан надзор Министарство врши на начин да од одговорних лица Друштва и запослених у Друштву тражи изјашњење путем службених писаних аката или путем електронске комуникације.

Члан 6.

(Дужности и обавезе)

У вршењу надзора над радом Друштва овлашћени извршилац је дужан да:

- а) провери усклађеност интерних прописа са Законом и прописима институција БиХ;
- б) провери да ли су запослени упознати са Законом и прописима институција БиХ;
- ц) даје упутства и објашњења која се односе на вршење повјерених јавних овлашћења;
- д) рјешава по жалби против донесених управних аката у вршењу повјерених јавних овлашћења;

Члан 7.

(Садржај надзора)

- (1) У вршењу надзора, Министарство има право и обавезу да непосредно провери активности и акте који се односе на обављање додијелених јавних овлашћења Друштву и то:
 - а) представљање и заступање Босне и Херцеговине у међународним асоцијацијама Црвеног крста и пред другим националним организацијама;
 - б) провођење међународних обавеза које је преузела БиХ у областима којима се бави и за које је надлежан Црвени крст;
 - ц) координисање дјеловањем структура Црвеног крста у БиХ;
 - д) организовање Службе тражења;
 - е) управљање имовином и средствима Друштва;
 - ф) заштита знака и назива Друштва;
 - г) учешће у организовању и пружању социјалне помоћи и здравствене заштите грађанима у случају елементарних непогода, епидемија и других већих несрећа;
 - х) рад на здравствено-социјалној заштити и на здравственом просвјештавању становништва и учешће у организовању разних облика међусобне помоћи грађана у духу хуманизма и солидарности;
 - и) учешће у организовању помоћи за жртве елементарних непогода и оружаних сукоба и распоређивање помоћи примљене од националних и међународних друштава;
 - ј) организовање прикупљања помоћи у БиХ и слање у иностранство помоћи коју државни органи, предузећа и други донатори пружају ради ублажавања посљедица елементарних непогода, епидемија и оружаних сукоба;
 - к) сарадња са здравственом службом, санитарским службама Оружаних снага у БиХ и цивилном заштитом на збрињавању повријеђених и обољелих у случају оружаног сукоба, елементарних и других несрећа;
 - л) учешће у прихватању и смјештају евакуисаног становништва, избјеглих и расељених лица и

провођењу мјера које могу да допринесу збрињавању настрадалог и угроженог становништва у случају природних и других катастрофа;

- м) учешће у обуци становништва у пружању прве медицинске помоћи;
 - н) обука кандидата и обављање испита из области прве помоћи за возаче моторних возила у оквиру полагања возачког испита;
 - о) учешће у организовању акција добровољног даривања крви и анимирању грађанства у овој области;
 - п) вршење послова који проистичу из одредби Женевских конвенција и других међународних обавеза које је ратификовала Босна и Херцеговина у тој области;
 - р) обављање задатака у погледу дисеминације међународног хуманитарног права и основних принципа Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумјесеца и других задатака предвиђених званичним документима Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумјесеца;
 - с) вршење и других послова који су одређени Законом, као и вршење послова у вези са традиционалним активностима Црвеног крста.
- (2) Ради обављања надзора, Министарство има приступ Друштву у његовом сједишту или другим локацијама, те има право да прегледа и прикупља документацију као и да обави сваку другу службену радњу која служи сврси и циљу надзора, а која је прописана Законом о управи и Законом о управном поступку.

Члан 8.

(Заштита службене тајне)

Све информације и податке, до којих службеници Министарства дођу током обављања надзора над Друштвом, су дужни да чувају као службену тајну.

Члан 9.

(Извјештај о проведеном надзору)

- (1) По извршеном надзору, без обзира на облик надзора из члана 4. овог Упутства, службеник који је обавио надзор саставља извјештај о обављеном надзору који ће садржавати и изјашњење Друштва о обављеном предмету надзора. У случају потребе, а ради детаљног сачињавања извјештаја, може да се тражи и додатно изјашњење или објашњење Друштва за поједине акте или предузимане активности.
- (2) По завршетку активности из става (1) овог члана, службеник Министарства сачињава завршни извјештај које се доставља руководиоцу Министарства.
- (3) Руководилац Министарства, на основу извјештаја, а у складу са законским прописима којима се одређује рад Друштва као организације од јавног интереса, као и прописима који прописују управни поступак, доноси одлуку о даљнем поступању.
- (4) Ради отклањања евентуално уочених неправилности, Друштву ће се дати рок до 30 дана ради отклањања неправилности или исправљања евентуалних недостатака. На оправдан захтјев Друштва, који мора бити детаљно образложен, може да се продужи рок за поступање за највише до 30 дана.
- (5) Уколико Друштво не поступи како је наложено актом Министарства, Министарство ће да упозори Друштво да не обавља послове од јавног интереса који су додијелени Законом на исправан и законит начин.

(6) О необављању послова од јавног интереса, Министарство ће информисати Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 10.

(Вршилац надзора)

Управни надзор над законитошћу рада Друштва проводи Министарство, Сектор за људска права.

Члан 11.

(Измјене и допуне Упутства)

Измјене и допуне овог Упутства се врше на исти начин на који је исто донесено.

Члан 12.

(Ступање на снагу)

Ово Упутство ступа на снагу даном доношења и исто се објављује у "Службеном гласнику БиХ".

Члан 13.

(Завршне одредбе)

Сви остали чланови који се односе на рад институција са јавним овлашћењем из Закона о управи, примјењиваће се у овом Упутству, као и одредбе Закона о управном поступку којима се прописује поступање службеника Министарства приликом провођења радњи које су предмет надзора.

Број 01-02-2-1593-1/24

29. маја 2024. године

Сарајево

Министар

Др **Севлид Хуртић**, с. р.

Na osnovu člana 10. stav (1) tačka 3, člana 11. stav (2), člana 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 21. Zakona o Društvu Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 49/04) i člana 17. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine broj 01-02-4242/13 od 11.1.2013. godine, ministar za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO

O PROVOĐENJU NADZORA NAD ZAKONITOŠĆU RADA DRUŠTVA CRVENOG KRSTA/KRIŽA BOSNE I HERCEGOVINE

Члан 1.

(Опће одредбе)

Упутством о provoђењу надзора над законитошћу рада Друштва Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine (у daljnjem tekstu: "Упутство") као националне организације којој је Законом о Друштву Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine повјерено вршење јавних овлашћења, прописује се циљ, начин, облици вршења управног надзора, садржај надзора као и извјештај о проведеном надзору над provoђењем законитости рада Друштва Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine (у daljnjem tekstu: "Друштво"), и ближе прописује поступање надлежног Министарства за људска права и изbjеглице Bosne i Hercegovine (у daljnjem tekstu: "Министарство") и начин подношења извјештаја министру за људска права и изbjеглице БиХ.

Члан 2.

(Циљ provoђења надзора)

Циљ provoђења управног надзора Министарства јесте ostvarivanje увида у законитост рада, пословања и поступања Друштва у вези са provoђењем закона и других прописа у вршењу јавних овлашћења.

Члан 3.

(Наčin вршења надзора)

У вршењу управног надзора над Друштвом, Министарство има право да:

- (1) provodi inspekcijски nadzor u smislu odredbi Zakona o upravi;
- (2) rješava po žalbama protiv donesenih upravnih akata Društva, kojim se vrše javna ovlaštenja;
- (3) daje stručna uputstva i objašnjenja za primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na vršenje povjerenih javnih ovlaštenja;
- (4) preuzima i druge mjere i vrši druga prava koja ima drugostepeni organ uprave u upravnom postupku.
- (5) Stručna uputstva iz stava (3) ovog člana Ministarstvo može davati samo ili u saradnji sa drugim institucijama.

Члан 4.

(Облици вршења надзора)

- (1) Управни надзор над радом Друштва обухвата један од слjедећих облика:
 - a) надзор над законитошћу аката којима се рjешава у управним стварима;
 - b) надзор на законитошћу рада Друштва;
 - c) inspekcijски надзор.
- (2) Садржај надзора мора обухватати заштиту личних података, а сви садржаји морају међусобно бити усклађени ради испуњења минималних услова и прилагодени како би одговарали околностима и потребима.
- (3) Надзор над законитошћу аката подразумијева увид у све правне акте Друштва на основу којих се рjешава у управним стварима у вршењу јавних овлашћења из члана 6. Закона.
- (4) Надзор над законитошћу рада Друштва проводи се рjешавањем у поступку по жалби, као и контролом ostvarivanja права и обавеза Друштва.
- (5) Inspekcijски надзор се предузима изузетно, ради непосредног увида у законитост рада и поступања Друштва у вези са provoђењем Закона и проводи се по одредбама Закона о управи и Закона о управном поступку.

Члан 5.

(Вршење надзора)

- (1) Министарство проводи управни надзор над Друштвом на основу годишњег плана о вршењу надзора, одлуке руководиоца Министарства или на основу поднесеног захтјева од стране лица које има правни интерес за provoђење надзора.
- (2) Годишњи план из става (1) овог члана доноси руководилац Министарства, најкасније до 31. јануара за текућу годину.
- (3) Надзор над Друштвом, Министарство врши на непосредан или посредан начин.
- (4) Непосредан надзор Министарство проводи у просторима Друштва, или у изузетним случајевима путем теренских посjeta ако се путем непосредног увида може ostvariti сврха и циљ надзора.
- (5) Министарство, надзор из става (4) овог члана претходно најављује Друштву.
- (6) Посредан надзор Министарство врши на начин да од одговорних лица Друштва и запослених у Друштву тражи изјашњење путем службених писаних аката или путем електронске комуникације.

Члан 6.

(Дужности и обавезе)

У вршењу надзора над радом Друштва овлашћени извршилац дужан је да:

- a) provjeri usklađenost internih propisa sa Zakonom i propisima institucija BiH;
- b) provjeri da li su zaposleni upoznati sa Zakonom i propisima institucija BiH;
- c) daje uputstva i objašnjenja koja se odnose na vršenje povjerenih javnih ovlaštenja;
- d) rješava po žalbi protiv donesenih upravnih akata u вршењу повјерених јавних овлашћења;

Član 7.
(Sadržaj nadzora)

- (1) U vršenju nadzora, Ministarstvo ima pravo i obavezu neposredno provjeriti aktivnosti i akte koji se odnose na obavljanje dodijeljenih javnih ovlaštenja Društvu i to:
- predstavljanje i zastupanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim asocijacijama Crvenog križa i pred drugim nacionalnim organizacijama;
 - provođenje međunarodnih obaveza koje je preuzela BiH u oblastima kojima se bavi i za koje je nadležan Crveni križ;
 - koordiniranje djelovanjem struktura Crvenog križa u BiH;
 - organiziranje Službe traženja;
 - upravljanje imovinom i sredstvima Društva;
 - zaštita znaka i naziva Društva;
 - učesće u organiziranju i pružanju socijalne pomoći i zdravstvene zaštite građanima u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih većih nesreća;
 - rad na zdravstveno-socijalnoj zaštiti i na zdravstvenom prosvjećivanju stanovništva i učesće u organiziranju raznih oblika međusobne pomoći građana u duhu humanizma i solidarnosti;
 - učesće u organiziranju pomoći za žrtve elementarnih nepogoda i oružanih sukoba i raspoređivanje pomoći primljene od nacionalnih i međunarodnih društava;
 - organiziranje prikupljanja pomoći u BiH i slanje u inostranstvo pomoći koju državni organi, preduzeća i drugi donatori pružaju radi ublažavanja posljedica elementarnih nepogoda, epidemija i oružanih sukoba;
 - saradnja sa zdravstvenom službom, sanitetskim službama Oružanih snaga u BiH i civilnom zaštitom na zbrinjavanju povrijeđenih i oboljelih u slučaju oružanog sukoba, elementarnih i drugih nesreća;
 - učesće u prihvatanju i smještaju evakuisanog stanovništva, izbjeglih i raseljenih lica i provođenju mjera koje mogu doprinijeti zbrinjavanju nastradalog i ugroženog stanovništva u slučaju prirodnih i drugih katastrofa;
 - učesće u obuci stanovništva u pružanju prve medicinske pomoći;
 - obuka kandidata i obavljanje ispita iz oblasti prve pomoći za vozače motornih vozila u okviru polaganja vozačkog ispita;
 - učesće u organiziranju akcija dobrovoljnog darivanja krvi i animiranju građanstva u ovoj oblasti;
 - vršenje poslova koji proističu iz odredbi Ženevskih konvencija i drugih međunarodnih obaveza koje je ratifikovala Bosna i Hercegovina u toj oblasti;
 - obavljanje zadataka u pogledu diseminacije međunarodnog humanitarnog prava i osnovnih principa Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, i drugih zadataka predviđenih zvaničnim dokumentima Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca;
 - vršenje i drugih poslova koji su određeni Zakonom, kao i vršenje poslova u vezi sa tradicionalnim aktivnostima Crvenog križa.
- (2) Radi obavljanja nadzora, Ministarstvo ima pristup Društvu u njegovom sjedištu ili drugim lokacijama, te ima pravo pregledati i prikupljati dokumentaciju, kao i obaviti svaku drugu službenu radnju koja služi svrsi i cilju nadzora, a koja je propisana Zakonom o upravi i Zakonom o upravnom postupku.

Član 8.
(Zaštita službene tajne)

Sve informacije i podatke, do kojih službenici Ministarstva dođu tokom obavljanja nadzora nad Društvom, dužni su čuvati kao službenu tajnu.

Član 9.

(Izveštaj o provedenom nadzoru)

- Po izvršenom nadzoru, bez obzira na oblik nadzora iz člana 4. ovog Uputstva, službenik koji je obavio nadzor sastavlja izvještaj o obavljenom nadzoru koji će sadržavati i izjašnjenje Društva o obavljenom predmetu nadzora. U slučaju potrebe, a radi detaljnog sačinjavanja izvještaja, može se tražiti i dodatno izjašnjenje ili objašnjenje Društva za pojedine akte ili preduzimane aktivnosti.
- Po završetku aktivnosti iz stava (1) ovog člana, službenik Ministarstva sačinjava završni izvještaj koje se dostavlja rukovodiocu Ministarstva.
- Rukovodilac Ministarstva, na osnovu izvještaja, a u skladu sa zakonskim propisima kojima se određuje rad Društva kao organizacije od javnog interesa, kao i propisima koji propisuju upravni postupak, donosi odluku o daljnjem postupanju.
- Radi otklanjanja eventualno uočenih nepravilnosti, Društvu će se dati rok do 30 dana radi otklanjanja nepravilnosti ili ispravljanja eventualnih nedostataka. Na opravdan zahtjev Društva, koji mora biti detaljno obrazložen, može se produžiti rok za postupanje za najviše do 30 dana.
- Ukoliko Društvo ne postupi kako je naloženo aktom Ministarstva, Ministarstvo će upozoriti Društvo da ne obavlja poslove od javnog interesa koji su dodijeljeni Zakonom na ispravan i zakonit način.
- O neobavljanju poslova od javnog interesa, Ministarstvo će informirati Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 10.

(Vršilac nadzora)

Upravni nadzor nad zakonitošću rada Društva provodi Ministarstvo, Sektor za ljudska prava.

Član 11.

(Izmjene i dopune Uputstva)

Izmjene i dopune ovog Uputstva vrše se na isti način na koji je isto doneseno.

Član 12.

(Stupanje na snagu)

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom donošenja i isto se objavljuje u "Službenom glasniku BiH".

Član 13.

(Završne odredbe)

Svi ostali članovi koji se odnose na rad institucija sa javnim ovlaštenjem iz Zakona o upravi, primjenjivat će se u ovom Uputstvu, kao i odredbe Zakona o upravnom postupku kojima se propisuje postupanje službenika Ministarstva prilikom provođenja radnji koje su predmet nadzora.

Broj 01-02-2-1593-1/24

29. maja 2024. godine
Sarajevo

Ministar
Dr. Sevlid Hurtić, s. r.

Na temelju članka 10. stavak (1) točka 3., članka 11. stavak (2), članka 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 21. Zakona o Društvu Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 49/04) i članka 17. Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine

број 01-02-4242/13 од 11.1.2013. године, министар за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине доноси

UPUTU
O PROVEDBI NADZORA NAD ZAKONITOŠĆU RADA
DRUŠTVA CRVENOG KRSTA/KRIŽA
BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.
(Opće odredbe)

Uputom o provedbi nadzora nad zakonitošću rada Društva Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: "Uputa") kao nacionalne organizacije kojoj je Zakonom o Društvu Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine povjereno vršenje javnih ovlaštenja, propisuje se cilj, način, oblici vršenja upravnog nadzora, sadržina nadzora kao i izvješće o provedenom nadzoru nad provedbom zakonitosti rada Društva Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: "Društvo"), i bliže propisuje postupanje nadležnog Ministarstva za ljudska права и избјеглице Босне и Херцеговине (u daljnjem tekstu: "Ministarstvo") и начин подношења извјешћа министру за људска права и избјеглице БиХ.

Članak 2.
(Cilj provedbe nadzora)

Cilj provedbe upravnog nadzora Ministarstva jeste ostvarivanje uvida u zakonitost rada, poslovanja i postupanja Društva u vezi s provedbom zakona i drugih propisa u vršenju javnih ovlaštenja.

Članak 3.
(Način vršenja nadzora)

U vršenju upravnog nadzora nad Društvom, Ministarstvo ima право da:

- (1) provodi inspeksijski nadzor u smislu odredbi Zakona o upravi;
- (2) rješava po pritužbama protiv donesenih upravnih akata Društva, kojim se vrše javna ovlaštenja;
- (3) daje stručne upute i objašnjenja za primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na vršenje povjerenih javnih ovlaštenja;
- (4) poduzima i druge mjere i vrši druga prava koja ima drugostupanjsko tijelo uprave u upravnom postupku.
- (5) Stručne upute iz stavka (3) ovog članka Ministarstvo može davati samo ili u suradnji s drugim institucijama.

Članak 4.
(Oblici vršenja nadzora)

- (1) Upravni nadzor nad radom Društva obuhvata jedan od sljedećih oblika:
 - a) nadzor nad zakonitošću akata kojima se rješava u upravnim stvarima;
 - b) nadzor na zakonitošću rada Društva;
 - c) inspeksijski nadzor.
- (2) Sadržina nadzora mora obuhvatati zaštitu osobnih podataka, a sve sadržine moraju međusobno biti usklađene radi ispunjenja minimalnih uvjeta i prilagođene kako bi odgovarale okolnostima i potrebama.
- (3) Nadzor nad zakonitošću akata podrazumijeva uvid u sve pravne akte Društva na temelju kojih se rješava u upravnim stvarima u vršenju javnih ovlaštenja iz članka 6. Zakona.
- (4) Nadzor nad zakonitošću rada Društva provodi se rješavanjem u postupku po pritužbi, kao i kontrolom ostvarivanja prava i obveza Društva.
- (5) Inspeksijski nadzor se poduzima izuzetno, radi neposrednog uvida u zakonitost rada i postupanja Društva u vezi s provedbom Zakona i provodi se po odredbama Zakona o upravi i Zakona o upravnom postupku.

Članak 5.
(Vršenje nadzora)

- (1) Ministarstvo provodi upravni nadzor nad Društvom na temelju godišnjeg plana o vršenju nadzora, odluke rukovoditelja Ministarstva ili na temelju podnesenog zahtjeva od strane osobe koja ima pravni interes za provedbu nadzora.
- (2) Godišnji plan iz stavka (1) ovog članka donosi rukovoditelj Ministarstva, najkasnije do 31. siječnja za tekuću godinu.
- (3) Nadzor nad Društvom, Ministarstvo vrši na neposredan ili posredan način.
- (4) Neposredan nadzor Ministarstvo provodi u prostorijama Društva, ili u izuzetnim slučajevima putem terenskih posjeta ako se putem neposrednog uvida može ostvariti svrha i cilj nadzora.
- (5) Ministarstvo, nadzor iz stavka (4) ovog članka prethodno najavljuje Društvu.
- (6) Posredan nadzor Ministarstvo vrši na način da od odgovornih osoba Društva i zaposlenih u Društvu traži izjašnjenje putem službenih pisanih akata ili putem elektronske komunikacije.

Članak 6.
(Dužnosti i obveze)

U vršenju nadzora nad radom Društva ovlašteni izvršitelj dužan je da:

- a) provjeri usklađenost internih propisa s Zakonom i propisima institucija BiH;
- b) provjeri da li su zaposleni upoznati s Zakonom i propisima institucija BiH;
- c) daje upute i objašnjenja koja se odnose na vršenje povjerenih javnih ovlaštenja;
- d) rješava po pritužbi protiv donesenih upravnih akata u vršenju povjerenih javnih ovlaštenja;

Članak 7.
(Sadržina nadzora)

- (1) U vršenju nadzora, Ministarstvo ima pravo i obvezu neposredno provjeriti aktivnosti i akte koji se odnose na obavljanje dodijeljenih javnih ovlaštenja Društvu i to:
 - a) predstavljanje i zastupanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim asocijacijama Crvenog križa i pred drugim nacionalnim organizacijama;
 - b) provedba međunarodnih obveza koje je preuzela BiH u područjima kojima se bavi i za koje je nadležan Crveni križ;
 - c) koordiniranje djelovanjem struktura Crvenog križa u BiH;
 - d) organiziranje Službe traženja;
 - e) upravljanje imetkom i sredstvima Društva;
 - f) zaštita znaka i naziva Društva;
 - g) učešće u organiziranju i pružanju socijalne pomoći i zdravstvene skrbi građanima u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih većih nesreća;
 - h) rad na zdravstveno-socijalnoj skrbi i na zdravstvenom prosvjećivanju stanovništva i učešće u organiziranju raznih oblika međusobne pomoći građana u duhu humanizma i solidarnosti;
 - i) učešće u organiziranju pomoći za žrtve elementarnih nepogoda i oružanih sukoba i raspoređivanje pomoći primljene od nacionalnih i međunarodnih društava;
 - j) organiziranje prikupljanja pomoći u BiH i slanje u inozemstvo pomoći koju državna tijela, poduzeća i drugi darodavci pružaju radi ublažavanja posljedica elementarnih nepogoda, epidemija i oružanih sukoba;
 - k) suradnja s zdravstvenom službom, sanitetskim službama Oružanih snaga u BiH i civilnom zaštitom na

- zbrinjavanju povrijeđenih i oboljelih u slučaju оружаног sukoba, elementarnih i drugih nesreća;
- l) ућеће у прихватању и смјештају евакуисаног становништва, избјеглих и расељених особа и проведби мјера које могу допринијети збринјаванју настрадалог и угроженог становништва у случају природних и других катастрофа;
 - m) ућеће у обуци становништва у пружању прве медицинске помоћи;
 - n) обука кандидата и обављање испита из подручја прве помоћи за возаче моторних возила у оквиру полагања возачког испита;
 - o) ућеће у организовању акција добровољног даривања крви и анимирању грађанства у овом подручју;
 - p) вршење послова који проистичу из одређби Женеvских конвенција и других међународних обвеза које је ратифицирала Босна и Херцеговина у том подручју;
 - r) обављање задатака у погледу дисеминације међународног хуманитарног права и темељних принципа Међународног покрета Црвеног крива и Црвеног полумјесеца, и других задатака предвиђених званичним документима Међународног покрета Црвеног крива и Црвеног полумјесеца;
 - s) вршење и других послова који су одређени Законом, као и вршење послова у вези с традиционалним активностима Црвеног крива.
- (2) Ради обављања надзора, Министарство има приступ Друштву у његовом сједишту или другим локацијима, те има право прегледати и прикупљати документацију као и обавити сваку другу службену радњу која служи сврси и циљу надзора, а која је прописана Законом о управи и Законом о управном поступку.

Чланак 8.

(Заштита службене тајне)

Све информације и податке, до којих службеници Министарства доду током обављања надзора над Друштвом, дужни су чувати као службену тајну.

Чланак 9.

(Извјешће о проведеном надзору)

- (1) По извршеном надзору, без обзира на облик надзора из чланка 4. ове Упуте, службеник који је обавио надзор саставља извјешће о обављеном надзору који ће садржавати и изјашњење Друштва о обављеном предмету надзора. У случају потребе, а ради детаљног саињивања извјешћа, може се тражити и додатно изјашњење или објашњење Друштва за поједине акте или подузимање активности.
- (2) По окончању активности из ставка (1) овог чланка, службеник Министарства саињива коначно извјешће које се доставља руководиоцу Министарства.
- (3) Руководитељ Министарства, на темељу извјешћа, а сукладно законским прописима којима се одређује рад Друштва као организације од јавног интереса, као и прописима који прописују управни поступак, доноси одлуку о даљњем поступању.
- (4) Ради отклањања евентуално уочених неправилности, Друштву ће се дати рок до 30 дана ради отклањања неправилности или исправљања евентуалних недостатака. На оправдан захтев Друштва, који мора бити детаљно образложен, може се продужити рок за поступање за највише до 30 дана.
- (5) Уколико Друштво не поступи како је наложено актом Министарства, Министарство ће упозорити Друштво да не обавља послове од јавног интереса који су додјелени Законом на исправан и законит начин.

- (6) О необављању послова од јавног интереса, Министарство ће информирати Вијеће министара Босне и Херцеговине.

Чланак 10.

(Вршитељ надзора)

Управни надзор над законитошћу рада Друштва проводи Министарство, Сектор за људска права.

Чланак 11.

(Измјене и допуне Упуте)

Измјене и допуне ове Упуте врше се на исти начин на који је иста донесена.

Чланак 12.

(Ступање на снагу)

Ова Упута ступа на снагу даном доношења и иста се објављује у "Службеном гласнику БиХ".

Чланак 13.

(Завршне одредбе)

Сви остали чланци који се односе на рад институција с јавним овлашћењем из Закона о управи, примјенјиват ће се у овој Упути, као и одредбе Закона о управном поступку којима се прописује поступање службеника Министарства приликом проведбе радњи које су предмет надзора.

Број 01-02-2-1593-1/24

29. свибња 2024. године

Сарајево

Министар

Dr. Sevlid Hurtić, v. r.

ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ - ДЕРК

550

На основу чл. 4.2., 4.7. и 7. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и члана 16. Правилника о лиценцама - Преишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), рјешавајући по захтеву правног лица "Лагер" д.о.о., Посушје, од 13. маја 2024. године, који је допуњен 17. маја 2024. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 17. јула 2024. године, донијета је

ОДЛУКА

О ИЗДАВАЊУ ПРИВРЕМЕНЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ДЈЕЛАТНОСТ МЕЂУНАРОДНЕ ТРГОВИНЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

1. Правном лицу "Лагер" д.о.о., Посушје, издаје се привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.
2. Привремена лиценца из тачке 1. ове одлуке издаје се за период од 18. јула 2024. године до 17. јула 2026. године и користи се у складу са Стандардним условима за коришћење лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом ("Службени гласник БиХ", број 14/16).
3. Привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом саставни је дио ове одлуке.
4. Влашник привремене лиценце је у обавези плаћати регулаторну накнаду у периоду важења привремене лиценце, на начин и у роковима утврђеним посебним актом.

5. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а њен диспозитив ће бити објављен у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-12-214-18/24

17. јула 2024. године

Тузла

Председавајућа Комисије
Бранислава Милекић, с. р.

На основу чл. 4.2., 4.7. и 7. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и члана 16. Правилника о лиценцама - Преčiшчени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), рјешавајући по захтјеву правног лица "Lager" d.o.o., Посушје, од 13. маја 2024. године, који је допуњен 17. маја 2024. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 17. јула 2024. године, донијета је

ОДЛУКА

О ИЗДАВАЊУ ПРИВРЕМЕНЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ДЈЕЛАТНОСТ МЕЂУНАРОДНЕ ТРГОВИНЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

1. Правном лицу "Lager" d.o.o., Посушје, издаје се привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.
2. Привремена лиценца из таčke 1. ове Одлуке издаје се за период од 18. јула 2024. године до 17. јула 2026. године и користи се у складу са Standardним увјетима за коришћење лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом ("Службени гласник БиХ", број 14/16).
3. Привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом саставни је дио ове Одлуке.
4. Власник привремене лиценце је у обавези плаћати регулаторну накнаду у периоду важења привремене лиценце, на начин и у роковима утврђеним посебним актом.
5. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а њен диспозитив биће објављен у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-12-214-18/24

17. јула 2024. године

Тузла

Председавајућа Комисије
Бранислава Милекић, с. р.

На основу чл. 4.2., 4.7. и 7. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и члана 16. Правилника о лиценцама - Преčiшчени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), рјешавајући по захтјеву правне особе "Lager" d.o.o., Посушје, од 13. свибња 2024. године, који је допуњен 17. свибња 2024. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 17. септембра 2024. године, донијета је

ОДЛУКА

О ИЗДАВАЊУ ПРИВРЕМЕНЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ДЈЕЛАТНОСТ МЕЂУНАРОДНЕ ТРГОВИНЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

1. Правној особи "Lager" d.o.o., Посушје, издаје се привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.
2. Привремена лиценца из таčke 1. ове Одлуке издаје се за раздобље од 18. септембра 2024. године до 17. септембра 2026. године и користи се у складу са Standardним увјетима за

коришћење лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом ("Службени гласник БиХ", број 14/16).

3. Привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом саставни је дио ове Одлуке.
4. Власник привремене лиценце је у обавези плаћати регулаторну накнаду у раздобљу важења привремене лиценце, на начин и у роковима утврђеним посебним актом.
5. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а њена изрека биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-12-214-18/24

17. септембра 2024. године

Тузла

Председатељница Комисије
Бранислава Милекић, в. р.

551

На основу члана 4.2. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 17. јула 2024. године, донијета је

ОДЛУКА

О ОДОБРЕЊУ ИНДИКАТИВНОГ ПЛАНА РАЗВОЈА ПРОИЗВОДЊЕ ЗА ПЕРИОД 2025 - 2034. ГОДИНА

1. Одобрава се Индикативни план развоја производње за период 2025 - 2034. година, који је утврдио "Независни оператор система у Босни и Херцеговини" Одлуком генералног директора од 1. јула 2024. године.
2. Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-13-243-4/24

17. јула 2024. године

Тузла

Председавајућа Комисије
Бранислава Милекић, с. р.

На основу члана 4.2. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 17. јула 2024. године, донијета је

ОДЛУКА

О ОДОБРЕЊУ ИНДИКАТИВНОГ ПЛАНА РАЗВОЈА ПРОИЗВОДЊЕ ЗА ПЕРИОД 2025. - 2034. ГОДИНА

1. Одобрава се Индикативни план развоја производње за период 2025. - 2034. година, који је утврдио "Независни оператор система у Босни и Херцеговини" Одлуком генералног директора од 1. јула 2024. године.
2. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-13-243-4/24

17. јула 2024. године

Тузла

Председавајућа Комисије
Бранислава Милекић, с. р.

На основу члана 4.2. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини

4. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а њен диспозитив ће бити објављен у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-13-270-1/24

17. јула 2024. године

Тузла

Председавајућа Комисије
Бранислава Милекић, с. р.

3. За вријеме трајања суспензије, правна особа из тачке 1. ове Одлуке нема обавезу плаћања регулаторне накнаде.
4. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а њена изрека биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-12-270-1/24

17. септембра 2024. године

Тузла

Председатељка Комисије
Бранислава Милекић, в. р.

На основу члана 7.5. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и члана 51. став 7. Правилника о лиценцама - Преčišћени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), по службеној дужности, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 17. јула 2024. године, донијета је

ODLUKA O SUSPENZIJI PRIVREMENE LICENCE ZA DJELATNOST MEĐUNARODNE TRGOVINE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

1. Правном лицу "Medoš One" d.o.o., Banja Luka, suspendira se привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом, регистрацијског броја 05-28-12-326-18/22 од 22. фебруара 2023. године, издата на период од 23. фебруара 2023. године до 22. фебруара 2025. године.
2. Привремена лиценца из тачке 1. ове Одлуке suspendira се počев од 18. јула 2024. године до 22. фебруара 2025. године или до достављања доказа о испуњавању увјета и критерија прописаних регулаторним правилима и прописима.
3. За вријеме трајања суспензије, правно лице из тачке 1. ове Одлуке нема обавезу плаћања регулаторне накнаде.
4. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а њен диспозитив биће објављен у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 05-28-12-270-1/24

17. јула 2024. године

Тузла

Председавајућа Комисије
Бранислава Милекић, с. р.

На основу члана 7.5. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и члана 51. ставак 7. Правилника о лиценцама - Преčišћени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 17. септембра 2024. године, донијета је

ODLUKA O SUSPENZIJI PRIVREMENE LICENCE ZA DJELATNOST MEĐUNARODNE TRGOVINE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

1. Правној особи "Medoš One" d.o.o., Banja Luka, suspendira се привремена лиценца за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом, регистрацијског броја 05-28-12-326-18/22 од 22. вељаче 2023. године, издата на раздобље од 23. вељаче 2023. године до 22. вељаче 2025. године.
2. Привремена лиценца из тачке 1. ове Одлуке suspendira се počев од 18. септембра 2024. године до 22. вељаче 2025. године или до достављања доказа о испуњавању увјета и критерија прописаних регулаторним правилима и прописима.

КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

554

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачке а) и ц), а у вези са чланом 4. став (1) тачке а), б) и д), чланом 10. став (2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чланом 105. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, заступан по адвокату Сеаду Миљковићу, против привредних субјеката Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о, Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево и Владе Кантона Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о., ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији, Конкуренијски савјет на 4. сједници одржаној дана 07.03.2024. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да је Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево учинило повреду из члана 4. став. 1) тачка б) и д) Закона о конкуренцији, на начин да је пропустило да донесе Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије.
2. Налаже се Министарству комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево, да одмах, а најкасније у року од 90 дана од дана пријема овог рјешења, поступи у складу са Уредбом о снабдијевању природног гаса Кантона Сарајево, донесе Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије, те тако омогући аплицирање за увјерење о испуњавању услова за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије. Доказ о поступању по наложеном, доставити Конкуренијском савјету одмах након усвајања предметног Правилника.
3. Изриче се новчана казна Министарству комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево, због кршења одредби члана 4. став. 1. тачке б) и д) Закона о конкуренцији, утврђеног у тачки 1. овог рјешења, у висини од 15.000,00 КМ (петнаест хиљада), у смислу члана 48. став. 1. тачка а) Закона о конкуренцији, коју је дужан платити у року од 15 дана од дана пријема овог рјешења.

4. Одбија се Захтјев привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, против Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а) Закона о конкуренцији, као неоснован.
5. Одбија се Захтјев привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о. ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији, као неоснован.
6. Обавезује се привредни субјекат УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, да плати административну таксу на Рјешење у укупном износу од 3.000,00 КМ, у корист Бюдета институција Босне и Херцеговине.
7. Ово рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет БиХ је дана 13.02.2023. године под бројем УП 06-26-2-005-1/23 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) поднесен од привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића бр. 2., Сарајево, 71000 Сарајево, заступан по адвокату Сеаду Миљковићу, ул. Вразова 8, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева), против привредних субјеката Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, ул. Трг Фадила Оцаковић Жуте број 4, 71000 Сарајево (у даљем тексту: "Сарајевогас" д.о.о.), Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево ул. Реиса Џемалудина Чаушевића 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Министарство) и Владе Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Влада), ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији.

Анализом достављеног Захтјева и документације, Конкуренијски савјет БиХ је утврдио да није уплаћена административна такса за дио захтјева који се односи на утврђивање злоупотребе доминантног положаја, те је дана 27.02.2023. године под бројем УП 06-26-2-005-2/23 упутио захтјев за уплату административне таксе на захтјев за покретање поступка.

Подносилац захтјева је дана 14.03.2023. године (поднесак примљен под бројем УП 06-26-2-005-2/23), доставио доказ о уплати административне таксе.

Након комплетирања Захтјева, Конкуренијски савјет је дана 10.08.2023. године (акт број УП 06-26-2-005-4/23) Подносиоцу захтјева издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона о конкуренцији.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекти УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића бр. 2., Сарајево, 71000 Сарајево, КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, ул. Трг Фадила Оцаковић Жуте број 4, 71000 Сарајево, Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона

Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића 1, 71000 Сарајево и Влада Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића 1, 71000 Сарајево.

1.1. Привредни субјекат УНИПРОМЕТ д.о.о. (Подносилац захтјева)

Привредни субјекат "УНИПРОМЕТ" друштво са ограниченом одговорношћу за пословање некретнинама Сарајево, скраћена ознака фирме "УНИПРОМЕТ" д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића бр. 2 Сарајево, уписан је у судски регистар код Опћинског суда у Сарајеву, под матичним бројем субјекта уписа: 65-01-0878-12 (стари број 1-1735) оснивачи субјекта уписа и власници капитала су физичка лица (...)*¹.

1.2. Привредни субјекат КЈКП "Сарајевогас" д.о.о" д.о.о. Сарајево

Привредни субјекат Кантонално јавно комунално предузеће за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о. је правни сљедник Кантоналног јавног комуналног предузећа за транспорт и дистрибуцију гаса "Сарајево-гас" Сарајево, које је регистровано при Опћинском суду у Сарајеву под бројем МБС: 65-01-0319-12, оснивач субјекта уписа и власник 100% учешћа у капиталу је Кантон Сарајево.

Према Статуту "Сарајевогас" д.о.о., пословни субјекат представља правно лице које самостално обавља дјелатност од општег интереса, у статусу јавног комуналног предузећа као друштва са ограниченом одговорношћу. Претежна дјелатност овог субјекта је производња гаса, дистрибуција гасовитих горива дистрибуцијском мрежом; Постављање инсталација за воду, гас, гријање, вентилацију и хлађење; изградња објеката нискоградње; одржавање објеката високоградње, нискоградње и њихових дијелова;

1.3. Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево

Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево је орган управе који врши управне и стручне послове утврђене уставом, законом и другим прописима, који се односе на остваривање надлежности Кантона у области комуналних дјелатности, комуналне привреде и инфраструктуре, те области просторног уређења, грађења и заштите околиша, утврђивања стамбене политике, укључујући и доношење прописа који се тичу уређивања и изградње, обнове и реконструкције стамбених објеката;

1.4. Влада Кантона Сарајево

Влада Кантона Сарајево представља извршну власт Кантона Сарајево коју чине премијер и 12 министара.

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренијски савјет БиХ је током поступка примјењивао одредбе Закона о конкуренцији, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), те одредбе Закона о управном поступку, у смислу одредби члана 26. Закона.

Такође, током провођења предметног поступка, Конкуренијски савјет БиХ је узео у обзир: Закон о комуналним дјелатностима ("Службени новине Кантона Сарајево", број 14/16,43/16,10/17- испр., 19/17,20/18 и 22/19), Уредбу о општим условима за производњу, испоруку и

¹ (...)*- подаци представљају пословну тајну

кориштење топлотне енергије ("Службене новине Кантона Сарајево", број 22/16 и 4/23).

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

Као разлоге за подношење захтјева, Подносилац захтјева у битном наводи следеће:

- Подносилац захтјева овим путем Конкурenciјском савјету подноси Захтјев за покретање поступка против "Сарајевогас" д.о.о., Министарства и Владе, а у вези са поступањем "Сарајевогас" д.о.о. који учествовањем у забрањеном споразуму са Министарством и Владом у смислу члана 4. став 1. тачка а), б) и д) Закона о конкуренцији БиХ (у наставку: Закон о конкуренцији), злоупотребљава свој доминантни положај у смислу одредби члана 10. Закона о конкуренцији, а посебно став 2. тачка а), б) и ц) наведеног члана.
- Учесће у забрањеном споразуму Министарства, Владе и "Сарајевогас" д.о.о. се прије свега огледа у чињеници, да Министарство које није испоштовало обавезу дефинисану Уредбом о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије и до данас није донијело Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије, а на основу којег би Подносилац Захтјева могао аплицирати за издавање увјерења, које је потребно како би био сврстан у исту категорију купаца природног гаса као и КЈКП "Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево (у наставку: "Топлане Сарајево"). Потом, забрањени споразум се огледа и кроз поступање Владе, која одређује и усваја цијене дистрибуције природног гаса Одлуком о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. Влада као орган који својим законодавним дјеловањем утиче на тржишну конкуренцију, оваквим прешутним споразумом прије свега са "Сарајевогас" д.о.о. и са Министарством, Подносиоцу захтјева онемогућава да под истим условима као и Топлане Сарајево купује природни гас и конкурише на релевантном тржишту, већ је принуђен да годинама послује са губитком како у суштини грађани/станари не би плаћали већу цијену гријања. Све наведено је омогућило друштву "Сарајевогас" д.о.о да у суштини свој доминантни положај на релевантном тржишту злоупотребљава уз прешутно одобрење друга два наведена субјекта чије (не)дјеловање и (не)чињење значајно утиче на стање на релевантном тржишту.
- Конкретно, Подносилац захтјева сматра да је учешћем у забрањеном споразуму "Сарајевогас" д.о.о. омогућена злоупотреба свог доминантног положаја на тржишту продаје и дистрибуције природног гаса примјеном различитих цијена гаса из Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево бр. 42/15 и 7/21 (у наставку: "Одлука о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса"). Злоупотреба доминантног положаја се огледа кроз примјену различитих критеријума приликом сврставања купаца природног гаса који овај енергент користе за производњу топлоте и дистрибуцију крајњим корисницима (потрошачима/станарима). Подносилац захтјева је у односу на "Топлане Сарајево", а које се баве производњом и дистрибуцијом топлотне енергије у исте сврхе као и Подносилац захтјева сврстан у категорију "Велике привреде", те му је Одлуком о цијенама дистрибуције природног гаса, наметнута обавеза плаћања цијене дистрибуције природног гаса по знатној већој цијени у односу на Топлане Сарајево, иако Подносилац захтјева природни гас као и Топлане

- Сарајево искључиво и једино користи за производњу и дистрибуцију топлотне енергије, односно гријање станова и простора у стамбеним зградама. "Сарајевогас" д.о.о. као дистрибутер природног гаса на подручју Кантона Сарајево успоставља тарифни систем као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса. Тарифна категорија се дефинише тарифним системом који припрема и предлаже дистрибутер "Сарајевогас" д.о.о. а усваја Влада. На тај начин, поступањем "Сарајевогас" д.о.о. уз сагласност Владе на предложени тарифни систем, Подносилац захтјева је принуђен (имплементирајући тарифни систем који примјењују Топлане Сарајево д.о.о.), да послује са губитком како станарима, као крајњим корисницима/потрошачима топлотне енергије, не би повећавао цијену гријања и на тај начин их довео у неповољнији положај у односу на кориснике/потрошаче Топлана Сарајево, чиме је у суштини Подносилац захтјева предмет злоупотребе доминантног положаја и цијеновне дискриминације јер за исту робу и услугу плаћа различиту цијену од својих стварних конкурената.
- Подносилац захтјева је "УНИПРОМЕТ" друштво са ограниченом одговорношћу за пословање некретнинама Сарајево, које је правни сљедник друштва "НЕКРЕТНИНЕ МИЉАЦКА" дионичко друштво за пословање некретнинама (у наставку: "Некретнине Миљацка"). Наиме, друштво Некретнине Миљацка се на основу Уговора о припајању број 546/22 од 27.06.2022. године припојило друштву Унипромет што је уписано Рјешењем о измјенама података Опћинског суда у Сарајеву број 065-0-Рег-22-003390 од 09.11.2022. године. Унипромет је друштво које је основано и регистровано при Регистру привредних друштава Опћинског суда у Сарајеву под бројем регистрације МБС: 65-01-0878-12 (стари број 1-1735), а који поред регистроване дјелатности продаје и промета некретнина, има регистроване дјелатности производње и снабдјевања паром и климатизација (35.30), те увођење инсталација водовода, канализације и плина и инсталација за гријање и климатизацију (43.22). Заступа га директор Пилав Мухамед, а у сврху конкретног поступка, Подносилац захтјева је у складу са пуномоћи издатом од стране Подносиоца захтјева од дана 23.01.2023. године овластио адвоката Сеада Миљковића за подношење овог захтјева и вођење предметног поступка пред Конкурenciјским савјетом (пуномоћ се налази у Прилогу овог Захтјева).
 - Субјекти против којих Подносилац подноси овај Захтјев су: "Сарајевогас" д.о.о. правни сљедник Кантоналног јавног комуналног предузећа за транспорт и дистрибуцију гаса "Сарајево-гас" Сарајево, основано од стране Кантона Сарајево. Према Статуту представља правно лице које самостално обавља дјелатност од општег интереса, у статусу јавног комуналног предузећа као друштва са ограниченом одговорношћу. Претежна дјелатност овог субјекта је производња гаса, дистрибуција гасовитих горива дистрибуцијском мрежом; Постављање инсталација за воду, гас, гријање, вентилацију и хлађење; изградња објеката нискоградње; одржавање објеката високоградње, нискоградње и њихових дијелова
 - Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево је државни орган који врши управне и

стручне послове утврђене уставом, законом и другим прописима, који се односе на остваривање надлежности Кантона у области комуналних дјелатности, комуналне привреде и инфраструктуре, те области просторног уређења, грађења и заштите околиша, утврђивања стамбене политике, укључујући и доношење прописа који се тичу уређивања и изградње, обнове и реконструкције стамбених објеката; и

- Влада Кантона Сарајево представља извршну власт Кантона Сарајево коју чине премијер и 12 министара. Влада на основу Уредбе о снабдијевању природним гасом Кантона Сарајево има законодавну моћ која се огледа у надлежности за одређивање и усвајање цијене дистрибуције природног гаса Одлуком о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево

Релевантно тржиште

- Узимајући у обзир законодавни оквир у БиХ, нарочито цитиране одредбе релевантних закона у поглављу III Захтјева и Одлуке о релевантном тржишту, Подносилац захтјева предлаже да се у конкретном случају релевантно тржиште производа одреди тржиште дистрибуције гаса који се користе за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим корисницима (потрошачима).
- Подносилац захтјева алтернативно као релевантно тржиште производа или услуга одређује тржиште продаје природног гаса категорији купаца наведеној у Одлуци о цијенама дистрибуције природног гаса, а који исти користе за производњу и продају топлотне енергије крајњим корисницима/потрошачима. Наведено тржиште је такође значајно, јер се на њему огледају негативни ефекти дискриминаторног поступања "Сарајевогас" д.о.о., Министарства и Владе.
- С обзиром да "Сарајевогас" д.о.о. дјелује на територији Кантона Сарајево, Министарство је надлежно за доношење прописа за територију Кантона Сарајево, а Влада за одређивање и усвајање цијена дистрибуције природног гаса, Подносилац захтјева предлаже да се у складу са чланом 5. Одлуке о релевантном тржишту, као географско тржиште одреди тржиште Кантона Сарајево.

Опис чињеничног стања

- Чланом 4. ставом 1), тачкама а) и д) је прописано да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прећутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и последицу имају спречавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговинских услова, и примјену различитих услова за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију.
- Имајући у виду да је чланом 10. Уредбе о снабдијевању природним гасом Кантона Сарајево, прописано да дистрибутер (у овом случају "Сарајевогас" д.о.о) је обавезан успоставити тарифни систем, као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса, са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса. Ставом 2. истог члана је дефинисано да се тарифне категорије дефинишу тарифним системом, који

припрема и предлаже "Сарајевогас" д.о.о, а усваја Влада и објављује у службеним новинама.

- Уредба о снабдијевању природним гасом Кантона Сарајево чланом 10. Прописује, да је дистрибутер, у овом случају "Сарајевогас" д.о.о., обавезан успоставити тарифни систем, као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса, са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса. Надаље, истим чланом је прописано да се тарифне категорије дефинишу тарифним системом, који припрема и предлаже дистрибутер ("Сарајевогас" д.о.о), а усваја Влада и објављује у службеним новинама.
- "Сарајевогас" д.о.о. одређује цијене и категорије купаца природног гаса на основу тога у коју категорију субјекат спада и да ли је овлаштен за обављање комуналних дјелатности у складу са Законом о комуналним дјелатностима узимајући у обзир сврху за коју ће гас бити кориштен.
- Уредба о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије чланом 4. прописује да производњу и испоруку топлотне енергије обавља енергетски субјект регистрован за обављање ове дјелатности (давалац услуге). Давалац услуге може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије само на основу увјерења о испуњавању услова за обављање ове дјелатности. Увјерење за обављање наведене дјелатности издаје Министарство. Министарство доноси Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије на основу којег издаје претходно наведено увјерење.
- Дакле, да би привредни субјекат био сврстан у категорију Топлане-Сарајево, мора прибавити увјерење од Министарства о испуњавању услова за производњу и испоруку топлотне енергије. Као што је раније наведено, предметно увјерење се издаје на основу Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије, који надлежно Министарство никада није усвојило. Самим тим, како није испоштована наведена обавеза од стране Министарства, Подносилац захтјева је онемогућен да аплицира за издавање увјерења.
- Оваквим поступањем Влада, Министарство и "Сарајевогас" д.о.о. поступају супротно наведеним одредбама члана 4. Закона, те су оваквим прешутним дјеловањем створили услове на тржишту у којима "Сарајевогас" д.о.о. природни гас који се користи за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим потрошачима продаје по различитим цијенама Топланама и Подносиоцу захтјева, стављајући тако Топлане Сарајево у повољнији положај у односу на конкуренте, укључујући и Подносиоца захтјева. "Сарајевогас" д.о.о. Подносиоца захтјева Одлуком о цијенама дистрибуције природног гаса Кантона Сарајево сврстава у категорију "Велике привреде" и цијену за природни гас наплаћује у износу од 1,460 КМ/Sm³, док Топлане исти енергент за производњу топлоте, а који користе за исте сврхе као и Подносилац захтјева, плаћају по цијени од 1,261 КМ/Sm³. Овакво поступање Министарства и "Сарајевогас" д.о.о. је додатно омогућено и одобрено од стране Владе, која одобри и усвоји цијене дистрибуције природног гаса стварајући на тај начин дискриминацију и нелојалну конкуренцију на тржишту.

- У сврху рјешавања проблема који је настао на релевантном тржишту, Подносилац захтјева се у неколико наврата обраћао надлежним институцијама са захтјевом за исправно поступање. Прије свега Подносилац захтјева се дана 07.07.2022. године обратио "Сарајевогас" д.о.о. са Захтјевом за правилну примјену Одлуке о цијенама дистрибуције природног гаса (Прилог - Доказ број 1 - Захтјев за правилну примјену Одлуке о цијенама дистрибуције природног гаса број 213/22 од 07.07.2022. године). На основу овог захтјева "Сарајевогас" д.о.о. је из непознатог разлога, дјелујући изван својих овласти рјешавајући по захтјеву донијело Рјешење број 0101-03-2407/22 од дана 26.08.2022. г. (Прилог - Доказ број 2). Предметним рјешењем "Сарајевогас" д.о.о. је одбио захтјев Подносиоца захтјева (односно његовог правног предника) и онемогућио примјену исте тарифе као и за дистрибуцију природног гаса Топланама Сарајево и домаћинствима, образлажући да се ради о комуналном, односно непрофитном дјелатности организованој у служби грађана. Надаље, у образложењу предметног рјешења је наведено да се Подносилац захтјева према тарифном систему усвојеном од Владе третира као индустријски потрошач/привредно друштво, иако је потпуно јасно да Подносилац захтјева није индустријски потрошач и да природни гас искључиво користи за производњу топлотне енергије за домаћинства. "Сарајевогас" д.о.о. је у наведеном рјешењу навео, да Подносилац захтјева може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије само на основу увјерења издатог од стране Министарства. Коначно, "Сарајевогас" д.о.о. у Рјешењу наводи да се тарифа која важи за Топлане Сарајево, на Подносиоца захтјева не бих могла примјенити чак и уколико добије предметно увјерење од Министарства јер је Одлуком Владе утврђено да једино Топлане Сарајево могу бити у наведеној тарифној категорији купаца?
- Након наведеног, Подносилац захтјева се обратио и Министарству са дописом од 298/22 од 14.09.2022. године (Прилог - Доказ број Б - Захтјев за правичну примјену Одлуке о цијенама дистрибуције природног гаса). На наведени допис Подносилац захтјева није добио одговор, па се Подносилац захтјева поново обратио Министарству са дописом број 357/22 од 04.11.2022. године (Прилог- Доказ број 4 - Захтјев за повратну информацију у вези Захтјева за правичну примјену Одлуке о цијенама дистрибуције природног гаса од 14.09.2022. године број357/22 од 04.11.2022. године). На наведене дописе је одговорено дана 27.10.2022. године (одговор запримљен дана 09.11.2022.) (Прилог - Доказ број 15 - Допис Министарства - Одговор на захтјев број 05-11-35738/22 од 27.10.2022.год.) у којем Министарство апсурдно наводи да му није познато да се Подносилац захтјева обраћао у вези достављања доказа о испуњавању услова прописаних чланом 13. Закона о комуналним дјелатностима? Овакав навод Министарства је прије свега нетачан јер већ дужи низ година се покушава ријешити овај проблем. Чак да је овај навод и тачан поставља се питање који би правни основ био за Подносиоца захтјева да се обрати Министарству када никад то исто Министарство није усвојило Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије? Да апсурд буде већи Министарство у даљем тексту наводи „да је у потпуности посвећено доношењу подзаконских аката о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије путем централног/даљинског система загријавања у најскоријем могућем року чиме би се у потпуности регулирала ова комунална дјелатност од опћег друштвеног интереса у Кантону Сарајево. Основано је питати зашто Министарство и након више од 6 година није донијело предметни подзаконски акт иако је у складу са Уредбом о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије било дужно то урадити?
- С друге стране намеће се питање како и на основу чега Топлане Сарајево тренутно обављају предметну дјелатност и то у повлашћеном положају у односу на друге конкуренте? Претпоставка Подносиоца захтјева је да су Топлане Сарајево, у складу са раније важећим Законом о комуналним дјелатностима из 2004. године вјероватно и имале увјерење о испуњавању услова за обављање ове дјелатности које је издавао надлежни орган за комуналне послове.
- Надаље, и раније важећом Уредбом о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије ("Службене новине Кантона Сарајево", број 2/13) је такође била наметнута обавеза посједовања увјерења за обављање предметне дјелатности и то опет на основу Правилника који никад није донесен.
- Горе наведено намеће одређена питања, Да ли је, како и на основу чега Топланама Сарајево издато наведено увјерење (с обзиром да Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије никад није усвојен)? Ако је издато предметно увјерење Топланама Сарајево на основу ранијих прописа или предметне Уредбе (па и без усвајања наведеног Правилника) који му је рок важења био и да ли је исто још важеће? Све ово јасно указује да су учесници у забрањеном споразуму довели Подносиоца захтјева (а у суштини и крајње потрошаче топлотне енергије - домаћинства) у неповољнији положај у односу на конкуренте и кориснике топлотне енергије којима услугу пружају Топлане Сарајево.
- Чланом 10. ставом (1) је прописано да Кантон, Град и општине обезбјеђују обављање комуналних дјелатности, између осталог снабдијевања топлотном енергијом путем централног гријања, путем привредног друштва. Уредбом о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије чланом 4. ставом 1. је прописано да производњу и испоруку топлотне енергије обавља енергетски субјекат регистрован за обављање наведене дјелатности. Енергетски субјекат може ову дјелатност обављати само уколико прибави увјерење о испуњавању услова. Став 3) истог члана Уредбе прописује да увјерење из претходног члана издаје Министарство на основу Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије, који доноси Министарство.
- Узимајући у обзир одредбе Закона о комуналним дјелатностима, Уредбе о снабдијевању природним гасом, Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије, већ наведено и више него очигледно је да "Сарајевогас" д.о.о. учествујући у забрањеном споразуму врши и злоупотребу доминантног положаја на релевантном тржишту тако што директно намеће нелојалне продајне цијене и трговинске услове за продају природног гаса по различитим цијенама Подносиоцу захтјева и осталим привредним субјектима у односу на Топлане Сарајево, а

- који исти користе у исте сврхе као и Топлане Сарајево, чиме ограничава тржишну конкуренцију у складу са чланом 10. став 2) тачка а) Закона о конкуренцији.
- Наведено је забрањено и самим прописима које у свом пословању дужан примјењивати и "Сарајевогас" д.о.о. као дистрибутер природног гаса, а што је конкретно утврђено и одредбама члана 8. Уредбе о снабдијевању природним гасом, и то: (1) Дистрибутер је обавезан да омогући равноправан и недискриминирајући приступ кориштењу гаса из дистрибутивног гасног система Кантона Сарајево свим заинтересираним субјектима, а у оквирима техничких могућности. Поред тога, код одређивања категорија купаца у Одлуци о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса, Влада је усвајањем Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције гаса омогућила "Сарајевогас" д.о.о. да примјењује различите услове за исту врсту послова са осталим странама, чиме Подносиоца захтјева доводи у неравноправан и неповољан конкурентски положај у складу са чланом 10. ставом 2), тачком ц) Закона о конкуренцији. Надаље, Влада као последњи и законодавни орган у овој области потврђује дискриминаторно поступање "Сарајевогас" д.о.о. према Подносиоцу захтјева и осталим заинтересираним субјектима, те на крају самим крајњим купцима топлотне енергије/домаћинствима.
 - Подносилац захтјева трпи озбиљну финансијску штету која се рефлектује на немогућности да омогући својим купцима/домаћинствима којима пружа наведену услугу конкуренту цијену гријања.
 - Као што је већ раније наведено и објашњено у Захтјеву, Подносиоцу захтјева је потребно увјерење о испуњавању услова за производњу и испоруку топлотне енергије, да би био сврстан у исту тарифну категорију, те како би плаћао природни гас по истој цијени као и Топлане Сарајево. Да би Министарство издало увјерење, Уредбом о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије је наведена обавеза доношења Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије.
 - Како до данас Министарство није донијело Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије, Подносилац захтјева, те и други субјекти који се баве овом дјелатношћу, дискриминирани су Одлуком о цијенама дистрибуције природног гаса коју је донијела Влада, тако што без претходно наведеног увјерења од стране Министарства и измјеном предметне Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса од стране Владе Кантона Сарајево не могу бити сврстани у исту тарифну категорију као и Топлане.
 - Подносилац захтјева, те остали инвеститори за изградњу стамбено-пословних комплекса, су се почели бавити овом дјелатношћу управо из разлога што Топлане Сарајево немају изграђену инфраструктуру у већем дијелу града гдје је отпочела станоградња. Топлане Сарајево нису инфраструктуром пратиле овај развој, те су Подносилац захтјева, као и остали привредни субјекти били приморани да рјешавају питање гријања изградњом властитих топлана или котловница. У том контексту битно је навести да је Закон о комуналним дјелатностима чланом 1. тачком д) прописао, да Кантон обезбјеђује снабдијевање топлотном енергијом путем централног даљинског система загријавања. Надаље, члан 8. Закона о комуналним дјелатностима прописује, да Кантон може посебним прописом повјерити Граду или опћинама у цијелости или дјелимично обезбјеђивање и обављање комуналних дјелатности. Кантон, Град и опћине, у складу са наведеном надлежношћу обезбјеђују обављање комуналних дјелатности путем јавног предузећа или привредног друштва. Кантон Сарајево је обављање наведене дјелатности повјерио Топланама Сарајево. Топлане Сарајево са једне стране својим монополом на наведеном тржишту и с друге стране својом немогућношћу да пруже свим грађанима услугу гријања приморали Подносиоца захтјева и друге учеснике на тржишту да сами, и о свом трошку, развију наведену инфраструктуру, а онда су их Влада Кантона Сарајево, Министарство и "Сарајевогас" д.о.о. недоношењем адекватних прописа (које су у складу са важећим законима били дужни донијети) и дискриминирајућом примјеном "тарифних маказа" довели у незавидан положај. За Подносиоца Захтјева постоје двије опције, једна је да својим корисницима/домаћинствима почне наплаћивати већу цијену гријања, а друга је да сам сноси трошак таквих незаконитих и дискриминирајућих тарифних маказа. Обје наведене опције су штетне, или за домаћинства или за Подносиоца захтјева који за сада једини трпи ту штету.
 - Да би у цијелости схватили на који начин забрањени споразум утиче на субјекте који дјелују на тржишту производње и испоруке топлотне енергије у наставку ћемо објаснити поступак усвајања тарифе гријања за Топлане Сарајево од стране Владе, те доказати да претходно објашњено поступање субјеката против којих се подноси овај Захтјев ствара дискриминацију на тржишту.
 - Топлане Сарајево као јавно комунално предузеће које врши производњу и испоруку топлотне енергије крајњим потрошачима - грађанима припрема тарифу гријања за сваку сезону. Топлане Сарајево предметну тарифу гријања припремају на основу Тарифног система и Методологије обрачуна испоручене топлотне енергије од 25.07.2016. године (Прилог - Доказ број 14 - Тарифни систем "Топлане - Сарајево" са Методологије обрачуна испоручене топлотне енергије.) Након што Топлане Сарајево припреме тарифу тј. приједлог висине цијене комуналне услуге, неовисно стручно тијело Владе у складу са чланом 22. став 5. Закона о комуналним дјелатностима утврђује валидност калкулације и коначан приједлог висине цијене комуналне услуге. Затим, Влада одређује и усваја стварну цијену комуналне услуге, што се у конкретном случају огледа кроз усвајање Одлуке о висини тарифних ставова Топлане Сарајево (Прилог - Доказ број 12 - Одлуке о висини тарифних ставова "Топлане -Сарајево" д.о.о. Сарајево).
 - Наведени поступак усвајања цијене комуналне услуге за испоруку топлотне енергије није споран, међутим спорно је то што цијена по којој "Сарајевогас" д.о.о. продаје гас Топланама Сарајево које потом исто користе за производњу испоруку и продају топлоте крајњим купцима – грађанима, омогућава Топланама Сарајево да послуже са нето добити. Прецизније, различите цијене природног гаса утврђене Одлуком о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса које "Сарајевогас" д.о.о. примјењује на Топлане Сарајево, и у конкретном случају Подносиоца захтјева, стварају такве услове на тржишту у којима се осталим субјектима који се баве истом дјелатношћу, као Топлане Сарајево ствара значајна материјална штета.

- Подносилац захтјева као друштво које се бави производњом и испоруком топлотне енергије за загријавање домаћинства у Насељу "Миљацка" (њих 1.050) код утврђивања цијене примјењује као и Топлане идентичну: Одлуку о висини тарифних ставова Топлане Сарајево (Прилог - Доказ број 12) усвојену од стране Владе; као и Тарифни систем "Топлане - Сарајево" д.о.о. са Методологијом обрачуна испоручене топлотне енергије (Прилог - Доказ број 14) усвојену од стране Топлана Сарајево, како крајње кориснике - домаћинства не би довео у неравноправан положај у односу на домаћинства која користе топлотну енергију произведену од стране Топлана Сарајево.
 - Чињеница је да комунално јавно предузеће које обавља дјелатност од јавног интереса сваке године оствари нето добит, док је Подносилац захтјева приморан да послује са губитком. Топлане Сарајево су у току 2019. године и 2020. године оствариле укупну нето добит у износу од 9.030.589 КМ док је Подносилац захтјева примјењујући исту тарифу као и Топлане пословао са губитком од чак 78.530.36 КМ. Поставља се питање, гдје је овдје равноправност субјеката када јавно комунално предузеће које обавља дјелатности од јавног интереса остварује велику финансијску добит која је омогућена, како је раније објашњено, примјеном различитих услова за истоврсне трансакције од стране "Сарајевогас" д.о.о., Министарства и Владе у односу на Подносиоца захтјева који искључиво и једино користи природни гас за обављање идентичне дјелатности, као и Топлане Сарајево, при чему Подносилац захтјева послује са губитком!?
 - Имајући у виду све наведено, јасно се да закључити да се Подносилац захтјева налази у неравноправном и неповољном конкурентском положају у односу на Топлане Сарајево, те да ће корисници његових услуга - домаћинства, окрулично Савјет не реагује, бити изложени ризику да плаћају већу цијену гријања у односу на кориснике Топлана Сарајево. Примјерено је поставити питање: Зашто?
- Законски оквир за подношење захтјева**
- У складу са чланом 27. став 1. Закона, Савјет поступак покреће по службеној дужности или на основу захтјева странке. Одредбама става 3. истог члана превидљиво је да захтјев за покретање поступка пред Савјетом између осталих, може поднијети и свако правно лице које за то има правни или економски интерес. Подносилац захтјева, као директно оштећени предметним поступањем субјеката против којих се покреће поступак, несумњиво има правни интерес да Савјету поднесе захтјев за покретање предметног поступка.
 - У складу са чланом 2. ставом б. Закона исти се примјењује на сва правна и физичка лица која се посредно или непосредно баве производњом, продајом роба и пружањем услуга која могу својим дјеловањем спрјечавати, ограничавати или нарушавати тржишну конкуренцију на цијелој територији Босне и Херцеговине или значајнијем дијелу тржишта без обзира на правни статус, облик власништва, сједиште или пребивалиште субјекта, а који такође укључује и органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или учину на тржиште.
 - У овом дјелу скрећемо пажњу Савјету, да је Подносилац захтјева упознат са чињеницом да је још током 2010. године Савјет одлучивао по захтјеву привредног субјекта УНИС "ЕНЕРГЕТИКА" д.о.о. Сарајево против "Сарајевогас" д.о.о. о утврђивању злоупотребе доминантног положаја од стране "Сарајевогас" д.о.о. иако је чињенична основа донекле слична, сматрамо да Рјешење у предмету број 01-03-26-040-42-11/09 из 2010. године није релевантно за овај поступак из више разлога.
 - Прије свега, од доношења поменутог Рјешења од стране Савјета је прошло 13. година, те је у том периоду дошло до значајних промјена на релевантном тржишту дистрибуције гаса који се користи за производњу и продају топлоте крајњим корисницима, тј. купцима.
 - Приликом одлучивања у предмету из 2010. године на снази није била Уредба о снабдијевању природним гасом Кантона Сарајево која је, како је раније објашњено, донесена 2016. године. Уредба о снабдијевању природним гасом пружа могућност и другим привредним субјектима да буду регистровани и обављају дјелатност производње и испоруке топлотне енергије у Кантону Сарајево на исти начин као и Топлане Сарајево. Главни фактор који је утицао на то је повећање станоградње и чињеница да Топлане Сарајево својом инфраструктуром нису пратили урбани развој града.
 - Коначно, за разлику од наведеног предмета, овај Захтјев се подноси против три различита субјекта и то примарно због њиховог учешћа у забрањеном споразуму, а који за посљедицу има злоупотребу доминантног положаја чије ефекте Подносилац захтјева трпи.
 - Према томе, постоји потреба и нужност да се регулатива и понашање учесника на релевантном тржишту прилагоди тржишту и његовој либерализацији која свим потрошачима треба да осигура равноправан и недискриминирајући положај, а не да га се не чињењем одговорних нарушава, поготово узимајући у обзир да се у конкретном случају природни гас (чије су цијене у посљедње вријеме значајно нарасле) користи искључиво за производњу и испоруку топлоте крајњим потрошачима - домаћинствима који ће у коначници трпјети стварну штету (коју већ друже вријеме трпи Подносилац захтјева).
 - Уважавајући све наведено сматрамо да одлука Савјета у предмету из 2010. године није од значаја за одлучивање у овој ствари, те да иста може само послужити као доказ да се пракса учесника на тржишту против којих се подноси овај Захтјев није промијенила успркос измјени прописа и тржишта у цјелини, те су у том смислу субјекти против којих се овај Захтјев подноси, у потпуности пасивно легитимирани у овом поступку.
 - Подносилац захтјева предлаже да Савјет у складу са Законом и важећим прописима донесе закључак о покретању поступка против "Сарајевогас" д.о.о., Министарства и Владе као противне стране, у складу са чланом 32. Закона о конкуренцији.
 - Подносилац захтјева предлаже да Савјет, након поступка проведеног на основу Захтјева, донесе сљедеће:
 - Утврђује се да Министарство недоношењем Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије како је наложено Уредбом о снабдијевању природним гасом Кантона спрјечава, ограничава и нарушава тржишну конкуренцију на тржишту дистрибуције гаса који се користи за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим корисницима.

- Утврђује се да Влада усвајањем цијене дистрибуције природног гаса на основу предложене дискриминаторне тарифне категорије од стране "Сарајевогас" д.о.о нарушава тржишну конкуренцију на тржишту дистрибуције гаса који се користи за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим корисницима.
- Утврђује се да "Сарајевогас" д.о.о. учешћем у забрањеном споразуму извршило злоупотребу доминантног положај на тржишту услуга дистрибуције гаса који се користе за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим корисницима на територији Кантона Сарајево.
- Налаже се Влади да изврши измјене и допуне Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса КЈКП "Сарајевогас" д.о.о на начин гдје ће друга привредна друштва која се баве истом дјелатношћу као и Топлане Сарајево сврстати у исту категорију купаца, те одредити исту цијену за куповину природног гаса.
- Налаже се Министарству да у року од 60 дана од дана пријема Рјешења донесе Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије, те тако омогући недискриминирајућу примјену Уредбе о снабдијевању природним гасом Кантона Сарајево на све тржишне конкуренте.
- Налаже се "Сарајевогас" д.о.о да без одлагања прекине све радње злоупотребе доминантног положаја на тржишту услуга дистрибуције гаса који се користи за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим корисницима на територији Кантона Сарајево, на начин да ће предложити Влади Кантона Сарајево тарифни систем у којем ће омогућити да привредна друштва која се баве истом дјелатношћу, као и Топлане Сарајево, буду сврстана у исту категорију купаца.
- Изриче се новчана казна Министарству, Влади и "Сарајевогас" д.о.о. у смислу одредби члана 48. Закона о конкуренцији, коју је исто дужно платити у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог рјешења. У случају да се изречене новчане казне из претходне тачке не уплате у наведеном року, исте ће наплатити присилним путем, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, у складу са важећим прописима Босне и Херцеговине.

На основу достављене документације, Конкуренцијски савјет је оцијенио да није могуће без проведеног поступка утврдити постојање повреде Закона на које Подносилац захтјева указује, те је у смислу члана 32. става (2) Закона, донио Закључак о покретању поступка број УП 06-26-2-005-6/23 дана 10.08.2023. године, ради утврђивања забрањеног конкуренцијског дјеловања, у смислу члана 4. став (1) тачке а), б) и д) и злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (2). тачке а), б) и ц) Закона.

Привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево је Конкуренцијском савјету у одобреном року доставио одговор на Захтјев и Закључак, поднеском број УП 06-26-2-005-17/23, у којем је навео следеће:

"Чл. 7., 8., 9. и 10. Закона о комуналним дјелатностима је прописано да Кантон, Град или опћина у складу са утврђеним надлежностима обезбјеђују обављање комуналних дјелатности путем јавног предузећа, те се самим тиме те дјелатности третирају као непрофитне дјелатности, односно, дјелатности које су организоване у служби грађана. Под комуналним дјелатностима подразумјева се пружање комуналних услуга од интереса за физичка и правна лица, те финансирање грађења и одржавања објеката и уређење комуналне инфраструктуре као цјеловитог система на

подручју Кантона, као и Града Сарајево и опћина. У складу са наведеним у члану 7. тачка д. прописано је да снабдијевање топлотном енергијом путем централног даљинског система загријавања спада у комуналну дјелатност.

Чланом 10. Уредбе о снабдијевању природним гасом прописано је, да је Дистрибутер обавезан успоставити тарифни систем, као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса, са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса. Тарифне категорије се дефинишу тарифним системом, који припрема и предлаже дистрибутер, а усваја Влада и објављује у службеним новинама.

У складу с тим Влада је на сједници одржаној 22.10.2015. године донијела Одлуку о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса, која је објављена у Службеним новинама број 42/15. У поменутој Одлуци је наведено под тачком 2. Тарифна категорија "Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево. У тарифну категорију "Топлане-Сарајево" спада само један купац, а то је Кантонално јавно комунално предузеће "Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево. У тарифну категорију "Велики потрошачи" сврставају се, између осталог, купци који су прикључени на дистрибутивну гасну мрежу као индустријски потрошачи/привредна друштва, као што је Подносилац захтјева.

Даље, чланом 4. Уредбе о општим условима за прозводњу, испоруку и кориштење топлотне енергије прописано је, да производњу и испоруку топлотне енергије обавља енергетски субјект регистрован за обављање ове дјелатности. Давалац услуге може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије само на основу увјерења о испуњавању услова за обављање ове дјелатности. Поменуто увјерење издаје Министарство, на период који, зависно од техничких услова, врсте и капацитета енергетске дјелатности, које пропише Министарство.

Напомиње се, да је подносилац захтјева комерцијално друштво, док су Топлане Сарајево основане ради обављања комуналне дјелатности. Такође, наглашава да Законом о конкуренцији није забрањен доминантан положај на тржишту роба или услуга ако привредни субјекат својим поступањем не спречава, ограничава или нарушава тржишну конкуренцију. Привредни субјекат има доминантан положај на тржишту роба или услуга уколико има учешће веће од 40% "Сарајевогас" д.о.о. има тржишно учешће од 100% на релевантном тржишту јер има изграђену инфраструктуру.

Чланом 22. Закона о комуналној дјелатности предвиђено је да висину цијене и начин плаћања комуналне услуге предлаже давалац комуналне услуге, на основу детаљне калкулације, а у складу са одредбама члана 15. цијена комуналне услуге садржи све трошкове текућег одржавања и функционисања комуналног система на који се односи, те трошкове набавке нових сталних средстава даваоца комуналне услуге према члану 37. став (2) тачка а) и ставу (3) овог закона. У цијену комуналне услуге укључена је амортизација, која се састоји из амортизације сталних средстава даваоца комуналне услуге и амортизације сталних средстава инфраструктурног комуналног система, односно добара у опћој употреби. Валидност калкулације и коначан приједлог висине цијене комуналних услуга утврђује неовисно стручно тијело Владе Кантона, Града односно опћине, а стварну цијену комуналних услуга одређује и усваја Влада Кантона, градско односно опћинско вијеће, у складу са надлежностима из чл. 7., 8. и 9. Закона.

Дакле, "Сарајевогас" д.о.о. је основан од стране Кантона за обављање комуналне дјелатности, као и Топлане Сарајево из чега произилази да су као комунална предузећа основани

ради обављања комуналних дјелатности, које су у служби грађана, те немају комерцијалну сврху. Напомињемо, да Сарајевогас нема правног основа да Подносиоцу захтјева обрачунава цијену природног гаса по категорији Топлане Сарајево, све док се не измјени Одлука о утврђивању цијене дистрибутивног гаса, а цијена се утврђује у складу са Законом о комуналној дјелатности.

Подносилац захтјева истиче да је упознат с чињеницом да се током 2010. године одлучивало по захтјеву УНИС ЕНЕРГЕТИКА д.о.о. Сарајево о утврђивање злоупотребе доминантног положаја од стране "Сарајевогас" д.о.о. Међутим, неосновано истиче да чињенична основа је донекле слична, али сматра да Рјешење број 01-03-26-040-42-11/09 из 2010. године није релевантно за овај поступак. Као разлози се наводе да у том периоду није била на снази Уредба о снабдјевању природним гасом Кантона Сарајево, која је донесена 2016. године, а која пружа могућност и другим субјектима да обављају производњу и испоруку топлотне енергије у Кантону Сарајево на исти начин као и Топлане Сарајево и за разлику од захтјева из 2010. године овај захтјев се подноси против три различита субјекта и то примарно због њиховог учешћа у забрањеном споразуму који за посљедицу има злоупотребу доминантног положаја. Међутим, у потпуности су нетачни наводи које је подносилац захтјева изнио у захтјеву из сљедећих разлога: Тачно је да је Уредба о снабдјевању природним гасом донесена 2016. године, али правна ограничења да се подносилац захтјева сврста у категорију потрошача Топлане Сарајево се црпи из правног оквира који је регулисан Законом о комуналној дјелатности, којим је регулисан начин методологије и калкулације цијене природног гаса. Околности и правни основ обрачуна цијене природног гаса, као и категоризација купаца се од доношења овог акта нису мијењале. Закон о комуналној дјелатности је *lex generalis* који се као такав примјењује и сматрамо да поменута Уредба нема правног значаја за доношење Одлуке од стране Конкурентијског савјета."

У остављеном временском року, Конкурентијски савјет БиХ је дана 08.09.2023. године под бројем УП 06-26-2-005-19/23 запримио поднесак Закључак Владе Кантона Сарајево и Одговор на Закључак о покретању поступка, Министарства у којем наводе сљедеће:

"Министарство је запримило предметни акт Конкурентијског савјета број УП 06-26- 2-005-13/23 од 11.08.2023. године, "Закључак о покретању поступка на основу Захтјева за покретање поступка привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића, бр. 2., 71000 Сарајево., који је заступан по адвокату Сеаду Миљковићу.

Закључком о покретању поступка број УП 06-26-2-005-13/23 од 11.08.2023. године, покренули сте поступак по захтјеву напријед наведеног привредног субјекта, а против "Сарајевогас" д.о.о. овог Министарства и Владе.

Разлоге које наводите су ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачка а), б) и д), између овог Министарства и Владе и "Сарајевогас", те против кантоналног јавно комуналног предузећа које у складу са законским прописима обавља дјелатност од општег интереса, комуналну дјелатности индивидуалне комуналне потрошње, снабдијевање природним гасом, као друштво са ограниченом одговорношћу, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији.

У складу са претходно наведеним достављамо сљедећи одговор: У "Службеним новинама Федерације БиХ", број 60/23 објављен је Закон о енергији и регулацији енергетских дјелатности у Федерацији БиХ, гдје је у члану 23. став (1)

тачка ц) прописано доношење тарифних методологија и одређених цијена и накнада, а у члану 13. став (1) тачка к) прописано је да се под енергетском дјелатношћу сматра дистрибуција природног гаса. Из овога произлази да Кантон Сарајево више нема никакве надлежности по питању тарифног система "Сарајевогас" д.о.о. те стога сматрамо да је даље вођење поступка по захтјеву Подносиоца захтјева закашњело и да је предметна материја сада у искључивој надлежности Регулаторне комисије за енергију у ФБиХ. Истовремено, овдје желимо напоменути да поред промјене законске регулативе у ФБиХ, Подносилац захтјева није уопште испунио услове из Уредбе о општом условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије, члан 4. ст. (2) и (3) према којем је овај привредни субјекат морао добити увјерење ресорног министарства за обављање ове дјелатности.

Поред недостатка увјерења, прописаног наведеном Уредбом, једино тијело које утврђује цијену за комуналне дјелатности, односно испоруку топлотне енергије је Неовисно стручно тијело које формира Влада и којем се Подносилац захтјева није обраћао за провођење тарифног поступка за своје услуге. Оно што сљедеће желимо нагласити је то, да се УНИС ЕНЕРГЕТИКА д.о.о. још 2010. године обраћао Конкурентијском савјету са готово идентичним захтјевом и тада је исти одбијен, а што прилажемо уз овај одговор, што значи да је Савјет већ одлучивао по овом питању. Подносилац захтјева је кроз све ове године радио без увјерења ресорног Министарства, а цијену није формирао путем Неовисног стручног тијела, односно Одлуке Владе Кантона Сарајево о давању сагласности на тај тарифни систем. За све ово вријеме Подносилац захтјева је добровољно пристајао на тарифни систем "Сарајевогас" д.о.о., а као што смо већ напоменули Савјет је још 2010. године одлучивао о оваквом питању.

Имајући у виду да је Законом о енергији и регулацији енергетских дјелатности у ФБиХ успостављен регулаторни оквир у којем сада једину надлежност за утврђивање, тј. доношење тарифних методологија и одређивање цијена и накнада има Регулаторна комисија за енергију са сједиштем у Мостару, те још једном желимо поновити да је сада комплетна предметна проблематика, односно евентуална измјена тарифног система "Сарајевогас" д.о.о у потпуној надлежности ове комисије, уз нагласак да је почетак провођења усвајања нових тарифних методологија ствар ове комисије, као и евентуално подношење захтјева овој комисији од стране "Сарајевогас" д.о.о. ако буду сматрали да је потребно измијенити методологију и тарифни систем. Влада, као и ово Министарство немају више апсолутно никакве надлежности по овом питању, тако да је нужно да у овом дијелу обуставите поступак према Влади и ресорном министарству, а ако сматрате потребним поступак водите према "Сарајевогас" д.о.о. мада и даље сматрамо да се ради о већ пресуђеној ствари из 2010. године."

Подносилац захтјева је дана 14.09.2023. године, у остављеном року доставио очитовање на "Одговор Сарајевогаса на Закључак о покретању поступка Конкурентијског савјета Босне и Херцеговине, број УП 06-26-2-005-12/23 од 11.08.2023. године", у ком се наводи:

Одговор "Сарајевогас" д.о.о. је нејасан и неконзистентан и исти не садржи нити један конкретан навод или доказ којим би се тврдње изнесене у Захтјеву за покретање поступка од 13.02.2023. године довеле у питање; оповргнуте или евентуално потврдиле као нетачне.

Није потпуно јасно зашто "Сарајевогас" д.о.о. кроз цијели свој Одговор цитира одредбе прописа, а пропушта исте аргументовано образложити и ставити у контекст навода

из Захтјева за покретање поступка? "Сарајевогас" д.о.о. се на самом почетку без икакве јасне аргументације позива на одредбе чл. 7., 8., 9. и 10. Закона о комуналним дјелатностима, гдје је наведено да Кантон, Град или опћина у складу са утврђеним надлежностима обезбјеђују обављање комуналних дјелатности путем јавног предузећа, те самим тиме те дјелатности третирају као непрофитне, односне као дјелатности организоване у служби грађана.

Неспорно је да Кантон, Град или опћина у складу са утврђеним надлежностима обезбјеђују обављање комуналних дјелатности које би требале бити организоване у служби грађана. Оно што није наведено од стране "Сарајевогас" д.о.о. из непажње или је намјерно пропуштено је чињеница да је истим одредбама прописано је да Кантон, Град и опћина обављање комуналних дјелатности могу, између осталог, обезбиједити путем привредног друштва. Неспорно је да је Кантон Сарајево обављање наведене дјелатности повјерио Топланама Сарајево. Међутим, Топлане Сарајево су, са једне стране својим монополем на наведеном тржишту и са друге стране својом немогућношћу да пружи свим грађанима услугу гријања, приморали Подносиоца захтјева и друге учеснике на тржишту да сами, и о свом трошку, развију инфраструктуру и пруже грађанима одређену комуналну услугу, у конкретном случају гријање и то на крају под неповољнијим условима. У том контексту очигледно и "Сарајевогас" д.о.о. намјерно инсистира на нетачном наводу, да је Подносилац захтјева привредно друштво, те да гас користи као индустријски потрошач и да треба бити у ту категорију сврстан, што је апсолутно нетачно. Подносилац захтјева природни гас који купује од "Сарајевогас" д.о.о. искључиво користи за гријање станова и простора у стамбеним зградама. Као што је наведено у Захтјеву за покретање поступка Одлуком о цијенама дистрибуције природног гаса, Подносиоцу захтјева је наметнута обавеза плаћања цијене дистрибуције природног гаса по знатној већој цијени у односу на Топлане Сарајево, иако Подносилац захтјева природни гас као и Топлане Сарајево искључиво и једино користи за производњу и дистрибуцију топлотне енергије, односно гријање станова и простора у стамбеним зградама.

Дакле, Подносилац захтјева обавља исту комуналну дјелатност као Топлане Сарајево, међутим природни гас, због постојања забрањеног споразума и незаконитог поступања "Сарајевогас" д.о.о. и осталих субјеката против којих је покренут поступак, исти и за исту намјену плаћа по знатно већој цијени од Топлана Сарајево. Зашто? Подсјећамо на то да Топлане Сарајево, као "непрофитно" јавно комунално предузеће које би требало радити у интересу грађана, сваке године оствари нето добит, док је Подносилац захтјева приморан да послује са губитком. Топлане Сарајево су у току 2019. године и 2020. године оствариле укупну нето добит у износу од 9.030,589 КМ, док је Подносилац захтјева примјењујући исту тарифу као и Топлане пословао са губитком од чак 78,530.36 КМ !? У наставку свог Одговора "Сарајевогас" д.о.о се позива на одредбу члана 10. Уредбе о снабдијевању природним гасом. У овом дијелу објашњава поступак усвајања и успоставе тарифног система као и основ за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса, са детаљном калкулацијом дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса. За потребе овог Изјашњења Подносилац захтјева Савјету скреће пажњу на странице 14. до 16. Захтјева од 13.02.2023. године, гдје је исти детаљно образложио и поставио логичка питања која се односе на читав поступак усвајања тарифе гријања од стране Владе. Скрећемо пажњу поново да "Сарајевогас" д.о.о у свом Одговору није дало никакву правну или другу аргументацију,

нити логично образложење, које би на било који начин оправдало поступање субјеката против којих је покренут овај поступак или које не доводи до настанка забрањеног споразума.

У наставку Одговора "Сарајевогас" д.о.о. истиче одредбу члана 4. Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије, којом је прописано да за производњу и испоруку топлотне енергије енергетски субјект мора бити регистрован за обављање наведене дјелатности. Потом, истиче да давалац услуге може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије само на основу увјерења о испуњавању услова за обављање ове дјелатности. Наведена одредба је неспорна, те Подносиоцу захтјева није јасно због чега исту "Сарајевогас" д.о.о. само наводи без образложења или због чега други субјекти који се баве истом дјелатношћу као и Топлане Сарајево не могу добити наведено увјерење, иако им је Закон то омогућио. Јасно је да се ради искључиво о административној баријери приступу одређеном тржишту што апсолутно указује на постојање забрањеног споразума и злоупотребу доминантног положаја. Подносилац захтјева подсјећа Савјет и остале стране у поступку да је исти регистрован за обављање дјелатности производње и испоруке топлотне енергије, баш као и Топлане Сарајево. Из предметних навода, да се закључити да "Сарајевогас" д.о.о. уопште није узео у обзир наводе из Захтјева и достављене доказе из којих је овај податак видљив (молимо погледати страницу 5. Захтјева за покретање поступка, те приложени Извод из регистра за Подносиоца захтјева који доказује ову тврдњу). За Подносиоца захтјева природни гас је у контексту наведене дјелатности исто као и за Топлане Сарајево тзв. essential facility, па чињенице које "Сарајевогас" д.о.о наводи у погледу тржишног удјела су од посебног значаја и носе посебну одговорност таквих учесника на релевантном тржишту укључујући суздржавање од било каквих злоупотреба или учешћа у споразумима који за последицу имају спречавање, ограничавање и нарушавање тржишне конкуренције на тржишту дистрибуције гаса који се користи за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим корисницима.

Надаље, у самом Захтјеву је образложено да Уредба о снабдијевању природним гасом пружа могућност и другим привредним субјектима да буду регистровани и обављају дјелатност производње и испоруке топлотне енергије у Кантону Сарајево, на исти начин као и Топлане Сарајево. Међутим, разлог због којег Подносилац захтјева и остали субјекти не могу испунити ове услове лежи у чињеници да надлежно Министарство још увијек није усвојило Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије на основу којег би се могло прибавити претходно наведено увјерење. Оваквим поступањем Влада, Министарство и "Сарајевогас" д.о.о поступају супротно наведеним одредбама члана 4. Закона о конкуренцији, те су оваквим прешутним дјеловањем створили услове на тржишту у којима "Сарајевогас" д.о.о природни гас који се користи за производњу и испоруку топлотне енергије крајњим потрошачима продаје по различитим цијенама Топланама и Подносиоцу Захтјева, стављајући тако Топлане Сарајево у повољнији положај у односу на конкуренте, укључујући и Подносиоца Захтјева. "Сарајевогас" д.о.о. затим у наставку Одговора поново истиче поступак утврђивања цијене, чињеницу да су Топлане Сарајево основане и дјелују у служби грађана, те да исте немају комерцијалну сврху. У овом дијелу Савјет реферирамо на параграф 1.4. овог Изјашњења гдје је на једноставан начин

објашњено због чега наводи "Сарајевогас" д.о.о. у овом дијелу нису тачни.

Конечно, "Сарајевогас" д.о.о. се на самом крају Одговора дотиче одлуке Савјета из 2010. године која се водила по захтјеву привредног субјекта Унис Енергетика д.о.о. Сарајево. У овом дијелу истиче да Уредба о снадијевању природном гасом донесена 2016. године нема значаја јер је Закон о комуналним дјелатностима *lex generalis* у односу на Уредбу, те због тога би Савјет исту требао занемарити!? Подносилац захтјева сматра овакав став прије свега неразумљивим и остаје код својих навода из Захтјева за покретање поступка наведених на страници 17. Захтјева за покретање поступка, те истиче да је "Сарајевогас" д.о.о. у овом дијелу контрадикторан сам себи и својој аргументацији из Одговора. Наведено је видљиво кроз чињеницу гдје се прво позива на одредбу члана 4. Уредбе, а све како је објашњено у параграфу 1.5. овог Изјашњења, како би наводно аргументовао чињенице за које сматра да му иду у корист. Затим, на самом крају предлаже Савјету да занемари Уредбу, јер иста није од важности и правног значаја за овај поступак? Овакав став "Сарајевогас" д.о.о. само додатно потврђује да је све наведено у Захтјеву за покретање поступка и овом Изјашњењу тачно, а што је и више него довољан основ за Савјет да донесе одлуку којом утврђује да постоји забрањени споразум и злоупотреба доминантног положаја од стране субјеката против којих је поступак покренут.

Подносиоцу захтјева је актом број УП 06-26-2-005-20/23 дана 12.09.2023. године достављен поднесак, Закључак Владе и Одговор на Закључак о покретању поступка, Министарства. У остављеном року, Подносилац захтјева је дана 20.09.2023. године доставио очитовање у ком се наводи:

"Наводи из Очитовања Министарства и Владе су у потпуности неосновани, паушални, те исти приказују фундаментално неразумијевање навода из Захтјева за покретање поступка пред Савјетом од дана 13.02.2023. године. У самом уводу Очитовања Министарство се позива на одредбе Закона о енергији и регулацији енергетских дјелатности у Федерацији Босне и Херцеговине, који је ступио на снагу дана 17.08.2023. године ("Закон о енергији"). Позивајући се на Закон о енергији, Министарство и Влада изузимају себе од одговорности учешћа у забрањеном споразуму, те злоупотребе доминантног положаја, на тај начин нарушавајући тржишну конкуренцију. Није јасно на основу чега су Министарство и Влада дошли до закључка да Кантон Сарајево нема никакву надлежност по питању тарифног система "Сарајевогас", те из којих разлога је Подносилац захтјева закаснио покренути поступак против наведених субјеката. У овом дијелу сматрамо битним прије свега још једном истаћи чињеницу да је Закон о енергији ступио на снагу прије нешто више од мјесец дана, дакле дана 17.08.2023. године. Увидом у дио Закона о енергији који регулише прелазне и завршне одредбе, може се закључити да исти искључује ретроактивну примјену. Такођер, одредбом члана 48. Закона о енергији је прописано да Регулаторна комисија у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона доноси подзаконске акте којима детаљније уређује материју закона. До доношења подзаконских аката од стране Регулаторне комисије примјењују се раније донесени подзаконски прописи. Подсећамо да је ретроактивна примјена закона супротна начелу правне сигурности и легалитета, те није јасно због чега Министарство и Влада предлажу да се исти примјени на овај поступак, када су релевантни кантонални законски прописи који уређују предметну материју су још увијек на снази. Истичемо још једном и то да Законом о енергији нису стављени ван снаге било какви други прописи, те се исти још увијек имају

обавезу примјењивати. Чињеница да је донесен Закон о енергији на нивоу ФБиХ, не оправдава досадашње поступање субјеката против којих је покренут поступак пред Савјетом, те с тим у вези захтјев Подносиоца нити у којем случају није могао бити у закашњењу, нити је поднесен против субјеката који немају надлежност над овом материјом.

У наставку Очитовања Министарство и Влада наводе, да Подносилац захтјева поред законске регулативе у ФБиХ, није уопште испунио услове из Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије, тачније члана 4., ст. 2. и 3., према којем је Подносилац захтјева морао добити увјерење ресорног министарства за обављање дјелатности производње и испоруке топлотне енергије. Цитирани навод из Очитовања Министарства и Владе показују само опште неразумијевање чињеница наведених у поднесеном захтјеву. Није јасно на које тачно одредбе Министарство и Влада мисле када наводе законску регулативу ФБиХ? Уколико се овај навод односи на тек донесени Закон о енергији, Подносилац захтјева истиче да исти нити у којем случају не може бити примјењив на наведену ситуацију, а све узимајући у обзир наводе у параграфу 1.1 и 1.2. овог поднеска. Потом, Министарство погрешно закључује, те наводи да Подносилац захтјева не испуњава услове из Уредбе, те наводи да је исти морао прибавити увјерење овог Министарства како би се бавио наведеном дјелатношћу? Министарство изоставља навести најважнију обавезу, без чијег испуњења нити један субјект на подручју Кантона Сарајево не може обављати дјелатности производње и испоруке топлотне енергије, а што је доношење Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије. Дакле, Министарство пребацује одговорност за своје неиспуњење законске обавезе на Подносиоца захтјева, занемарујући чињеницу да је се исти више пута обраћао са захтјевом да Министарство донесе спорни Правилник по којем би Подносилац захтјева могао прибавити увјерење за обављање дјелатности, при чему Министарство никада није усвојило предметни Правилник. Дакле, својим поступањем, Министарство је онемогућило Подносиоца захтјева да поступи у складу са Уредбом, на тај начин му је ограничила приступ тржишту. Све наведено доказује постојање забрањеног споразума из члана 4. Закона о конкуренцији Босне и Херцеговине између Министарства, Владе и "Сарајевогас" д.о.о., а које се првенствено огледа кроз чињеницу да Министарство није испоштовало своју обавезу дефинисану Уредбом која је још увијек на снази и до данас, након бројних ургенција, састанака, па чак и достављених нацрта Правилника, није усвојило исти. У наставку, Министарство и Влада наводе да поред недостатка увјерења прописаног Уредбом, Подносилац захтјева се није обраћао једином тијелу које утврђује цијену комуналне дјелатности - Неовисном стручном тијелу које формира Влада за провођење тарифног поступка за своје услуге. Потом наводе да је Подносилац захтјева све ове године радио без увјерења, а цијену није формирао путем Независног стручног тијела, односно Одлуке Владе о давању сугласности на тарифни систем. Наведено није тачно из сљедећих разлога, Подносилац захтјева се у неколико наврата обраћао надлежним институцијама са захтјевом за исправно поступање. Као што је наведено и објашњено, у самом Захтјеву за покретање поступка, "Сарајевогас" д.о.о. као дистрибутер природног гаса на подручју Кантона Сарајево успоставља тарифни систем као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама природног гаса. Потом, на приједлог

"Сарајевогас" д.о.о., Влада усваја предложени тарифни систем. Као што се може видјети на страници 11. Захтјева за покретање поступка, те прилозима Доказ број 1., број 2., број 3. и број 4., Подносилац захтјева се прво дана 07.07.2022. године обратио "Сарајевогас" д.о.о. са Захтјевом за правилну примјену Одлуке о цијенама дистрибуције природног гаса. Потом, је "Сарајевогас" д.о.о. из непознатих разлога, дјелујући ван својих оквира донио Рјешење број 0101-03-2407/22 од 26.08.2022. године, којим је Подносиоца захтјева одбио и онемогућио примјену исте тарифе као и за дистрибуцију природног гаса Топланама и домаћинствима, образлажући да се ради о комуналном, односно непрофитној дјелатности организованог у служби грађана. Надаље, образложено је да се Подносилац захтјева, а према тарифном систему усвојеном од Владе, третира као индустријски потрошач/привредно друштво, иако је јасно да Подносилац захтјева није индустријски потрошач и природни гас користи искључиво за производњу топлотне енергије за домаћинства. "Сарајевогас" д.о.о. је у наведеном рјешењу навело, да Подносилац захтјева може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије само на основу увјерења издатог од стране Министарства. Коначно, "Сарајевогас" д.о.о. у Рјешењу наводи да се тарифа која важи за Топлане Сарајево на Подносиоца захтјева не би могла примјенити чак и уколико добије предметно увјерење од Министарства јер је Одлуком Владе Кантона Сарајево утврђено да једино Топлане могу бити у наведеној тарифној категорији купаца! Након наведеног, Подносилац захтјева се обратио и Министарству са дописом 298/22 од 14.09.2022. године. На наведени допис Подносилац захтјева није добио одговор, па се Подносилац захтјева поново обратио Министарству са дописом број 357/22 од 04.11.2022. године. На наведене дописе Подносилац захтјева никад није добио одговор. Поставља се питање, због чега би Подносилац захтјева имао обавезу обраћати се Неовисном стручном тијелу формираном од стране Владе, када се више пута директно обраћао "Сарајевогас" д.о.о. у као дистрибутеру природног гаса на подручју Кантона Сарајево који успоставља тарифни систем као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама природног гаса, а који потом Влада тј. њено стручно тијело само усваја? Због чега Министарство до дана писања одговора на Очитовање никада није одговорило на упућене дописе, гдје су постављена конкретна питања која се тичу испуњења услова за прибављање увјерења, прецизније да ли је и због чега никада није усвојен правилник? У наставку, Министарство и Влада се позивају на одлуку Савјета у предмету УНИС ЕНЕРГЕТИКА из 2010. године, за који наводе да је проблематика била идентична постојећем захтјеву, те сматрају да се ради о пресуђеној ствари о којој Савјет би требало поново одлучивати. Министарство, Владу и Савјет поново подсећамо на наводе који се налазе на страници 17. Захтјева за покретање поступка, гдје је прије свега Подносилац захтјева скренуо пажњу Савјету на наведену одлуку. Још једном истичемо да рјешење из предмета УНИС ЕНЕРГЕТИКА није релевантно за овај поступак из следећих разлога. Прије свега, од доношења поменутог Рјешења од стране Савјета је прошло 13 година, те је у том периоду дошло до значајних промјена на релевантном тржишту дистрибуције гаса који се користи за производњу и продају топлоте крајњим корисницима тј. купцима. Приликом одлучивања у предмету из 2010. године на снази није била Уредба која је донесена 2016. године. Уредба пружа могућност и другим привредним субјектима да буду регистровани и обављају дјелатност производње и

испоруке топлотне енергије у Кантону Сарајево на исти начин као и Топлане Сарајево. Главни фактор који је утицао на то је повећање станоградње и чињеница да Топлане Сарајево својом инфраструктуром нису пратили урбани развој града. Коначно, за разлику од наведеног предмета, овај Захтјев се подноси против три различита субјекта и то примарно због њиховог учешћа у забрањеном споразуму, а који за последицу има злоупотребу доминантног положаја чије ефекте Подносилац захтјева трпи. Према томе, сматрамо да су наводи Министарства и Владе у потпуности нетачни, те Савјет исте не би требало узети у обзир. Коначно, Министарство и Влада се поново позивају на нови Закон о енергији гдје наводе да надлежност за утврђивање тарифних методологија и одређивање цијена сада има само Регулаторна комисија за енергију са сједиштем у Мостару. Затим, наводе да немају никакву надлежност по питању успостављања цијена природног гаса, те да би се поступак у односу на њих требао обуставити. Ови наводи су у потпуности паушални и нетачни. Савјет рефериремо на параграф 1.1 и 1.2 овог поднеска гдје је објашњено због чега Закон о енергији не може бити примјењив на ову ситуацију, те параграф 1.4. који објашњава због чега Министарство и Влада заједно са "Сарајевогас" д.о.о. снесу одговорност за стварање неповољних услова на тржишту за остале привредне субјекте. Такође, истичемо и то да се Министарство и Влада у једном дијелу Очитовања позивају на Уредбу која је донесена и важи на кантоналном нивоу, а која предвиђа обавезу за Министарство у погледу доношења правилника, те затим наводе да немају апсолутно никакву надлежност у погледу спорних питања из Захтјева. Сматрамо да су наводи страна контрадикторни, те исти не могу бити узети у обзир од стране Савјета као релевантни за рјешавање овог правног питања."

4. Усмена расправа и даљи ток поступка

Будући да се ради о поступку са странкама са супротним интересима, Конкуренцијски савјет БиХ је у складу са чланом 39. Закона, заказао усмену расправу која је одржана, дана 08.11.2023. године (позив достављен актима број УП 06-26-2-005-30, број УП 06-26-2-005-33, број УП 06-26-2-005-32 и број УП 06-26-2-005-33 дана 28.09.2023. године).

Усмена расправа одржана је у сједишту Конкуренцијског савјета БиХ уз присуство адвоката Сеада Миљковића, пуномоћника Подносиоца захтјева, законског заступника Мухамеда Пилава, запосленика Хрусте Тулековића Подносиоца захтјева, Алмире Колавац-Шеткић правобраниоца, као пуномоћник Владе и министра Алмира Бечаревића и Селме Џафић, запосленице у КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево.

На усменој расправи странке су се изјасниле да остају код својих досадашњих исказа и доказа с тим да је свака страна приложила и додатну документацију којом потврђују своје тврдње (Записник број УП 06-26-2-005-34 од дана 08.11.2023. године). Такође, странке у поступку су се обавезале да доставе додатну документацију и информације релевантне за предметни поступак након окончања усмене расправе.

Привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о. је у складу са налозима са усмене расправе, дана 22.11.2023. године поднео "Достављање доказног материјала у складу са налогом са усмене расправе која је одржана 08.11.2023. године", запримљеним под бројем УП 06-26-2-005-40/23 доставио податке и информације како слиједи:

"Актуелне тарифне категорије купаца природног гаса утврђене од стране Надзорог одбора КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Одлуком број 010101-02-2186/15 од 07.10.2015. године,

("Службеним новинама Кантона Сарајево", број 42/15 од 29.10.2015. године) и која садржи цијене дистрибуције природног гаса по тарифним категоријама купаца. Влада је сједници, дана 04.02.2021. године донијела Одлуку о допуни Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса КЈКП "Сарајевогас" д.о.о број 02-04-2845-6/21, којом је усвојена нова тарифна категорија "ЦНГ пунионице" и цијена дистрибуције природног гаса за исту ("Службене новине Кантона Сарајево", број 7/21). Да би се појаснио начин формирања "катеорије потрошача" у оквиру тарифног система, представља се начин формирања тарифног система са припадајућим тарифама тј. цијенама дистрибуције гаса по утврђеним тарифним категоријама потрошача. Исти има упориште у законским прописима, као и у економској теорији и привредној пракси, својственој друштвима од јавног интереса који се баве комуналним дјелатностима, а у вези са дистрибуцијом гаса. Уредба о снабдијевању природним гасом у члану 10. (Успостава тарифног система) прописује:

"(1) Дистрибутер је обавезан успоставити тарифни систем, као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса, са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса.

(2) Тарифе категорије се дефинишу тарифним системом, који припрема и предлаже дистрибутер, а усваја Влада Кантона Сарајево и објављује у службеним новинама.

(3) Структура цијене дистрибуције гаса, према Закону о комуналним дјелатностима, садржи све трошкове текућег одржавања и функционисања дистрибутивног гасног система Кантона, те трошкове набавке нових сталних средстава дистрибутера. У цијену дистрибуције гаса укључена је амортизација која се састоји из амортизације сталних средстава дистрибутера и амортизације инфраструктурног гасног система, односно добра у опћој употреби. Из средстава амортизације се врши занављање сталних средстава. Цијена дистрибуције по важећим тарифним категоријама, објављује се у службеним новинама."

Закон о комуналним дјелатностима у члану 22. (Цијена комуналне услуге) прописује:

"(1) Висину цијене и начин плаћања комуналне услуге предлаже давалац комуналне услуге, на основу детаљне калкулације, а у складу са одредбама члана 15.

(2) Цијена комуналне услуге садржи све трошкове текућег одржавања и функционисања комуналног система на који се односи, те трошкове набавке нових сталних средстава даваоца комуналне услуге према члану 37. став (2) тачка а) и ставу (3) овог закона.

(3) У цијену комуналне услуге укључена је амортизација, која се састоји из амортизације сталних средстава даваоца комуналне услуге и амортизације сталних средстава инфраструктурног комуналног система, односно добара у општој употреби.

(4) Давалац комуналне услуге амортизацију користи за обнављање сталних средстава, а дио амортизације сталних средстава инфраструктурног комуналног система, односно добара у општој употреби према програму на који сагласност даје Влада, градско односно опћинско вијеће у складу са надлежностима из чл. 7., 8. и 9. овог закона.

(5) Валидност калкулације и коначан приједлог висине цијене комуналних услуга утврђује неовисно стручно тијело Владе Кантона, Града односно опћине, а стварну цијену комуналних услуга одређује и усваја Влада, градско односно опћинско вијеће, у складу са надлежностима из чл. 7., 8. и 9. овог закона.

(6) Уколико се цијена услуге утврди у нижем износу од стварне цијене коштања, разлику средстава ће надокнадити Кантон, Град, односно опћина.

(7) Цијена комуналне услуге за пружену команалну услугу плаћа се даваоцу комуналне услуге."

Закон о контроли цијена ("Службене новине Федерације БиХ", број 02/95, 70/08) у члану 4. прописује:

"Као мјере непосредне контроле цијена могу се, за поједине производе и услуге прописати: фиксне цијене; највише цијене; структуре највиших цијена; задржавање цијена на затеченом, односно одређеном нивоу (затечене цијене); давање сагласности на цијене, односно тарифе; начин формирања цијена; утврђивање маржи у трговини (калкулативне цијене); објављивање о промјени цијена и маржи за производе и услуге (евиденција цијена).

Члан 5. Закона о контроли цијена прописује, да надлежни орган који је прописао мјеру непосредне контроле цијена, дужан је да подузме мјере којима се отклањају узроци због којих је мјера прописана.

У члан 6. истог закона је прописано да мјере непосредне контроле цијена се заснивају, по правилу, на економским критеријима и прописују се изузетно, и то: 1. ако и поред подузетих мјера, економске политике наступе или могу наступити већи поремећаји на тржишту и у кретању цијена; 2. ради спречавања монополског образовања цијена; 3. ради утврђивања продајних цијена производа из робних резерви, које се користе за интервенцију на тржишту.

Стручна методологија која се примјењује уско је повезана са чињеницом да је цијена комуналне услуге дуго низ година била утврђена у нижем износу од стварне, а разлог је био искључиво социјална осјетљивост Власника, Кантона Сарајево, односно цијена је била базирана на тзв. "таргетираној цијени" или цијени коју су тарифни купци били у могућности сносити. У складу с тим, Влада је претходним одлукама о утврђивању тарифних категорија и тарифа за исте одређивала максималне цијене које могу бити испостављене тарифним купцима, а то су биле искључиво тарифе које су могле бити прихваћене на тржишту Кантона Сарајево. На тај начин, Власник је доминантно фокус ставио на социјалну компоненту тарифних купаца, испред успјешности пословања Предузећа. Донесене одлуке о тарифама за тарифне категорије из 2002. ("Службене новине Кантона Сарајево", број 27/02) и 2015. године ("Службене новине Кантона Сарајево", број 42/15) су основе на готово истим поставкама, чије су ближе одреднице инсталирани капацитет и опис тарифне категорије, како слиједи.

Табела: Тарифне категорије купаца природног гаса утврђене од старне Надзорног одбора КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево

Редни број Тарифне категорије	Назив тарифне категорије	Инсталирани капацитет	Опис Тарифне категорије
И	Домаћинства	До 10 sm ³ /h	У ову тарифну категорију сврставају се купци чије су просторије/објекти прикључени на дистрибутивну гасну мрежу: а) домаћинства и б) вјерски објекти
ИИИ	Мала привреда	До 10 Sm ³ /h	У ову тарифну категорију сврставају се купци чије су просторије/објекти прикључени на дистрибутивну гасну мрежу који: а) служе за обављање пословних дјелатности- комерцијални потрошачи нпр: обрти, угоститељске радње, туристичке радње, трговачке радње и сл.) б) користе институције, установе, друге организације, које се финансирају из буџета (нпр. Школе, обданишта, домви културе,

			библиотеке, амбуланте, домови здравља, установе за заштиту споменика културе и сл.) д) користе хуманитарне организације
ИИИ	Велика привреда	Преко 10 Sm ³ /h	У ову тарифну категорију сврставају се купци чије су просторије/објекти прикључени на дистрибутивну гасну мрежу који: а) користе индустријски потрошачи/приведна друштва, б) користе институције, установе и друге организације, које се финансирају из буџета (нпр. Болнице, домови здравља, студентски домови, војска, полиција и сл), ц) службе за обављање услужних дјелатности (нпр. Хотели, ресторани, банке, тржни центри и сл.), д) међународне организације
ИВ	КЈКП "Топлане Сарајево" д.о.о Сарајево	Није ограничен	У ову категорију сврстава се искључиво купац КЈКП "Топлане сарајево" д.о.о Сарајево
В	Посебан купац "Сарајево-гас" а.д. Источно Сарајево	Није ограничено	У ову категорију сврстава се искључиво купац "Сарајево-гас" а.д. Источно Сарајево
Одлуком о допуни Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса КЈКП "Сарајевогас" д.о.о Сарајево, уведена је нова тарифна категорија купаца "ЦНГ пунионице" ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 7/21 од дана 18.02.2021. године			

Дакле, тарифа за тарифне категорије и само одређивање истих је посљедица одабраног система обрачуна трошкова познатог као "Концепт циљаних трошкова" или Target Costing, по коме одређени производ или услуга требају бити произведени у циљу остварења потребног нивоа прихода за унапријед одређени ниво продајне цијене производа или услуге. Примјенењи концепт није непознат и непреферирани у савременој теорији управљачког рачуноводства, чак се у оваквим случајевима, због одређених предности ставља испред конвенционалних система обрачуна трошкова (систем обрачуна по стварним историјским трошковима), посебно када су у питању производи и услуге у нафтној и гасној индустрији, и ставља се испред других могућих, у овоме случају оцјењених као непримјерених, а који се препознају као методи или технике обрачуна трошкова савременог управљачког рачуноводства (нпр. систем обрачуна по активностима, обрачун трошкова по основу животног циклуса, обрачун трошкова на бази карактеристика производа/услуге, систем обрачуна трошкова према учинцима, Take-Back Costing, Kaizen cost, итд.). Такође, познато је да су традиционални системи обрачуна трошкова креирани у условима радно интензивне технологије и прилагођени су потребама финансијског извештавања. Трошкови директног рада и директног материјала су представљали најзначајнији дио трошкова предузећа, а општи трошкови су се углавном распоређивали према једном кључу (нпр. директни рад), што се у случају калкулације за тарифне категорије за дистрибуцију гаса оцијенило неприхватљиво. Овдје треба додати, правна лица прама Закону о рачуноводству и ревизији ФБиХ интерну организацију и функционисање система рачуноводства уређују интерним актима, уз прописане законске услове. С обзиром да се питање организације рачуноводственог система прописује интерним актима, при чему се и систем обрачуна трошкова или метод калкулације предлаже на основу оцјене најприхватљивијег у сврху за коју је основано јавно предузеће, а у овоме случају, то је метод или концепт циљаних трошкова, насљеден и преузет као до сада прихватљив Оснивачу и власнику, Кантону Сарајево, а због

израженог социјалног фокуса на купцу и добробити шире друштвене заједнице. Исти ће временом бити предметом усаглашавања, с тим да је у теорији базиран на дугорочним и вишеструко корисним односима свих учесника у ланцу стварања вриједности, што је сасвим разумљиво јер природни гас треба да допринесе општој користи како за појединце, тако и за друштво и околиш. Уважавајући потребе цјелокупног друштва као и привреде за чистом енергијом на подручју Кантона Сарајево, сва неовисна стручна тијела су заузела став да прихвати постојећа методологија утврђивања тарифних категорија и тарифа, што су све владе Кантона Сарајево усвојиле и тиме ставиле на снагу."

Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево је поднеском "Допуна документације" за примљеним под бројем УП 06-26-2-005-41/23 дана 23.11.2023. године доставило тражено у ком се наводи како слиједи:

"У поступку којег сте покренули по захтјеву Подносиоца захтјева, против "Сарајевогас" д.о.о", Министарства и Владе, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији, те одржане усмене расправе достављамо допунску документацију тј. доказ којим потврђујемо наводе изнесене на усменој расправи, а у вези законског поступања и провођења процедуре тадашњег "Министарство комуналне привреде и инфраструктуре Кантона Сарајево", које у складу са надлежностима и законским прописима од 2015. године започели израду "Правилника о условима за обављање енергетских дјелатности производње и испоруке топлотне енергије путем централног/даљинског система загријавања" формирањем комисије Рјешењем број 27-05-32113/15 од 15.12.2015. године. Поступајући у складу са Правилима и поступцима за израду закона и других прописа у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 71/14) и у складу са Уредбом о поступку и начину припремања, израде и достављања прописа ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 21/11, 39/11 - Исправка и 23/15), прије усвајања од стране Министра потребно је било да Министарство правде и управе и Уред за законодавство Кантона Сарајево, те Министарство финансија Кантона Сарајево дају Стручна мишљења о усклађености прописа са Уставом и правним системом. Министарство је 2017. године, као носилац израде, припремило је Приједлог правилника и упутило надлежним органима управе да у складу са Уредбом о поступку и начинима припремања, израде и достављања прописа ("Службене новине Кантона Сарајево", број 50/17 - Други пречишћени текст) и прије достављања Влади од стране Министарства затражено стручно мишљење Уреда за законодавство Владе Кантона Сарајево о усклађености прописа са Уставом и правним системом, мишљење Министарства правде и управе о усклађености прописа са Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода, као и мишљење Министарства финансија о фискалној процјени прописа на буџет. Позитивна мишљења су добијена од Уреда за законодавство Владе Кантона Сарајево и Министарства правде и управе КС. Међутим, Министарство финансија Кантона Сарајево је у свом мишљењу акт број 08-03- 14-9440-1/17 од 07.03.2018. године, указало на то да "Накнада за обнову топлификационих система" која се наводи у члану 7 достављеног Приједиога правилника "није дефинисана Законом о комуналним дјелатностима Кантона Сарајево, те у складу с тим не може бити предмет Правилника као посебан намјенски приход унутар накнада Буџета Кантона Сарајево. Према наведеном,

да би се примјенила одредба из члана 7. Правилника потребна је изmjена Закона о комуналним дјелатностима, што Министарство према својим предлаганим вишегодишњим програмом рада покушавало, као и данас урадити, али не успјева због недоношења Закона о локалној самоуправи за подручје Кантона Сарајево и Закона о расподјели јавних прихода који требају представљати правни оквир за регулисање области комуналне привреде и инфраструктуре Кантона Сарајево. У међувремену ово Министарство је у сарадњи са Заводом за информатику и статистику Кантона Сарајево наставило активности планиране одредбама Приједлога правилника о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије путем централног/даљинског система загријавања, те завршило рад на прототипу апликације е-Регистар издатих и одузетих увјерења, који би се требао користити интерно у Министарству за генерисање увјерења за обављање енергетске дјелатности и за креирање збирног прегледа регистра увјерења за приказ на званичној веб страници Министарства. Апликација би требала бити спремна за почетак рада упоредо са ступањем на снагу Правилника. Након усвајања, од стране Скупштине Кантона Сарајево, новог Закона о министарствима и другим органима управе Кантона Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", број 40/22), овим се законом оснивају органи управе и управне организације Кантона Сарајево, утврђује њихов дјелокуп и уређују друга питања од значаја за њихово организовање и функционисање, између осталих и Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша врши управне и стручне послове утврђене уставом, законом и другим прописима, који се односе на остваривање надлежности Кантона у области комуналних дјелатности, комуналне привреде и инфраструктуре, те области просторног уређења, грађења и заштите околиша, утврђивања стамбене политике, укључујући и доношење прописа који се тичу уређивања и изградње, обнове и реконструкције стамбених објеката. Министарство се актом број 05-02-22715/22 од 30.05.2022. године поново обратило Министарству финансија Кантона Сарајево захтјевом за мишљење о Приједлогу правилника о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије путем централног/даљинског система загријавања. Министарство финансија Кантона Сарајево је доставило акт број 08/03-11-23192/22 НБ од 21.06.2022. године, према којем није било примједби на достављени Приједлог правилника. Министарство је у потпуности посвећено доношењу "Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије" у најскоријем могућем року чиме би се у потпуности регулирала ова комунална дјелатност од опћег друштвеног интереса у Кантону Сарајево. Тренутно се проводе активности на поновном достављању приједлога новог текста овог Правилника у складу са Уредбом о поступку и начинима припремања, израде и достављања прописа ("Службене новине Кантона Сарајево", број 50/17 - Други пречишћени текст) као и објављивање на званичној веб страници министарства на јавну расправу. Надамо се да смо Вам сву тражену документацију доставили и да смо са прилозима потврдили све изнесене чињенице, те да све наводе које је подносилац захтјева заступан по пуномоћнику друштва "УНИПРОМЕТ" д.о.о. одбацили као неосноване и донесете правичан Закључак."

Подносилац захтјева је дана 03.01.2024. године доставио поднесак Изјашњење подносиоца захтјева за примљено под бројем УП 06-26-2-005-50/23 у ком се између осталог наводи сљедеће:

"Суштина предметног поступка се огледа у чињеници да Министарство, Влада и "Сарајевогас" д.о.о учествују у забрањеном споразуму који је заснован на чињеници да Министарство до данас није испоштовало обавезу дефинисану Уредбом о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије и до данас није донијело Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије, а на основу којег би Подносилац захтјева могао аплицирати за издавање увјерења које је потребно како би евентуално био сврстан у исту категорију купаца природног гаса као и "Топлане-Сарајево". Потом, забрањени споразум се огледа и кроз поступање "Сарајевогас" д.о.о и Владе, која заједно одређује и усвајају цијене дистрибуције природног гаса на основу акта Одлуком о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Влада као орган који својим законодавним дјеловањем утиче на тржишну конкуренцију, оваквим прешутним споразумом прије свега са "Сарајевогас" д.о.о. и са Министарством (које не усваја Правилник) Подносиоцу захтјева онемогућава да под истим условима као и Топлане Сарајево купује природни гас и конкурише на релевантном тржишту, већ је принуђен да годинама послује са губитком како у суштини грађани/станари не би плаћали већу цијену гријања. Све наведено је омогућило друштву "Сарајевогас" д.о.о да у суштини свој доминантни положај на релевантном тржишту злоупотребљава уз прешутно одобрење друга два наведена субјекта чије (не)дјеловање и (не)чињење значајно утиче на стање на релевантном тржишту. Аргументација која је презентирана током Усмене расправе у вези наведеног непостојања повреде утврђене чланом 4. Закона, које се темељи на тврђи представника Министарства, да не постоји никакав споразум, да нико од учесника у истом није свјестан постојања било каквог споразума или уговора, нити је сигуран да је нешто такво потписано или сл. је апсолутно ирелевантно. Закон у члану 4. експлицитно наводи: Забрањени су споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прећутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката (у даљем тексту: споразуми) који за циљ и посљедицу имају спречавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на: а) директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговинских услова; б) ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког д) примјену различитих услова за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију; е) закључивање таквих споразума којима се друга страна условљава да прихвати додатне обавезе које по својој природи или обичајима у трговини нису у вези с предметом споразума. Из заједничког дјеловања Противне стране, односно њених одлука и аката, или пак пропуштања да дјелују у складу са прописима (на чије доношење искључиво они имају утјецај) евидентно је да су циљ и посљедицу спречавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту. У предметном контексту можда се одмах треба осврнути на неосноване наводе представнице Владе, која правдајући чињеницу да предметни Правилник није донесен у разумном року, наводи да Подносилац захтјева никад није поднио захтјев за издавање увјерења о испуњавању услова за обављање енергетске дјелатности, те да је требао поднијети такав захтјев. Дакле представник Владе тврди да је Подносилац Захтјева требао поднијети захтјев мимо Уредбе, иако свјестан да ће његов захтјев бити одбијен јер не постоји Правилник који прописује услове за обављање енергетске

дјелатности производње и испоруке топлотне енергије, па тек онда по потреби подузимати одређене кораке? Овакви наводи Владе управо демонстрирају став Противне стране који је субјекту у свом власништву осигурао тарифну позицију, а друге учеснике на тржишту, и то искључиво због пропуста на својој страни, тјерају да своја права остварује неким другим путем, а не на темељу Уредбе коју су сами донијели и то по принципу „ми нећемо донијети Правилник, а ви се сами снађите“. Овакав став је апсолутно дискриминаторан и без икакве сумње представља забрањени споразум у смислу члана 4. Нема никакве сумње да неусвајање Правилника у смислу права конкуренције представља баријеру за улазак на одређено тржиште и тврдња представнице Владе да постојање регулаторне баријере за улазак на одређено тржиште и стјецање одређеног статуса не може представљати забрањени споразум је апсолутно погрешна. Закони и подзаконски акти итекако утјечу на тржиште, а посљедишно и они који нису усвојени, а требали су бити. У оквиру Усмене расправе и на темељу достављене документације, а у коначници и саме одредбе члана 4. Уредбе, недвосмислено је утврђено да Министарство никад није испоштовало своју обавезу дефинисану Уредбом о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије и донијело Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије. Разлози за недоношење предметног Правилника су ирелевантни јер се ради о интерним процедурама на које искључиво Противна страна, посебно Влада има утицај. Једино што је евидентно је да је постојала законска обавеза доношења предметног Правилника која до данас није испоштована. С друге стране, у складу са накнадно достављеном документацијом у складу са дописом Конкуренцијског вијећа број УП 06-26-2-005-47/23 од дана 28.12.2023.г. (запримљен 29.12.2023.г.), у складу са којим су достављена мишљења различитих министарстава у оквиру Владе, евидентно је да у коначници нема нити једног негативног мишљења како је то наведено од стране представнице Владе. У коначници је и Министарство финансија дало позитивно мишљење на нацрт Правилника које је Министарство било дужно усвојити. Зашто наведени Правилник никад није усвојен од стране Министарства у датим околностима остаје нејасно, али је неусвајање истог апсолутно спријечило Подносиоца захтјева у остваривању једнаког третмана на тржишту у односу на друге конкуренте. Коначно, сматрамо да је од изузетне важности разјаснити и питање везано за примјену Закона о комуналним дјелатностима, у контексту обављања комуналне дјелатности и утјецај Правилника на учеснике на тржишту. Наиме, у складу са чланом 2. Закона о комуналним дјелатностима под комуналним дјелатностима, подразумијева се пружање између осталог комуналних услуга од интереса за физичка и правна лица. Надаље, у складу са истим чланом, комуналне дјелатности дијеле се на: а) комуналне дјелатности индивидуалне комуналне потрошње; б) комуналне дјелатности заједничке комуналне потрошње. Под појмом комуналних дјелатности индивидуалне комуналне потрошње подразумијевају се комунални производи и услуге које се могу измјерити и наплатити од сваког корисника услуга, док се под појмом комуналне дјелатности заједничке комуналне потрошње подразумијева комунални производ и услуга коју није могуће измјерити и наплатити од сваког корисника услуга (одржавање јавних површина, одржавање јавне расвјете, одржавање гробаља, одржавање јавних сатова и сл.). Неспорно је да снабдијевање топлотном енергијом представља комуналну дјелатност индивидуалне комуналне потрошње. Предметно је утврђено и чланом 3. Закона о комуналним дјелатностима који између осталог дефинише

комуналне дјелатности индивидуалне комуналне потрошње између осталог сврстава под тачком д) и снабдијевање топлотном енергијом. Наредни члан предметног Закона (члан 4. став 4.) утврђује да се под снабдијевањем топлотном енергијом подразумијевају послови производње и дистрибуције паре и топле воде мрежом до подстанице корисника укључујући и подстанцију, односно главни запорни вентил који се налази испред или у објекту, односно централни мјерач утрошка топлотне енергије. Ставом 20. истог члана утврђено је, да ће се подзаконским актима ближе регулисати обављање појединих комуналних дјелатности, а чланом 50. предметног Закона је дефинирано да ће се Влада у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, донијети подзаконске акте из члана 4. став (20) овог закона. Влада је у наведеном року донијела подзаконски акт, односно Уредбу и чланом 4. став 4. Уредбе обавезала Министарство да донесе Правилник, а Министра додатно да пропише облик, садржај и начин вођења регистра увјерења. Нити је Министарство икад донијело предметни Правилник нити је Министар икада прописао облик, садржај и начин вођења регистра увјерења. Дакле, како је то исправно констатовао представник Министарства на Усној расправи, нитко тко обавља тренутно обавља комуналну дјелатност индивидуалне комуналне потрошње укључујући и Топлане Сарајево нема предметно увјерење, нити defacto и de iure испуњава законски основ за обављање комуналне дјелатности индивидуалне комуналне потрошње. Логично је поставити онда питање по којем критеријуму је друштву Топлане Сарајево додијељен посебан тарифни статус у односу на друге који обављају исту дјелатност када ни они не испуњавају услове за обављање дјелатности производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије? Јасно је да то није на основу чињенице да Топлане Сарајево обављају комуналну дјелатност, а Подносилац захтјева не, јер и један и други обављају комуналну дјелатност индивидуалне комуналне потрошње. С друге стране и један и други субјект на релевантном тржишту имају идентичан правни статус. Друштва су која су регистрована за обављање исте дјелатности и за исту намјену користе природни гас, а ни један ни други субјект немају увјерење на основу којег могу обављати предметну дјелатност. Наиме, члан 4. Уредбе прецизно утврђује да "Производњу/испоруку топлотне енергије обавља енергетски субјект регистрован за обављање ове дјелатности (у даљем тексту: давалац услуге). Давалац услуге може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије, само на основу увјерења о испуњавању услова за обављање ове дјелатности, једино што очигледно прави разлику је власништво над пружаоцем комуналне услуге јер Топлане Сарајево су у власништву Кантона Сарајево, а Подносилац захтјева је у приватном власништву. С друге стране то није, нити и може бити основ за примјену било каквих другачијих критеријума или основ за дискриминацију. Наиме, члан 10. Закона о комуналним дјелатностима Кантона Сарајево јасно прописује: "Кантон, Град и општине, у складу са утврђеним надлежностима у чл 7., 8. и 9. Закона, обезбјеђују обављање комуналних дјелатности путем: а) јавног предузећа комуналних дјелатности б) привредног друштва. С обзиром да је Законодавац дао ту могућност и јавним предузећима комуналних дјелатности и привредним друштвима, онда је логично поставити питање по којем то основу су једни у повољнијем положају на тржишту у односу на друге јер Закон ту разлику не прави? Правни основ за такву појделу не постоји јер предметни Закон у члану 9. каже да Град и општине у његовом саставу, као и општине које нису у саставу Града, у оквиру свог самоуправног дјелокруга, обезбјеђују обављање сљедећих комуналних дјелатности. Дакле, нису Топлане

Сарајево искључиво пружалац комуналне услуге, предвиђен Законом, нити је од доношења предметног Закона о комуналним дјелатностима постојао правни основ за дојелу било каквог посебног статуса за Топлане Сарајево у погледу тарифе и накнаде за дистрибуцију гаса. Закон је ту могућност предвидио и за привредна друштва, као што је Подносилац захтјева. Дакле, евидентно је да Закон није направио дискриминацију између учесника на тржишту, већ је за такво поступање искључиво одговорна Противна страна и то недоношењем Правилника и кориштењем наведене чињенице као аргумента да свом привредном субјекту (који такође нема увјерење издато на основу Правилника који никад није усвојен) осигура повољнији положај на тржишту. С друге стране, неспорно је утврђено да постојећи тарифни систем за циљ и посљедицу имају спречавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту које се огледа у а) директном или индиректном утврђивању куповних и продајних цијена или било којих других трговинских услова б) ограничавање и контролу произвођења, тржишта, техничког развоја или улагања и д) примјену различитих услова за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију. Прије свега, а на основу изјашњења које је достављено, није достављено нити једно рационално објашњење за постојање примјене различитих услова за идентичне трансакције. Из самог изјашњења се јасно види да се ради о учешћу у забрањеном споразуму Противне стране. Наиме, постојећи тарифни систем и цијену дистрибуције неспорно утврђује Влада на приједлог "Сарајевогас" д.о.о.. Надаље, из навода са Усне расправе и достављених изјашњења јасно је да тарифни систем дискриминаторан и нетранспарентан као и да купци (изузев Топлана Сарајево) не знају: зашто постоји разлика у цијени дистрибуције, на којим објективним критеријима се заснива постојећи тарифни систем? зашто постоји посебна тарифна категорија КЈКП "Топлане-Сарајево" д.о.о.? зашто су поједини купци сврстани у категорију велика привреда, а не користе гас као индустријски потрошачи? Правдање различите цијене упориштем у економској теорији и привредној пракси где се експлицитно наводи да је фокус власника стављен на социјалну компоненту тарифних купаца испред успешности предузећа недвосмислено указује на дискриминаторно понашање Противне стране. Из свих презентираних доказа у току овог поступка јасно је утврђено да Подносилац захтјева и поједини други привредни субјекти природни гас не користе као индустријски потрошач већ искључиво користе гас за производњу топлотне енергије за гријање стамбених јединица у оквиру насеља, дакле у идентичне сврхе као и Топлане Сарајево при чему ни један ни други привредни субјекат, због непостојања Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије нису добили неопходна увјерења па у суштини ни не испуњавају услове за обављање комуналне дјелатности. Надаље, недвосмислено је утврђено да Топлане Сарајево послују са добити док је Подносилац захтјева принуђен да послује са губитком како не би дискриминирао крајње потрошаче, односно станаре и како би исти плаћали идентичну цијену као и корисници идентичне услуге коју пружају Топлане Сарајево. Надаље, недвосмислено је утврђено, да и Подносилац захтјева има трошкове амортизације опреме и средстава које користи за производњу топлотне енергије, при чему очигледно Подносилац захтјева нема право на примјену "Концепта циљних трошкова" јер је принуђен на пословање са губитком док то право могу остваривати Топлане Сарајево, али и они који су индустријски потрошачи. Наиме, Уредба о снабдијевању

природним гасом Кантона Сарајево у члану 10. говори о успостави тарифног система и о структури трошкова које имају сви независно да ли су у приватном или власништву Кантона, али предметно и даље не даје одговор на питање на који начин су успостављене тарифне категорије купаца. Закон о контроли цијена даје објашњење о трошковима и контроли цијена што такође не нуди одговор на питање тарифне категорије купаца. Надаље, наводи се како се Влада приликом утврђивања цијена комуналних услуга везала за социјалну осјетљивост. Како је онда на основу свега наведеног могуће да Комисија која је радила на изради тарифног система користила концепт циљних трошкова. Наиме, метода циљних трошкова је метода која полази од циљне продајне цијене производа и на бази које се утврђује циљни трошак производа, а на начин да се од ње одузме жељена добит. Циљни трошкови (енгл. target costs) представљају структурирани приступ одређивању трошкова уз које производ треба бити изражен са специфицираном квалитетом како би остварио жељену ризину добити уз очекиване продајне цијене. Очигледно је да је аргументација о начину формирања тарифних категорија направљена на принципу примјене различитих услова за истоврсне трансакције. Из свега наведеног потпуно је јасно, да ако анализирамо оно шта представљају циљани трошкови онда можемо видјети да нити једна од наведених карактеристика овог начина обрачуна трошкова није могућа у датом случају посебно ако имамо у виду да су, како наводи "Сарајевогас" д.о.о, цијене везане за социјалну осјетљивост, тада овај примјер обрачуна трошкова није користан и примјењив у овом конкретном случају. Корисници услуга загријавања како од стране Топлана Сарајево, тако и од стране Подносиоца захтјева имају исту социјалну осјетљивост, ради се о истом производу, трошкови набавке су једнаки за оба купца као и трошкови транспорта. С друге стране апсолутно је нејасно зашто Топлане Сарајево нису сврстане у категорију велике привреде која гас такође користи као индустријски потрошач јер евидентно остварује добит из дјелатности док је из достављених доказа (посебно доказа - Табела број 1: Приказ испоручених количина природног гаса и - Табела број 2: Приказ испоручених ифактурисаних количина природног гаса), евидентно да по количинама које купују Топлане Сарајево требају и морају бити сврстани у тарифну категорију Велика привреда. На контрадикторности у аргументацији Противне стране јасно указује и чињеница, да је у оквиру Усне расправе (страна 5) представник "Сарајевогас" д.о.о инсистира на тврдњи да је један од основа за формирање посебне категорије "Топлане Сарајево" висока потрошња наведеног привредног субјекта. У прилог томе наводи и тврдњу да је постојећи тарифни систем из 2015. године заснован на количинама гаса што је апсолутно нетачно, али наравно опет на изразито дискриминаторан начин према осталим категоријама купаца. Представник "Сарајевогас" д.о.о. на Усној расправи даље инсистира (страна 6 - трећи) на тврдњи да је калкулација цијене везана за количину гаса која је испоручена? Наиме, из достављеног документа "Одговор на ваш захтјев у вези са поступком код Конкуренијског савјета од 21.11.2023.год" евидентно је да су категорије купаца разврстане и према инсталисаном капацитету, (а не према количини), али опет на изразито дискриминаторан начин: до 10 Sm³/h (домаћинства и мала привреда); преко 10 Sm³/h (велика привреда); није ограничен (КЈКП "Топлане-Сарајево" д.о.о. и Посебан купац "Сарајево-гас" а.д. Источно Сарајево). Евидентно је да прије свега нема никакве корелације између инсталисаних капацитета и цијене како то тврди Противна страна. Да је наведено тачно јасно се да закључити и на основу чињенице да нпр. ако сте купац из

катеорије Велика привреда апсолутно је небитно колико потрошите и да ли вам је инсталисани капацитет 11 Sm³/h или без ограничења јер нисте Топлане Сарајево. Дакле, јасно је да количина односно инсталисани капацитет апсолутно нема никакве везе са цијеном дистрибуције гаса и да се ради о забрањеном споразуму и чистој злоупотреби доминантног положаја. Надаље, на Усменој расправи представник "Сарајевогас" д.о.о. у истом параграфу на страни 6. наводи да "сматра да захтјев није основан и из разлога што све и да СГ има правног основа што се тиче категоризације и цијене гаса, није у могућности да сврста Унипромет у категорију тарифну Топлана из разлога што нема одобрење за испоруку топлотне енергије што је прописано чланом 4. Уредбе о општим условима за производњу испоруку и кориштење топлотне енергије." Противна страна занемарује управо чињеницу да нико на релевантном тржишту нема предметно одобрење, односно увјерење. Наведено је потврђено и за вријеме Усмене расправе која је одржана пред Савјетом. Наиме, на Усменој расправи је експлицитно потврђено од стране представника Министарства, да ни Топлане Сарајево немају предметно увјерење о испуњавању услова за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије. Дакле, потпуно је очигледно да није било никаквог правног основа, али ни економског разлога да се на Подносиоца захтјева примјењују различити услови на истоврсне трансакције које евидентно немају везе ни са количинама. Покушај успоредбе категорија купаца на темељу тарифе за цијене дистрибуције природног гаса са тарифом за накнаду дистрибуције електричне енергије од стране представника Министарства је такођер апсолутно неоснован и паушалан. Наиме из података који су јавно доступни и простим увидом у исти јасно су и транспарентно дефинисане категорије купаца и утврђене цијене електричне енергије. За разлику од "Сарајевогас" д.о.о., ЈП Електропривреда БиХ као јавни снабдевач, пружа услугу снабдијевања електричном енергијом по економски оправданим, лако и јасно упоредивим и транспарентним цијенама за све крајње купце електричне енергије из категорије потрошње домаћинства и остала потрошња на 0,4 kV напону (мала предузећа и комерцијални купци). Чак и укупна цијена електричне енергије коју плаћају купци је транспарентно исказана и у погледу њене структуре и треба да покрива сљедеће трошкове: трошак набавке електричне енергије, трошак мрежарине, те накнада за обновљиве изворе енергије која се наплаћује од свих крајњих купаца електричне енергије у ФБиХ. У предметну цијену услуге је укључена и цијена кориштења дистрибутивне мреже која се обрачунава ради надокнаде трошкова кориштења дистрибутивне и преносне мреже. Трошкови кориштења дистрибутивне мреже се састоје од трошкова дистрибуције и трошка дистрибутивних губитака, а трошкови кориштења преносне мреже се састоје од трошкова преноса, трошкова преносних губитака, трошкова рада независног оператора система, трошкова услуга секундарне и терцијарне регулације те прекомерно преузете реактивне електричне енергије. Појашњења ради, групе унутар категорије потрошње домаћинства су: а) I тарифна група, купци који посједују једнотарифно или двотарифно бројило без уклопног сата или неког другог уређаја за управљање тарифом и б) II тарифна група, купци који посједују двотарифно бројило са уклопним сатом или неким другим уређајем за управљање тарифом. Групе унутар категорије остала потрошња су: а) I тарифна група, купци прикључени на 0,4 kV напон, који нису домаћинства нити јавна расвјета, а који искључују купце из тачке ц) и д) става (1) овога члана и имају вршно оптерећење из електроенергетске сагласности веће од 23 kW и исту не могу

мијењати и прелазити у неку другу тарифну групу, б) II тарифна група, купци прикључени на 0,4 kV напон, који нису домаћинства нити јавна расвјета, а који искључују купце из тачке ц) и д) става (1) овога члана и имају вршно оптерећење из електроенергетске сагласности мање или једнако 23 kW и посједују двотарифно бројило са уклопним сатом или неким другим уређајем за управљање тарифом, ц) III тарифна група, купци прикључени на 0,4 kV напон и то: 1. јаслице, вртићи, обданишта, 2. домови за смјештај дјеце, ученика, студената, вјерских службеника, инвалида, лица са умањеном способношћу, старца и пензионера, 3. вјерски објекти и кухиње хуманитарних организација, 4. привредна друштва, установе и организације лица са инвалидитетом у складу са Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању лица са инвалидитетом ("Службене новине Федерације БиХ", број 9/10), те посједују једнотарифно или двотарифно бројило без уклопног сата или неког другог уређаја за управљање тарифом, д) IV тарифна група, купци прикључени на 0,4kV напона и то: 1. јаслице, вртићи, обданишта 2. домови за смјештај дјеце, ученика, студената, вјерских службеника, инвалида, лица са умањеном способношћу, старца и пензионера, 3. вјерски објекти и кухиње хуманитарних организација, 4. привредна друштва, установе и организације лица са инвалидитетом у складу са Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању лица са инвалидитетом ("Службене новине Федерације БиХ", број 9/10), те посједују двотарифно бројило са укупним сатом или неким другим уређајем за управљање тарифом. е) V тарифна група, купци прикључени на 0,4 kV напон, који нису домаћинства нити јавна расвјета, а који искључују купце из тачке ц) и д) става (1) овога члана и имају вршно оптерећење из електроенергетске сагласности мање или једнако 23 kW и посједују једнотарифно бројило или двотарифно бројило без уклопног сата или неког другог уређаја за управљање тарифом. С друге стране тарифа "Сарајевогас" д.о.о. односно Структура цијена природног гаса и дистрибуције према категоријама купаца је евидентно дискриминирајућа и фаворизује купца Топлане Сарајево (који је исто у власништву Кантона Сарајево) у односу на све остале купце (и представљају посебну категорију), а гас купују за исту намјену као и Подносилац захтјева, при чему структура цијене дистрибуције гаса, према Закону о комуналним дјелатностима, садржи све трошкове текућег одржавања и функционисања дистрибутивног гасног система Кантона, те трошкове набавке нових сталних средстава дистрибутера. У цијену дистрибуције гаса укључена је амортизација која се састоји из амортизације сталних средстава дистрибутера и амортизације инфраструктурног гасног система, односно добра у општој употреби. Из средстава амортизације се врши занављање сталних средстава. Цијена дистрибуције по важећим тарифним категоријама, објављује се у службеним новинама.

Тарифни, односно ценовник "Сарајевогас" д.о.о. изгледа овако:

р.бр	Категорија купаца	Набавна цијена гас KM/Sm ³	Цијена дистрибуције KM/Sm ³	Продајана цијена гаса KM/Sm ³	Фактурна цијена гаса KM/Sm ³
1.	Велика привреда	0,837	0,250	1,087	1,271
2.	КЈКП "Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево	0,837	0,080	0,917	1,072
3.	Мала привреда	0,837	0,260	1,097	1,283
4.	домаћинства	0,837	0,080	0,917	1,072
5.	Посебна купац Сарајево-Гас а.д. Источно Сарајево	0,837	0,040	0,877	1,026
6.	ЦНГ ПУНИОНИЦЕ	0,837	0,060	0,897	1,049

Конкретно, подносилац Захтјева сматра да је учешћем у забрањеном споразуму "Сарајевогас" д.о.о. омогућена злоупотреба свог доминантног положаја на тржишту продаје и дистрибуције природног гаса примјеном различитих цијена гаса из Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево бр. 42/15 и 7/21. Злоупотреба доминантног положаја се огледа кроз примјену различитих критеријума приликом сврставања купаца природног гаса који овај енергент користе за производњу топлоте и дистрибуцију крајњим корисницима (потрошачима/станарима). Подносилац Захтјева је у односу на Топлане Сарајево, које се баве производњом и дистрибуцијом топлотне енергије у исте сврхе као и Подносилац Захтјева, сврстан у категорију "Велике привреде", те му је Одлуком о цијенама дистрибуције природног гаса Кантона Сарајево наметнута обавеза плаћања цијене дистрибуције природног гаса по знатној већој тржишној цијени у односу на Топлане Сарајево, иако Подносилац захтјева природни гас, као и Топлане Сарајево искључиво и једино користи за производњу и дистрибуцију топлотне енергије, односно гријање станова и простора у стамбеним зградама. "Сарајевогас" д.о.о као дистрибутер природног гаса на подручју Кантона Сарајево успоставља тарифни систем као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса. Тарифна категорија се дефинише тарифним системом који припрема и предлаже дистрибутер "Сарајевогас" д.о.о, а усваја Влада Кантона Сарајево. На тај начин, поступањем "Сарајевогас" д.о.о уз сагласност Владе Кантона Сарајево на предложени тарифни систем, омогућено је друштву "Сарајевогас" д.о.о да примјењује различите увјете за истоврсне трансакције посебно у односу на купца Топлане Сарајево, и на тај начин доводећи Подносиоца Захтјева у неповољнији конкурентски положај што представља очигледну злоупотребу доминантног положаја. Наиме, Подносилац захтјева је принуђен (имплементирајући тарифни систем који се примјењује на Топлане Сарајево) да послује са губитком како станарима, као крајњим корисницима/потрошачима топлотне енергије, не би повећао цијену гријања и на тај начин их довео у неповољнији положај у односу на кориснике/потрошаче Топлана Сарајево или категорије домаћинства чиме је у суштини Подносилац Захтјева предмет злоупотребе доминантног положаја и цијеновне дискриминације јер за исту робу и услугу плаћа различиту цијену од својих стварних конкурената. У том контексту треба посебно апострофирати чињеницу да тарифна категорија домаћинства, која користе плин за гријање и имају инсталирани капацитет испод 10 Sm³/h, плаћају цијену дистрибуције као Топлане Сарајево. С обзиром да се у конкретној ситуацији од стране Подносиоца захтјева природни гас користи искључиво за потребе гријања домаћинства (који су у суштини и стварни крајњи купци топлотне енергије), јасно је да тренутни тарифни систем који се примјењује у суштини дискриминира крајње потрошаче јер "Сарајевогас" д.о.о. домаћинствима у коначници наплаћује исту цијену као и Топланама Сарајево док домаћинства која грије Подносилац захтјева морају плаћати вишу цијену дистрибуције. Све наведено указује да су станари који ти који су у суштини потрошачи/домаћинства (а који су гријани од стране Подносиоца захтјева који је био

приморан рјешавати проблем гријања нових насеља јер није било инфраструктуре ни воље Топлана Сарајево да исто ураде) дискриминисани оваквим тарифним системом. За једну категорију је с друге стране немогуће ставити фокус на социјалну компоненту, а за друге двије, које у суштини имају идентичне разлоге кориштења гаса је то итекако могуће. Истовремено, ово евидентно указује и на нетачност навода "Сарајевогас" д.о.о. да Топлане Сарајево плаћају нижу цијену за дистрибуцију гаса због количина јер по категоријама, потрошњи, а ни инсталираним капацитетима домаћинства немају ништа заједничко са Топланама Сарајево и јасно троше немјеријиво мање од Топлана Сарајево. Да апсурд буде већи, из Записника са Усне расправе се може јасно видјети како Противна страна износи низ контрадикторних навода током цијелог поступка у вези са примјеном тарифе и критеријумима које је користила код израде исте. С једне стране представник Министарства категорично тврди да Правилник нема везе са тарифом (страна 7.). Прије тога представница "Сарајевогас" д.о.о. тврди да "Сарајевогас" д.о.о није у могућности да Подносица захтјева сврста у тарифну категорију топлана из разлога што нема одобрење, односно увјерење о испуњавању услова за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије (страна 6.). Овакав став "Сарајевогас" д.о.о потврђен је и у њиховом писменом Рјешењу број 0101-03-2407/22 од 26.08.2022.године. Нема сумње да формирање цијена у праву конкуренције које нису засноване на јасно утврђеним, недвосмисленим и транспарентним критеријима, а који су идентични за све потенцијалне кориснике производа или услуге, представљају злоупотребу доминантне позиције и грубу цијеновну дискриминацију у смислу члана 10. Закона. Сходно наведеноме, нема дилеме да постојећи тарифни систем за дистрибуцију гаса у Кантону Сарајево крши све поступате Закона о конкуренцији које се односе на злоупотребу доминантног положаја, посебно у дијелу који се односи на критеријуме за утврђивање цијене дистрибуције гаса за привредне субјекте који природни гас искључиво користе за потребе гријања. Исти очигледно нису транспарентни и нису засновани на објективним критеријумима. Потпуно ирелевантне наводе Министарства о престанку на услове из уговора, праву на одабир другог енергента, о субвенцији цијене гаса која је била за све у протеклој години (при чему у овом поступку није ријеч о цијени гаса већ о цијени дистрибуције) сматрамо да је беспотребно и коментарисати. Из истих се јасно да ишчитати позиција доминације Противне стране и њено очигледно право да на тржишту примјењује критеријуме које жели или јој одговарају, при чему осталим учесницима на тржишту оставља избор да прихвати цијеновну дискриминацију или бира други енергент!? Наведено је евидентно и из ставова Владе која на све то упућује да је Подносилац захтјева требао поднијети анти-дискриминаторну тужбу пред надлежним судом у контексту Закона о дискриминацији!? Постоји закони који се баве и другим врстама дискриминације, а Закон о конкуренцији се управо бави оним дискриминацијама учесника на тржишту које се огледају кроз закључивање забрањених споразума и злоупотребама доминантног положаја."

Поступајући по захтјеву Конкуренцијског савјета којим је тражено додатно појашњење поднесака достављених у току поступка као и достава документације, привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево је поднеском број УП 06-26-2-005-55/23 дана 15.01.2024. године доставио како слиједи:

"Актуелне тарифне категорије купаца природног гаса утврђене од стране Надзорног одбора "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, Одлуком број 010101-02- 2186/15 од 07.10.2015. године, а на основу члана 10. Уредбе о снабдијевању природним гасом и члана 29. Статута КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, која је објављена у "Службеним новинама Кантона Сарајево", број 42/15 од 29.10.2015. године и која садржи цијене дистрибуције природног гаса по тарифним категоријама купаца. Влада Кантона Сарајево је 04.02.2021. године донијела Одлуку о допуни одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево број 02-04-2845-6/21, којом је усвојена нова тарифна категорија "ЦНГ пунионице" и цијена дистрибуције природног гаса за исту. Одлуком о допуни Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево уведена је нова тарифна категорија купаца "ЦНГ пунионице", што је објављено у "Службеним новинама Кантона Сарајево", број 7/21 од дана 18.02.2021. године. Да би се појаснио принцип/начин формирања "тарифних категорија купаца" у оквиру тарифног система, представља се начин формирања тарифног система са припадајућим тарифама, тј. цијенама дистрибуције гаса по утврђеним тарифним категоријама потрошача. Исти има упориште у законским прописима, као и у економској теорији и привредној пракси, својственој друштвима од јавног интереса који се баве комуналним дјелатностима, а у вези са дистрибуцијом гаса. Уредба о снабдијевању природним гасом у члану 10. (успостава тарифног система) прописује:

"(1) Дистрибутер је обавезан успоставити тарифни систем, као основу за обрачун и наплату испоручених количина природног гаса, са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса. (2) Тарифне категорије се дефинишу тарифним системом, који припрема и предлаже дистрибутер, а усваја Влада Кантона Сарајево и објављује у службеним новинама. (3) Структура цијене дистрибуције гаса, према Закону о комуналним дјелатностима, садржи све трошкове текућег одржавања и функционисања дистрибутивног гасног система Кантона, те трошкове набавке нових сталних средстава дистрибутера. У цијену дистрибуције гаса укључена је амортизација која се састоји из амортизације сталних средстава дистрибутера и амортизације инфраструктурног гасног система, односно добра у опћој употреби. Из средстава амортизације се врши занављање сталних средстава. Цијена дистрибуције по важећим тарифним категоријама, објављује се у службеним новинама." Закон о комуналним дјелатностима, (Цијена комуналне услуге) прописује: "(л) Висину цијене и начин плаћања комуналне услуге предлаже давалац комуналне услуге, на темељу детаљне калкулације, а у складу са одредбама члана 15. (2) Цијена комуналне услуге садржи све фрошкове текућег одржавања и функционисања комуналног система на који се односи, те трошкове набавке нових сталних средстава даваоца комуналне услуге према члану 37. став (2) тачка а) и ставу (3) овог закона. (3) У цијену комуналне услуге укључена је амортизација, која се састоји из амортизације сталних средстава даваоца комуналне услуге и амортизације сталних средстава инфраструктурног комуналног система, односно добара у опћој употреби. (4) Давалац комуналне услуге амортизацију користи за обнављање сталних средстава, а дио амортизације сталних средстава инфраструктурног комуналног система, односно добара у општој употреби према програму на који сагласност

даје Влада Кантона, градски односно општински савјет у складу са надлежностима из чл. 1., 8. и 9. овог закона. (5) Валидност калкулације и коначан приједлог висине цијене комуналних услуга утврђује неовисно стручно тијело Владе Кантона, Града односно општине, а стварну цијену комуналних услуга одређује и усваја Влада Кантона, градски односно општински савјет, у складу са надлежностима из чл. 7., 8. и 9. овог закона. (6) Уколико се цијена услуге утврди у нижем износу од стварне цијене коштања, разлику средстава ће надокнадити Кантон, Град, односно општина. (7) Цијена комуналне услуге за пружену комуналну услугу плаћа се даваоцу комуналне услуге." "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево је више пута био предлагач тарифног система, са детаљном калкулацијом цијене дистрибуције према тарифним категоријама купаца природног гаса, који је на крају утврђивао и коначну одлуку о истом доносио Оснивач, Кантон Сарајево, како по питању структуре тарифних категорија, тако и по питању тарифа за исте. Закон о контроли цијена у члану 4. прописује: "Као мјере непосредне контроле цијена могу се, за поједине производе и услуге, прописати: фиксне цијене; највише цијене; структуре највиших цијена; задржавање цијена на затеченом, односно одређеном нивоу (затечене цијене); давање сагласности на цијене, односно тарифе; начин формирања цијена; утврђивање маржи у трговини (калкулативне цијене); обавјештавање о промјени цијена и маржи за производе и услуге (евиденција цијена). У члану 5. Закона о контроли цијена прописано је да је надлежни орган који је прописао мјеру непосредне контроле цијена, дужан да подузме мјере којима се отклањају узроци због којих је мјера прописана. Док је члан 6. истог закона прописао: "Мјере непосредне контроле цијена заснивају се, по правилу, на економским критеријумима и прописују се изузетно, и то: 1. ако и поред подузетих мјера, економске политике наступе или могу наступити већи поремећаји на тржишту и у кретању цијена; 2. ради спречавања монополског образовања цијена; 3. ради утврђивања продајних цијена производа из робних резерви, које се користе за интервенцију на тржишту." Стручна методологија која се примјењује уско је повезана са чињеницом да је цијена комуналне услуге дуги низ година била утврђена у нижем износу од стварне, а разлог је био искључиво социјална осјетљивост Власника, Кантона Сарајево, односно цијена је била базирана на тзв. "таргетираној цијени" или цијени коју су тарифни купци били у могућности сносити. У складу с тим, Влада је претходним одлукама о утврђивању тарифних категорија и тарифа за исте одређивала максималне цијене које могу бити испостављене тарифним купцима, а то су биле искључиво тарифе које су могле бити прихваћене на тржишту Кантона Сарајево. На тај начин, Власник је доминантно фокус ставио на социјалну компоненту тарифних купаца, испред успешности пословања Предузећа. Донесене одлуке о тарифама за тарифне категорије из 2002. ("Службене новине Кантона Сарајево", број 27/02) и 2015. године ("Службене новине Кантона Сарајево", број 42/15) су засноване на готово истим поставкама, чије су ближе одреднице инсталисани капацитет и опис тарифне категорије, како слиједи.

Табела: Тарифне категорије купаца природног гаса утврђене од старне Надзорног одбора КЈКП "Сарајевогас" д.о.о д.о.о. Сарајево

Редни број Тарифне категорије	Назив тарифне категорије	Инсталисани капацитет	Опис Тарифне категорије
И	Домаћинства	До 10 sm ³ /h	У ову тарифну категорију сврставају се купци чије су просторије/објекти прикључени на дистрибутивну гасну мрежу: а) домаћинства и б) вјерски објекти
ИИ	Мала привреда	До 10 Sm ³ /h	У ову тарифну категорију сврставају се купци чије су просторије/објекти прикључени на дистрибутивну гасну мрежу који: а) служе за обављање пословних дјелатности- комерцијални потрошачи 8нпр: обрти, угоститељске радње, туристичке радње, трговачке радње и сл.) б) користе институције, установе, друге организације, које се финансирају из буџета (нпр. Школе, обданишта, домови културе, библиотеке, амбуланте, домови здравља, установе за заштиту споменика културе и сл.) д) користе хуманитарне организације
ИИИ	Велика привреда	Преко 10 Sm ³ /h	У ову тарифну категорију сврставају се купци чије су просторије/објекти прикључени на дистрибутивну гасну мрежу који: а) користе индустријски потрошачи/привредна друштва, б) користе институције, установе и друге организације, које се финансирају из буџета (нпр. Болнице, домови здравља, студентски домови, војска, полиција и сл), ц) службе за обављање услужних дјелатности (нпр. Хотели, ресторани, банке, тржни центри и сл.), д) међународне организације
ИВ	КЈКП "Топлане Сарајево" д.о.о Сарајево	Није ограничен	У ову категорију сврстава се искључиво купац КЈКП "Топлане сарајево" д.о.о Сарајево
В	Посебан купац "Сарајевогас" а.д. Источно Сарајево	Није ограничено	У ову категорију сврстава се искључиво купац "Сарајевогас" а.д. Источно Сарајево

Критеријум за разврставање у тарифне категорије купаца природног гаса је количина купљеног/потрошња природног гаса и инсталисани капацитет како је у табели наведено, при чему се наглашава да је теоретски и према Одлуци инсталисани капацитет код Топлана-Сарајево д.о.о. Сарајево неограничен. Неограничен је из разлога што су Топлана-Сарајево д.о.о. Сарајево комунално предузеће и обављају комуналну дјелатност од јавног интереса и значаја за Кантон Сарајево. Дакле, пресудан критеријум, у овоме случају, за разврставање у тарифну категорију Топлана-Сарајево д.о.о. Сарајево јесте чињеница да је ово Предузеће регистровано као јавно комунално предузеће које загријава преко 51.000 станова и 2.700 припадајућих пословних простора и објеката прикључених на систем централног загријавања. Дакле, оснивач и власник Топлана-Сарајево д.о.о. Сарајево је Кантон Сарајево, који је надлежни орган том Предузећу за регулацију, како набавне цијене гаса, тако и продајне цијене топлотне енергије. По дефиницији инсталисани капацитет је максимални учинак који Предузеће може произвести с расположивим ресурсима у одређеном периоду и мјери се у производним јединицама. Наравно, инсталисани капацитет се може мијењати у складу са реално очекиваним потребама тј. повећати како би се постигао

тренутачни реални пораст или предвидјети будуће повећање потражње купаца. На основу захтјева за прикључење новог купаца и увида у сву обавезну документацију врши се планирање максимално могућег инсталираног капацитета, који ће моћи подржати максимално могућу годишњу потрошњу природног гаса. Након што је инсталисани капацитет познат, могуће је измјерити колико се добро тај капацитет користи. Дакле, стопа искориштености инсталисаног капацитета је показалац постотка капацитета с којим предузеће обавља послове. Стопа искориштености инсталираног капацитета се може израчунати стављањем у однос стварне потрошње/производње и потенцијалне потрошње/производње. Уколико уграђена опрема ради мање од пуног потенцијала, инсталисани капацитет није искориштен тј. исти је изгубљен и представља губитак за КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево. На основу датог додатног појашњења у вези планирања и одређивања инсталисаног капацитета и на основу увида у прилог дописа у којем је наведена компарација потрошње природног гаса Топлана-Сарајево д.о.о. Сарајево и Подносилац захтјева у периоду од 2018. - 2023. године уједно се може разумјети зашто су КЈКП "Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево посебна тарифна категорија купаца. Међутим, уколико у наредном периоду Подносилац захтјева испуни исте наведене услове за промјену/повећање инсталисаног капацитета (који су првенствено условљени значајно повећаном количином потрошње природног гаса, а тиме и инсталисаног капацитета за потрошњу/производњу) тј. да је због обима производње неограничена и региструје се као комунално предузеће, може се покренути иницијатива према Влади за прекатегоризацију у цјеновно повољнију тарифну категорију.

Дакле, тарифа за тарифне категорије и само одређивање истих је последица одабраног система обрачуна трошкова познатог као "Концепт циљаних трошкова" или Target Costing, по коме одређени производ или услуга требају бити произведени у циљу остварења потребног нивоа прихода за унапријед одређени ниво продајне цијене производа или услуге. Примјењени концепт није непознат и неpreferиран у савременој теорији управљачког рачуноводства, чак се у оваквим случајевима, због одређених предности ставља испред конвенционалних система обрачуна трошкова (систем обрачуна по стварним историјским трошковима), посебно када су у питању производи и услуге у нафтној и гасној индустрији, и ставља се испред других могућих, у овоме случају оцјењених као непримјерених, а који се препознају као методи или технике обрачун трошкова савременог управљачког рачуноводства (нпр. систем обрачуна по активностима, обрачун трошкова по основу животног циклуса, обрачун трошкова на бази карактеристика производа/услуге, систем обрачуна трошкова према учинцима, Take-Back Costing, Kaizen cost, итд.). Такође, познато је да су традиционални системи обрачуна трошкова креирани у условима радно интензивне технологије и прилагођени су потребама финансијског извештавања. Трошкови директног рада и директног материјала су представљали најзначајнији дио трошкова предузећа, а општи трошкови су се углавном распоређивали према једном кључу (нпр. директни рад), што се у случају калкулације за тарифне категорије за дистрибуцију гаса оцијенило неприхватљиво. Одабрани систем обрачуна трошкова је најприхватљивији и због уважавања начела економије обима која је условљена величином потрошње и инсталисаног капацитета предузећа, јер се веже за могућност снижавања трошкова пословања (посебно фиксних) са повећањем обима производње (у овом конкретном случају производње топлотне енергије). Дакле, "Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево има евидентно трошковну

предност, због обима свог пословања, која се мјери количином потрошње/производње по јединици времена (што се може доказати из прилога дописа у којем је наведена компарација потрошње природног гаса "Топлана-Сарајево" д.о.о. Сарајево и Подносиоца захтјева, у периоду од 2018. - 2023. године). Наиме, правна лица према Закону о рачуноводству и ревизији ФБиХ интерну организацију и функционисање система рачуноводства уређују интерним актима, уз прописане законске услове. С обзиром да се питање организације рачуноводственог система прописује интерним актима, при чему се и систем обрачуна трошкова или метод калкулације предлаже на темељу оцјене најприхватљивијег у сврху за коју је основано јавно предузеће, а у овоме случају, то је метод или концепт циљаних трошкова, наслијеђен и преузет као до сада прихватљив Оснивачу и власнику, Кантону Сарајево, а због израженог социјалног фокуса на купцу и добробити шире друштвене заједнице. Исти ће временом бити предметом усаглашавања, с тим да је у теорији базиран на дугорочним и вишеструко корисним односима свих учесника у ланцу стварања вриједности, што је сасвим разумљиво јер природни гас треба да допринесе општој користи како за појединце, тако и за друштво и околиш. Уважавајући потребе цијелокупног друштва као и привреде за чистом енергијом на подручју Кантона Сарајево, сва неовисна стручна тијела су заузела став да прихвати постојећа методологија утврђивања тарифних категорија и тарифа, што су све владе Кантона Сарајево усвојиле и тиме ставиле на снагу."

Конкурентски савјет је актом број УП 06-26-2-005-48/23 од 04.01.2024. године од Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша КС затражио да додатно појасње документације и одговора из иподнесак достављених у току поступка, на шта је у Министарству у остављеном року, поднеском запромљеним под бројем УП 06-26-2-005-56/23 дана 19.01.2024. године доставило следећи одговор:

"Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево је запримило је предметни акт Конкурентског савјета Босне и Херцеговине број УП 06-26-2-005-48/23 од 04.01.2024. године, а у вези покретног поступка на основу Захтјева за покретање поступка Подносиоца захтјева, а против КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, Министарства и Владе, према члану 4. став 1) тачка а), б) и д) и члана 10. став 2) тачка а), б) и ц) Закона о конкуренцији. Предметним захтјевом се тражи достављање информација и података, а у вези појашњења сврхе и циља до Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије, у сврху додатног појашњења достављених поднесака у току поступка. Кантон Сарајево у складу са својим уставним, искључивим и заједничким надлежностима, а и законским и подзаконским прописима надлежан је за утврђивање политике која се тиче регулирања и осигуравања јавних служби, те обавезан је да осигура трајно и квалитетно обављање ове комуналне дјелатности, и да осигура одржавање комуналних објеката и уређаја у стању функционалне способности, подузимајући мјере за очување и заштиту околиша, кроз јавност и транспарентност рада. Обзиром на значај кантоналних јавних комуналних предузећа у Кантону Сарајево, а који обављају комуналну дјелатност која је од јавног интереса и која се обавља као јавна служба, подразумијева пружање комуналне услуге од интереса за физичка и правна лица и задовољавање оних потреба урбаног цивилизацијског друштва, које су незамјењив услов живота и рада грађана, државних органа и других субјеката на подручју Кантона Сарајево. Јавна служба у комуналним

дјелатностима подразумијева комуналну дјелатност која као опште корисна дјелатност, представља системску цјелину организирања и вршења путем државних служби, јединица локалне самоуправе, те за то посебно организоване самосталне организације, које су прихваћене подржане и контролисане од стране државне заједнице. У вршењу своје надлежности Кантон извршава доношењем сопствених прописа и примјеном прописа Босне и Херцеговине и Федерације. Надлежности из члана 13. Устава Кантон врши се у обиму договореном са федералним властима. У случајевима да такав договор не постоји те надлежности ће Кантон вршити цијеловито и самостално. У складу са Законом о комуналним дјелатностима Кантона Сарајево, Кантон, Град и општине обезбјеђују обављање комуналних дјелатности путем јавног предузећа и привредног друштва које, ако за то постоје технолошки услови, истовремено може обављати више субјеката уз сагласност Кантона, односно Града, односно општине у оквиру утврђених надлежности у чл. 7., 8. и 9. Закона о комуналним дјелатностима и координацију министарства надлежног за комуналне дјелатности Кантона, односно градских и општинских служби за комуналне дјелатности. Такође, у Закону о комуналним дјелатностима одређено је да су комуналне дјелатности од јавног интереса и обављају се као јавне службе. Под појмом јавног интереса у комуналним дјелатностима подразумијева се задовољавање оних потреба урбаног цивилизацијског друштва које су незамјењив услов живота и рада грађана, државних органа и других субјеката на подручју Кантона. Под појмом јавне службе у комуналним дјелатностима подразумијевају се комуналне дјелатности из члана 3. овог закона, које као опште корисне дјелатности, представљају системску цјелину организовања и вршења путем државних служби, јединица локалне самоуправе, те за то посебно организованих самосталних организација које су прихваћене, подржаване и контролисане од стране државне заједнице. Кантон, Град, општине, правна и физичка лица која обављају комуналне дјелатности, обавезни су на основу овог закона и посебних прописа: а) осигурати трајно и квалитетно обављање комуналних дјелатности; б) осигурати одржавање комуналних објеката и уређаја у стању функционалне способности; ц) подузмати мјере за очување и заштиту околиша; д) осигурати јавност и транспарентност рада. Давалац услуге снабдијевања топлотном енергијом (произвођач и дистрибутер топлотне енергије) за потребе даљинског гријања на подручју Кантона Сарајево обављања комуналне дјелатности треба бити регистрован у складу са одредбама чл. 4. Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије, којим је прописано да давалац услуге енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије може обављати само на основу Увјерења о испуњавању услова за обављање енергетске дјелатности које издаје Министарство у складу са Правилником о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије који доноси надлежно Министарство Кантона Сарајево. У том смислу давалац комуналне услуге дјелатност обавља у складу са чл. 10. и 11. Закона о комуналним дјелатностима и има обавезу да у складу са чланом 13. став (1), тачка г) Закона успостави свој тарифни систем који ће бити основа за наплату услуга корисницима. Тарифни систем доноси Влада Кантона Сарајево на приједлог даваоца комуналне услуге у складу са чл. 68. Уредбе општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије, а Одлуку о висини тарифних ставова доноси Влада Кантона Сарајево у складу са чланом 22. став (5) Закона о комуналним дјелатностима, Одлуке о усвајању тарифног система даваоца услуге и

мишљења Независног стручног тијела које формира Влада. На основу чл. 26. и 28. став 1) Закона о Влади Кантона Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", број 36/14 - Нови пречишћени текст и 37/14 - Исправка), а у вези са чланом 4. став (20) и чланом 50. Закона о комуналним дјелатностима, Влада Кантона Сарајево на 42. сједници одржаној 19.05.2016. године, донијела је Уредбу о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије. Уредбом се уређују: производња, испорука и кориштење топлотне енергије за потребе гријања, климатизације, вентилације и припреме потрошне топле воде у градевинама; услови за прикључење грађевине; уговорни односи; производња, испорука и продаја топлотне енергије; обавезе и одговорности даваоца услуге и корисника услуге; услови мјерења, обрачуна и плаћања утрошене топлотне енергије; поступци неовлаштеног кориштења топлотне енергије; услови за примјену поступка прекида испоруке или обуставе испоруке топлотне енергије; и поступци утврђивања накнаде штете. Чланом 4. став (4) Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије одређује се обавеза доношења Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије којим се прописују услови за издавање, продужење и престанак важења Увјерења за обављање енергетске дјелатности (у даљем тексту увјерење), те облик, садржај и начин водења регистра изданих и одузетих увјерења. Уредбом је прописано да поступак издавања, продужења и престанка важења увјерења води ресорно министарство, односно Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево, које успоставља и води јавни регистар изданих и одузетих увјерења. Давалац услуге као енергетски субјект може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије у складу са Законом о комуналним дјелатностима и Уредбом само на основу изданог увјерења о испуњавању услова за обављање ове дјелатности. Указујемо Вам и на Закон о заштити потрошача на дио VII - Економске услуге од општег интереса у члану 33. Економске услуге су услуге које испуњавају основне потребе потрошача на тржишту, тј. испоруку енергије (струја, гас, за гријање) и воде, телекомуникационе услуге, поштанске услуге и јавни превоз. Пружање "економских услуга од општег интереса" потрошачу су такве услуге које су "у режиму уговорног односа". Чланом 38. наведеног закона, критеријуми који обезбјеђују ефикасно пружање економских услуга од општег интереса у корист потрошача биће дефинисани законом, обезбјеђујући: а) квалитет и континуитет услуге; б) основну универзалну услугу; ц) једнакост у приступу и третману свих потрошача; д) адекватно информисање потрошача о кориснику; е) ефикасна средства компензације и начине за рјешавање потрошачких спорова; ф) адекватност услуге у смислу технолошке еволуције и структуралних и организационих промјена; г) транспарентност финансирања и тарифа; х) ефикасно консултовање и представљање потрошача у доношењу одлука. У V. дијелу Закона о комуналним дјелатностима чланом 13. став (1) прописани су услови које морају испуњавати даваоци комуналних услуга за обављање комуналних дјелатност како слиједи: да су регистровани за обављање комуналне дјелатности; да посједују одговарајућу опрему и средства за обављање комуналних дјелатности; да располажу одговарајућим стручним кадровима који могу обезбједити стално и квалитетно обављање комуналних дјелатности; да обезбјеђују вршење комуналних дјелатности у складу са одредбама овог закона и других прописа; да цијену комуналних услуга образује према важећим

прописима; да утврде нормативе рада и утрошка материјалних средстава и омогуће контролу истих од стране надлежних органа; да успоставе тарифни систем који ће бити основа за наплату услуга; да континуирано раде на подизању нивоа комуналних услуга и унапређењу комуналних дјелатности. Ставом (2) члана 13. Закона о комуналним дјелатностима прописано је да на основу напријед наведених доказа о испуњавању услова, надлежни орган за комуналне послове Кантона, Града и општине издаје увјерење. У досадашњој пракси обављања енергетске дјелатности идентифицирано је више проблема у раду привредних друштва чији оснивач није Кантон Сарајево, а која се баве производњом топлотне енергије за потребе загријавања стамбених и пословних простора као што су неверифицирана мјерила потрошње топлотне енергије на основу којих се наплаћује услуга потрошачима, непостојање норматива, тарифног система, нетранспарентно дефинисана цијена услуге, недостатак стручног кадра, несигурност пружања услуге корисницима због прекида обављања дјелатности и друго. Привредна друштва која дјелују на релевантном тржишту и која се баве производњом и дистрибуцијом топлотне енергије односно обављају енергетску дјелатност као комерцијалну дјелатност са сврхом стицања профита на подручју Кантона Сарајево, нису спријечена и онемогућена у свом раду. Због непосједовања Увјерења за обављање енергетске дјелатности за споменуте енергетске субјекте у овом тренутку се не може сматрати да обављају комуналну дјелатност у складу са Законом о комуналним дјелатностима. У том смислу ресорно министарство не може обављати надзор над њиховим радом што за посљедицу има несигурност пружања ова јавне услуге од значаја за Кантон Сарајево. Издавањем увјерења енергетски субјект постаје давалац комуналне услуге који ће енергетску дјелатност обављати са једнаким правима и обавезама као и јавна комунална предузећа основана у складу са Законом о јавним предузећима у Федерацији Босне и Херцеговине ("Сл. новине Федерације БиХ", бр. 8/05, 81/08, 22/09 и 109/12), која обављају дјелатност од јавног друштвеног интереса у области енергетике, комуналне дјелатности, управљања јавним добрима односно дјелатностима од јавног друштвеног интереса које је у оквиру своје надлежности утврдио Кантон Сарајево. Јавна предузећа дужна су да информације о својој организационој структури, финансијском пословању и обављању управних послова из надлежности органа управе који се обављају у оквиру прописаних јавних овлаштења учине доступним јавности, те сматрамо да се слажете да издавањем Увјерења за енергетске субјекте који обављају производњу и дистрибуцију топлотне енергије као комуналну услугу ову дјелатност од јавног друштвеног интереса ће бити изједначени на релевантном тржишту."

5. Релевантно тржиште

У складу са чланом 3. Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу, релевантно тржиште обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјенивим, под прихватљивим условима, имајући у виду нарочито њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском

смислу обухвата цијелу или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о Сарајево је кантонално јавно комунално предузеће за снабдјевање природним гасом, према шифри дјелатности регистрован за дистрибуцију плинровитих горива дистрибуцијском мрежом (шифра 35.22) и трговина плинром дистрибуцијском мрежом (шифра 35.23) због чега се релевантно тржиште одређује као релевантно тржиште производа/услуге дистрибуција плинровитих горива дистрибуцијском мрежом и трговина плинром дистрибуцијском мрежом.

Релевантно географско тржиште се одређује као тржиште Кантона Сарајево из разлога јер је привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о Сарајево регистрован као кантонално јавно комунално предузеће у Кантону Сарајево.

Слиједом чега се као релевантно тржиште предметног поступка одређује **тржиште услуга дистрибуције плинровитих горива дистрибуцијском мрежом и трговина плинром дистрибуцијском мрежом у Кантону Сарајево.**

Подносилац Захтјева се поред осталог бави и производњом и дистрибуцијом топлоте крајњим корисницима/потрошачима у Кантону Сарајево. Према наводима Подносиоца захтјева негативни ефекти дискриминаторног поступања "Сарајевогас" д.о.о., Министарства и Владе се огледају на тржишту производње и дистрибуције топлоте крајњим корисницима/потрошачима.

Због чега се у предметном поступку поред напријед утврђеног релевантног тржишта, одређује и **тржиште услуге производње и дистрибуције топлоте крајњим корисницима у Кантону Сарајево.**

6. Закључак о продужењу рока за доношење коначног рјешења

Због комплексности предметног поступка и утврђивања чињеничног стања и оцјене доказа, Конкурентијски савјет БиХ је оцијенио да неће бити у могућности донијети коначно рјешење у року од 4 мјесеца, односно 6 мјесеци од дана доношења Закључка о покретању поступка, како је прописано чланом 41. став (1) под а) и ц) Закона.

Конкурентијски савјет БиХ је, узевши у обзир напријед наведено, дана 15.11.2023. године донио Закључак о продужењу рока за доношење коначног рјешења број УП 06-26-2-005-35/23, којим рок за доношење коначног рјешења продужава за додатна 3 (три) мјесеца у поступку који се води пред Конкурентијским савјетом БиХ по Закључку о покретању поступка број УП 06-26-2-005-6/23 од 10.08.2023. године, а по захтјеву Подносиоца захтјева, против привредних субјеката "Сарајевогас", Министарства и Владе, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и против привредног субјекта "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији.

7. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

Током поступка Конкурентијски савјет БиХ је цијенио наводе, доказе и материјалну документацију, те сумње да је поступањем КЈКП "Сарајевогас" д.о.о, Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево и Владе Кантона Сарајево, почињен забрањени споразум из члана 4. став (1) тачке а), б) и д) Закона. Након сагледавања свих

релевантних чињеница и доказа странака у поступку, појединачно и заједно, Конкурентијски савјет је утврдио:

Чланом 2. Закона о конкуренцији, дефинисано је да се Закон примјењује на сва правна и физичка лица која се посредно или непосредно баве производњом, продајом роба и пружањем услуга учествују у промету роба и услуга и која могу својим дјеловањем спрјечавати, ограничавати или нарушавати тржишну конкуренцију на цијелој територији Босне и Херцеговине и то на: привредна друштва, предузећа и предузетнике и њихова удружења без обзира на облик власништва, сједиште или пребивалиште, затим на органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или учину на тржиште.

Чланом 4. став (1) Закона је утврђено, да су забрањени споразуми или уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричитих и прећутних договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавања конкуренције на тржишту, а који се односе на: а) директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговачких услуга; б) ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања; ц) примјена различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију.

Законом о комуналним дјелатностима су дефинисане комуналне дјелатности, што обухвата пружање комуналних услуга од интереса за физичка и правна лица, те финансирање грађења и одржавања објеката и уређаја комуналне инфраструктуре као цјеловитог система на подручју Кантона Сарајево, Града и опћина на подручју Кантона Сарајево (члан 2. Закона о комуналним дјелатностима), а које се дијеле на Комуналне дјелатности индивидуалне, и Комуналне дјелатности заједничке комуналне потрошње. Комуналне дјелатности индивидуалне комуналне потрошње су снабдјевање природним гасом и снабдјевање топлотном енергијом.

Према Закону о комуналним дјелатностима, комуналне дјелатности су од јавног интереса, што подразумева да путем јавних служби, задовољавају потребе урбаног цивилизацијског друштва које су незамјењив услов живота и рада грађана, државних органа и других субјеката на подручју Кантона.

Према ставу 3. члана 5. Закона о комуналних дјелатности "Под појмом јавне службе у комуналним дјелатностима подразумевају се комуналне дјелатности које као опште корисне дјелатности, представљају системску цјелину организовања и вршења путем државних служби, јединица локалне самоуправе, те за то посебно организованих самосталних организација које су прихваћене, подржаване и контролисане од стране државне заједнице.

Члан 10 Закона о комуналној дјелатности је прописао:
" (1) Кантон, Град и опћине, у складу са утврђеним надлежностима у чл. 7., 8., и 9. овог закона, обезбеђују обављање комуналних дјелатности путем:

- а) Јавног предузећа комуналне дјелатности
- б) Привредног друштва
- (2) Кантон, Град и опћина могу међусобно повјерити обављање комуналне дјелатности из својих надлежности даваоцима комуналних услуга из става (1) овог члана, које формирала друга јединица локалне самоуправе у оквиру Кантона или Кантон."

Чланом 11. Закона о комуналним дјелатностима, прописано је да једну комуналну дјелатност, ако за то постоје технолошки и економски услови, истовремено може

обављати више субјеката који дјелују посредством различитих статусних и уговорних облика, уз сагласност Кантона, односно Града, односно опћина у оквиру утврђених надлежности у чл. 7., 8. и 9. овог закона и координацију министарства надлежног за комуналне дјелатности Кантона, односно градских и опћинских служби за комуналне дјелатности, у складу са овим законом.

Одредбом члана 13. Закона о комуналним дјелатностима прописано, да ће се подзаконским актима услуга из члана 10. Закона, морају испунити, да би на основу доказа о испуњавању услова, надлежни орган за комуналне послове издао увјерење.

Обзиром да је чланом 4. став (20) Закона о комуналним дјелатностима прописано, да ће се подзаконским актима ближе регулисати обављање појединих комуналних дјелатности, Влада Кантона Сарајево је донијела Уредбу о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије и истом је дефинисано да производњу и испоруку топлотне енергије обавља енергетски субјект регистрован за обављање ове дјелатности, а давалац услуге може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије, само на основу увјерења о испуњавању услова за обављање ове дјелатности.

Члан 4. Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије прописује:

- (1) " Производњу и испоруку топлотне енергије обавља енергетски субјект регистрован за обављање ове дјелатности
- (2) Давалац услуге може обављати енергетску дјелатност производње и испоруке топлотне енергије, само на основу увјерења о испуњавању услова за обављање ове дјелатности.
- (3) Увјерење из става (2) овог члана издаје Министарство комуналне привреде и инфраструктуре Кантона Сарајево
- (4) Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије доноси Министарство.
- (5) Увјерење из става (2) овог члана издаје се за период, који завосно од техничких услова, врсте и капацитета енергетске дјелатности пропише Министарство.
- (6) Облик, садржај и начин вођења регистра увјерења, прописује Министар комуналне привреде и инфраструктуре Кантона Сарајево"

У складу са напријед свим наведеним неспорна је чињеница, да је Министарство на основу Закона о комуналним дјелатностима и Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије овлаштен орган да уредити питање обављања комуналне дјелатности, односно услове за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије, те да је у обавези поступати на начин да осигура сврху и циљ прописа којима се уређује комунална дјелатност, на начин да не дискриминира привредне субјекте, као и крајње кориснике.

Привредни субјект Министарство има законско овлаштење да доносе подзаконске акте, конкретно Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности и испоруке топлотне енергије, како би привредни субјекти имали могућност аплицирања за добијање Увјерења о испуњавању услова за обављање енергетске дјелатности из члана 13. Закона, што Министарство до дана доношења предметног рјешења није учинило. Са циљем провере да ли је у међувремену донесен предметни Правилник, Конкурентијски савјет БиХ се дана 23.02.2024. године актом број УП 06-26-2-

005-63/23, обратило Министарству, на који до дана доношења овог рјешења нисмо добили одговор.

Цијенећи све наведено, Савјет је утврдио да је Министарство као привредни субјект у смислу члана 2. Закона својим посредним или непосредним дјеловањем утицало на тржиште, на начин да је пропустило да донесе Правилник и на тај начин спријечило и ограничило конкуренцију у области комуналне дјелатности на подручју Кантона Сарајево, ограничавањем и контролом тржишта у смислу члана 4. став (1) тачке б) и д) Закона.

Током такмичења за одређено тржиште, морају постојати правила, односно регулација тржишта, те регулатори тржишних односа. Регулацију тржишта врше државни законодавни органи – законима, државни извршни органи својим подзаконским актима, управни органи појединачним актима, али и посебно кроз појединачне поступке и одлуке.

Многе земље свјесне чињенице да јавни сектор не може задовољити растућу потражњу квалитета пружања услуге, те инфраструктуром за обављање комуналних дјелатности, настоје створити услове за улазак приватног сектора у дјелатностима гдје се јавни сектор показује неуспјешним, што је очито била интенција законодавца, обзиром да је понуђеним законским рјешењима у чланом 11. Закона о комуналним дјелатностима прописао да "једну комуналну дјелатност, ако за то постоје технолошки и економски услови, истовремено може обављати више субјеката који дјелују посредством различитих статусних и уговорних облика, уз сагласност Кантона, односно Града, односно опћина у оквиру утврђених надлежности у чл. 7., 8. и 9. овог закона и координацију министарства надлежног за комуналне дјелатности Кантона, односно градских и опћинских служби за комуналне дјелатности, у складу са Законом.

Конкурентијски савјет на основу утврђеног чињеничног стања и оцјене доказа није утврдио да је Министарство прекршило одредбе члана 4. став 1) тачка а) Закона на које је Подносилац захтјева указивао, те је у том дијелу Захтјев одбијен као неоснован.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачкама 1., 2. и 4. диспозитива овог Рјешења.

Поступање Владе које се односи на одређивање и усвајање цијене дистрибуције природног гаса Одлуком о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, такођер се не може посматрати као посредно или непосредно учествовање или утицање на тржиште. Наиме, члан 22. Закона о комунолану дјелатности је прописао да цијену комуналне услуге предаже давалац комуналне услуге, на основу детаљне калкулације, а да валидност калкулације и коначног приједлога висине цијене комуналне услуге утврђује неовисно тијело Владе Кантона, Града односно општине, а стварну цијену комуналних услуга одређује и усваја Влада Кантона, градски односно скупштински савјет, у складу са надлежностима из чл. 7., 8. и 9. овог закона. Влада као извршна власт, приликом одређивања и усвајања цијене комуналних услуга у Кантону Сарајево, проводи акте јавне власти, те се због обављања наведене надлежности не може посматрати као привредни субјект са аспекта права конкуренције у смислу одредби члан 2. став 1) тачка б) Закона о конкуренцији, што последично значи да се наведено поступање не може ни посматрати као забрањено конкурентијско дјеловање.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки 5. диспозитива овог Рјешења.

Конкурентијски савјет је цијенио наводе, доказе и материјалну документацију, на основу којих се сумња да привредни субјект КЈКП "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево

злоупотребљава своју доминантну позицију на тржишту услуга дистрибуције плинровитих горива дистрибуцијском мрежом и трговине плинровитим горивима дистрибуцијском мрежом у Кантону Сарајево у смислу одредби члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона и утврдило следеће:

Чланом 10. Закона о конкуренцији је прописано да је забрањена свака злоупотреба доминантног положаја једног или више привредних субјеката на релевантном тржишту која се посебно односи на :

- а) директно или индиректно наметање нелојалних куповних и продајаних цијена или других трговачких услова којима се ограничава конкуренција;
- б) ограничавање производње, тржишта или техничког развоја на штету потрошача;
- в) примјена различитих услова за исту или сличну врсту послова са осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај.

Подносилац захтјева је у захтјеву за покретање поступка изнио сумњу да привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о. злоупотребљава владајући положај на тржишту продаје и дистрибуције природног гаса у смислу одредби члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији, кроз примјену различитих цијена гаса из Одлуке о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. и кроз примјену различитих критеријума приликом сврставања купаца природног гаса који овај енергент користе за производњу топлоте и дистрибуцију крајњим корисницима потрошачима/станарима.

Конкурентски савјет је у ојени доминантног положаја привредног субјекта "Сарајевогас" д.о.о. узео у обзир члан 9. став (2) Закона, којим је утврђено да привредни субјекат може имати доминантан положај на тржишту роба или услуга ако на релевантном тржишту Босне и Херцеговине има учешће веће од 40,0%, и члан 4. став (1) Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја, којим се прописује да доминантан положај у правилу није забрањен, ако привредни субјекат својим поступањем и дјеловањем не спречава, ограничава или нарушава тржишну конкуренцију.

Према Актуелном изводу из судског регистра, кантонално јавно комунално предузеће "Сарајевогас" д.о.о. је регистровано за дјелатности дистрибуције плинровитих горива дистрибуцијском мрежом и трговина плинром дистрибуцијском мрежом. Привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о. је основан од стране Кантона Сарајево да обавља наведену комуналну дјелатност, односно "Сарајевогас" д.о.о. једини привредни субјекат који се бави наведеном дјелатношћу у Кантону Сарајево и има 100% тржишног учешћа на тржишту услуга дистрибуције плинровитих горива дистрибуцијском мрежом и трговине плинровитим горивима дистрибуцијском мрежом у Кантону Сарајево. Конкурентски савјет БиХ је због свега наведеног утврдило да привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о. има доминантну позицију на тржишту услуга дистрибуције плинровитих горива дистрибуцијском мрежом и трговине плинровитим горивима дистрибуцијском мрежом у Кантону Сарајево.

У току поступка утврђено је да су Тарифне категорије купаца природног гаса утврђене од стране Надзорног одбора КЈКП "Сарајевогас" д.о.о., Одлуком број 010101-02- 2186/15 од 07.10.2015. године на основу члана 10. Уредбе о снабдијевању природним гасом Кантона Сарајево и члана 29. Статута "Сарајевогас" д.о.о., имају укупно шест категорија и то: Домаћинства, Мала привреда, Велика привреда, КЈКП

"Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево, Посебан купац ("Сарајево-гас" а.д. Источно Сарајево) и "ЦНГ" пунионице.

Цијена гаса за све напријед наведене Тарифне категорије је прописана Одлуком о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. коју је донијела Владе Кантона Сарајево.

Конкурентски савјет, анализом достављених доказа у току поступка, није утврдио да привредни субјекат "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, злоупотребљава своју доминантну позицију на тржишту у смислу одреби члан 10. став 2) тачке а), б) и ц). Наиме, Подносилац захтјева обавља дјелатност производње и дистрибуције топлоте крајњим корисницима/потрошачима, као дјелатност под тржишним условима, док су "Топлане-Сарајево" д.о.о. Сарајево комунално предузеће за пружање комуналне дјелатности производње и дистрибуције топлоте крајњим корисницима /потрошачима у Кантону Сарајево, због чега ова два привредна субјекта нису конкуренти на тржишту и последично не могу ни бити доведени у неравноправан положај.

Слиједом наведеног, Конкурентски савјет је одлучио као у тачки б. диспозитива овог Рјешења.

8. Новчана казна

У смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона, новчаном казном у износу највише до 10,0% (десет) вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казнит ће се привредни субјекат, ако склопи забрањени споразум или на који други начин учествује у споразуму којим је нарушена, ограничена или спрјечена тржишна конкуренција у смислу члана 4. Закона.

Конкурентски савјет БиХ је приликом изрицања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона о конкуренцији, као и посљедице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона о конкуренцији.

Према наведеном, Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево је починило забрањени споразум из члана 4. став (1) тачка б) и д) Закона о конкуренцији, због чега му је изречена новчана казна у износу од 15.000,00КМ (словима: петнаест хиљада и 00/100 КМ), што представља 0,02331026% буџета Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево за 2022. годину, који је износио 64.349.344,00 КМ ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 05/22).

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року, иста ће се наплатити присилним путем, у смислу члана 47. Закона, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

Слиједом наведеног је одлучено као у тачки 3. диспозитива Рјешења.

9. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са чланом 2. Тарифни број 107. став (1) тачке ф) и г) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06, 18/11 и 75/18) је дужан платити административну таксу у укупном износу од 3.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

10. Поука о правном лијеку

Ово Рјешење је коначно и против истог није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно, објаве овог Рјешења.

Број УП 06-26-2-005-64/23

07. марта 2024. године

Сарајево

Предсједница
Адиса Бегвић, с. р.

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачке а) и с), а у вези са чланом 4. став (1) тачке а), б) и д), чланом 10. став (2) тачке а), б) и с) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чланом 105. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у поступку покренутом по Захтјеву за pokretanje поступка привредног субјекта UNIPROMET d.o.o. Сарајево, заступан по адвокату Сеаду Милjkовићу, против привредних субјеката Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Sarajevogas" d.o.o, Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите okoliша Kantona Сарајево и Владе Kantona Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Sarajevogas" d.o.o., ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и с) Закона о конкуренцији, Конкуренцијско вјeћe на 4. сједници одржаног дана 07.03.2024. године donijelo је

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да је Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите okoliша Kantona Сарајево učinilo повреду из члана 4. став. 1) тачка б) и д) Закона о конкуренцији, на начин да је propustilo да donese Правилника о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије.
2. Nалаже се Министарству комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите okoliша Kantona Сарајево, да одмах, а најкасније у року од 90 дана од дана пријема овог рјешења, поступи у складу са Уредбом о снабдијевању природног гаса Kantona Сарајево, donese Правилник о условима за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије, те тако омогући апликацију за увјерење о испуњавању услова за обављање енергетске дјелатности производње и испоруке топлотне енергије. Дoказ о поступању по наложеном, доставити Конкуренцијском вјeћу одмах након усвајања предметног Правилника.
3. Изриче се новчана казна Министарству комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите okoliша Kantona Сарајево, због кршења одредби члана 4. став. 1. тачке б) и д) Закона о конкуренцији, утврђеног у тачки 1. овог рјешења, у висини од 15.000,00 КМ (петнаестхиљада), у смислу члана 48. став. 1. тачка а) Закона о конкуренцији, коју је дужан платити у року од 15 дана од дана пријема овог рјешења.
4. Oдбија се Захтјев привредног субјекта UNIPROMET d.o.o. Сарајево, против Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите okoliша Kantona Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а) Закона о конкуренцији, као неоснован.
5. Oдбија се Захтјев привредног субјекта UNIPROMET d.o.o. Сарајево, против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Sarajevogas" d.o.o. ради утврђивања постојања злоупотребе

- dominantnog položaja из члана 10. став 2) тачке а), б) и с) Закона о конкуренцији, као неоснован.
6. Oбавезује се привредни субјект UNIPROMET d.o.o. Сарајево, да плати административну таксу на Рјешење у укупном износу од 3.000,00 КМ, у корист Budžeta институција Босне и Херцеговине.
7. Ово рјешење је коначно и бит ће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласилима entiteta и Брчко distrikta Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренцијско вјeћe БиХ је дана 13.02.2023. године под бројем UP 06-26-2-005-1/23 запримило Захтјев за pokretanje поступка (у даљем тексту: Захтјев) поднесен од привредног субјекта UNIPROMET d.o.o. Сарајево, ул. Марка Марулића бр. 2., Сарајево, 71000 Сарајево, заступан по адвокату Сеаду Милjkовићу, ул. Вразова 8, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева), против привредних субјеката Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Sarajevogas" d.o.o. Сарајево, ул. Трг Fadile Odžaković Жуте број 4, 71000 Сарајево (у даљем тексту: "Sarajevogas" d.o.o), Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите okoliша Kantona Сарајево ул. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Министарство) и Владе Kantona Сарајево, ул. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Влада), ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Sarajevogas" d.o.o. Сарајево, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и с) Закона о конкуренцији.

Анализом достављеног Захтјева и документације, Конкуренцијско вјeћe БиХ је утврдило да није уплаћена административна такса за дио захтјева који се односи на утврђивање злоупотребе доминантног положаја, те је дана 27.02.2023. године под бројем UP 06-26-2-005-2/23 упutio захтјев за уплату административне таксе на захтјев за pokretanje поступка.

Подносилац захтјева је дана 14.03.2023. године (поднесак запримљен под бројем UP 06-26-2-005-2/23), доставио доказ о уплати административне таксе.

Након комплетирања Захтјева, Конкуренцијско вјeћe је дана 10.08.2023. године (акт број UP 06-26-2-005-4/23) Подносиоцу захтјева издало Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона о конкуренцији.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекти UNIPROMET d.o.o. Сарајево, ул. Марка Марулића бр. 2., Сарајево, 71000 Сарајево, КЈКР "Sarajevogas" d.o.o. Сарајево, ул. Трг Fadile Odžaković Жуте број 4, 71000 Сарајево, Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите okoliша Kantona Сарајево, ул. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Сарајево и Влада Kantona Сарајево, ул. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Сарајево.

1.1. Привредни субјект UNIPROMET d.o.o. (Подносилац захтјева)

Привредни субјект "UNIPROMET" друштво са ограниченом одговорношћу за пословање некретнинама Сарајево, скраћена ознака фирме "UNIPROMET" d.o.o. Сарајево, ул. Марка Марулића бр. 2 Сарајево, upisan је у судски регистар код Опćинског суда у Сарајево, под матичним бројем субјекта upisa: 65-01-0878-12

(stari broj 1-1735) osnivači subjekta upisa i vlasnici kapitala su fizička lica (...)*¹.

1.2. Privredni subjekt KJKP "Sarajevogas" d.o.o" d.o.o. Sarajevo

Privredni subjekt Kantonalno javno komunalno preduzeće za snabdjevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. je pravni sljednik Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za transport i distribuciju gasa "Sarajevo-gas" Sarajevo, koje je registrovano pri Općinskom sudu u Sarajevu pod brojem MBS: 65-01-0319-12, osnivač subjekta upisa i vlasnik 100% udjela u kapitalu je Kanton Sarajevo.

Prema Statutu "Sarajevogas" d.o.o., poslovni subjekt predstavlja pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost od opšteg interesa, u statusu javnog komunalnog preduzeća kao društva sa ograničenom odgovornošću. Pretežna djelatnost ovog subjekta je proizvodnja gasa, distribucija gasovitih goriva distribucijskom mrežom; Postavljanje instalacija za vodu, gas, grijanje, ventilaciju i hlađenje; izgradnja objekata niskogradnje; održavanje objekata visokogradnje, niskogradnje i njihovih dijelova.

1.3. Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo

Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je organ uprave koji vrši upravne i stručne poslove utvrđene ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti komunalnih djelatnosti, komunalne privrede i infrastrukture, te oblasti prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, utvrđivanja stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje, obnove i rekonstrukcije stambenih objekata;

1.4. Vlada Kantona Sarajevo

Vlada Kantona Sarajevo predstavlja izvršnu vlast Kantona Sarajevo koju čine premijer i 12 ministara.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće BiH je tokom postupka primjenivalo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te odredbe Zakona o upravnom postupku, u smislu odredbi člana 26. Zakona.

Također, tokom provođenja predmetnog postupka, Konkurencijsko vijeće BiH je uzelo u obzir: Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 14/16,43/16,10/17- ispr., 19/17,20/18 i 22/19), Uredbu o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 22/16 i 4/23).

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

Kao razloge za podnošenje zahtjeva, Podnosilac zahtjeva u bitnom navodi slijedeće:

- Podnosilac zahtjeva ovim putem Konkurencijskom vijeća podnosi Zahtjev za pokretanje postupka protiv "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade, a u vezi sa postupanjem "Sarajevogas" d.o.o. koji učestvovanjem u zabranjenom sporazumu sa Ministarstvom i Vladom u smislu člana 4. stav 1. tačka a), b) i d) Zakona o konkurenciji BiH (u nastavku: Zakon o konkurenciji), zloupotrebljava svoj dominantni položaj u smislu odredbi člana 10. Zakona o konkurenciji, a posebno stav 2. tačka a), b) i c) navedenog člana.

- Učešće u zabranjenom sporazumu Ministarstva, Vlade i "Sarajevogas" d.o.o. se prije svega ogleda u činjenici, da Ministarstvo koje nije ispoštovalo obavezu definisanu Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i do danas nije donijelo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, a na osnovu kojeg bi Podnosilac Zahtjeva mogao aplicirati za izdavanje uvjerenja, koje je potrebno kako bi bio svrstan u istu kategoriju kupaca prirodnog gasa kao i KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo (u nastavku: "Toplane Sarajevo"). Potom, zabranjeni sporazum se ogleda i kroz postupanje Vlade, koja određuje i usvaja cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Vlada kao organ koji svojim zakonodavnim djelovanjem utiče na tržišnu konkurenciju, ovakvim prešutnim sporazumom prije svega sa "Sarajevogas" d.o.o. i sa Ministarstvom, Podnosiocu zahtjeva onemogućava da pod istim uslovima kao i Toplane Sarajevo kupuje prirodni gas i konkuriše na relevantnom tržištu, već je prinuđen da godinama posluje sa gubitkom kako u suštini građani/stanari ne bi plaćali veću cijenu grijanja. Sve navedeno je omogućilo društvu "Sarajevogas" d.o.o da u suštini svoj dominantni položaj na relevantnom tržištu zloupotrebljava uz prešutno odobrenje druga dva navedena subjekta čije (ne)djelovanje i (ne)činjenje značajno utiče na stanje na relevantnom tržištu.
- Konkretno, Podnosilac zahtjeva smatra da je učešćem u zabranjenom sporazumu "Sarajevogas" d.o.o. omogućena zloupotreba svog dominantnog položaja na tržištu prodaje i distribucije prirodnog gasa primjenom različitih cijena gasa iz Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo br. 42/15 i 7/21 (u nastavku: "Odluka o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa"). Zloupotreba dominantnog položaja se ogleda kroz primjenu različitih kriterija prilikom svrstavanja kupaca prirodnog gasa koji ovaj energent koriste za proizvodnju toplote i distribuciju krajnjim korisnicima (potrošačima/stanarima). Podnosilac zahtjeva je u odnosu na "Toplane Sarajevo", a koje se bave proizvodnjom i distribucijom toplotne energije u iste svrhe kao i Podnosilac zahtjeva svrstan u kategoriju "Velike privrede", te mu je Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa, nametnuta obaveza plaćanja cijene distribucije prirodnog gasa po znatnoj većoj cijeni u odnosu na Toplane Sarajevo, iako Podnosilac zahtjeva prirodni gas kao i Toplane Sarajevo isključivo i jedino koristi za proizvodnju i distribuciju toplotne energije, odnosno grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama. "Sarajevogas" d.o.o. kao distributer prirodnog gasa na području Kantona Sarajevo uspostavlja tarifni sistem kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Tarifna kategorija se definiše tarifnim sistemom koji priprema i predlaže distributer "Sarajevogas" d.o.o. a usvaja Vlada. Na taj način, postupanjem "Sarajevogas" d.o.o. uz saglasnost Vlade na predloženi tarifni sistem, Podnosilac zahtjeva je prinuđen (implementirajući tarifni sistem koji primjenjuju Toplane Sarajevo d.o.o.), da posluje sa gubitkom kako stanarima, kao krajnjim korisnicima/potrošačima toplotne energije, ne bi povećavao cijenu grijanja i na taj način ih doveo u nepovoljniji položaj u odnosu na korisnike/potrošače Toplane Sarajevo, čime je u suštini Podnosilac zahtjeva predmet zloupotrebe dominantnog položaja i cjenovne diskriminacije jer za istu robu i uslugu plaća različitu cijenu od svojih stvarnih konkurenata.

¹ (...)*- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

- Podnosilac zahtjeva je "UNIPROMET" društvo sa ograničenom odgovornošću za poslovanje nekretninama Sarajevo, koje je pravni sljednik društva "NEKRETNINE MILJACKA" dioničko društvo za poslovanje nekretninama (u nastavku: "Nekretnine Miljacka"). Naime, društvo Nekretnine Miljacka se na osnovu Ugovora o pripajanju broj 546/22 od 27.06.2022. godine pripojilo društvu Unipromet što je upisano Rješenjem o izmjenama podataka Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-Reg-22-003390 od 09.11.2022. godine. Unipromet je društvo koje je osnovano i registrovano pri Registru privrednih društava Općinskog suda u Sarajevu pod brojem registracije MBS: 65-01-0878-12 (stari broj 1-1735), a koji pored registrovane djelatnosti prodaje i prometa nekretnina, ima registrovane djelatnosti proizvodnje i snadbjevanja parom i klimatizacija (35.30), te uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacije i plina i instalacija za grijanje i klimatizaciju (43.22). Zastupa ga direktor Pilav Muhamed, a u svrhu konkretnog postupka, Podnosilac zahtjeva je u skladu sa punomoći izdatom od strane Podnosioca zahtjeva od dana 23.01.2023. godine ovlastio advokata Seada Miljkovića za podnošenje ovog zahtjeva i vođenje predmetnog postupka pred Konkurencijskim vijećem (punomoć se nalazi u Prilogu ovog Zahtjeva).
- Subjekti protiv kojih Podnosilac podnosi ovaj Zahtjev su: "Sarajevogas" d.o.o. pravni sljednik Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za transport i distribuciju gasa "Sarajevo-gas" Sarajevo, osnovano od strane Kantona Sarajevo. Prema Statutu predstavlja pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost od opšteg interesa, u statusu javnog komunalnog preduzeća kao društva sa ograničenom odgovornošću. Pretežna djelatnost ovog subjekta je proizvodnja gasa, distribucija gasovitih goriva distribucijskom mrežom; Postavljanje instalacija za vodu, gas, grijanje, ventilaciju i hlađenje; izgradnja objekata niskogradnje; održavanje objekata visokogradnje, niskogradnje i njihovih dijelova
- Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je državni organ koji vrši upravne i stručne poslove utvrđene ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti komunalnih djelatnosti, komunalne privrede i infrastrukture, te oblasti prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, utvrđivanja stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje, obnove i rekonstrukcije stambenih objekata; i
- Vlada Kantona Sarajevo predstavlja izvršnu vlast Kantona Sarajevo koju čine premijer i 12 ministara. Vlada na osnovu Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo ima zakonodavnu moć koja se ogleda u nadležnosti za određivanje i usvajanje cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo.

Relevantno tržište

- Uzimajući u obzir zakonodavni okvir u BiH, naročito citirane odredbe relevantnih zakona u poglavlju III Zahtjeva i Odluke o relevantnom tržištu, Podnosilac zahtjeva predlaže da se u konkretnom slučaju relevantno tržište proizvoda odredi tržište distribucije gasa koji se koriste za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima (potrošačima).
- Podnosilac zahtjeva alternativno kao relevantno tržište proizvoda ili usluga određuje tržište prodaje prirodnog gasa kategoriji kupaca navedenog u Odluci o cijenama distribucije

prirodnog gasa, a koji isti koriste za proizvodnju i prodaju toplotne energije krajnjim korisnicima/potrošačima. Navedeno tržište je također značajno, jer se na njemu ogledaju negativni efekti diskriminativnog postupanja "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade.

- S obzirom da "Sarajevogas" d.o.o. djeluje na teritoriji Kantona Sarajevo, Ministarstvo je nadležno za donošenje propisa za teritoriju Kantona Sarajevo, a Vlada za određivanje i usvajanje cijena distribucije prirodnog gasa, Podnosilac zahtjeva predlaže da se u skladu sa članom 5. Odluke o relevantnom tržištu, kao geografsko tržište odredi tržište Kantona Sarajevo.

Opis činjeničnog stanja

- Članom 4. stavom 1), tačkama a) i d) je propisano da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova, i primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.
- Imajući u vidu da je članom 10. Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo, propisano da distributer (u ovom slučaju "Sarajevogas" d.o.o) je obavezan uspostaviti tarifni sistem, kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Stavom 2. istog člana je definisano da se tarifne kategorije definišu tarifnim sistemom, koji priprema i predlaže "Sarajevogas" d.o.o, a usvaja Vlada i objavljuje u službenim novinama.
- Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo članom 10. Propisuje, da je distributer, u ovom slučaju "Sarajevogas" d.o.o., obavezan uspostaviti tarifni sistem, kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Nadalje, istim članom je propisano da se tarifne kategorije definišu tarifnim sistemom, koji priprema i predlaže distributer ("Sarajevogas" d.o.o), a usvaja Vlada i objavljuje u službenim novinama.
- "Sarajevogas" d.o.o. određuje cijene i kategorije kupaca prirodnog gasa na osnovu toga u koju kategoriju subjekt spada i da li je ovlašten za obavljanje komunalnih djelatnosti u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima uzimajući u obzir svrhu za koju će gas biti korišten.
- Uredba o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije članom 4. propisuje da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetski subjekt registrovan za obavljanje ove djelatnosti (davalac usluge). Davalac usluge može obavljati energetsku djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na osnovu uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti. Uvjerenje za obavljanje navedene djelatnosti izdaje Ministarstvo. Ministarstvo donosi Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije na osnovu kojeg izdaje prethodno navedeno uvjerenje.
- Dakle, da bi privredni subjekt bio svrstan u kategoriju Toplane-Sarajevo, mora pribaviti uvjerenje od Ministarstva o ispunjavanju uvjeta za proizvodnju i isporuku toplotne

- energije. Kao što je ranije navedeno, predmetno uvjerenje se izdaje na osnovu Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, koji nadležno Ministarstvo nikada nije usvojilo. Samim tim, kako nije ispoštovana navedena obaveza od strane Ministarstva, Podnosilac zahtjeva je onemogućen da aplicira za izdavanje uvjerenja.
- Ovakvim postupanjem Vlada, Ministarstvo i "Sarajevogas" d.o.o. postupaju suprotno navedenim odredbama člana 4. Zakona, te su ovakvim prešutnim djelovanjem stvorili uslove na tržištu u kojima "Sarajevogas" d.o.o. prirodni gas koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim potrošačima prodaje po različitim cijenama Toplanama i Podnosiocu zahtjeva, stavljajući tako Toplane Sarajevo u povoljniji položaj u odnosu na konkurente, uključujući i Podnosioca zahtjeva. "Sarajevogas" d.o.o. Podnosioca zahtjeva Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa Kantona Sarajevo svrstava u kategoriju "Velike privrede" i cijenu za prirodni gas naplaćuje u iznosu od 1,460 KM/Sm3, dok Toplane isti energent za proizvodnju toplote, a koji koriste za iste svrhe kao i Podnosilac zahtjeva, plaćaju po cijeni od 1,261 KM/Sm3. Ovakvo postupanje Ministarstva i "Sarajevogas" d.o.o. je dodatno omogućeno i odobreno od strane Vlade, koja odobri i usvoji cijene distribucije prirodnog gasa stvarajući na taj način diskriminaciju i nelojalnu konkurenciju na tržištu.
 - U svrhu rješavanja problema koji je nastao na relevantnom tržištu, Podnosilac zahtjeva se u nekoliko navrata obraćao nadležnim institucijama sa zahtjevom za ispravno postupanje. Prije svega Podnosilac zahtjeva se dana 07.07.2022. godine obratio "Sarajevogas" d.o.o. sa Zahtjevom za pravilnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa (Prilog - Dokaz broj 1 - Zahtjev za pravilnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa broj 213/22 od 07.07.2022. godine). Na temelju ovog zahtjeva "Sarajevogas" d.o.o. je iz nepoznatog razloga, djelujući izvan svojih ovlasti rješavajući po zahtjevu donijelo Rješenje broj 0101-03-2407/22 od dana 26.08.2022. g. (Prilog - Dokaz broj 2). Predmetnim rješenjem "Sarajevogas" d.o.o. je odbio zahtjev Podnosioca zahtjeva (odnosno njegovog pravnog prednika) i onemogućio primjenu iste tarife kao i za distribuciju prirodnog gasa Toplanama Sarajevo i domaćinstvima, obrazlažući da se radi o komunalnom, odnosno neprofitnom djelatnosti organizovanoj u službi građana. Nadalje, u obrazloženju predmetnog rješenja je navedeno da se Podnosilac zahtjeva prema tarifnom sistemu usvojenom od Vlade tretira kao industrijski potrošač/privredno društvo, iako je potpuno jasno da Podnosilac zahtjeva nije industrijski potrošač i da prirodni gas isključivo koristi za proizvodnju toplotne energije za domaćinstva. "Sarajevogas" d.o.o. je u navedenom rješenju naveo, da Podnosilac zahtjeva može obavljati energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na osnovu uvjerenja izdatog od strane Ministarstva. Konačno, "Sarajevogas" d.o.o. u Rješenju navodi da se tarifa koja važi za Toplane Sarajevo, na Podnosioca zahtjeva ne bih mogla primijeniti čak i ukoliko dobije predmetno uvjerenje od Ministarstva jer je Odlukom Vlade utvrđeno da jedino Toplane Sarajevo mogu biti u navedenoj tarifnoj kategoriji kupaca?
 - Nakon navedenog, Podnosilac zahtjeva se obratio i Ministarstvu sa dopisom od 298/22 od 14.09.2022. godine (Prilog - Dokaz broj B - Zahtjev za pravičnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa). Na navedeni dopis Podnosilac zahtjeva nije dobio odgovor, pa se Podnosilac zahtjeva ponovo obratio Ministarstvu sa dopisom broj 357/22 od 04.11.2022. godine (Prilog- Dokaz broj 4 - Zahtjev za povratnu informaciju u vezi Zahtjeva za pravičnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa od 14.09.2022. godine broj357/22 od 04.11.2022. godine). Na navedene dopise je odgovoreno dana 27.10.2022. godine (odgovor zaprimljen dana 09.11.2022.) (Prilog - Dokaz broj 15 - Dopis Ministarstva - Odgovor na zahtjev broj 05-11-35738/22 od 27.10.2022.god.) u kojem Ministarstvo apsurdno navodi da mu nije poznato da se Podnosilac zahtjeva obraćao u vezi dostavljanja dokaza o ispunjavanju uslova propisanih članom 13. Zakona o komunalnim djelatnostima? Ovakav navod Ministarstva je prije svega netačan jer već duži niz godina se pokušava riješiti ovaj problem. Čak da je ovaj navod i tačan postavlja se pitanje koji bi pravni osnov bio za Podnosioca zahtjeva da se obrati Ministarstvu kada nikad to isto Ministarstvo nije usvojilo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije? Da apsurd bude veći Ministarstvo u daljem tekstu navodi „da je u potpunosti posvećeno donošenju podzakonskih akata o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sistema zagrijavanja u najskorijem mogućem roku čime bi se u potpunosti regulirala ova komunalna djelatnost od općeg društvenog interesa u Kantonu Sarajevo. Osnovano je pitati zašto Ministarstvo i nakon više od 6 godina nije donijelo predmetni podzakonski akt iako je u skladu sa Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije bilo dužno to uraditi?
 - S druge strane nameće se pitanje kako i na osnovu čega Toplane Sarajevo trenutno obavljaju predmetnu djelatnost i to u povlaštenom položaju u odnosu na druge konkurente? Pretpostavka Podnosioca zahtjeva je da su Toplane Sarajevo, u skladu sa ranije važećim Zakonom o komunalnim djelatnostima iz 2004. godine vjerovatno i imale uvjerenje o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti koje je izdavao nadležni organ za komunalne poslove.
 - Nadalje, i ranije važećom Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/13) je također bila nametnuta obaveza posjedovanja uvjerenja za obavljanje predmetne djelatnosti i to opet na osnovu Pravilnika koji nikad nije donesen.
 - Gore navedeno nameće određena pitanja, Da li je, kako i na osnovu čega Toplanama Sarajevo izdato navedeno uvjerenje (s obzirom da Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije nikad nije usvojen)? Ako je izdato predmetno uvjerenje Toplanama Sarajevo na osnovu ranijih propisa ili predmetne Uredbe (pa i bez usvajanja navedenog Pravilnika) koji mu je rok važenja bio i da li je isto još važeće? Sve ovo jasno ukazuje da su učesnici u zabranjenom sporazumu doveli Podnosioca zahtjeva (a u suštini i krajnje potrošače toplotne energije - domaćinstva) u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurente i korisnike toplotne energije kojima uslugu pružaju Toplane Sarajevo.
 - Članom 10. stavom (1) je propisano da Kanton, Grad i općine obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti, između ostalog snadbijevanja toplotnom energijom putem centralnog grijanja, putem privrednog društva. Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije članom 4. stavom 1. je propisano da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetske subjekt registrovan za obavljanje navedene djelatnosti. Energetski subjekt može ovu djelatnost obavljati samo ukoliko pribavi uvjerenje o ispunjavanju uslova. Stav 3) istog člana Uredbe propisuje da uvjerenje iz prethodnog

- člana izdaje Ministarstvo na osnovu Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, koji donosi Ministarstvo.
- Uzimajući u obzir odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima, Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom, Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, već navedeno i više nego očigledno je da "Sarajevogas" d.o.o učestvujući u zabranjenom sporazumu vrši i zloupotrebu dominantnog položaja na relevantnom tržištu tako što direktno nameće nelojalne prodajne cijene i trgovinske uslove za prodaju prirodnog gasa po različitim cijenama Podnosiocu zahtjeva i ostalim privrednim subjektima u odnosu na Toplane Sarajevo, a koji isti koriste u iste svrhe kao i Toplane Sarajevo, čime ograničava tržišnu konkurenciju u skladu sa članom 10. stav 2) tačka a) Zakona o konkurenciji.
 - Navedeno je zabranjeno i samim propisima koje u svom poslovanju dužan primjenjivati i "Sarajevogas" d.o.o. kao distributer prirodnog gasa, a što je konkretno utvrđeno i odredbama člana 8. Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom, i to: (1) Distributer je obavezan da omogući ravnopravan i nediskriminirajući pristup korištenju gasa iz distributivnog gasnog sistema Kantona Sarajevo svim zainteresiranim subjektima, a u okvirima tehničkih mogućnosti. Pored toga, kod određivanja kategorija kupaca u Odluci o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa, Vlada je usvajanjem Odluke o utvrđivanju cijene distribucije gasa omogućila "Sarajevogas" d.o.o. da primjenjuje različite uslove za istu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime Podnosioca zahtjeva dovodi u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj u skladu sa članom 10. stavom 2), tačkom c) Zakona o konkurenciji. Nadalje, Vlada kao posljednji i zakonodavni organ u ovoj oblasti potvrđuje diskriminatorno postupanje "Sarajevogas" d.o.o. prema Podnosiocu zahtjeva i ostalim zainteresiranim subjektima, te na kraju samim krajnjim kupcima toplotne energije/domaćinstvima.
 - Podnosilac zahtjeva trpi ozbiljnu finansijsku štetu koja se reflektuje na nemogućnosti da omogući svojim kupcima/domaćinstvima kojima pruža navedenu uslugu konkurentu cijenu grijanja.
 - Kao što je već ranije navedeno i objašnjeno u Zahtjevu, Podnosiocu zahtjeva je potrebno uvjerenje o ispunjavanju uslova za proizvodnju i isporuku toplotne energije, da bi bio svrstan u istu tarifnu kategoriju, te kako bi plaćao prirodni gas po istoj cijeni kao i Toplane Sarajevo. Da bi Ministarstvo izdalo uvjerenje, Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije je navedena obaveza donošenja Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije.
 - Kako do danas Ministarstvo nije donijelo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, Podnosilac zahtjeva, te i drugi subjekti koji se bave ovom djelatnošću, diskriminirani su Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa koju je donijela Vlada, tako što bez prethodno navedenog uvjerenja od strane Ministarstva i izmjenom predmetne Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa od strane Vlade Kantona Sarajevo ne mogu biti svrstani u istu tarifnu kategoriju kao i Toplane.
 - Podnosilac zahtjeva, te ostali investitori za izgradnju stambeno-poslovnih kompleksa, su se počeli baviti ovom djelatnošću upravo iz razloga što Toplane Sarajevo nemaju izgrađenu infrastrukturu u većem dijelu grada gdje je otpočela stanogradnja. Toplane Sarajevo nisu infrastrukturom pratile ovaj razvoj, te su Podnosilac zahtjeva, kao i ostali privredni subjekti bili primorani da rješavaju pitanje grijanja izgradnjom vlastitih toplana ili kotlovnica. U tom kontekstu bitno je navesti da je Zakon o komunalnim djelatnostima članom 1. tačkom d) propisao, da Kanton obezbjeđuje snadbijevanje toplotnom energijom putem centralnog daljinskog sistema zagrijavanja. Nadalje, član 8. Zakona o komunalnim djelatnostima propisuje, da Kanton može posebnim propisom povjeriti Gradu ili općinama u cijelosti ili djelimično obezbjeđivanje i obavljanje komunalnih djelatnosti. Kanton, Grad i općine, u skladu sa navedenom nadležnošću obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog preduzeća ili privrednog društva. Kanton Sarajevo je obavljanje navedene djelatnosti povjerio Toplanama Sarajevo. Toplane Sarajevo sa jedne strane svojim monopolom na navedenom tržištu i s druge strane svojom nemogućnošću da pruže svim građanima uslugu grijanja primorali Podnosioca zahtjeva i druge učesnike na tržištu da sami, i o svom trošku, razviju navedenu infrastrukturu, a onda su ih Vlada Kantona Sarajevo, Ministarstvo i "Sarajevogas" d.o.o nedonošenjem adekvatnih propisa (koje su u skladu sa važećim zakonima bili dužni donijeti) i diskriminirajućom primjenom "tarifnih makaza" doveli u nezavidan položaj. Za Podnosioca Zahtjeva postoje dvije opcije, jedna je da svojim korisnicima/domaćinstvima počne naplaćivati veću cijenu grijanja, a druga je da sam snosi trošak takvih nezakonitih i diskriminirajućih tarifnih makaza. Objе navedene opcije su štetne, ili za domaćinstva ili za Podnosioca zahtjeva koji za sada jedini trpi tu štetu.
 - Da bi u cijelosti shvatili na koji način zabranjeni sporazum utiče na subjekte koji djeluju na tržištu proizvodnje i isporuke toplotne energije u nastavku ćemo objasniti postupak usvajanja tarife grijanja za Toplane Sarajevo od strane Vlade, te dokazati da prethodno objašnjeno postupanje subjekata protiv kojih se podnosi ovaj Zahtjev stvara diskriminaciju na tržištu.
 - Toplane Sarajevo kao javno komunalno preduzeće koje vrši proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim potrošačima - građanima priprema tarifu grijanja za svaku sezonu. Toplane Sarajevo predmetnu tarifu grijanja pripremaju na osnovu Tarifnog sistema i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije od 25.07.2016. godine (Prilog - Dokaz broj 14 - Tarifni sistem "Toplane - Sarajevo" sa Metodologije obračuna isporučene toplotne energije.) Nakon što Toplane Sarajevo pripreme tarifu tj. prijedlog visine cijene komunalne usluge, neovisno stručno tijelo Vlade u skladu sa članom 22. stav 5. Zakona o komunalnim djelatnostima utvrđuje validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalne usluge. Zatim, Vlada određuje i usvaja stvarnu cijenu komunalne usluge, što se u konkretnom slučaju ogleda kroz usvajanje Odluke o visini tarifnih stavova Toplane Sarajevo (Prilog - Dokaz broj 12 - Odluke o visini tarifnih stavova "Toplane -Sarajevo" d.o.o. Sarajevo).
 - Navedeni postupak usvajanja cijene komunalne usluge za isporuku toplotne energije nije sporan, međutim sporno je to što cijena po kojoj "Sarajevogas" d.o.o prodaje gas Toplanama Sarajevo koje potom isto koriste za proizvodnju isporuku i prodaju toplote krajnjim kupcima - građanima, omogućava Toplanama Sarajevo da posluju sa neto dobiti. Preciznije, različite cijene prirodnog gasa utvrđene Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa koje "Sarajevogas" d.o.o. primjenjuje na Toplane Sarajevo, i u konkretnom slučaju Podnosioca zahtjeva, stvaraju takve uslove na tržištu u kojima se ostalim subjektima koji se bave

- istem djelatnošću, kao Toplance Sarajevo stvara značajna materijalna šteta.
- Podnosilac zahtjeva kao društvo koje se bavi proizvodnjom i isporukom toplotne energije za zagrijavanje domaćinstava u Naselju "Miljacka" (njih 1.050) kod utvrđivanja cijene primjenjuje kao i Toplance identičnu: Odluku o visini tarifnih stavova Toplance Sarajevo (Prilog - Dokaz broj 12) usvojenu od strane Vlade; kao i Tarifni sistem "Toplane - Sarajevo" d.o.o. sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije (Prilog - Dokaz broj 14) usvojenu od strane Toplana Sarajevo, kako krajnje korisnike - domaćinstva ne bi doveo u neravnan položaj u odnosu na domaćinstva koja koriste toplotnu energiju proizvedenu od strane Toplana Sarajevo.
 - Činjenica je da komunalno javno preduzeće koje obavlja djelatnost od javnog interesa svake godine ostvari neto dobit, dok je Podnosilac zahtjeva primoran da posluje sa gubitkom. Toplance Sarajevo su u toku 2019. godine i 2020. godine ostvarile ukupnu neto dobit u iznosu od 9.030.589 KM dok je Podnosilac zahtjeva primjenjujući istu tarifu kao i Toplance poslova sa gubitkom od čak 78.530.36 KM. Postavlja se pitanje, gdje je ovdje ravnopravnost subjekata kada javno komunalno preduzeće koje obavlja djelatnosti od javnog interesa ostvaruje veliku finansijsku dobit koja je omogućena, kako je ranije objašnjeno, primjenom različitih uslova za istovrsne transakcije od strane "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade u odnosu na Podnosioca zahtjeva koji isključivo i jedino koristi prirodni gas za obavljanje identične djelatnosti, kao i Toplance Sarajevo, pri čemu Podnosilac zahtjeva posluje sa gubitkom!?
 - Imajući u vidu sve navedeno, jasno se da zaključiti da se Podnosilac zahtjeva nalazi u neravnom i nepovoljnom konkurentskom položaju u odnosu na Toplance Sarajevo, te da će korisnici njegovih usluga - domaćinstva, ukoliko Vijeće ne reaguje, biti izloženi riziku da plaćaju veću cijenu grijanja u odnosu na korisnike Toplana Sarajevo. Primjereno je postaviti pitanje: Zašto?

Zakonski okvir za podnošenje zahtjeva

- U skladu sa članom 27. stav 1. Zakona, Vijeće postupak pokreće po službenoj dužnosti ili na osnovu zahtjeva stranke. Odredbama stava 3. istog člana predviđeno je da zahtjev za pokretanje postupka pred Vijećem između ostalih, može podnijeti i svako pravno lice koje za to ima pravni ili ekonomski interes. Podnosilac zahtjeva, kao direktno oštećeni predmetnim postupanjem subjekata protiv kojih se pokreće postupak, nesumnjivo ima pravni interes da Vijeću podnese zahtjev za pokretanje predmetnog postupka.
- U skladu sa članom 2. stavom b. Zakona isti se primjenjuje na sva pravna i fizička lica koja se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine ili značajnijem dijelu tržišta bez obzira na pravni status, oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište subjekta, a koji također uključuje i organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utiču na tržište.
- U ovom djelu skrećemo pažnju Vijeću, da je Podnosilac zahtjeva upoznat sa činjenicom da je još tokom 2010. godine Vijeće odlučivalo po zahtjevu privrednog subjekta UNIS "ENERGETIKA" d.o.o. Sarajevo protiv "Sarajevogas" d.o.o. o utvrđivanju zloupotrebe dominantnog položaja od strane "Sarajevogas" d.o.o. iako je činjenična osnova donekle slična, smatramo da Rješenje u predmetu broj 01-

- 03-26-040-42-11/09 iz 2010. godine nije relevantno za ovaj postupak iz više razloga.
- Prije svega, od donošenja pomenutog Rješenja od strane Vijeća je prošlo 13. godina, te je u tom periodu došlo do značajnih promjena na relevantnom tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i prodaju topline krajnjim korisnicima, tj. kupcima.
 - Prilikom odlučivanja u predmetu iz 2010. godine na snazi nije bila Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo koja je, kako je ranije objašnjeno, donesena 2016. godine. Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom pruža mogućnost i drugim privrednim subjektima da budu registrovani i obavljaju djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije u Kantonu Sarajevo na isti način kao i Toplance Sarajevo. Glavni faktor koji je utjecao na to je povećanje stanogradnje i činjenica da Toplance Sarajevo svojom infrastrukturom nisu pratili urbani razvoj grada.
 - Konačno, za razliku od navedenog predmeta, ovaj Zahtjev se podnosi protiv tri različita subjekta i to primarno zbog njihovog učešća u zabranjenom sporazumu, a koji za posljedicu ima zloupotrebu dominantnog položaja čije efekte Podnosilac zahtjeva trpi.
 - Prema tome, postoji potreba i nužnost da se regulativa i ponašanje učesnika na relevantnom tržištu prilagodi tržištu i njegovoj liberalizaciji koja svim potrošačima treba da osigura ravnopravan i nediskriminirajući položaj, a ne da ga se ne činjenjem odgovornih narušava, pogotovo uzimajući u obzir da se u konkretnom slučaju prirodni gas (čije su cijene u posljednje vrijeme značajno narasle) koristi isključivo za proizvodnju i isporuku topline krajnjim potrošačima - domaćinstvima koji će u konačnici trpjeti stvarnu štetu (koju već duže vrijeme trpi Podnosilac zahtjeva).
 - Uvažavajući sve navedeno smatramo da odluka Vijeća u predmetu iz 2010. godine nije od značaja za odlučivanje u ovoj stvari, te da ista može samo poslužiti kao dokaz da se praksa učesnika na tržištu protiv kojih se podnosi ovaj Zahtjev nije promijenila usprkos izmjeni propisa i tržišta u cjelini, te su u tom smislu subjekti protiv kojih se ovaj Zahtjev podnosi, u potpunosti pasivno legitimirani u ovom postupku.
 - Podnosilac zahtjeva predlaže da Vijeće u skladu sa Zakonom i važećim propisima donese zaključak o pokretanju postupka protiv "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade kao protivne strane, u skladu sa članom 32. Zakona o konkurenciji.
 - Podnosilac zahtjeva predlaže da Vijeće, nakon postupka provedenog na osnovu Zahtjeva, donese sljedeće:
 - Utvrđuje se da Ministarstvo nedonošenjem Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije kako je naloženo Uredbom o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku topline krajnjim korisnicima.
 - Utvrđuje se da Vlada usvajanjem cijene distribucije prirodnog gasa na osnovu predložene diskriminatorne tarifne kategorije od strane "Sarajevogas" d.o.o. narušava tržišnu konkurenciju na tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima.
 - Utvrđuje se da "Sarajevogas" d.o.o. učešćem u zabranjenom sporazumu izvršilo zloupotrebu dominantnog položaja na tržištu usluga distribucije gasa koji se koriste za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima na teritoriji Kantona Sarajevo.

- Nalaže se Vladi da izvrši izmjene i dopune Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o na način gdje će druga privredna društva koja se bave istom djelatnošću kao i Toplane Sarajevo svrstati u istu kategoriju kupaca, te odrediti istu cijenu za kupovinu prirodnog gasa.
- Nalaže se Ministarstvu da u roku od 60 dana od dana prijema Rješenja donese Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, te tako omogućiti nediskriminirajuću primjenu Uredbe o snabdjevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo na sve tržišne konkurente.
- Nalaže se "Sarajevogas" d.o.o da bez odlaganja prekine sve radnje zloupotrebe dominantnog položaja na tržištu usluga distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima na teritoriji Kantona Sarajevo, na način da će predložiti Vladi Kantona Sarajevo tarifni sistem u kojem će omogućiti da privredna društva koja se bave istom djelatnošću, kao i Toplane Sarajevo, budu svrstana u istu kategoriju kupaca.
- Izriče se novčana kazna Ministarstvu, Vladi i "Sarajevogas" d.o.o. u smislu odredbi člana 48. Zakona o konkurenciji, koju je isto dužno platiti u roku od 8 (osam) dana od dana prijema ovog rješenja. U slučaju da se izrečene novčane kazne iz prethodne tačke ne uplate u navedenom roku, iste će naplatiti prisilnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, u skladu sa važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Na osnovu dostavljene dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povrede Zakona na koje Podnosilac zahtjeva ukazuje, te je u smislu člana 32. stava (2) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj UP 06-26-2-005-6/23 dana 10.08.2023. godine, radi utvrđivanja zabranjenog konkurencijskog djelovanja, u smislu člana 4. stav (1) tačke a), b) i d) i zloupotrebe dominantnog položaja u smislu člana 10. stav (2). tačke a), b) i c) Zakona.

Privredni subjekt "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo je Konkurencijskom vijeću u odobrenom roku dostavio odgovor na Zahtjev i Zaključak, podneskom broj UP 06-26-2-005-17/23, u kojem je naveo sljedeće:

"Čl. 7., 8., 9. i 10. Zakona o komunalnim djelatnostima je propisano da Kanton, Grad ili općina u skladu sa utvrđenim nadležnostima obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog preduzeća, te se samim time te djelatnosti tretiraju kao neprofitne djelatnosti, odnosno, djelatnosti koje su organizovane u službi građana. Pod komunalnim djelatnostima podrazumjeva se pružanje komunalnih usluga od interesa za fizička i pravna lica, te finansiranje građenja i održavanja objekata i uređenje komunalne infrastrukture kao cjelovitog sistema na području Kantona, kao i Grada Sarajevo i općina. U skladu sa navedenim u članu 7. tačka d. propisano je da snabdjevanje toplotnom energijom putem centralnog daljinskog sistema zagrijavanja spada u komunalnu djelatnost.

Članom 10. Uredbe o snabdjevanju prirodnim gasom propisano je, da je Distributer obavezan uspostaviti tarifni sistem, kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Tarifne kategorije se definišu tarifnim sistemom, koji priprema i predlaže distributer, a usvaja Vlada i objavljuje u službenim novinama.

U skladu s tim Vlada je na sjednici održanoj 22.10.2015. godine donijela Odluku o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa, koja je objavljena u Službenim novinama broj 42/15. U pomenutoj Odluci je navedeno pod tačkom 2. Tarifna kategorija "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo. U tarifnu kategoriju

"Toplane-Sarajevo" spada samo jedan kupac, a to je Kantonalno javno komunalno preduzeće "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo. U tarifnu kategoriju "Veliki potrošači" svrstavaju se, između ostalog, kupci koji su priključeni na distributivnu gasnu mrežu kao industrijski potrošači/privredna društva, kao što je Podnosilac zahtjeva.

Dalje, članom 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije propisano je, da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetska subjekt registrovan za obavljanje ove djelatnosti. Davalac usluge može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na osnovu uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti. Pomenuto uvjerenje izdaje Ministarstvo, na period koji, zavisi od tehničkih uslova, vrste i kapaciteta energetske djelatnosti, koje propiše Ministarstvo.

Napominje se, da je podnosilac zahtjeva komercijalno društvo, dok su Toplane Sarajevo osnovane radi obavljanja komunalne djelatnosti. Također, naglašava da Zakonom o konkurenciji nije zabranjen dominantan položaj na tržištu roba ili usluga ako privredni subjekt svojim postupanjem ne sprječava, ograničava ili narušava tržišnu konkurenciju. Privredni subjekt ima dominantan položaj na tržištu roba ili usluga ukoliko ima učešće veće od 40% "Sarajevogas" d.o.o. ima tržišno učešće od 100% na relevantnom tržištu jer ima izgrađenu infrastrukturu.

Članom 22. Zakona o komunalnoj djelatnosti predviđeno je da visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davalac komunalne usluge, na osnovu detaljne kalkulacije, a u skladu sa odredbama člana 15. cijena komunalne usluge sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcionisanja komunalnog sistema na koji se odnosi, te troškove nabavke novih stalnih sredstava davaoca komunalne usluge prema članu 37. stav (2) tačka a) i stavu (3) ovog zakona. U cijenu komunalne usluge uključena je amortizacija, koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava davaoca komunalne usluge i amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sistema, odnosno dobara u općoj upotrebi. Validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalnih usluga utvrđuje neovisno stručno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće, u skladu sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. Zakona.

Dakle, "Sarajevogas" d.o.o. je osnovan od strane Kantona za obavljanje komunalne djelatnosti, kao i Toplane Sarajevo iz čega proizilazi da su kao komunalna preduzeća osnovani radi obavljanja komunalnih djelatnosti, koje su u službi građana, te nemaju komercijalnu svrhu. Napominjemo, da Sarajevogas nema pravnog osnova da Podnosiocu zahtjeva obračunava cijenu prirodnog gasa po kategoriji Toplane Sarajevo, sve dok se ne izmjeni Odluka o utvrđivanju cijene distributivnog gasa, a cijena se utvrđuje u skladu sa Zakonom o komunalnoj djelatnosti.

Podnosilac zahtjeva ističe da je upoznat s činjenicom da se tokom 2010. godine odlučivalo po zahtjevu UNIS ENERGETIKA d.o.o. Sarajevo o utvrđivanje zloupotrebe dominantnog položaja od strane "Sarajevogas" d.o.o. Međutim, neosnovano ističe da činjenična osnova je donekle slična, ali smatra da Rješenje broj 01-03-26-040-42-11/09 iz 2010. godine nije relevantno za ovaj postupak. Kao razlozi se navode da u tom periodu nije bila na snazi Uredba o snabdjevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo, koja je donesena 2016. godine, a koja pruža mogućnost i drugim subjektima da obavljaju proizvodnju i isporuku toplotne energije u Kantonu Sarajevo na isti način kao i Toplane Sarajevo i za razliku od zahtjeva iz 2010. godine ovaj zahtjev se podnosi protiv tri različita subjekta i to primarno zbog njihovog učešća u zabranjenom sporazumu koji za posljedicu ima zloupotrebu dominantnog položaja. Međutim, u potpunosti su netačni navodi koje je podnosilac zahtjeva iznio u zahtjevu iz sljedećih razloga: Tačno je da je Uredba o snabdjevanju prirodnim gasom donesena

2016. godine, ali pravna ograničenja da se podnosilac zahtjeva svrsta u kategoriju potrošača Toplane Sarajevo se crpi iz pravnog okvira koji je regulisan Zakonom o komunalnoj djelatnosti, kojim je regulisan način metodologije i kalkulacije cijene prirodnog gasa. Okolnosti i pravni osnov obračuna cijene prirodnog gasa, kao i kategorizacija kupaca se od donošenja ovog akta nisu mijenjale. Zakon o komunalnoj djelatnosti je lex generalis koji se kao takav primjenjuje i smatramo da pomenuta Uredba nema pravnog značaja za donošenje Odluke od strane Konkurencijskog vijeća."

U ostavljenom vremenskom roku, Konkurencijsko vijeće BiH je dana 08.09.2023. godine pod brojem UP 06-26-2-005-19/23 zaprimilo podnesak Zaključak Vlade Kantona Sarajevo i Odgovor na Zaključak o pokretanju postupka, Ministarstva u kojem navode slijedeće:

"Ministarstvo je zaprimilo predmetni akt Konkurencijskog vijeća broj UP 06-26-2-005-13/23 od 11.08.2023. godine, "Zaključak o pokretanju postupka na osnovu Zahtjeva za pokretanje postupka privrednog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, ul. Marka Marulića, br. 2., 71000 Sarajevo., koji je zastupan po advokatu Seadu Miljkoviću.

Zaključkom o pokretanju postupka broj UP 06-26-2-005-13/23 od 1.08.2023. godine, pokrenuli ste postupak po zahtjevu naprijed navedenog privrednog subjekta, a protiv "Sarajevogas" d.o.o. ovog Ministarstva i Vlade.

Razloge koje navodite su radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačka a), b) i d), između ovog Ministarstva i Vlade i "Sarajevogas", te protiv kantonalnog javno komunalnog preduzeća koje u skladu sa zakonskim propisima obavlja djelatnost od opšteg interesa, komunalnu djelatnost individualne komunalne potrošnje, snabdijevanje prirodnim gasom, kao društvo sa ograničenom odgovornošću, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji.

U skladu sa prethodno navedenim dostavljamo slijedeći odgovor: U "Službenim novinama Federacije BiH", broj 60/23 objavljen je Zakon o energiji i regulaciji energetske djelatnosti u Federaciji BiH, gdje je u članu 23. stav (1) tačka c) propisano donošenje tarifnih metodologija i određenih cijena i naknada, a u članu 13. stav (1) tačka k) propisano je da se pod energetske djelatnosti smatra distribucija prirodnog gasa. Iz ovoga proizlazi da Kanton Sarajevo više nema nikakve nadležnosti po pitanju tarifnog sistema "Sarajevogas" d.o.o. te stoga smatramo da je daljnje vođenje postupka po zahtjevu Podnosioca zahtjeva zakašnjelo i da je predmetna materija sada u isključivoj nadležnosti Regulatorne komisije za energiju u FBiH. Istovremeno, ovdje želimo napomenuti da pored promjene zakonske regulative u FBiH, Podnosilac zahtjeva nije uopće ispunio uslove iz Uredbe o opštem uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, član 4. st. (2) i (3) prema kojem je ovaj privredni subjekt morao dobiti uvjerenje resornog ministarstva za obavljanje ove djelatnosti.

Pored nedostatka uvjerenja, propisanog navedenom Uredbom, jedino tijelo koje utvrđuje cijenu za komunalne djelatnosti, odnosno isporuku toplotne energije je Neovisno stručno tijelo koje formira Vlada i kojem se Podnosilac zahtjeva nije obraćao za provođenje tarifnog postupka za svoje usluge. Ono što sljedeće želimo naglasiti je to, da se UNIS ENERGETIKA d.o.o. još 2010. godine obraćao Konkurencijskom vijeću sa gotovo identičnim zahtjevom i tada je isti odbijen, a što prilažemo uz ovaj odgovor, što znači da je Vijeće već odlučivalo po ovom pitanju. Podnosilac zahtjeva je kroz sve ove godine radio bez uvjerenja resornog Ministarstva, a cijenu nije formirao putem Neovisnog stručnog tijela, odnosno Odluke Vlade Kantona Sarajevo o davanju saglasnosti na taj tarifni sistem. Za sve ovo vrijeme Podnosilac zahtjeva je dobrovoljno pristajao na tarifni

sistem "Sarajevogas" d.o.o., a kao što smo već napomenuli Vijeće je još 2010. godine odlučivao o ovakvom pitanju.

Imajući u vidu da je Zakonom o energiji i regulaciji energetske djelatnosti u FBiH uspostavljen regulatorni okvir u kojem sada jedinu nadležnost za utvrđivanje, tj. donošenje tarifnih metodologija i određivanje cijena i naknada ima Regulatorna komisija za energiju sa sjedištem u Mostaru, te još jednom želimo ponoviti da je sada kompletna predmetna problematika, odnosno eventualna izmjena tarifnog sistema "Sarajevogas" d.o.o. u potpunosti nadležnosti ove komisije, uz naglasak da je početak provođenja usvajanja novih tarifnih metodologija stvar ove komisije, kao i eventualno podnošenje zahtjeva ovoj komisiji od strane "Sarajevogas" d.o.o. ako budu smatrali da je potrebno izmijeniti metodologiju i tarifni sistem. Vlada, kao i ovo Ministarstvo nemaju više apsolutno nikakve nadležnosti po ovom pitanju, tako da je nužno da u ovom dijelu obustavite postupak prema Vladi i resornom ministarstvu, a ako smatrate potrebnim postupak vodite prema "Sarajevogas" d.o.o. mada i dalje smatramo da se radi o već presuđenoj stvari iz 2010. godine."

Podnosilac zahtjeva je dana 14.09.2023. godine, u ostavljenom roku dostavio očitovanje na "Odgovor Sarajevogasa na Zaključak o pokretanju postupka Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, broj UP 06-26-2-005-12/23 od 11.08.2023. godine", u kom se navodi:

Odgovor "Sarajevogas" d.o.o. je nejasan i nekonzistentan i isti ne sadrži niti jedan konkretan navod ili dokaz kojim bi se tvrdnje iznesene u Zahtjevu za pokretanje postupka od 13.02.2023. godine dovele u pitanje; opovrgnule ili eventualno potvrdile kao netačne.

Nije potpuno jasno zašto "Sarajevogas" d.o.o. kroz cijeli svoj Odgovor citira odredbe propisa, a propušta iste argumentovano obrazložiti i staviti u kontekst navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka? "Sarajevogas" d.o.o. se na samom početku bez ikakve jasne argumentacije poziva na odredbe čl. 7., 8., 9. i 10. Zakona o komunalnim djelatnostima, gdje je navedeno da Kanton, Grad ili općina u skladu sa utvrđenim nadležnostima obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog preduzeća, te samim time te djelatnosti tretiraju kao neprofitne, odnosno kao djelatnosti organizovane u službi građana.

Nesporno je da Kanton, Grad ili općina u skladu sa utvrđenim nadležnostima obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti koje bi trebale biti organizovane u službi građana. Ono što nije navedeno od strane "Sarajevogas" d.o.o. iz nepažnje ili je namjerno propušteno je činjenica da je istim odredbama propisano je da Kanton, Grad i općina obavljanje komunalnih djelatnosti mogu, između ostalog, obezbijediti putem privrednog društva. Nesporno je da je Kanton Sarajevo obavljanje navedene djelatnosti povjerio Toplanama Sarajevo. Međutim, Toplane Sarajevo su, sa jedne strane svojim monopolom na navedenom tržištu i s druge strane svojom nemogućnošću da pruže svim građanima uslugu grijanja, primorali Podnosioca zahtjeva i druge učesnike na tržištu da sami, i o svom trošku, razviju infrastrukturu i pruže građanima određenu komunalnu uslugu, u konkretnom slučaju grijanje i to na kraju pod nepovoljnijim uslovima. U tom kontekstu očigledno je "Sarajevogas" d.o.o. namjerno insistira na netačnom navodu, da je Podnosilac zahtjeva privredno društvo, te da gas koristi kao industrijski potrošač i da treba biti u tu kategoriju svrstan, što je apsolutno netačno. Podnosilac zahtjeva prirodni gas koji kupuje od "Sarajevogas" d.o.o. isključivo koristi za grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama. Kao što je navedeno u Zahtjevu za pokretanje postupka Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa, Podnosiocu zahtjeva je nametnuta obaveza plaćanja cijene distribucije prirodnog gasa po znatnoj većoj cijeni u odnosu na Toplane Sarajevo, iako Podnosilac zahtjeva prirodni gas kao i Toplane Sarajevo isključivo i jedino

koristi za proizvodnju i distribuciju toplotne energije, odnosno grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama.

Dakle, Podnositelj zahtjeva obavlja istu komunalnu djelatnost kao Toplane Sarajevo, međutim prirodni gas, zbog postojanja zabranjenog sporazuma i nezakonitog postupanja "Sarajevogas" d.o.o. i ostalih subjekata protiv kojih je pokrenut postupak, isti i za istu namjenu plaća po znatno većoj cijeni od Toplane Sarajevo. Zašto? Podsjećamo na to da Toplane Sarajevo, kao "neprofitno" javno komunalno preduzeće koje bi trebalo raditi u interesu građana, svake godine ostvari neto dobit, dok je Podnosilac zahtjeva primoran da posluje sa gubitkom. Toplane Sarajevo su u toku 2019. godine i 2020. godine ostvarile ukupnu neto dobit u iznosu od 9.030.589 KM, dok je Podnositelj zahtjeva primjenjujući istu tarifu kao i Toplane poslovao sa gubitkom od čak 78.530.36 KM !? U nastavku svog Odgovora "Sarajevogas" d.o.o se poziva na odredbu člana 10. Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom. U ovom dijelu objašnjava postupak usvajanja i uspostave tarifnog sistema kao i osnov za obračun i naplatu isporučених količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Za potrebe ovog Izjašnjenja Podnosilac zahtjeva Vijeću skreće pažnju na stranice 14. do 16. Zahtjeva od 13.02.2023. godine, gdje je isti detaljno obrazložio i postavio logička pitanja koja se odnose na čitav postupak usvajanja tarife grijanja od strane Vlade. Skrećemo pažnju ponovo da "Sarajevogas" d.o.o u svom Odgovoru nije dalo nikakvu pravnu ili drugu argumentaciju, niti logično obrazloženje, koje bi na bilo koji način opravdalo postupanje subjekata protiv kojih je pokrenut ovaj postupak ili koje ne dovodi do nastanka zabranjenog sporazuma.

U nastavku Odgovora "Sarajevogas" d.o.o. ističe odredbu člana 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, kojom je propisano da za proizvodnju i isporuku toplotne energije energetska subjekt mora biti registrovan za obavljanje navedene djelatnosti. Potom, ističe da davalac usluge može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na osnovu uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti. Navedena odredba je nesporna, te Podnosiocu zahtjeva nije jasno zbog čega istu "Sarajevogas" d.o.o. samo navodi bez obrazloženja ili zbog čega drugi subjekti koji se bave istom djelatnošću kao i Toplane Sarajevo ne mogu dobiti navedeno uvjerenje, iako im je Zakon to omogućio. Jasno je da se radi isključivo o administrativnoj barijeri pristupu određenom tržištu što apsolutno ukazuje na postojanje zabranjenog sporazuma i zloupotrebu dominantnog položaja. Podnosilac zahtjeva podsjeća Vijeće i ostale strane u postupku da je isti registrovan za obavljanje djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, baš kao i Toplane Sarajevo. Iz predmetnih navoda, da se zaključiti da "Sarajevogas" d.o.o. uopće nije uzeo u obzir navode iz Zahtjeva i dostavljene dokaze iz kojih je ovaj podatak vidljiv (molimo pogledati stranicu 5. Zahtjeva za pokretanje postupka, te priloženi Izvod iz registra za Podnosioca zahtjeva koji dokazuje ovu tvrdnju). Za Podnosioca zahtjeva prirodni gas je u kontekstu navedene djelatnosti isto kao i za Toplane Sarajevo tzv. essential facility, pa činjenice koje "Sarajevogas" d.o.o navodi u pogledu tržišnog udjela su od posebnog značaja i nose posebnu odgovornost takvih učesnika na relevantnom tržištu uključujući suzdržavanje od bilo kakvih zloupotreba ili učešća u sporazumima koji za posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurencije na tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima.

Nadalje, u samom Zahtjevu je obrazloženo da Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom pruža mogućnost i drugim privrednim subjektima da budu registrovani i obavljaju djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije u Kantonu Sarajevo, na isti način kao i Toplane Sarajevo. Međutim, razlog zbog kojeg

Podnositelj zahtjeva i ostali subjekti ne mogu ispuniti ove uslove leži u činjenici da nadležno Ministarstvo još uvijek nije usvojilo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije na osnovu kojeg bi se moglo pribaviti prethodno navedeno uvjerenje. Ovakvim postupanjem Vlada, Ministarstvo i "Sarajevogas" d.o.o postupaju suprotno navedenim odredbama člana 4. Zakona o konkurenciji, te su ovakvim prešutnim djelovanjem stvorili uslove na tržištu u kojima "Sarajevogas" d.o.o prirodni gas koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim potrošačima prodaje po različitim cijenama Toplanama i Podnosiocu Zahtjeva, stavlajući tako Toplane Sarajevo u povoljniji položaj u odnosu na konkurente, uključujući i Podnosioca Zahtjeva. "Sarajevogas" d.o.o. zatim u nastavku Odgovora ponovo ističe postupak utvrđivanja cijene, činjenicu da su Toplane Sarajevo osnovane i djeluju u službi građana, te da iste nemaju komercijalnu svrhu. U ovom dijelu Vijeće referiramo na paragraf 1.4. ovog Izjašnjenja gdje je na jednostavan način objašnjeno zbog čega navodi "Sarajevogas" d.o.o. u ovom dijelu nisu tačni.

Konačno, "Sarajevogas" d.o.o. se na samom kraju Odgovora dotiče odluke Vijeća iz 2010. godine koja se vodila po zahtjevu privrednog subjekta Unis Energetika d.o.o. Sarajevo. U ovom dijelu ističe da Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom donesena 2016. godine nema značaja jer je Zakon o komunalnim djelatnostima lex generalis u odnosu na Uredbu, te zbog toga bi Vijeće istu trebalo zanemariti!? Podnositelj zahtjeva smatra ovakav stav prije svega nerazumljivim i ostaje kod svojih navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka navedenih na stranici 17. Zahtjeva za pokretanje postupka, te ističe da je "Sarajevogas" d.o.o u ovom dijelu kontradiktoran sam sebi i svojoj argumentaciji iz Odgovora. Navedeno je vidljivo kroz činjenicu gdje se prvo poziva na odredbu člana 4. Uredbe, a sve kako je objašnjeno u paragrafu 1.5. ovog Izjašnjenja, kako bi navodno argumentovao činjenice za koje smatra da mu idu u korist. Zatim, na samom kraju predlaže Vijeću da zanemari Uredbu, jer ista nije od važnosti i pravnog značaja za ovaj postupak? Ovakav stav "Sarajevogas" d.o.o. samo dodatno potvrđuje da je sve navedeno u Zahtjevu za pokretanje postupka i ovom Izjašnjenju tačno, a što je i više nego dovoljan osnov za Vijeće da donese odluku kojom utvrđuje da postoji zabranjeni sporazum i zloupotreba dominantnog položaja od strane subjekata protiv kojih je postupak pokrenut.

Podnosiocu zahtjeva je aktom broj UP 06-26-2-005-20/23 dana 12.09.2023. godine dostavljen podnesak, Zaključak Vlade i Odgovor na Zaključak o pokretanju postupka, Ministarstva. U ostavljenom roku, Podnosilac zahtjeva je dana 20.09.2023. godine dostavio očitovanje u kom se navodi:

"Navodi iz Očitovanja Ministarstva i Vlade su u potpunosti neutemeljeni, paušalni, te isti prikazuju fundamentalno nerazumijevanje navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka pred Vijećem od dana 13.02.2023. godine. U samom uvodu Očitovanja Ministarstvo se poziva na odredbe Zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je stupio na snagu dana 17.08.2023. godine ("Zakon o energiji"). Pozivajući se na Zakon o energiji, Ministarstvo i Vlada izuzimaju sebe od odgovornosti učešća u zabranjenom sporazumu, te zloupotrebe dominantnog položaja, na taj način narušavajući tržišnu konkurenciju. Nije jasno na osnovu čega su Ministarstvo i Vlada došli do zaključka da Kanton Sarajevo nema nikakvu nadležnost po pitanju tarifnog sistema "Sarajevogas", te iz kojih razloga je Podnosilac zahtjeva zakasnio pokrenuti postupak protiv navedenih subjekata. U ovom dijelu smatramo bitnim prije svega još jednom istaći činjenicu da je Zakon o energiji stupio na snagu prije nešto više od mjesec dana, dakle dana 17.08.2023. godine. Uvidom u dio Zakona o energiji koji reguliše prelazne i završne odredbe, može se zaključiti da isti isključuje retroaktivnu primjenu. Također, odredbom člana 48. Zakona o energiji je

propisano da Regulatorna komisija u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi podzakonske akte kojima detaljnije uređuje materiju zakona. Do donošenja podzakonskih akata od strane Regulatorne komisije primjenjuju se ranije doneseni podzakonski propisi. Podsjećamo da je retroaktivna primjena zakona suprotna načelu pravne sigurnosti i legaliteta, te nije jasno zbog čega Ministarstvo i Vlada predlažu da se isti primijeni na ovaj postupak, kada su relevantni kantonalni zakonski propisi koji uređuju predmetnu materiju su još uvijek na snazi. Ističemo još jednom i to da Zakonom o energiji nisu stavljeni van snage bilo kakvi drugi propisi, te se isti još uvijek imaju obavezu primjenjivati. Činjenica da je donesen Zakon o energiji na nivou FBiH, ne opravdava dosadašnje postupanje subjekata protiv kojih je pokrenut postupak pred Vijećem, te s tim u vezi zahtjev Podnosioca niti u kojem slučaju nije mogao biti u zakašnjenju, niti je podnesen protiv subjekata koji nemaju nadležnost nad ovom materijom.

U nastavku Očitovanja Ministarstvo i Vlada navode, da Podnosilac zahtjeva pored zakonske regulative u FBiH, nije uopće ispunio uslove iz Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, tačnije člana 4., st. 2. i 3., prema kojem je Podnositelj zahtjeva morao dobiti uvjerenje resornog ministarstva za obavljanje djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije. Citirani navod iz Očitovanja Ministarstva i Vlade pokazuju samo opće nerazumijevanje činjenica navedenih u podnesenom zahtjevu. Nije jasno na koje tačno odredbe Ministarstvo i Vlada misle kada navode zakonsku regulativu FBiH? Ukoliko se ovaj navod odnosi na tek doneseni Zakon o energiji, Podnosilac zahtjeva ističe da isti niti u kojem slučaju ne može biti primjenjiv na navedenu situaciju, a sve uzimajući u obzir navode u paragrafu 1.1 i 1.2. ovog podneska. Potom, Ministarstvo pogrešno zaključuje, te navodi da Podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete iz Uredbe, te navodi da je isti morao pribaviti uvjerenje ovog Ministarstva kako bi se bavio navedenom djelatnošću? Ministarstvo izostavlja navesti najvažniju obavezu, bez čijeg ispunjenja niti jedan subjekt na području Kantona Sarajevo ne može obavljati djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, a što je donošenje Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije. Dakle, Ministarstvo prebacuje odgovornost za svoje neispunjenje zakonske obaveze na Podnositelja zahtjeva, zanemarujući činjenicu da je se isti više puta obraćao sa zahtjevom da Ministarstvo donese sporni Pravilnik po kojem bi Podnosilac zahtjeva mogao pribaviti uvjerenje za obavljanje djelatnosti, pri čemu Ministarstvo nikada nije usvojilo predmetni Pravilnik. Dakle, svojim postupanjem, Ministarstvo je onemogućilo Podnositelja zahtjeva da postupi u skladu sa Uredbom, na taj način mu je ograničila pristup tržištu. Sve navedeno dokazuje postojanje zabranjenog sporazuma iz člana 4. Zakona o konkurenciji Bosne i Hercegovine između Ministarstva, Vlade i "Sarajevogas" d.o.o., a koje se prvenstveno ogleda kroz činjenicu da Ministarstvo nije ispoštovalo svoju obavezu definisanu Uredbom koja je još uvijek na snazi i do danas, nakon brojnih urgencija, sastanaka, pa čak i dostavljenih nacrti Pravilnika, nije usvojilo isti. U nastavku, Ministarstvo i Vlada navode da pored nedostatka uvjerenja propisanog Uredbom, Podnosilac zahtjeva se nije obraćao jedinom tijelu koje utvrđuje cijenu komunalne djelatnosti - Neovisnom stručnom tijelu koje formira Vlada za provođenje tarifnog postupka za svoje usluge. Potom navode da je Podnositelj zahtjeva sve ove godine radio bez uvjerenja, a cijenu nije formirao putem Nezavisnog stručnog tijela, odnosno Odluke Vlade o davanju suglasnosti na tarifni sistem. Navedeno nije tačno iz sljedećih razloga, Podnositelj zahtjeva se u nekoliko navrata obraćao nadležnim institucijama sa zahtjevom za ispravno postupanje. Kao što je navedeno i objašnjeno, u samom Zahtjevu za pokretanje postupka, "Sarajevogas" d.o.o. kao distributer prirodnog gasa na

području Kantona Sarajevo uspostavlja tarifni sistem kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama prirodnog gasa. Potom, na prijedlog "Sarajevogas" d.o.o., Vlada usvaja predloženi tarifni sistem. Kao što se može vidjeti na stranici 11. Zahtjeva za pokretanje postupka, te priložima Dokaz broj 1., broj 2., broj 3. i broj 4., Podnosilac zahtjeva se prvo dana 07.07.2022. godine obratio "Sarajevogas" d.o.o. sa Zahtjevom za pravilnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa. Potom, je "Sarajevogas" d.o.o. iz nepoznatih razloga, djelujući van svojih okvira donio Rješenje broj 0101-03-2407/22 od 26.08.2022. godine, kojim je Podnosioca zahtjeva odbio i onemogućio primjenu iste tarife kao i za distribuciju prirodnog gasa Toplanama i domaćinstvima, obrazlažući da se radi o komunalnom, odnosno neprofitnoj djelatnosti organizovanoj u službi građana. Nadalje, obrazloženo je da se Podnosilac zahtjeva, a prema tarifnom sistemu usvojenom od Vlade, tretira kao industrijski potrošač/privredno društvo, iako je jasno da Podnosilac zahtjeva nije industrijski potrošač i prirodni gas koristi isključivo za proizvodnju toplotne energije za domaćinstva. "Sarajevogas" d.o.o. je u navedenom rješenju navelo, da Podnosilac zahtjeva može obavljati energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na osnovu uvjerenja izdatog od strane Ministarstva. Konačno, "Sarajevogas" d.o.o. u Rješenju navodi da se tarifa koja važi za Toplane Sarajevo na Podnosioca zahtjeva ne bi mogla primijeniti čak i ukoliko dobije predmetno uvjerenje od Ministarstva jer je Odlukom Vlade Kantona Sarajevo utvrđeno da jedino Toplane mogu biti u navedenoj tarifnoj kategoriji kupaca!? Nakon navedenog, Podnosilac zahtjeva se obratio i Ministarstvu sa dopisom 298/22 od 14.09.2022. godine. Na navedeni dopis Podnosilac zahtjeva nije dobio odgovor, pa se Podnosilac zahtjeva ponovo obratio Ministarstvu sa dopisom broj 357/22 od 04.11.2022. godine. Na navedene dopise Podnosilac zahtjeva nikad nije dobio odgovor. Postavlja se pitanje, zbog čega bi Podnositelj zahtjeva imao obavezu obraćati se Neovisnom stručnom tijelu formiranom od strane Vlade, kada se više puta direktno obraćao "Sarajevogas" d.o.o. u kao distributeru prirodnog gasa na području Kantona Sarajevo koji uspostavlja tarifni sistem kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama prirodnog gasa, a koji potom Vlada tj. njeno stručno tijelo samo usvaja? Zbog čega Ministarstvo do dana pisanja odgovora na Očitovanje nikada nije odgovorilo na upućene dopise, gdje su postavljena konkretna pitanja koja se tiču ispunjenja uslova za pribavljanje uvjerenja, preciznije da li je i zbog čega nikada nije usvojen pravilnik? U nastavku, Ministarstvo i Vlada se pozivaju na odluku Vijeća u predmetu UNIS ENERGETIKA iz 2010. godine, za koji navode da je problematika bila identična postojećem zahtjevu, te smatraju da se radi o presuđenoj stvari o kojoj Vijeće bi trebalo ponovo odlučivati. Ministarstvo, Vladu i Vijeće ponovo podsjećamo na navode koji se nalaze na stranici 17. Zahtjeva za pokretanje postupka, gdje je prije svega Podnosilac zahtjeva skrenuo pažnju Vijeću na navedenu odluku. Još jednom ističemo da rješenje iz predmeta UNIS ENERGETIKA nije relevantno za ovaj postupak iz sljedećih razloga. Prije svega, od donošenja pomenutog Rješenja od strane Vijeća je prošlo 13 godina, te je u tom periodu došlo do značajnih promjena na relevantnom tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i prodaju toplote krajnjim korisnicima tj. kupcima. Prilikom odlučivanja u predmetu iz 2010. godine na snazi nije bila Uredba koja je donesena 2016. godine. Uredba pruža mogućnost i drugim privrednim subjektima da budu registrovani i obavljaju djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije u Kantonu Sarajevo na isti način kao i Toplane Sarajevo. Glavni faktor koji je utjecao na to je povećanje stanogradnje i

činjenica da Toplane Sarajevo svojom infrastrukturom nisu pratili urbani razvoj grada. Konačno, za razliku od navedenog predmeta, ovaj Zahtjev se podnosi protiv tri različita subjekta i to primarno zbog njihovog učešća u zabranjenom sporazumu, a koji za posljedicu ima zloupotrebu dominantnog položaja čije efekte Podnosilac zahtjeva trpi. Prema tome, smatramo da su navodi Ministarstva i Vlade u potpunosti netačni, te Vijeće iste ne bi trebalo uzeti u obzir. Konačno, Ministarstvo i Vlada se ponovo pozivaju na novi Zakon o energiji gdje navode da nadležnost za utvrđivanje tarifnih metodologija i određivanje cijena sada ima samo Regulatorna komisija za energiju sa sjedištem u Mostaru. Zatim, navode da nemaju nikakvu nadležnost po pitanju uspostavljanja cijena prirodnog gasa, te da bi se postupak u odnosu na njih trebao obustaviti. Ovi navodi su u potpunosti paušalni i netačni. Vijeće referiramo na paragraf 1.1 i 1.2 ovog podneska gdje je objašnjeno zbog čega Zakon o energiji ne može biti primjenjiv na ovu situaciju, te paragraf 1.4. koji objašnjava zbog čega Ministarstvo i Vlada zajedno sa "Sarajevogas" d.o.o. snose odgovornost za stvaranje nepovoljnih uslova na tržištu za ostale privredne subjekte. Također, ističemo i to da se Ministarstvo i Vlada u jednom dijelu Očitovanja pozivaju na Uredbu koja je donesena i važi na kantonalnom nivou, a koja predviđa obavezu za Ministarstvo u pogledu donošenja pravilnika, te zatim navode da nemaju apsolutno nikakvu nadležnost u pogledu spornih pitanja iz Zahtjeva. Smatramo da su navodi strana kontradiktorni, te isti ne mogu biti uzeti u obzir od strane Vijeća kao relevantni za rješavanje ovog pravnog pitanja."

4. Usmena rasprava i dalji tok postupka

Budući da se radi o postupku sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće BiH je je u skladu sa članom 39. Zakona, zakazalo usmenu raspravu koja je održana, dana 08.11.2023. godine (poziv dostavljen aktima broj UP 06-26-2-005-30, broj UP 06-26-2-005-33, broj UP 06-26-2-005-32 i broj UP 06-26-2-005-33 dana 28.09.2023. godine).

Usmena rasprava održana je u sjedištu Konkurencijskog vijeća BiH uz prisustvo advokata Seada Miljkovića, punomoćenika Podnosioca zahtjeva, zakonskog zastupnika Muhameda Pilava, zaposlenika Hruste Tupekovića Podnosioca zahtjeva, Almire Kolavac-Šetkić pravobranioca, kao punomoćnik Vlade i ministra Almira Bečarevića i Selme Džafić, zaposlenice u KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo.

Na usmenjenoj raspravi stranke su se izjasnile da ostaju kod svojih dosadašnjih iskaza i dokaza s tim da je svaka strana priložila i dodatnu dokumentaciju kojom potvrđuju svoje tvrdnje (Zapisnik broj UP 06-26-2-005-34 od dana 08.11.2023. godine). Takođe, stranke u postupku su se obavezale da dostave dodatnu dokumentaciju i informacije relevantne za predmetni postupak nakon okončanja usmene rasprave.

Privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o. je u skladu sa nalogom sa usmene rasprave, dana 22.11.2023. godine podneskom "Dostavljanje dokaznog materijala u skladu sa nalogom sa usmene rasprave koja je održana 08.11.2023. godine", zaprimljenim pod brojem UP 06-26-2-005-40/23 dostavio podatke i informacije kako slijedi:

"Aktuelne tarife kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od strane Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o Odlukom broj 010101-02-2186/15 od 07.10.2015. godine, ("Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 42/15 od 29.10.2015. godine) i koja sadrži cijene distribucije prirodnog gasa po tarifnim kategorijama kupaca. Vlada je sjednici, dana 04.02.2021. godine donijela Odluku o dopuni Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o broj 02-04-2845-6/21, kojom je usvojena nova tarifna kategorija "CNG punionice" i cijena distribucije prirodnog gasa za istu ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/21). Da bi se pojasnio način formiranja

"kategorije potrošača" u okviru tarifnog sistema, predstavlja se način formiranja tarifnog sistema sa pripadajućim tarifama tj. cijenama distribucije gasa po utvrđenim tarifnim kategorijama potrošača. Isti ima uporište u zakonskim propisima, kao i u ekonomskoj teoriji i privrednoj praksi, svojstvenoj društvima od javnog interesa koji se bave komunalnim djelatnostima, a u vezi sa distribucijom gasa. Uredba o snabdijevanju prirodnim gasom u članu 10. (Uspostava tarifnog sistema) propisuje:

- "(1) Distributer je obavezan uspostaviti tarifni sistem, kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa.
- (2) Tarife kategorije se definišu tarifnim sistemom, koji priprema i predlaže distributer, a usvaja Vlada Kantona Sarajevo i objavljuje u službenim novinama.
- (3) Struktura cijene distribucije gasa, prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcionisanja distributivnog gasnog sistema Kantona, te troškove nabavke novih stalnih sredstava distributera. U cijenu distribucije gasa uključena je amortizacija koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava distributera i amortizacije infrastrukturnog gasnog sistema, odnosno dobra u općoj upotrebi. Iz sredstava amortizacije se vrši znavljanje stalnih sredstava. Cijena distribucije po važećim tarifnim kategorijama, objavljuje se u službenim novinama."

Zakon o komunalnim djelatnostima u članu 22. (Cijena komunalne usluge) propisuje:

- "(1) Visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davalac komunalne usluge, na osnovu detaljne kalkulacije, a u skladu sa odredbama člana 15.
 - (2) Cijena komunalne usluge sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcionisanja komunalnog sistema na koji se odnosi, te troškove nabavke novih stalnih sredstava davaoca komunalne usluge prema članu 37. stav (2) tačka a) i stavu (3) ovog zakona.
 - (3) U cijenu komunalne usluge uključena je amortizacija, koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava davaoca komunalne usluge i amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sistema, odnosno dobara u općoj upotrebi.
 - (4) Davalac komunalne usluge amortizaciju koristi za obnavljanje stalnih sredstava, a dio amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sistema, odnosno dobara u općoj upotrebi prema programu na koji saglasnost daje Vlada, gradsko odnosno općinsko vijeće u skladu sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona.
 - (5) Validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalnih usluga utvrđuje neovisno stručno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada, gradsko odnosno općinsko vijeće, u skladu sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona.
 - (6) Ukoliko se cijena usluge utvrdi u nižem iznosu od stvarne cijene koštanja, razliku sredstava će nadoknaditi Kanton, Grad, odnosno općina.
 - (7) Cijena komunalne usluge za pruženu komunalnu uslugu plaća se davaocu komunalne usluge."
- Zakon o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", broj 02/95, 70/08) u članu 4. propisuje:

"Kao mjere neposredne kontrole cijena mogu se, za pojedine proizvode i usluge propisati: fiksne cijene; najviše cijene; strukture najviših cijena; zadržavanje cijena na zatečenom, odnosno određenom nivou (zatečene cijene); davanje saglasnosti na cijene, odnosno tarife; način formiranja cijena; utvrđivanje marži u

trgovini (kalkulativne cijene); obavještavanje o promjeni cijena i marži za proizvode i usluge (evidencija cijena).

Član 5. Zakona o kontroli cijena propisuje, da nadležni organ koji je propisao mjeru neposredne kontrole cijena, dužan je da poduzme mjere kojima se otklanjaju uzroci zbog kojih je mjera propisana.

U član 6. istog zakona je propisano da mjere neposredne kontrole cijena se zasnivaju, po pravilu, na ekonomskim kriterijima i propisuju se izuzetno, i to: 1. ako i pored poduzetih mjera, ekonomske politike nastupe ili mogu nastupiti veći poremećaji na tržištu i u kretanju cijena; 2. radi sprečavanja monopolskog obrazovanja cijena; 3. radi utvrđivanja prodajnih cijena proizvoda iz robnih rezervi, koje se koriste za intervenciju na tržištu.

Stručna metodologija koja se primjenjuje usko je povezana sa činjenicom da je cijena komunalne usluge dugi niz godina bila utvrđena u nižem iznosu od stvarne, a razlog je bio isključivo socijalna osjetljivost Vlasnika, Kantona Sarajevo, odnosno cijena je bila bazirana na tzv. "targetiranoj cijeni" ili cijeni koju su tarifni kupci bili u mogućnosti snositi. U skladu s tim, Vlada je prethodnim odlukama o utvrđivanju tarifnih kategorija i tarifa za iste određivala maksimalne cijene koje mogu biti ispostavljene tarifnim kupcima, a to su bile isključivo tarife koje su mogle biti prihvaćene na tržištu Kantona Sarajevo. Na taj način, Vlasnik je dominantno fokus stavio na socijalnu komponentu tarifnih kupaca, ispred uspješnosti poslovanja Preduzeća. Donesene odluke o tarifama za tarifne kategorije iz 2002. ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/02) i 2015. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 42/15) su osnove na gotovo istim postavkama, čije su bliže odrednice instalirani kapacitet i opis tarifne kategorije, kako slijedi.

Tabela: Tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od starne Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo

Redni broj Tarifne kategorije	Naziv tarifne kategorije	Instalirani kapacitet	Opis Tarifne kategorije
I	Domaćinstva	Do 10 sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu: a) domaćinstva i b) vjerski objekti
II	Mala privreda	Do 10 Sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) služe za obavljanje poslovnih djelatnosti- komercijalni potrošači npr: obrti, ugostiteljske radnje, turističke radnje, trgovačke radnje i sl.) b) koriste institucije , ustanove, druge organizacije, koje se finansiraju iz budžeta (npr. Škole, obdaništa, domovi kulture, biblioteke, ambulante, domovi zdravlja, ustanove za zaštitu spomenika kulture i sl.) d) koriste humanitarne organizacije
III	Velika privreda	Preko 10 Sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) koriste industrijski potrošači/privredna društva, b) koriste institucije, ustanove i druge organizacije, koje se finansiraju iz budžeta (npr. Bolnice, domovi zdravlja, studentski domovi, vojska, policija i sl), c) službe za obavljanje uslužnih djelatnosti (npr. Hoteli, restorani, banke, tržni centri i sl.), d) međunarodne organizacije
IV	KJKP "Toplane Sarajevo" d.o.o Sarajevo	Nije ograničen	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac KJKP "Toplane Sarajevo" d.o.o. Sarajevo
V	Poseban kupac "Sarajevogas" a.d. Istočno	Nije ograničeno	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac "Sarajevogas" a.d. Istočno Sarajevo

Sarajevo
Odlukom o dopuni Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o Sarajevo, uvedena je nova tarifna kategorija kupaca "CNG punionice" ("Službene novine Kantona Sarajevo", br: 7/21 od dana 18.02.2021. godine

Dakle, tarifa za tarifne kategorije i samo određivanje istih je posljedica odabranog sistema obračuna troškova poznatog kao "Koncept ciljanih troškova" ili Target Costing, po kome određeni proizvod ili usluga trebaju biti proizvedeni u cilju ostvarenja potrebnog nivoa prihoda za unaprijed određeni nivo prodajne cijene proizvoda ili usluge. Primjenjeni koncept nije nepoznat i nepreferiran u savremenoj teoriji upravljačkog računovodstva, čak se u ovakvim slučajevima, zbog određenih prednosti stavlja ispred konvencionalnih sistema obračuna troškova (sistem obračuna po stvarnim historijskim troškovima), posebno kada su u pitanju proizvodi i usluge u naftnoj i gasnoj industriji, i stavlja se ispred drugih mogućih, u ovome slučaju ocjenjenih kao neprimjerenih, a koji se prepoznaju kao metodi ili tehnike obračuna troškova savremenog upravljačkog računovodstva (npr. sistem obračuna po aktivnostima, obračun troškova po osnovu životnog ciklusa, obračun troškova na bazi karakteristika proizvoda/usluge, sistem obračuna troškova prema učincima, Take-Back Costing, Kaizen cost, itd.). Također, poznato je da su tradicionalni sistemi obračuna troškova kreirani u uslovima radno intenzivne tehnologije i prilagođeni su potrebama finansijskog izveštavanja. Troškovi direktnog rada i direktnog materijala su predstavljali najznačajniji dio troškova preduzeća, a opšti troškovi su se uglavnom raspoređivali prema jednom ključu (npr. direktni rad), što se u slučaju kalkulacije za tarifne kategorije za distribuciju gasa ocijenilo neprihvatljivo. Ovdje treba dodati, pravna lica prama Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH internu organizaciju i funkcionisanje sistema računovodstva uređuju internim aktima, uz propisane zakonske uslove. S obzirom da se pitanje organizacije računovodstvenog sistema propisuje internim aktima, pri čemu se i sistem obračuna troškova ili metod kalkulacije predlaže na osnovu ocjene najprihvatljivijeg u svrhu za koju je osnovano javno preduzeće, a u ovome slučaju, to je metod ili koncept ciljanih troškova, naslijeđen i preuzet kao do sada prihvatljiv Osnivaču i vlasniku, Kantonu Sarajevo, a zbog izraženog socijalnog fokusa na kupcu i dobrobiti šire društvene zajednice. Isti će vremenom biti predmetom usaglašavanja, s tim da je u teoriji baziran na dugoročnim i višestruko korisnim odnosima svih učesnika u lancu stvaranja vrijednosti, što je sasvim razumljivo jer prirodni gas treba da doprinese opštoj koristi kako za pojedinca, tako i za društvo i okoliš. Uvažavajući potrebe cjelokupnog društva kao i privrede za čistom energijom na području Kantona Sarajevo, sva neovisna stručna tijela su zauzela stav da prihvati postojeća metodologija utvrđivanja tarifnih kategorija i tarifa, što su sve vlade Kantona Sarajevo usvojile i time stavile na snagu."

Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je podneskom "Dopuna dokumentacije" zaprimljenim pod brojem UP 06-26-2-005-41/23 dana 23.11.2023. godine dostavilo traženo u kom se navodi kako slijedi:

"U postupku kojeg ste pokrenuli po zahtjevu Podnosioca zahtjeva, protiv "Sarajevogas" d.o.o", Ministarstva i Vlade, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačke a), b) i d) i radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, te održane usmene rasprave dostavljamo dopunsku dokumentaciju tj. dokaz kojim potvrđujemo navode iznesene na usmenoj raspravi, a u vezi zakonskog postupanja i provođenja procedure tadašnjeg "Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo", koje u skladu sa nadležnostima i zakonskim propisima od 2015. godine započeli izradu "Pravilnika o uslovima za obavljanje energetskih djelatnosti proizvodnje i

isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sistema zagrijavanja" formiranjem komisije Rješenjem broj 27-05-32113/15 od 15.12.2015. godine. Postupajući u skladu sa Pravilima i postupcima za izradu zakona i drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 71/14) i u skladu sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br: 21/11, 39/11 - Ispravka i 23/15), prije usvajanja od strane Ministra potrebno je bilo da Ministarstvo pravde i uprave i Ured za zakonodavstvo Kantona Sarajevo, te Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo daju Stručna mišljenja o usklađenosti propisa sa Ustavom i pravnim sistemom. Ministarstvo je 2017. godine, kao nosilac izrade, pripremio je Prijedlog pravilnika i uputilo nadležnim organima uprave da u skladu sa Uredbom o postupku i načinima pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 50/17 - Drugi prečišćeni tekst) i prije dostavljanja Vladi od strane Ministarstva zatraženo stručno mišljenje Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo o usklađenosti propisa sa Ustavom i pravnim sistemom, mišljenje Ministarstva pravde i uprave o usklađenosti propisa sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i mišljenje Ministarstva finansija o fiskalnoj procjeni propisa na budžet. Pozitivna mišljenja su dobijena od Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo i Ministarstva pravde i uprave KS. Međutim, Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo je u svom mišljenju akt broj 08-03-14-9440-1/17 od 07.03.2018. godine, ukazalo na to da "Naknada za obnovu toplifikacionih sistema" koja se navodi u članu 7 dostavljenog Prijedioga pravilnika "nije definisana Zakonom o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo, te u skladu s tim ne može biti predmet Pravilnika kao poseban namjenski prihod unutar naknada Budžeta Kantona Sarajevo. Prema navedenom, da bi se primjenila odredba iz člana 7. Pravilnika potrebna je izmjena Zakona o komunalnim djelatnostima, što Ministarstvo prema svojim predlaganim višegodišnjim programom rada pokušavalo, kao i danas uraditi, ali ne uspijeva zbog nedonošenja Zakona o lokalnoj samoupravi za područje Kantona Sarajevo i Zakona o raspodjeli javnih prihoda koji trebaju predstavljati pravni okvir za regulisanje oblasti komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo. U međuvremenu ovo Ministarstvo je u saradnji sa Zavodom za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo nastavilo aktivnosti planirane odredbama Prijedloga pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sistema zagrijavanja, te završilo rad na prototipu aplikacije e-Registar izdatih i oduzetih uvjerenja, koji bi se trebao koristiti interno u Ministarstvu za generisanje uvjerenja za obavljanje energetske djelatnosti i za kreiranje zbirnog pregleda registra uvjerenja za prikaz na zvaničnoj web stranici Ministarstva. Aplikacija bi trebala biti spremna za početak rada uporedo sa stupanjem na snagu Pravilnika. Nakon usvajanja, od strane Skupštine Kantona Sarajevo, novog Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 40/22), ovim se zakonom osnivaju organi uprave i upravne organizacije Kantona Sarajevo, utvrđuje njihov djelokrug i uređuju druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje, između ostalih i Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša vrši upravne i stručne poslove utvrđene ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti komunalnih djelatnosti, komunalne privrede i infrastrukture, te oblasti prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, utvrđivanje stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje, obnove i rekonstrukcije stambenih objekata. Ministarstvo se aktom broj 05-02-22715/22 od 30.05.2022. godine ponovo obratilo Ministarstvu finansija

Kantona Sarajevo zahtjevom za mišljenje o Prijedlogu pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sistema zagrijavanja. Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo je dostavilo akt broj 08/03-11-23192/22 NB od 21.06.2022. godine, prema kojem nije bilo primjedbi na dostavljeni Prijedlog pravilnika. Ministarstvo je u potpunosti posvećeno donošenju "Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije" u najskorijem mogućem roku čime bi se u potpunosti regulirala ova komunalna djelatnost od općeg društvenog interesa u Kantonu Sarajevo. Trenutno se provode aktivnosti na ponovnom dostavljanju prijedloga novog teksta ovog Pravilnika u skladu sa Uredbom o postupku i načinima pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 50/17 - Drugi prečišćeni tekst) kao i objavljivanje na zvaničnoj web stranici ministarstva na javnu raspravu. Nadamo se da smo Vam svu traženu dokumentaciju dostavili i da smo sa prilogima potvrdili sve iznesene činjenice, te da sve navode koje je podnositelj zahtjeva zastupao po punomoćniku društva "UNIPROMET" d.o.o. odbaciti kao neosnovane i donesete pravičan Zaključak."

Podnosilac zahtjeva je dana 03.01.2024. godine dostavio podnesak Izjašnjenje podnosioca zahtjeva zaprimljeno pod brojem UP 06-26-2-005-50/23 u kom se između ostalog navodi sljedeće:

"Suština predmetnog postupka se ogleda u činjenici da Ministarstvo, Vlada i "Sarajevogas" d.o.o učestvuju u zabranjenom sporazumu koji je zasnovan na činjenici da Ministarstvo do danas nije ispoštovalo obavezu definisanu Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i do danas nije donijelo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, a na osnovu kojeg bi Podnosilac zahtjeva mogao aplicirati za izdavanje uvjerenja koje je potrebno kako bi eventualno bio svrstan u istu kategoriju kupaca prirodnog gasa kao i "Toplane-Sarajevo". Potom, zabranjeni sporazum se ogleda i kroz postupanje "Sarajevogas" d.o.o i Vlade, koja zajedno određuje i usvajaju cijene distribucije prirodnog gasa na temelju akta Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Vlada kao organ koji svojim zakonodavnim djelovanjem utiče na tržišnu konkurenciju, ovakvim prešutnim sporazumom prije svega sa "Sarajevogas" d.o.o. i sa Ministarstvom (koje ne usvaja Pravilnik) Podnosiocu zahtjeva onemogućava da pod istim uslovima kao i Toplane Sarajevo kupuje prirodni gas i konkuriše na relevantnom tržištu, već je prinuđen da godinama posluje sa gubitkom kako u suštini građani/stanari ne bi plaćali veću cijenu grijanja. Sve navedeno je omogućilo društvu "Sarajevogas" d.o.o da u suštini svoj dominantni položaj na relevantnom tržištu zloupotrebljava uz prešutno odobrenje druga dva navedena subjekta čije (ne)djelovanje i (ne)činjenje značajno utiče na stanje na relevantnom tržištu. Argumentacija koja je prezentirana tokom Usmene rasprave u vezi navodnog nepostojanja povrede utvrđene članom 4. Zakona, koje se temelji na tvrdnji predstavnika Ministarstva, da ne postoji nikakav sporazum, da niko od učesnika u istom nije svjestan postojanja bilo kakvog sporazuma ili ugovora, niti je siguran da je nešto takvo potpisano ili sl. je apsolutno irelevantno. Zakon u članu 4. eksplicitno navodi: Zabranjeni su sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata (u daljem tekstu: sporazumi) koji za cilj i posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na: a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova; b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog d) primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u

nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju; e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom sporazuma. Iz zajedničkog djelovanja Protivne strane, odnosno njenih odluka i akata, ili pak propuštanja da djeluju u skladu sa propisima (na čije donošenje isključivo oni imaju utjecaj) evidentno je da su cilj i posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu. U predmetnom kontekstu možda se odmah treba osvrnuti na neutemeljene navode predstavnice Vlade, koja pravdajući činjenicu da predmetni Pravilnik nije donesen u razumnom roku, navodi da Podnosilac zahtjeva nikad nije podnio zahtjev za izdavanje uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje energetske djelatnosti, te da je trebao podnijeti takav zahtjev. Dakle predstavnik Vlade tvrdi da je Podnosilac Zahtjeva trebao podnijeti zahtjev mimo Uredbe, iako svjestan da će njegov zahtjev biti odbijen jer ne postoji Pravilnik koji propisuje uslove za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, pa tek onda po potrebi poduzimati određene korake? Ovakvi navodi Vlade upravo demonstriraju stav Protivne strane koji je subjektu u svom vlasništvu osigurao tarifnu poziciju, a druge učesnike na tržištu, i to isključivo zbog propusta na svojoj strani, tjeraju da svoja prava ostvaruje nekim drugim putem, a ne na temelju Uredbe koju su sami donijeli i to po principu „mi nećemo donijeti Pravilnik, a vi se sami snadite“. Ovakav stav je apsolutno diskriminatoran i bez ikakve sumnje predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. Nema nikakve sumnje da neusvajanje Pravilnika u smislu prava konkurencije predstavlja barijeru za ulazak na određeno tržište i tvrdnja predstavnice Vlade da postojanje regulatorne barijere za ulazak na određeno tržište i stjecanje određenog statusa ne može predstavljati zabranjeni sporazum je apsolutno pogrešna. Zakoni i podzakonski akti itekako utječu na tržište, a posljedično i oni koji nisu usvojeni, a trebali su biti. U okviru Usmene rasprave i na temelju dostavljene dokumentacije, a u konačnici i same odredbe člana 4. Uredbe, nedvosmisleno je utvrđeno da Ministarstvo nikad nije ispoštovalo svoju obavezu definisanu Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i donijelo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije. Razlozi za nedonošenje predmetnog Pravilnika su irelevantni jer se radi o internim procedurama na koje isključivo Protivna strana, posebno Vlada ima utjecaj. Jedino što je evidentno je da je postojala zakonska obaveza donošenja predmetnog Pravilnika koja do danas nije ispoštovana. S druge strane, u skladu sa naknadno dostavljenom dokumentacijom u skladu sa dopisom Konkurencijskog vijeća broj UP 06-26-2-005-47/23 od dana 28.12.2023.g. (zaprimljen 29.12.2023.g.), u skladu sa kojim su dostavljena mišljenja različitih ministarstava u okviru Vlade, evidentno je da u konačnici nema niti jednog negativnog mišljenja kako je to navedeno od strane predstavnice Vlade. U konačnici je i Ministarstvo finansija dalo pozitivno mišljenje na nacrt Pravilnika koje je Ministarstvo bilo dužno usvojiti. Zašto navedeni Pravilnik nikad nije usvojen od strane Ministarstva u datim okolnostima ostaje nejasno, ali je neusvajanje istog apsolutno spriječilo Podnosioca zahtjeva u ostvarivanju jednakog tretmana na tržištu u odnosu na druge konkurente. Konačno, smatramo da je od izuzetne važnosti razjasniti i pitanje vezano za primjenu Zakona o komunalnim djelatnostima, u kontekstu obavljanja komunalne djelatnosti i utjecaj Pravilnika na učesnike na tržištu. Naime, u skladu sa članom 2. Zakona o komunalnim djelatnostima pod komunalnim djelatnostima, podrazumijeva se pružanje između ostalog komunalnih usluga od interesa za fizička i pravna lica. Nadalje, u skladu sa istim članom, komunalne djelatnosti dijele se na: a) komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje; b) komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje. Pod pojmom komunalnih djelatnosti

individualne komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalni proizvodi i usluge koje se mogu izmjeriti i naplatiti od svakog korisnika usluga, dok se pod pojmom komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje podrazumijeva komunalni proizvod i usluga koju nije moguće izmjeriti i naplatiti od svakog korisnika usluga (održavanje javnih površina, održavanje javne rasvjete, održavanje grobalja, održavanje javnih satova i sl.). Nesporno je da snabdijevanje toplotnom energijom predstavlja komunalnu djelatnost individualne komunalne potrošnje. Predmetno je utvrđeno i članom 3. Zakona o komunalnim djelatnostima koji između ostalog definiše komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje između ostalog svrstava pod tačkom d) i snabdijevanje toplotnom energijom. Naredni član predmetnog Zakona (član 4. stav 4.) utvrđuje da se pod snabdijevanjem toplotnom energijom podrazumijevaju poslovi proizvodnje i distribucije pare i tople vode mrežom do podstanice korisnika uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil koji se nalazi ispred ili u objektu, odnosno centralni mjerač utroška toplotne energije. Stavom 20. istog člana utvrđeno je, da će se podzakonskim aktima bliže regulisati obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti, a članom 50. predmetnog Zakona je definirano da će se Vlada u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti podzakonske akte iz člana 4. stav (20) ovog zakona. Vlada je u navedenom roku donijela podzakonski akt, odnosno Uredbu i članom 4. stav 4. Uredbe obavezala Ministarstvo da donese Pravilnik, a Ministra dodatno da propiše oblik, sadržaj i način vođenja registra uvjerenja. Niti je Ministarstvo ikad donijelo predmetni Pravilnik niti je Ministar ikada propisao oblik, sadržaj i način vođenja registra uvjerenja. Dakle, kako je to ispravno konstatovao predstavnik Ministarstva na Usmenoj raspravi, nitko tko obavlja trenutno obavlja komunalnu djelatnost individualne komunalne potrošnje uključujući i Toplane Sarajevo nema predmetno uvjerenje, niti defacto i de iure ispunjava zakonski osnov za obavljanje komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje. Logično je postaviti onda pitanje po kojem kriteriju je društvu Toplane Sarajevo dodijeljen poseban tarifni status u odnosu na druge koji obavljaju istu djelatnost kada ni oni ne ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije? Jasno je da to nije na temelju činjenice da Toplane Sarajevo obavljaju komunalnu djelatnost, a Podnosilac zahtjeva ne, jer i jedan i drugi obavljaju komunalnu djelatnost individualne komunalne potrošnje. S druge strane i jedan i drugi subjekt na relevantnom tržištu imaju identičan pravni status. Društva su koja su registrovana za obavljanje iste djelatnosti i za istu namjenu koriste prirodni gas, a ni jedan ni drugi subjekt nemaju uvjerenje na temelju kojeg mogu obavljati predmetnu djelatnost. Naime, član 4. Uredbe precizno utvrđuje da "Proizvodnju/isporku toplotne energije obavlja energetski subjekt registrovan za obavljanje ove djelatnosti (u daljem tekstu: davalac usluge). Davalac usluge može obavljati energetsku djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije, samo na osnovu uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti, jedino što očigledno pravi razliku je vlasništvo nad pružateljem komunalne usluge jer Toplane Sarajevo su u vlasništvu Kantona Sarajevo, a Podnosilac zahtjeva je u privatnom vlasništvu. S druge strane to nije, niti i može biti osnov za primjenu bilo kakvih drugačijih kriterija ili osnov za diskriminaciju. Naime, član 10. Zakona o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo jasno propisuje: "Kanton, Grad i općine, u skladu sa utvrđenim nadležnostima u čl 7., 8. i 9. Zakona, obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem: a) javnog preduzeća komunalnih djelatnosti b) privrednog društva. S obzirom da je Zakonodavac dao tu mogućnost i javnim preduzećima komunalnih djelatnosti i privrednim društvima, onda je logično postaviti pitanje po kojem to osnovu su jedni u povoljnijem položaju na tržištu u odnosu na druge jer Zakon tu

razliku ne pravi? Pravni osnov za takvu podjelu ne postoji jer predmetni Zakon u članu 9. kaže da Grad i općine u njegovom sastavu, kao i općine koje nisu u sastavu Grada, u okviru svog samoupravnog djelokruga, obezbjeđuju obavljanje slijedećih komunalnih djelatnosti. Dakle, nisu Toplane Sarajevo isključivo pružalac komunalne usluge, predviđen Zakonom, niti je od donošenja predmetnog Zakona o komunalnim djeatnostima postojao pravni osnov za dodjelu bilo kakvog posebnog statusa za Toplane Sarajevo u pogledu tarife i naknade za distribuciju gasa. Zakon je tu mogućnost predvidio i za privredna društva, kao što je Podnosilac zahtjeva. Dakle, evidentno je da Zakon nije napravio diskriminaciju između učesnika na tržištu, već je za takvo postupanje isključivo odgovorna Protivna strana i to nedonošenjem Pravilnika i korištenjem navedene činjenice kao argumenta da svom privrednom subjektu (koji također nema uvjerenje izdato na temelju Pravilnika koji nikad nije usvojen) osigura povoljniji položaj na tržištu. S druge strane, nesporno je utvrđeno da postojeći tarifni sistem za cilj i posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu koje se ogleda u a) direktnom ili indirektnom utvrđivanju kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja i d) primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju. Prije svega, a na temelju izjašnjenja koje je dostavljeno, nije dostavljeno niti jedno racionalno objašnjenje za postojanje primjene različitih uslova za identične transakcije. Iz samog izjašnjenja se jasno vidi da se radi o učešću u zabranjenom sporazumu Protivne strane. Naime, postojeći tarifni sistem i cijenu distribucije nesporno utvrđuje Vlada na prijedlog "Sarajevogas" d.o.o.. Nadalje, iz navoda sa Usmene rasprave i dostavljenih izjašnjenja jasno je da tarifni sistem diskriminatoran i netransparentan kao i da kupci (izuzev Toplane Sarajevo) ne znaju: zašto postoji razlika u cijeni distribucije, na kojim objektivnim kriterijima se temelji postojeći tarifni sistem? zašto postoji posebna tarifna kategorija KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o.? zašto su pojedini kupci svrstani u kategoriju velika privreda, a ne koriste gas kao industrijski potrošači? Pravljanje različite cijene uporištem u ekonomskoj teoriji i privrednoj praksi gdje se eksplicitno navodi da je fokus vlasnika stavljen na socijalnu komponentu tarifnih kupaca ispred uspješnosti preduzeća nedvosmisleno ukazuje na diskriminatorno ponašanje Protivne strane. Iz svih prezentiranih dokaza u toku ovog postupka jasno je utvrđeno da Podnosilac zahtjeva i pojedini drugi privredni subjekti prirodni gas ne koristi kao industrijski potrošač već isključivo koristi gas za proizvodnju toplotne energije za grijanje stambenih jedinica u okviru naselja, dakle u identične svrhe kao i Toplane Sarajevo pri čemu ni jedan ni drugi privredni subjekt, zbog nepostojanja Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije nisu dobili neophodna uvjerenja pa u suštini ni ne ispunjavaju uslove za obavljanje komunalne djelatnosti. Nadalje, nedvosmisleno je utvrđeno da Toplane Sarajevo posluje sa dobiti dok je Podnosilac zahtjeva prinuđen da posluje sa gubitkom kako ne bi diskriminirao krajnje potrošače, odnosno stanare i kako bi isti plaćali identičnu cijenu kao i korisnici identične usluge koju pružaju Toplane Sarajevo. Nadalje, nedvosmisleno je utvrđeno, da i Podnosilac zahtjeva ima troškove amortizacije opreme i sredstava koje koristi za proizvodnju toplotne energije, pri čemu očigledno Podnosilac zahtjeva nema pravo na primjenu "Koncepta ciljnih troškova" jer je prinuđen na poslovanje sa gubitkom dok to pravo mogu ostvarivati Toplane Sarajevo, ali i oni koji su industrijski potrošači. Naime, Uredba o snabdjevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo u članu 10. govori o uspostavi tarifnog sistema i o strukturi troškova koje imaju svi nezavisno da li su u privatnom ili vlasništvu Kantona, ali predmetno i dalje ne daje odgovor na

pitanje na koji način su uspostavljene tarifne kategorije kupaca. Zakon o kontroli cijena daje objašnjenje o troškovima i kontroli cijena što također ne nudi odgovor na pitanje tarifne kategorije kupaca. Nadalje, navodi se kako se Vlada prilikom utvrđivanja cijena komunalnih usluga vezala za socijalnu osjetljivost. Kako je onda na temelju svega navedenog moguće da Komisija koja je radila na izradi tarifnog sistema koristila koncept ciljnih troškova. Naime, metoda ciljnih troškova je metoda koja polazi od ciljne prodajne cijene proizvoda i na bazi koje se utvrđuje ciljni trošak proizvoda, a na način da se od nje oduzme željena dobit. Ciljni troškovi (engl. target costs) predstavljaju strukturirani pristup određivanju troškova uz koje proizvod treba biti izražen sa specificiranim kvalitetom kako bi ostvario željenu razinu dobiti uz očekivane prodajne cijene. Očigledno je da je argumentacija o načinu formiranja tarifnih kategorija napravljena na principu primjene različitih uslova za istovrsne transakcije. Iz svega navedenog potpuno je jasno, da ako analiziramo ono šta predstavljaju ciljni troškovi onda možemo vidjeti da niti jedna od navedenih karakteristika ovog načina obračuna troškova nije moguća u datom slučaju posebno ako imamo u vidu da su, kako navodi "Sarajevogas" d.o.o, cijene vezane za socijalnu osjetljivost, tada ovaj primjer obračuna troškova nije koristan i primjenjiv u ovom konkretnom slučaju. Korisnici usluga zagrijavanja kako od strane Toplane Sarajevo, tako i od strane Podnosioca zahtjeva imaju istu socijalnu osjetljivost, radi se o istom proizvodu, troškovi nabavke su jednaki za oba kupca kao i troškovi transporta. S druge strane apsolutno je nejasno zašto Toplane Sarajevo nisu svrstane u kategoriju velike privrede koja gas također koristi kao industrijski potrošač jer evidentno ostvaruje dobit iz djelatnosti dok je iz dostavljenih dokaza (posebno dokaza - Tabela broj 1: Prikaz isporučenih količina prirodnog gasa i - Tabela broj 2: Prikaz isporučenih ifakturisanih količina prirodnog gasa), evidentno da po količinama koje kupuju Toplane Sarajevo trebaju i moraju biti svrstani u tarifnu kategoriju Velika privreda. Na kontradiktornosti u argumentaciji Protivne strane jasno ukazuje i činjenica, da je u okviru Usmene rasprave (strana 5) predstavnik "Sarajevogas" d.o.o insistira na tvrdnji da je jedan od osnova za formiranje posebne kategorije "Toplane Sarajevo" visoka potrošnja navedenog privrednog subjekta. U prilog tome navodi i tvrdnju da je postojeći tarifni sistem iz 2015.godine zasnovan na količinama gasa što je apsolutno netačno, ali naravno opet na izrazito diskriminatoran način prema ostalim kategorijama kupaca. Predstavnik "Sarajevogas" d.o.o. na Usmenoj raspravi dalje insistira (strana 6 - treći) na tvrdnji da je kalkulacija cijene vezana za količinu gasa koja je isporučena? Naime, iz dostavljenog dokumenta "Odgovor na vaš zahtjev u vezi sa postupkom kod konkurencijskog vijeća od 21.11.2023.god" evidentno je da su kategorije kupaca razvrstane i prema instalisanom kapacitetu, (a ne prema količini), ali opet na izrazito diskriminatoran način: do 10 Sm³/h (domaćinstva i mala privreda); preko 10 Sm³/h (velika privreda); nije ograničen (KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. i Poseban kupac "Sarajevo-gas" a.d. Istočno Sarajevo). Evidentno je da prije svega nema nikakve korelacije između instalisanih kapaciteta i cijene kako to tvrdi Protivna strana. Da je navedeno tačno jasno se da zaključiti i na temelju činjenice da npr. ako ste kupac iz kategorije Velika privreda apsolutno je nebitno koliko potrošite i da li vam je instalisani kapacitet 11 Sm³/h ili bez ograničenja jer niste Toplane Sarajevo. Dakle, jasno je da količina odnosno instalisani kapacitet apsolutno nema nikakve veze sa cijenom distribucije gasa i da se radi o zabranjenom sporazumu i čistoj zloupotrebi dominantnog položaja. Nadalje, na Usmenoj raspravi predstavnik "Sarajevogas" d.o.o. u istom paragrafu na strani 6. navodi da "smatra da zahtjev nije osnovan i iz razloga što sve i da SG ima pravnog osnova što se tiče kategorizacije i cijene gasa, nije u mogućnosti da svrsta Unipromet u kategoriju tarifnu Toplane iz razloga što nema

odobrenje za isporuku toplotne energije što je propisano članom 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju isporuku i korištenje toplotne energije." Protivna strana zanemaruje upravo činjenicu da niko na relevantnom tržištu nema predmetno odobrenje, odnosno uvjerenje. Navedeno je potvrđeno i za vrijeme Usmene rasprave koja je održana pred Vijećem. Naime, na Usmenoj raspravi je eksplicitno potvrđeno od strane predstavnika Ministarstva, da ni Toplane Sarajevo nemaju predmetno uvjerenje o ispunjavanju uslova za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije. Dakle, potpuno je očigledno da nije bilo nikakvog pravnog osnova, ali ni ekonomskog razloga da se na Podnosioca zahtjeva primjenjuju različiti uslovi na istovrsne transakcije koje evidentno nemaju veze ni sa količinama. Pokušaj usporedbe kategorija kupaca na temelju tarife za cijene distribucije prirodnog gasa sa tarifom za naknadu distribucije električne energije od strane predstavnika Ministarstva je također apsolutno neosnovan i paušalan. Naime iz podataka koji su javno dostupni i prostim uvidom u isti jasno su i transparentno definisane kategorije kupaca i utvrđene cijene električne energije. Za razliku od "Sarajevogas" d.o.o., JP Eelektroprivreda BiH kao javni snabdjevač, pruža uslugu snabdjevanja električnom energijom po ekonomski opravdanim, lako i jasno uporedivim i transparentnim cijenama za sve krajnje kupce električne energije iz kategorije potrošnje domaćinstva i ostala potrošnja na 0,4 kV naponu (mala preduzeća i komercijalni kupci). Čak i ukupna cijena električne energije koju plaćaju kupci je transparentno iskazana i u pogledu njene strukture i treba da pokriva sljedeće troškove: trošak nabavke električne energije, trošak mrežarine, te naknada za obnovljive izvore energije koja se naplaćuje od svih krajnjih kupaca električne energije u FBiH. U predmetnu cijenu usluge je uključena i cijena korištenja distributivne mreže koja se obračunava radi nadoknade troškova korištenja distributivne i prenosne mreže. Troškovi korištenja distributivne mreže se sastoje od troškova distribucije i troška distributivnih gubitaka, a troškovi korištenja prenosne mreže se sastoje od troškova prenosa, troškova prenosnih gubitaka, troškova rada nezavisnog operatora sistema, troškova usluga sekundarne i tercijarne regulacije te prekomjerno preuzete reaktivne električne energije. Pojašnjenja radi, grupe unutar kategorije potrošnje domaćinstva su: a) I tarifna grupa, kupci koji posjeduju jednotarifno ili dvotarifno brojilo bez uklopnog sata ili nekog drugog uređaja za upravljanje tarifom i b) II tarifna grupa, kupci koji posjeduju dvotarifno brojilo sa uklopnim satom ili nekim drugim uređajem za upravljanje tarifom. Grupe unutar kategorije ostala potrošnja su: a) I tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon, koji nisu domaćinstva niti javna rasvjeta, a koji isključuju kupce iz tačke c) i d) stava (1) ovoga člana i imaju vršno opterećenje iz elektroenergetske saglasnosti veće od 23 kW i istu ne mogu mijenjati i prelaziti u neku drugu tarifnu grupu, b) II tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon, koji nisu domaćinstva niti javna rasvjeta, a koji isključuju kupce iz tačke c) i d) stava (1) ovoga člana i imaju vršno opterećenje iz elektroenergetske saglasnosti manje ili jednako 23 kW i posjeduju dvotarifno brojilo sa uklopnim satom ili nekim drugim uređajem za upravljanje tarifom, c) III tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon i to: 1. jaslice, vrtići, obdaništa, 2. domovi za smještaj djece, učenika, studenata, vjerskih službenika, invalida, lica sa umanjenom sposobnošću, staraca i penzionera, 3. vjerski objekti i kuhinje humanitarnih organizacija, 4. privredna društva, ustanove i organizacije lica sa invaliditetom u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/10), te posjeduju jednotarifno ili dvotarifno brojilo bez uklopnog sata ili nekog drugog uređaja za upravljanje tarifom, d) IV tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4kV napona i to: 1. jaslice, vrtići, obdaništa 2. domovi za smještaj djece, učenika, studenata, vjerskih službenika, invalida,

lica sa umanjenom sposobnošću, staraca i penzionera, 3. vjerski objekti i kuhinje humanitarnih organizacija, 4. privredna društva, ustanove i organizacije lica sa invaliditetom u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/10), te posjeduju dvotarifno brojilo sa uklopnim satom ili nekim drugim uređajem za upravljanje tarifom. e) V tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon, koji nisu domaćinstva niti javna rasvjeta, a koji isključuju kupce iz tačke c) i d) stava (1) ovoga člana i imaju vršno opterećenje iz elektroenergetske saglasnosti manje ili jednako 23 kW i posjeduju jednotarifno brojilo ili dvotarifno brojilo bez uklopnog sata ili nekog drugog uređaja za upravljanje tarifom. S druge strane tarifa "Sarajevogas" d.o.o. odnosno Struktura cijena prirodnog gasa i distribucije prema kategorijama kupaca je evidentno diskriminirajuća i favorizuje kupca Toplane Sarajevo (koji je isto u vlasništvu Kantona Sarajevo) u odnosu na sve ostale kupce (i predstavljaju posebnu kategoriju), a gas kupuju za istu namjenu kao i Podnosilac zahtjeva, pri čemu struktura cijene distribucije gasa, prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcionisanja distributivnog gasnog sistema Kantona, te troškove nabavke novih stalnih sredstava distributera. U cijenu distribucije gasa uključena je amortizacija koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava distributera i amortizacije infrastrukturnog gasnog sistema, odnosno dobra u općoj upotrebi. Iz sredstava amortizacije se vrši znavljanje stalnih sredstava. Cijena distribucije po važećim tarifnim kategorijama, objavljuje se u službenim novinama.

Tarifni, odnosno cjenovnik "Sarajevogas" d.o.o. izgleda ovako:

r.br	Kategorija kupaca	Nabavna cijena gas KM/Sm ³	Cijena distribucije KM/Sm ³	Prodajana cijena gasa KM/Sm ³	Fakturna cijena gasa KM/Sm ³
1.	Velika privreda	0,837	0,250	1,087	1,271
2.	KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo	0,837	0,080	0,917	1,072
3.	Mala privreda	0,837	0,260	1,097	1,283
4.	domaćinstva	0,837	0,080	0,917	1,072
5.	Posebna kupac Sarajevo-Gas a.d. Istočno Sarajevo	0,837	0,040	0,877	1,026
6.	CNG PUNIONICE	0,837	0,060	0,897	1,049

Konkretno, podnosilac Zahtjeva smatra da je učešćem u zabranjenom sporazumu "Sarajevogas" d.o.o. omogućena zloupotreba svog dominantnog položaja na tržištu prodaje i distribucije prirodnog gasa primjenom različitih cijena gasa iz Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo br. 42/15 i 7/21. Zloupotreba dominantnog položaja se ogleda kroz primjenu različitih kriterija prilikom svrstavanja kupaca prirodnog gasa koji ovaj energent koriste za proizvodnju toplote i distribuciju krajnjim korisnicima (potrošačima/stanarima). Podnosilac Zahtjeva je u odnosu na Toplane Sarajevo, koje se bave proizvodnjom i distribucijom toplotne energije u iste svrhe kao i Podnosilac Zahtjeva, svrstan u kategoriju "Velike privrede", te mu je Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa Kantona Sarajevo nametnuta obaveza plaćanja cijene distribucije prirodnog gasa po znatnoj većoj tržišnoj cijeni u odnosu na Toplane Sarajevo, iako Podnosilac zahtjeva prirodni gas, kao i Toplane Sarajevo isključivo i jedino koristi za proizvodnju i distribuciju toplotne energije, odnosno grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama. "Sarajevogas" d.o.o kao distributer prirodnog gasa na području Kantona Sarajevo uspostavlja tarifni sistem kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Tarifna kategorija se definiše tarifnim sistemom koji priprema i predlaže distributer "Sarajevogas" d.o.o, a usvaja Vlada

Kantona Sarajevo. Na taj način, postupanjem "Sarajevogas" d.o.o uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo na predloženi tarifni sistem, omogućeno je društvu "Sarajevogas" d.o.o da primjenjuje različite uvjete za istovrsne transakcije posebno u odnosu na kupca Toplana Sarajevo, i na taj način dovodeći Podnosioca Zahtjeva u nepovoljniji konkurentski položaj što predstavlja očiglednu zlorabu dominantnog položaja. Naime, Podnosilac zahtjeva je prinuđen (implementirajući tarifni sistem koji se primjenjuje na Toplana Sarajevo) da posluje sa gubitkom kako stanařima, kao krajnjim korisnicima/potrošačima toplotne energije, ne bi povećao cijenu grijanja i na taj način ih doveo u nepovoljniji položaj u odnosu na korisnike/potrošače Toplana Sarajevo ili kategorije domaćinstava čime je u suštini Podnosilac Zahtjeva predmet zlorabotrebne dominantnog položaja i cjenovne diskriminacije jer za istu robu i uslugu plaća različitu cijenu od svojih stvarnih konkurenata. U tom kontekstu treba posebno apostrofirati činjenicu da tarifna kategorija domaćinstva, koja koriste plin za grijanje i imaju instalirani kapacitet ispod 10 Sm³/h, plaćaju cijenu distribucije kao Toplana Sarajevo. S obzirom da se u konkretnoj situaciji od strane Podnosioca zahtjeva prirodni gas koristi isključivo za potrebe grijanja domaćinstava (koji su u suštini i stvarni krajnji kupci toplotne energije), jasno je da trenutni tarifni sistem koji se primjenjuje u suštini diskriminira krajnje potrošače jer "Sarajevogas" d.o.o domaćinstvima u konačnici naplaćuje istu cijenu kao i Toplanama Sarajevo dok domaćinstva koja grije Podnosilac zahtjeva moraju plaćati višu cijenu distribucije. Sve navedeno ukazuje da su stanari koji ti koji su u suštini potrošači/domaćinstva (a koji su grijani od strane Podnosioca zahtjeva koji je bio primoran rješavati problem grijanja novih naselja jer nije bilo infrastrukture ni volje Toplana Sarajevo da isto urade) diskriminirani ovakvim tarifnim sistemom. Za jednu kategoriju je s druge strane nemoguće staviti fokus na socijalnu komponentu, a za druge dvije, koje u suštini imaju identične razloge korištenja gasa je to itekako moguće. Istovremeno, ovo evidentno ukazuje i na netačnost navoda "Sarajevogas" d.o.o. da Toplana Sarajevo plaćaju nižu cijenu za distribuciju gasa zbog količina jer po kategorijama, potrošnji, a ni instaliranim kapacitetima domaćinstva nemaju ništa zajedničko sa Toplanama Sarajevo i jasno troše nemjerljivo manje od Toplana Sarajevo. Da apsurd bude veći, iz Zapisnika sa Usmene rasprave se može jasno vidjeti kako Protivna strana iznosi niz kontradiktornih navoda tokom cijelog postupka u vezi sa primjenom tarife i kriterijima koje je koristila kod izrade iste. S jedne strane predstavnik Ministarstva kategorično tvrdi da Pravilnik nema veze sa tarifom (strana 7.). Prije toga predstavnica "Sarajevogas" d.o.o. tvrdi da "Sarajevogas" d.o.o nije u mogućnosti da Podnosioca zahtjeva vrsta u tarifnu kategoriju toplana iz razloga što nema odobrenje, odnosno uvjerenje o ispunjavanju uslova za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije (strana 6.). Ovakav stav "Sarajevogas" d.o.o potvrđen je i u njihovom pismenom Rješenju broj 0101-03-2407/22 od 26.08.2022.godine. Nema sumnje da formiranje cijena u pravu konkurencije koje nisu zasnovane na jasno utvrđenim, nedvosmislenim i transparentnim kriterijima, a koji su identični za sve potencijalne korisnike proizvoda ili usluge, predstavljaju zlorabu dominantne pozicije i grubu cjenovnu diskriminaciju u smislu člana 10. Zakona. Shodno navedenom, nema dileme da postojeći tarifni sistem za distribuciju gasa u Kantonu Sarajevo krši sve postulate Zakona o konkurenciji koje se odnose na zlorabu dominantnog položaja, posebno u dijelu koji se odnosi na kriterije za utvrđivanje cijene distribucije gasa za privredne subjekte koji prirodni gas isključivo koriste za potrebe grijanja. Isti očigledno nisu transparentni i nisu zasnovani na objektivnim kriterijima. Potpuno irelevantne navode Ministarstva o pristanku na uslove iz ugovora, pravu na odabir drugog energenta, o subvenciji cijene gasa koja je bila za sve u protekloj

godini (pri čemu u ovom postupku nije riječ o cijeni gasa već o cijeni distribucije) smatramo da je bespotrebno i komentarisati. Iz istih se jasno da iščitati pozicija dominacije Protivne strane i njeno očigledno pravo da na tržištu primjenjuje kriterije koje želi ili joj odgovaraju, pri čemu ostalim učesnicima na tržištu ostavlja izbor da prihvati cjenovnu diskriminaciju ili bira drugi energent!? Navedeno je evidentno i iz stavova Vlade koja na sve to upućuje da je Podnosilac zahtjeva trebao podnijeti anti-diskriminatornu tužbu pred nadležnim sudom u kontekstu Zakona o diskriminaciji!? Postoji zakoni koji se bave i drugim vrstama diskriminacije, a Zakon o konkurenciji se upravo bavi onim diskriminacijama učesnika na tržištu koje se ogledaju kroz zaključivanje zabranjenih sporazuma i zlorabotrebama dominantnog položaja."

Postupajući po zahtjevu Konkurencijskog vijeća kojim je traženo dodatno pojašnjenje podnesaka dostavljenih u toku postupka kao i dostava dokumentacije, privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo je podneskom broj UP 06-26-2-005-55/23 dana 15.01.2024. godine dostavio kako slijedi:

"Aktuelne tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od strane Nadzornog odbora "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, Odlukom broj 010101-02- 2186/15 od 07.10.2015. godine, a na osnovu člana 10. Uredbe o snabdijevanju prirodnim gasom i člana 29. Statuta KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, koja je objavljena u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 42/15 od 29.10.2015. godine i koja sadrži cijene distribucije prirodnog gasa po tarifnim kategorijama kupaca. Vlada Kantona Sarajevo je 04.02.2021. godine donijela Odluku o dopuni odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo broj 02-04-2845-6/21, kojom je usvojena nova tarifna kategorija "CNG punionice" i cijena distribucije prirodnog gasa za istu. Odlukom o dopuni Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo uvedena je nova tarifna kategorija kupaca "CNG punionice", što je objavljeno u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 7/21 od dana 18.02.2021. godine. Da bi se pojasnio princip/način formiranja "tarifnih kategorija kupaca" u okviru tarifnog sistema, predstavlja se način formiranja tarifnog sistema sa pripadajućim tarifama, tj. cijenama distribucije gasa po utvrđenim tarifnim kategorijama potrošača. Isti ima uporište u zakonskim propisima, kao i u ekonomskoj teoriji i privrednoj praksi, svojstvenoj društvima od javnog interesa koji se bave komunalnim djelatnostima, a u vezi sa distribucijom gasa. Uredba o snabdijevanju prirodnim gasom u članu 10. (uspostava tarifnog sistema) propisuje:

"(1) Distributer je obavezan uspostaviti tarifni sistem, kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. (2) Tarifne kategorije se definišu tarifnim sistemom, koji priprema i predlaže distributer, a usvaja Vlada Kantona Sarajevo i objavljuje u službenim novinama. (3) Struktura cijene distribucije gasa, prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcionisanja distributivnog gasnog sistema Kantona, te troškove nabavke novih stalnih sredstava distributera. U cijenu distribucije gasa uključena je amortizacija koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava distributera i amortizacije mfrastrukturnog gasnog sistema, odnosno dobra u općoj upotrebi. Iz sredstava amortizacije se vrši znavljanje stalnih sredstava. Cijena distribucije po važećim tarifnim kategorijama, objavljuje se u službenim novinama." Zakon o komunalnim djelatnostima, (Cijena komunalne usluge) propisuje: "(1) Visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davalac komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije, a u skladu sa odredbama člana 15. (2) Cijena komunalne usluge sadrži sve

troškove tekućeg održavanja i funkcionisanja komunalnog sistema na koji se odnosi, te troškove nabavke novih stalnih sredstava davaoca komunalne usluge prema članu 37. stav (2) tačka a) i stavu (3) ovog zakona. (3) U cijenu komunalne usluge uključena je amortizacija, koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava davaoca komunalne usluge i amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sistema, odnosno dobara u općoj upotrebi. (4) Davalac komunalne usluge amortizaciju koristi za obnavljanje stalnih sredstava, a dio amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sistema, odnosno dobara u općoj upotrebi prema programu na koji saglasnost daje Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće skladu sa nadležnostima iz čl. 1., 8. i 9. ovog zakona. (5) Validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalnih usluga utvrđuje neovisno stručno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće, uskiadi sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona. (6) Ukoliko se cijena usluge utvrdi u nižem iznosu od stvarne cijene koštanja, razliku sredstava će nadoknaditi Kanton, Grad, odnosno općina. (7) Cijena komunalne usluge za pruženu komunalnu uslugu plaća se davaocu komunalne usluge." "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo je više puta bio predlagač tarifnog sistema, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa, koji je na kraju utvrđivao i konačnu odluku o istom donosio Osnivač, Kanton Sarajevo, kako po pitanju strukture tarifnih kategorija, tako i po pitanju tarifa za iste. Zakon o kontroli cijena u članu 4. propisuje: "Kao mjere neposredne kontrole cijena mogu se, za pojedine proizvode i usluge, propisati: fiksne cijene; najviše cijene; strukture najviših cijena; zadržavanje cijena na zatečenom, odnosno određenom nivou (zatečene cijene); davanje suglasnosti na cijene, odnosno tarife; način formiranja cijena; utvrđivanje marži u trgovini (kalkulativne cijene); obavještanje o promjeni cijena i marži zaproizvode i usluge (evidencija cijena). U članu 5. Zakona o kontroli cijena propisano je da je nadležni organ koji je propisao mjeru neposredne kontrole cijena, dužan da poduzme mjere kojima se otklanjaju uzroci zbog kojih je mjera propisana. Dok je član 6. istog zakona propisao: "Mjere neposredne kontrole cijena zasnivaju se, po pravilu, na ekonomskim kriterijima i propisuju se izuzetno, i to: 1. ako i poredpoduzetih mjera, ekonomske politike nastupe ili mogu nastupiti veći poremećaji na tržištu i u kretanju cijena; 2. radi sprečavanja monopolskog obrazovanja cijena; 3. radi utvrđivanja prodajnih cijena proizvoda iz robnih rezervi, koje se koriste za intervenciju na tržištu." Stručna metodologija koja se primjenjuje usko je povezana sa činjenicom da je cijena komunalne usluge dugi niz godina bila utvrđena u nižem iznosu od stvarne, a razlog je bio isključivo socijalna osjetljivost Vlasnika, Kantona Sarajevo, odnosno cijena je bila bazirana na tzv. "targetiranoj cijeni" ili cijeni koju su tarifni kupci bili u mogućnosti snositi. U skladu s tim, Vlada je prethodnim odlukama o utvrđivanju tarifnih kategorija i tarifa za iste određivala maksimalne cijene koje mogu biti ispostavljene tarifnim kupcima, a to su bile isključivo tarife koje su mogle biti prihvaćene na tržištu Kantona Sarajevo. Na taj način, Vlasnik je dominantno fokus stavio na socijalnu komponentu tarifnih kupaca, ispred uspješnosti poslovanja Preduzeća. Donesene odluke o tarifama za tarife kategorije iz 2002. ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/02) i 2015. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 42/15) su temeljene na gotovo istim postavkama, čije su

bliže odrednice instalirani kapacitet i opis tarifne kategorije, kako slijedi.

Tabela: Tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od starne Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o d.o.o. Sarajevo

Redni broj Tarifne kategorije	Naziv tarifne kategorije	Instalisani kapacitet	Opis Tarifne kategorije
I	Domaćinstva	Do 10 sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu: a) domaćinstva i b) vjerski objekti
II	Mala privreda	Do 10 Sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) služe za obavljanje poslovnih djelatnosti - komercijalni potrošači npr: obrti, ugostiteljske radnje, turističke radnje, trgovačke radnje i sl.) b) koriste institucije, ustanove, druge organizacije, koje se finansiraju iz budžeta (npr. Škole, obdaništa, domovi kulture, biblioteke, ambulante, domovi zdravlja, ustanove za zaštitu spomenika kulture i sl.) d) koriste humanitarne organizacije
III	Velika privreda	Preko 10 Sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) koriste industrijski potrošači/privredna društva, b) koriste institucije, ustanove i druge organizacije, koje se finansiraju iz budžeta (npr. Bolnice, domovi zdravlja, studentski domovi, vojska, policija i sl), c) služe za obavljanje uslužnih djelatnosti (npr. Hoteli, restorani, banke, tržni centri i sl.), d) međunarodne organizacije
IV	KJKP "Toplane Sarajevo" d.o.o Sarajevo	Nije ograničen	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac KJKP "Toplane Sarajevo" d.o.o. Sarajevo
V	Poseban kupac "Sarajevogas" a.d. Istočno Sarajevo	Nije ograničeno	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac "Sarajevogas" a.d. Istočno Sarajevo

Kriterij za razvrstavanje u tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa je količina kupljenog/potrošnja prirodnog gasa i instalisani kapacitet kako je u tabeli navedeno, pri čemu se naglašava da je teoretski i prema Odluci instalisani kapacitet kod Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo neograničen. Neograničen je iz razloga što su Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo komunalno preduzeće i obavljaju komunalnu djelatnost od javnog interesa i značaja za Kanton Sarajevo. Dakle, presudan kriterij, u ovome slučaju, za razvrstavanje u tarifnu kategoriju Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo jeste činjenica da je ovo Preduzeće registrovano kao javno komunalno preduzeće koje zagrijava preko 51.000 stanova i 2.700 pripadajućih poslovnih prostora i objekata priključenih na sistem centralnog zagrijavanja. Dakle, osnivač i vlasnik Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo je Kanton Sarajevo, koji je nadležni organ tom Preduzeću za regulaciju, kako nabavne cijene gasa, tako i prodajne cijene toplotne energije. Po definiciji instalisani kapacitet je maksimalni učinak koji Preduzeće može proizvesti s raspoloživim resursima u određenom periodu i mjeri se u proizvodnim jedinicama. Naravno, instalisani kapacitet se može mijenjati u skladu sa realno očekivanim potrebama tj. povećati kako bi se postigao trenutni realni porast ili predvidjeti buduće povećanje potražnje kupaca. Na osnovu zahtjeva za priključenje novog kupca i uvida u svu obaveznu dokumentaciju vrši se planiranje maksimalno mogućeg instaliranog kapaciteta, koji će moći podržati maksimalno moguću godišnju potrošnju prirodnog gasa. Nakon što je instalirani kapacitet poznat, moguće je izmjeriti koliko se dobro taj kapacitet koristi. Dakle, stopa

iskorištenosti instalisanog kapaciteta je pokazatelj postotka kapaciteta s kojim preduzeće obavlja poslove. Stopa iskorištenosti instaliranog kapaciteta se može izračunati stavljanjem u odnos stvarne potrošnje/proizvodnje i potencijalne potrošnje/proizvodnje. Ukoliko ugrađena oprema radi manje od punog potencijala, instalisani kapacitet nije iskorišten tj. isti je izgubljen i predstavlja gubitak za KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo. Na osnovu datog dodatnog pojašnjenja u vezi planiranja i određivanja instalisanog kapaciteta i na osnovu uvida u prilog dopisa u kojem je navedena komparacija potrošnje prirodnog gasa Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo i Podnosilac zahtjeva u periodu od 2018. - 2023. godine ujedno se može razumijeti zašto su KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo posebna tarifna kategorija kupca. Međutim, ukoliko u narednom periodu Podnosilac zahtjeva ispuni iste navedene uslove za promjenu/povećanje instalisanog kapaciteta (koji su prvenstveno uslovljeni značajno povećanom količinom potrošnje prirodnog gasa, a time i instalisanog kapaciteta za potrošnju/proizvodnju) tj. da je zbog obima proizvodnje neograničena i registruje se kao komunalno preduzeće, može se pokrenuti inicijativa prema Vladi za prekategorizaciju u cjenovno povoljniju tarifnu kategoriju.

Dakle, tarifa za tarifne kategorije i samo određivanje istih je posljedica odabranog sistema obračuna troškova poznatog kao "Koncept ciljanih troškova" ili Target Costing, po kome određeni proizvod ili usluga trebaju biti proizvedeni u cilju ostvarenja potrebnog nivoa prihoda za unaprijed određeni nivo prodajne cijene proizvoda ili usluge. Primjenjeni koncept nije nepoznat i nepreferiran u savremenoj teoriji upravljačkog računovodstva, čak se u ovakvim slučajevima, zbog određenih prednosti stavlja ispred konvencionalnih sistema obračuna troškova (sistem obračuna po stvarnim historijskoim troškovima), posebno kada su u pitanju proizvodi i usluge u naftnoj i gasnoj industriji, i stavlja se ispred drugih mogućih, u ovome slučaju ocjenjenih kao neprimjerenih, a koji se prepoznaju kao metodi ili tehnike obračun troškova savremenog upravljačkog računovodstva (npr. sistem obračuna po aktivnostima, obračun troškova po osnovu životnog ciklusa, obračun troškova na bazi karakteristika proizvoda/usluge, sistem obračuna troškova prema učincima, Take-Back Costing, Kaizen cost, itd.). Također, poznato je da su tradicionalni sistemi obračuna troškova kreirani u uslovima radno intenzivne tehnologije i prilagođeni su potrebama finansijskog izveštavanja. Troškovi direktnog rada i direktnog materijala su predstavljali najznačajniji dio troškova preduzeća, a opšti troškovi su se uglavnom raspoređivali prema jednom ključu (npr. direktni rad), što se u slučaju kalkulacije za tarifne kategorije za distribuciju gasa ocijenilo neprihvatljivo. Odabrani sistem obračuna troškova je najprihvatljiviji i zbog uvažavanja načela ekonomije obima koja je uslovljena veličinom potrošnje i instalisanog kapaciteta preduzeća, jer se veže za mogućnost snižavanja troškova poslovanja (posebno fiksnih) sa povećanjem obima proizvodnje (u ovom konkretnom slučaju proizvodnje toplotne energije). Dakle, "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo ima evidentno troškovnu prednost, zbog obima svog poslovanja, koja se mjeri količinom potrošnje/proizvodnje po jedinici vremena (što se može dokazati iz priloga dopisa u kojem je navedena komparacija potrošnje prirodnog gasa "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo i Podnosioca zahtjeva, u periodu od 2018. -2023. godine). Naime, pravna lica prema Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH internu organizaciju i funkcionisanje sistema računovodstva uređuju internim aktima, uz propisane zakonske uslove. S obzirom da se pitanje organizacije računovodstvenog sistema propisuje internim aktima, pri čemu se i sistem obračuna troškova ili metod kalkulacije predlaže na temelju ocjene najprihvatljivijeg u svrhu za koju je osnovano javno preduzeće, a u ovome slučaju, to je metod ili koncept ciljanih troškova, naslijeđen i preuzet kao do sada prihvatljiv Osnivaču u vlasniku, Kantonu Sarajevo, a zbog

izraženog socijalnog fokusa na kupcu i dobiti šire društvene zajednice. Isti će vremenom biti predmetom usaglašavanja, s tim da je u teoriji baziran na dugoročnim i višestruko korisnim odnosima svih učesnika u lancu stvaranja vrijednosti, što je sasvim razumljivo jer prirodni gas treba da doprinese opštoj koristi kako za pojedince, tako i za društvo i okoliš. Uvažavajući potrebe cjelokupnog društva kao i privrede za čistom energijom na području Kantona Sarajevo, sva neovisna stručna tijela su zauzela stav da prihvati postojeća metodologija utvrđivanja tarifnih kategorija i tarifa, što su sve vlade Kantona Sarajevo usvojile i time stavile na snagu."

Konkurencijsko vijeće je aktom broj UP 06-26-2-005-48/23 od 04.01.2024. godine od Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS zatražilo da dodatno pojašnje dokumentacije i odgovora iz podnesak dostavljenih u toku postupka, na šta je u Ministarstvu u ostavljenom roku, podneskom zapromljenim pod brojem UP 06-26-2-005-56/23 dana 19.01.2024. godine dostavilo sljedeći odgovor:

"Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je zaprimilo je predmetni akt Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine broj UP 06-26-2-005-48/23 od 04.01.2024. godine, a u vezi pokrenutog postupka na osnovu Zahtjeva za pokretanje postupka Podnosioca zahtjeva, a protiv KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, Ministarstva i Vlade, prema članu 4. stav 1) tačka a), b) i d) i člana 10. stav 2) tačka a), b) i c) Zakona o konkurenciji. Predmetnim zahtjevom se traži dostavljanje informacija i podataka, a u vezi pojašnjenja svrhe i cilja do Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, u svrhu dodatnog pojašnjenja dostavljenih podnesaka u toku postupka. Kanton Sarajevo u skladu sa svojim ustavnim, isključivim i zajedničkim nadležnostima, a i zakonskim i podzakonskim propisima nadležan je za utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguravanja javnih službi, te obavezan je da osigura trajno i kvalitetno obavljanje ove komunalne djelatnost, i da osigura održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti, poduzimajući mjere za očuvanje i zaštitu okoliša, kroz javnost i transparentnost rada. Obzirom na značaj kantonalnih javnih komunalnih preduzeća u Kantonu Sarajevo, a koji obavljaju komunalnu djelatnost koja je od javnog interesa i koja se obavlja kao javna služba, podrazumijeva pružanje komunalne usluge od interesa za fizička i pravna lica i zadovoljavanje onih potreba urbanog civilizacijskoga društva, koje su nezamjenjiv uslov života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na području Kantona Sarajevo. Javna služba u komunalnim djelatnostima podrazumijeva komunalnu djelatnost koja kao opšte korisna djelatnost, predstavlja sistemsku cjelinu organiziranja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organizirane samostalne organizacije, koje su prihvaćene podržane i kontrolisane od strane države zajednice. U vršenju svoje nadležnosti Kanton izvršava donošenjem sopstvenih propisa i primjenom propisa Bosne i Hercegovine i Federacije. Nadležnosti iz člana 13. Ustava Kanton vrši se u obimu dogovorenom sa federalnim vlastima. U slučajevima da takav dogovor ne postoji te nadležnosti će Kanton vršiti cjelovito i samostalno. U skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo, Kanton, Grad i općine obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog preduzeća i privrednog društva koje, ako za to postoje telmološki uslovi, istovremeno može obavljati više subjekata uz saglasnost Kantona, odnosno Grada, odnosno općina u okviru utvrđenih nadležnosti u čl. 7., 8. i 9. Zakona o komunalnim djelatnostima i koordinaciju ministarstva nadležnog za komunalne djelatnosti Kantona, odnosno gradskih i općinskih službi za komunalne djelatnosti. Također, u Zakonu o komunalnim djelatnostima

određeno je da su komunalne djelatnosti od javnog interesa i obavljaju se kao javne službe. Pod pojmom javnog interesa u komunalnim djelatnostima podrazumijeva se zadovoljavanje onih potreba urbanog civilizacijskog društva koje su nezamjenjiv uslov života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na području Kantona. Pod pojmom javne službe u komunalnim djelatnostima podrazumijevaju se komunalne djelatnosti iz člana 3. ovog zakona, koje kao opšte korisne djelatnosti, predstavljaju sistemsku cjelinu organizovanja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organizovanih samostalnih organizacija koje su prihvaćene, podržavane i kontrolisane od strane državne zajednice. Kanton, Grad, općine, pravna i fizička lica koja obavljaju komunalne djelatnosti, obavezni su na osnovu ovog zakona i posebnih propisa: a) osigurati trajno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti; b) osigurati održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti; c) poduzimati mjere za očuvanje i zaštitu okoliša; d) osigurati javnost i transparentnost rada. Davalac usluge snabdijevanja toplotnom energijom (proizvođač i distributer toplotne energije) za potrebe daljinskog grijanja na području Kantona Sarajevo obavljanja komunalne djelatnosti treba biti registrovan u skladu sa odredbama čl. 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, kojim je propisano da davalac usluge energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije može obavljati samo na osnovu Uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje energetske djelatnosti koje izdaje Ministarstvo u skladu sa Pravilnikom o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije koji donosi nadležno Ministarstvo Kantona Sarajevo. U tom smislu davalac komunalne usluge djelatnost obavlja u skladu sa čl. 10. i 11. Zakona o komunalnim djelatnostima i ima obavezu da u skladu sa članom 13. stav (1), tačka g) Zakona uspostavi svoj tarifni sistem koji će biti osnova za naplatu usluga korisnicima. Tarifni sistem donosi Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog davaoca komunalne usluge u skladu sa čl. 68. Uredbe opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, a Odluku o visini tarifnih stavova donosi Vlada Kantona Sarajevo u skladu sa članom 22. stav (5) Zakona o komunalnim djelatnostima, Odluke o usvajanju tarifnog sistema davaoca usluge i mišljenja Neovisnog stručnog tijela koje formira Vlada. Na osnovu čl. 26. i 28. stav 1) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), a u vezi sa članom 4. stav (20) i članom 50. Zakona o komunalnim djelatnostima, Vlada Kantona Sarajevo na 42. sjednici održanoj 19.05.2016. godine, donijela je Uredbu o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije. Uredbom se uređuju: proizvodnja, isporuka i korištenje toplotne energije za potrebe grijanja, klimatizacije, ventilacije i pripreme potrošne tople vode u građevinama; uslovi za priključenje građevine; ugovorni odnosi; proizvodnja, isporuka i prodaja toplotne energije; obaveze i odgovornosti davaoca usluge i korisnika usluge; uslovi mjerenja, obračuna i plaćanja utrošene toplotne energije; postupci neovlaštenog korištenja toplotne energije; uslovi za primjenu postupka prekida isporuke ili obustave isporuke toplotne energije; i postupci utvrđivanja naknade štete. Članom 4. stav (4) Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije određuje se obaveza donošenja Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije kojim se propisuju uslovi za izdavanje, produženje i prestanak važenja Uvjerenja za obavljanje energetske djelatnosti (u daljem tekstu uvjerenje), te oblik, sadržaj i način vođenja registra izdanih i oduzetih uvjerenja. Uredbom je propisano da postupak izdavanja, produženja i prestanka važenja uvjerenja vodi resorno ministarstvo, odnosno Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša

Kantona Sarajevo, koje uspostavlja i vodi javni registar izdanih i oduzetih uvjerenja. Davalac usluge kao energetski subjekt može obavljati energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i Uredbom samo na osnovu izdanog uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti. Ukazujemo Vam i na Zakon o zaštiti potrošača na dio VII - Ekonomske usluge od opšteg interesa u članu 33. Ekonomske usluge su usluge koje ispunjavaju osnovne potrebe potrošača na tržištu, tj. isporuku energije (struja, gas, za grijanje) i vode, telekomunikacione usluge, poštanske usluge i javni prevoz. Pružanje "ekonomskih usluga od opšteg interesa" potrošaču su takve usluge koje su "u režimu ugovornog odnosa". Članom 38. navedenog zakona, kriterijumi koji obezbjeđuju efikasno pružanje ekonomskih usluga od opšteg interesa u korist potrošača biće definisani zakonom, obezbjeđujući: a) kvalitet i kontinuitet usluge; b) osnovnu univerzalnu uslugu; c) jednakost u pristupu i tretmanu svih potrošača; d) adekvatno informisanje potrošača o korisniku; e) efikasna sredstva kompenzacije i načine za rješavanje potrošačkih sporova; f) adekvatnost usluge u smislu tehnološke evolucije i strukturalnih i organizacionih promjena; g) transparentnost finansiranja i tarifa; h) efikasno konsultovanje i predstavljanje potrošača u donošenju odluka. U V. dijelu Zakona o komunalnim djelatnostima članom 13. stav (1) propisani su uslovi koje moraju ispunjavati davaoci komunalnih usluga za obavljanje komunalnih djelatnosti kako slijedi: da su registrovani za obavljanje komunalne djelatnosti; da posjeduju odgovarajuću opremu i sredstva za obavljanje komunalnih djelatnosti; da raspolažu odgovarajućim stručnim kadrovima koji mogu obezbjeđiti stalno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti; da obezbjeđuju vršenje komunalnih djelatnosti u skladu sa odredbama ovog zakona i drugih propisa; da cijenu komunalnih usluga obrazuje prema važećim propisima; da utvrde normative rada i utroška materijalnih sredstava i omoguće kontrolu istih od strane nadležnih organa; da uspostave tarifni sistem koji će biti osnova za naplatu usluga; da kontinuirano rade na podizanju nivoa komunalnih usluga i unapređenju komunalnih djelatnosti. Stavom (2) člana 13. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano je da na osnovu naprijed navedenih dokaza o ispunjavanju uslova, nadležni organ za komunalne poslove Kantona, Grada i općine izdaje uvjerenje. U dosadašnjoj praksi obavljanja energetske djelatnosti identificirano je više problema u radu privrednih društava čiji osnivač nije Kanton Sarajevo, a koja se bave proizvodnjom toplotne energije za potrebe zagrijavanja stambenih i poslovnih prostora kao što su neverificirana mjerila potrošnje toplotne energije na osnovu kojih se naplaćuje usluga potrošačima, nepostojanje normativa, tarifnog sistema, netransparentno definisana cijena usluge, nedostatak stručnog kadra, nesigurnost pružanja usluge korisnicima zbog prekida obavljanja djelatnosti i drugo. Privredna društva koja djeluju na relevantnom tržištu i koja se bave proizvodnjom i distribucijom toplotne energije odnosno obavljaju energetske djelatnosti kao komercijalnu djelatnost sa svrhom sticanja profita na području Kantona Sarajevo, nisu spriječena i onemogućena u svom radu. Zbog neposjedovanja Uvjerenja za obavljanje energetske djelatnosti za spomenute energetske subjekte u ovom trenutku se ne može smatrati da obavljaju komunalnu djelatnost u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima. U tom smislu resorno ministarstvo ne može obavljati nadzor nad njihovim radom što za posljedicu ima nesigurnost pružanja ova javne usluge od značaja za Kanton Sarajevo. Izdavanjem uvjerenja energetski subjekt postaje davalac komunalne usluge koji će energetske djelatnosti obavljati sa jednakim pravima i obavezama kao i javna komunalna preduzeća osnovana u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12), koja obavljaju djelatnost od

javnog društvenog interesa u oblasti energetike, komunalne djelatnosti, upravljanja javnim dobrima odnosno djelatnostima od javnog društvenog interesa koje je u okviru svoje nadležnosti utvrdio Kanton Sarajevo. Javna preduzeća dužna su da informacije o svojoj organizacionoj strukturi, finansijskom poslovanju i obavljanju upravnih poslova iz nadležnosti organa uprave koji se obavljaju u okviru propisanih javnih ovlaštenja učine dostupnim javnosti, te smatramo da se slažete da izdavanjem Uvjerjenja za energetske subjekte koji obavljaju proizvodnju i distribuciju toplotne energije kao komunalnu uslugu ovu djelatnost od javnog društvenog interesa će biti izjednačeni na relevantnom tržištu."

5. Relevantno tržište

U skladu sa članom 3. Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta u proizvodnom smislu, relevantno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Prema odredbi člana 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cijelu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o Sarajevo je kantonalno javno komunalno preduzeće za snabdjevanje prirodnim gasom, prema šifri djelatnosti registrovan za distribuciju plinovitih goriva distribucijskom mrežom (šifra 35.22) i trgovina plinom distribucijskom mrežom (šifra 35.23) zbog čega se relevantno tržište određuje kao relevantno tržište proizvoda/usluge distribucija plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovina plinom distribucijskom mrežom.

Relevantno geografsko tržište se određuje kao tržište Kantona Sarajevo iz razloga jer je privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o Sarajevo registrovan kao kantonalno javno komunalno preduzeće u Kantonu Sarajevo.

Slijedom čega se kao relevantno tržište predmetnog postupka određuje **tržište usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovina plinom distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo.**

Podnosilac Zahtjeva se pored ostalog bavi i proizvodnjom i distribucijom toplote krajnjim korisnicima/potrošačima u Kantonu Sarajevo. Prema navodima Podnosioca zahtjeva negativni efekti diskriminativnog postupanja "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade se ogledaju na tržištu proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima/potrošačima.

Zbog čega se u predmetnom postupku pored naprijed utvrđenog relevantnog tržišta, određuje i **tržište usluge proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima u Kantonu Sarajevo.**

6. Zaključak o produženju roka za donošenje konačnog rješenja

Zbog kompleksnosti predmetnog postupka i utvrđivanja činjeničnog stanja i ocjene dokaza, Konkurencijsko vijeće BiH je ocijenilo da neće biti u mogućnosti donijeti konačno rješenje u roku od 4 mjeseca, odnosno 6 mjeseci od dana donošenja Zaključka o pokretanju postupka, kako je propisano članom 41. stav (1) pod a) i c) Zakona.

Konkurencijsko vijeće BiH je, uzevši u obzir naprijed navedeno, dana 15.11.2023. godine donijelo Zaključak o

produženju roka za donošenje konačnog rješenja broj UP 06-26-2-005-35/23, kojim rok za donošenje konačnog rješenja produžava za dodatna 3 (tri) mjeseca u postupku koji se vodi pred Konkurencijskim vijećem BiH po Zaključku o pokretanju postupka broj UP 06-26-2-005-6/23 od 10.08.2023. godine, a po zahtjevu Podnosioca zahtjeva, protiv privrednih subjekata "Sarajevogas", Ministarstva i Vlade, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačke a), b) i d) i protiv privrednog subjekta "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji.

7. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Tokom postupka Konkurencijsko vijeće BiH je cijenilo navode, dokaze i materijalnu dokumentaciju, te sumnje da je postupanjem KJKP "Sarajevogas" d.o.o, Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, počinjen zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tačke a), b) i d) Zakona. Nakon sagleđavanja svih relevantnih činjenica i dokaza stranaka u postupku, pojedinačno i zajedno, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo:

Članom 2. Zakona o konkurenciji, definisano je da se Zakon primjenjuje na sva pravna i fizička lica koja se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga učestvuju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprečavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i to na: privredna društva, preduzeća i preduzetnike i njihova udruženja bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, zatim na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utiču na tržište.

Članom 4. stav (1) Zakona je utvrđeno, da su zabranjeni sporazumi ili ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu, a koji se odnose na: a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih usluga; b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja; c) primjena različitih uslova za identične transakcije sa drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.

Zakonom o komunalnim djelatnostima su definisane komunalne djelatnosti, što obuhvata pružanje komunalnih usluga od interesa za fizička i pravna lica, te finansiranje građenja i održavanja objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sistema na području Kantona Sarajevo, Grada i općina na području Kantona Sarajevo (član 2. Zakona o komunalnim djelatnostima), a koje se dijele na Komunalne djelatnosti individualne, i Komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje. Komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje su snabdjevanje prirodnim gasom i snabdjevanje toplotnom energijom.

Prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, komunalne djelatnosti su od javnog interesa, što podrazumjeva da putem javnih službi, zadovoljavaju potrebe urbanog civilizacijskog društva koje su nezamjenjiv uslov života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na području Kantona.

Prema stavu 3. člana 5. Zakona o kumunalnih djelatnosti "Pod pojmom javne službe u komunalnim djelatnostima podrazumjevaju se komunalne djelatnosti koje kao opšte korisne djelatnosti, predstavljaju sistemsku cjelinu organizovanja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organizovanih samostalnih organizacija koje su

prihvaćene, podržavane i kontrolisane od strane državne zajednice.

Član 10 Zakona o komunalnoj djelatnosti je propisao:

- "(1) Kanton, Grad i općine, u skladu sa utvrđenim nadležnostima u čl. 7., 8., i 9. ovog zakona, obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem:
- Javnog preduzeća komunalne djelatnosti
 - Privrednog društva
- (2) Kanton, Grad i općina mogu međusobno povjeriti obavljanje komunalne djelatnosti iz svojih nadležnosti davaocima komunalnih usluga iz stava (1) ovog člana, koje formirala druga jedinica lokalne samouprave u okviru Kantona ili Kantona."

Članom 11. Zakona o komunalnim djelatnostima, propisano je da jednu komunalnu djelatnost, ako za to postoje tehnološki i ekonomski uslovi, istovremeno može obavljati više subjekata koji djeluju posredstvom različitih statusnih i ugovornih oblika, uz saglasnost Kantona, odnosno Grada, odnosno općina u okviru utvrđenih nadležnosti u čl. 7., 8. i 9. ovog zakona i koordinaciju ministarstva nadležnog za komunalne djelatnosti Kantona, odnosno gradskih i općinskih službi za komunalne djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Odredbom člana 13. Zakona o komunalnim djelatnostima propisani su uslovi koje davaoci komunalnih usluga iz člana 10. Zakona, moraju ispuniti, da bi na osnovu dokaza o ispunjavanju uslova, nadležni organ za komunalne poslove izdao uvjerenje.

Obzirom da je članom 4. stav (20) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano, da će se podzakonskim aktima bliže regulisati obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti, Vlada Kantona Sarajevo je donijela Uredbu o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i istom je definisano da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetska subjekt registrovan za obavljanje ove djelatnosti, a davalac usluge može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije, samo na osnovu uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti.

Član 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije propisuje:

- " Proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetska subjekt registrovan za obavljanje ove djelatnosti
- Davalac usluge može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije, samo na osnovu uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje ove djelatnosti.
- Uvjerenje iz stava (2) ovog člana izdaje Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo
- Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije donosi Ministarstvo.
- Uvjerenje iz stava (2) ovog člana izdaje se za period, koji zavosno od tehničkih uslova, vrste i kapaciteta energetske djelatnosti propiše Ministarstvo.
- Oblik, sadržaj i način vođenja registra uvjerenja, propisuje Ministar komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo"

U skladu sa naprijed svim navedenim nesporna je činjenica, da je Ministarstvo na osnovu Zakona o komunalnim djelatnostima i Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije ovlašten organ da urediti pitanje obavljanja komunalne djelatnosti, odnosno uslove za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, te da je u obavezi postupati na način da osigura svrhu i cilj propisa kojima se uređuje komunalna djelatnost, na način da ne diskriminira privredne subjekte, kao i krajnje korisnike.

Privredni subjekt Ministarstvo ima zakonsko ovlaštenje da donose podzakonske akte, konkretno Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, kako

bi privredni subjekti imali mogućnost apliciranja za dobijanje Uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje energetske djelatnosti iz člana 13. Zakona, što Ministarstvo do dana donošenja predmetnog rješenja nije učinilo. Sa ciljem provjere da li je u međuvremenu donesen predmetni Pravilnik, Konkurencijsko vijeće BiH se dana 23.02.2024. godine aktom broj UP 06-26-2-005-63/23, obratilo Ministarstvu, na koji do dana donošenja ovog rješenja nismo dobili odgovor.

Cijeneći sve navedeno, Vijeće je utvrdilo da je Ministarstvo kao privredni subjekt u smislu člana 2. Zakona svojim posrednim ili neposrednim djelovanjem uticalo na tržište, na način da je propustilo da donese Pravilnik i na taj način spriječilo i ograničilo konkurenciju u oblasti komunalne djelatnosti na području Kantona Sarajevo, ograničavanjem i kontrolom tržišta u smislu člana 4. stav (1) tačke b) i d) Zakona.

Tokom takmičenja za određeno tržište, moraju postojati pravila, odnosno regulacija tržišta, te regulatori tržišnih odnosa. Regulaciju tržišta vrše državni zakonodavni organi - zakonima, državni izvršni organi svojim podzakonskim aktima, upravni organi pojedinačnim aktima, ali i posebno kroz pojedinačne postupke i odluke.

Mnoge zemlje svjesne činjenice da javni sektor ne može zadovoljiti rastuću potražnju kvaliteta pružanja usluge, te infrastrukturom za obavljanje komunalnih djelatnosti, nastoje stvoriti uslove za ulazak privatnog sektora u djelatnostima gdje se javni sektor pokazuje neuspješnim, što je očito bila intencija zakonodavca, obzirom da je ponuđenim zakonskim rješenjima u članom 11. Zakona o komunalnim djelatnostima propisao da "jednu komunalnu djelatnost, ako za to postoje tehnološki i ekonomski uslovi, istovremeno može obavljati više subjekata koji djeluju posredstvom različitih statusnih i ugovornih oblika, uz saglasnost Kantona, odnosno Grada, odnosno općina u okviru utvrđenih nadležnosti u čl. 7., 8. i 9. ovog zakona i koordinaciju ministarstva nadležnog za komunalne djelatnosti Kantona, odnosno gradskih i općinskih službi za komunalne djelatnosti, u skladu sa Zakonom.

Konkurencijsko vijeće na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i ocjene dokaza nije utvrdilo da je Ministarstvo prekršilo odredbe člana 4. stav 1) tačka a) Zakona na koje je Podnosilac zahtjeva ukazivao, te je u tom dijelu Zahtjev odbijen kao neosnovan.

Sljedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tačkama 1., 2. i 4. dispozitiva ovog Rješenja.

Postupanje Vlade koje se odnosi na određivanje i usvajanje cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, također se ne može posmatrati kao posredno ili neposredno učestvovanje ili uticanje na tržište. Naime, član 22. Zakona o komunalnoj djelatnosti je propisao da cijenu komunalne usluge predlaže davalac komunalne usluge, na temelju detaljnije kalkulacije, a da validnost kalkulacije i konačnog prijedloga visine cijene komunalne usluge utvrđuje neovisno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno opštine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno skupštinsko vijeće, u skladu sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona. Vlada kao izvršna vlast, prilikom određivanja i usvajanja cijene komunalnih usluga u Kantonu Sarajevo, provodi akte javne vlasti, te se zbog obavljanja navedene nadležnosti ne može posmatrati kao privredni subjekat sa aspekta prava konkurencije u smislu odredbi član 2. stav 1) tačka b) Zakona o konkurenciji, što posljedično znači da se navedno postupanje ne može ni posmatrati kao zabranjeno konkurencijsko djelovanje.

Sljedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 5. dispozitiva ovog Rješenja.

Konkurencijsko vijeće je cijeno navode, dokaze i materijalnu dokumentaciju, na osnovu kojih se sumnja da

privredni subjekat KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo zloupotrebljava svoju dominantnu poziciju na tržištu usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovine plinovitim gorivima distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo u smislu odredbi člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona i utvrdilo sljedeće:

Članom 10. Zakona o konkurenciji je propisano da je zabranjena svaka zloupotreba dominantnog položaja jednog ili više privrednih subjekata na relevantnom tržištu koja se posebno odnosi na :

- direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodanih cijena ili drugih trgovačkih uslova kojima se ograničava konkurencija;
- ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača;
- primjena različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj.

Podnosilac zahtjeva je u zahtjevu za pokretanje postupka iznio sumnju da privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o. zloupotrebljava vladajući položaj na tržištu prodaje i distribucije prirodnog gasa u smislu odredbi člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, kroz primjenu različitih cijena gasa iz Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. i kroz primjenu različitih kriterija prilikom svrstavanja kupaca prirodnog gasa koji ovaj energent koriste za proizvodnju toplote i distribuciju krajnjim korisnicima potrošačima/stanarima.

Konkurencijsko vijeće je u ocjeni dominantnog položaja privrednog subjekta "Sarajevogas" d.o.o. uzelo u obzir član 9. stav (2) Zakona, kojim je utvrđeno da privredni subjekat može imati dominantan položaj na tržištu roba ili usluga ako na relevantnom tržištu Bosne i Hercegovine ima učešće veće od 40,0%, i član 4. stav (1) Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja, kojim se propisuje da dominantan položaj u pravilu nije zabranjen, ako privredni subjekt svojim postupanjem i djelovanjem ne sprečava, ograničava ili narušava tržišnu konkurenciju.

Prema Aktuelnom izvodu iz sudskog registra, kantonalno javno komunalno preduzeće "Sarajevogas" d.o.o. je registrovano za djelatnosti distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovina plinom distribucijskom mrežom. Privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o. je osnovan od strane Kantona Sarajevo da obavlja navedenu komunalnu djelatnost, odnosno "Sarajevogas" d.o.o. jedini privredni subjekat koji se bavi navedenom djelatnošću u Kantonu Sarajevo i ima 100% tržišnog učešća na tržištu usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovine plinovitim gorivima distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo. Konkurencijsko vijeće BiH je zbog svega navedenog utvrdilo da privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o. ima dominantnu poziciju na tržištu usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovine plinovitim gorivima distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo.

U toku postupka utvrđeno je da su Tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od strane Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o., Odlukom broj 010101-02- 2186/15 od 07.10.2015. godine na osnovu člana 10. Uredbe o snabdijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo i člana 29. Statuta "Sarajevogas" d.o.o., imaju ukupno šest kategorija i to: Domaćinstva, Mala privreda, Velika privreda, KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo, Poseban kupac ("Sarajevo-gas" a.d. Istočno Sarajevo) i "CNG" punionice.

Cijena gasa za sve naprijed navedene Tarifne kategorije je propisana Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. koju je donijela Vlade Kantona Sarajevo.

Konkurencijsko vijeće, analizom dostavljenih dokaza u toku postupka, nije utvrdilo da privredni subjekat "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, zloupotrebljava svoju dominantnu poziciju na tržištu u smislu odredbi član 10. stav 2) tačke a), b) i c). Naime, Podnosilac zahtjeva obavlja djelatnost proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima/potrošačima, kao djelatnost pod tržišnim uslovima, dok su "Toplane-Sarajevo" d.o.o Sarajevo komunalno preduzeće za pružanje komunalne djelatnosti proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima /potrošačima u Kantonu Sarajevo, zbog čega ova dva privredna subjekat nisu konkurenti na tržištu i posledično ne mogu ni biti dovedeni u neravnopravan položaj.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 6. dispozitiva ovog Rješenja.

8. Novčana kazna

U smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% (deset) vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se privredni subjekat, ako sklopi zabranjeni sporazum ili na koji drugi način učestvuje u sporazumu kojim je narušena, ograničena ili spriječena tržišna konkurencija u smislu člana 4. Zakona.

Konkurencijsko vijeće BiH je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te dužinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu člana 52. Zakona o konkurenciji.

Prema navedenom, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je počinilo zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tačka b) i d) Zakona o konkurenciji, zbog čega mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 15.000,00KM (slovima: petnaest hiljada i 00/100 KM), što predstavlja 0,02331026% budžeta Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo za 2022. godinu, koji je iznosio 64.349.344,00 KM ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 05/22).

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku, ista će se naplatiti prisilnim putem, u smislu člana 47. Zakona, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog je odlučeno kao u tački 3. dispozitiva Rješenja.

9. Administrativna taksa

Podnosilac zahtjeva na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. Tarifi broj 107. stav (1) tačke f) i g) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) je dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 3.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Ovo Rješenje je konačno i protiv istog nije dozvoljena žalba. Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno, objave ovog Rješenja.

Broj UP 06-26-2-005-64/23

07. marta 2024. godine
Sarajevo

Predsjednica
Adisa Begić, s. r.

Na temelju članka 25. stavak (1) tačka e), članka 42. stavak (1) tačke a) i c), a u svezi sa člankom 4. stavak (1) tačke a), b) i d), člankom 10. stavak (2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji

("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i člankom 105. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka gospodarskog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, zastupan po odvjetniku Seadu Miljkoviću, protiv gospodarskih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) točke a), b) i d) i protiv gospodarskog subjekta Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o., radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) točke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 4.sjednici održanoj dana 07.03.2024. godine donijelo je

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo učinilo povredu iz članka 4. stavak 1) točka b) i d) Zakona o konkurenciji, na način da je propustilo da donese Pravilnika o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije.
2. Nalaže se Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, da odmah, a najkasnije u roku od 90 dana od dana prijema ovog rješenja, postupi sukladno sa Uredbom o opskrbi prirodnog gasa Kantona Sarajevo, donese Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, te tako omogućiti apliciranje za uvjerenje o ispuvanjanju uslova za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije. Dokaz o postupanju po naloženom, dostaviti Konkurencijskom vijeću odmah nakon usvajanja predmetnog Pravilnika.
3. Izriče se novčana kazna Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, zbog kršenja odredbi članka 4. stavak 1. točke b) i d) Zakona o konkurenciji, utvrđenog u točki 1. ovog rješenja, u visini od 15.000,00 KM (petnaest tisuća), u smislu članka 48. stavak 1. točka a) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 dana od dana primitka ovog rješenja.
4. Odbija se Zahtjev gospodarskog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, protiv Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) točke a) Zakona o konkurenciji, kao neutemeljen.
5. Odbija se Zahtjev gospodarskog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, protiv gospodarskog subjekta Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) točke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, kao neutemeljen.
6. Obvezuje se gospodarski subjekt UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, da plati administrativnu pristojbu na Rješenje u ukupnom iznosu od 3.000,00 KM, u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
7. Ovo rješenje je konačno i bit će objavljeno u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće BiH je dana 13.02.2023. godine pod brojem UP 06-26-2-005-1/23 zaprimilo Zahtjev za pokretanje

postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) podnesen od gospodarskog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, ul. Marka Marulića br. 2., Sarajevo, 71000 Sarajevo, zastupan po odvjetniku Seadu Miljkoviću, ul.Vrazova 8, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva), protiv gospodarskih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, ul.Trg Fadile Odžaković Žute broj 4, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: "Sarajevogas" d.o.o.), Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) i Vlade Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Vlada), radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) točke a), b) i d) i protiv gospodarskog subjekta Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) točke a), b) i c) Zakona o konkurenciji.

Analizom dostavljenog Zahtjeva i dokumentacije, Konkurencijsko vijeće BiH je utvrdilo da nije uplaćena administrativna pristojba za dio zahtjeva koji se odnosi na utvrđivanje zlouporabe vladajućeg položaja, te je dana 27.02.2023. godine pod brojem UP 06-26-2-005-2/23 uputio zahtjev za uplatu administrativne pristojbe na zahtjev za pokretanje postupka.

Podnositelj zahtjeva je dana 14.03.2023. godine (podnesak zaprimljen pod brojem UP 06-26-2-005-2/23), dostavio dokaz o uplati administrativne pristojbe.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 10.08.2023. godine (akt broj UP 06-26-2-005-4/23) Podnositelju zahtjeva izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu članka 28. stavak (3) Zakona o konkurenciji.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su gospodarski subjekti UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, ul. Marka Marulića br. 2., Sarajevo, 71000 Sarajevo, KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, ul. Trg Fadile Odžaković Žute broj 4, 71000 Sarajevo, Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo i Vlada Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo.

1.1. Gospodarski subjekt UNIPROMET d.o.o. (Podnositelj zahtjeva)

Gospodarski subjekt "UNIPROMET" društvo sa ograničenom odgovornošću za poslovanje nekretninama Sarajevo, skraćena oznaka firme "UNIPROMET" d.o.o Sarajevo, ul. Marka Marulića br. 2 Sarajevo, upisan je u sudski registar kod Općinskog suda u Sarajevu, pod matičnim brojem subjekta upisa: 65-01-0878-12 (stari broj 1-1735) osnivači subjekta upisa i vlasnici kapitala su fizičke osobe (...) *¹.

1.2. Gospodarski subjekt KJKP "Sarajevogas" d.o.o" d.o.o. Sarajevo

Gospodarski subjekt Kantonalno javno komunalno preduzeće za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. je pravni sljednik Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za transport i distribuciju gasa "Sarajevo-gas" Sarajevo, koje je registrirano pri Općinskom sudu u Sarajevu pod brojem MBS: 65-01-0319-12, osnivač subjekta upisa i vlasnik 100% udjela u kapitalu je Kanton Sarajevo.

¹ (...) *- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Prema Statutu "Sarajevogas" d.o.o., poslovni subjekt predstavlja pravnu osobu koja samostalno obavlja djelatnost od općeg interesa, u statusu javnog komunalnog poduzeća kao društva sa ograničenom odgovornošću. Pretežita djelatnost ovog subjekta je proizvodnja gasa, distribucija gasovitih goriva distribucijskom mrežom; Postavljanje instalacija za vodu, gas, grijanje, ventilaciju i hlađenje; izgradnja objekata niskogradnje; održavanje objekata visokogradnje, niskogradnje i njihovih dijelova;

1.3. Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo

Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je organ uprave koji vrši upravne i stručne poslove utvrđene ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti komunalnih djelatnosti, komunalnog gospodarstva i infrastrukture, te oblasti prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, utvrđivanja stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje, obnove i rekonstrukcije stambenih objekata;

1.4. Vlada Kantona Sarajevo

Vlada Kantona Sarajevo predstavlja izvršnu vlast Kantona Sarajevo koju čine premijer i 12 ministara.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće BiH je tijekom postupka primjenivalo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te odredbe Zakona o upravnom postupku, u smislu odredbi članka 26. Zakona.

Također, tijekom provođenja predmetnog postupka, Konkurencijsko vijeće BiH je uzelo u obzir: Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službeni glasnik Kantona Sarajevo", broj 14/16,43/16,10/17- ispr., 19/17,20/18 i 22/19), Uredbu o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 22/16 i 4/23).

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

Kao razloge za podnošenje zahtjeva, Podnositelj zahtjeva u bitnom navodi slijedeće:

- Podnositelj zahtjeva ovim putem Konkurencijskom vijeću podnosi Zahtjev za pokretanje postupka protiv "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade, a u svezi sa postupanjem "Sarajevogas" d.o.o. koji sudjelovanjem u zabranjenom sporazumu sa Ministarstvom i Vladom u smislu članka 4. stavak 1. točka a), b) i d) Zakona o konkurenciji BiH (u nastavku: Zakon o konkurenciji), zlorabljuje svoj vladajući položaj u smislu odredbi članka 10. Zakona o konkurenciji, a posebno stavak 2. točka a), b) i c) navedenog članka.
- Sudjelovanje u zabranjenom sporazumu Ministarstva, Vlade i "Sarajevogas" d.o.o. se prije svega ogleda u činjenici, da Ministarstvo koje nije ispoštovalo obvezu definiranu Uredbom o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i do danas nije donijelo Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, a na temelju kojeg bi Podnositelj Zahtjeva mogao aplicirati za izdavanje uvjerenja, koje je potrebno kako bi bio svrstan u istu kategoriju kupaca prirodnog gasa kao i KJKP "Toplane Sarajevo" d.o.o. Sarajevo (u nastavku: "Toplane Sarajevo"). Potom, zabranjeni sporazum se ogleda i kroz postupanje Vlade, koja određuje i usvaja cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene

distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Vlada kao organ koji svojim zakonodavnim djelovanjem utječe na tržišnu konkurenciju, ovakvim prešutnim sporazumom prije svega sa "Sarajevogas" d.o.o. i sa Ministarstvom, Podnositelju zahtjeva onemogućava da pod istim uvjetima kao i Toplane Sarajevo kupuje prirodni gas i konkuriše na mjerodavnom tržištu, već je prinuđen da godinama posluje sa gubitkom kako u suštini građani/stanari ne bi plaćali veću cijenu grijanja. Sve navedeno je omogućilo društvu "Sarajevogas" d.o.o da u suštini svoj vladajući položaj na mjerodavnom tržištu zlorabljuje uz prećutno odobrenje druga dva navedena subjekta čije (ne)djelovanje i (ne)činjenje značajno utječe na stanje na mjerodavnom tržištu.

- Konkretno, Podnositelj zahtjeva smatra da je sudjelovanjem u zabranjenom sporazumu "Sarajevogas" d.o.o. omogućena zlorababa svog vladajućeg položaja na tržištu prodaje i distribucije prirodnog gasa primjenom različitih cijena gasa iz Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo br. 42/15 i 7/21 (u nastavku: "Odluka o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa"). Zlorababa vladajućeg položaja se ogleda kroz primjenu različitih kriterija prilikom svrstavanja kupaca prirodnog gasa koji ovaj energent koriste za proizvodnju toplote i distribuciju krajnjim korisnicima (potrošačima/stanarima). Podnositelj zahtjeva je u odnosu na "Toplane Sarajevo", a koje se bave proizvodnjom i distribucijom toplotne energije u iste svrhe kao i Podnositelj zahtjeva svrstan u kategoriju "Velike privrede", te mu je Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa, nametnuta obveza plaćanja cijene distribucije prirodnog gasa po znatnoj većoj cijeni u odnosu na Toplane Sarajevo, iako Podnositelj zahtjeva prirodni gas kao i Toplane Sarajevo isključivo i jedino koristi za proizvodnju i distribuciju toplotne energije, odnosno grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama. "Sarajevogas" d.o.o. kao distributer prirodnog gasa na području Kantona Sarajevo uspostavlja tarifni sustav kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Tarifna kategorija se definira tarifnim sustavom koji priprema i predlaže distributer "Sarajevogas" d.o.o. a usvaja Vlada. Na taj način, postupanjem "Sarajevogas" d.o.o. uz suglasnost Vlade na predloženi tarifni sustav, Podnositelj zahtjeva je prinuđen (implementirajući tarifni sustav koji primjenjuju Toplane Sarajevo d.o.o.), da posluje sa gubitkom kako stanarima, kao krajnjim korisnicima/potrošačima toplotne energije, ne bi povećavao cijenu grijanja i na taj način ih doveo u nepovoljniji položaj u odnosu na korisnike/potrošače Toplane Sarajevo, čime je u suštini Podnositelj zahtjeva predmet zlorababe vladajućeg položaja i cjenovne diskriminacije jer za istu robu i uslugu plaća različitu cijenu od svojih stvarnih konkurenata.
- Podnositelj zahtjeva je "UNIPROMET" društvo sa ograničenom odgovornošću za poslovanje nekretninama Sarajevo, koje je pravni sljednik društva "NEKRETNINE MILJACKA" dioničko društvo za poslovanje nekretninama (u nastavku: "Nekretnine Miljacka"). Naime, društvo Nekretnine Miljacka se na temelju Ugovora o pripajanju broj 546/22 od 27.06.2022. godine pripojilo društvu Unipromet što je upisano Rješenjem o izmjenama podataka Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-Reg-22-003390 od 09.11.2022. godine. Unipromet je društvo koje je utemeljeno i registrirano pri Registru gospodarskih društava Općinskog suda u Sarajevu pod brojem registracije MBS: 65-01-0878-12 (stari broj 1-1735), a koji pored registrirane djelatnosti

prodaje i prometa nekretnina, ima registrirane djelatnosti proizvodnje i opskrbe parom i klimatizacija (35.30), te uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacije i plina i instalacija za grijanje i klimatizaciju (43.22). Zastupa ga direktor Pilav Muhamed, a u svrhu konkretnog postupka, Podnositelj zahtjeva je sukladno sa punomoći izdatom od strane Podnosioca zahtjeva od dana 23.01.2023. godine ovlastio odvjetnika Seada Miljkovića za podnošenje ovog zahtjeva i vođenje predmetnog postupka pred Konkurencijskim vijećem (punomoć se nalazi u Prilogu ovog Zahtjeva).

- Subjekti protiv kojih Podnositelj podnosi ovaj Zahtjev su: "Sarajevogas" d.o.o. pravni sljednik Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za transport i distribuciju gasa "Sarajevo-gas" Sarajevo, utemeljeno od strane Kantona Sarajevo. Prema Statutu predstavlja pravnu osobu koja samostalno obavlja djelatnost od općeg interesa, u statusu javnog komunalnog poduzeća kao društva sa ograničenom odgovornošću. Pretežna djelatnost ovog subjekta je proizvodnja gasa, distribucija gasovitih goriva distribucijskom mrežom; Postavljanje instalacija za vodu, gas, grijanje, ventilaciju i hlađenje; izgradnja objekata niskogradnje; održavanje objekata visokogradnje, niskogradnje i njihovih dijelova
- Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je državni organ koji vrši upravne i stručne poslove utvrđene ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti komunalnih djelatnosti, komunalne privrede i infrastrukture, te oblasti prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, utvrđivanja stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje, obnove i rekonstrukcije stambenih objekata; i
- Vlada Kantona Sarajevo predstavlja izvršnu vlast Kantona Sarajevo koju čine premijer i 12 ministara. Vlada na temelju Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo ima zakonodavnu moć koja se ogleda u nadležnosti za određivanje i usvajanje cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo

Mjerodavno tržište

- Uzimajući u obzir zakonodavni okvir u BiH, naročito citirane odredbe mjerodavnih zakona u poglavlju III Zahtjeva i Odluke o mjerodavnom tržištu, Podnositelj zahtjeva predlaže da se u konkretnom slučaju mjerodavno tržište proizvoda odredi tržište distribucije gasa koji se koriste za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima (potrošačima).
- Podnositelj zahtjeva alternativno kao mjerodavno tržište proizvoda ili usluga određuje tržište prodaje prirodnog gasa kategoriji kupaca navedenoj u Odluci o cijenama distribucije prirodnog gasa, a koji isti koriste za proizvodnju i prodaju toplotne energije krajnjim korisnicima/potrošačima. Navedeno tržište je također značajno, jer se na njemu ogledaju negativni učinci diskriminatorskog postupanja "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade.
- S obzirom da "Sarajevogas" d.o.o. djeluje na teritoriju Kantona Sarajevo, Ministarstvo je nadležno za donošenje propisa za teritorij Kantona Sarajevo, a Vlada za određivanje i usvajanje cijena distribucije prirodnog gasa, Podnositelj zahtjeva predlaže da se sukladno sa člankom 5. Odluke o mjerodavnom tržištu, kao zemljopisno tržište odredi tržište Kantona Sarajevo.

Opis činjeničnog stanja

- Člankom 4. stavkom 1), točkama a) i d) je propisano da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na izravno ili neizravno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uvjeta, i primjenu različitih uvjeta za identične transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.
- Imajući u vidu da je člankom 10. Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo, propisano da distributer (u ovom slučaju "Sarajevogas" d.o.o) je obavezan uspostaviti tarifni sustav, kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Stavkom 2. istog članka je definirano da se tarifne kategorije definiraju tarifnim sustavom, koji priprema i predlaže "Sarajevogas" d.o.o, a usvaja Vlada i objavljuje u službenim novinama.
- Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo člankom 10. Propisuje, da je distributer, u ovom slučaju "Sarajevogas" d.o.o., obavezan uspostaviti tarifni sustav, kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Nadalje, istim člankom je propisano da se tarifne kategorije definiraju tarifnim sustavom, koji priprema i predlaže distributer ("Sarajevogas" d.o.o), a usvaja Vlada i objavljuje u službenim novinama.
- "Sarajevogas" d.o.o. određuje cijene i kategorije kupaca prirodnog gasa na temelju toga u koju kategoriju subjekt spada i da li je ovlašten za obavljanje komunalnih djelatnosti sukladno sa Zakonom o komunalnim djelatnostima uzimajući u obzir svrhu za koju će gas biti korišten.
- Uredba o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije člankom 4. propisuje da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetski subjekt registriran za obavljanje ove djelatnosti (davatelj usluge). Davatelj usluge može obavljati energetsku djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na temelju uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ove djelatnosti. Uvjerenje za obavljanje navedene djelatnosti izdaje Ministarstvo. Ministarstvo donosi Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije na temelju kojeg izdaje prethodno navedeno uvjerenje.
- Dakle, da bi gospodarski subjekt bio svrstan u kategoriju Toplane-Sarajevo, mora pribaviti uvjerenje od Ministarstva o ispunjavanju uvjeta za proizvodnju i isporuku toplotne energije. Kao što je ranije navedeno, predmetno uvjerenje se izdaje na temelju Pravilnika o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, koji nadležno Ministarstvo nikada nije usvojilo. Samim tim, kako nije ispoštovana navedena obveza od strane Ministarstva, Podnositelj zahtjeva je onemogućen da aplicira za izdavanje uvjerenja.
- Ovakvim postupanjem Vlada, Ministarstvo i "Sarajevogas" d.o.o. postupaju suprotno navedenim odredbama članka 4. Zakona, te su ovakvim prešutnim djelovanjem stvorili uvjete na tržištu u kojima "Sarajevogas" d.o.o. prirodni gas koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim potrošačima prodaje po različitim cijenama Toplanama i

Podnositelju zahtjeva, stavljajući tako Toplane Sarajevo u povoljniji položaj u odnosu na konkurente, uključujući i Podnositelja zahtjeva. "Sarajevogas" d.o.o. Podnositelja zahtjeva Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa Kantona Sarajevo svrstava u kategoriju "Velike privrede" i cijenu za prirodni gas naplaćuje u iznosu od 1,460 KM/Sm³, dok Toplane isti energent za proizvodnju toplote, a koji koriste za iste svrhe kao i Podnositelj zahtjeva, plaćaju po cijeni od 1,261 KM/Sm³. Ovakvo postupanje Ministarstva i "Sarajevogas" d.o.o. je dodatno omogućeno i odobreno od strane Vlade, koja odobri i usvoji cijene distribucije prirodnog gasa stvarajući na taj način diskriminaciju i nelojalnu konkurenciju na tržištu.

- U svrhu rješavanja problema koji je nastao na mjerodavnom tržištu, Podnositelj zahtjeva se u nekoliko navrata obraćao nadležnim institucijama sa zahtjevom za ispravno postupanje. Prije svega Podnositelj zahtjeva se dana 07.07.2022. godine obratio "Sarajevogas" d.o.o. sa Zahtjevom za pravilnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa (Prilog - Dokaz broj 1 - Zahtjev za pravilnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa broj 213/22 od 07.07.2022. godine). Na temelju ovog zahtjeva "Sarajevogas" d.o.o. je iz nepoznatog razloga, djelujući izvan svojih ovlasti rješavajući po zahtjevu donijelo Rješenje broj 0101-03-2407/22 od dana 26.08.2022. g. (Prilog - Dokaz broj 2). Predmetnim rješenjem "Sarajevogas" d.o.o. je odbio zahtjev Podnositelja zahtjeva (odnosno njegovog pravnog prednika) i onemogućio primjenu iste tarife kao i za distribuciju prirodnog gasa Toplanama Sarajevo i domaćinstvima, obrazlažući da se radi o komunalnom, odnosno neprofitnom djelatnosti organiziranoj u službi građana. Nadalje, u obrazloženju predmetnog rješenja je navedeno da se Podnositelj zahtjeva prema tarifnom sustavu usvojenom od Vlade tretira kao industrijski potrošač/gospodarsko društvo, iako je potpuno jasno da Podnositelj zahtjeva nije industrijski potrošač i da prirodni gas isključivo koristi za proizvodnju toplotne energije za domaćinstva. "Sarajevogas" d.o.o. je u navedenom rješenju naveo, da Podnositelj zahtjeva može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na temelju uvjerenja izdanog od strane Ministarstva. Konačno, "Sarajevogas" d.o.o. u Rješenju navodi da se tarifa koja važi za Toplane Sarajevo, na Podnositelja zahtjeva ne bih mogla primijeniti čak i ukoliko dobije predmetno uvjerenje od Ministarstva jer je Odlukom Vlade utvrđeno da jedino Toplane Sarajevo mogu biti u navedenoj tarifnoj kategoriji kupaca?
- Nakon navedenog, Podnositelj zahtjeva se obratio i Ministarstvu sa dopisom od 298/22 od 14.09.2022. godine (Prilog - Dokaz broj B - Zahtjev za pravičnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa). Na navedeni dopis Podnositelj zahtjeva nije dobio odgovor, pa se Podnositelj zahtjeva ponovo obratio Ministarstvu sa dopisom broj 357/22 od 04.11.2022. godine (Prilog- Dokaz broj 4 - Zahtjev za povratnu informaciju u vezi Zahtjeva za pravičnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa od 14.09.2022. godine broj 357/22 od 04.11.2022. godine). Na navedene dopise je odgovoreno dana 27.10.2022. godine (odgovor zaprimljen dana 09.11.2022.) (Prilog - Dokaz broj 15 - Dopis Ministarstva - Odgovor na zahtjev broj 05-11-35738/22 od 27.10.2022.god.) u kojem Ministarstvo apsurdno navodi da mu nije poznato da se Podnositelj zahtjeva obraćao u svezi dostavljanja dokaza o ispunjavanju uvjeta propisanih člankom 13. Zakona o komunalnim djelatnostima? Ovakav navod Ministarstva je prije svega netočan jer već duži niz godina se pokušava

riješiti ovaj problem. Čak da je ovaj navod i točan postavlja se pitanje koji bi pravni temelj bio za Podnositelja zahtjeva da se obrati Ministarstvu kada nikad to isto Ministarstvo nije usvojilo Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije? Da apsurd bude veći Ministarstvo u daljnjem tekstu navodi „da je u potpunosti posvećeno donošenju podzakonskih akata o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sustava zagrijavanja u najskorijem mogućem roku čime bi se u potpunosti regulirala ova komunalna djelatnost od općeg društvenog interesa u Kantonu Sarajevo. Osnovano je pitati zašto Ministarstvo i nakon više od 6 godina nije donijelo predmetni podzakonski akt iako je sukladno sa Uredbom o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije bilo dužno to uraditi?

- S druge strane nameće se pitanje kako i na temelju čega Toplane Sarajevo trenutno obavljaju predmetnu djelatnost i to u povlaštenom položaju u odnosu na druge konkurente? Pretpostavka Podnositelja zahtjeva je da su Toplane Sarajevo, sukladno sa ranije važećim Zakonom o komunalnim djelatnostima iz 2004. godine vjerojatno i imale uvjerenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ove djelatnosti koje je izdavao nadležni organ za komunalne poslove.
- Nadalje, i ranije važećom Uredbom o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/13) je također bila nametnuta obveza posjedovanja uvjerenja za obavljanje predmetne djelatnosti i to opet na temelju Pravilnika koji nikad nije donesen.
- Gore navedeno nameće određena pitanja, Da li je, kako i na temelju čega Toplanama Sarajevo izdano navedeno uvjerenje (s obzirom da Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije nikad nije usvojen)? Ako je izdano predmetno uvjerenje Toplanama Sarajevo na temelju ranijih propisa ili predmetne Uredbe (pa i bez usvajanja navedenog Pravilnika) koji mu je rok važenja bio i da li je isto još važeće? Sve ovo jasno ukazuje da su sudionici u zabranjenom sporazumu doveli Podnositelja zahtjeva (a u suštini i krajnje potrošače toplotne energije - domaćinstva) u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurente i korisnike toplotne energije kojima uslugu pružaju Toplane Sarajevo.
- Člankom 10. stavkom (1) je propisano da Kanton, Grad i općine obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti, između ostalog opskrbu toplotnom energijom putem centralnog grijanja, putem gospodarskog društva. Uredbom o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije člankom 4. stavkom 1. je propisano da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetska subjekt registriran za obavljanje navedene djelatnosti. Energetski subjekt može ovu djelatnost obavljati samo ukoliko pribavi uvjerenje o ispunjavanju uvjeta. Stavak 3) istog članka Uredbe propisuje da uvjerenje iz prethodnog članka izdaje Ministarstvo na temelju Pravilnika o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, koji donosi Ministarstvo.
- Uzimajući u obzir odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima, Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom, Uredbe o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, već navedeno i više nego očigledno je da "Sarajevogas" d.o.o. sudjelujući u zabranjenom sporazumu vrši i zlouporabu vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu tako što izravno nameće nelojalne prodajne cijene i trgovinske uvjete za prodaju prirodnog gasa po različitim cijenama Podnositelju zahtjeva

- i ostalim gospodarskim subjektima u odnosu na Toplane Sarajevo, a koji isti koriste u iste svrhe kao i Toplane Sarajevo, čime ograničava tržišnu konkurenciju sukladno sa člankom 10. stavak 2) točka a) Zakona o konkurenciji.
- Navedeno je zabranjeno i samim propisima koje u svom poslovanju dužan primjenjivati i "Sarajevogas" d.o.o. kao distributer prirodnog gasa, a što je konkretno utvrđeno i odredbama članka 8. Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom, i to: (1) Distributer je obavezan da omogući ravnopravan i nediskriminirajući pristup korištenju gasa iz distributivnog gasnog sustava Kantona Sarajevo svim zainteresiranim subjektima, a u okvirima tehničkih mogućnosti. Pored toga, kod određivanja kategorija kupaca u Odluci o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa, Vlada je usvajanjem Odluke o utvrđivanju cijene distribucije gasa omogućila "Sarajevogas" d.o.o. da primjenjuje različite uvjete za istu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime Podnositelja zahtjeva dovodi u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj sukladno sa člankom 10. stavkom 2), točkom c) Zakona o konkurenciji. Nadalje, Vlada kao posljednji i zakonodavni organ u ovoj oblasti potvrđuje diskriminatorno postupanje "Sarajevogas" d.o.o. prema Podnositelju zahtjeva i ostalim zainteresiranim subjektima, te na kraju samim krajnjim kupcima toplotne energije/domaćinstvima.
 - Podnositelj zahtjeva trpi ozbiljnu financijsku štetu koja se reflektira na nemogućnosti da omogući svojim kupcima/domaćinstvima kojima pruža navedenu usluge konkurentu cijenu grijanja.
 - Kao što je već ranije navedeno i objašnjeno u Zahtjevu, Podnositelju zahtjeva je potrebno uvjerenje o ispunjavanju uvjeta za proizvodnju i isporuku toplotne energije, da bi bio svrstan u istu tarifnu kategoriju, te kako bi plaćao prirodni gas po istoj cijeni kao i Toplane Sarajevo. Da bi Ministarstvo izdalo uvjerenje, Uredbom o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije je navedena obveza donošenja Pravilnika o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije.
 - Kako do danas Ministarstvo nije donijelo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, Podnositelj zahtjeva, te i drugi subjekti koji se bave ovom djelatnošću, diskriminirani su Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa koju je donijela Vlada, tako što bez prethodno navedenog uvjerenja od strane Ministarstva i izmjenom predmetne Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa od strane Vlade Kantona Sarajevo ne mogu biti svrstani u istu tarifnu kategoriju kao i Toplane.
 - Podnositelj zahtjeva, te ostali investitori za izgradnju stambeno-poslovnih kompleksa, su se počeli baviti ovom djelatnošću upravo iz razloga što Toplane Sarajevo nemaju izgrađenu infrastrukturu u većem dijelu grada gdje je otpočela stanogradnja. Toplane Sarajevo nisu infrastrukturu pratile ovaj razvitak, te su Podnositelj zahtjeva, kao i ostali gospodarski subjekti bili primorani da rješavaju pitanje grijanja izgradnjom vlastitih toplana ili kotlovnica. U tom kontekstu bitno je navesti da je Zakon o komunalnim djelatnostima člankom 1. točkom d) propisao, da Kanton obezbjeđuje opskrbu toplotnom energijom putem centralnog daljinskog sustava zagrijavanja. Nadalje, članak 8. Zakona o komunalnim djelatnostima propisuje, da Kanton može posebnim propisom povjeriti Gradu ili općinama u cijelosti ili djelimično obezbjeđivanje i obavljanje komunalnih djelatnosti. Kanton, Grad i općine, sukladno sa navedenom nadležnošću obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog poduzeća ili gospodarskog društva. Kanton Sarajevo je obavljanje navedene djelatnosti povjerio Toplanama Sarajevo. Toplane Sarajevo sa jedne strane svojim monopolom na navedenom tržištu i s druge strane svojom nemogućnošću da pruže svim građanima uslugu grijanja primorali Podnositelja zahtjeva i druge sudionike na tržištu da sami, i o svom trošku, razviju navedenu infrastrukturu, a onda su ih Vlada Kantona Sarajevo, Ministarstvo i "Sarajevogas" d.o.o nedonošenjem adekvatnih propisa (koje su sukladno sa važećim zakonima bili dužni donijeti) i diskriminirajućom primjenom "tarifnih makaza" doveli u nezavidan položaj. Za Podnositelja Zahtjeva postoje dvije opcije, jedna je da svojim korisnicima/domaćinstvima počne naplaćivati veću cijenu grijanja, a druga je da sam snosi trošak takvih nezakonitih i diskriminirajućih tarifnih makaza. Obje navedene opcije su štetne, ili za domaćinstva ili za Podnositelja zahtjeva koji za sada jedini trpi tu štetu.
 - Da bi u cijelosti shvatili na koji način zabranjeni sporazum utječe na subjekte koji djeluju na tržištu proizvodnje i isporuke toplotne energije u nastavku ćemo objasniti postupak usvajanja tarife grijanja za Toplane Sarajevo od strane Vlade, te dokazati da prethodno objašnjeno postupanje subjekata protiv kojih se podnosi ovaj Zahtjev stvara diskriminaciju na tržištu.
 - Toplane Sarajevo kao javno komunalno preduzeće koje vrši proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim potrošačima - građanima priprema tarifu grijanja za svaku sezonu. Toplane Sarajevo predmetnu tarifu grijanja pripremaju na temelju Tarifnog sustava i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije od 25.07.2016. godine (Prilog - Dokaz broj 14 - Tarifni sistem "Toplane - Sarajevo" sa Metodologije obračuna isporučene toplotne energije.) Nakon što Toplane Sarajevo pripreme tarifu tj. prijedlog visine cijene komunalne usluge, neovisno stručno tijelo Vlade sukladno sa člankom 22. stavak 5. Zakona o komunalnim djelatnostima utvrđuje validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalne usluge. Zatim, Vlada određuje i usvaja stvarnu cijenu komunalne usluge, što se u konkretnom slučaju ogleda kroz usvajanje Odluke o visini tarifnih stavova Toplane Sarajevo (Prilog - Dokaz broj 12 - Odluke o visini tarifnih stavova "Toplane -Sarajevo" d.o.o. Sarajevo).
 - Navedeni postupak usvajanja cijene komunalne usluge za isporuku toplotne energije nije sporan, međutim sporno je to što cijena po kojoj "Sarajevogas" d.o.o prodaje gas Toplanama Sarajevo koje potom isto koriste za proizvodnju isporuku i prodaju toplote krajnjim kupcima - građanima, omogućava Toplanama Sarajevo da posluju sa neto dobiti. Preciznije, različite cijene prirodnog gasa utvrđene Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa koje "Sarajevogas" d.o.o. primjenjuje na Toplane Sarajevo, i u konkretnom slučaju Podnositelja zahtjeva, stvaraju takve uvjete na tržištu u kojima se ostalim subjektima koji se bave istom djelatnošću, kao Toplane Sarajevo stvara značajna materijalna šteta.
 - Podnositelj zahtjeva kao društvo koje se bavi proizvodnjom i isporukom toplotne energije za zagrijavanje domaćinstava u Naselju "Miljacka" (njih 1.050) kod utvrđivanja cijene primjenjuje kao i Toplane identičnu: Odluku o visini tarifnih stavova Toplane Sarajevo (Prilog - Dokaz broj 12) usvojenu od strane Vlade; kao i Tarifni sistem "Toplane - Sarajevo" d.o.o. sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije (Prilog - Dokaz broj 14) usvojenu od strane Toplana Sarajevo, kako krajnje korisnike - domaćinstva ne bi doveo u neravnopravan položaj u odnosu na domaćinstva koja

koriste toplotnu energiju proizvedenu od strane Toplana Sarajevo.

- Činjenica je da komunalno javno preduzeće koje obavlja djelatnost od javnog interesa svake godine ostvari neto dobit, dok je Podnositelj zahtjeva primoran da posluje sa gubitkom. Toplance Sarajevo su u tijeku 2019. godine i 2020. godine ostvarile ukupnu neto dobit u iznosu od 9.030.589 KM dok je Podnositelj zahtjeva primjenjujući istu tarifu kao i Toplance poslova sa gubitkom od čak 78.530.36 KM. Postavlja se pitanje, gdje je ovdje ravnopravnost subjekata kada javno komunalno preduzeće koje obavlja djelatnosti od javnog interesa ostvaruje veliku finansijsku dobit koja je omogućena, kako je ranije objašnjeno, primjenom različitih uvjeta za istovrsne transakcije od strane "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade u odnosu na Podnositelja zahtjeva koji isključivo i jedino koristi prirodni gas za obavljanje identične djelatnosti, kao i Toplance Sarajevo, pri čemu Podnositelj zahtjeva posluje sa gubitkom!?
- Imajući u vidu sve navedeno, jasno se da zaključiti da se Podnositelj zahtjeva nalazi u neravnopravnom i nepovoljnom konkurentskom položaju u odnosu na Toplance Sarajevo, te da će korisnici njegovih usluga - domaćinstva, ukoliko Vijeće ne reaguje, biti izloženi riziku da plaćaju veću cijenu grijanja u odnosu na korisnike Toplana Sarajevo. Primjereno je postaviti pitanje: Zašto?

Zakonski okvir za podnošenje zahtjeva

- Sukladno članku 27. stavak 1. Zakona, Vijeće postupak pokreće po službenoj dužnosti ili na temelju zahtjeva stranke. Odredbama stavka 3. istog članka predviđeno je da zahtjev za pokretanje postupka pred Vijećem između ostalih, može podnijeti i svaka pravna osoba koja za to ima pravni ili ekonomski interes. Podnositelj zahtjeva, kao izravno oštećeni predmetnim postupanjem subjekata protiv kojih se pokreće postupak, nesumnjivo ima pravni interes da Vijeću podnese zahtjev za pokretanje predmetnog postupka.
- Sukladno članku 2. stavkom b. Zakona isti se primjenjuje na sve pravne i fizičke osobe koja se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine ili značajnijem dijelu tržišta bez obzira na pravni status, oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište subjekta, a koji također uključuje i organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utječu na tržište.
- U ovom dijelu skrećemo pažnju Vijeću, da je Podnositelj zahtjeva upoznat sa činjenicom da je još tijekom 2010. godine Vijeće odlučivalo po zahtjevu gospodarskog subjekta UNIS "ENERGETIKA" d.o.o. Sarajevo protiv "Sarajevogas" d.o.o. o utvrđivanju zlouporabe vladajućeg položaja od strane "Sarajevogas" d.o.o. iako je činjenična osnova donekle slična, smatramo da Rješenje u predmetu broj 01-03-26-040-42-11/09 iz 2010. godine nije mjerodavno za ovaj postupak iz više razloga.
- Prije svega, od donošenja pomenutog Rješenja od strane Vijeća je prošlo 13. godina, te je u tom razdoblju došlo do značajnih promjena na mjerodavnom tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i prodaju toplote krajnjim korisnicima, tj. kupcima.
- Prilikom odlučivanja u predmetu iz 2010. godine na snazi nije bila Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo koja je, kako je ranije objašnjeno, donesena 2016. godine. Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom pruža mogućnost i drugim gospodarskim subjektima da budu registrirani i obavljaju djelatnost proizvodnje i isporuke

toplotne energije u Kantonu Sarajevo na isti način kao i Toplance Sarajevo. Glavni faktor koji je utjecao na to je povećanje stanogradnje i činjenica da Toplance Sarajevo svojom infrastrukturom nisu pratili urbani razvoj grada.

- Konačno, za razliku od navedenog predmeta, ovaj Zahtjev se podnosi protiv tri različita subjekta i to primarno zbog njihovog udjela u zabranjenom sporazumu, a koji za posljedicu ima zlouporabu vladajućeg položaja čije učinke Podnositelj zahtjeva trpi.
- Prema tome, postoji potreba i nužnost da se regulativa i ponašanje sudionika na mjerodavnom tržištu prilagodi tržištu i njegovoj liberalizaciji koja svim potrošačima treba da osigura ravnopravan i nediskriminirajući položaj, a ne da ga se ne činjenjem odgovornih narušava, pogotovo uzimajući u obzir da se u konkretnom slučaju prirodni gas (čije su cijene u posljednje vrijeme značajno narasle) koristi isključivo za proizvodnju i isporuku toplote krajnjim potrošačima - domaćinstvima koji će u konačnici trpjeti stvarnu štetu (koju već dugo vrijeme trpi Podnositelj zahtjeva).
- Uvažavajući sve navedeno smatramo da odluka Vijeća u predmetu iz 2010. godine nije od značaja za odlučivanje u ovoj stvari, te da ista može samo poslužiti kao dokaz da se praksa sudionika na tržištu protiv kojih se podnosi ovaj Zahtjev nije promijenila usprkos izmjeni propisa i tržišta u cjelini, te su u tom smislu subjekti protiv kojih se ovaj Zahtjev podnosi, u potpunosti pasivno legitimirani u ovom postupku.
- Podnositelj zahtjeva predlaže da Vijeće sukladno sa Zakonom i važećim propisima donese zaključak o pokretanju postupka protiv "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade kao protivne strane, sukladno sa člankom 32. Zakona o konkurenciji.
- Podnositelj zahtjeva predlaže da Vijeće, nakon postupka provedenog na temelju Zahtjeva, donese sljedeće:
 - Utvrđuje se da Ministarstvo nedonošenjem Pravilnika o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije kako je naloženo Uredbom o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima.
 - Utvrđuje se da Vlada usvajanjem cijene distribucije prirodnog gasa na temelju predložene diskriminatorne tarifne kategorije od strane "Sarajevogas" d.o.o. narušava tržišnu konkurenciju na tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima.
 - Utvrđuje se da "Sarajevogas" d.o.o. sudjelovanjem u zabranjenom sporazumu izvršilo zlouporabu vladajućeg položaja na tržištu usluga distribucije gasa koji se koriste za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima na teritoriju Kantona Sarajevo.
 - Nalaže se Vladi da izvrši izmjene i dopune Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o. na način gdje će druga gospodarska društva koja se bave istom djelatnošću kao i Toplance Sarajevo svrstati u istu kategoriju kupaca, te odrediti istu cijenu za kupovinu prirodnog gasa.
 - Nalaže se Ministarstvu da u roku od 60 dana od dana prijema Rješenja donese Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, te tako omogućiti nediskriminirajuću primjenu Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo na sve tržišne konkurente.

- Nalaže se "Sarajevogas" d.o.o da bez odlaganja prekine sve radnje zlouporabe vladajućeg položaja na tržištu usluga distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima na teritoriju Kantona Sarajevo, na način da će predložiti Vladi Kantona Sarajevo tarifni sustav u kojem će omogućiti da gospodarska društva koja se bave istom djelatnošću, kao i Toplane Sarajevo, budu svrstana u istu kategoriju kupaca.
- Izriče se novčana kazna Ministarstvu, Vladi i "Sarajevogas" d.o.o. u smislu odredbi članka 48. Zakona o konkurenciji, koju je isto dužno platiti u roku od 8 (osam) dana od dana primitka ovog rješenja. U slučaju da se izrečene novčane kazne iz prethodne točke ne uplate u navedenom roku, iste će naplatiti prisilnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, sukladno sa važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Na temelju dostavljene dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povrede Zakona na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, te je u smislu članka 32. stavak (2) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj UP 06-26-2-005-6/23 dana 10.08.2023. godine, radi utvrđivanja zabranjenog konkurencijskog djelovanja, u smislu članka 4. stavak (1) točke a), b) i d) i zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (2). točke a), b) i c) Zakona.

Gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo je Konkurencijskom vijeću u odobrenom roku dostavio odgovor na Zahtjev i Zaključak, podneskom broj UP 06-26-2-005-17/23, u kojem je naveo sljedeće:

"Čl. 7., 8., 9. i 10. Zakona o komunalnim djelatnostima je propisano da Kanton/Županija, Grad ili općina sukladno utvrđenim nadležnostima obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog poduzeća, te se samim time te djelatnosti tretiraju kao neprofitne djelatnosti, odnosno, djelatnosti koje su organizirane u službi građana. Pod komunalnim djelatnostima podrazumjeva se pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe, te financiranje građenja i održavanja objekata i uređenje komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području Kantona/Županije, kao i Grada Sarajevo i općina. Sukladno navedenom u članku 7. točka d. propisano je da opskrba toplotnom energijom putem centralnog daljinskog sustava zagrijavanja spada u komunalnu djelatnost.

Člankom 10. Uredbe o snabdjevanju prirodnim gasom propisano je, da je Distributer obavezan uspostaviti tarifni sustav, kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, koja je objavljena u Službenim novinama broj 42/15. U pomenutoj Odluci je navedeno pod točkom 2. Tarifna kategorija "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo. U tarifnu kategoriju "Toplane-Sarajevo" spada samo jedan kupac, a to je Kantonalno javno komunalno preduzeće "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo. U tarifnu kategoriju "Veliki potrošači" svrstavaju se, između ostalog, kupci koji su priključeni na distributivnu gasnu mrežu kao industrijski potrošači/gospodarska društva, kao što je Podnositelj zahtjeva.

Sukladno s tim Vlada je na sjednici održanoj 22.10.2015. godine donijela Odluku o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa, koja je objavljena u Službenim novinama broj 42/15. U pomenutoj Odluci je navedeno pod točkom 2. Tarifna kategorija "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo. U tarifnu kategoriju "Veliki potrošači" svrstavaju se, između ostalog, kupci koji su priključeni na distributivnu gasnu mrežu kao industrijski potrošači/gospodarska društva, kao što je Podnositelj zahtjeva.

Dalje, člankom 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije propisano je, da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetska subjekt registriran za obavljanje ove djelatnosti. Davatelj usluge može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na temelju uvjerenja o ispunjavanju uvjeta

za obavljanje ove djelatnosti. Pomenuto uvjerenje izdaje Ministarstvo, na razdoblje koji, ovisno od tehničkih uvjeta, vrste i kapaciteta energetske djelatnosti, koje propiše Ministarstvo.

Napominje se, da je podnositelj zahtjeva komercijalno društvo, dok su Toplane Sarajevo osnovane radi obavljanja komunalne djelatnosti. Također, naglašava da Zakonom o konkurenciji nije zabranjen vladajući položaj na tržištu roba ili usluga ako gospodarski subjekt svojim postupanjem ne sprječava, ograničava ili narušava tržišnu konkurenciju. Gospodarski subjekt ima vladajući položaj na tržištu roba ili usluga ukoliko ima udjel veći od 40% "Sarajevogas" d.o.o. ima tržišni udjel od 100% na mjerodavnom tržištu jer ima izgrađenu infrastrukturu.

Člankom 22. Zakona o komunalnoj djelatnosti predviđeno je da visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davatelj komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije, a sukladno odredbama članka 15. cijena komunalne usluge sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcioniranja komunalnog sustava na koji se odnosi, te troškove nabave novih stalnih sredstava davatelja komunalne usluge prema članku 37. stavak (2) točka a) i stavku (3) ovog zakona. U cijenu komunalne usluge uključena je amortizacija, koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava davatelja komunalne usluge i amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sustava, odnosno dobara u općoj uporabi. Validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalnih usluga utvrđuje neovisno stručno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće, sukladno nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. Zakona.

Dakle, "Sarajevogas" d.o.o. je utemeljen od strane Kantona za obavljanje komunalne djelatnosti, kao i Toplane Sarajevo iz čega proizilazi da su kao komunalna poduzeća osnovani radi obavljanja komunalnih djelatnosti, koje su u službi građana, te nemaju komercijalnu svrhu. Napominjemo, da Sarajevogas nema pravnog temelja da Podnositelju zahtjeva obračunava cijenu prirodnog gasa po kategoriji Toplane Sarajevo, sve dok se ne izmjeni Odluka o utvrđivanju cijene distributivnog gasa, a cijena se utvrđuje sukladno sa Zakonom o komunalnoj djelatnosti.

Podnositelj zahtjeva ističe da je upoznat s činjenicom da se tijekom 2010. godine odlučivalo po zahtjevu UNIS ENERGETIKA d.o.o. Sarajevo o utvrđivanju zlouporabe vladajućeg položaja od strane "Sarajevogas" d.o.o. Međutim, neutemeljeno ističe da činjenična osnova je donekle slična, ali smatra da Rješenje broj 01-03-26-040-42-11/09 iz 2010. godine nije mjerodavno za ovaj postupak. Kao razlozi se navode da u tom razdoblju nije bila na snazi Uredba o snabdjevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo, koja je donesena 2016. godine, a koja pruža mogućnost i drugim subjektima da obavljaju proizvodnju i isporuku toplotne energije u Kantonu Sarajevo na isti način kao i Toplane Sarajevo i za razliku od zahtjeva iz 2010. godine ovaj zahtjev se podnosi protiv tri različita subjekta i to primarno zbog njihovog udjela u zabranjenom sporazumu koji za posljedicu ima zlouporabu vladajućeg položaja. Međutim, u potpunosti su netočni navodi koje je podnositelj zahtjeva iznio u zahtjevu iz sljedećih razloga: Točno je da je Uredba o snabdjevanju prirodnim gasom donesena 2016. godine, ali pravna ograničenja da se podnositelj zahtjeva svrsta u kategoriju potrošača Toplane Sarajevo se crpi iz pravnog okvira koji je reguliran Zakonom o komunalnoj djelatnosti, kojim je reguliran način metodologije i kalkulacije cijene prirodnog gasa. Okolnosti i pravni temelj obračuna cijene prirodnog gasa, kao i kategorizacija kupaca se od donošenja ovog akta nisu mijenjale. Zakon o komunalnoj djelatnosti je lex generalis koji se kao takav primjenjuje i smatramo da pomenuta Uredba nema pravnog značaja za donošenje Odluke od strane Konkurencijskog vijeća."

U ostavljenom vremenskom roku, Konkurencijsko vijeće BiH je dana 08.09.2023. godine pod brojem UP 06-26-2-005-

19/23 zaprimilo podnesak Zaključak Vlade Kantona Sarajevo i Odgovor na Zaključak o pokretanju postupka, Ministarstva u kojem navode sljedeće:

"Ministarstvo je zaprimilo predmetni akt Konkurencijskog vijeća broj UP 06-26- 2-005-13/23 od 11.08.2023. godine, "Zaključak o pokretanju postupka na osnovu Zahtjeva za pokretanje postupka privrednog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, ul. Marka Marulića, br. 2., 71000 Sarajevo., koji je zastupan po odvjetniku Seadu Miljkoviću.

Zaključkom o pokretanju postupka broj UP 06-26-2-005-13/23 od 11.08.2023. godine, pokrenuli ste postupak po zahtjevu naprijed navedenog gospodarskog subjekta, a protiv "Sarajevogas" d.o.o. ovog Ministarstva i Vlade.

Razloge koje navodite su radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) točka a), b) i d), između ovog Ministarstva i Vlade i "Sarajevogas", te protiv kantonalnog javno komunalnog preduzeća koje sukladno sa zakonskim propisima obavlja djelatnost od općeg interesa, komunalnu djelatnosti individualne komunalne potrošnje, opskrbu prirodnim gasom, kao društvo sa ograničenom odgovornošću, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) točke a), b) i c) Zakona o konkurenciji.

Sukladno sa prethodno navedenim dostavljamo sljedeći odgovor: U "Službenim novinama Federacije BiH", broj 60/23 objavljen je Zakon o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji BiH, gdje je u članku 23. stavak (1) točka c) propisano donošenje tarifnih metodologija i određenih cijena i naknada, a u članku 13. stavak (1) točka k) propisano je da se pod energetskom djelatnošću smatra distribucija prirodnog gasa. Iz ovoga proizlazi da Kanton Sarajevo više nema nikakve nadležnosti po pitanju tarifnog sustava "Sarajevogas" d.o.o. te stoga smatramo da je daljnje vođenje postupka po zahtjevu Podnosioca zahtjeva zakašnjelo i da je predmetna materija sada u isključivoj nadležnosti Regulatorne komisije za energiju u FBiH. Istovremeno, ovdje želimo napomenuti da pored promjene zakonske regulative u FBiH, Podnositelj zahtjeva nije uopće ispunio uvjete iz Uredbe o opštom uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, članak 4. st. (2) i (3) prema kojem je ovaj gospodarski subjekt morao dobiti uvjerenje resornog ministarstva za obavljanje ove djelatnosti.

Pored nedostatka uvjerenja, propisanog navedenom Uredbom, jedino tijelo koje utvrđuje cijenu za komunalne djelatnosti, odnosno isporuku toplotne energije je Neovisno stručno tijelo koje formira Vlada i kojem se Podnositelj zahtjeva nije obraćao za provođenje tarifnog postupka za svoje usluge. Ono što sljedeće želimo naglasiti je to, da se UNIS ENERGETIKA d.o.o. još 2010. godine obraćao Konkurencijskom vijeću sa gotovo identičnim zahtjevom i tada je isti odbijen, a što prilazemo uz ovaj odgovor, što znači da je Vijeće već odlučivalo po ovom pitanju. Podnositelj zahtjeva je kroz sve ove godine radio bez uvjerenja resornog Ministarstva, a cijenu nije formirao putem Neovisnog stručnog tijela, odnosno Odluke Vlade Kantona Sarajevo o davanju suglasnosti na taj tarifni sustav. Za sve ovo vrijeme Podnositelj zahtjeva je dobrovoljno pristajao na tarifni sustav "Sarajevogas" d.o.o., a kao što smo već napomenuli Vijeće je još 2010. godine odlučivalo o ovakvom pitanju.

Imajući u vidu da je Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u FBiH uspostavljen regulatorni okvir u kojem sada jedinu nadležnost za utvrđivanje, tj. donošenje tarifnih metodologija i određivanje cijena i naknada ima Regulatorna komisija za energiju sa sjedištem u Mostaru, te još jednom želimo ponoviti da je sada kompletna predmetna problematika, odnosno eventualna izmjena tarifnog sustava "Sarajevogas" d.o.o. u potpunoj nadležnosti ove komisije, uz naglasak da je početak provođenja usvajanja novih tarifnih metodologija stvar ove komisije, kao i eventualno podnošenje zahtjeva ovoj komisiji od

strane "Sarajevogas" d.o.o. ako budu smatrali da je potrebno izmijeniti metodologiju i tarifni sustav. Vlada, kao i ovo Ministarstvo nemaju više apsolutno nikakve nadležnosti po ovom pitanju, tako da je nužno da u ovom dijelu obustavite postupak prema Vladi i resornom ministarstvu, a ako smatrate potrebnim postupak vodite prema "Sarajevogas" d.o.o. mada i dalje smatramo da se radi o već presuđenoj stvari iz 2010. godine."

Podnositelj zahtjeva je dana 14.09.2023. godine, u ostavljenom roku dostavio očitovanje na "Odgovor Sarajevogasa na Zaključak o pokretanju postupka Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, broj UP 06-26-2-005-12/23 od 11.08.2023. godine", u kom se navodi:

Odgovor "Sarajevogas" d.o.o. je nejasan i nekonzistentan i isti ne sadrži niti jedan konkretan navod ili dokaz kojim bi se tvrdnje iznesene u Zahtjevu za pokretanje postupka od 13.02.2023. godine dovele u pitanje; opovrgnule ili eventualno potvrdile kao netočne.

Nije potpuno jasno zašto "Sarajevogas" d.o.o. kroz cijeli svoj Odgovor citira odredbe propisa, a propušta iste argumentirano obrazložiti i staviti u kontekst navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka? "Sarajevogas" d.o.o. se na samom početku bez ikakve jasne argumentacije poziva na odredbe čl. 7., 8., 9. i 10. Zakona o komunalnim djelatnostima, gdje je navedeno da Kanton, Grad ili općina sukladno sa utvrđenim nadležnostima obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog poduzeća, te samim time te djelatnosti tretiraju kao neprofitne, odnosno kao djelatnosti organizirane u službi građana.

Nesporno je da Kanton, Grad ili općina sukladno sa utvrđenim nadležnostima obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti koje bi trebale biti organizirane u službi građana. Ono što nije navedeno od strane "Sarajevogas" d.o.o. iz nepažnje ili je namjerno propušteno je činjenica da je istim odredbama propisano je da Kanton, Grad i općina obavljanje komunalnih djelatnosti mogu, između ostalog, obezbijediti putem gospodarskog društva. Nesporno je da je Kanton Sarajevo obavljanje navedene djelatnosti povjerio Toplanama Sarajevo. Međutim, Toplane Sarajevo su, sa jedne strane svojim monopolom na navedenom tržištu i s druge strane svojom nemogućnošću da pruže svim građanima uslugu grijanja, primorali Podnosioca zahtjeva i druge sudionike na tržištu da sami, i o svom trošku, razviju infrastrukturu i pruže građanima određenu komunalnu uslugu, u konkretnom slučaju grijanje i to na kraju pod nepovoljnijim uvjetima. U tom kontekstu očigledno i "Sarajevogas" d.o.o. namjerno insistira na netočnom navodu, da je Podnositelj zahtjeva gospodarsko društvo, te da gas koristi kao industrijski potrošač i da treba biti u tu kategoriju svrstan, što je apsolutno netočno. Podnositelj zahtjeva prirodni gas koji kupuje od "Sarajevogas" d.o.o. isključivo koristi za grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama. Kao što je navedeno u Zahtjevu za pokretanje postupka Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa, Podnositelju zahtjeva je nametnuta obveza plaćanja cijene distribucije prirodnog gasa po znatnoj većoj cijeni u odnosu na Toplane Sarajevo, iako Podnositelj zahtjeva prirodni gas kao i Toplane Sarajevo isključivo i jedino koristi za proizvodnju i distribuciju toplotne energije, odnosno grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama.

Dakle, Podnositelj zahtjeva obavlja istu komunalnu djelatnost kao Toplane Sarajevo, međutim prirodni gas, zbog postojanja zabranjenog sporazuma i nezakonitog postupanja "Sarajevogas" d.o.o. i ostalih subjekata protiv kojih je pokrenut postupak, isti i za istu namjenu plaća po znatno većoj cijeni od Toplana Sarajevo. Zašto? Podsjećamo na to da Toplane Sarajevo, kao "neprofitno" javno komunalno preduzeće koje bi trebalo raditi u interesu građana, svake godine ostvari neto dobit, dok je Podnositelj zahtjeva primoran da posluje sa gubitkom. Toplane Sarajevo su u tijeku 2019. godine i 2020. godine ostvarile ukupnu

neto dobit u iznosu od 9.030,589 KM, dok je Podnositelj zahtjeva primjenjujući istu tarifu kao i Toplane poslovao sa gubitkom od čak 78.530,36 KM!? U nastavku svog Odgovora "Sarajevogas" d.o.o se poziva na odredbu članka 10. Uredbe o snadbijevanju prirodnim gasom. U ovom dijelu objašnjava postupak usvajanja i uspostave tarifnog sustava kao i temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Za potrebe ovog Izjašnjenja Podnositelj zahtjeva Vijeću skreće pažnju na stranice 14. do 16. Zahtjeva od 13.02.2023. godine, gdje je isti detaljno obrazložio i postavio logička pitanja koja se odnose na čitav postupak usvajanja tarife grijanja od strane Vlade. Skrećemo pažnju ponovo da "Sarajevogas" d.o.o u svom Odgovoru nije dalo nikakvu pravnu ili drugu argumentaciju, niti logično obrazloženje, koje bi na bilo koji način opravdalo postupanje subjekata protiv kojih je pokrenut ovaj postupak ili koje ne dovodi do nastanka zabranjenog sporazuma.

U nastavku Odgovora "Sarajevogas" d.o.o. ističe odredbu članka 4. Uredbe o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, kojom je propisano da za proizvodnju i isporuku toplotne energije energetski subjekt mora biti registriran za obavljanje navedene djelatnosti. Potom, ističe da davatelj usluge može obavljati energetsku djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na temelju uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ove djelatnosti. Navedena odredba je nesporna, te Podnositelju zahtjeva nije jasno zbog čega istu "Sarajevogas" d.o.o. samo navodi bez obrazloženja ili zbog čega drugi subjekti koji se bave istom djelatnošću kao i Toplane Sarajevo ne mogu dobiti navedeno uvjerenje, iako im je Zakon to omogućio. Jasno je da se radi isključivo o administrativnoj barijeri pristupu određenom tržištu što apsolutno ukazuje na postojanje zabranjenog sporazuma i zlouporabu vladajućeg položaja. Podnositelj zahtjeva podsjeća Vijeće i ostale strane u postupku da je isti registriran za obavljanje djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, baš kao i Toplane Sarajevo. Iz predmetnih navoda, da se zaključiti da "Sarajevogas" d.o.o. uopće nije uzeo u obzir navode iz Zahtjeva i dostavljene dokaze iz kojih je ovaj podatak vidljiv (molimo pogledati stranicu 5. Zahtjeva za pokretanje postupka, te priloženi Izvod iz registra za Podnositelja zahtjeva koji dokazuje ovu tvrdnju). Za Podnositelja zahtjeva prirodni gas je u kontekstu navedene djelatnosti isto kao i za Toplane Sarajevo tzv. essential facility, pa činjenice koje "Sarajevogas" d.o.o. navodi u pogledu tržišnog udjela su od posebnog značaja i nose posebnu odgovornost takvih sudionika na mjerodavnom tržištu uključujući suzdržavanje od bilo kakvih zlouporaba ili udjela u sporazumima koji za posljedice imaju sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurencije na tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim korisnicima.

Nadalje, u samom Zahtjevu je obrazloženo da Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom pruža mogućnost i drugim gospodarskim subjektima da budu registrirani i obavljaju djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije u Kantonu Sarajevo, na isti način kao i Toplane Sarajevo. Međutim, razlog zbog kojeg Podnositelj zahtjeva i ostali subjekti ne mogu ispuniti ove uvjete leži u činjenici da nadležno Ministarstvo još uvijek nije usvojilo Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije na temelju kojeg bi se moglo pribaviti prethodno navedeno uvjerenje. Ovakvim postupanjem Vlada, Ministarstvo i "Sarajevogas" d.o.o. postupaju suprotno navedenim odredbama članka 4. Zakona o konkurenciji, te su ovakvim prešutnim djelovanjem stvorili uvjete na tržištu u kojima "Sarajevogas" d.o.o. prirodni gas koji se koristi za proizvodnju i isporuku toplotne energije krajnjim potrošačima prodaje po različitim cijenama Toplanama i Podnositelju Zahtjeva, stavlajući tako Toplane Sarajevo u povoljniji položaj u odnosu na

konkurente, uključujući i Podnositelja Zahtjeva. "Sarajevogas" d.o.o. zatim u nastavku Odgovora ponovo ističe postupak utvrđivanja cijene, činjenicu da su Toplane Sarajevo osnovane i djeluju u službi građana, te da iste nemaju komercijalnu svrhu. U ovom dijelu Vijeće referiramo na paragraf 1.4. ovog Izjašnjenja gdje je na jednostavan način objašnjeno zbog čega navodi "Sarajevogas" d.o.o. u ovom dijelu nisu točni.

Konačno, "Sarajevogas" d.o.o. se na samom kraju Odgovora dotiče odluke Vijeća iz 2010. godine koja se vodila po zahtjevu gospodarskog subjekta Unis Energetika d.o.o. Sarajevo. U ovom dijelu ističe da Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom donesena 2016. godine nema značaja jer je Zakon o komunalnim djelatnostima *lex generalis* u odnosu na Uredbu, te zbog toga bi Vijeće istu trebalo zanemariti!? Podnositelj zahtjeva smatra ovakav stav prije svega nerazumljivim i ostaje kod svojih navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka navedenih na stranici 17. Zahtjeva za pokretanje postupka, te ističe da je "Sarajevogas" d.o.o. u ovom dijelu kontradiktoran sam sebi i svojoj argumentaciji iz Odgovora. Navedeno je vidljivo kroz činjenicu gdje se prvo poziva na odredbu članka 4. Uredbe, a sve kako je objašnjeno u paragrafu 1.5. ovog Izjašnjenja, kako bi navodno argumentirao činjenice za koje smatra da mu idu u korist. Zatim, na samom kraju predlaže Vijeću da zanemari Uredbu, jer ista nije od važnosti i pravnog značaja za ovaj postupak? Ovakav stav "Sarajevogas" d.o.o. samo dodatno potvrđuje da je sve navedeno u Zahtjevu za pokretanje postupka i ovom Izjašnjenju točno, a što je i više nego dovoljan temelj za Vijeće da donese odluku kojom utvrđuje da postoji zabranjeni sporazum i zlouporaba vladajućeg položaja od strane subjekata protiv kojih je postupak pokrenut.

Podnositelju zahtjeva je aktom broj UP 06-26-2-005-20/23 dana 12.09.2023. godine dostavljen podnesak, Zaključak Vlade i Odgovor na Zaključak o pokretanju postupka, Ministarstva. U ostavljenom roku, Podnositelj zahtjeva je dana 20.09.2023. godine dostavio očitovanje u kom se navodi:

"Navodi iz Očitovanja Ministarstva i Vlade su u potpunosti neutemeljeni, paušalni, te isti prikazuju fundamentalno nerazumijevanje navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka pred Vijećem od dana 13.02.2023. godine. U samom uvodu Očitovanja Ministarstvo se poziva na odredbe Zakona o energiji i regulaciji energetske djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je stupio na snagu dana 17.08.2023. godine ("Zakon o energiji"). Pozivajući se na Zakon o energiji, Ministarstvo i Vlada izuzimaju sebe od odgovornosti udjela u zabranjenom sporazumu, te zlouporabe vladajućeg položaja, na taj način narušavajući tržišnu konkurenciju. Nije jasno na temelju čega su Ministarstvo i Vlada došli do zaključka da Kanton Sarajevo nema nikakvu nadležnost po pitanju tarifnog sustava "Sarajevogas", te iz kojih razloga je Podnositelj zahtjeva zakasnio pokrenuti postupak protiv navedenih subjekata. U ovom dijelu smatramo bitnim prije svega još jednom istaći činjenicu da je Zakon o energiji stupio na snagu prije nešto više od mjesec dana, dakle dana 17.08.2023. godine. Uvidom u dio Zakona o energiji koji regulira prelazne i završne odredbe, može se zaključiti da isti isključuje retroaktivnu primjenu. Također, odredbom članka 48. Zakona o energiji je propisano da Regulatorna komisija u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi podzakonske akte kojima detaljnije uređuje materiju zakona. Do donošenja podzakonskih akata od strane Regulatorne komisije primjenjuju se ranije doneseni podzakonski propisi. Podsjećamo da je retroaktivna primjena zakona suprotna načelu pravne sigurnosti i legaliteta, te nije jasno zbog čega Ministarstvo i Vlada predlažu da se isti primijeni na ovaj postupak, kada su mjerodavni kantonalni/zupanijski zakonski propisi koji uređuju predmetnu materiju su još uvijek na snazi. Ističemo još jednom i to da Zakonom o energiji nisu stavljeni van snage bilo kakvi drugi propisi, te se isti još uvijek imaju obvezu primjenjivati. Činjenica

da je donesen Zakon o energiji na razini FBiH, ne opravdava dosadašnje postupanje subjekata protiv kojih je pokrenut postupak pred Vijećem, te s tim u svezi zahtjev Podnositelja niti u kojem slučaju nije mogao biti u zakašnjenju, niti je podnesen protiv subjekata koji nemaju nadležnost nad ovom materijom.

U nastavku Očitovanja Ministarstvo i Vlada navode, da Podnositelj zahtjeva pored zakonske regulative u FBiH, nije uopće ispunio uvjete iz Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, točnije članka 4., st. 2. i 3., prema kojem je Podnositelj zahtjeva morao dobiti uvjerenje resornog ministarstva za obavljanje djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije. Citirani navod iz Očitovanja Ministarstva i Vlade pokazuju samo opće nerazumijevanje činjenica navedenih u podnesenom zahtjevu. Nije jasno na koje točno odredbe Ministarstvo i Vlada misle kada navode zakonsku regulativu FBiH? Ukoliko se ovaj navod odnosi na tek doneseni Zakon o energiji, Podnositelj zahtjeva ističe da isti niti u kojem slučaju ne može biti primjenjiv na navedenu situaciju, a sve uzimajući u obzir navode u paragrafu 1.1 i 1.2. ovog podneska. Potom, Ministarstvo pogrešno zaključuje, te navodi da Podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete iz Uredbe, te navodi da je isti morao pribaviti uvjerenje ovog Ministarstva kako bi se bavio navedenom djelatnošću? Ministarstvo izostavlja navesti najvažniju obavezu, bez čijeg ispunjenja niti jedan subjekt na području Kantona Sarajevo ne može obavljati djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, a što je donošenje Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije. Dakle, Ministarstvo prebacuje odgovornost za svoje neispunjenje zakonske obveze na Podnositelja zahtjeva, zanemarujući činjenicu da je se isti više puta obraćao sa zahtjevom da Ministarstvo donese sporni Pravilnik po kojem bi Podnositelj zahtjeva mogao pribaviti uvjerenje za obavljanje djelatnosti, pri čemu Ministarstvo nikada nije usvojilo predmetni Pravilnik. Dakle, svojim postupanjem, Ministarstvo je onemogućilo Podnositelja zahtjeva da postupi sukladno sa Uredbom, na taj način mu je ograničila pristup tržištu. Sve navedeno dokazuje postojanje zabranjenog sporazuma iz članka 4. Zakona o konkurenciji Bosne i Hercegovine između Ministarstva, Vlade i "Sarajevogas" d.o.o., a koje se prvenstveno ogleda kroz činjenicu da Ministarstvo nije ispoštovalo svoju obvezu definiranu Uredbom koja je još uvijek na snazi i do danas, nakon brojnih urgencija, sastanaka, pa čak i dostavljenih nacрта Pravilnika, nije usvojilo isti. U nastavku, Ministarstvo i Vlada navode da pored nedostatka uvjerenja propisanog Uredbom, Podnositelj zahtjeva se nije obraćao jedinom tijelu koje utvrđuje cijenu komunalne djelatnosti - Neovisnom stručnom tijelu koje formira Vlada za provođenje tarifnog postupka za svoje usluge. Potom navode da je Podnositelj zahtjeva sve ove godine radio bez uvjerenja, a cijenu nije formirao putem Nezavisnog stručnog tijela, odnosno Odluke Vlade o davanju suglasnosti na tarifni sustav. Navedeno nije točno iz sljedećih razloga, Podnositelj zahtjeva se u nekoliko navrata obraćao nadležnim institucijama sa zahtjevom za ispravno postupanje. Kao što je navedeno i objašnjeno, u samom Zahtjevu za pokretanje postupka, "Sarajevogas" d.o.o. kao distributer prirodnog gasa na području Kantona Sarajevo uspostavlja tarifni sustav kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama prirodnog gasa. Potom, na prijedlog "Sarajevogas" d.o.o., Vlada usvaja predloženi tarifni sustav. Kao što se može vidjeti na stranici 11. Zahtjeva za pokretanje postupka, te prilozima Dokaz broj 1., broj 2., broj 3. i broj 4., Podnositelj zahtjeva se prvo dana 07.07.2022. godine obratio "Sarajevogas" d.o.o. sa Zahtjevom za pravilnu primjenu Odluke o cijenama distribucije prirodnog gasa. Potom, je "Sarajevogas" d.o.o. iz nepoznatih razloga, djelujući van svojih okvira donio Rješenje broj 0101-03-2407/22 od 26.08.2022. godine, kojim je

Podnositelja zahtjeva odbio i onemogućio primjenu iste tarife kao i za distribuciju prirodnog gasa Toplanama i domaćinstvima, obrazlažući da se radi o komunalnom, odnosno neprofitnoj djelatnosti organiziranoj u službi građana. Nadalje, obrazloženo je da se Podnositelj zahtjeva, a prema tarifnom sustavu usvojenom od Vlade, tretira kao industrijski potrošač/gospodarsko društvo, iako je jasno da Podnositelj zahtjeva nije industrijski potrošač i prirodni gas koristi isključivo za proizvodnju toplotne energije za domaćinstva. "Sarajevogas" d.o.o. je u navedenom rješenju navelo, da Podnositelj zahtjeva može obavljati energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije samo na temelju uvjerenja izdanog od strane Ministarstva. Konačno, "Sarajevogas" d.o.o. u Rješenju navodi da se tarifa koja važi za Toplane Sarajevo na Podnositelja zahtjeva ne bi mogla primijeniti čak i ukoliko dobije predmetno uvjerenje od Ministarstva jer je Odlukom Vlade Kantona Sarajevo utvrđeno da jedino Toplane mogu biti u navedenoj tarifnoj kategoriji kupaca!? Nakon navedenog, Podnositelj zahtjeva se obratio i Ministarstvu sa dopisom 298/22 od 14.09.2022. godine. Na navedeni dopis Podnositelj zahtjeva nije dobio odgovor, pa se Podnositelj zahtjeva ponovo obratio Ministarstvu sa dopisom broj 357/22 od 04.11.2022. godine. Na navedene dopise Podnositelj zahtjeva nikad nije dobio odgovor. Postavlja se pitanje, zbog čega bi Podnositelj zahtjeva imao obvezu obraćati se Neovisnom stručnom tijelu formiranom od strane Vlade, kada se više puta izravno obraćao "Sarajevogas" d.o.o. u kao distributeru prirodnog gasa na području Kantona Sarajevo koji uspostavlja tarifni sustav kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama prirodnog gasa, a koji potom Vlada tj. njeno stručno tijelo samo usvaja? Zbog čega Ministarstvo do dana pisanja odgovora na Očitovanje nikada nije odgovorilo na upućene dopise, gdje su postavljena konkretna pitanja koja se tiču ispunjenja uvjeta za pribavljanje uvjerenja, preciznije da li je i zbog čega nikada nije usvojen pravilnik? U nastavku, Ministarstvo i Vlada se pozivaju na odluku Vijeća u predmetu UNIS ENERGETIKA iz 2010. godine, za koji navode da je problematika bila identična postojećem zahtjevu, te smatraju da se radi o presuđenoj stvari o kojoj Vijeće bi trebalo ponovo odlučivati. Ministarstvo, Vladu i Vijeće ponovo podsjećamo na navode koji se nalaze na stranici 17. Zahtjeva za pokretanje postupka, gdje je prije svega Podnositelj zahtjeva skrenuo pažnju Vijeću na navedenu odluku. Još jednom ističemo da rješenje iz predmeta UNIS ENERGETIKA nije mjerodavno za ovaj postupak iz sljedećih razloga. Prije svega, od donošenja pomenutog Rješenja od strane Vijeća je prošlo 13 godina, te je u tom razdoblju došlo do značajnih promjena na mjerodavnom tržištu distribucije gasa koji se koristi za proizvodnju i prodaju toplote krajnjim korisnicima tj. kupcima. Prilikom odlučivanja u predmetu iz 2010. godine na snazi nije bila Uredba koja je donesena 2016. godine. Uredba pruža mogućnost i drugim gospodarskim subjektima da budu registrirani i obavljaju djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije u Kantonu Sarajevo na isti način kao i Toplane Sarajevo. Glavni faktor koji je utjecao na to je povećanje stanogradnje i činjenica da Toplane Sarajevo svojom infrastrukturom nisu pratili urbani razvoj grada. Konačno, za razliku od navedenog predmeta, ovaj Zahtjev se podnosi protiv tri različita subjekta i to primarno zbog njihovog udjela u zabranjenom sporazumu, a koji za posljedicu ima zlouporabu vladajućeg položaja čije učinke Podnositelj zahtjeva trpi. Prema tome, smatramo da su navodi Ministarstva i Vlade u potpunosti netočni, te Vijeće iste ne bi trebalo uzeti u obzir. Konačno, Ministarstvo i Vlada se ponovo pozivaju na novi Zakon o energiji gdje navode da nadležnost za utvrđivanje tarifnih metodologija i određivanje cijena sada ima samo Regulatorna komisija za energiju sa sjedištem u Mostaru. Zatim, navode da

nemaju nikakvu nadležnost po pitanju uspostavljanja cijena prirodnog gasa, te da bi se postupak u odnosu na njih trebao obustaviti. Ovi navodi su u potpunosti paušalni i netočni. Vijeće referiramo na paragraf 1.1 i 1.2 ovog podneska gdje je objašnjeno zbog čega Zakon o energiji ne može biti primjenjiv na ovu situaciju, te paragraf 1.4. koji objašnjava zbog čega Ministarstvo i Vlada zajedno sa "Sarajevogas" d.o.o. snose odgovornost za stvaranje nepovoljnih uvjeta na tržištu za ostale gospodarske subjekte. Također, ističemo i to da se Ministarstvo i Vlada u jednom dijelu Očitovanja pozivaju na Uredbu koja je donesena i važi na kantonalnoj razini, a koja predviđa obvezu za Ministarstvo u pogledu donošenja pravilnika, te zatim navode da nemaju apsolutno nikakvu nadležnost u pogledu spornih pitanja iz Zahtjeva. Smatramo da su navodi strana kontradiktorni, te isti ne mogu biti uzeti u obzir od strane Vijeća kao mjerodavni za rješavanje ovog pravnog pitanja."

4. Usmena rasprava i daljnji tijek postupka

Budući da se radi o postupku sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće BiH je je sukladno sa člankom 39. Zakona, zakazalo usmenu raspravu koja je održana, dana 08.11.2023. godine (poziv dostavljen aktima broj UP 06-26-2-005-30, broj UP 06-26-2-005-33, broj UP 06-26-2-005-32 i broj UP 06-26-2-005-33 dana 28.09.2023. godine).

Usmena rasprava održana je u sjedištu Konkurencijskog vijeća BiH uz prisustvo odvjetnika Seada Miljkovića, punomoćenika Podnosioca zahtjeva, zakonskog zastupnika Muhameda Pilava, uposlenika Hruste Tupekovića Podnosioca zahtjeva, Almire Kolavac-Šetkić pravobranioca, kao punomoćnik Vlade i ministra Almira Bečarevića i Selme Džafić, uposlenice u KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo.

Na usmenjenoj raspravi stranke su se izjasnile da ostaju kod svojih dosadašnjih iskaza i dokaza s tim da je svaka strana priložila i dodatnu dokumentaciju kojom potvrđuju svoje tvrdnje (Zapisnik broj UP 06-26-2-005-34 od dana 08.11.2023. godine). Također, stranke u postupku su se obvezale da dostave dodatnu dokumentaciju i informacije mjerodavne za predmetni postupak nakon okončanja usmene rasprave.

Gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o. je sukladno nalogima sa usmene rasprave, dana 22.11.2023. godine podneskom "Dostavljanje dokaznog materijala sukladno sa nalogom sa usmene rasprave koja je održana 08.11.2023. godine", zaprimljenim pod brojem UP 06-26-2-005-40/23 dostavio podatke i informacije kako slijedi:

"Aktualne tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od strane Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o Odlukom broj 010101-02-2186/15 od 07.10.2015. godine, ("Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 42/15 od 29.10.2015. godine) i koja sadrži cijene distribucije prirodnog gasa po tarifnim kategorijama kupaca. Vlada je sjednici, dana 04.02.2021. godine donijela Odluku o dopuni Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o broj 02-04-2845-6/21, kojom je usvojena nova tarifna kategorija "CNG punionice" i cijena distribucije prirodnog gasa za istu ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/21). Da bi se pojasnio način formiranja "kategorije potrošača" u okviru tarifnog sustava, predstavlja se način formiranja tarifnog sustava sa pripadajućim tarifama tj. cijenama distribucije gasa po utvrđenim tarifnim kategorijama potrošača. Isti ima uporište u zakonskim propisima, kao i u ekonomskoj teoriji i gospodarskoj praksi, svojstvenoj društvima od javnog interesa koji se bave komunalnim djelatnostima, a u svezi sa distribucijom gasa. Uredba o snabdijevanju prirodnim gasom u članu 10. (Uspostava tarifnog sistema) propisuje:

"(1) Distributer je obavezan uspostaviti tarifni sustav, kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa

detaljnou kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa.

- (2) Tarife kategorije se definiraju tarifnim sustavom, koji priprema i predlaže distributer, a usvaja Vlada Kantona Sarajevo i objavljuje u službenim novinama.
- (3) Struktura cijene distribucije gasa, prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcioniranja distributivnog gasnog sustava Kantona, te troškove nabave novih stalnih sredstava distributera. U cijenu distribucije gasa uključena je amortizacija koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava distributera i amortizacije infrastrukturnog gasnog sustava, odnosno dobra u općoj uporabi. Iz sredstava amortizacije se vrši znavljanje stalnih sredstava. Cijena distribucije po važećim tarifnim kategorijama, objavljuje se u službenim novinama."

Zakon o komunalnim djelatnostima u članku 22. (Cijena komunalne usluge) propisuje:

- "(1) Visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davatelj komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije, a sukladno odredbama članka 15.
 - (2) Cijena komunalne usluge sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcioniranja komunalnog sustava na koji se odnosi, te troškove nabave novih stalnih sredstava davatelja komunalne usluge prema članku 37. stavak (2) točka a) i stavku (3) ovog zakona.
 - (3) U cijenu komunalne usluge uključena je amortizacija, koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava davatelju komunalne usluge i amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sustava, odnosno dobara u općoj uporabi.
 - (4) Davatelj komunalne usluge amortizaciju koristi za obnavljanje stalnih sredstava, a dio amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sustava, odnosno dobara u općoj uporabi prema programu na koji suglasnost daje Vlada, gradsko odnosno općinsko vijeće sukladno nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona.
 - (5) Validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalnih usluga utvrđuje neovisno stručno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada, gradsko odnosno općinsko vijeće, sukladno nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona.
 - (6) Ukoliko se cijena usluge utvrdi u nižem iznosu od stvarne cijene koštanja, razliku sredstava će nadoknaditi Kanton, Grad, odnosno općina.
 - (7) Cijena komunalne usluge za pruženu komunalnu uslugu plaća se davatelju komunalne usluge."
- Zakon o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", broj 02/95, 70/08) u članku 4. propisuje:

"Kao mjere neposredne kontrole cijena mogu se, za pojedine proizvode i usluge propisati: fiksne cijene; najviše cijene; strukture najviših cijena; zadržavanje cijena na zatečenoj, odnosno određenoj razini (zatečene cijene); davanje suglasnosti na cijene, odnosno tarife; način formiranja cijena; utvrđivanje marži u trgovini (kalkulativne cijene); obavještanje o promjeni cijena i marži za proizvode i usluge (evidencija cijena).

Članak 5. Zakona o kontroli cijena propisuje, da nadležni organ koji je propisao mjeru neposredne kontrole cijena, dužan je da poduzme mjere kojima se otklanjaju uzroci zbog kojih je mjera propisana.

U članku 6. istog zakona je propisano da mjere neposredne kontrole cijena se zasnivaju, po pravilu, na ekonomskim kriterijima i propisuju se izuzetno, i to: 1. ako i pored poduzetih mjera, ekonomske politike nastupe ili mogu nastupiti veći poremećaji na tržištu i u kretanju cijena; 2. radi sprečavanja

monopolskog obrazovanja cijena; 3. radi utvrđivanja prodajnih cijena proizvoda iz robnih rezervi, koje se koriste za intervenciju na tržištu.

Stručna metodologija koja se primjenjuje usko je povezana sa činjenicom da je cijena komunalne usluge dugi niz godina bila utvrđena u nižem iznosu od stvarne, a razlog je bio isključivo socijalna osjetljivost Vlasnika, Kantona Sarajevo, odnosno cijena je bila bazirana na tzv. "targetiranoj cijeni" ili cijeni koju su tarifni kupci bili u mogućnosti snositi. Sukladno s tim, Vlada je prethodnim odlukama o utvrđivanju tarifnih kategorija i tarifa za iste određivala maksimalne cijene koje mogu biti ispostavljene tarifnim kupcima, a to su bile isključivo tarife koje su mogle biti prihvaćene na tržištu Kantona Sarajevo. Na taj način, Vlasnik je dominantno fokus stavio na socijalnu komponentu tarifnih kupaca, ispred uspješnosti poslovanja Preduzeća. Donesene odluke o tarifama za tarifne kategorije iz 2002. ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/02) i 2015. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 42/15) su osnove na gotovo istim postavkama, čije su bliže odrednice instalirani kapacitet i opis tarifne kategorije, kako slijedi.

Tabela: Tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od starne Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo

Redni broj Tarifne kategorije	Naziv tarifne kategorije	Instalirani kapacitet	Opis Tarifne kategorije
I	Domaćinstva	Do 10 sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu: a) domaćinstva i b) vjerski objekti
II	Mala privreda	Do 10 Sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) služe za obavljanje poslovnih djelatnosti- komercijalni potrošači (npr: obrti, ugostiteljske radnje, turističke radnje, trgovačke radnje i sl.) b) koriste institucije, ustanove, druge organizacije, koje se financiraju iz proračuna (npr. Škole, obdaništa, domovi kulture, biblioteke, ambulante, domovi zdravlja, ustanove za zaštitu spomenika kulture i sl.) d) koriste humanitarne organizacije
III	Velika privreda	Preko 10 Sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) koriste industrijski potrošači/gospodarska društva, b) koriste institucije, ustanove i druge organizacije, koje se financiraju iz proračuna (npr. Bolnice, domovi zdravlja, studentski domovi, vojska, policija i sl), c) služe za obavljanje uslužnih djelatnosti (npr. Hoteli, restorani, banke, tržni centri i sl.), d) međunarodne organizacije
IV	KJKP "Toplane Sarajevo" d.o.o Sarajevo	Nije ograničen	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac KJKP "Toplane sarajevo" d.o.o Sarajevo
V	Poseban kupac "Sarajevogas" a.d. Istočno Sarajevo	Nije ograničeno	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac "Sarajevogas" a.d. Istočno Sarajevo

Odlukom o dopuni Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o" d.o.o. Sarajevo, uvedena je nova tarifna kategorija kupaca "CNG punionice" ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 7/21 od dana 18.02.2021. godine

Dakle, tarifa za tarifne kategorije i samo određivanje istih je posljedica odabranog sustava obračuna troškova poznatog kao "Koncept ciljanih troškova" ili Target Costing, po kome određeni proizvod ili usluga trebaju biti proizvedeni u cilju ostvarenja potrebne razine prihoda za unaprijed određenu razinu prodajne cijene proizvoda ili usluge. Primjenjeni koncept nije nepoznat i nepreferiran u savremenoj teoriji upravljačkog računovodstva, čak se u ovakvim slučajevima, zbog određenih prednosti stavlja ispred

konvencionalnih sustava obračuna troškova (sustav obračuna po stvarnim historijskim troškovima), posebno kada su u pitanju proizvodi i usluge u naftnoj i gasnoj industriji, i stavlja se ispred drugih mogućih, u ovome slučaju ocijenjenih kao neprimjerenih, a koji se prepoznaju kao metodi ili tehnike obračuna troškova savremenog upravljačkog računovodstva (npr. sustav obračuna po aktivnostima, obračun troškova po osnovu životnog ciklusa, obračun troškova na bazi karakteristika proizvoda/usluge, sistem obračuna troškova prema učincima, Take-Back Costing, Kaizen cost, itd.). Također, poznato je da su tradicionalni sustavi obračuna troškova kreirani u uvjetima radno intenzivne tehnologije i prilagođeni su potrebama financijskog izveščivanja. Troškovi izravnog rada i izravnog materijala su predstavljali najznačajniji dio troškova poduzeća, a opšti troškovi su se uglavnom raspoređivali prema jednom ključu (npr. Izravni rad), što se u slučaju kalkulacije za tarifne kategorije za distribuciju gasa ocijenilo neprihvatljivo. Ovdje treba dodati, pravne osobe prema Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH internu organizaciju i funkcioniranje sustava računovodstva uređuju internim aktima, uz propisane zakonske uvjete. S obzirom da se pitanje organizacije računovodstvenog sustava propisuje internim akima, pri čemu se i sustav obračuna troškova ili metod kalkulacije predlaže na temelju ocjene najprihvatljivijeg u svrhu za koju je osnovano javno poduzeće, a u ovome slučaju, to je metod ili koncept ciljanih troškova, nasljedni i preuzet kao do sada prihvatljiv Osnivaču i vlasniku, Kantonu Sarajevo, a zbog izraženog socijalnog fokusa na kupcu i dobrobiti šire društvene zajednice. Isti će vremenom biti predmetom usuglašavanja, s tim da je u teoriji baziran na dugoročnim i višestruko korisnim odnosima svih sudionika u lancu stvaranja vrijednosti, što je sasvim razumljivo jer prirodni gas treba da doprinese općoj koristi kako za pojedince, tako i za društvo i okoliš. Uvažavajući potrebe cjelokupnog društva kao i privrede za čistom energijom na području Kantona Sarajevo, sva neovisna stručna tijela su zauzela stav da se prihvati postojeća metodologija utvrđivanja tarifnih kategorija i tarifa, što su sve vlade Kantona Sarajevo usvojile i time stavile na snagu."

Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je podneskom "Dopuna dokumentacije" zaprimljenim pod brojem UP 06-26-2-005-41/23 dana 23.11.2023. godine dostavilo traženo u kom se navodi kako slijedi:

"U postupku kojeg ste pokrenuli po zahtjevu Podnositelja zahtjeva, protiv "Sarajevogas" d.o.o", Ministarstva i Vlade, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) točke a), b) i d) i radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) točke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, te održane usmene rasprave dostavljamo dopunsku dokumentaciju tj. dokaz kojim potvrđujemo navode iznesene na usmenoj raspravi, a u svezi zakonskog postupanja i provođenja procedure tadašnjeg "Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo", koje sukladno nadležnostima i zakonskim propisima od 2015. godine započeli izradu "Pravilnika o uslovima za obavljanje energetskih djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sistema zagrijavanja" formiranjem komisije Rješenjem broj 27-05-32113/15 od 15.12.2015. godine. Postupajući sukladno sa Pravilima i postupcima za izradu zakona i drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 71/14) i sukladno sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 21/11, 39/11 - Ispravka i 23/15), prije usvajanja od strane Ministra potrebno je bilo da Ministarstvo pravde i uprave i Ured za zakonodavstvo Kantona Sarajevo, te Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo daju Stručna mišljenja o usklađenosti propisa sa Ustavom i pravnim sustavom. Ministarstvo je 2017. godine, kao nositelj izrade, pripremlilo je

Prijedlog pravilnika i uputilo nadležnim organima uprave da sukladno sa Uredbom o postupku i načinima pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 50/17 - Drugi prečišćeni tekst) i prije dostavljanja Vladi od strane Ministarstva zatraženo stručno mišljenje Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo o usklađenosti propisa sa Ustavom i pravnim sistemom, mišljenje Ministarstva pravde i uprave o usklađenosti propisa sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i mišljenje Ministarstva finansija o fiskalnoj procjeni propisa na proračun. Pozitivna mišljenja su dobijena od Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo i Ministarstva pravde i uprave KS. Međutim, Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo je u svom mišljenju akt broj 08-03- 14-9440-1/17 od 07.03.2018. godine, ukazalo na to da "Naknada za obnovu toplifikacionih sistema" koja se navodi u članku 7 dostavljenog Prijedioga pravilnika "nije definisana Zakonom o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo, te u skladu s tim ne može biti predmet Pravilnika kao poseban namjenski prihod unutar naknada Proračuna Kantona Sarajevo. Prema navedenom, da bi se primjenila odredba iz članka 7. Pravilnika potrebna je izmjena Zakona o komunalnim djelatnostima, što Ministarstvo prema svojim predlaganim višegodišnjim programom rada pokušavalo, kao i danas uraditi, ali ne uspijeva zbog nedonošenja Zakona o lokalnoj samoupravi za područje Kantona Sarajevo i Zakona o raspodjeli javnih prihoda koji trebaju predstavljati pravni okvir za reguliranje oblasti komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo. U međuvremenu ovo Ministarstvo je u suradnji sa Zavodom za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo nastavilo aktivnosti planirane odredbama Prijedloga pravilnika o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sustava zagrijavanja, te završilo rad na prototipu aplikacije e-Registar izdatih i oduzetih uvjerenja, koji bi se trebao koristiti interno u Ministarstvu za generiranje uvjerenja za obavljanje energetske djelatnosti i za kreiranje zbignog pregleda registra uvjerenja za prikaz na zvaničnoj web stranici Ministarstva. Aplikacija bi trebala biti spremna za početak rada uporedo sa stupanjem na snagu Pravilnika. Nakon usvajanja, od strane Skupštine Kantona Sarajevo, novog Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 40/22), ovim se zakonom osnivaju organi uprave i upravne organizacije Kantona Sarajevo, utvrđuje njihov djelokrug i uređuju druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcioniranje, između ostalih i Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša vrši upravne i stručne poslove utvrđene ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti komunalnih djelatnosti, komunalne privrede i infrastrukture, te oblasti prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, utvrđivanja stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje, obnove i rekonstrukcije stambenih objekata. Ministarstvo se aktom broj 05-02-22715/22 od 30.05.2022. godine ponovo obratilo Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo zahtjevom za mišljenje o Prijedlogu pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije putem centralnog/daljinskog sistema zagrijavanja. Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo je dostavilo akt broj 08/03-11-23192/22 NB od 21.06.2022. godine, prema kojem nije bilo primjedbi na dostavljeni Prijedlog pravilnika. Ministarstvo je u potpunosti posvećeno donošenju "Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije" u najskorijem mogućem roku čime bi se u potpunosti regulirala ova komunalna djelatnost od općeg društvenog interesa u Kantonu Sarajevo. Trenutno se provode aktivnosti na ponovnom dostavljanju prijedloga novog teksta ovog Pravilnika u skladu sa Uredbom o postupku i načinima

pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 50/17 - Drugi prečišćeni tekst) kao i objavljivanje na zvaničnoj web stranici ministarstva na javnu raspravu. Nadamo se da smo Vam svu traženu dokumentaciju dostavili i da smo sa priložima potvrdili sve iznesene činjenice, te da sve navode koje je podnositelj zahtjeva zastupan po punomoćniku društva "UNIPROMET" d.o.o. odbaciti kao neutemeljene i donesete pravičan Zaključak."

Podnositelj zahtjeva je dana 03.01.2024. godine dostavio podnesak Izjašnjenje podnosioca zahtjeva zaprimljeno pod brojem UP 06-26-2-005-50/23 u kom se između ostalog navodi sljedeće:

"Suština predmetnog postupka se ogleda u činjenici da Ministarstvo, Vlada i "Sarajevogas" d.o.o. sudjeluju u zabranjenom sporazumu koji je zasnovan na činjenici da Ministarstvo do danas nije ispoštovalo obvezu definiranu Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i do danas nije donijelo Pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije, a na osnovu kojeg bi Podnositelj zahtjeva mogao aplicirati za izdavanje uvjerenja koje je potrebno kako bi eventualno bio svrstan u istu kategoriju kupaca prirodnog gasa kao i "Toplane-Sarajevo". Potom, zabranjeni sporazum se ogleda i kroz postupanje "Sarajevogas" d.o.o. i Vlade, koja zajedno određuje i usvajaju cijene distribucije prirodnog gasa na temelju akta Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Vlada kao organ koji svojim zakonodavnim djelovanjem utječe na tržišnu konkurenciju, ovakvim prešutnim sporazumom prije svega sa "Sarajevogas" d.o.o. i sa Ministarstvom (koje ne usvaja Pravilnik) Podnositelju zahtjeva onemogućava da pod istim uvjetima kao i Toplane Sarajevo kupuje prirodni gas i konkuriра na mjerodavnom tržištu, već je prinuđen da godinama posluje sa gubitkom kako u suštini građani/stanari ne bi plaćali veću cijenu grijanja. Sve navedeno je omogućilo društvu "Sarajevogas" d.o.o. da u suštini svoj vladajući položaj na mjerodavnom tržištu zlouporabljuje uz prešutno odobrenje druga dva navedena subjekta čije (ne)djelovanje i (ne)činjenje značajno utječe na stanje na mjerodavnom tržištu. Argumentacija koja je prezentirana tijekom Usmene rasprave u svezi navodnog nepostojanja povrede utvrđene člankom 4. Zakona, koje se temelji na tvrdnji predstavnika Ministarstva, da ne postoji nikakav sporazum, da niko od sudionika u istom nije svjestan postojanja bilo kakvog sporazuma ili ugovora, niti je siguran da je nešto takvo potpisano ili sl. je apsolutno irelevantno. Zakon u članku 4. eksplicitno navodi: Zabranjeni su sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prečutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata (u daljnjem tekstu: sporazumi) koji za cilj i posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na: a) izravno ili neizravno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uvjeta; b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog d) primjenu različitih uvjeta za identične transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju; e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi s predmetom sporazuma. Iz zajedničkog djelovanja Protivne strane, odnosno njenih odluka i akata, ili pak propuštanja da djeluju sukladno propisima (na čije donošenje isključivo oni imaju utjecaj) evidentno je da su cilj i posljedica sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu. U predmetnom kontekstu možda se odmah treba osvrnuti na neutemeljene navode predstavnice Vlade, koja pravdajući činjenicu da predmetni Pravilnik nije donesen u razumnom roku, navodi da Podnositelj zahtjeva nikad nije podnio

zahtjev za izdavanje uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje energetske djelatnosti, te da je trebao podnijeti takav zahtjev. Dakle predstavnik Vlade tvrdi da je Podnositelj Zahtjeva trebao podnijeti zahtjev mimo Uredbe, iako svjestan da će njegov zahtjev biti odbijen jer ne postoji Pravilnik koji propisuje uvjete za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, pa tek onda po potrebi poduzimati određene korake? Ovakvi navodi Vlade upravo demonstriraju stav Protivne strane koji je subjektu u svom vlasništvu osigurao tarifnu poziciju, a druge sudionike na tržištu, i to isključivo zbog propusta na svojoj strani, tjeraju da svoja prava ostvaruje nekim drugim putem, a ne na temelju Uredbe koju su sami donijeli i to po principu „mi nećemo donijeti Pravilnik, a vi se sami snađite“. Ovakav stav je apsolutno diskriminatoran i bez ikakve sumnje predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. Nema nikakve sumnje da neusvajanje Pravilnika u smislu prava konkurencije predstavlja barijeru za ulazak na određeno tržište i tvrdnja predstavnice Vlade da postojanje regulatorne barijere za ulazak na određeno tržište i stjecanje određenog statusa ne može predstavljati zabranjeni sporazum je apsolutno pogrešna. Zakoni i podzakonski akti itekako utječu na tržište, a posljedično i oni koji nisu usvojeni, a trebali su biti. U okviru Usmene rasprave i na temelju dostavljene dokumentacije, a u konačnici i same odredbe članka 4. Uredbe, nedvosmisleno je utvrđeno da Ministarstvo nikad nije ispoštovalo svoju obvezu definiranu Uredbom o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i donijelo Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije. Razlozi za nedonošenje predmetnog Pravilnika su irelevantni jer se radi o internim procedurama na koje isključivo Protivna strana, posebno Vlada ima utjecaj. Jedino što je evidentno je da je postojala zakonska obveza donošenja predmetnog Pravilnika koja do danas nije ispoštovana. S druge strane, sukladno sa naknadno dostavljenom dokumentacijom sukladno dopisu Konkurencijskog vijeća broj UP 06-26-2-005-47/23 od dana 28.12.2023.g. (zaprimiteljen 29.12.2023.g.), sukladno sa kojim su dostavljena mišljenja različitih ministarstava u okviru Vlade, evidentno je da u konačnici nema niti jednog negativnog mišljenja kako je to navedeno od strane predstavnice Vlade. U konačnici je i Ministarstvo finansija dalo pozitivno mišljenje na nacrt Pravilnika koje je Ministarstvo bilo dužno usvojiti. Zašto navedeni Pravilnik nikad nije usvojen od strane Ministarstva u danim okolnostima ostaje nejasno, ali je neusvajanje istog apsolutno spriječilo Podnositelja zahtjeva u ostvarivanju jednakog tretmana na tržištu u odnosu na druge konkurente. Konačno, smatramo da je od izuzetne važnosti razjasniti i pitanje vezano za primjenu Zakona o komunalnim djelatnostima, u kontekstu obavljanja komunalne djelatnosti i utjecaj Pravilnika na sudionike na tržištu. Naime, sukladno sa člankom 2. Zakona o komunalnim djelatnostima pod komunalnim djelatnostima, podrazumijeva se pružanje između ostalog komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe. Nadalje, sukladno sa istim člankom, komunalne djelatnosti dijele se na: a) komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje; b) komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje. Pod pojmom komunalnih djelatnosti individualne komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalni proizvodi i usluge koje se mogu izmjeriti i naplatiti od svakog korisnika usluga, dok se pod pojmom komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje podrazumijeva komunalni proizvod i usluga koju nije moguće izmjeriti i naplatiti od svakog korisnika usluga (održavanje javnih površina, održavanje javne rasvjete, održavanje groblja, održavanje javnih satova i sl.). Nesporno je da opskrba toplotnom energijom predstavlja komunalnu djelatnost individualne komunalne potrošnje. Predmetno je utvrđeno i člankom 3. Zakona o komunalnim djelatnostima koji između ostalog definira komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje između ostalog svrstava pod

točkom d) i opskrba toplotnom energijom. Naredni članak predmetnog Zakona (članak 4. stavak 4.) utvrđuje da se pod opskrbom toplotnom energijom podrazumijevaju poslovi proizvodnje i distribucije pare i tople vode mrežom do podstanice korisnika uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil koji se nalazi ispred ili u objektu, odnosno centralni mjerač utroška toplotne energije. Stavkom 20. istog članka utvrđeno je, da će se podzakonskim aktima bliže regulirati obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti, a člankom 50. predmetnog Zakona je definirano da će se Vlada u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti podzakonske akte iz članka 4. stavak (20) ovog zakona. Vlada je u navedenom roku donijela podzakonski akt, odnosno Uredbu i člankom 4. stavak 4. Uredbe obvezala Ministarstvo da donese Pravilnik, a Ministra dodatno da propiše oblik, sadržaj i način vođenja registra uvjerenja. Niti je Ministarstvo ikad donijelo predmetni Pravilnik niti je Ministar ikada propisao oblik, sadržaj i način vođenja registra uvjerenja. Dakle, kako je to ispravno konstatirao predstavnik Ministarstva na Usmenoj raspravi, nitko tko obavlja trenutno obavlja komunalnu djelatnost individualne komunalne potrošnje uključujući i Toplane Sarajevo nema predmetno uvjerenje, niti defacto i de iure ispunjava zakonski temelj za obavljanje komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje. Logično je postaviti onda pitanje po kojem kriteriju je društvu Toplane Sarajevo dodijeljen poseban tarifni status u odnosu na druge koji obavljaju istu djelatnost kada ni oni ne ispunjavaju uvjete za obavljanje djelatnosti proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije? Jasno je da to nije na temelju činjenice da Toplane Sarajevo obavljaju komunalnu djelatnost, a Podnositelj zahtjeva ne, jer i jedan i drugi obavljaju komunalnu djelatnost individualne komunalne potrošnje. S druge strane i jedan i drugi subjekt na mjerodavnom tržištu imaju identičan pravni status. Društva su koja su registrirana za obavljanje iste djelatnosti i za istu namjenu koriste prirodni gas, a ni jedan ni drugi subjekt nemaju uvjerenje na temelju kojeg mogu obavljati predmetnu djelatnost. Naime, članak 4. Uredbe precizno utvrđuje da "Proizvodnju/isporku toplotne energije obavlja energetski subjekt registriran za obavljanje ove djelatnosti (u daljnjem tekstu: davatelj usluge). Davatelj usluge može obavljati energetsku djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije, samo na temelju uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ove djelatnosti, jedino što očigledno pravi razliku je vlasništvo nad pružateljem komunalne usluge jer Toplane Sarajevo su u vlasništvu Kantona Sarajevo, a Podnositelj zahtjeva je u privatnom vlasništvu. S druge strane to nije, niti i može biti temelj za primjenu bilo kakvih drugačijih kriterija ili temelj za diskriminaciju. Naime, članak 10. Zakona o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo jasno propisuje: "Kanton, Grad i općine, sukladno utvrđenim nadležnostima u čl 7., 8. i 9. Zakona, obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem: a) javnog poduzeća komunalnih djelatnosti b) gospodarskog društva. S obzirom da je Zakonodavac dao tu mogućnost i javnim poduzećima komunalnih djelatnosti i gospodarskim društvima, onda je logično postaviti pitanje po kojem to temelju su jedni u povoljnijem položaju na tržištu u odnosu na druge jer Zakon tu razliku ne pravi? Pravni temelj za takvu podjelu ne postoji jer predmetni Zakon u članku 9. kaže da Grad i općine u njegovom sastavu, kao i općine koje nisu u sastavu Grada, u okviru svog samoupravnog djelokruga, obezbjeđuju obavljanje slijedećih komunalnih djelatnosti. Dakle, nisu Toplane Sarajevo isključivo pružatelj komunalne usluge, predviđen Zakonom, niti je od donošenja predmetnog Zakona o komunalnim djelatnostima postojao pravni temelj za dodjelu bilo kakvog posebnog statusa za Toplane Sarajevo u pogledu tarife i naknade za distribuciju gasa. Zakon je tu mogućnost predvidio i za gospodarska društva, kao što je Podnositelj zahtjeva. Dakle, evidentno je da Zakon nije napravio diskriminaciju između

sudionika na tržištu, već je za takvo postupanje isključivo odgovorna Protivna strana i to nedonošenjem Pravilnika i korištenjem navedene činjenice kao argumenta da svom gospodarskom subjektu (koji također nema uvjerenje izdato na temelju Pravilnika koji nikad nije usvojen) osigura povoljniji položaj na tržištu. S druge strane, nesporno je utvrđeno da postojeći tarifni sustav za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu koje se ogleda u a) izravnom ili neizravnom utvrđivanju kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uvjeta b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvika ili ulaganja i d) primjenu različitih uvjeta za identične transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju. Prije svega, a na temelju izjašnjenja koje je dostavljeno, nije dostavljeno niti jedno racionalno objašnjenje za postojanje primjene različitih uvjeta za identične transakcije. Iz samog izjašnjenja se jasno vidi da se radi o učešću u zabranjenom sporazumu Protivne strane. Naime, postojeći tarifni sustav i cijenu distribucije nesporno utvrđuje Vlada na prijedlog "Sarajevogas" d.o.o.. Nadalje, iz navoda sa Usmene rasprave i dostavljenih izjašnjenja jasno je da tarifni sustav diskriminatoran i netransparentan kao i da kupci (izuzev Toplana Sarajevo) ne znaju: zašto postoji razlika u cijeni distribucije, na kojim objektivnim kriterijima se temelji postojeći tarifni sustav? zašto postoji posebna tarifna kategorija KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o.? zašto su pojedini kupci svrstani u kategoriju velika privreda, a ne koriste gas kao industrijski potrošač? Pravljanje različite cijene uporištem u ekonomskoj teoriji i privrednoj praksi gdje se eksplicitno navodi da je fokus vlasnika stavljen na socijalnu komponentu tarifnih kupaca ispred uspješnosti preduzeća nedvosmisleno ukazuje na diskriminatorno ponašanje Protivne strane. Iz svih prezentiranih dokaza u toku ovog postupka jasno je utvrđeno da Podnositelj zahtjeva i pojedini drugi gospodarski subjekti prirodni gas ne koristi kao industrijski potrošač već isključivo koristi gas za proizvodnju toplotne energije za grijanje stambenih jedinica u okviru naselja, dakle u identične svrhe kao i Toplane Sarajevo pri čemu ni jedan ni drugi gospodarski subjekt, zbog nepostojanja Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti i isporuke toplotne energije nisu dobili neophodna uvjerenja pa u suštini ni ne ispunjavaju uslove za obavljanje komunalne djelatnosti. Nadalje, nedvosmisleno je utvrđeno da Toplane Sarajevo posluju sa dobiti dok je Podnositelj zahtjeva prinuđen da posluje sa gubitkom kako ne bi diskriminirao krajnje potrošače, odnosno stanare i kako bi isti plaćali identičnu cijenu kao i korisnici identične usluge koju pružaju Toplane Sarajevo. Nadalje, nedvosmisleno je utvrđeno, da i Podnositelj zahtjeva ima troškove amortizacije opreme i sredstava koje koristi za proizvodnju toplotne energije, pri čemu očigledno Podnositelj zahtjeva nema pravo na primjenu "Koncepta ciljnih troškova" jer je prinuđen na poslovanje sa gubitkom dok to pravo mogu ostvarivati Toplane Sarajevo, ali i oni koji su industrijski potrošači. Naime, Uredba o snabdijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo u članku 10. govori o uspostavi tarifnog sustava i o strukturi troškova koje imaju svi neovisno da li su u privatnom ili vlasništvu Kantona, ali predmetno i dalje ne daje odgovor na pitanje na koji način su uspostavljene tarifne kategorije kupaca. Zakon o kontroli cijena daje objašnjenje o troškovima i kontroli cijena što također ne nudi odgovor na pitanje tarifne kategorije kupaca. Nadalje, navodi se kako se Vlada prilikom utvrđivanja cijena komunalnih usluga vezala za socijalnu osjetljivost. Kako je onda na temelju svega navedenog moguće da Komisija koja je radila na izradi tarifnog sustava koristila koncept ciljnih troškova. Naime, metoda ciljnih troškova je metoda koja polazi od ciljne prodajne cijene proizvoda i na bazi koje se utvrđuje cijini trošak proizvoda, a na način da se od nje oduzme željena dobit. Ciljni troškovi (engl. target costs) predstavljaju

strukturirani pristup određivanju troškova uz koje proizvod treba biti izražen sa specificiranom kvalitetom kako bi ostvario željenu razinu dobiti uz očekivane prodajne cijene. Očigledno je da je argumentacija o načinu formiranja tarifnih kategorija napravljena na principu primjene različitih uvjeta za istovrsne transakcije. Iz svega navedenog potpuno je jasno, da ako analiziramo ono šta predstavljaju ciljani troškovi onda možemo vidjeti da niti jedna od navedenih karakteristika ovog načina obračuna troškova nije moguća u danom slučaju posebno ako imamo u vidu da su, kako navodi "Sarajevogas" d.o.o, cijene vezane za socijalnu osjetljivost, tada ovaj primjer obračuna troškova nije koristan i primjenjiv u ovom konkretnom slučaju. Korisnici usluga zagrijavanja kako od strane Toplana Sarajevo, tako i od strane Podnositelja zahtjeva imaju istu socijalnu osjetljivost, radi se o istom proizvodu, troškovi nabave su jednaki za oba kupca kao i troškovi transporta. S druge strane apsolutno je nejasno zašto Toplane Sarajevo nisu svrstane u kategoriju velike privrede koja gas također koristi kao industrijski potrošač jer evidentno ostvaruje dobit iz djelatnosti dok je iz dostavljenih dokaza (posebno dokaza - Tablica broj 1: Prikaz isporučenih količina prirodnog gasa i - Tablica broj 2: Prikaz isporučenih ifakturisanih količina prirodnog gasa), evidentno da po količinama koje kupuju Toplane Sarajevo trebaju i moraju biti svrstani u tarifnu kategoriju Velika privreda. Na kontradiktornosti u argumentaciji Protivne strane jasno ukazuje i činjenica, da je u okviru Usmene rasprave (strana 5) predstavnik "Sarajevogas" d.o.o insistira na tvrdnji da je jedan od osnova za formiranje posebne kategorije "Toplane Sarajevo" visoka potrošnja navedenog gospodarskog subjekta. U prilog tome navodi i tvrdnju da je postojeći tarifni sustav iz 2015.godine zasnovan na količinama gasa što je apsolutno netočno, ali naravno opet na izrazito diskriminatoran način prema ostalim kategorijama kupaca. Predstavnik "Sarajevogas" d.o.o. na Usmeno raspravi daljnje inzistira (strana 6 - treći) na tvrdnji da je kalkulacija cijene vezana za količinu gasa koja je isporučena? Naime, iz dostavljenog dokumenta "Odgovor na vaš zahtjev u vezi sa postupkom kod konkurencijskog vijeća od 21.11.2023.god" evidentno je da su kategorije kupaca razvrstane i prema instaliranom kapacitetu, (a ne prema količini), ali opet na izrazito diskriminatoran način: do 10 Sm³/h (domaćinstva i mala privreda); preko 10 Sm³/h (velika privreda); nije ograničen (KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. i Poseban kupac "Sarajevo-gas" a.d. Istočno Sarajevo). Evidentno je da prije svega nema nikakve korelacije između instaliranih kapaciteta i cijene kako to tvrdi Protivna strana. Da je navedeno točno jasno se da zaključiti i na temelju činjenice da npr. ako ste kupac iz kategorije Velika privreda apsolutno je nebitno koliko potrošite i da li vam je instalirani kapacitet 11 Sm³/h ili bez ograničenja jer niste Toplane Sarajevo. Dakle, jasno je da količina odnosno instalirani kapacitet apsolutno nema nikakve veze sa cijenom distribucije gasa i da se radi o zabranjenom sporazumu i čistoj zlouporabi vladajućeg položaja. Nadalje, na Usmeno raspravi predstavnik "Sarajevogas" d.o.o. u istom paragrafu na strani 6. navodi da "smatra da zahtjev nije osnovan i iz razloga što sve i da SG ima pravnog osnova što se tiče kategorizacije i cijene gasa, nije u mogućnosti da svrsta Unipromet u kategoriju tarifnu Toplana iz razloga što nema odobrenje za isporuku toplotne energije što je propisano člankom 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju isporuku i korištenje toplotne energije." Protivna strana zanemaruje upravo činjenicu da nitko na mjerodavnom tržištu nema predmetno odobrenje, odnosno uvjerenje. Navedeno je potvrđeno i za vrijeme Usmene rasprave koja je održana pred Vijećem. Naime, na Usmeno raspravi je eksplicitno potvrđeno od strane predstavnika Ministarstva, da ni Toplane Sarajevo nemaju predmetno uvjerenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije. Dakle, potpuno je očigledno da nije bilo nikakvog pravnog osnova, ali ni

ekonomskog razloga da se na Podnositelja zahtjeva primjenjuju različiti uvjeti na istovrsne transakcije koje evidentno nemaju veze ni sa količinama. Pokušaj usporidbe kategorija kupaca na temelju tarife za cijene distribucije prirodnog gasa sa tarifom za naknadu distribucije električne energije od strane predstavnika Ministarstva je također apsolutno neutemeljen i paušalan. Naime iz podataka koji su javno dostupni i prostim uvidom u isti jasno su i transparentno definirane kategorije kupaca i utvrđene cijene električne energije. Za razliku od "Sarajevogas" d.o.o., JP Eelektroprivreda BiH kao javni opskrbljivač, pruža uslugu opskrbe električnom energijom po ekonomski opravdanim, lako i jasno uporedivim i transparentnim cijenama za sve krajnje kupce električne energije iz kategorije potrošnje domaćinstva i ostala potrošnja na 0,4 kV naponu (mala preduzeća i komercijalni kupci). Čak i ukupna cijena električne energije koju plaćaju kupci je transparentno iskazana i u pogledu njene strukture i treba da pokriva sljedeće troškove: trošak nabavke električne energije, trošak mrežarine, te naknada za obnovljive izvore energije koja se naplaćuje od svih krajnjih kupaca električne energije u FBiH. U predmetnu cijenu usluge je uključena i cijena korištenja distributivne mreže koja se obračunava radi nadoknade troškova korištenja distributivne i prijenosne mreže. Troškovi korištenja distributivne mreže se sastoje od troškova distribucije i troška distributivnih gubitaka, a troškovi korištenja prijenosne mreže se sastoje od troškova prenosa, troškova prijenosnih gubitaka, troškova rada neovisnog operatora sustava, troškova usluga sekundarne i tercijarne regulacije te prekomjerno preuzete reaktivne električne energije. Pojašnjenja radi, grupe unutar kategorije potrošnje domaćinstva su: a) I tarifna grupa, kupci koji posjeduju jednotarifno ili dvotarifno brojilo bez uklopnog sata ili nekog drugog uređaja za upravljanje tarifom i b) II tarifna grupa, kupci koji posjeduju dvotarifno brojilo sa uklopnim satom ili nekim drugim uređajem za upravljanje tarifom. Grupe unutar kategorije ostala potrošnja su: a) I tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon, koji nisu domaćinstva niti javna rasvjeta, a koji isključuju kupce iz točke c) i d) stavka (1) ovoga članka i imaju vršno opterećenje iz elektroenergetske suglasnosti veće od 23 kW i istu ne mogu mijenjati i prelaziti u neku drugu tarifnu grupu, b) II tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon, koji nisu domaćinstva niti javna rasvjeta, a koji isključuju kupce iz točke c) i d) stavka (1) ovoga članka i imaju vršno opterećenje iz elektroenergetske suglasnosti manje ili jednako 23 kW i posjeduju dvotarifno brojilo sa uklopnim satom ili nekim drugim uređajem za upravljanje tarifom, c) III tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon i to: 1. jaslice, vrtići, obdaništa, 2. domovi za smještaj djece, učenika, studenata, vjerskih službenika, invalida, lica sa umanjenom sposobnošću, staraca i penzionera, 3. vjerski objekti i kuhinje humanitarnih organizacija, 4. gospodarska društva, ustanove i organizacije osoba sa invaliditetom sukladno sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/10), te posjeduju jednotarifno ili dvotarifno brojilo bez uklopnog sata ili nekog drugog uređaja za upravljanje tarifom, d) IV tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napona i to: 1. jaslice, vrtići, obdaništa, 2. domovi za smještaj djece, učenika, studenata, vjerskih službenika, invalida, lica sa umanjenom sposobnošću, staraca i penzionera, 3. vjerski objekti i kuhinje humanitarnih organizacija, 4. gospodarska društva, ustanove i organizacije osoba sa invaliditetom sukladno sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/10), te posjeduju dvotarifno brojilo sa uklopnim satom ili nekim drugim uređajem za upravljanje tarifom. e) V tarifna grupa, kupci priključeni na 0,4 kV napon, koji nisu domaćinstva niti javna rasvjeta, a koji isključuju kupce iz točke c) i d) stavka (1) ovoga članka i imaju vršno opterećenje iz

elektroenergetske suglasnosti manje ili jednako 23 kW i posjeduju jednotarifno brojilo ili dvotarifno brojilo bez uklopnog sata ili nekog drugog uređaja za upravljanje tarifom. S druge strane tarifa "Sarajevogas" d.o.o. odnosno Struktura cijena prirodnog gasa i distribucije prema kategorijama kupaca je evidentno diskriminirajuća i favorizuje kupca Toplane Sarajevo (koji je isto u vlasništvu Kantona Sarajevo) u odnosu na sve ostale kupce (i predstavljaju posebnu kategoriju), a gas kupuju za istu namjenu kao i Podnositelj zahtjeva, pri čemu struktura cijene distribucije gasa, prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcioniranja distributivnog gasnog sustava Kantona, te troškove nabave novih stalnih sredstava distributera. U cijenu distribucije gasa uključena je amortizacija koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava distributera i amortizacije infrastrukturnog gasnog sustava, odnosno dobra u općoj uporabi. Iz sredstava amortizacije se vrši zanavljanje stalnih sredstava. Cijena distribucije po važećim tarifnim kategorijama, objavljuje se u službenim novinama.

Tarifni, odnosno cjenovnik "Sarajevogas" d.o.o. izgleda ovako:

r. br	Kategorija kupaca	Nabavna cijena gas KM/Sm ³	Cijena distribucije KM/Sm ³	Prodajana cijena gasa KM/Sm ³	Fakturna cijena gasa KM/Sm ³
1.	Velika privreda	0,837	0,250	1,087	1,271
2.	KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo	0,837	0,080	0,917	1,072
3.	Mala privreda	0,837	0,260	1,097	1,283
4.	Domaćinstva	0,837	0,080	0,917	1,072
5.	Posebna kupac Sarajevo-Gas a.d. Istočno Sarajevo	0,837	0,040	0,877	1,026
6.	CNG PUNIONICE	0,837	0,060	0,897	1,049

Konkretno, podnositelj zahtjeva smatra da je sudjelovanjem u zabranjenom sporazumu "Sarajevogas" d.o.o. omogućena zlouporaba svog vladajućeg položaja na tržištu prodaje i distribucije prirodnog gasa primjenom različitih cijena gasa iz Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo br. 42/15 i 7/21. Zlouporaba vladajućeg položaja se ogleda kroz primjenu različitih kriterija prilikom svrstavanja kupaca prirodnog gasa koji ovaj energent koriste za proizvodnju toplote i distribuciju krajnjim korisnicima (potrošačima/stanarima). Podnositelj zahtjeva je u odnosu na Toplane Sarajevo, koje se bave proizvodnjom i distribucijom toplotne energije u iste svrhe kao i Podnositelj zahtjeva, svrstan u kategoriju "Velike privrede", te mu je Odlukom o cijenama distribucije prirodnog gasa Kantona Sarajevo nametnuta obveza plaćanja cijene distribucije prirodnog gasa po znatnoj većoj tržišnoj cijeni u odnosu na Toplane Sarajevo, iako Podnositelj zahtjeva prirodni gas, kao i Toplane Sarajevo isključivo i jedino koristi za proizvodnju i distribuciju toplotne energije, odnosno grijanje stanova i prostora u stambenim zgradama. "Sarajevogas" d.o.o kao distributer prirodnog gasa na području Kantona Sarajevo uspostavlja tarifni sustav kao osnovu za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. Tarifna kategorija se definira tarifnim sustavom koji priprema i predlaže distributer "Sarajevogas" d.o.o, a usvaja Vlada Kantona Sarajevo. Na taj način, postupanjem "Sarajevogas" d.o.o a uz suglasnost Vlade Kantona Sarajevo na predloženi tarifni sustav, omogućeno je društvu "Sarajevogas" d.o.o da primjenjuje različite uvjete za istovrsne transakcije posebno u odnosu na kupca Toplane Sarajevo, i na taj način dovodeći Podnositelja zahtjeva u nepovoljniji konkurentski položaj što predstavlja očiglednu zlouporabu vladajućeg položaja. Naime, Podnositelj zahtjeva je prinuđen (implementirajući tarifni sustav koji se primjenjuje na Toplane Sarajevo) da posluje sa gubitkom kako stanarima, kao krajnjim korisnicima/potrošačima toplotne

energije, ne bi povećao cijenu grijanja i na taj način ih doveo u nepovoljniji položaj u odnosu na korisnike/potrošače Toplana Sarajevo ili kategorije domaćinstava čime je u suštini Podnositelj Zahtjeva predmet zlorporabe vladajućeg položaja i cjenovne diskriminacije jer za istu robu i uslugu plaća različitu cijenu od svojih stvarnih konkurenata. U tom kontekstu treba posebno apostrofirati činjenicu da tarifna kategorija domaćinstva, koja koriste plin za grijanje i imaju instalirani kapacitet ispod 10 Sm³/h, plaćaju cijenu distribucije kao Toplane Sarajevo. S obzirom da se u konkretnoj situaciji od strane Podnositelja zahtjeva prirodni gas koristi isključivo za potrebe grijanja domaćinstava (koji su u suštini i stvarni krajnji kupci toplotne energije), jasno je da trenutni tarifni sustav koji se primjenjuje u suštini diskriminira krajnje potrošače jer "Sarajevogas" d.o.o domaćinstvima u konačnici naplaćuje istu cijenu kao i Toplanama Sarajevo dok domaćinstva koja grije Podnositelj zahtjeva moraju plaćati višu cijenu distribucije. Sve navedeno ukazuje da su stanari koji ti koji su u suštini potrošači/domaćinstva (a koji su grijani od strane Podnositelja zahtjeva koji je bio primoran rješavati problem grijanja novih naselja jer nije bilo infrastrukture ni volje Toplana Sarajevo da isto urade) diskriminirani ovakvim tarifnim sustavom. Za jednu kategoriju je s druge strane nemoguće staviti fokus na socijalnu komponentu, a za druge dvije, koje u suštini imaju identične razloge korištenja gasa je to itekako moguće. Istovremeno, ovo evidentno ukazuje i na netočnost navoda "Sarajevogas" d.o.o. da Toplane Sarajevo plaćaju nižu cijenu za distribuciju gasa zbog količina jer po kategorijama, potrošnji, a ni instaliranim kapacitetima domaćinstva nemaju ništa zajedničko sa Toplanama Sarajevo i jasno troše nemjerljivo manje od Toplana Sarajevo. Da apsurd bude veći, iz Zapisnika sa Usmene rasprave se može jasno vidjeti kako Protivna strana iznosi niz kontradiktornih navoda tijekom cijelog postupka us vezi sa primjenom tarife i kriterijima koje je koristila kod izrade iste. S jedne strane predstavnik Ministarstva kategorično tvrdi da Pravilnik nema veze sa tarifom (strana 7.). Prije toga predstavnica "Sarajevogas" d.o.o. tvrdi da "Sarajevogas" d.o.o nije u mogućnosti da Podnositelja zahtjeva svrsta u tarifnu kategoriju toplana iz razloga što nema odobrenje, odnosno uvjerenje o ispunjavanju uvjeta za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije (strana 6.). Ovakav stav "Sarajevogas" d.o.o potvrđen je i u njihovom pismenom Rješenju broj 0101-03-2407/22 od 26.08.2022.godine. Nema sumnje da formiranje cijena u pravu konkurencije koje nisu zasnovane na jasno utvrđenim, nedvosmislenim i transparentnim kriterijima, a koji su identični za sve potencijalne korisnike proizvoda ili usluge, predstavljaju zlorporabu vladajuće pozicije i grubu cjenovnu diskriminaciju u smislu članka 10. Zakona. Shodno navedenome, nema dileme da postojeći tarifni sustav za distribuciju gasa u Kantonu Sarajevo krši sve postulate Zakona o konkurenciji koje se odnose na zlorporabu vladajućeg položaja, posebno u dijelu koji se odnosi na kriterije za utvrđivanje cijene distribucije gasa za gospodarske subjekte koji prirodni gas isključivo koriste za potrebe grijanja. Isti očigledno nisu transparentni i nisu zasnovani na objektivnim kriterijima. Potpuno irelevantne navode Ministarstva o pristanku na uvjete iz ugovora, pravu na odabir drugog energenta, o subvenciji cijene gasa koja je bila za sve u protekloj godini (pri čemu u ovom postupku nije riječ o cijeni gasa već o cijeni distribucije) smatramo da je bespotrebno i komentirati. Iz istih se jasno da iščitati pozicija dominacije Protivne strane i njeno očigledno pravo da na tržištu primjenjuje kriterije koje želi ili joj odgovaraju, pri čemu ostalim sudionicima na tržištu ostavlja izbor da prihvati cjenovnu diskriminaciju ili bira drugi energent! Navedeno je evidentno i iz stavova Vlade koja na sve to upućuje da je Podnositelj zahtjeva trebao podnijeti anti-diskriminatornu tužbu pred nadležnim sudom u kontekstu Zakona o diskriminaciji! Postoji zakoni koji se bave i drugim vrstama

diskriminacije, a Zakon o konkurenciji se upravo bavi onim diskriminacijama sudionika na tržištu koje se ogledaju kroz zaključivanje zabranjenih sporazuma i zlorporabama vladajućeg položaja."

Postupajući po zahtjevu Konkurencijskog vijeća kojim je traženo dodatno pojašnjenje podnesaka dostavljenih u tijeku postupka kao i dostava dokumentacije, gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo je podneskom broj UP 06-26-2-005-55/23 dana 15.01.2024. godine dostavio kako slijedi:

"Aktuelne tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od strane Nadzornog odbora "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, Odlukom broj 010101-02- 2186/15 od 07.10.2015. godine, a na temelju članka 10. Uredbe o snabdijevanju prirodnim gasom i članka 29. Statuta KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, koja je objavljena u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 42/15 od 29.10.2015. godine i koja sadrži cijene distribucije prirodnog gasa po tarifnim kategorijama kupaca. Vlada Kantona Sarajevo je 04.02.2021. godine donijela Odluku o dopuni odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo broj 02-04-2845-6/21, kojom je usvojena nova tarifna kategorija "CNG punionice" i cijena distribucije prirodnog gasa za istu. Odlukom o dopuni Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo uvedena je nova tarifna kategorija kupaca "CNG punionice", što je objavljeno u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 7/21 od dana 18.02.2021. godine. Da bi se pojasnio princip/način formiranja "tarifnih kategorija kupaca" u okviru tarifnog sustava, predstavlja se način formiranja tarifnog sustava sa pripadajućim tarifama, tj. cijenama distribucije gasa po utvrđenim tarifnim kategorijama potrošača. Isti ima uporište u zakonskim propisima, kao i u ekonomskoj teoriji i gospodarskoj praksi, svojstvenoj društvima od javnog interesa koji se bave komunalnim djelatnostima, a u vezi sa distribucijom gasa. Uredba o snabdijevanju prirodnim gasom u članku 10. (uspostava tarifnog sustava) propisuje:

"(1) Distributer je obavezan uspostaviti tarifni sustav, kao temelj za obračun i naplatu isporučenih količina prirodnog gasa, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa. (2) Tarifne kategorije se definiraju tarifnim sustavom, koji priprema i predlaže distributer, a usvaja Vlada Kantona Sarajevo i objavljuje u službenim novinama. (3) Struktura cijene distribucije gasa, prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcioniranja distributivnog gasnog sustava Kantona, te troškove nabave novih stalnih sredstava distributera. U cijenu distribucije gasa uključena je amortizacija koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava distributera i amortizacije mfrastrukturnog gasnog sustava, odnosno dobra u općoj uporabi. Iz sredstava amortizacije se vrši znavljanje stalnih sredstava. Cijena distribucije po važećim tarifnim kategorijama, objavljuje se u službenim novinama." Zakon o komunalnim djelatnostima, (Cijena komunalne usluge) propisuje: "(1) Visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davatelj komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije, a sukladno odredbama članka 15. (2) Cijena komunalne usluge sadrži sve troškove tekućeg održavanja i funkcioniranja komunalnog sustava na koji se odnosi, te troškove nabave novih stalnih sredstava davatelja komunalne usluge prema članku 37. stavak (2) točka a) i stavku (3) ovog zakona. (3) U cijenu komunalne usluge uključena je amortizacija, koja se sastoji iz amortizacije stalnih sredstava davatelja komunalne usluge i amortizacije stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sustava, odnosno dobara u općoj uporabi. (4) Davatelj komunalne usluge amortizaciju koristi za obnavljanje stalnih sredstava, a dio amortizacije

stalnih sredstava infrastrukturnog komunalnog sustava, odnosno dobara u općoj uporabi prema programu na koji suglasnost daje Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće sukladno nadležnostima iz čl. 1., 8. i 9. ovog zakona. (5) Validnost kalkulacije i konačan prijedlog visine cijene komunalnih usluga utvrđuje neovisno stručno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno općinsko vijeće, u skladu sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona. (6) Ukoliko se cijena usluge utvrdi u nižem iznosu od stvarne cijene koštanja, razliku sredstava će nadoknaditi Kanton, Grad, odnosno općina. (7) Cijena komunalne usluge za pruženu komunalnu uslugu plaća se davatelju komunalne usluge." "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo je više puta bio predlagач tarifnog sustava, sa detaljnom kalkulacijom cijene distribucije prema tarifnim kategorijama kupaca prirodnog gasa, koji je na kraju utvrđivao i konačnu odluku o istom donosio Osnivač, Kanton Sarajevo, kako po pitanju strukture tarifnih kategorija, tako i po pitanju tarifa za iste. Zakon o kontroli cijena u članku 4. propisuje: "Kao mjere neposredne kontrole cijena mogu se, za pojedine proizvode i usluge, propisati: fiksne cijene; najviše cijene; strukture najviših cijena; zadržavanje cijena na zatečenom, odnosno određenom nivou (zatečene cijene); davanje suglasnosti na cijene, odnosno tarife; način formiranja cijena; utvrđivanje marži u trgovini (kalkulativne cijene); obavještanje o promjeni cijena i marži zaproizvode i usluge (evidencija cijena). U članku 5. Zakona o kontroli cijena propisano je da je nadležni organ koji je propisao mjeru neposredne kontrole cijena, dužan da poduzme mjere kojima se otklanjaju uzroci zbog kojih je mjera propisana. Dok je članak 6. istog zakona propisao: "Mjere neposredne kontrole cijena zasnivaju se, po pravilu, na ekonomskim kriterijima i propisuju se izuzetno, i to: 1. ako i poredpoduzetih mjera, ekonomske politike nastupe ili mogu nastupiti veći poremećaji na tržištu i u kretanju cijena; 2. radi sprečavanja monopolskog obrazovanja cijena; 3. radi utvrđivanja prodajnih cijena proizvoda iz robnih rezervi, koje se koriste za intervenciju na tržištu." Stručna metodologija koja se primjenjuje usko je povezana sa činjenicom da je cijena komunalne usluge dugi niz godina bila utvrđena u nižem iznosu od stvarne, a razlog je bio isključivo socijalna osjetljivost Vlasnika, Kantona Sarajevo, odnosno cijena je bila bazirana na tzv. "targetiranoj cijeni" ili cijeni koju su tarifni kupci bili u mogućnosti snositi. Sukladno tome, Vlada je prethodnim odlukama o utvrđivanju tarifnih kategorija i tarifa za iste određivala maksimalne cijene koje mogu biti ispostavljene tarifnim kupcima, a to su bile isključivo tarife koje su mogle biti prihvaćene na tržištu Kantona Sarajevo. Na taj način, Vlasnik je dominantno fokus stavio na socijalnu komponentu tarifnih kupaca, ispred uspješnosti poslovanja Preduzeća. Donesene odluke o tarifama za tarifne kategorije iz 2002. ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/02) i 2015. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 42/15) su temeljene na gotovo istim postavkama, čije su bliže odrednice instalirani kapacitet i opis tarifne kategorije, kako slijedi.

Tablica: Tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od strane Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o Sarajevo

Redni broj Tarifne kategorije	Naziv tarifne kategorije	Instalirani kapacitet	Opis Tarifne kategorije
I	Domaćinstva	Do 10 sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu: a) domaćinstva i b) vjerski objekti

II	Mala privreda	Do 10 sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) služe za obavljanje poslovnih djelatnosti- komercijalni potrošači (npr: obrti, ugostiteljske radnje, turističke radnje, trgovačke radnje i sl.) b) koriste institucije, ustanove, druge organizacije, koje se financiraju iz proračuna (npr. Škole, obdaništa, domovi kulture, biblioteke, ambulante, domovi zdravlja, ustanove za zaštitu spomenika kulture i sl.) d) koriste humanitarne organizacije
III	Velika privreda	Preko 10 sm ³ /h	U ovu tarifnu kategoriju svrstavaju se kupci čije su prostorije/objekti priključeni na distributivnu gasnu mrežu koji: a) koriste industrijski potrošači/gospodarska društva, b) koriste institucije, ustanove i druge organizacije, koje se financiraju iz proračuna (npr. Bolnice, domovi zdravlja, studentski domovi, vojska, policija i sl), c) služe za obavljanje uslužnih djelatnosti (npr. Hoteli, restorani, banke, tržni centri i sl.), d) međunarodne organizacije
IV	KJKP "Toplane Sarajevo" d.o.o Sarajevo	Nije ograničen	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac KJKP "Toplane sarajevo" d.o.o Sarajevo
V	Poseban kupac "Sarajevogas" a.d. Istočno Sarajevo	Nije ograničeno	U ovu kategoriju svrstava se isključivo kupac "Sarajevo-gas" a.d. Istočno Sarajevo

Kriterij za razvrstavanje u tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa je količina kupljenog/potrošnja prirodnog gasa i instalirani kapacitet kako je u tablici navedeno, pri čemu se naglašava da je teoretski i prema Odluci instalirani kapacitet kod Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo neograničen. Neograničen je iz razloga što su Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo komunalno poduzeće i obavljaju komunalnu djelatnost od javnog interesa i značaja za Kanton Sarajevo. Dakle, presudan kriterij, u ovome slučaju, za razvrstavanje u tarifnu kategoriju Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo jeste činjenica da je ovo Preduzeće registrirano kao javno komunalno preduzeće koje zagrijava preko 51.000 stanova i 2.700 pripadajućih poslovnih prostora i objekata priključenih na sistem centralnog zagrijavanja. Dakle, osnivač i vlasnik Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo je Kanton Sarajevo, koji je nadležni organ tom Preduzeću za regulaciju, kako nabavne cijene gasa, tako i prodajne cijene toplotne energije. Po definiciji instalirani kapacitet je maksimalni učinak koji Preduzeće može proizvesti s raspoloživim resursima u određenom periodu i mjeri se u proizvodnim jedinicama. Naravno, instalirani kapacitet se može mijenjati sukladno sa realno očekivanim potrebama tj. povećati kako bi se postigao trenutačni realni porast ili predvidjeti buduće povećanje potražnje kupaca. Na temelju zahtjeva za priključenje novog kupca i uvida u svu obveznu dokumentaciju vrši se planiranje maksimalno mogućeg instaliranog kapaciteta, koji će moći podržati maksimalno moguću godišnju potrošnju prirodnog gasa. Nakon što je instalirani kapacitet poznat, moguće je izmjeriti koliko se dobro taj kapacitet koristi. Dakle, stopa iskorištenosti instaliranog kapaciteta je pokazatelj postotka kapaciteta s kojim preduzeće obavlja poslove. Stopa iskorištenosti instaliranog kapaciteta se može izračunati stavljanjem u odnos stvarne potrošnje/proizvodnje i potencijalne potrošnje/proizvodnje. Ukoliko ugrađena oprema radi manje od punog potencijala, instalirani kapacitet nije iskorišten tj. isti je izgubljen i predstavlja gubitak za KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo. Na temelju danog dodatnog pojašnjenja u svezi planiranja i određivanja instaliranog kapaciteta i na temelju uvida u prilog dopisa u kojem je navedena komparacija potrošnje prirodnog gasa Toplana-Sarajevo d.o.o. Sarajevo i Podnositelj zahtjeva u periodu od 2018. - 2023. godine

ujedno se može razumijeti zašto su KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo posebna tarifna kategorija kupca. Međutim, ukoliko u narednom razdoblju Podnositelj zahtjeva ispuni iste navedene uvjete za promjenu/povećanje instaliranog kapaciteta (koji su prvenstveno uvjetovani značajno povećanom količinom potrošnje prirodnog gasa, a time i instaliranog kapaciteta za potrošnju/proizvodnju) tj. da je zbog opsega proizvodnje neograničena i registruje se kao komunalno poduzeće, može se pokrenuti inicijativa prema Vladi za prekategorizaciju u cjenovno povoljniju tarifnu kategoriju.

Dakle, tarifa za tarifne kategorije i samo određivanje istih je posljedica odabranog sustava obračuna troškova poznatog kao "Koncept ciljanih troškova" ili Target Costing, po kome određeni proizvod ili usluga trebaju biti proizvedeni u cilju ostvarenja potrebne razine prihoda za unaprijed određenu razinu prodajne cijene proizvoda ili usluge. Primjenjeni koncept nije nepoznat i nepreferiran u savremenoj teoriji upravljačkog računovodstva, čak se u ovakvim slučajevima, zbog određenih prednosti stavlja ispred konvencionalnih sustava obračuna troškova (sustav obračuna po stvarnim historijskoim troškovima), posebno kada su u pitanju proizvodi i usluge u naftnoj i gasnoj industriji, i stavlja se ispred drugih mogućih, u ovome slučaju ocjenjenih kao neprimjerenih, a koji se prepoznaju kao metodi ili tehnike obračuna troškova savremenog upravljačkog računovodstva (npr. sustav obračuna po aktivnostima, obračun troškova po osnovu životnog ciklusa, obračun troškova na bazi karakteristika proizvoda/usluge, sistem obračuna troškova prema učincima, Take-Back Costing, Kaizen cost, itd.). Također, poznato je da su tradicionalni sustavi obračuna troškova kreirani u uvjetima radno intenzivne tehnologije i prilagođeni su potrebama finansijskog izvešćivanja. Troškovi izravnog rada i izravnog materijala su predstavljali najznačajniji dio troškova poduzeća, a opći troškovi su se uglavnom raspoređivali prema jednom ključu (npr. Izravni rad), što se u slučaju kalkulacije za tarifne kategorije za distribuciju gasa ocijenilo neprihvatljivo. Odabrani sustav obračuna troškova je najprihvatljiviji i zbog uvažavanja načela ekonomije opsega koja je uvjetovana veličinom potrošnje i instaliranog kapaciteta pouzeta, jer se veže za mogućnost snižavanja troškova poslovanja (posebno fiksnih) sa povećanjem opsega proizvodnje (u ovom konkretnom slučaju proizvodnje toplotne energije). Dakle, "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo ima evidentno troškovnu prednost, zbog opsega svog poslovanja, koja se mjeri količinom potrošnje/proizvodnje po jedinici vremena (što se može dokazati iz priloga dopisa u kojem je navedena komparacija potrošnje prirodnog gasa "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo i Podnositelja zahtjeva, u razdoblju od 2018. -2023. godine). Naime, pravne osobe prema Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH internu organizaciju i funkcioniranje sustava računovodstva uređuju internim aktima, uz propisane zakonske uvjete. S obzirom da se pitanje organizacije računovodstvenog sustava propisuje internim aktima, pri čemu se i sustav obračuna troškova ili metod kalkulacije predlaže na temelju ocjene najprihvatljivijeg u svrhu za koju je osnovano javno preduzeće, a u ovome slučaju, to je metod ili koncept ciljanih troškova, naslijeđen i preuzet kao do sada prihvatljiv Osnivaču i vlasniku, Kantonu Sarajevo, a zbog izraženog socijalnog fokusa na kupcu i dobiti šire društvene zajednice. Isti će vremenom biti predmetom usuglašavanja, s tim da je u teoriji baziran na dugoročnim i višestruko korisnim odnosima svih sudionika u lancu stvaranja vrijednosti, što je sasvim razumljivo jer prirodni gas treba da doprinese općoj koristi kako za pojedince, tako i za društvo i okoliš. Uvažavajući potrebe cjelokupnog društva kao i gospodarstva za čistom energijom na području Kantona Sarajevo, sva neovisna stručna tijela su zauzela stav da prihvati postojeća metodologija utvrđivanja tarifnih kategorija i tarifa, što su sve vlade Kantona Sarajevo usvojile i time stavile na snagu."

Konkurencijsko vijeće je aktom broj UP 06-26-2-005-48/23 od 04.01.2024. godine od Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS zatražilo da dodatno pojasnje dokumentacije i odgovora iz podnesak dostavljenih u tijeku postupka, na šta je u Ministarstvu u ostavljenom roku, podneskom zapromljenim pod brojem UP 06-26-2-005-56/23 dana 19.01.2024. godine dostavilo slijedeći odgovor:

"Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je zaprimilo je predmetni akt Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine broj UP 06-26-2-005-48/23 od 04.01.2024. godine, a u svezi pokrenutog postupka na temelju Zahtjeva za pokretanje postupka Podnositelja zahtjeva, a protiv KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, Ministarstva i Vlade, prema članku 4. stavak 1) točka a), b) i d) i članka 10. stavak 2) točka a), b) i c) Zakona o konkurenciji. Predmetnim zahtjevom se traži dostavljanje informacija i podataka, a u svezi pojašnjenja svrhe i cilja do Uredbe o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, u svrhu dodatnog pojašnjenja dostavljenih podnesaka u tijeku postupka. Kanton Sarajevo sukladno sa svojim ustavnim, isključivim i zajedničkim nadležnostima, a i zakonskim i podzakonskim propisima nadležan je za utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguravanja javnih službi, te obvezan je da osigura trajno i kvalitetno obavljanje ove komunalne djelatnosti, i da osigura održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti, poduzimajući mjere za očuvanje i zaštitu okoliša, kroz javnost i transparentnost rada. Obzirom na značaj kantonalnih javnih komunalnih poduzeća u Kantonu Sarajevo, a koji obavljaju komunalnu djelatnost koja je od javnog interesa i koja se obavlja kao javna služba, podrazumijeva pružanje komunalne usluge od interesa za fizičke i pravne osobe i zadovoljavanje onih potreba urbanog civilizacijskoga društva, koje su nezamjenjiv uvjet života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na području Kantona Sarajevo. Javna služba u komunalnim djelatnostima podrazumijeva komunalnu djelatnost koja kao opće korisna djelatnost, predstavlja sustavnu cjelinu organiziranja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organizirane samostalne organizacije, koje su prihvaćene podržane i kontrolirane od strane državne zajednice. U vršenju svoje nadležnosti Kanton izvršava donošenjem sopstvenih propisa i primjenom propisa Bosne i Hercegovine i Federacije. Nadležnosti iz članka 13. Ustava Kanton vrši se u opsegu dogovorenom sa federalnim vlastima. U slučajevima da takav dogovor ne postoji te nadležnosti će Kanton vršiti cjelovito i samostalno. Sukladno sa Zakonom o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo, Kanton, Grad i općine obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem javnog poduzeća i gospodarskog društva koje, ako za to postoje telmološki uvjeti, istovremeno može obavljati više subjekata uz suglasnost Kantona, odnosno Grada, odnosno općina u okviru utvrđenih nadležnosti u čl. 7., 8. i 9. Zakona o komunalnim djelatnostima i koordinaciju ministarstva nadležnog za komunalne djelatnosti Kantona, odnosno gradskih i općinskih službi za komunalne djelatnosti. Također, u Zakonu o komunalnim djelatnostima određeno je da su komunalne djelatnosti od javnog interesa i obavljaju se kao javne službe. Pod pojmom javnog interesa u komunalnim djelatnostima podrazumijeva se zadovoljavanje onih potreba urbanog civilizacijskog društva koje su nezamjenjiv uvjet života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na području Kantona. Pod pojmom javne službe u komunalnim djelatnostima podrazumijevaju se komunalne djelatnosti iz članka 3. ovog zakona, koje kao opće korisne djelatnosti, predstavljaju sustavnu cjelinu organiziranja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organiziranih samostalnih organizacija koje su

prihvaćene, podržavane i kontrolirane od strane državne zajednice. Kanton/Županija, Grad, općine, pravne i fizičke osobe koje obavljaju komunalne djelatnosti, obvezni su na temelju ovog zakona i posebnih propisa: a) osigurati trajno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti; b) osigurati održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti; c) poduzimati mjere za očuvanje i zaštitu okoliša; d) osigurati javnost i transparentnost rada. Davatelj usluge opskrbe toplotnom energijom (proizvođač i distributer toplotne energije) za potrebe daljinskog grijanja na području Kantona Sarajevo obavljanja komunalne djelatnosti treba biti registriran sukladno odredbama čl. 4. Uredbe o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, kojim je propisano da davatelj usluge energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije može obavljati samo na temelju Uvjerenja o ispunjavanju uslova za obavljanje energetske djelatnosti koje izdaje Ministarstvo u skladu sa Pravilnikom o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije koji donosi nadležno Ministarstvo Kantona Sarajevo. U tom smislu davatelj komunalne usluge djelatnost obavlja sukladno sa čl. 10. i 11. Zakona o komunalnim djelatnostima i ima obvezu da sukladno članku 13. stavak (1), točka g) Zakona uspostavi svoj tarifni sustav koji će biti temelj za naplatu usluga korisnicima. Tarifni sustav donosi Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog davatelj komunalne usluge sukladno sa čl. 68. Uredbe općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, a Odluku o visini tarifnih stavova donosi Vlada Kantona Sarajevo sukladno članku 22. stavak (5) Zakona o komunalnim djelatnostima, Odluke o usvajanju tarifnog sistema davaoea usluge i mišljenja Neovisnog stručnog tijela koje formira Vlada. Na temelju čl. 26. i 28. stavak 1) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), a u svezi sa člankom 4. stavak (20) i člankom 50. Zakona o komunalnim djelatnostima, Vlada Kantona Sarajevo na 42. sjednici održanoj 19.05.2016. godine, donijela je Uredbu o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije. Uredbom se uređuju: proizvodnja, isporuka i korištenje toplotne energije za potrebe grijanja, klimatizacije, ventilacije i pripreme potrošne tople vode u građevinama; uvjeti za priključenje građevine; ugovorni odnosi; proizvodnja, isporuka i prodaja toplotne energije; obaveze i odgovornosti davatelja usluge i korisnika usluge; uvjeti mjerenja, obračuna i plaćanja utrošene toplotne energije; postupci neovlaštenog korištenja toplotne energije; uvjeti za primjenu postupka prekida isporuke ili obustave isporuke toplotne energije; i postupci utvrđivanja naknade štete. Člankom 4. stavak (4) Uredbe o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije određuje se obaveza donošenja Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije kojim se propisuju uslovi za izdavanje, produženje i prestanak važenja Uvjerenja za obavljanje energetske djelatnosti (u daljnjem tekstu uvjerenje), te oblik, sadržaj i način vodenja registra izdanih i oduzetih uvjerenja. Uredbom je propisano da postupak izdavanja, produženja i prestanka važenja uvjerenja vodi resorno ministarstvo, odnosno Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, koje uspostavlja i vodi javni registar izdanih i oduzetih uvjerenja. Davatelj usluge kao energetski subjekt može obavljati energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije sukladno sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i Uredbom samo na temelju izdanog uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ove djelatnosti. Ukazujemo Vam i na Zakon o zaštiti potrošača na dio VII - Ekonomske usluge od opšteg interesa u članku 33. Ekonomske usluge su usluge koje ispunjavaju osnovne potrebe potrošača na tržištu, tj. isporuku energije (struja, gas, za grijanje) i vode, telekomunikacione usluge, poštanske

usluge i javni prevoz. Pružanje "ekonomskih usluga od opšteg interesa" potrošaču su takve usluge koje su "u režimu ugovornog odnosa". Člankom 38. navedenog zakona, kriterijumi koji obezbjeđuju efikasno pružanje ekonomskih usluga od opšteg interesa u korist potrošača biće definirani zakonom, obezbjeđujući: a) kvalitet i kontinuitet usluge; b) osnovnu univerzalnu uslugu; c) jednakost u pristupu i tretmanu svih potrošača; d) adekvatno informiranje potrošača o korisniku; e) efikasna sredstva kompenzacije i načine za rješavanje potrošačkih sporova; f) adekvatnost usluge u smislu tehnološke evolucije i strukturalnih i organizacionih promjena; g) transparentnost financiranja i tarifa; h) učinkovito konsultovanje i predstavljanje potrošača u donošenju odluka. U V. dijelu Zakona o komunalnim djelatnostima člankom 13. stavak (1) propisani su uvjeti koje moraju ispunjavati davatelji komunalnih usluga za obavljanje komunalnih djelatnosti kako slijedi: da su registrirani za obavljanje komunalne djelatnosti; da posjeduju odgovarajuću opremu i sredstva za obavljanje komunalnih djelatnosti; da raspoložu odgovarajućim stručnim kadrovima koji mogu obezbjeđiti stalno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti; da obezbjeđuju vršenje komunalnih djelatnosti sukladno sa odredbama ovog zakona i drugih propisa; da cijenu komunalnih usluga obrazuje prema važećim propisima; da utvrde normative rada i utroška materijalnih sredstava i omogućie kontrolu istih od strane nadležnih organa; da uspostave tarifni sustav koji će biti temelj za naplatu usluga; da kontinuirano rade na podizanju razine komunalnih usluga i unapređenju komunalnih djelatnosti. Stavkom (2) članka 13. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano je da na temelju naprijed navedenih dokaza o ispunjavanju uvjeta, nadležni organ za komunalne poslove Kantona, Grada i općine izdaje uvjerenje. U dosadašnjoj praksi obavljanja energetske djelatnosti identificirano je više problema u radu gospodarskih društava čiji osnivač nije Kanton Sarajevo, a koja se bave proizvodnjom toplotne energije za potrebe zagrijavanja stambenih i poslovnih prostora kao što su neverificirana mjerila potrošnje toplotne energije na temelju kojih se naplaćuje usluga potrošačima, nepostojanje normativa, tarifnog sustava, netransparentno definirana cijena usluge, nedostatak stručnog kadra, nesigurnost pružanja usluge korisnicima zbog prekida obavljanja djelatnosti i drugo. Gospodarska društva koja djeluju na mjerodavnom tržištu i koja se bave proizvodnjom i distribucijom toplotne energije odnosno obavljaju energetske djelatnosti kao komercijalnu djelatnost sa svrhom stjecanja profita na području Kantona Sarajevo, nisu spriječena i onemogućena u svom radu. Zbog neposjedovanja Uvjerenja za obavljanje energetske djelatnosti za spomenute energetske subjekte u ovom trenutku se ne može smatrati da obavljaju komunalnu djelatnost sukladno sa Zakonom o komunalnim djelatnostima. U tom smislu resorno ministarstvo ne može obavljati nadzor nad njihovim radom što za posljedicu ima nesigurnost pružanja ova javne usluge od značaja za Kanton Sarajevo. Izdavanjem uvjerenja energetski subjekt postaje davatelj komunalne usluge koji će energetske djelatnosti obavljati sa jednakim pravima i obavezama kao i javna komunalna poduzeća osnovana sukladno sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12), koja obavljaju djelatnost od javnog društvenog interesa u oblasti energetike, komunalne djelatnosti, upravljanja javnim dobrima odnosno djelatnostima od javnog društvenog interesa koje je u okviru svoje nadležnosti utvrdio Kanton Sarajevo. Javna poduzeća dužna su da informacije o svojoj organizacionoj strukturi, finansijskom poslovanju i obavljanju upravnih poslova iz nadležnosti organa uprave koji se obavljaju u okviru propisanih javnih ovlasti učine dostupnim javnosti, te smatramo da se slažete da izdavanjem Uvjerenja za energetske subjekte koji obavljaju proizvodnju i distribuciju toplotne energije kao komunalnu uslugu ovu

djelatnost od javnog društvenog interesa će biti izjednačeni na mjerodavnom tržištu."

5. Mjerodavno tržište

Sukladno članku 3. Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti gospodarskih subjekata na određenom zemljopisnom području.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u proizvodnom smislu, mjerodavno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu naročito njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cijeli ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o Sarajevo je kantonalno javno komunalno preduzeće za opskrbu prirodnim gasom, prema šifri djelatnosti registriran za distribuciju plinovitih goriva distribucijskom mrežom (šifra 35.22) i trgovina plinom distribucijskom mrežom (šifra 35.23) zbog čega se mjerodavno tržište određuje kao mjerodavno tržište proizvoda/usluge distribucija plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovina plinom distribucijskom mrežom.

Mjerodavno zemljopisno tržište se određuje kao tržište Kantona Sarajevo iz razloga jer je gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o Sarajevo registriran kao kantonalno javno komunalno preduzeće u Kantonu Sarajevo.

Slijedom čega se kao mjerodavno tržište predmetnog postupka određuje **tržište usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovina plinom distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo.**

Podnositelj Zahtjeva se pored ostalog bavi i proizvodnjom i distribucijom toplote krajnjim korisnicima/potrošačima u Kantonu Sarajevo. Prema navodima Podnosioca zahtjeva negativni učinci diskriminatorskog postupanja "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva i Vlade se ogledaju na tržištu proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima/potrošačima.

Zbog čega se u predmetnom postupku pored naprijed utvrđenog mjerodavnog tržišta, određuje i **tržište usluge proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima u Kantonu Sarajevo.**

6. Zaključak o produljenju roka za donošenje konačnog rješenja

Zbog kompleksnosti predmetnog postupka i utvrđivanja činjeničnog stanja i ocjene dokaza, Konkurencijsko vijeće BiH je ocijenilo da neće biti u mogućnosti donijeti konačno rješenje u roku od 4 mjeseca, odnosno 6 mjeseci od dana donošenja Zaključka o pokretanju postupka, kako je propisano člankom 41. stavak (1) pod a) i c) Zakona.

Konkurencijsko vijeće BiH je, uzevši u obzir naprijed navedeno, dana 15.11.2023. godine donijelo Zaključak o produljenju roka za donošenje konačnog rješenja broj UP 06-26-2-005-35/23, kojim rok za donošenje konačnog rješenja produžava za dodatna 3 (tri) mjeseca u postupku koji se vodi pred Konkurencijskim vijećem BiH po Zaključku o pokretanju postupka broj UP 06-26-2-005-6/23 od 10.08.2023. godine, a po zahtjevu Podnosioca zahtjeva, protiv gospodarskih subjekata "Sarajevogas", Ministarstva i Vlade, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) točke a), b) i d) i protiv gospodarskog subjekta "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, radi

utvrđivanja postojanja zloruporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) točke a), b) i c) Zakona o konkurenciji.

7. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Tijekom postupka Konkurencijsko vijeće BiH je cijeno navode, dokaze i materijalnu dokumentaciju, te sumnje da je postupanjem KJKP "Sarajevogas" d.o.o, Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, počinjen zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) točke a), b) i d) Zakona. Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica i dokaza stranaka u postupku, pojedinačno i zajedno, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo:

Člankom 2. Zakona o konkurenciji, definirano je da se Zakon primjenjuje na sve pravne i fizičke osobe koje se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga sudjeluju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine i to na: privredna društva, poduzeća i poduzetnike i njihove udruge bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, zatim na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utječu na tržište.

Člankom 4. stavak (1) Zakona je utvrđeno, da su zabranjeni sporazumi ili ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata koji za cilj i posljedice imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu, a koji se odnose na: a) izravno ili neizravno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih usluga; b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvitka ili ulaganja; c) primjena različitih uvjeta za identične transakcije sa drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.

Zakonom o komunalnim djelatnostima su definirane komunalne djelatnosti, što obuhvata pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe, te financiranje građenja i održavanja objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području Kantona Sarajevo, Grada i općina na području Kantona Sarajevo (članak 2. Zakona o komunalnim djelatnostima), a koje se dijele na Komunalne djelatnosti individualne, i Komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje. Komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje su opskrba prirodnim gasom i opskrba toplinom energijom.

Prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, komunalne djelatnosti su od javnog interesa, što podrazumijeva da putem javnih službi, zadovoljavaju potrebe urbanog civilizacijskog društva koje su nezamjenjiv uvjet života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na području Kantona.

Prema stavku 3. članka 5. Zakona o kumunalnih djelatnosti "Pod pojmom javne službe u komunalnim djelatnostima podrazumijevaju se komunalne djelatnosti koje kao opće korisne djelatnosti, predstavljaju sustavnu cjelinu organiziranja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organiziranih samostalnih organizacija koje su prihvaćene, podržavane i kontrolirane od strane državne zajednice.

Članak 10 Zakona o komunalnoj djelatnosti je propisao:
"(1) Kanton, Grad i općine, sukladno sa utvrđenim nadležnostima u čl. 7., 8., i 9. ovog zakona, obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti putem:
a) Javnog poduzeća komunalne djelatnosti
b) Gospodarskog društva
(2) Kanton/Županija, Grad i općina mogu međusobno povjeriti obavljanje komunalne djelatnosti iz svojih nadležnosti davateljima komunalnih usluga iz stavka (1) ovog članka,

koje formirala druga jedinica lokalne samouprave u okviru Kantona/Županije ili Kanton/Županija."

Člankom 11. Zakona o komunalnim djelatnostima, propisano je da jednu komunalnu djelatnost, ako za to postoje tehnološki i ekonomski uvjeti, istovremeno može obavljati više subjekata koji djeluju posredstvom različitih statusnih i ugovornih oblika, uz suglasnost Kantona/Županije, odnosno Grada, odnosno općina u okviru utvrđenih nadležnosti u čl. 7., 8. i 9. ovog zakona i koordinaciju ministarstva nadležnog za komunalne djelatnosti Kantona, odnosno gradskih i općinskih službi za komunalne djelatnosti, sukladno sa ovim zakonom.

Odredbom članka 13. Zakona o komunalnim djelatnostima propisani su uvjeti koje davatelji komunalnih usluga iz članka 10. Zakona, moraju ispuniti, da bi na temelju dokaza o ispunjavanju uvjeta, nadležni organ za komunalne poslove izdao uvjerenje.

Obzirom da je člankom 4. stavak (20) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano, da će se podzakonskim aktima bliže regulirati obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti, Vlada Kantona Sarajevo je donijela Uredbu u opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i istom je definirano da proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetska subjekt registriran za obavljanje ove djelatnosti, a davatelj usluge može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije, samo na temelju uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ove djelatnosti.

Članak 4. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije propisuje:

- (1) "Proizvodnju i isporuku toplotne energije obavlja energetska subjekt registriran za obavljanje ove djelatnosti
- (2) Davatelj usluge može obavljati energetska djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije, samo na temelju uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ove djelatnosti.
- (3) Uvjerenje iz stavka (2) ovog članka izdaje Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo
- (4) Pravilnik o uslovima za obavljanje energetska djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije donosi Ministarstvo.
- (5) Uvjerenje iz stavka (2) ovog članka izdaje se za razdoblje, koji zavisi od tehničkih uvjeta, vrste i kapaciteta energetska djelatnosti propiše Ministarstvo.
- (6) Oblik, sadržaj i način vođenja registra uvjerenja, propisuje Ministar komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo"

Sukladno sa naprijed svim navedenim nesporna je činjenica, da je Ministarstvo na temelju Zakona o komunalnim djelatnostima i Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije ovlašten organ da urediti pitanje obavljanja komunalne djelatnosti, odnosno uvjete za obavljanje energetska djelatnosti proizvodnje i isporuke toplotne energije, te da je u obvezi postupati na način da osigura svrhu i cilj propisa kojima se uređuje komunalna djelatnost, na način da ne diskriminira gospodarske subjekte, kao i krajnje korisnike.

Gospodarski subjekt Ministarstvo ima zakonsku ovlast da donose podzakonske akte, konkretno Pravilnik o uslovima za obavljanje energetska djelatnosti i isporuke toplotne energije, kako bi gospodarski subjekti imali mogućnost apliciranja za dobijanje Uvjerenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje energetska djelatnosti iz članka 13. Zakona, što Ministarstvo do dana donošenja predmetnog rješenja nije učinilo. Sa ciljem provjere da li je u međuvremenu donesen predmetni Pravilnik, Konkurencijsko vijeće BiH se dana 23.02.2024. godine aktom broj UP 06-26-2-005-63/23, obratilo Ministarstvu, na koji do dana donošenja ovog rješenja nismo dobili odgovor.

Cijeneći sve navedeno, Vijeće je utvrdilo da je Ministarstvo kao gospodarski subjekt u smislu članka 2. Zakona svojim posrednim ili neposrednim djelovanjem utjecalo na tržište, na način da je propustilo da donese Pravilnik i na taj način spriječilo i

ograničilo konkurenciju u oblasti komunalne djelatnosti na području Kantona Sarajevo, ograničavanjem i kontrolom tržišta u smislu članka 4. stavak (1) točke b) i d) Zakona.

Tijekom takmičenja za određeno tržište, moraju postojati pravila, odnosno regulacija tržišta, te regulatori tržišnih odnosa. Regulaciju tržišta vrše državni zakonodavni organi - zakonima, državni izvršni organi svojim podzakonskim aktima, upravni organi pojedinačnim aktima, ali i posebno kroz pojedinačne postupke i odluke.

Mnoge zemlje svjesne činjenice da javni sektor ne može zadovoljiti rastuću potražnju kvaliteta pružanja usluge, te infrastrukturom za obavljanje komunalnih djelatnosti, nastoje stvoriti uvjete za ulazak privatnog sektora u djelatnostima gdje se javni sektor pokazuje neuspješnim, što je očito bila intencija zakonodavca, obzirom da je ponuđenim zakonskim rješenjima u članku 11. Zakona o komunalnim djelatnostima propisao da "jednu komunalnu djelatnost, ako za to postoje tehnološki i ekonomski uvjeti, istovremeno može obavljati više subjekata koji djeluju posredstvom različitih statusnih i ugovornih oblika, uz suglasnost Kantona/Županije, odnosno Grada, odnosno općina u okviru utvrđenih nadležnosti u čl. 7., 8. i 9. ovog zakona i koordinaciju ministarstva nadležnog za komunalne djelatnosti Kantona, odnosno gradskih i općinskih službi za komunalne djelatnosti, sukladno sa Zakonom.

Konkurencijsko vijeće na temelju utvrđenog činjeničnog stanja i ocjene dokaza nije utvrdilo da je Ministarstvo prekršilo odredbe članka 4. stavak 1) točka a) Zakona na koje je Podnositelj zahtjeva ukazivao, te je u tom dijelu Zahtjev odbijen kao neutemeljen.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 1., 2. i 4. izreke ovog Rješenja.

Postupanje Vlade koje se odnosi na određivanje i usvajanje cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, također se ne može posmatrati kao posredno ili neposredno sudjelovanje ili utjecanje na tržište. Naime, članak 22. Zakona o komunalnoj djelatnosti je propisao da cijenu komunalne usluge predlaže davatelj komunalne usluge, na temelju detaljnije kalkulacije, a da validnost kalkulacije i konačnog prijedloga visine cijene komunalne usluge utvrđuje neovisno tijelo Vlade Kantona/Županije, Grada odnosno opštine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona/Županije, gradsko odnosno skupštinsko vijeće, sukladno sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona. Vlada kao izvršna vlast, prilikom određivanja i usvajanja cijene komunalnih usluga u Kantonu Sarajevo, provodi akte javne vlasti, te se zbog obavljanja navedene nadležnosti ne može posmatrati kao gospodarski subjekt sa aspekta prava konkurencije u smislu odredbi članka 2. stavak 1) točka b) Zakona o konkurenciji, što posljedično znači da se navedeno postupanje ne može ni posmatrati kao zabranjeno konkurencijsko djelovanje.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 5. izreke ovog Rješenja.

Konkurencijsko vijeće je cijeno navode, dokaze i materijalnu dokumentaciju, na temelju kojih se sumnja da gospodarski subjekt KJKP "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo zlouporabljuje svoju vladajuću poziciju na tržištu usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovine plinovitim gorivima distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo u smislu odredbi članka 10. stavak 2) točke a), b) i c) Zakona i utvrdilo sljedeće:

Člankom 10. Zakona o konkurenciji je propisano da je zabranjena svaka zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više gospodarskih subjekata na mjerodavnom tržištu koja se posebno odnosi na :

- a) izravno ili neizravno nametanje neloyalnih kupovnih i prodanih cijena ili drugih trgovačkih uvjeta kojima se ograničava konkurencija;
- b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvitka na štetu potrošača;
- c) primjena različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime ih dovode u neravnotežan i nepovoljan konkurentski položaj.

Podnositelj zahtjeva je u zahtjevu za pokretanje postupka iznio sumnju da gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o. zlouporabljuje vladajući položaj na tržištu prodaje i distribucije prirodnog gasa u smislu odredbi članka 10. stavak 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, kroz primjenu različitih cijena gasa iz Odluke o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. i kroz primjenu različitih kriterija prilikom svrstavanja kupaca prirodnog gasa koji ovaj energent koriste za proizvodnju toplote i distribuciju krajnjim korisnicima potrošačima/stanarima.

Konkurencijsko vijeće je u ocjeni vladajućeg položaja gospodarskog subjekta "Sarajevogas" d.o.o. uzelo u obzir članak 9. stavak (2) Zakona, kojim je utvrđeno da gospodarski subjekt može imati vladajući položaj na tržištu roba ili usluga ako na mjerodavnom tržištu Bosne i Hercegovine ima učešće veće od 40,0%, i članak 4. stavak (1) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja, kojim se propisuje da vladajući položaj u pravilu nije zabranjen, ako gospodarski subjekt svojim postupanjem i djelovanjem ne sprječava, ograničava ili narušava tržišnu konkurenciju.

Prema Aktualnom izvratku iz sudskog registra, kantonalno javno komunalno preduzeće "Sarajevogas" d.o.o. je registrirano za djelatnosti distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovina plinom distribucijskom mrežom. Gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o. je osnovan od strane Kantona Sarajevo da obavlja navedenu komunalnu djelatnost, odnosno "Sarajevogas" d.o.o. jedini gospodarski subjekt koji se bavi navedenom djelatnošću u Kantonu Sarajevo i ima 100% tržišnog udjela na tržištu usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovine plinovitim gorivima distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo. Konkurencijsko vijeće BiH je zbog svega navedenog utvrdilo da gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o. ima vladajuću poziciju na tržištu usluga distribucije plinovitih goriva distribucijskom mrežom i trgovine plinovitim gorivima distribucijskom mrežom u Kantonu Sarajevo.

U tijeku postupka utvrđeno je da su Tarifne kategorije kupaca prirodnog gasa utvrđene od strane Nadzornog odbora KJKP "Sarajevogas" d.o.o., Odlukom broj 010101-02- 2186/15 od 07.10.2015. godine na temelju članka 10. Uredbe o snabdijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo i članka 29. Statuta "Sarajevogas" d.o.o., imaju ukupno šest kategorija i to: Domaćinstva, Mala privreda, Velika privreda, KJKP "Toplane-Sarajevo" d.o.o. Sarajevo, Poseban kupac ("Sarajevo-gas" a.d. Istočno Sarajevo) i "CNG" punionice.

Cijena gasa za sve naprijed navedene Tarifne kategorije je propisana Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. koju je donijela Vlade Kantona Sarajevo.

Konkurencijsko vijeće, analizom dostavljenih dokaza u tijeku postupka, nije utvrdilo da gospodarski subjekt "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, zlouporabljuje svoju vladajuću poziciju na tržištu u smislu odredbi članka 10. stavak 2) tačke a), b) i c). Naime, Podnositelj zahtjeva obavlja djelatnost proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima/potrošačima, kao djelatnost pod tržišnim uvjetima, dok su "Toplane-Sarajevo" d.o.o Sarajevo komunalno poduzeće za pružanje komunalne djelatnosti proizvodnje i distribucije toplote krajnjim korisnicima /potrošačima u Kantonu Sarajevo, zbog čega ova dva gospodarska subjekta nisu

konkurenti na tržištu i posledično ne mogu ni biti dovedeni u neravnotežan položaj.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 6. izreke ovog Rješenja.

8. Novčana kazna

U smislu članka 48. stavak (1) tačka a) Zakona, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% (deset) vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekt, ako sklopi zabranjeni sporazum ili na koji drugi način sudjeluje u sporazumu kojim je narušena, ograničena ili spriječena tržišna konkurencija u smislu članka 4. Zakona.

Konkurencijsko vijeće BiH je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te duljinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu članka 52. Zakona o konkurenciji.

Prema navedenom, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je počinilo zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) tačka b) i d) Zakona o konkurenciji, zbog čega mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 15.000,00KM (slovima: petnaest tisuća i 00/100 KM), što predstavlja 0,02331026% proračuna Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo za 2022. godinu, koji je iznosio 64.349.344,00 KM ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 05/22).

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku, ista će se naplatiti prisilnim putem, u smislu članka 47. Zakona, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog je odlučeno kao u tački 3. izreke Rješenja.

9. Administrativna pristojba

Podnositelj zahtjeva na ovo Rješenje, sukladno članku 2. Tarifni broj 107. stavak (1) tačke f) i g) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) je dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 3.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Ovo Rješenje je konačno i protiv istog nije dozvoljen priziv. Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno, objave ovog Rješenja.

Broj UP 06-26-2-005-64/23

07. ožujka 2024. godine
Sarajevo

Predsjednica
Adisa Begić, v. r.

555

На основу члана 25. став (1) тачка е) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чланом 206. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, заступан по адвокату Сеаду Миљковићу, против привредних субјеката Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о, Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево и Владе Кантона Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног

споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о., ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији, Конкуренијски савјет на 5. (петој) сједници одржаној дана 12.03.2024. године донио је

ДОПУНСКО РЈЕШЕЊЕ

- Рјешење Конкуренијског савјета број УП 06-26-2-005-64/23 од 07.03.2024. године допуњава се новом тачком 5. диспозитива која гласи:
Одбија се захтјев привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, против привредних субјеката Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево и Владе Кантона Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) Закона о конкуренцији, као неоснован.
- Тачке 5., 6., и 7. диспозитива сада постају тачке 6., 7., и 8., остали дијелови Рјешења остају непромијењени.
- Ово Рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет БиХ је дана 13.02.2023. године под бројем УП 06-26-2-005-1/23 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) поднесен од привредног субјекта УНИПРОМЕТ д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића бр. 2., Сарајево, 71000 Сарајево, заступан по адвокату Сеаду Миљковићу, ул. Вразова 8, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева), против привредних субјеката Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, ул. Трг Фадиле Оцаковић Жуте број 4, 71000 Сарајево (у даљем тексту: "Сарајевогас" д.о.о.), Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађевина и заштите околиша Кантона Сарајево ул. Реиса Џемалудина Чаушевића 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Министарство) и Владе Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Влада), ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) и против привредног субјекта Кантоналног јавног комуналног предузећа за снабдијевање природним гасом "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији.

Поступајући по предметном Захтјеву, Конкуренијски савјет је дана 07.03.2024. године донио Рјешење број УП 06-26-2-005-64/23 чији диспозитив не садржи став Конкуренијског савјета по Захтјеву, у дијелу који је поднесен против "Сарајевогас" д.о.о. и Владе ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке а), б) и д) Закона о конкуренцији, а што је образложено на страни број 41. донесеног рјешења, како слиједи:

"Поступање Владе које се односи на одређивање и усвајање цијене дистрибуције природног гаса Одлуком о утврђивању цијене дистрибуције природног гаса "Сарајевогас" д.о.о. Сарајево, такођер се не може посматрати као посредно или непосредно учествовање или утицање на тржиште. Наиме, члан 22. Закона о комонулавној дјелатности је прописао да цијену комуналне услуге предлаже давалац комуналне услуге, на основу детаљне калкулације, а да валидност калкулације и коначног приједлога висине цијене комуналне услуге утврђује неовисно тијело Владе Кантона,

Града односно општине, а стварну цијену комуналних услуга одређује и усваја Влада Кантона, градски односно скупштински савјет, у складу са надлежностима из чл. 7., 8. и 9. овог закона. Влада као извршна власти, приликом одређивања и усвајања цијене комуналних услуга у Кантону Сарајево, проводи акте јавне власти, те се због обављања наведене надлежности не може посматрати као привредни субјекат са аспекта права конкуренције у смислу одредби члан 2. став 1) тачка б) Закона о конкуренцији, што последично значи да се наведено поступање не може ни посматрати као забрањено конкуренијско дјеловање.

Слиједом наведеног, Конкуренијски савјет је одлучио као у тачки 5. диспозитива"

У вези са наведеним, Конкуренијски савјет је по службеној дужности донио допунско рјешење којим је одлучено као у тачки 1. диспозитива.

Поука о правном лијеку

Ово Рјешење је коначно и против истог није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно, објаве овог Рјешења.

Број УП 06-26-2-005-70/23

12. марта 2024. године
Сарајево

Предсједница
Адиса Бегвић, с. р.

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i članom 206. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka privrednog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, zastupan po advokatu Seadu Miljkoviću, protiv privrednih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačke a), b) i d) i protiv privrednog subjekta Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o., radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 5. (petoj) sjednici održanoj dana 12.03.2024. godine donijelo je

DOPUNSKO RJEŠENJE

- Rješenje Konkurencijskog vijeća broj UP 06-26-2-005-64/23 od 07.03.2024. godine dopunjava se novom tačkom 5. dispozitiva koja glasi:
Odbija se zahtjevu privrednog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, protiv privrednih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačke a), b) i d) Zakona o konkurenciji, kao neosnovan.
- Tačke 5., 6., i 7.. dispozitiva sada postaju tačke 6., 7., i 8., ostali dijelovi Rješenja ostaju nepromijenjeni.
- Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Конкуренијско вјеће БиХ је дана 13.02.2023. године под бројем: УП 06-26-2-005-1/23 запримило Захтјев за покретање

postupka (u daljem tekstu: Zahtjev) podnesen od privrednog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, ul. Marka Marulića br. 2., Sarajevo, 71000 Sarajevo, zastupan po advokatu Seadu Miljkoviću, ul. Vrazova 8, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Podnosilac zahtjeva), protiv privrednih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, ul. Trg Fadile Odžaković Žute broj 4, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: "Sarajevogas" d.o.o.), Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) i Vlade Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada), radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačke a), b) i d) i protiv privrednog subjekta Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji.

Postupajući po predmetnom Zahtjevu, Konkurencijsko vijeće je dana 07.03.2024. godine donijelo Rješenje broj UP 06-26-2-005-64/23 čiji dispozitiv ne sadrži stav Konkurencijskog vijeća po Zahtjevu, u dijelu koji je podnesen protiv "Sarajevogas" d.o.o. i Vlade radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1) tačke a), b) i d) Zakona o konkurenciji, a što je obrazloženo na strani broj 41. donesenog rješenja, kako slijedi:

"Postupanje Vlade koje se odnosi na određivanje i usvajanje cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, takođe se ne može posmatrati kao posredno ili neposredno učestvovanje ili uticaj na tržište. Naime, član 22. Zakona o komunalnoj djelatnosti je propisao da cijenu komunalne usluge predlaže davalac komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije, a da validnost kalkulacije i konačnog prijedloga visine cijene komunalne usluge utvrđuje neovisno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno opštine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno skupštinsko vijeće, u skladu sa nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona. Vlada kao izvršna vlasti, prilikom određivanja i usvajanja cijene komunalnih usluga u Kantonu Sarajevo, provodi akte javne vlasti, te se zbog obavljanja navedene nadležnosti ne može posmatrati kao privredni subjekat sa aspekta prava konkurencije u smislu odredbi član 2. stav 1) tačka b) Zakona o konkurenciji, što posljedično znači da se navedno postupanje ne može ni posmatrati kao zabranjeno konkurencijsko djelovanje.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 5. dispozitiva"

U vezi sa navedenim, Konkurencijsko vijeće je po službenoj dužnosti donijelo dopunsko rješenje kojim je odlučeno kao u tački 1. dispozitiva.

Pouka o pravnom lijeku

Ovo Rješenje je konačno i protiv istog nije dozvoljena žalba. Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno, objave ovog Rješenja.

Broj UP 06-26-2-005-70/23

12. marta 2024. godine
Sarajevo

Predsjednica
Adisa Begić, s. r.

Na temelju članka 25. stavak (1) tačka e) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i člankom 206. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka gospodarskog

subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, zastupan po odvjetniku Seadu Miljkoviću, protiv gospodarskih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o., Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) tačke a), b) i d) i protiv gospodarskog subjekta Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o., radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 5. (petoj) sjednici održanoj dana 12.03.2024. godine donijelo je

DOPUNSKO RJEŠENJE

- Rješenje Konkurencijskog vijeća broj UP 06-26-2-005-64/23 od 07.03.2024. godine dopunjava se novom tačkom 5. izreke koja glasi:
Odbija se zahtjevu gospodarskog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, protiv gospodarskih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) tačke a), b) i d) Zakona o konkurenciji, kao neutemeljen.
- Točke 5., 6., i 7.. izreke sada postaju tačke 6., 7., i 8., ostali dijelovi Rješenja ostaju nepromijenjeni.
- Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće BiH je dana 13.02.2023. godine pod brojem: UP 06-26-2-005-1/23 zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) podnesen od gospodarskog subjekta UNIPROMET d.o.o. Sarajevo, ul. Marka Marulića br. 2., Sarajevo, 71000 Sarajevo, zastupan po odvjetniku Seadu Miljkoviću, ul. Vrazova 8, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva), protiv gospodarskih subjekata Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, ul. Trg Fadile Odžaković Žute broj 4, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: "Sarajevogas" d.o.o.), Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) i Vlade Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Vlada), radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) tačke a), b) i d) i protiv gospodarskog subjekta Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća za snabdijevanje prirodnim gasom "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe vladajućeg položaja iz član 10. stavak 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji.

Postupajući po predmetnom Zahtjevu, Konkurencijsko vijeće je dana 07.03.2024. godine donijelo Rješenje broj UP 06-26-2-005-64/23 čija izreka ne sadrži stav Konkurencijskog vijeća po Zahtjevu, u dijelu koji je podnesen protiv "Sarajevogas" d.o.o. i Vlade radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) tačke a), b) i d) Zakona o konkurenciji, a što je obrazloženo na strani broj 41. donesenog rješenja, kako slijedi:

"Postupanje Vlade koje se odnosi na određivanje i usvajanje cijene distribucije prirodnog gasa Odlukom o utvrđivanju cijene distribucije prirodnog gasa "Sarajevogas" d.o.o. Sarajevo, također se ne može posmatrati kao posredno ili neposredno sudjelovanje ili utjecaj na tržište. Naime, članak 22. Zakona o komunalnoj djelatnosti je propisao da cijenu komunalne usluge predlaže davalac komunalne usluge, na osnovu detaljne kalkulacije, a da

validnost kalkulacije i konačnog prijedloga visine cijene komunalne usluge utvrđuje neovisno tijelo Vlade Kantona, Grada odnosno općine, a stvarnu cijenu komunalnih usluga određuje i usvaja Vlada Kantona, gradsko odnosno skupštinsko vijeće, sukladno nadležnostima iz čl. 7., 8. i 9. ovog zakona. Vlada kao izvršna vlast, prilikom određivanja i usvajanja cijene komunalnih usluga u Kantonu Sarajevo, provodi akte javne vlasti, te se zbog obavljanja navedene nadležnosti ne može posmatrati kao gospodarski subjekat sa aspekta prava konkurencije u smislu odredbi članak 2. stavak 1) točka b) Zakona o konkurenciji, što posljedično znači da se navedno postupanje ne može ni posmatrati kao zabranjeno konkurencijsko djelovanje.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 5. izreke."

U svezi sa navedenim, Konkurencijsko vijeće je po službenoj dužnosti donijelo dopunsko rješenje kojim je odlučeno kao u točki 1. izreke.

Попука о правном лијеку

Ovo Rješenje je konačno i protiv istog nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno, objave ovog Rješenja.

Broj UP 06-26-2-005-70/23

12. ожјјка 2024. године
Sarajevo

Predsjednica
Adisa Begić, v. r.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

556

На основу члана 82. тачке 1) Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02), а у вези с чл. 5. и 6. Одлуке о праћењу резидуа одређених супстанција у живим животињама и у производима животињског поријекла ("Службени гласник БиХ", бр. 1/04, 40/09 и 44/11), директор Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине донио је

УПУТСТВО О ПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА ПРАЋЕЊА И КОНТРОЛЕ РЕЗИДУА ЗА 2024. ГОДИНУ

Члан 1.

(Предмет)

Овим Упутством регулише се начин доношења и провођења Плана праћења и контроле резидуа за 2024. годину.

Члан 2.

(Контрола резидуа)

- (1) Контрола резидуа има за циљ заштиту здравља потрошача и обезбјеђивање услова за несметану трговину животињама и производима животињског поријекла.
- (2) Праћење и контрола резидуа проводи се у складу с одредбама Одлуке о праћењу резидуа одређених супстанција у живим животињама и у производима животињског поријекла ("Службени гласник БиХ", бр. 1/04, 40/09 и 44/11) (у даљем тексту: Одлука).
- (3) У складу с одредбама Одлуке, а у сврху контроле резидуа у живим животињама и у производима животињског поријекла, израђује се и доноси План праћења и контроле резидуа (у даљем тексту: План).
- (4) Сврха Плана јесте провјера да ли се на подручју Босне и Херцеговине користе забрањене супстанције у лијечењу животиња и да ли се у лијечењу животиња поштовала

каренца лијека те да ли се у храни налазе контаминанти, а све с циљем заштите здравља потрошача.

- (5) Осим контроле резидуа која се проводи у складу с одредбама Одлуке власници или одговорна лица у објектима дужни су да обезбиједе да се контрола резидуа проводи и на основу властите процјене ризика, која је специфична у односу на врсту/категирију објекта, поријекло сировине, производне процесе, итд. (НАССР).

Члан 3.

(Доношење Плана)

- (1) У складу с одредбама Одлуке Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија) је одговорна за:
 - а) израду Плана;
 - б) координисање активности које проводе надлежни органи ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине;
 - ц) сакупљање, обраду и анализу података који су потребни за процјену ефекта праћења;
 - д) извјештавање релевантних свјетских организација и других заинтересованих страна, најкасније до 31. марта сваке године, о подацима и резултатима Плана и
 - е) надзирање провођења Плана.
- (2) Канцеларија у сарадњи с надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине израђује и врши распојелу броја узорака те проводи План за сваку календарску годину.
- (3) Након усаглашене распојеле броја узорака Канцеларија, у зависности од подручја надлежности на којем је планирано узорковање, доставља План надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине:
 - а) Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства - Сектор за ветеринарство;
 - б) Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Ресор за ветеринарство;
 - ц) Федералној управи за инспекцијске послове - Федерални ветеринарски инспекторат;
 - д) Републичкој управи за инспекцијске послове Републике Српске - Ветеринарска инспекција;
 - е) Одјелењу за пољопривреду, шумарство и водопривреду Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине - Пододјелење за ветеринарство и
 - ф) Инспекторату Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.
- (4) Надлежни органи ентитета достављају План кантоналним министарствима пољопривреде и/или кантоналним управама за инспекцијске послове у Федерацији Босне и Херцеговине и општинским ветеринарским инспекцијама у Републици Српској, који су надлежни за провођење узорковања у склопу Плана.
- (5) На основу годишњег Плана, Канцеларија у сарадњи с надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, израђује мјесечни план узорковања на резидуе који се доставља главним ветеринарским инспекторима и ветеринарским инспекторима задуженим за провођење узорковања.
- (6) Канцеларија је задужена за праћење реализације Плана.

Члан 4.

(План)

- (1) Све супстанције које се испитују у склопу Плана подијелене су у двије основне групе:

- a) **група А** - забрањене супстанције за које се контрола резидуа проводи у сврху откривања илегалног давања забрањених супстанција или злоупотребу одобрених супстанција и
 - b) **група Б** - одобрене супстанције за кориштење за које се контрола резидуа проводи у сврху провере поштовања максимално дозвољених количина резидуа ветеринарских лијекова и контаминаната у складу с важећим прописима.
- (2) План обухвата праћење и контролу резидуа супстанција из става (1) овог члана у узорцима ткива и тјелесних течности код следећих врста животиња и производа животињског поријекла:
- a) говеда
 - b) овце
 - ц) свиње
 - д) перад (бројлери)
 - е) риба
 - ф) кравље млијеко
 - г) овчије или козије млијеко
 - х) кокошија јаја и
 - и) мед
- (3) Испитивање резидуа појединих супстанција из става (1) овог члана код појединих врста животиња и у производима животињског поријекла врши се у складу с Анексом II Одлуке.
- (4) Број узорака који се испитује у склопу Плана одређује се ускладу с Анексом III Одлуке, који прописује обим и учесталост узорковања код појединих врста животиња и производа животињског поријекла.
- (5) Анализа узорака се врши искључиво у овлашћеним лабораторијама, а које је Канцеларија у складу с важећим прописима о јавним набавкама изабрала у поступку јавне набавке лабораторијских услуга за анализу резидуа фармаколошки активних супстанци, пестицида и контаминаната.
- (6) Контрола резидуа појединих супстанција у склопу Плана врши се према максимално дозвољеним количинама прописаним за фармаколошки активне супстанце, пестициде и контаминанте у складу с важећим прописима.
- (7) Канцеларија План доставља Генералном директорату за здравље и безбједност хране Европске комисије (DG SANTE) на прописаном обрасцу најкасније до 31. марта текуће године, укључујући податке и резултате Плана из претходне године.

Члан 5.
(Узорковање)

- (1) Код сваког службеног узимања узорака, узорковање мора бити непредвидиво, неочекивано и не смије се вршити у неко унапријед утврђено вријеме нити тачно одређеног дана у седмици.
- (2) Узорковање се мора проводити у промјенивим интервалима током цијеле године, с тим да се узме у обзир и чињеница да се током узгоја животиња неке супстанције примјењују само у одређеном периоду године.
- (3) Не доводећи у питање захтјеве Плана, код одабира узорака узимају се у обзир друге расположиве информације као што су употреба још непознатих супстанција, изненадна појава болести у одређеним регијама, сумња на недозвољене или неовлаштене поступке и слично.
- (4) Временски период узимања узорака траје од 01.04. текуће године до 31.03. наредне године.

Члан 6.

(Службени узорак)

- (1) Службени узорак је узорак који је узет од стране ветеринарског инспектора према прописаном поступку и који се на анализу доставља с приложеним прописаним обрасцем.
- (2) Изузетно у присуству ветеринарског инспектора узорке који се узимају на имању, као што су крв и урин, могу узимати ветеринари који су запослени у ветеринарским станицама или амбулантама.
- (3) Критеријуми за одређивање прихватљивости узорака за испитивање у склопу Плана наведени су у Прилогу I овог Упутства.

Члан 7.

(Идентификација узорка)

Идентификација узорка се врши на начин да се серијски број записника о узимању узорака за анализу резидуа уписује на амбалажу у коју је узорак упакован и на безбједносно самолепљиву кесу за паковање узорка.

Члан 8.

(Мјесто узорковања)

- (1) Узорци се узимају код физичких и правних лица која се баве производњом, прерадом, паковањем и продајом живих животиња и производа животињског поријекла.
- (2) Мјесто узорковања су имања (говеда, перад, млијеко, јаја, сточна храна, вода), рибогојилишта, објекти за клање животиња и објекти за сакупљање и паковање примарних производа животињског поријекла (јаја, млијеко и мед) (у даљем тексту: објекти).

Члан 9.

(Стратегија узорковања)

- (1) Циљеви Плана су:
 - a) откривање недозвољеног лијечења животиња, односно употребе забрањених супстанција или употреба одобрених супстанција или производа у друге сврхе од оних за које су одобрене и/или у условима другачијим од оних који су прописани;
 - b) утврђивање да ли резидуе фармаколошки активних супстанци, пестицида и контаминаната у животињским ткивима и у производима животињског поријекла одговарају прописаним максимално дозвољеним количинама;
 - ц) истраживање и откривање узрока заостајања резидуа у храни животињског поријекла.
- (2) Узорци морају бити циљани узимајући у обзир минимум критеријума као што су пол, старост, врста и начин узгоја, све доступне информације о произвођачу те све доказе о некоректној употреби или злоупотреби одређених супстанција.
- (3) Узимање службених узорака се врши у складу с Анексом III Одлуке тако да је увијек могуће утврдити мјесто поријекла животиње односно производа животињског поријекла гдје је извршено узорковање.

Члан 10.

(Циљани узорак)

Циљани узорак је узорак који се узима у складу са стратегијом узорковања како је описано у члану 9. овог Упутства.

Члан 11.

(Сумњиви узорак)

- (1) Сумњиви узорак је узорак који је узет:
 - a) као посљедица налаза недозвољених резидуа у узорцима узетим у складу са захтјевима из члана 5. Одлуке;

- б) због разлога наведених у члану 11. Одлуке;
- ц) према захтјевима из члана 25. став 1. тач. а) и б) Одлуке.

Члан 12.

(Најмањи број животиња код узимања сумњивог узорка)

Кад се узима сумњиви узорак, који такође мора бити циљано одабран, однос броја животиња у једном узгоју односно животиња за клање истог власника животиња према броју животиња од којих треба узети узорак одређен је у Прилогу III овог Упутства.

Члан 13.

(Истрага)

- (1) У случају неусклађеног налаза резидуа, како би се истражио и открио узрок појаве резидуа, ветеринарски инспектор је дужан да проведе следеће активности:
 - а) након обавјештења о неусклађеном налазу одмах провјерити да ли се предметни производ животињског поријекла још налази на тржишту те ако се производ налази на тржишту, а налаз је неусклађен, производ се конфискује и нешкодљиво уништава;
 - б) прикупити све информације које су потребне како би се могло утврдити поријекло животиње односно имање с којег животиња потиче те уколико имање није у оквиру територијалне надлежности ветеринарске инспекције гдје је узорак узет, писмено и усмено обавијестити ветеринарску инспекцију подручја на којем се налази спорно имање;
 - ц) провести испитивање на имању с којег животиња потиче с циљем утврђивања да ли је било лијечења или недозвољеног лијечења;
 - д) у случају недозвољеног лијечења провести испитивање поријекла супстанција или производа на мјесту производње, руковања, складиштења, превоза, примјене, продаје, зависно од потреба;
 - е) у случају лијечења животиње провјерити ко је обавио лијечење животиња, провјерити евиденцију лијечења на имању и извршити контролу употребе ветеринарских лијекова што подразумијева провјеру да ли је лијек регистрован за употребу на територији Босне и Херцеговине, гдје је лијек набављен, да ли се поштовала каренца лијека, да ли постоји рецепт о употреби лијека;
 - ф) у случају лијечења од стране ветеринара из ветеринарске станице/амбуланте провјерити амбулантни протокол;
 - г) на имању, према потреби, испитати сточну храну и воду за напајање животиња, а у зависности од врсте супстанције која је утврђена;
 - х) прегледати посуђе из којег животиња узима храну и воду и
 - и) провести свако додатно испитивање које сматра потребним.
- (2) Уколико се утврди значајна количина супстанци која не прелази максимално дозвољену количину резидуа за фармаколошки активне супстанце које су одобрене у ветеринарско-медицинским производима или као додаци храни за животиње те ако присутност тих резидуа није у складу с информацијама о прехранбеном ланцу па се тиме појави сумња на неусклађеност или недозвољену примјену, надлежна тијела ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине проводе истрагу како би се утврдио узрок налаза тих резидуа с циљем да

се потврди или отклони сумња на неусклађеност или недозвољену примјену супстанци.

- (3) Ветеринарски инспектор је дужан да о свим проведеним активностима обавијести Канцеларију, надлежне органе ентитета или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Члан 14.

(Мјере код узимања сумњивог узорка)

- (1) Када узима узорке животиња или животињских производа за које на основу резултата претходних испитивања или информација с терена, сумња да садрже резидуе одобрених супстанција у количинама већим од прописане, максимално дозвољене количине (у даљем тексту: МДК) или садрже резидуе неодобрених супстанција, ветеринарски инспектор такве животиње, њихове трупове, органе или производе не смије стављати у промет односно у даљу обраду и/или прераду до добијања резултата лабораторијских анализа.
- (2) У случају сумње на недозвољено лијечење животиња односно на примјену забрањених супстанција или примјену одобрених супстанција у друге сврхе од оних за које су одобрене, ветеринарски инспектор ће поступити у складу с чланом 25. Одлуке.

Члан 15.

(Мјере у случају налаза резидуа у количинама већим од МДК и недозвољеног лијечења)

- (1) У случају налаза резидуа фармаколошки активних супстанци, пестицида и других супстанција у количинама већим од МДК, ветеринарски инспектор ће поступити у складу с чл. 19, 20. и 21. Одлуке и чланом 86. Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02) којим су прописане надлежности ветеринарског инспектора.
- (2) Ветеринарски инспектор мора задржати трупове и органе закраних животиња и животињске производе до добијања резултата анализа.
- (3) У случају да је потврђено недозвољено лијечење ветеринарски инспектор поступа у складу с поступком описаним у члану 24. Одлуке и према члану 86. Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02).

Члан 16.

(Случајни узорак)

Случајни узорак је узорак узет на основу статистичког разматрања како би се обезбиједили репрезентативни подаци.

Члан 17.

(Циљано узорковање на имању - критеријуми за селекцију циљаних узорака)

- (1) Имање на којем ће се обавити узорковање бира се према информацијама с терена или према другим подацима о неком имању/имањима као што су начин држања и узгоја животиња, исхрана, пасмина, пол животиње.
- (2) Када је одабрао имање, ветеринарски инспектор процјењује све животиње на имању и бира животињу(е) од којих ће узорак бити узет.
- (3) У обављању процјене из става (2) овог члана у обзир се морају узети:
 - а) информације које указују на употребу фармаколошки активних супстанција;
 - б) секундарне полне карактеристике животиње(а);
 - ц) промјене у понашању животиње(а);
 - д) исти степен развоја код групе животиња различитих пасмина/категија;
 - е) животиње доброг гојидбеног стања/добре грађе и с мало масног ткива.

- (4) При узимању узорака треба избјегавати виšekратно узорковање на истом имању односно узорковање животиња поријеклом с истог имања.

Члан 18.

(Циљано узорковање у објектима-критеријуми за селекцију циљаних узорака)

- (1) При процјени које ће животиње, трупови и/или производи животиња бити узорковани ветеринарски инспектор треба узети у обзир следеће критеријуме:
- пол, старост и врсту животиње, те начин узгоја/држања животиња;
 - информације о произвођачу;
 - знакове који упућују на употребу фармаколошки активних супстанција;
 - уобичајену праксу везану за употребу одређених фармаколошки активних супстанција у систему узгоја из којег потичу животиње(а);
 - доказе о недозвољеном лијечењу.
- (2) Код узимања узорака треба избјегавати вишеструко узимање узорака од истог произвођача.

Члан 19.

(Врста циљаног узорка који ће се узети)

За откривање фармаколошки активних супстанција узимају се одговарајући прикладни узорци у складу са захтјевима Плана (тквива, органи, тјелесне течности, производи, вода и храна за животиње).

Члан 20.

(Количина узорка)

- Најмања количина узорка мора бити довољна како би лабораторија могла провести комплетан аналитички поступак што подразумијева анализу узорка оријентацијском и према потреби потврдном методом.
- Сваки узорак се мора подијелити на два једнака дијела односно подзорка на којима се може обавити комплетан аналитички поступак.
- Дијељење узорка се може вршити на мјесту узорковања или у лабораторији али се због правилног чувања узорка и обавезе лабораторије да у случају неусклађености одмах обави анализу потврдном методом, дијељење узорка врши у лабораторији.
- Лабораторија је дужна да чува други дио узорка 30 дана.
- Најмања количина узорка која се треба доставити на анализу наведена је у Прилогу II овог Упутства.

Члан 21.

(Амбалажа и паковање узорка)

- Узорак се узима односно пакује у једнократну амбалажу за узимање узорака на резидуе у склопу Плана, коју обезбјеђује Канцеларија и за ту намјену доставља ветеринарским инспекторима заједно са записницима о узимању узорака за анализу резидуа.
- Једнократна амбалажа (посуде и боце различитих димензија, епрувете, безбједносне самољепљиве кесе) мора бити таква да одржи цјеловитост узорка, онемогући замјену узорка, унакрсну контаминацију и кварење, односно узорци морају бити запаковани на такав начин да се у случају отварања паковања види да је нарушен интегритет паковања.
- Узорак за анализу након узимања и паковања мора бити адекватно затворен и заштићен.

Члан 22.

(Транспорт узорака у лабораторију)

- Транспорт узорака врши ветеринарски инспектор, Канцеларија, лабораторија или друго правно лице у

зависности од услова потписаног оквирног споразума односно уговора.

- Када транспорт узорака врши Канцеларија, лабораторија или друго правно лице врши се само преузимање узорака од ветеринарског инспектора и достава узорака у изабране лабораторије за поједине анализе резидуа.
- Уколико се узорак/узорци не могу одмах доставити на анализу потребно је извршити њихово складиштење на начин описан у члану 23. овог Упутства.
- Транспорт узорака се врши у расхладним уређајима тј. преносним фрижидерима на температури од 0° С до +4° С како би се обезбједило хладни ланац током транспорта.
- Преносиви фрижидери треба да буду означени тако да на папиру формата А4 стоји натпис: "УЗОРЦИ НА РЕЗИДУЕ" како се не би доводио у сумњу њихов садржај.
- У случају када се узорци анализирају у лабораторијама изван Босне и Херцеговине транспорт узорака се врши службеним возилом Канцеларије, лабораторије или другог правног лица у зависности од услова потписаног оквирног споразума односно уговора.
- Пошиљку узорака обавезно треба да прати списак узорака с бројем записника, врстом супстрата за анализу, испитивањем које се захтијева на узорку као и изјавом у којој се наводи лице које врши транспорт, број узорака и податак да пошиљка не представља инфективни материјал те да ће узорци бити нешкодљиво уништени од стране лабораторије након завршене анализе.
- Транспорт узорака од ветеринарског инспектора до лабораторије договара се телефоном као најбржим и најлакшим видом комуникације.

Члан 23.

(Чување и складиштење узорака)

- У случају када ветеринарски инспектор није у могућности одмах након узимања узорка доставити исти у лабораторију, односно када се узорак не може одмах доставити на анализу, потребно је начином чувања обезбједити стабилност и цјеловитост узорка, тако да:
 - мишић, јетра, бубрег, масно ткиво и млијеко дубоко се замрзавају након узорковања на температури од -15° С до -20° С;
 - јаја се чувају на температури од 0° С до +4° С;
 - крв се по могућности одмах шаље у овлаштену лабораторију, те уколико је могуће одмах издвојити серум или плазму ради дужег чувања на температури од +4° С или замрзнути на - 20° С;
 - урин се чува на температури од 0° С до +4° С или се замрзава;
 - мед се чува на собној температури;
 - вода се чува на температури од 0° С до +4° С;
 - храна за животиње се чува на температури од 0° С до +4° С.
- Максимално вријеме чувања узорака након њиховог узимања је:
 - за дубоко смрзнуте узорке као што су мишић, јетра, бубрег, масно ткиво и млијеко 10 дана;
 - за јаја 10 дана;
 - крв се по могућности одмах након узорковања шаље у лабораторију;
 - за урин 10 дана;
 - за мед 10 дана и
 - за воду и храну за животиње 10 дана.

- (3) Приликом чувања односно складиштења узорака треба водити рачуна о температурном режиму на којем се чувају узорци те фрижидери и замрзивачи треба да имају термометре за праћење температуре и контролне листе у које се уписује температура.

Члан 24.

(Записник о узимању узорака за анализу резидуа)

- (1) Записник о узимању узорака за анализу резидуа (у даљем тексту: Записник) обезбјеђује Канцеларија и доставља ветеринарским инспекторима који путем отпремнице задужују одређени број записника у зависности од броја узорака које морају узети у склопу Плана.
- (2) За сваки узети узорак мора се водити Записник - Серија А.
- (3) Записник мора бити јасно и читко попуњен од стране ветеринарског инспектора који врши узорковање.
- (4) Један записник о узорковању прати само један узорак са захтјевом за једну анализу, осим у случају код узорковања млијека и јаја гдје се на једном записнику могу захтијевати најмање три анализе.
- (5) Када се узорковање врши о трошку власника/произвођача попуњава се Записник - Серија Б, који се попуњава на исти начин као и записник из Серије А.
- (6) У Записник се, у зависности од мјеста узорковања, морају уписати сљедећи подаци:
- адреса надлежног органа;
 - име ветеринарског инспектора или број овлаштења;
 - број протокола из евиденције ветеринарског инспектора;
 - датум узорковања;
 - име и адреса власника животиња или животињских производа или одговорног лица;
 - регистрациски број имања с којег животиња потиче, када се узорковање обавља на имању;
 - регистрациски број клаонице или другог одобреног објекта у којем је узорковање обављено;
 - идентификациску ознаку животиње - број ушне маркице или производа - серија производа;
 - врсту животиње;
 - врсту ткива односно врсту узорка које се шаље на анализу;
 - информацију о лијечењу у периоду од четири седмице прије узорковања када се узорковање обавља на имању;
 - врсте супстанција или групе супстанција које треба испитати у узорку.
- (7) Друга копија Записника која се доставља у лабораторију заједно са узорком садржи сљедеће податке:
- адресу надлежног органа који је доставио узорак;
 - име ветеринарског инспектора или број овлаштења;
 - број протокола из евиденције ветеринарског инспектора;
 - датум узорковања;
 - врсту животиње;
 - врсту ткива или производа који се шаље на анализу;
 - врсту супстанција или групе супстанција које треба испитати у узорку.
- (8) По Записнику који непотпун или неправилно попуњен неће се обавити анализа.
- (9) Записник мора потписати ветеринарски инспектор који је узео узорак и власник или одговорно лице у

одобреном објекту, односно власник или одговорно лице на имању.

Члан 25.

(Чување Записника)

- Оригинал Записника остаје код ветеринарског инспектора и он је за исти одговоран, те неовлаштена лица не смију имати приступ оригиналу Записника.
- Другу копију Записника ветеринарски инспектор доставља заједно са узорком у лабораторију или Канцеларију у зависности од начина транспорта узорака како је описано у члану 22. овог Упутства.
- Трећу копију Записника ветеринарски инспектор након проведеног узорковања доставља надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, а у зависности од подручја гдје је узорковање извршено:
 - Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства - Сектор за ветеринарство;
 - Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Ресор за ветеринарство и
 - Одјељењу за пољопривреду, шумарство и водопривреду Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине - Пододјељење за ветеринарство.
- Четврта копија Записника остаје власнику животиња односно власнику/одговорном лицу у објекту.
- Пету копију Записника ветеринарски инспектор доставља Канцеларији.

Члан 26.

(Извјештавање)

- Лабораторија је дужна да извјештава Канцеларију о проведеним анализама и да води Евиденцију о обављеним испитивањима службених узорака који су узети у склопу Плана (у даљем тексту: Евиденција).
- Након обављеног испитивања одређеног броја узорака запримљених на анализу, лабораторија је дужна да достави Канцеларији извјештаје о проведеној анализи и Евиденцију на прописаном обрасцу који се налази у Прилогу IV овог Упутства.
- Лабораторија попуњену Евиденцију доставља Канцеларији путем e-mailа.
- Канцеларија копије извјештаја о проведеној анализи, путем поште или електронских средстава, доставља:
 - ветеринарском инспектору који је извршио узорковање;
 - Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства - Сектор за ветеринарство;
 - Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Ресор за ветеринарство;
 - Федералној управи за инспекциске послове - Федерални ветеринарски инспекторат;
 - Републичкој управи за инспекциске послове Републике Српске - Ветеринарска инспекција;
 - Одјељењу за пољопривреду, шумарство и водопривреду Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине - Пододјељење за ветеринарство и
 - Инспекторату Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.
- У случају да се ради о сумњивом узроку лабораторија је дужна да одмах обави анализу и по обављеној аналитичкој претрази најбржим могућим путем (e-mail или телефон) обавијести Канцеларију о резултатима

анализе, а Канцеларија обавјештава ветеринарског инспектора који је узео узорак.

- (6) У случају када су резултати анализа неусклађени лабораторија је дужна, одмах по обављеној аналитичкој претрази, путем телефона или email-а, да обавијести Канцеларију о утврђеној неусклађености, а Канцеларија обавјештава ветеринарског инспектора који је узео узорак.
- (7) Када су резултати анализа неусклађени лабораторија је дужна у року од 24 часа да достави Канцеларији извјештај о проведеној анализи с циљем предузимања мјера у складу с Одлуком.

Члан 27.
(Прилози)

Прилози I, II, III и IV чине саставни дио овог Упутства.

Члан 28.

(Престанак важења)

Даном ступања на снагу овог Упутства престаје важити Упутство о провођењу плана праћења и контроле резидуа за 2023. годину ("Службени гласник БиХ", број 42/23).

Члан 29.

(Ступање на снагу)

Ово Упутство ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 03-2-02-2-1252-3/23
10. јула 2024. године

Директор
Саша Бошковић, с. р.

Прилог I

Критеријуми за одређивање прихватљивости узорака за испитивање у склопу
Плана праћења резидуа

Врста неусклађености	Узорак се испитује Да/Не	Образложење/Мјере
Недовољна количина узорка приликом узорковања	Не	Немогућност провођења оријентацијске (screening) и потврдне методе – могуће је поново тражити узорак
Узорковање- Погрешан пол животиње	Не	Погрешан пол животиње уписан на записнику у односу на анализу која се тражи
Погрешна врста ткива узета приликом узорковања	Не	Погрешна врста ткива наведена на записнику у односу на анализу која се тражи
Узорковање – погрешна старост животиње	Да	Узорак узет од животиње друге старости од захтијеване (у записнику тражено од телета, узет од краве) – узорак се испитује
Хемолиза крви	Не	Крв није узета на прописани начин и дошло је до хемолизе
Квар узорка	Не	Ткиво није узето и достављено на прописани начин те је дошло до кварења узорка
Узорак није упакован у одговарајућу амбалажу	Не	Уколико узорак није послат у одговарајућој амбалажи
Паковање/амбалажа није прописно затворена или означена	Не	Када је видљиво да је узорак послат у непрописно затвореној и означеној амбалажи
Оштећена амбалажа/паковање	Не	Оштећење амбалаже/паковања може довести до контаминације или губитка дијела узорка
Непотпуно или неправилно испуњен записник	Не	Уколико је записник неправилно испуњен или одређене рубрике нису испуњене
Записник без потписа	Не	Када на записнику недостаје потпис службеног/овлаштеног ветеринара
На записнику недостаје датум или вријеме	Не	Када нису уписани датуми узорковања или слања и/или тачно вријеме
Недостаје записник	Не	Када уз узорак за испитивање недостаје записник
Одмрзнути узорак	Не	Када је достављени узорак одмрзнут и толико промијењен да је немогуће извршити испитивање
Одмрзавање узорка	Да	Када је достављени узорак одмрзнут али није промијењен тако да је могуће извршити испитивање
Оштећење узорка	Не	Уколико је код припреме узорка дошло до контаминације – могуће тражити поновно узорковање
Изгубљен узорак	Не	У лабораторији дошло до губитка узорка – могуће тражити поновно узорковање
Проблеми са испитивањем у лабораторији	Не	Уколико због проблема са испитивањем није остала довољна количина узорка – могуће тражити поновно узорковање
Два или више матрикса у једном паковању	Не	Различити матрикси морају бити одвојени због могућности унакрсне контаминације
Предуго вријеме складиштења узорка	Не	Предуго вријеме складиштења умањује могућност провођења мјера и follow-up процедуре

Прилог II

Најмања количина узорка која се треба доставити на анализу

Врста ткива, органа, производа	Количина	Напомена
Мишић	250 г	- односи се на мишић без костију, - најбоље је доставити мишић врата или дијафрагме (ако се ради о узорковању трупа) или неки други мишић без костију, - ако се ради о нпр. месу кунџа онда је најбоље доставити четвртину трупа без коже и костију, - ако се ради о перади тежине 2-3 кг, узима се месо батка и карабатка без костију и друго тамно месо исте животиње, - ако се ради о перади тежине 1-2 кг, узима се месо батка и карабатка без костију и друго тамно месо од 3-6 животиња
Масно ткиво	500 г	- најбоље абдоминално или поткожно масно ткиво и бубрежно масно ткиво, -ако се ради о масном ткиву перади узима се абдоминално масно ткиво са више животиња из истог лота
Јетра	250 г	- цијела јетра или комад јетре тражене количине
	100 г	- ако се ради о јетри перади узима се јетра од више животиња из истог лота
Бубрег	250 г	- један или оба бубрега исте животиње, - уколико су бубрези једне животиње лакши од тражене количине, узимају се бубрези више животиња из истог лота
Млијeko	250 мл	- ако се узоркује млијeko у праху узима се као узорак оригинално паковање или најмање 100 грама
Сир, маслац, ферментисани производи	300 г	
Јаја		- један узорак је 12 јаја
Риба	500 г	- свјежа, смрзнута, димљена, саламурена риба
Шкољке	500 г	
Мед	100 г	- на анализу се доставља течни или згуснути мед - ако се ради о меду у саћу, течну фракцију треба одвојити од круте
Крв	30 - 50 мл	
Урин	60 мл	
Вода за пиће	500 мл	- воду узети из појилица с више мјеста
Храна за животиње	1 кг	- храну за животиње треба узети из хранилица испред животиња с више мјеста -код неких врста хране због великог постotka влаге узорак прво одложити у папирну кесу

Прилог III

Најмањи број животиња код узимања сумњивог узорка

Н	Репрезентативни узорак (н) код којег је вјероватноћа п (да ћемо открити бар 1 животињу која има резидуе) = 99%						
	м = 20%	м = 50%	м = 60%	м = 70%	м = 80%	м = 90%	м = 95%
10	10	5	4	3	3	2	2
25	14	6	5	4	3	2	2
50	17	6	5	4	3	2	2
75	18	7	5	4	3	2	2
100	19	7	5	4	3	2	2
200	20	7	5	4	3	2	2
500	21	7	5	4	3	2	2
1.000	21	7	6	4	3	2	2
10.000	21	7	6	4	3	2	2

Н – број животиња у групи; н- број узорака који треба узети; м-број животиња за које се може претпоставити да посједују резидуе

Na temelju člana 82. tačke 1) Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), a u vezi s čl. 5. i 6. Odluke o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11), direktor Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donio je

UPUTU O PROVOĐENJU PLANA PRAĆENJA I KONTROLE REZIDUA ZA 2024. GODINU

Član 1.

(Predmet)

Ovom Uputom regulira se način donošenja i provođenja Plana praćenja i kontrole rezidua za 2024. godinu.

Član 2.

(Kontrola rezidua)

- (1) Kontrola rezidua ima za cilj zaštitu zdravlja potrošača i osiguranje uvjeta za nesmetanu trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.
- (2) Praćenje i kontrola rezidua provodi se u skladu s odredbama Odluke o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11) (u daljnjem tekstu: Odluka).
- (3) U skladu s odredbama Odluke, a u svrhu kontrole rezidua u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla, izrađuje se i donosi Plan praćenja i kontrole rezidua (u daljnjem tekstu: Plan).
- (4) Svrha Plana jeste provjera da li se na području Bosne i Hercegovine koriste zabranjene supstance u liječenju životinja, da li se u liječenju životinja poštivala karencija lijeka, te da li se u hrani nalaze kontaminanti, a sve s ciljem zaštite zdravlja potrošača.
- (5) Osim kontrole rezidua koja se provodi u skladu s odredbama Odluke vlasnici ili odgovorna lica u objektima dužni su osigurati da se kontrola rezidua provodi i na temelju vlastite procjene rizika, koja je specifična u odnosu na vrstu/kategoriju objekta, porijeklo sirovine, proizvodne procese, itd. (HACCP).

Član 3.

(Donošenje Plana)

- (1) U skladu s odredbama Odluke Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) je odgovoran za:
 - a) izradu Plana;
 - b) koordiniranje aktivnosti koju provode nadležna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
 - c) sakupljanje, obradu i analizu podataka koji su potrebni za procjenu efekta praćenja;
 - d) izvještavanje relevantnih svjetskih organizacija i drugih zainteresiranih strana, najkasnije do 31. marta svake godine, o podacima i rezultatima Plana i nadziranje provođenja Plana.
- (2) Ured u saradnji s nadležnim tijelima entitetima i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine izrađuje i vrši raspodjelu broja uzoraka te provodi Plan za svaku kalendarsku godinu.
- (3) Nakon usaglašene raspodjele broja uzoraka Ured, u ovisnosti od područja nadležnosti na kojem je planirano uzorkovanje, dostavlja Plan nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine:
 - a) Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Sektor za veterinarstvo;
 - b) Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - Resor za veterinarstvo;

- c) Federalnoj upravi za inspeksijske poslove - Federalni veterinarski inspektorat;
 - d) Republičkoj upravi za inspeksijske poslove Republike Srpske - Veterinarska inspekcija;
 - e) Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Pododjeljenje za veterinarstvo i
 - f) Inspektoratu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (4) Nadležna tijela entiteta dostavljaju Plan kantonalnim ministarstvima poljoprivrede i/ili kantonalnim upravama za inspeksijske poslove u Federaciji Bosne i Hercegovine i općinskim veterinarskim inspekcijama u Republici Srpskoj, koje su nadležne za provođenje uzorkovanja u sklopu Plana.
 - (5) Na temelju godišnjeg Plana, Ured u saradnji s nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, izrađuje mjesečni plan uzorkovanja na rezidue koji se dostavlja glavnim veterinarskim inspektorima i veterinarskim inspektorima zaduženim za provođenje uzorkovanja.
 - (6) Ured je zadužen za praćenje realizacije Plana.

Član 4.

(Plan)

- (1) Sve supstance koje se ispituju u sklopu Plana podijeljene su u dvije osnovne grupe:
 - a) **grupa A** - zabranjene supstance za koje se kontrola rezidua provodi u svrhu otkrivanja ilegalnog davanja zabranjenih supstanci ili zloupotrebu odobrenih supstanci i
 - b) **grupa B** - odobrene supstance za korištenje za koje se kontrola rezidua provodi u svrhu provjere poštivanja maksimalno dozvoljenih količina farmakološki aktivnih supstanci, pesticida i kontaminanata u skladu s važećim propisima.
- (2) Plan obuhvata praćenje i kontrolu rezidua supstanci iz stava (1) ovog člana u uzorcima tkiva i tjelesnih tečnosti kod sljedećih vrsta životinja i proizvoda životinjskog porijekla:
 - a) goveda
 - b) ovce
 - c) svinje
 - d) perad (brojleri)
 - e) riba
 - f) kravlje mlijeko
 - g) ovčije ili kozje mlijeko
 - h) kokošja jaja i
 - i) med
- (3) Ispitivanje rezidua pojedinih supstanci iz stava (1) ovog člana kod pojedinih vrsta životinja i u proizvodima životinjskog porijekla vrši se u skladu s Aneksom II Odluke.
- (4) Broj uzoraka koji se ispituje u sklopu Plana određuje se u skladu s Aneksom III Odluke, koji propisuje obim i učestalost uzorkovanja kod pojedinih vrsta životinja i proizvoda životinjskog porijekla.
- (5) Analiza uzoraka se vrši isključivo u ovlaštenim laboratorijima, a koje je Ured u skladu s važećim propisima o javnim nabavkama izabrao u postupku javne nabavke laboratorijskih usluga za analizu rezidua farmakološki aktivnih supstanci, pesticida i kontaminanata.
- (6) Kontrola rezidua pojedinih supstanci u sklopu Plana vrši se prema maksimalno dozvoljenim količinama propisanim za farmakološki aktivne supstance, pesticide i kontaminante u skladu s važećim propisima.
- (7) Ured Plan dostavlja Generalnom direktoratu za zdravlje i sigurnost hrane Evropske komisije (DG SANTE), na propisanom obrascu najkasnije do 31. marta tekuće godine, uključujući podatke i rezultate Plana iz prethodne godine.

Član 5.
(Uzorkovanje)

- (1) Kod svakog službenog uzimanja uzoraka, uzorkovanje mora biti nepredvidivo, neočekivano i ne smije se vršiti u neko unaprijed utvrđeno vrijeme niti tačno određenog dana u sedmici.
- (2) Uzorkovanje se mora provoditi u promjenjivim intervalima tokom cijele godine s tim da se uzme u obzir i činjenica da se tokom uzgoja životinja neke supstance primjenjuju samo u određenom periodu godine.
- (3) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve Plana, kod odabira uzoraka uzimaju se u obzir druge raspoložive informacije kao što su upotreba još nepoznatih supstanci, iznenadna pojava bolesti u određenim regijama, sumnja na nedozvoljene ili neovlaštene postupke i slično.
- (4) Vremenski period uzimanja uzoraka traje od 01.04. tekuće godine do 31.03. naredne godine.

Član 6.
(Službeni uzorak)

- (1) Službeni uzorak je uzorak koji je uzet od strane veterinarskog inspektora prema propisanome postupku i koji se na analizu dostavlja s priloženim propisanim obrascem.
- (2) Izuzetno u prisustvu veterinarskog inspektora uzorke koji se uzimaju na imanju, kao što su krv i urin, mogu uzimati veterinari koji su zaposleni u veterinarskim stanicama ili ambulantomata.
- (3) Kriteriji za određivanje prihvatljivosti uzoraka za ispitivanje u sklopu Plana navedeni su u Prilogu I ove Upute.

Član 7.
(Identifikacija uzorka)

Identifikacija uzorka se vrši na način da se serijski broj zapisnika o uzimanju uzoraka za analizu rezidua upisuje na ambalažu u koju je uzorak upakiran i na sigurnosnu samoljepljivu kesu za pakiranje uzorka.

Član 8.
(Mjesto uzorkovanja)

- (1) Uzorci se uzimaju kod fizičkih i pravnih lica koja se bave proizvodnjom, preradom, pakiranjem i prodajom živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla.
- (2) Mjesto uzorkovanja su imanja (goveda, perad, mlijeko, jaja, stočna hrana, voda), ribogojilišta, objekti za klanje životinja i objekti za sakupljanje i pakiranje primarnih proizvoda životinjskog porijekla (jaja, mlijeko i med) (u daljnjem tekstu: objekti).

Član 9.
(Strategija uzorkovanja)

- (1) Ciljevi Plana su:
 - a) otkrivanje nedozvoljenog liječenja životinja odnosno upotrebe zabranjenih supstanci ili upotreba odobrenih supstanci ili proizvoda u druge svrhe od onih za koje su odobrene i/ili u uvjetima drugačijim od onih koji su propisani;
 - b) utvrđivanje da li rezidue farmakološki aktivnih supstanci, pesticida i kontaminanata u životinjskim tkivima i u proizvodima životinjskog porijekla odgovaraju propisanim maksimalno dozvoljenim količinama;
 - c) istraživanje i otkrivanje uzroka zaostajanja rezidua u hrani životinjskog porijekla.
- (2) Uzorci moraju biti ciljani uzimajući u obzir minimum kriterija kao što su spol, dob, vrsta i način uzgoja, sve dostupne informacije o proizvođaču, te sve dokaze o neekorektnoj upotrebi ili zloupotrebi određenih supstanci.
- (3) Uzimanje službenih uzoraka se vrši u skladu s Aneksom III Odluke tako da je uvijek moguće utvrditi mjesto porijekla

životinje odnosno proizvoda životinjskog porijekla gdje je izvršeno uzorkovanje.

Član 10.
(Ciljani uzorak)

Ciljani uzorak je uzorak koji se uzima u skladu sa strategijom uzorkovanja kako je opisano u članu 9. ove Upute.

Član 11.
(Sumnjivi uzorak)

- (1) Sumnjivi uzorak je uzorak koji je uzet:
 - a) kao posljedica nalaza nedozvoljenih rezidua u uzorcima uzetim u skladu sa zahtjevima iz člana 5. Odluke;
 - b) zbog razloga navedenih u članu 11. Odluke;
 - c) prema zahtjevima iz člana 25. stav 1. tač. a) i b) Odluke.

Član 12.
(Najmanji broj životinja kod uzimanja sumnjivog uzorka)

Kad se uzima sumnjivi uzorak, koji također mora biti ciljano odabran, odnos broja životinja u jednom uzgoju odnosno životinja za klanje istog vlasnika životinja prema broju životinja od kojih treba uzeti uzorak određen je u Prilogu III ove Upute.

Član 13.
(Istraga)

- (1) U slučaju neusklađenog nalaza rezidua, kako bi se istražio i otkrio uzrok pojave rezidua, veterinarski inspektor je obavezan provesti sljedeće aktivnosti:
 - a) nakon obavijesti o neusklađenom nalazu odmah provjeriti da li se predmetni proizvod životinjskog porijekla još nalazi na tržištu te ako se proizvod nalazi na tržištu, a nalaz je neusklađen, proizvod se konfiscira i neškodljivo uništava;
 - b) prikupiti sve informacije koje su potrebne kako bi se moglo utvrditi porijeklo životinje odnosno imanje s kojeg životinja potječe te ukoliko imanje nije u okviru teritorijalne nadležnosti veterinarske inspekcije gdje je uzorak uzet, pismeno i usmeno obavijestiti veterinarsku inspekciju područja na kojem se nalazi sporno imanje;
 - c) provesti ispitivanje na imanju s kojeg životinja potječe s ciljem utvrđivanja da li je bilo liječenja ili nedozvoljenog liječenja;
 - d) u slučaju nedozvoljenog liječenja provesti ispitivanje porijekla supstanci ili proizvoda na mjestu proizvodnje, rukovanja, skladištenja, prijevoza, primjene, prodaje, ovisno o potrebama;
 - e) u slučaju liječenja životinje provjeriti tko je obavio liječenje životinja, provjeriti evidenciju liječenja na imanju i izvršiti kontrolu upotrebe veterinarskih lijekova što podrazumijeva provjeru da li je lijek registriran za upotrebu na teritoriju Bosne i Hercegovine, gdje je lijek nabavljen, da li se pošivala karenca lijeka, da li postoji recept o upotrebi lijeka;
 - f) u slučaju liječenja od strane veterinaru iz veterinarske stanice/ambulante provjeriti ambulantni protokol;
 - g) na imanju, prema potrebi, ispitati stočnu hranu i vodu za napajanje životinja, a u ovisnosti od vrste supstance koja je utvrđena;
 - h) pregledati posude iz kojeg životinja uzima hranu i vodu i
 - i) provesti svako dodatno ispitivanje koje se smatra potrebnim.
- (2) Ukoliko se utvrdi značajna količina supstanci koja ne prelazi maksimalno dozvoljenu količinu rezidua za farmakološki aktivne supstance koje su odobrene u veterinarsko-medicinskim proizvodima ili kao dodaci hrani za životinje te

ako prisutnost tih rezidua nije u skladu s informacijama o prehrambenom lancu pa se pojavi sumnja na neusklađenost ili nedozvoljenu primjenu, nadležna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine provode istragu kako bi se utvrdio uzrok nalaza tih rezidua s ciljem da se potvrdi ili otkloni sumnja na neusklađenost ili nedozvoljenu primjenu supstanci.

- (3) Veterinarski inspektor je obavezan o svim provedenim aktivnostima obavijestiti Ured, nadležna tijela entiteta ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 14.

(Mjere kod uzimanja sumnjivog uzorka)

- (1) Kada uzima uzorke životinja ili životinjskih proizvoda za koje na temelju rezultata prethodnih ispitivanja ili informacija s terena, sumnja da sadrže rezidue odobrenih supstanci u količinama većim od propisane maksimalno dozvoljene količine (u daljnjem tekstu: MDK) ili sadrže rezidue neodobrenih supstanci, veterinarski inspektor takve životinje, njihove trupove, organe ili proizvode ne smije stavljati u promet odnosno u daljnju obradu i/ili preradu do dobivanja rezultata laboratorijskih analiza.
- (2) U slučaju sumnje na nedozvoljeno liječenje životinja odnosno na primjenu zabranjenih supstanci ili primjenu odobrenih supstanci u druge svrhe od onih za koje su odobrene, veterinarski inspektor će postupiti u skladu s članom 25. Odluke.

Član 15.

(Mjere u slučaju nalaza rezidua u količinama većim od MDK i nedozvoljenog liječenja)

- (1) U slučaju nalaza rezidua farmakološki aktivnih supstanci, pesticida i drugih supstanci u količinama većim od MDK, veterinarski inspektor će postupiti u skladu s čl. 19, 20. i 21. Odluke i članom 86. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) kojim su propisane nadležnosti veterinarskog inspektora.
- (2) Veterinarski inspektor mora zadržati trupove i organe zaklanih životinja i životinjske proizvode do dobivanja rezultata analiza.
- (3) U slučaju da je potvrđeno nedozvoljeno liječenje veterinarski inspektor postupa u skladu s postupkom opisanim u članu 24. Odluke i prema članu 86. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02).

Član 16.

(Slučajni uzorak)

Slučajni uzorak je uzorak uzet na temelju statističkog razmatranja kako bi se osigurali reprezentativni podaci.

Član 17.

(Ciljano uzorkovanje na imanju - kriteriji za selekciju ciljanih uzoraka)

- (1) Imanje na kojem će se obaviti uzorkovanje odabira se prema informacijama s terena ili prema drugim podacima o nekom imanju/imanjima kao što su način držanja i uzgoja životinja, ishrana, pasmina, spol životinje.
- (2) Kada je odabrao imanje, veterinarski inspektor procjenjuje sve životinje na imanju i odabira životinju(e) od kojih će uzorak biti uzet.
- (3) U obavljanju procjene iz stava (2) ovog člana u obzir se moraju uzeti:
- informacije koje ukazuju na upotrebu farmakološki aktivnih supstanci;
 - sekundarne spolne karakteristike životinje(a);
 - promjene u ponašanju životinje(a);
 - isti stepen razvoja kod grupe životinja različitih pasmina/kategorija;

- životinje dobrog gojidbenog stanja/dobre građe i s malo masnoga tkiva.
- (4) Pri uzimanju uzoraka treba izbjegavati višekratno uzorkovanje na istom imanju odnosno uzorkovanje životinja porijeklom s istog imanja.

Član 18.

(Ciljano uzorkovanje u objektima - kriteriji za selekciju ciljanih uzoraka)

- (1) Pri procjeni koje će životinje, trupovi i/ili proizvodi životinja biti uzorkovani veterinarski inspektor treba uzeti u obzir i sljedeće kriterije:
- spol, dob i vrstu životinje te način uzgoja/držanja životinja;
 - informacije o proizvođaču;
 - znakove koji upućuju na upotrebu farmakološki aktivnih supstanci;
 - uobičajenu praksu u vezi s upotrebom određenih farmakološki aktivnih supstanci u sistemu uzgoja iz kojeg potječu životinje(a);
 - dokaze o nedozvoljenom liječenju.
- (2) Kod uzimanja uzoraka treba izbjegavati višestruko uzimanje uzoraka od istog proizvođača.

Član 19.

(Vrsta ciljanog uzorka koji će se uzeti)

Za otkrivanje farmakološki aktivnih supstanci uzimaju se odgovarajući prikladni uzorci u skladu sa zahtjevima Plana (tkiva, organi, tjelesne tečnosti, proizvodi, voda i hrana za životinje).

Član 20.

(Količina uzorka)

- (1) Najmanja količina uzorka mora biti dovoljna kako bi laboratorij mogao provesti kompletan analitički postupak što podrazumijeva analizu uzorka orijentacijskom i prema potrebi potvrđnom metodom.
- (2) Svaki uzorak se mora podijeliti na dva jednaka dijela odnosno poduzorka na kojima se može obaviti kompletan analitički postupak.
- (3) Dijeljenje uzorka se može vršiti na mjestu uzorkovanja ili u laboratoriju, ali se zbog pravilnog čuvanja uzorka i obaveze laboratorije da u slučaju neusklađenosti odmah obavijesti potvrdnom metodom, dijeljenje uzorka vrši u laboratoriju.
- (4) Laboratorij je dužan čuvati drugi dio uzorka 30 dana.
- (5) Najmanja količina uzorka koja se treba dostaviti na analizu navedena je u Prilogu II ove Upute.

Član 21.

(Ambalaža i pakiranje uzorka)

- (1) Uzorak se uzima, odnosno pakira u jednokratnu ambalažu za uzimanje uzoraka na rezidue u sklopu Plana, koju osigurava Ured i za tu namjenu dostavlja veterinarskim inspektorima zajedno sa zapisnicima o uzimanju uzoraka za analizu rezidua.
- (2) Jednokratna ambalaža (posude i boce različitih dimenzija, epruvete, sigurnosne samoljepljive kese) mora biti takva da održi cjelovitost uzorka, onemogućujući zamjenu uzorka, unakrsnu kontaminaciju i kvarenje, odnosno uzorci moraju biti zapakirani na takav način da se u slučaju otvaranja pakiranja vidi da je narušen integritet pakiranja.
- (3) Uzorak za analizu nakon uzimanja i pakiranja mora biti adekvatno zatvoren i zaštićen.

Član 22.

(Transport uzoraka u laboratorij)

- (1) Transport uzoraka vrši veterinarski inspektor, Ured, laboratorij ili drugo pravno lice u ovisnosti od uvjeta potpisanog okvirnog sporazuma odnosno ugovora.

- (2) Kada transport uzoraka vrši Ured, laboratorij ili drugo pravno lice vrši se samo preuzimanje uzoraka od veterinarskog inspektora i dostava uzoraka u izabrane laboratorije za pojedine analize rezidua.
- (3) Ukoliko se uzorak/uzorci ne mogu odmah dostaviti na analizu potrebno je izvršiti njihovo skladištenje na način opisan u članu 23. ove Upute.
- (4) Transport uzoraka se vrši u rashladnim uređajima tj. prenosnim frižiderima na temperaturi od 0°C do +4°C kako bi se osigurao hladni lanac tokom transporta.
- (5) Prenosivi frižideri trebaju biti označeni tako da na papiru formata A4 stoji natpis: "UZORCI NA REZIDUE" kako se ne bi dovodio u sumnju njihov sadržaj.
- (6) U slučaju kada se uzorci analiziraju u laboratorijima izvan Bosne i Hercegovine transport uzoraka se vrši službenim vozilom Ureda, laboratorija ili drugog pravnog lica u ovisnosti od uvjeta potpisanog okvirnog sporazuma odnosno ugovora.
- (7) Pošiljku uzoraka obavezno treba da prati spisak uzoraka s brojem zapisnika, vrstom supstrata za analizu, ispitivanjem koje se zahtijeva na uzorku kao i izjavom u kojoj se navodi lice koje vrši transport, broj uzoraka i podatak da pošiljka ne predstavlja infektivni materijal te da će uzorci biti neškodljivo uništeni od strane laboratorija nakon završene analize.
- (8) Transport uzoraka od veterinarskog inspektora do laboratorija dogovara se telefonom kao najbržim i najlakšim vidom komunikacije.

Član 23.

(Čuvanje i skladištenje uzoraka)

- (1) U slučaju kada veterinarski inspektor nije u mogućnosti odmah nakon uzimanja uzorka dostaviti isti u laboratorij, odnosno kada se uzorak ne može odmah dostaviti na analizu, potrebno je načinom čuvanja osigurati stabilnost i cjelovitost uzorka, tako da:
 - a) mišić, jetra, bubreg, masno tkivo i mlijeko duboko se zamrzavaju nakon uzorkovanja, na temperaturi od -15°C do -20°C;
 - b) jaja se čuvaju na temperaturi od 0° C do +4° C;
 - c) krv se po mogućnosti odmah šalje u ovlaštenu laboratorij te, ukoliko je moguće, odmah izdvojiti serum ili plazmu radi dužeg čuvanja na temperaturi od +4° C ili zamrznuti na -20° C;
 - d) urin se čuva na temperaturi od 0° C do +4° C ili se zamrzava;
 - e) med se čuva na sobnoj temperaturi;
 - f) voda se čuva na temperaturi od 0° C do +4° C;
 - g) hrana za životinje se čuva na temperaturi od 0° C do +4° C.
- (2) Maksimalno vrijeme čuvanja uzoraka nakon njihovog uzimanja je:
 - a) za duboko smrznute uzorke kao što su mišić, jetra, bubreg, masno tkivo i mlijeko 10 dana;
 - b) za jaja 10 dana;
 - c) krv se po mogućnosti odmah nakon uzorkovanja šalje u laboratorij;
 - d) za urin 10 dana;
 - e) za med 10 dana i
 - f) za vodu i hranu za životinje 10 dana.
- (3) Prilikom čuvanja odnosno skladištenja uzoraka treba voditi računa o temperaturnom režimu na kojem se čuvaju uzorci, te frižideri i zamrzivači trebaju imati termometre za praćenje temperature i kontrolne liste u koje se upisuje temperatura.

Član 24.

(Zapisnik o uzimanju uzoraka za analizu rezidua)

- (1) Zapisnik o uzimanju uzoraka za analizu rezidua (u daljnjem tekstu: Zapisnik) osigurava Ured i dostavlja veterinarskim inspektorima koji putem otpremnice zadužuju određeni broj zapisnika u ovisnosti od broja uzoraka koji moraju uzeti u sklopu Plana.
- (2) Za svaki uzeti uzorak mora se voditi Zapisnik - Serija A.
- (3) Zapisnik mora biti jasno i čitko popunjen od strane veterinarskog inspektora koji vrši uzorkovanje.
- (4) Jedan zapisnik o uzorkovanju prati samo jedan uzorak sa zahtjevom za jednu analizu, osim u slučaju kod uzorkovanja mlijeka i jaja gdje se na jednom zapisniku mogu zahtijevati najmanje tri analize.
- (5) Kada se uzorkovanje vrši o trošku vlasnika/proizvođača popunjava se Zapisnik - Serija B, koji se popunjava na isti način kao i zapisnik iz Serije A.
- (6) U Zapisnik se, u ovisnosti od mjesta uzorkovanja, moraju upisati sljedeći podaci:
 - a) adresa nadležnog tijela;
 - b) ime veterinarskog inspektora ili broj ovlasti;
 - c) broj protokola iz evidencije veterinarskog inspektora;
 - d) datum uzorkovanja;
 - e) ime i adresa vlasnika životinja ili životinjskih proizvoda ili odgovornog lica;
 - f) registracijski broj imanja s kojeg životinja potječe, kada se uzorkovanje obavlja na imanju;
 - g) registracijski broj klaonice ili drugog odobrenog objekta u kojem je uzorkovanje obavljeno;
 - h) identifikacijsku oznaku životinje - broj ušne markice ili proizvoda - serija proizvoda;
 - i) vrstu životinje;
 - j) vrstu tkiva odnosno vrstu uzorka koje se šalje na analizu;
 - k) informaciju o liječenju u periodu od četiri sedmice prije uzorkovanja kada se uzorkovanje obavlja na imanju;
 - l) vrste supstanci ili grupe supstanci koje treba ispitati u uzorku.
- (7) Druga kopija Zapisnika koja se dostavlja u laboratorij zajedno sa uzorkom sadrži sljedeće podatke:
 - a) adresu nadležnog tijela koje je dostavilo uzorak;
 - b) ime veterinarskog inspektora ili broj ovlasti;
 - c) broj protokola iz evidencije veterinarskog inspektora;
 - d) datum uzorkovanja;
 - e) vrstu životinje;
 - f) vrstu tkiva ili proizvoda koji se šalje na analizu;
 - g) vrstu supstanci ili grupe supstanci koje treba ispitati u uzorku.
- (8) Po Zapisniku koji nepotpun ili nepravilno popunjen neće se obaviti analiza.
- (9) Zapisnik mora potpisati veterinarski inspektor koji je uzeo uzorak i vlasnik ili odgovorno lice u odobrenom objektu, odnosno vlasnik ili odgovorno lice na imanju.

Član 25.

(Čuvanje Zapisnika)

- (1) Original Zapisnika ostaje kod veterinarskog inspektora i on je za isti odgovoran, neovlaštena lica ne smiju imati pristup originalu Zapisnika.
- (2) Drugu kopiju Zapisnika veterinarski inspektor dostavlja zajedno sa uzorkom u laboratorij ili Ured u ovisnosti od načina transporta uzoraka kako je opisano u članu 22. ove Upute.
- (3) Treću kopiju Zapisnika veterinarski inspektor nakon provedenog uzorkovanja dostavlja nadležnim tijelima

- entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a u ovisnosti od područja gdje je uzorkovanje izvršeno:
- a) Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Sektor za veterinarstvo;
 - b) Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - Resor za veterinarstvo i
 - c) Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Pododjeljenje za veterinarstvo.
- (4) Četvrta kopija Zapisnika ostaje vlasniku životinja odnosno vlasniku/odgovornom licu u objektu.
- (5) Petu kopija Zapisnika veterinarski inspektor dostavlja Uredu.

Član 26.
(Izvjешtavanje)

- (1) Laboratorij je dužan izvještavati Ured o provedenim analizama i voditi Evidenciju o obavljenim ispitivanjima službenih uzoraka koji su uzeti u sklopu Plana (u daljnjem tekstu: Evidencija).
- (2) Nakon obavljenog ispitivanja određenog broja uzoraka zaprimljenih na analizu, laboratorij je dužan dostaviti Uredu izvješća o provedenoj analizi i Evidenciju na propisanom obrascu koji se nalazi u Prilogu IV ove Upute.
- (3) Laboratorij popunjenu Evidenciju dostavlja Uredu putem e-maila.
- (4) Ured kopije izvješća o provedenoj analizi, putem pošte ili elektronskih sredstava, dostavlja:
 - a) veterinarskom inspektoratu koji je izvršio uzorkovanje;
 - b) Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Sektor za veterinarstvo;
 - c) Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - Resor za veterinarstvo;
 - d) Federalnoj upravi za inspekcijske poslove - Federalni veterinarski inspektorat;

- e) Republičkoj upravi za inspekcijske poslove Republike Srpske - Veterinarska inspekcija;
 - f) Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Pododjeljenje za veterinarstvo i
 - g) Inspektoratu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (5) U slučaju da se radi o sumnjivom uzorku laboratorij je dužan odmah obaviti analizu i po obavljenoj analitičkoj pretrazi najbržim mogućim putem (e-mail ili telefon) obavijestiti Ured o rezultatima analize, a Ured obavještava veterinarskog inspektora koji je uzeo uzorak.
- (6) U slučaju kada su rezultati analiza neusklađeni, laboratorij je dužan, odmah po obavljenoj analitičkoj pretrazi, putem telefona ili email-a, obavijestiti Ured o utvrđenoj neusklađenosti, a Ured obavještava veterinarskog inspektora koji je uzeo uzorak.
- (7) Kada su rezultati analiza neusklađeni laboratorij je dužan u roku od 24 sata dostaviti Uredu izvješće o provedenoj analizi s ciljem poduzimanja mjera u skladu s Odlukom.

Član 27.

(Prilozi)

Prilozi I, II, III i IV čine sastavni dio ove Upute.

Član 28.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ove Upute prestaje važiti Uputa o provođenju plana praćenja i kontrole rezidua za 2023. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 42/23).

Član 29.

(Stupanje na snagu)

Ova Uputa stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 03-2-02-2-1252-3/23
10. jula 2024. godine

Direktor
Saša Bošković, s. r.

Prilog I

Kriteriji za određivanje prihvatljivosti uzoraka za ispitivanje u sklopu Plana praćenja rezidua

Vrsta neusklađenosti	Uzorak se ispituje Da/Ne	Образложење/Мјере
Nedovoljna količina uzorka prilikom uzorkovanja	Ne	Nemogućnost provođenja orijentacijske (screening) i potvrđne metode – moguće je ponovo tražiti uzorak
Uzorkovanje- Pogrešan spol životinje	Ne	Pogrešan spol životinje upisan na zapisniku u odnosu na analizu koja se traži
Pogrešna vrsta tkiva uzeta prilikom uzorkovanja	Ne	Pogrešna vrsta tkiva navedena na zapisniku u odnosu na analizu koja se traži
Uzorkovanje – pogrešna dob životinje	Da	Uzorak uzet od životinje druge dobi od zahtijevane (u zapisniku traženo od teleta, uzet od krave) – uzorak se ispituje
Hemoliza krvi	Ne	Krv nije uzeta na propisani način i došlo je do hemolize
Kvar uzorka	Ne	Tkivo nije uzeto i dostavljeno na propisani način te je došlo do kvarenja uzorka
Uzorak nije upakiran u odgovarajuću ambalažu	Ne	Ukoliko uzorak nije poslan u odgovarajućoj ambalaži
Pakiranje/ambalaža nije propisno zatvorena ili označena	Ne	Kada je vidljivo da je uzorak poslan u nepropisno zatvorenoj i označenoj ambalaži
Oštećena ambalaža/pakiranje	Ne	Oštećenje ambalaže/pakiranja može dovesti do kontaminacije ili gubitka dijela uzorka
Nepotpuno ili nepravilno ispunjen zapisnik	Ne	Ukoliko je zapisnik nepravilno ispunjen ili određene rubrike nisu ispunjene
Zapisnik bez potpisa	Ne	Kada na zapisniku nedostaje potpis službenog/ovlaštenog veterinara
Na zapisniku nedostaje datum ili vrijeme	Ne	Kada nisu upisani datumi uzorkovanja ili slanja i/ili tačno vrijeme
Nedostaje zapisnik	Ne	Kada uz uzorak za ispitivanje nedostaje zapisnik
Odmrznuti uzorak	Ne	Kada je dostavljeni uzorak odmrznut i toliko promijenjen da je nemoguće izvršiti ispitivanje
Odmrzavanje uzorka	Da	Kada je dostavljeni uzorak odmrznut ali nije promijenjen tako da je moguće izvršiti ispitivanje
Oštećenje uzorka	Ne	Ukoliko je kod pripreme uzorka došlo do kontaminacije- moguće tražiti ponovno uzorkovanje
Izgubljen uzorak	Ne	U laboratoriju došlo do gubitka uzorka – moguće tražiti ponovno uzorkovanje
Problemi sa ispitivanjem u laboratoriju	Ne	Ukoliko zbog problema sa ispitivanjem nije ostala dovoljna količina uzorka – moguće tražiti ponovno uzorkovanje
Dva ili više matriksa u jednom pakiranju	Ne	Različiti matriksi moraju biti odvojeni zbog mogućnosti unakrsne kontaminacije
Predugo vrijeme skladištenja uzorka	Ne	Predugo vrijeme skladištenja uzorka umanjuje mogućnost provođenja mjera i follow-up procedure

Prilog II

Najmanja količina uzorka koja se treba dostaviti na analizu

Vrsta tkiva, organa, proizvoda	Količina	Napomena
Mišić	250 g	- odnosi se na mišić bez kostiju, - najbolje je dostaviti mišić vrata ili dijafragme (ako se radi o uzorkovanju trupa) ili neki drugi mišić bez kostiju, - ako se radi o npr. mesu kunića onda je najbolje dostaviti četvrtinu trupa bez kože i kostiju, - ako se radi o peradi težine 2-3 kg, uzima se meso batka i karabataka bez kostiju i drugo tamno meso iste životinje, - ako se radi o peradi težine 1-2 kg, uzima se meso bataka i karabataka bez kostiju i drugo tamno meso od 3-6 životinja
Masno tkivo	500 g	- najbolje abdominalno ili potkožno masno tkivo i bubrežno masno tkivo, - ako se radi o masnom tkivu peradi uzima se abdominalno masno tkivo sa više životinja iz istog lota
Jetra	250 g	- cijela jetra ili komad jetre tražene količine
	100 g	- ako se radi o jetri peradi uzima se jetra od više životinja iz istog lota
Bubreg	250 g	- jedan ili oba bubrega iste životinje, - ukoliko su bubrezi jedne životinje lakši od tražene količine, uzimaju se bubrezi više životinja iz istog lota
Mlijeko	250 ml	- ako se uzorkuje mlijeko u prahu uzima se kao uzorak originalno pakiranje ili najmanje 100 grama
Sir, maslac, fermentirani proizvodi	300 g	
Jaja		- jedan uzorak je 12 jaja
Riba	500 g	- svježa, smrznuta, dimljena, salamurena riba
Školjke	500 g	
Med	100 g	- na analizu se dostavlja tečni ili zgusnuti med - ako se radi o medu u saću, tečnu frakciju treba odvojiti od krute
Krv	30 - 50 ml	
Urin	60 ml	
Voda za piće	500 ml	- vodu uzeti iz pojilica s više mjesta
Hrana za životinje	1 kg	- hranu za životinje treba uzeti iz hranilica ispred životinja s više mjesta - kod nekih vrsta hrane zbog velikog postotka vlage uzorak prvo pohraniti u papirnatu vrećicu

Prilog III

Najmanji broj životinja kod uzimanja sumnjivog uzorka

N	Reprezentativni uzorak (n) kod kojeg je vjerovatnost p (da ćemo otkriti bar 1 životinju koja ima rezidue) = 99%									
	m=20%	m=50%	m=60%	m=70%	m=80%	m=90%	m=95%			
10	10	5	4	3	3	2	2			
25	14	6	5	4	3	2	2			
50	17	6	5	4	3	2	2			
75	18	7	5	4	3	2	2			
100	19	7	5	4	3	2	2			
200	20	7	5	4	3	2	2			
500	21	7	5	4	3	2	2			
1.000	21	7	6	4	3	2	2			
10.000	21	7	6	4	3	2	2			

N - broj životinja u grupi; n- broj uzoraka koji treba uzeti; m- broj životinja za koje se može pretpostaviti da posjeduju rezidue

Prilog IV

Evidencija o obavljenim ispitivanjima službenih uzoraka koji su uzeti u sklopu Plana praćenja i kontrole rezidua

1.	Redni broj	2.	Broj zapisnika	3.	Datum i vrijeme uzimanja uzorka	4.	Vrsta životinje i spol	5.	Vrsta uzorka	6.	Supstanca za analizu (grupa rezidua)	7.	Veterinarski inspektor koji je izvršio uzorkovanje	8.	Sumnjiv uzorak Da/Ne	9.	Datum prijema uzorka u laboratorij	10.	Broj izvješća o ispitivanju	11.	Metoda ispitivanja	12.	Navesti sve ispitane supstance	13.	Nivoi detekcije/ kvantifikacije (LOD, LOQ, CCbeta, CCalfa)	14.	Utvrđena vrijednost	15.	Propisana vrijednost	16.	Usklađen/ Neusklađen rezultat	17.	Datum početka ispitivanja	18.	Datum završetka ispitivanja				

- Evidencija se odnosi na ispitivanja obavljena za seriju zaprimljenih uzoraka
- U koloni od broja 1. do broja 8. upisuju se podaci iz zapisnika o uzimanju uzoraka za analizu rezidua
- U koloni od broja 9. do broja 18. upisuju se podaci laboratorija o obavljenom ispitivanju

Na temelju članka 82. točke 1) Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), a vezano uz čl. 5. i 6. Odluke o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11), direktor Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donio je

NAPUTAK O PROVOĐENJU PLANA PRAĆENJA I KONTROLE REZIDUA ZA 2024. GODINU

Članak 1. (Predmet)

Ovim Naputkom regulira se način donošenja i provođenja Plana praćenja i kontrole rezidua za 2024. godinu.

Članak 2. (Kontrola rezidua)

- (1) Kontrola rezidua ima za cilj zaštitu zdravlja potrošača i osiguranje uvjeta za neometanu trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla.
- (2) Praćenje i kontrola rezidua provodi se sukladno odredbama Odluke o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i u proizvodima životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11) (u daljnjem tekstu: Odluka).
- (3) Sukladno odredbama Odluke, a u svrhu kontrole rezidua u živim životinjama i u proizvodima životinjskog podrijetla, izrađuje se i donosi Plan praćenja i kontrole rezidua (u daljnjem tekstu: Plan).
- (4) Svrha Plana jeste provjera da li se na području Bosne i Hercegovine koriste zabranjene tvari u liječenju životinja i da li se u liječenju životinja poštivala karenca lijeka, te da li se u hrani nalaze kontaminanti, a sve s ciljem zaštite zdravlja potrošača.
- (5) Osim kontrole rezidua koja se provodi sukladno odredbama Odluke imatelji ili odgovorne osobe u objektima dužni su osigurati da se kontrola rezidua provodi i na temelju vlastite procjene rizika, koja je specifična u odnosu na vrstu/kategoriju objekta, podrijetlo sirovine, proizvodne procese, itd. (HACCP).

Članak 3. (Donošenje Plana)

- (1) Sukladno odredbama Odluke Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) je odgovoran za:
 - a) izradu Plana;
 - b) koordiniranje aktivnosti koje provode mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
 - c) sakupljanje, obradu i analizu podataka koji su potrebni za procjenu efekta praćenja;
 - d) izvještavanje relevantnih svjetskih organizacija i drugih zainteresiranih strana, najkasnije do 31. ožujka svake godine, o podacima i rezultatima Plana i nadziranje provedbe Plana.
- (2) Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entitetima i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine izrađuje i vrši raspodjelu broja uzoraka te provodi Plan za svaku kalendarsku godinu.
- (3) Nakon usuglašene raspodjele broja uzoraka Ured, u ovisnosti od područja nadležnosti na kojem je planirano uzorkovanje, dostavlja Plan mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine:
 - a) Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Sektor za veterinarstvo;
 - b) Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - Resor za veterinarstvo;

- c) Federalnoj upravi za inspeksijske poslove - Federalni veterinarski inspektorat;
 - d) Republičkoj upravi za inspeksijske poslove Republike Srpske - Veterinarska inspekcija;
 - e) Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Pododjeljenje za veterinarstvo i
 - f) Inspektoratu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (4) Mjerodavna tijela entiteta dostavljaju Plan kantonalnim ministarstvima poljoprivrede i/ili kantonalnim upravama za inspeksijske poslove u Federaciji Bosne i Hercegovine i općinskim veterinarskim inspekcijama u Republici Srpskoj, koji su nadležni za provedbu uzorkovanja u sklopu Plana.
 - (5) Na temelju godišnjeg Plana, Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, izrađuje mjesečni plan uzorkovanja na rezidue koji se dostavlja glavnim veterinarskim inspektorima i veterinarskim inspektorima zaduženim za provedbu uzorkovanja.
 - (6) Ured je zadužen za praćenje realizacije Plana.

Članak 4. (Plan)

- (1) Sve tvari koje se ispituju u sklopu Plana podijeljene su u dvije osnovne grupe:
 - a) **grupa A** - zabranjene tvari za koje se kontrola rezidua provodi u svrhu otkrivanja ilegalnog davanja zabranjenih tvari ili zlouporabu odobrenih tvari i
 - b) **grupa B** - odobrene tvari za korišćenje za koje se kontrola rezidua provodi u svrhu provjere poštivanja maksimalno dopuštenih količina rezidua farmakološki aktivnih tvari, pesticida i kontaminanata sukladno važećim propisima.
- (2) Plan obuhvaća praćenje i kontrolu rezidua tvari iz stavka (1) ovog članka u uzorcima tkiva i tjelesnih tečnosti kod sljedećih vrsta životinja i proizvoda životinjskog podrijetla:
 - a) goveda
 - b) ovce
 - c) svinje
 - d) perad (brojleri)
 - e) riba
 - f) kravlje mlijeko
 - g) ovčje ili kozje mlijeko
 - h) kokošija jaja i
 - i) med
- (3) Ispitivanje rezidua pojedinih tvari iz stavka (1) ovog članka kod pojedinih vrsta životinja i u proizvodima životinjskog podrijetla vrši se sukladno Aneksu II Odluke.
- (4) Broj uzoraka koji se ispituje u sklopu Plana određuje se sukladno Aneksu III Odluke, koji propisuje obim i učestalost uzorkovanja kod pojedinih vrsta životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.
- (5) Analiza uzoraka se vrši isključivo u ovlaštenim laboratorijima, a koje je Ured sukladno važećim propisima o javnim nabavkama izabrao u postupku javne nabavke laboratorijskih usluga za analizu rezidua farmakološki aktivnih tvari, pesticida i kontaminanata.
- (6) Kontrola rezidua pojedinih tvari u sklopu Plana vrši se prema propisanim maksimalno dopuštenim količinama za farmakološki aktivne tvari, pesticide i kontaminante sukladno važećim propisima.
- (7) Ured Plan dostavlja Generalnom direktoratu za zdravlje i sigurnost hrane Europske komisije (DG SANTE) na propisanom obrascu najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, uključujući podatke i rezultate Plana iz prethodne godine.

Članak 5.
(Uzorkovanje)

- (1) Kod svakog službenog uzimanja uzoraka, uzorkovanje mora biti nepredvidivo, neočekivano i ne smije se vršiti u neko unaprijed utvrđeno vrijeme niti točno određenog dana u tjednu.
- (2) Uzorkovanje se mora provoditi u promjenjivim intervalima tijekom čitave godine s tim da se uzme u obzir i činjenica da se tijekom uzgoja životinja neke tvari primjenjuju samo u određenom periodu godine.
- (3) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve Plana, kod odabira uzoraka uzimaju se u obzir druge raspoložive informacije kao što su uporaba još nepoznatih tvari, iznenadna pojava bolesti u određenim regijama, sumnja na nedopuštene ili neovlaštene postupke i slično.
- (4) Vremenski period uzimanja uzoraka traje od 01.04. tekuće godine do 31.03. naredne godine.

Članak 6.
(Službeni uzorak)

- (1) Službeni uzorak je uzorak koji je uzet od strane veterinarskog inspektora prema propisanome postupku i koji se na analizu dostavlja s priloženim propisanim obrascem.
- (2) Izuzetno u prisustvu veterinarskog inspektora uzorke koji se uzimaju na imanju, kao što su krv i urin, mogu uzimati veterinari koji su zaposleni u veterinarskim postajama ili ambulantama.
- (3) Kriteriji za određivanje prihvatljivosti uzoraka za ispitivanje u sklopu Plana navedeni su u Prilogu I ovog Naputka.

Članak 7.
(Identifikacija uzorka)

Identifikacija uzorka se vrši na način da se serijski broj zapisnika o uzimanju uzoraka za analizu rezidua upisuje na ambalažu u koju je uzorak upakiran i na sigurnosnu samoljepljivu kesu za pakiranje uzorka.

Članak 8.
(Mjesto uzorkovanja)

- (1) Uzorci se uzimaju kod fizičkih i pravnih osoba koje se bave proizvodnjom, preradom, pakiranjem i prodajom živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.
- (2) Mjesto uzorkovanja su imanja (goveda, perad, mlijeko, jaja, stočna hrana, voda), ribogojilišta, objekti za klanje životinja i objekti za sakupljanje i pakiranje primarnih proizvoda životinjskog podrijetla (jaja, mlijeko i med) (u daljnjem tekstu: objekti).

Članak 9.
(Strategija uzorkovanja)

- (1) Ciljevi Plana su:
 - a) otkrivanje nedozvoljenog liječenja životinja odnosno uporabe zabranjenih tvari ili uporaba odobrenih tvari ili proizvoda u druge svrhe od onih za koje su odobrene i/ili u uvjetima drugačijim od onih koji su propisani;
 - b) utvrđivanje da li rezidue farmakološki aktivnih tvari, pesticida i zagađivača okoliša u životinjskim tkivima i u proizvodima životinjskog podrijetla odgovaraju propisanim maksimalno dopuštenim količinama;
 - c) istraživanje i otkrivanje uzroka zaostajanja rezidua u hrani životinjskog podrijetla.
- (2) Uzorci moraju biti ciljani uzimajući u obzir minimum kriterija kao što su spol, dob, vrsta i način uzgoja, sve dostupne informacije o proizvođaču te sve dokaze o nekoherentnoj uporabi ili zlouporabi određenih tvari.
- (3) Uzimanje službenih uzoraka se vrši sukladno Aneksu III Odluke tako da je uvijek moguće ustvrditi mjesto podrijetla

životinje odnosno proizvoda životinjskog podrijetla gdje je izvršeno uzorkovanje.

Članak 10.
(Ciljani uzorak)

Ciljani uzorak je uzorak koji se uzima sukladno strategiji uzorkovanja kako je opisano u članku 9. ovog Naputka.

Članak 11.
(Sumnjivi uzorak)

- (1) Sumnjivi uzorak je uzorak koji je uzet:
 - a) kao posljedica nalaza nedozvoljenih rezidua u uzorcima uzetim sukladno zahtjevima iz članka 5. Odluke;
 - b) zbog razloga navedenih u članku 11. Odluke;
 - c) prema zahtjevima iz članka 25. stavak 1. toč. a) i b) Odluke.

Članak 12.
(Najmanji broj životinja kod uzimanja sumnjivog uzorka)

Kad se uzima sumnjivi uzorak, koji također mora biti ciljano odabran, odnos broja životinja u jednom uzgoju odnosno životinja za klanje istog imatelja životinja prema broju životinja od kojih treba uzeti uzorak određen je u Prilogu III ovog Naputka.

Članak 13.
(Istraga)

- (1) U slučaju neusklađenog nalaza rezidua, kako bi se istražio i otkrio uzrok pojave rezidua, veterinarski inspektor je obavezan provesti sljedeće aktivnosti:
 - a) nakon obavijesti o neusklađenom nalazu odmah provjeriti da li se predmetni proizvod životinjskog podrijetla još nalazi na tržištu te ako se proizvod nalazi na tržištu, a nalaz je neusklađen, proizvod se konfiscira i neškodljivo uništava;
 - b) prikupiti sve informacije koje su potrebne kako bi se moglo ustvrditi podrijetlo životinje odnosno posjed s kojeg životinja potječe te ukoliko posjed nije u okviru teritorijalne nadležnosti veterinarske inspekcije gdje je uzorak uzet, pismeno i usmeno obavijestiti veterinarsku inspekciju područja na kojem se nalazi sporni posjed;
 - c) provesti ispitivanje na posjedu s kojeg životinja potječe s ciljem utvrđivanja da li je bilo liječenja ili nedozvoljenog liječenja;
 - d) u slučaju nedozvoljenog liječenja provesti ispitivanje podrijetla tvari ili proizvoda na mjestu proizvodnje, rukovanja, skladištenja, prijevoza, primjene, prodaje, ovisno o potrebama;
 - e) u slučaju liječenja životinje provjeriti tko je obavio liječenje životinja, provjeriti evidenciju liječenja na posjedu i izvršiti kontrolu uporabe veterinarskih lijekova što podrazumijeva provjeru da li je lijek registriran za uporabu na teritoriju Bosne i Hercegovine, gdje je lijek nabavljen, da li se pošivala karenca lijeka, da li postoji recept o uporabi lijeka;
 - f) u slučaju liječenja od strane veterinaru iz veterinarske postaje/ambulante provjeriti ambulantni protokol;
 - g) na posjedu, prema potrebi, ispitati stočnu hranu i vodu za napajanje životinja, a u ovisnosti od vrste tvari koja je ustvrđena;
 - h) pregledati posude iz kojeg životinja uzima hranu i vodu i
 - i) provesti svako dodatno ispitivanje koje smatra potrebnim.
- (2) Ukoliko se utvrdi značajna količina tvari koja ne prelazi maksimalno dopuštenu količinu rezidua za farmakološki aktivne tvari koje su odobrene u veterinarsko-medicinskim proizvodima ili kao dodaci hrani za životinje te ako

prisutnost tih rezidua nije u skladu s informacijama o prehrambenom lancu pa se pojavi sumnja na neusklađenost ili nedozvoljenu primjenu, mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine provode istragu kako bi se utvrdio uzrok nalaza tih rezidua s ciljem da se potvrdi ili otkloni sumnja na neusklađenost ili nedozvoljenu primjenu supstanci.

- (3) Veterinarski inspektor je obavezan o svim provedenim aktivnostima obavijestiti Ured, mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 14.

(Mjere kod uzimanja sumnjivog uzorka)

- (1) Kada uzima uzorke životinja ili životinjskih proizvoda za koje na temelju rezultata prethodnih ispitivanja ili informacija s terena, sumnja da sadrže rezidue odobrenih tvari u količinama većim od propisane maksimalno dopuštene količine (u daljnjem tekstu: MDK) ili sadrže rezidue neodobrenih tvari, veterinarski inspektor takve životinje, njihove trupove, organe ili proizvode ne smije stavljati u promet odnosno u daljnju obradu i/ili preradu do dobijanja rezultata laboratorijskih analiza.
- (2) U slučaju sumnje na nedozvoljeno liječenje životinja odnosno na primjenu zabranjenih tvari ili primjenu odobrenih tvari u druge svrhe od onih za koje su odobrene, veterinarski inspektor će postupiti u skladu s člankom 25. Odluke.

Članak 15.

(Mjere u slučaju nalaza rezidua u količinama većim od MDK i nedozvoljenog liječenja)

- (1) U slučaju nalaza rezidua farmakološki aktivnih tvari, pesticida i drugih tvari u količinama većim od MDK, veterinarski inspektor će postupiti sukladno čl. 19, 20. i 21. Odluke i članku 86. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) kojim su propisane nadležnosti veterinarskog inspektora.
- (2) Veterinarski inspektor mora zadržati trupove i organe zaklanih životinja i životinjske proizvode do dobijanja rezultata analiza.
- (3) U slučaju da je potvrđeno nedozvoljeno liječenje, veterinarski inspektor postupa sukladno postupku opisanim u članku 24. Odluke i prema članku 86. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02).

Članak 16.

(Slučajni uzorak)

Slučajni uzorak je uzorak uzet na temelju statističkog razmatranja kako bi se osigurali reprezentativni podatci.

Članak 17.

(Ciljano uzorkovanje na imanju - kriteriji za selekciju ciljanih uzoraka)

- (1) Posjed na kojem će se obaviti uzorkovanje odabire se prema informacijama s terena ili prema drugim podatcima o nekom posjedu/posjedima kao što su način držanja i uzgoja životinja, ishrana, pasmina, spol životinje.
- (2) Kada je odabrao posjed veterinarski inspektor procjenjuje sve životinje na posjedu i odabire životinju(e) od kojih će uzorak biti uzet.
- (3) U obavljanju procjene iz stavka (2) ovog članka u obzir se moraju uzeti:
- informacije koje ukazuju na uporabu farmakološki aktivnih tvari;
 - sekundarne spolne karakteristike životinje(a);
 - promjene u ponašanju životinje(a);
 - isti stupanj razvoja kod grupe životinja različitih pasmina/kategorija;

e) životinje dobrog gojidbenog stanja/dobre građe i s malo masnoga tkiva.

- (4) Pri uzimanju uzoraka treba izbjegavati višekratno uzorkovanje na istom imanju, odnosno uzorkovanje životinja podrijetlom s istog posjeda.

Članak 18.

(Ciljano uzorkovanje u objektima - kriteriji za selekciju ciljanih uzoraka)

- (1) Pri procjeni koje će životinje, trupovi i/ili proizvodi životinja biti uzorkovani veterinarski inspektor treba uzeti u obzir i sljedeće kriterije:
- spol, dob i vrstu životinje, te način uzgoja/držanja životinja;
 - informacije o proizvođaču;
 - znakove koji upućuju na uporabu farmakološki aktivnih tvari;
 - uobičajenu praksu vezanu uz uporabu određenih farmakološki aktivnih tvari u sustavu uzgoja iz kojeg potječu životinje(a);
 - dokaze o nedozvoljenom liječenju.
- (2) Kod uzimanja uzoraka treba izbjegavati višestruko uzimanje uzoraka od istog proizvođača.

Članak 19.

(Vrsta ciljanog uzorka koji će se uzeti)

Za otkrivanje farmakološki aktivnih tvari uzimaju se odgovarajući prikladni uzorci sukladno zahtjevima Plana (tkiva, organi, tjelesne tečnosti, proizvodi, voda i hrana za životinje).

Članak 20.

(Količina uzorka)

- (1) Najmanja količina uzorka mora biti dovoljna kako bi laboratorij mogao provesti kompletan analitički postupak što podrazumijeva analizu uzorka orijentacijskom i po potrebi potvrđnom metodom.
- (2) Svaki uzorak se mora podijeliti na dva jednaka dijela odnosno poduzorka na kojima se može obaviti kompletan analitički postupak.
- (3) Dijeljenje uzorka se može vršiti na mjestu uzorkovanja ili u laboratoriju ali se zbog pravilnog čuvanja uzorka i obveze laboratorija da u slučaju neusklađenosti odmah obaviti analizu potvrđnom metodom, dijeljenje uzorka vrši u laboratoriju.
- (4) Laboratorij je dužan čuvati drugi dio uzorka 30 dana.
- (5) Najmanja količina uzorka koja se treba dostaviti na analizu navedena je u Prilogu II ovog Naputka.

Članak 21.

(Ambalaža i pakiranje uzorka)

- (1) Uzorak se uzima odnosno, pakira u jednokratnu ambalažu za uzimanje uzoraka na rezidue u sklopu Plana, koju osigurava Ured i za tu namjenu dostavlja veterinarskim inspektorima zajedno sa zapisnicima o uzimanju uzoraka za analizu rezidua.
- (2) Jednokratna ambalaža (posude i boce različitih dimenzija, epruvete, sigurnosne samoljepljive vrećice) mora biti takva da održi cjelovitost uzorka, onemogućiti zamjenu uzorka, unakrižnu kontaminaciju i kvarenje, odnosno uzorci moraju biti zapakirani na takav način da se u slučaju otvaranja pakiranja vidi da je narušen integritet pakiranja.
- (3) Uzorak za analizu nakon uzimanja i pakiranja mora biti adekvatno zatvoren i zaštićen.

Članak 22.

(Transport uzoraka u laboratorij)

- (1) Transport uzoraka vrši veterinarski inspektor, Ured, laboratorij ili druga pravna osoba u ovisnosti od uvjeta potpisanog okvirnog sporazuma odnosno ugovora.

- (2) Kada transport uzoraka vrši Ured, laboratorij ili druga pravna osoba, vrši se samo preuzimanje uzoraka od veterinarskog inspektora i dostava uzoraka u izabrane laboratorije za pojedine analize rezidua.
- (3) Ukoliko se uzorak/uzorci ne mogu odmah dostaviti na analizu potrebno je izvršiti njihovo pohranjivanje na način opisan u članku 23. ovog Naputka.
- (4) Transport uzoraka se vrši u rashladnim uređajima, tj. prenosnim frižiderima, na temperaturi od 0° C do +4° C kako bi se osigurano hladni lanac tijekom transporta.
- (5) Prenosivi frižideri trebaju biti označeni tako da na papiru formata A4 stoji natpis: "UZORCI NA REZIDUE" kako se ne bi dovodio u sumnju njihov sadržaj.
- (6) U slučaju kada se uzorci analiziraju u laboratorijima izvan Bosne i Hercegovine transport uzoraka se vrši službenim vozilom Ureda, laboratorija ili druge pravne osobe u ovisnosti od uvjeta potpisanog okvirnog sporazuma odnosno ugovora.
- (7) Pošiljku uzoraka obvezno treba da prati lista uzoraka s brojem zapisnika, vrstom supstrata za analizu, ispitivanjem koje se zahtijeva na uzorku kao i izjavom u kojoj se navodi osoba koje vrši transport, broj uzoraka i podatak da pošiljka ne predstavlja infektivni materijal te da će uzorci biti neškodljivo uništeni od strane laboratorija nakon završene analize.
- (8) Transport uzoraka od veterinarskog inspektora do laboratorija dogovara se telefonom kao najbržim i najlakšim vidom komunikacije.

Članak 23.

(Čuvanje i pohranjivanje uzoraka)

- (1) U slučaju kada veterinarski inspektor nije u mogućnosti odmah nakon uzimanja uzorka dostaviti isti u laboratorij, odnosno kada se uzorak ne može odmah dostaviti na analizu, potrebno je načinom čuvanja osigurati stabilnost i cjelovitost uzorka, tako da:
 - a) mišić, jetra, bubreg, masno tkivo i mlijeko duboko se zamrzavaju nakon uzorkovanja na temperaturi od -15° C do -20° C;
 - b) jaja se čuvaju na temperaturi od 0° C do +4° C;
 - c) krv se po mogućnosti odmah šalje u ovlašćeni laboratorij, te ukoliko je moguće odmah izdvojiti serum ili plazmu radi dužeg čuvanja na temperaturi od +4° C ili zamrznuti na -20° C;
 - d) urin se čuva na temperaturi od 0° C do +4° C ili se zamrzava;
 - e) med se čuva na sobnoj temperaturi;
 - f) voda se čuva na temperaturi od 0° C do +4° C;
 - g) hrana za životinje se čuva na temperaturi od 0° C do +4° C.
- (2) Maksimalno vrijeme čuvanja uzoraka nakon njihovog uzimanja je:
 - a) za duboko smrznute uzorke kao što su mišić, jetra, bubreg, masno tkivo i mlijeko 10 dana;
 - b) za jaja 10 dana;
 - c) krv se po mogućnosti odmah nakon uzorkovanja šalje u laboratorij;
 - d) za urin 10 dana;
 - e) za med 10 dana i
 - f) za vodu i hranu za životinje 10 dana
- (3) Prilikom čuvanja odnosno pohranjivanja uzoraka treba voditi računa o temperaturnom režimu na kojem se čuvaju uzorci, te frižideri i zamrzivači trebaju imati termometre za praćenje temperature i kontrolne liste u koje se upisuje temperatura.

Članak 24.

(Zapisnik o uzimanju uzoraka za analizu rezidua)

- (1) Zapisnik o uzimanju uzoraka za analizu rezidua (u daljnjem tekstu: Zapisnik) osigurava Ured i dostavlja veterinarskim inspektorima koji putem otpremnice zadužuju određeni broj zapisnika u ovisnosti od broja uzoraka koji moraju uzeti u sklopu Plana.
- (2) Za svaki uzeti uzorak mora se voditi Zapisnik - Serija A.
- (3) Zapisnik mora biti jasno i čitko popunjen od strane veterinarskog inspektora koji vrši uzorkovanje.
- (4) Jedan zapisnik o uzorkovanju prati samo jedan uzorak sa zahtjevom za jednu analizu, osim u slučaju kod uzorkovanja mlijeka i jaja gdje se na jednom zapisniku mogu zahtijevati najmanje tri analize.
- (5) Kada se uzorkovanje vrši o trošku imatelja/proizvođača popunjava se Zapisnik - Serija B, koji se popunjava na isti način kao i zapisnik iz Serije A.
- (6) U Zapisnik se, u ovisnosti od mjesta uzorkovanja, moraju upisati sljedeći podatci:
 - a) adresa nadležnog tijela;
 - b) ime veterinarskog inspektora ili broj ovlašćenja;
 - c) broj protokola iz evidencije veterinarskog inspektora;
 - d) datum uzorkovanja;
 - e) ime i adresa imatelja životinja ili životinjskih proizvoda ili odgovorne osobe;
 - f) registracijski broj posjeda s kojeg životinja potječe, kada se uzorkovanje obavlja na posjedu;
 - g) registracijski broj klaonice ili drugog odobrenog objekta u kojem je uzorkovanje obavljeno;
 - h) identifikacijsku oznaku životinje - broj ušne markice ili proizvoda - serija proizvoda;
 - i) vrstu životinje;
 - j) vrstu tkiva odnosno vrstu uzorka koje se šalje na analizu;
 - k) informaciju o liječenju u periodu od četiri tjedna prije uzorkovanja kada se uzorkovanje obavlja na imanju;
 - l) vrstu tvari ili grupe tvari koje treba ispitati u uzorku.
- (7) Druga kopija Zapisnika koja se dostavlja u laboratorij zajedno sa uzorkom sadrži sljedeće podatke:
 - a) adresu nadležnog tijela koje je dostavilo uzorak;
 - b) ime veterinarskog inspektora ili broj ovlašćenja;
 - c) broj protokola iz evidencije veterinarskog inspektora;
 - d) datum uzorkovanja;
 - e) vrstu životinje;
 - f) vrstu tkiva ili proizvoda koji se šalje na analizu;
 - g) vrstu tvari ili grupe tvari koje treba ispitati u uzorku.
- (8) Prema Zapisniku koji je nepotpun ili nepravilno popunjen neće se obaviti analiza.
- (9) Zapisnik mora potpisati veterinarski inspektor koji je uzeo uzorak i imatelj ili odgovorna osoba u odobrenom objektu, odnosno imatelj ili odgovorna osoba na posjedu.

Članak 25.

(Čuvanje Zapisnika)

- (1) Original Zapisnika ostaje kod veterinarskog inspektora i on je za isti odgovoran, te neovlaštene osobe ne smiju imati pristup originalu Zapisnika.
- (2) Drugu kopiju Zapisnika veterinarski inspektor dostavlja zajedno sa uzorkom u laboratorij ili Ured u ovisnosti od načina transporta uzoraka kako je opisano u članku 22. ovog Naputka.
- (3) Treću kopiju Zapisnika veterinarski inspektor nakon provedenog uzorkovanja dostavlja mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a u ovisnosti od područja gdje je uzorkovanje izvršeno:
 - a) Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Sektor za veterinarstvo;

- b) Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske -Resor za veterinarstvo i
 - c) Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine -Pododjeljenje za veterinarstvo.
- (4) Četvrta kopija Zapisnika ostaje imatelju životinja odnosno vlasniku/odgovornoj osobi u objektu.
- (5) Petu kopiju Zapisnika veterinarski inspektor dostavlja Uredu.

Članak 26.
(Izvjешtavanje)

- (1) Laboratorij je dužan izvještavati Ured o provedenim analizama i voditi Evidenciju o obavljenim ispitivanjima službenih uzoraka koji su uzeti u sklopu Plana (u daljnjem tekstu: Evidencija).
- (2) Nakon obavljenog ispitivanja određenog broja uzoraka zaprimljenih na analizu, laboratorij je dužan dostaviti Uredu izvješća o provedenoj analizi i Evidenciju na propisanome obrascu koji se nalazi u Prilogu IV ovog Naputka.
- (3) Laboratorij popunjenu Evidenciju dostavlja Uredu putem e-maila.
- (4) Ured kopije izvješća o provedenoj analizi, putem pošte ili elektronskih sredstava, dostavlja:
- a) veterinarskom inspektoru koji je izvršio uzorkovanje;
 - b) Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Sektor za veterinarstvo;
 - c) Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - Resor za veterinarstvo;
 - d) Federalnoj upravi za inspeksijske poslove - Federalni veterinarski inspektorat;
 - e) Republičkoj upravi za inspeksijske poslove Republike Srpske - Veterinarska inspekcija;

- f) Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Pododjeljenje za veterinarstvo i
 - g) Inspektoratu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (5) U slučaju da se radi o sumnjivom uzorku laboratorij je dužan odmah obaviti analizu i po obavljenoj analitičkoj pretrazi najbržim mogućim putem (e-mail ili telefon) obavijestiti Ured o rezultatima analize, a Ured obavještava veterinarskog inspektora koji je uzeo uzorak.
- (6) U slučaju kada su rezultati analiza neusklađeni laboratorij je dužan, odmah po obavljenoj analitičkoj pretrazi, putem telefona ili email-a, obavijestiti Ured o utvrđenoj neusklađenosti, a Ured obavještava veterinarskog inspektora koji je uzeo uzorak.
- (7) Kada su rezultati analiza neusklađeni, laboratorij je dužan u roku od 24 sata dostaviti Uredu izvješće o provedenoj analizi s ciljem poduzimanja mjera sukladno Odluci.

Članak 27.

(Prilozi)

Prilozi I, II, III i IV čine sastavni dio ovog Naputka.

Članak 28.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog Naputka prestaje važiti Naputak o provođenju plana praćenja i kontrole rezidua za 2023. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 42/23).

Članak 29.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Naputak stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 03-2-02-2-1252-3/23
10. srpnja 2024. godine

Direktor
Saša Bošković, v. r.

Prilog I

Kriteriji za određivanje prihvatljivosti uzoraka za ispitivanje u sklopu Plana praćenja rezidua

Vrsta neusklađenosti	Uzorak se ispituje Da/Ne	Образложење/Мјере
Nedovoljna količina uzorka prilikom uzorkovanja	Ne	Nemogućnost provedbe orijentacijske (screening) i potvrdne metode – moguće je ponovo tražiti uzorak
Uzorkovanje- pogrešan spol životinje	Ne	Pogrešan spol životinje upisan na zapisniku u odnosu na analizu koja se traži
Pogrešna vrsta tkiva uzeta prilikom uzorkovanja	Ne	Pogrešna vrsta tkiva navedena na zapisniku u odnosu na analizu koja se traži
Uzorkovanje – pogrešna dob životinje	Da	Uzorak uzet od životinje druge dobi od zahtijevane (u zapisniku traženo od teleta, uzet od krave) – uzorak se ispituje
Hemoliza krvi	Ne	Krv nije uzeta na propisani način i došlo je do hemolize
Kvar uzorka	Ne	Tkivo nije uzeto i dostavljeno na propisani način, te je došlo do kvarenja uzorka
Uzorak nije upakiran u odgovarajuću ambalažu	Ne	Ukoliko uzorak nije poslan u odgovarajućoj ambalaži
Pakiranje/ambalaža nije propisno zatvorena ili označena	Ne	Kada je vidljivo da je uzorak poslan u nepropisno zatvorenoj i označenoj ambalaži
Oštećena ambalaža/pakiranje	Ne	Oštećenje ambalaže/pakiranja može dovesti do kontaminacije ili gubitka dijela uzorka
Nepotpuno ili nepravilno ispunjen zapisnik	Ne	Ukoliko je zapisnik nepravilno ispunjen ili određene rubrike nisu ispunjene
Zapisnik bez potpisa	Ne	Kada na zapisniku nedostaje potpis službenog/ovlašćenog veterinarara
Na zapisniku nedostaje datum ili vrijeme	Ne	Kada nisu upisani datumi uzorkovanja ili slanja i/ili točno vrijeme
Nedostaje zapisnik	Ne	Kada uz uzorak za ispitivanje nedostaje zapisnik
Odmrznuti uzorak	Ne	Kada je dostavljeni uzorak odmrznut i toliko promijenjen da je nemoguće izvršiti ispitivanje
Odmrzavanje uzorka	Da	Kada je dostavljeni uzorak odmrznut ali nije promijenjen tako da je moguće izvršiti ispitivanje
Oštećenje uzorka	Ne	Ukoliko je kod pripreme uzorka došlo do kontaminacije- moguće tražiti ponovno uzorkovanje
Izgubljen uzorak	Ne	U laboratoriju došlo do gubitka uzorka – moguće tražiti ponovno uzorkovanje
Problemi sa ispitivanjem u laboratoriju	Ne	Ukoliko zbog problema sa ispitivanjem nije ostala dovoljna količina uzorka – moguće tražiti ponovno uzorkovanje
Dva ili više matriksa u jednom pakiranju	Ne	Različiti matriksi moraju biti odvojeni zbog mogućnosti unakrižne kontaminacije
Predugo vrijeme skladištenja uzorka	Ne	Predugo vrijeme skladištenja uzorka umanjuje mogućnost provedbe mjera i follow-up procedure

Prilog II

Najmanja količina uzorka koja se treba dostaviti na analizu

Vrsta tkiva, organa, proizvoda	Količina	Napomena
Mišić	250 g	- odnosi se na mišić bez kostiju, - najbolje je dostaviti mišić vrata ili dijafragme (ako se radi o uzorkovanju trupa) ili neki drugi mišić bez kostiju, - ako se radi o npr. mesu kunića onda je najbolje dostaviti četvrtinu trupa bez kože i kostiju, - ako se radi o peradi težine 2-3 kg, uzima se meso batka i karabotka bez kostiju i drugo tamno meso iste životinje, - ako se radi o peradi težine 1-2 kg, uzima se meso batka i karabotka bez kostiju i drugo tamno meso od 3-6 životinja
Masno tkivo	500 g	- najbolje abdominalno ili potkožno masno tkivo i bubrežno masno tkivo, - ako se radi o masnom tkivu peradi uzima se abdominalno masno tkivo sa više životinja iz istog lota
Jetra	250 g	- cijela jetra ili komad jetre tražene količine
	100 g	- ako se radi o jetri peradi uzima se jetra od više životinja iz istog lota
Bubreg	250 g	- jedan ili oba bubrega iste životinje, - ukoliko su bubrezi jedne životinje lakši od tražene količine, uzimaju se bubrezi više životinja iz istog lota
Mlijeko	250 ml	- ako se uzorkuje mlijeko u prahu uzima se kao uzorak originalno pakiranje ili najmanje 100 grama
Sir, maslac, fermentirani proizvodi	300 g	
Jaja		- jedan uzorak je 12 jaja
Riba	500 g	- svježa, smrznuta, dimljena, salamurena riba
Školjke	500 g	
Med	100 g	- na analizu se dostavlja tečni ili zgusnuti med - ako se radi o medu u saću, tečnu frakciju treba odvojiti od krute
Krv	30 - 50 ml	
Urin	60 ml	
Voda za piće	500 ml	- vodu uzeti iz pojilica s više mjesta
Hrana za životinje	1 kg	- hranu za životinje treba uzeti iz hranilica ispred životinja s više mjesta - kod nekih vrsta hrane zbog velikog postotka vlage uzorak prvo pohraniti u papirnatu vrećicu

Prilog III

Najmanji broj životinja kod uzimanja sumnjivog uzorka

N	Reprezentativni uzorak (n) kod kojeg je vjerojatnost p (da ćemo otkriti bar 1 životinju koja ima rezidue) = 99%									
	m=20%	m=50%	m=60%	m=70%	m=80%	m=90%	m=95%			
10	10	5	4	3	3	2	2			
25	14	6	5	4	3	2	2			
50	17	6	5	4	3	2	2			
75	18	7	5	4	3	2	2			
100	19	7	5	4	3	2	2			
200	20	7	5	4	3	2	2			
500	21	7	5	4	3	2	2			
1.000	21	7	6	4	3	2	2			
10.000	21	7	6	4	3	2	2			

N - broj životinja u grupi; n - broj uzoraka koji treba uzeti; m - broj životinja za koje se može pretpostaviti da posjeduju rezidue

Prilog IV

Evidencija o obavljenim ispitivanjima službenih uzoraka koji su uzeti u sklopu Plana praćenja i kontrole rezidua

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
Redni broj	Broj zapisnika	Datum i vrijeme uzimanja uzorka	Vrsta životinje i spol	Vrsta uzorka	Supstanca za analizu (grupa rezidua)	Veterinarski inspektor koji je izvršio uzorkovanje	Sumnjiv uzorak Da/Ne	Datum prijema uzorka u laboratorij	Broj izvještaja o ispitivanju	Metoda ispitivanja	Navesti sve ispitane supstance	Razina detekcije/ kvantifikacije (LOD, LOQ, CC(1/2), CC(1/3))	Ustvrdena vrijednost	Propisana vrijednost	Usklađen/ Neusklađen rezultat	Datum početka ispitivanja	Datum završetka ispitivanja

- Evidencija se odnosi na ispitivanja obavljena za seriju zaprimljenih uzoraka
- U koloni od broja 1. do broja 8. upisuju se podatci iz zapisnika o uzimanju uzorka za analizu rezidua
- U koloni od broja 9. do broja 18. upisuju se podatci laboratorija o obavljenom ispitivanju

АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

557

На основу члана 29. став (4) Одлуке о начину полагања јавног и стручног испита ("Службени гласник БиХ", бр. 96/07, 43/10, 103/12 и 56/19), а у вези са чланом 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

ПРЕГЛЕД ПОСТАВЉЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО ЈАВНИМ ОГЛАСИМА ЗА ЈУНИ 2024. ГОДИНЕ

I

1. Мухаммед Бојаџи, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за наоружање и војну опрему у Одсеку за регулисање области производње оружја Сектора за спољнотрговинску политику и страна улагања - Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, почев од 1.7.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

II

1. Милош Косорић, поставља се на радно мјесто љекар опште праксе у Служби здравствене заштите - Завод за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ, почев од 01.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

III

1. Анђела Костур, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за правне послове у Служби за опште, правне и финансијско - материјалне послове - Завод за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ, почев од 01.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

IV

1. Ешефа Фако, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник за радне односе у Одјелу за радне односе Сектора за опште послове - Секретаријат Парламентарне скупштине БиХ, почев од 15.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

V

1. Александра Глуховић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за послове координације инструмената/програма помоћи ЕУ у Одсеку за европске интеграције, Сектора за спољнотрговинску политику и страна улагања - Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

VI

1. Анђела Милас, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за правне и опште послове у Одсеку за кадровске и опште послове Сектора за кадровске, опште и финансијско-материјалне послове - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.

2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

VII

1. Игор Римац, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за правне послове и рјешавање у другом степену у Одсеку за финансијско-материјалне послове и јавне набавке Сектора за кадровске, опште и финансијско-материјалне послове - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

VIII

1. Дејан Марјановић, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за праћење извршења буџета у Одсеку за финансијско-материјалне послове и јавне набавке Сектора за кадровске, опште и финансијско-материјалне послове - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

IX

1. Селвира Грабус, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за правосудне органе у Одсеку за нормативно-правне послове Сектора за правосудне органе - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

X

1. Данијела Плакаловић, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник за унапређење алтернативног рјешавања спорова у Одсеку за сарадњу са домаћим и међународним правосудним органима и упоредно право Сектора за правосудне органе - Министарство правде БиХ, почев од 10.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XI

1. Алмир Џаферовић, поставља се на радно мјесто инспектор за надзор над остваривањем права особа лишених слободу у Одсеку за надзор над остваривањем права особа лишених слободу и процесом преодгоја Сектора за извршење кривичних санкција и рад кривичне установе - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

XII

1. Невен Шпољарић, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за међународну правну помоћ и сарадњу у кривичним стварима у Одсеку за међународну правну помоћ и сарадњу у кривичним стварима Сектора за међународну и међуентитетску правну помоћ и сарадњу - Министарство правде БиХ, почев од 01.08.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

XIII

1. Александар Пушара, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за међуентитетску сарадњу у Одсеку за међуентитетску сарадњу и координацију Сектора за међународну и међуентитетску правну помоћ и сарадњу - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.

2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.
- XIV
1. Хана Велагић, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за међународне уговоре у Одсјеку за међународне уговоре Сектора за међународну и међуентитетску правну помоћ и сарадњу - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.
- XV
1. Анђела Говедарица, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за усклађивање са Acquis communautaire у Одсјеку за европске интеграције Сектора за стратешка планирања, координацију помоћи и европске интеграције - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.
- XVI
1. Данијела Лозанчић, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник за пружање правне помоћи цивилном друштву у Одсјеку за правну помоћ цивилном друштву Сектора за правну помоћ и развој цивилног друштва - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.
- XVII
1. Драго Маљукан, поставља се на радно мјесто стручни сарадник Одсјека кривичне одбране у Одсјеку кривичне одбране Сектора за кривичну помоћ и едукацију у кривичним стварима пред судом БиХ - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.
- XVIII
1. Радивоје Башевић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за регистар залога у Канцеларији за регистар залога и информатизацију - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.
- XIX
1. Шејла Рамовић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за бесплатну правну помоћ у Канцеларији за бесплатну правну помоћ - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.
- XX
1. Нихада Бутковић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за развој цивилног друштва у Одсјеку за развој цивилног друштва Сектора за правну помоћ и развој цивилног друштва - Министарство правде БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.
- XXI
1. Лазар Бјелица, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за међународну сарадњу у Одсјеку за међународну сарадњу, Сектора за међународну сарадњу и европске интеграције - Министарство безбједности БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.
- XXII
1. Миле Филиповић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник - инжењер за заштиту података Сектора за информатику и телекомуникационе системе - Министарство безбједности БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.
- XXIII
1. Петар Зеленика, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за координацију улазних података у Одсјеку за одржавање база података Сектора за информационо-комуникационе технологије, Агенција за статистику БиХ, почев од 15.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.
- XXIV
1. Анна Тадић, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник-инспектор за странце у Теренском центру Мостар, Служба за послове са странцима, почев од 17.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.
- XXV
1. Марко Шљивић, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник за прихват и смјештај у Одсјеку за прихват и смјештај - Имиграциони центар Сектора за реадмисију, прихват и смјештај, Служба за послове са странцима, почев од 17.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.
- XXVI
1. Звјездан Лазаревић, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник-инспектор за странце у Теренском центру Добој, Служба за послове са странцима, почев од 17.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.
- XXVII
1. Амна Батлак, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник-инспектор за странце у Теренском центру Мостар, Служба за послове са странцима, почев од 17.06.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.
- XXVIII
1. Ценита Чатак, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник за правне и кадровске послове у Одсјеку за правне, кадровске и опште послове Сектора за правне, кадровске, финансијске и опште послове, Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета БиХ, почев од 01.08.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.
- XXIX
1. Фарах Козић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за рачуноводство у Одсјеку за финансијске послове - Управа за администрацију, Гранична полиција БиХ, почев од 01.07.2024. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-152-10/24
19. јула 2024. године
Сарајево

Директорица
Анита Маркић, с. р.

Na osnovu člana 29. stav (4) Odluke o načinu polaganja javnog i stručnog ispita ("Službeni glasnik BiH", br. 96/07, 43/10, 103/12 i 56/19), a u vezi sa članom 28. stav 5. Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24), Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti, objavljuje

**PREGLED
POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO JAVNIM
OGLASIMA ZA JUNI 2024. GODINE**

I

1. Muhammed Bojadži, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za naoružanje i vojnu opremu u Odsjeku za regulisanje oblasti proizvodnje oružja Sektora za vanjskotrgovinsku politiku i strana ulaganja - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, počev od 1.7.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Miloš Kosorić, postavlja se na radno mjesto ljekar opšte prakse u Službi zdravstvene zaštite - Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, počev od 01.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Anđela Kostur, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za pravne poslove u Službi za opšte, pravne i finansijsko - materijalne poslove - Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, počev od 01.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

IV

1. Ešefa Fako, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik za radne odnose u Odjelu za radne odnose Sektora za opšte poslove - Sekretarijat Parlamentarne skupštine BiH, počev od 15.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

V

1. Aleksandra Gluhović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za poslove koordinacije instrumenata/programa pomoći EU u Odsjeku za evropske integracije, Sektora za vanjskotrgovinsku politiku i strana ulaganja - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VI

1. Anđela Milas, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za pravne i opšte poslove u Odsjeku za kadrovske i opšte poslove Sektora za kadrovske, opšte i finansijsko-materijalne poslove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VII

1. Igor Rimac, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za pravne poslove i rješavanje u drugom stepenu u Odsjeku za finansijsko-materijalne poslove i javne nabavke Sektora za kadrovske, opšte i finansijsko-materijalne poslove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VIII

1. Dejan Marjanović, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za praćenje izvršenja budžeta u Odsjeku za finansijsko-materijalne poslove i javne nabavke Sektora za kadrovske, opšte i finansijsko-materijalne poslove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

IX

1. Selvira Grabus, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za pravosudne organe u Odsjeku za normativno-pravne poslove Sektora za pravosudne organe - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

X

1. Danijela Plakalović, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik za unapređenje alternativnog rješavanja sporova u Odsjeku za saradnju sa domaćim i međunarodnim pravosudnim organima i uporedno pravo Sektora za pravosudne organe - Ministarstvo pravde BiH, počev od 10.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XI

1. Almir Džaferović, postavlja se na radno mjesto inspektor za nadzor nad ostvarivanjem prava osoba lišenih slobode u Odsjeku za nadzor nad ostvarivanjem prava osoba lišenih slobode i procesom preodgoja Sektora za izvršenje krivičnih sankcija i rad krivične ustanove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XII

1. Neven Špoljarić, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za međunarodnu pravnu pomoć i saradnju u krivičnim stvarima u Odsjeku za međunarodnu pravnu pomoć i saradnju u krivičnim stvarima Sektora za međunarodnu i međuentitetsku pravnu pomoć i saradnju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.08.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XIII

1. Aleksandar Pušara, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za međuentitetsku saradnju u Odsjeku za međuentitetsku saradnju i koordinaciju Sektora za međunarodnu i međuentitetsku pravnu pomoć i saradnju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XIV

1. Hana Velagić, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za međunarodne ugovore u Odsjeku za međunarodne ugovore Sektora za međunarodnu i međuentitetsku pravnu pomoć i saradnju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XV

1. Anđela Govedarica, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za usklađivanje sa Acquis communautaire u Odsjeku za evropske integracije Sektora za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i evropske integracije - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XVI

1. Danijela Lozančić, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik za pružanje pravne pomoći civilnom društvu u Odsjeku za pravnu pomoć civilnom društvu Sektora za pravnu pomoć i razvoj civilnog društva - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XVII

1. Drago Maljukan, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik Odsjeka krivične odbrane u Odsjeku krivične odbrane Sektora za krivičnu pomoć i edukaciju u krivičnim stvarima pred sudom BiH - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XVIII

1. Radivoje Bašević, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za registar zaloga u Uredu za registar zaloga i informatizaciju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XIX

1. Šejla Ramović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za besplatnu pravnu pomoć u Uredu za besplatnu pravnu pomoć - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XX

1. Nihada Butković, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za razvoj civilnog društva u Odsjeku za razvoj civilnog društva Sektora za pravnu pomoć i razvoj civilnog društva - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XXI

1. Lazar Bjelica, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za međunarodnu saradnju u Odsjeku za međunarodnu saradnju, Sektora za međunarodnu saradnju i evropske integracije - Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XXII

1. Mile Filipović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik - inženjer za zaštitu podataka Sektora za informatiku i telekomunikacione sisteme - Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XXIII

1. Petar Zelenika, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za koordinaciju ulaznih podataka u Odsjeku za održavanje baza podataka Sektora za informaciono-komunikacione tehnologije, Agencija za statistiku BiH, počev od 15.06.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XXIV

1. Anna Tadić, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik-inspektor za strance u Terenskom centru Mostar, Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXV

1. Marko Šljivić, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik za prihvata i smještaj u Odsjeku za prihvata i smještaj - Imigracioni centar Sektora za readmisiju, prihvata i smještaj, Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXVI

1. Zvezdan Lazarević, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik-inspektor za strance u Terenskom centru Doboj, Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXVII

1. Amna Batlak, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik-inspektor za strance u Terenskom centru Mostar, Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXVIII

1. Dženita Čatak, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik za pravne i kadrovske poslove u Odsjeku za pravne, kadrovske i opšte poslove Sektora za pravne, kadrovske, finansijske i opšte poslove, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH, počev od 01.08.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXIX

1. Farah Kozić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za računovodstvo u Odsjeku za finansijske poslove - Uprava za administraciju, Granična policija BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

Broj 03-34-2-152-10/24

19. jula 2024. godine
Sarajevo

Direktorica
Anita Markić, s. r.

Na temelju članka 29. stavak (4) Odluke o načinu polaganja javnog i stručnog ispita ("Službeni glasnik BiH", br. 96/07, 43/10, 103/12 i 56/19), a u svezi s člankom 28. stavak 5. Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06,

32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24), Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti, objavljuje

**PREGLED
POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO JAVNIM
NATJEČAJIMA ZA LIPANJ 2024. GODINE**

I

1. Muhammed Bojadži, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za naoružanje i vojnu opremu u Odsjeku za reguliranje oblasti proizvodnje oružja Sektora za vanjskotrgovinsku politiku i strana ulaganja - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, počev od 1.7.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Miloš Kosorić, postavlja se na radno mjesto ljekar opće prakse u Službi zdravstvenu skrb - Zavod za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, počev od 01.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Anđela Kostur, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za pravne poslove u Službi za opće, pravne i finansijsko - materijalne poslove - Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, počev od 01.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

IV

1. Ešefa Fako, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik za radne odnose u Odjelu za radne odnose Sektora za opće poslove - Tajništvo Parlamentarne skupštine BiH, počev od 15.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

V

1. Aleksandra Gluhović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za poslove koordiniranja instrumenata/programa pomoći EU u Odsjeku za europske integracije, Sektora za vanjskotrgovinsku politiku i strana ulaganja - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VI

1. Anđela Milas, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za pravne i opće poslove u Odjelu za kadrovske i opće poslove Sektora za kadrovske, opće i finansijsko-materijalne poslove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VII

1. Igor Rimac, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za pravne poslove i rješavanje u drugom stepnju u Odjelu za finansijsko-materijalne poslove i javne nabave Sektora za kadrovske, opće i finansijsko-materijalne poslove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VIII

1. Dejan Marjanović, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za praćenje izvršenja proračuna u Odjelu za

finansijsko-materijalne poslove i javne nabave Sektora za kadrovske, opće i finansijsko-materijalne poslove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

IX

1. Selvira Grabus, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za pravosudna tijela u Odjelu za normativno-pravne poslove Sektora za pravosudna tijela - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

X

1. Danijela Plakalović, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik za unaprjeđenje alternativnog rješavanja sporova u Odjelu za suradnju sa domaćim i međunarodnim pravosudnim tijelima i poredbeno pravo Sektora za pravosudna tijela - Ministarstvo pravde BiH, počev od 10.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XI

1. Almir Džaferović, postavlja se na radno mjesto inspektor za nadzor nad ostvarivanjem prava osoba lišenih slobode u Odjelu za nadzor nad ostvarivanjem prava osoba lišenih slobode i procesom preodgoja Sektora za izvršenje kaznenih sankcija i rad kaznene ustanove - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XII

1. Neven Špoljarić, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju u kaznenim stvarima u Odjelu za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju u kaznenim stvarima Sektora za međunarodnu i međuentitetsku pravnu pomoć i suradnju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.08.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XIII

1. Aleksandar Pušara, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za međuentitetsku suradnju u Odjelu za međuentitetsku suradnju i koordinaciju Sektora za međunarodnu i međuentitetsku pravnu pomoć i suradnju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XIV

1. Hana Velagić, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za međunarodne ugovore u Odjelu za međunarodne ugovore Sektora za međunarodnu i međuentitetsku pravnu pomoć i suradnju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XV

1. Anđela Govedarica, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za usklađivanje sa Acquis communautaire u Odjelu za europske integracije Sektora za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i europske integracije - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XVI

1. Danijela Lozančić, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik za pružanje pravne pomoći civilnom društvu u Odjelu za pravnu pomoć civilnom društvu Sektora za pravnu pomoć i razvitak civilnog društva - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XVII

1. Drago Maljukan, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik Odjela kaznene odbrane u Odjelu kaznene odbrane Sektora za kaznenu pomoć i edukaciju u kaznenim stvarima pred sudom BiH - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XVIII

1. Radivoje Bašević, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za registar zaloga u Uredu za registar zaloga i informatizaciju - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XIX

1. Šejla Ramović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za besplatnu pravnu pomoć u Uredu za besplatnu pravnu pomoć - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XX

1. Nihada Butković, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za razvitak civilnog društva u Odjelu za razvitak civilnog društva Sektora za pravnu pomoć i razvitak civilnog društva - Ministarstvo pravde BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XXI

1. Lazar Bjelica, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za međunarodnu suradnju u Odsjeku za međunarodnu suradnju, Sektora za međunarodnu suradnju i europske integracije - Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XXII

1. Mile Filipović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik - inženjer za zaštitu podataka Sektora za informatiku i telekomunikacijske sustave - Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

XXIII

1. Petar Zelenika, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za koordinaciju ulaznih podataka u Odjelu za održavanje baza podataka Sektora za informaciono-komunikacione tehnologije, Agencija za statistiku BiH, počev od 15.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

XXIV

1. Anna Tadić, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik-inspektor za strance u Terenskom centru Mostar,

Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXV

1. Marko Šljivić, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik za prihvati i smještaj u Odsjeku za prihvat i smještaj - Imigracioni centar Sektora za readmisiju, prihvat i smještaj, Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXVI

1. Zvezdan Lazarević, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik-inspektor za strance u Terenskom centru Doboј, Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXVII

1. Amna Batlak, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik-inspektor za strance u Terenskom centru Mostar, Služba za poslove sa strancima, počev od 17.06.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXVIII

1. Dženita Čatak, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik za pravne i kadrovske poslove u Odjelu za pravne, kadrovske i opće poslove Sektora za pravne, kadrovske, finansijske i opće poslove, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH, počev od 01.08.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XXIX

1. Farah Kozić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za računovodstvo u Odsjeku za finansijske poslove - Uprava za administraciju, Granična policija BiH, počev od 01.07.2024. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

Broј 03-34-2-152-10/24

19. srpnja 2024. godine

Sarajevo

Ravnateljica

Anita Markić, v. r.

558

На основу члана 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24) и члана 12. став (3) Правилника о условима и начину обављања интерних конкурса, интерних и екстерних премјештаја државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 62/10, 30/14 и 38/17), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

ПРЕГЛЕД

ПОСТАВЉЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО
ИНТЕРНИМ ОГЛАСИМА ЗА ЈУНИ 2024. ГОДИНЕ

I

1. Соња Вучковић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за правна питања, међународну сарадњу и

подршку у Финансијско-обавјештајном одјељењу, Државна агенција за истраге и заштиту, рочев од 01.07.2024. године.

- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

II

- Бојан Симовић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за оперативне и заједничке послове, Сектора за финансијске и опште послове, Секретаријат Централне изборне комисије БиХ, почев од 05.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

III

- Емина Фочо-Обеји, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за статистику и анализу спољне трговине Сектора за међународне трговинске односе, Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, почев од 01.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-153-12/24

19. јула 2024. године
Сарајево

Директорица
Анита Маркић, с. р.

На основу члана 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24) и члана 12. став (3) Правилника о условима и начину обављања интерних конкурса, интерних и екстерних премјештаја државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 62/10, 30/14 и 38/17), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

ПРЕГЛЕД

POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO INTERNIM OGLASIMA ZA JUNI 2024. GODINE

I

- Sonja Vučković, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за правна питања, међународну сарадњу и подршку у Финансијско-обавјештајном одјељењу, Државна агенција за истраге и заштиту, почев од 01.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

II

- Бојан Симовић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за оперативне и заједничке послове, Сектора за финансијске и опште послове, Секретаријат Централне изборне комисије БиХ, почев од 05.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

III

- Emina Fočo-Obeji, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за статистику и анализу ванjsке трговине Сектора за међународне трговинске односе, Министарство ванjsке трговине и економских односа БиХ, почев од 01.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-153-12/24

19. јула 2024. године
Сарајево

Директорица
Анита Маркић, с. р.

На temelju članka 28. stavak 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24) и члана 12. ставак (3) Правилника о условима и начину обављања интерних конкурса, интерних и екстерних премјештаја државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 62/10, 30/14 и 38/17), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

ПРЕГЛЕД

POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO INTERNIM NATJEČAJIMA ZA LIPANJ 2024. GODINE

I

- Sonja Vučković, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за правна питања, међународну сарадњу и потпору у Финансијско-обавјештајном одјелу, Државна агенција за истраге и заштиту, почев од 01.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плаћа из Б4 платног разреда државних службеника.

II

- Бојан Симовић, поставља се на радно мјесто шеф Одјела за оперативне и заједничке послове, Сектора за финансијске и опће послове, Тајништво Сређишњег изборног повјеренства БиХ, почев од 05.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плаћа из Б4 платног разреда државних службеника.

III

- Emina Fočo-Obeji, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за статистику и анализу ванjsке трговине Сектора за међународне трговинске односе, Министарство ванjsке трговине и економских односа БиХ, почев од 01.07.2024. године.
- Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
- Државном службенику из тачке 1. припада плаћа из Б4 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-153-12/24

19. септембра 2024. године
Сарајево

Равнатељница
Анита Маркић, в. р.

**АГЕНЦИЈА ЗА ЛИЈЕКОВЕ И МЕДИЦИНСКА СРЕДСТВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

559

На основу члана 77. Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08), Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине објављује

**СПИСАК
ЛИЈЕКОВА КОЈИМА ЈЕ УКИНУТА ДОЗВОЛА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ
НА ТРЖИШТЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

У периоду од 01. априла до 30. јуна 2024. године укинута су Дозволе за стављање лијекова у промет за следеће лијекове:

Rb.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Datum izdavanja rješenja o ukidanju dozvole	Broj rješenja o ukidanju dozvole za stavljanje lijeka u promet na tržište BiH
1	TRACRIUM, rastvor za injekciju, 25 mg/2.5 mL	ASPEN PHARMA TRADING LIMITED	atrakurijum besilat	rastvor za injekciju	25 mg/2.5 mL	5 staklenih ampula po 2,5 ml rastvora za injekciju, u kutiji	19.04.2024	04-07.3-2-10746-1/20
2	TRACRIUM, rastvor za injekciju, 50 mg/5 mL	ASPEN PHARMA TRADING LIMITED	atrakurijum besilat	rastvor za injekciju	50 mg/5 mL	5 staklenih ampula po 5 ml rastvora za injekciju, u kutiji	19.04.2024	04-07.3-2-10747-1/20
3	VENLAX, Kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda, 37,5 mg/1 kapsula	GALENKA a.d. Beograd	venlafaksin	kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda	37.5 mg/1 kapsula	30 kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrdih (3 PVC/PE/PVDC//Al - blistera po 10 kapsula), u kutiji	23.05.2024	04-07.3-2-475-1/22
4	VENLAX, Kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda, 75 mg/1 kapsula	GALENKA a.d. Beograd	venlafaksin	kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda	75 mg/1 kapsula	30 kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrdih (3 PVC/PE/PVDC//Al - blistera po 10 kapsula), u kutiji	23.05.2024	04-07.3-2-474-1/22
5	INSUMAN Basal SoloStar, suspenzija za injekciju u napunjenom penu, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	suspenzija za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml suspenzije za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3857-1/21
6	INSUMAN Comb 25 SoloStar, suspenzija za injekciju u napunjenom penu SoloStar, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	suspenzija za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml suspenzije za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3858-1/21
7	INSUMAN Rapid SoloStar, rastvor za injekciju u napunjenom penu, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	rastvor za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml rastvora za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3860-1/21

Укупан број лијекова којима је укинута дозвола за промет у БиХ од 01. априла до 30. јуна 2024. године је 7.

Број 10-02.3-4061-1/24
15. јула 2024. године
Бања Лука

Директор
Прим мр ph. **Наташа Грубиша, с. р.**

На основу члана 77. Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08), Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине објављује

**СПИСАК
ЛИЈЕКОВА КОЈИМА ЈЕ УКИНУТА ДОЗВОЛА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ
НА ТРЖИШТЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

У периоду од 01. априла до 30. јуна 2024. године укинута су Дозволе за стављање лијекова у промет за слидеће лијекове:

Rb.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Datum izdavanja rješenja o ukidanju dozvole	Broj rješenja o ukidanju dozvole za stavljanje lijeka u promet na tržište BiH
1	TRACRIUM, rastvor za injekciju, 25 mg/2.5 mL	ASPEN PHARMA TRADING LIMITED	atrakurijum besilat	rastvor za injekciju	25 mg/2.5 mL	5 staklenih ampula po 2,5 ml rastvora za injekciju, u kutiji	19.04.2024	04-07.3-2-10746-1/20
2	TRACRIUM, rastvor za injekciju, 50 mg/5 mL	ASPEN PHARMA TRADING LIMITED	atrakurijum besilat	rastvor za injekciju	50 mg/5 mL	5 staklenih ampula po 5 ml rastvora za injekciju, u kutiji	19.04.2024	04-07.3-2-10747-1/20
3	VENLAX, Kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda,	GALENKA a.d. Beograd	venlafaksin	kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda	37.5 mg/1 kapsula	30 kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrdih (3	23.05.2024	04-07.3-2-475-1/22

	37,5 mg/1 kapsula					PVC/PE/PVDC//Al - blistera po 10 kapsula), u kutiji		
4	VENLAX, Kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda, 75 mg/1 kapsula	GALENICA a.d. Beograd	venlafaksin	kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda	75 mg/1 kapsula	30 kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrdih (3 PVC/PE/PVDC//Al - blistera po 10 kapsula), u kutiji	23.05.2024	04-07.3-2-474-1/22
5	INSUMAN Basal SoloStar, suspenzija za injekciju u napunjenom penu, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	suspenzija za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml suspenzije za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3857-1/21
6	INSUMAN Comb 25 SoloStar, suspenzija za injekciju u napunjenom penu SoloStar, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	suspenzija za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml suspenzije za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3858-1/21
7	INSUMAN Rapid SoloStar, rastvor za injekciju u napunjenom penu, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	rastvor za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml rastvora za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3860-1/21

Ukupan broj lijekova kojima je ukinuta dozvola za promet u BiH od 01. aprila do 30. juna 2024. godine je 7.

Broj 10-02.3-4061-1/24
15. jula 2024. godine
Banja Luka

Direktor
Prim. mr. ph. **Nataša Grubiša**, s. r.

Na temelju članka 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

**POPIS
LIJEKOVA KOJIMA JE UKINUTA DOZVOLA ZA STAVLJANJE U PROMET
NA TRŽIŠTE BOSNE I HERCEGOVINE**

U razdoblju od 01. travnja do 30. lipnja 2024. godine ukinute su Dozvole za stavljanje lijekova u promet za slijedeće lijekove:

Rb.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Datum izdavanja rješenja o ukidanju dozvole	Broj rješenja o ukidanju dozvole za stavljanje lijeka u promet na tržište BiH
1	TRACRIUM, rastvor za injekciju, 25 mg/2.5 mL	ASPEN PHARMA TRADING LIMITED	atrakurijum besilat	rastvor za injekciju	25 mg/2.5 mL	5 staklenih ampula po 2,5 ml rastvora za injekciju, u kutiji	19.04.2024	04-07.3-2-10746-1/20
2	TRACRIUM, rastvor za injekciju, 50 mg/5 mL	ASPEN PHARMA TRADING LIMITED	atrakurijum besilat	rastvor za injekciju	50 mg/5 mL	5 staklenih ampula po 5 ml rastvora za injekciju, u kutiji	19.04.2024	04-07.3-2-10747-1/20
3	VENLAX, Kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda, 37,5 mg/1 kapsula	GALENICA a.d. Beograd	venlafaksin	kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda	37,5 mg/1 kapsula	30 kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrdih (3 PVC/PE/PVDC//Al - blistera po 10 kapsula), u kutiji	23.05.2024	04-07.3-2-475-1/22
4	VENLAX, Kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda, 75 mg/1 kapsula	GALENICA a.d. Beograd	venlafaksin	kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda	75 mg/1 kapsula	30 kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrdih (3 PVC/PE/PVDC//Al - blistera po 10 kapsula), u kutiji	23.05.2024	04-07.3-2-474-1/22
5	INSUMAN Basal SoloStar, suspenzija za injekciju u napunjenom penu, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	suspenzija za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml suspenzije za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3857-1/21
6	INSUMAN Comb 25 SoloStar, suspenzija za injekciju u napunjenom penu SoloStar, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	suspenzija za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml suspenzije za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3858-1/21
7	INSUMAN Rapid SoloStar, rastvor za injekciju u napunjenom penu, 100 i.j./1 mL	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	insulin	rastvor za injekciju u napunjenom penu	100 i.j./1 mL	5 napunjenih penova po 3 ml rastvora za injekciju, u kutiji	26.04.2024	04-07.3-2-3860-1/21

Ukupan broj lijekova kojima je ukinuta dozvola za promet u BiH od 01. travnja do 30. lipnja 2024. godine je 7.

Broj 10-02.3-4061-1/24
15. srpnja 2024. godine
Banja Luka

Ravnatelj
Prim. mr. ph. **Nataša Grubiša**, v. r.

АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

560

На основу члана 30. став 1. и 2. Закона о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/20) и члана 10. Статута Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 48/23) Управни одбор Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине доноси сљедећу

ОДЛУКУ О УСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ЗА 2023. ГОДИНУ

Члан 1.

(Предмет одлуке)

Усваја се Извјештај о раду Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине за 2023. годину.

Члан 2.

(Објављивање)

Извјештај о раду Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине за 2023. годину доставиће се као информација Предсједништву Босне и Херцеговине и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ".

Члан 3.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

Број 01-1-01-1-44/5-24
26. фебруара 2024. године
Бања Лука

Председавајућа
Управног одбора
Др **Јасмина Селимовић**, с. р.

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ АГЕНЦИЈЕ ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2023. ГОДИНУ

I - УВОД

Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) конституисана је у складу са Законом о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 20/02) а од 17. јуна 2020. године послује према Закону о осигурању депозита Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/20), (у даљем тексту: Закон).

Агенција послује као самостално непрофитно правно лице с пуним овластима у складу са законом државе те је

III - ОСТВАРИВАЊЕ ЗАКОНСКИХ ОВЛАШТЕЊА АГЕНЦИЈЕ

A) Функционисање програма осигурања депозита

У складу са одредбом члана 7. Закона, банке које су добиле дозволу за рад од надлежних ентитетских агенција за банкарство обавезно су чланице програма осигурања депозита.

У свом програму осигурања на дан 31.12.2023. године Агенција има укључено укупно 21 банку чланицу.

У складу и на основу Закона Агенција је дужна да за потребе сопствене информисаности и припреме за извршавање обавеза из своје надлежности континуирано прати пословање банака чланица стандарда квалитета дефинисаних ентитетским законима о банкама и минималним захтјевима о управљању ризицима у банкама које су прописале надлежне агенције за банкарство.

Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине је учесник мреже финансијске сигурности те је у сталној комуникацији са Централном банком Босне и Херцеговине и агенцијама за банкарство како би за случај потребе била спремна интервенисати средствима Фонда за осигурање депозита.

Са 31.12.2023. године према прелиминарним извјештајима банкарски сектор исказао је добит у висини од зца КМ 708,716 милиона.

И поред тешких услова пословања у протеклој години мора се истаћи да су банке чланице имале висок степен ликвидности, да није дошло до одлива депозита већ и до повећања штетње грађана.

правни сљедник претходних ентитетских агенција за осигурање депозита.

Основна дјелатност Агенције је осигурање прикладних депозита физичких и правних лица у банкама чланицама у складу са Законом.

Агенција осигурава све прикладне депозите физичких и правних лица у банкама чланицама у Босни и Херцеговини у висини коју одреди Управни одбор Агенције темељем својих законских овласти из чл. 29. став 1. тачка л) Закона.

Тренутачно осигурани депозит износи КМ 70.000,00.

Осигурање депозита код ове Агенције је законска обавеза банака за све банке које су добиле дозволу за рад од надлежне агенције за банкарство.

Основни циљеви рада Агенције су заштита депонената - физичких и правних лица, враћање повјерења грађана у банкарски систем, што значи да би Агенција за случај ликвидације неке од банака чланица исплаћивала осигуране депозите депонената као и учествовала у процесу реструктурисања банака чланица, па самим тим очување финансијске стабилности у Босни и Херцеговини.

II - АКТИВНОСТИ УПРАВНОГ ОДБОРА

Управни одбор Агенције је у складу са чл. 26. Закона о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине једини орган управљања Агенцијом и своју законску улогу остварује кроз надлежности из члана 29. Закона.

Управни одбор се обавезно састаје најмање једном у три мјесеца према члану 28. Закона.

Управни одбор Агенције је у извјештајном периоду одржао пет сједница.

Усвојено је више одлука којима је усвојен Извјештај о пословању Агенције за првих шест мјесеци, Финансијски план за 2024. годину, донесена Одлука о висини стопе премије осигурања за 2024. годину, Одлука о висини чланарине за 2024. годину и План и програм рада за 2024. годину.

Континуирана активност праћења остварења прихода од инвестирања, актуелности и усклађености инвестиционих аката је настављена кроз редовно извјештавање Управног одбора, расправу и доношење одговарајућих закључака све у циљу побољшања остварења те врсте прихода. Тако је својим одлукама Управни одбор усвојио годишњи извјештај о раду Инвестиционог комитета и примао к знању полугодишње информације о остварењу прихода од инвестирања.

Све активности по овом питању биле су усмјерене на приоритетне циљеве сигурност инвестирања и ликвидност Фонда.

Б) Кретање депозита у банкарском сектору Босне и Херцеговине и банкама чланицама програма осигурања депозита

1. Банке у Босни и Херцеговини

Са 31.12.2023. године укупно 21 банка из Босне и Херцеговине се налази у програму осигурања депозита. Све банке које послују на територији БиХ (сем развојних банака ентитета) уједно су и чланице програма осигурања депозита.

Кретање броја банака у БиХ

Банке	12/02	12/21	12/22	12/23	Индекс	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5		
Федерација БиХ	29	14	13	13	100	45
Република Српска	10	8	8	8	100	80
Босна и Херцеговина	39	22	21	21	100	54
Државне	3	2	2	2	100	67
Привремена управа	3	0	0	0	-	-
Чланице АОД БиХ	10	22	21	21	100	210

2. Депозити

Укупни депозити имали су раст од 5,3% у 2023. години. С обзиром на то да је за 2022. годину забиљежен раст укупних депозита од 4,7% у односу на 2021. годину, те да је за 2021. годину раст укупних депозита износио 9,5% може да се констатује да је раст укупних депозита био значајан и у 2023. години. Наставак ратних збивања у Украјини, као и нова ратишта на Блиском Истоку током 2023. године и даље успоравају економију у Европи. ЦББХ је процијенила да ће, без обзира на напријед наведено, задњи квартал 2023. године обиљежити снажнији економски раст и даље слабљење инфлаторних притисака у првом кварталу 2024. године у Босни и Херцеговини. Према средњорочној пројекцији макро економског модела у БиХ из новембра, очекивани раст реалног БДП-а у 2023. години износи 1,6%. Годишња инфлација значајно је успорена до краја 2023. године. Процјена укупне инфлације за 2023. годину је 6,1% (иако је средњорочна макро економска пројекција износила 6,3%) због посљедица наставка неочекивано брзог успоравања инфлације у посљедњим мјесецима 2023. године.

Депозити представљају најзначајнији извор финансирања банака у БиХ. У депозитном потенцијалу банака у БиХ, гледано са становишта секторске структуре и током 2023. године (доступни подаци са 30.09.2023. године), највише је учешће депозита становништва. Други по висини и учешћу секторски извор су депозити приватних предузећа, док су депозити владе и владиних институција као трећи секторски извор у банкама БиХ. Депозити јавних и државних предузећа су на четвртом мјесту по висини секторских извора. Небанкарске финансијске институције су пети секторски извор у банкама БиХ.

Непрофитне организације су шести секторски извор, док су депозити банкарских институција (депозитних средстава матичних групација) на задњем мјесту у секторским изворима депозита.

Финансијска подршка групације је и даље присутна у банкама БиХ. Повећана је у току 2023. године јер четири банке чине 67% укупних депозита банака (у 2022. години четири банке су имале учешће од 46% у укупним депозитима банкарских институција). На овај начин банке у већинском страном власништву имају осигуран прилив средстава за финансирање од групе чије су чланице.

Преглед укупних депозита

(у милионима КМ)

Опис	12/02	12/21	12/22	12/23	Индекс	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5		
БиХ Банке	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782

3. Штедња

Депозити становништва су током 2023. године забиљежили раст у односу на 2022. годину (10%) са нивоа 14,7 милијарди КМ колико су износили на крају 2022. године на ниво од 16,1 милијарде КМ са 31.12.2023. године. Штедња грађана, с учешћем од 50,9% у укупним депозитима (учешће у 2022. години 48,7%) и даље је највећи извор финансирања банака у БиХ.

Стабилност укупног банкарског система као и постојање система осигурања депозита чији је основни циљ повећање стабилности финансијског сектора и заштита штедиша, за резултат су дали позитивне трендове и континуиран раст у сегменту штедње у банкама БиХ.

Очување и јачање повјерења грађана у сигурност и стабилност банкарског система у БиХ је перманентан задатак Агенције као гаранта исплате осигураног депозита и препознали су је грађани БиХ.

4. Кретање депозитних категорија

Агенција прикупља од банака чланица податке о депозитним категоријама на мјесечном нивоу у складу са Уговором о осигурању депозита. Категорија "прикладни депозити", биљеже раст у 2023. години, те су у односу на крај 2022. године већи на 8,8%.

Приказани подаци у наредној табели на најбољи начин осликавају стање у банкарском систему гдје је сигурност депозита водећи мотив за даљи раст штедње у банкама и њено све веће учешће у укупним депозитима.

Преглед врста депозита

(у милионима КМ)

Депозити	12/02	12/21	12/22	12/23	Индекс	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5	5/4	5/2
Укупни	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782
Штедни	1.565	14.824	14.666	16.130	110	1.031

5. Концентрација укупних и штедних депозита

Учешће 5 највећих банака у банкарском сектору од 54% на категорији "укупни депозити" и 57% на категорији "грађани" указује да је евидентно постојање концентрације "укупних депозита" и "штедње" у већим банкама, што је приказано у доњој табели:

Концентрација укупних и штедних депозита

(у милионима КМ)

1	12/23
	2
Укупни депозити (5 највећих банака)	17.190=54%
Укупни депозити (осталих 16 банака)	14.508=46%
Штедни депозити (5 највећих банака)	9.254=57%
Штедни депозити (осталих 16 банака)	6.876=43%

6. Удио банака чланица у банкарском сектору Босне и Херцеговине

Укупно 21 банка са 31.12.2023. године налазе се у програму осигурања депозита код Агенције.

Према подацима приказаним у табели 100% укупних депозита депонирано је у банкама чланицама програма осигурања депозита.

Преглед удјела банка чланица у укупним депозитима

(у милионима КМ)

Укупни депозита	12/02	12/21	12/22	12/23	Индекс	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5	5/4	5/2
БиХ банке	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782
Банке чланице	2.395	28.749	30.092	31.698	105	782
Удио %	59,1	100	100	100		

Учешће банака чланица програма осигурања у укупној штедњи грађана у банкама у Босни и Херцеговини износи 100%.

Преглед удјела банка чланица у штедним депозитима

(у милионима КМ)

Штедња	12/02	12/21	12/22	12/23	Индекс	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5	5/4	5/2
БиХ банке	1.565	14.824	14.666	16.130	110	1031
Банке чланице	1.128	14.824	14.666	16.130	110	1031
Удио %	72,1	100	100	100	100	139

Банке чланице у протеклим годинама (2002–2023. година) увијек су имале висок удио у прикупљању депозита. Са 31.12.2023. године све банке које послују на територији БиХ уједно су и чланице програма осигурања депозита те је тиме покривеност, како укупних депозита тако и штедних, у пуном износу. Допринос Агенције као и примјена шеме осигурања депозита у протеклих 22 године је значајна. Праћење рада банака чланица, политика повећања лимита осигурања заснована на анализама, економска оправданост пословања, правремено указивање на недостатке у пословању банака чланица... само су неки од показатеља оправданости успостављања шеме осигурања депозита у БиХ. Самим тим недвојбено је да Агенција чини веома важног учесника у финансијском систему земље.

Заштита и очување интереса депонената као основни задатак Агенције даје своје резултате на сегменту штедње које се огледа, највећим дијелом, у постојању већег броја мањих штедних улога (98,5% броја депонената са штедњом до 70 хиљ./КМ). Агенција са постојећим лимитом (70 хиљ./КМ) покрива готово све депоненте у банкама

чланицама. Ако се томе дода да је сам концепт функционисања Агенције заснован на покрићу износа лимита осигурања по систему "депонент-банка чланица", видљиво је да један депонент може да има покривену штедњу до 1.470 хиљ./КМ ако је распореди по свим банкама чланицама.

У номиналном износу, за износ лимита осигурања од 70 хиљ./КМ, покривено је 72,4% износа укупне штедње грађана у банкама чланицама (депозити становништва), што је такође добар показатељ очувања интереса свих депонената у банкарском систему БиХ.

Висина Фонда Агенције гарантује исплату осигураних депозита на вјеродостојан начин. Очување и јачање Агенције, у смислу предузимања мјера за заштиту депонената путем унапјеђења пословања као сигурног, квалитетног и у оквиру законске регулативе, задатак је који Агенција треба да испуни.

Улога и одговорност Агенције је не само у финансијском систему него и у укупном привредном систему који се огледа и у достигнутом нивоу развијености банкарског сектора. У наредном периоду од банака се очекује

да своје активности усмјере на опрезно и одговорно управљање ризицима у складу са домаћим и међународним стандардима добре праксе. Такође је потребно пратити ризике у примјени нових технологија са становишта пословања клијената банака које су чланице Агенције.

У изградњи Фонда доминантна је премија осигурања коју уплаћују банке чланице.

Штедња грађана забиљежила је раст током 2023. године (10%) што указује да депозити грађана представљају доминантан извор финансирања банака. У структури укупног депозитног потенцијала свих банака у БиХ, депозити грађана чине 51,09%. Очување повјерења депонената је примарни циљ у пословању Агенције.

Анализа адекватности Фонда за осигурање депозита, лимита осигурања и стопе премије се ради на основу резултата Модела за финансијско планирање Фонда за осигурање депозита, успостављеног на основу Методологије за утврђивање циљаног износа Фонда за осигурање депозита, стопе премије и лимита осигурања континуирано (на годишњем нивоу) ослањајући се на реалне вриједности како садашње тако и очекиване.

Дугорочна стабилност банкарског сектора је неопходна за развој cjелокупног економског система земље, те је с тога и конзервативан приступ у пословању Агенције која омогућава стварно покриће у случају исплате осигурања, које не би угрозиле уведеној шему осигурања депозита, потребна да би се појава негативних ефеката (губитак стеченог повјерења) свела на најмању могућу мјеру. Одговорно вођење програма осигурања депозита је не само главни задатак него и примарни циљ како Управног одбора тако и менаџмента Агенције, те су све активности и предузете мјере усмјерене у даљој надоградњи што квалитетнијег пословања. Очување повјерења депонената у cjелокупан банкарски систем БиХ, очување финансијске стабилности, приближавање нивоу осигураног депозита одређеног Европском директивом, али и нивоу осигураног депозита у сусједним земљама су и даље основни циљеви који стоје пред Агенцијом и у наредном периоду.

Ц) Фонд за осигурање депозита

Чланом 13. Закона регулисана је обавеза отварања рачуна Фонда код Централне банке Босне и Херцеговине и депоновање средстава премије и донираних средстава.

Иницијална средства за успостављање Фонда донирале су путем својих агенција, владе Сједињених Америчких Држава (USAID) и Републике Њемачке (KfW).

Према усвојеној Политици инвестирања средстава, а у складу са Законом, средства Фонда се могу инвестирати у вриједносне папире са фиксним приходом које су издате или гарантоване од земаља Европске уније, владиних агенција земаља Европске уније, европске наднационалне агенције, као и у вриједноснице с фиксним приходом издате или гарантоване од владе или владиних агенција Сједињених Америчких Држава.

Агенција може такође да улаже капитал Фонда у вриједноснице с фиксним приходом или друге инструменте дуга које су издале банке или компаније Европске уније или банке или компаније са сједиштем у Сједињеним Америчким Државама с највишом оцјеном. Минимална оцјена квалитета ових банака или компанија је "А" или "П1" или боља, или еквивалент у складу с оцјенама међународно признате агенције за оцјену обвезница.

Агенција је именovala DWS International GmbH за инвестицијског менаџера (Споразум о управљању портфељом) и даје му упутства у писаној форми да надгледа и усмјерава инвестицију и реинвестицију средстава која се

чувају на депо рачуну код Deutsche Bank AG у Франкфурту.

Asset manager једном мјесечно доставља извјештај о инвестицијама, а квартално процјену инвестиција, која показује ликвидна средства, опис сваког појединачног држања вриједноснице, њену оцјену и тржишну вриједност.

IV - ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ ЗА ПЕРИОД 01.01. – 31.12.2023.

У извјештајном периоду Агенција је остварила укупан приход од КМ 14.925.491,00.

Укупни расходи Агенције износе КМ 4.650.229,00.

У извјештајном периоду остварена је нето-добит (вишак прихода над расходима) у износу од КМ 10.275.262,00 која се у складу са Законом, одлуком Управног одбора распоређује у Фонд за осигурање депозита.

Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине је одлуком Управног одбора, број: 01-1-01-1-196/9-21 од 21.9.2021. године именovala кућу "Grant Thornton" д.о.о. Бања Лука за спољног ревизора Агенције на период од три године.

Извјештајем независног ревизора констатовано је да финансијски извјештаји фер и истинито по свим битним питањима приказују финансијски положај Агенције на дан 31.12.2023. године у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Na osnovu člana 30. stav 1. i 2. Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/20) i člana 10. Statuta Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 48/23), Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine donosi sljedeću

ODLUKU O USVAJANJU IZVJEŠTAJA O RADU ZA 2023. GODINU

Član 1.

(Predmet odluke)

Usvaja se Izvještaj o radu Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2023. godinu.

Član 2.

(Objavljivanje)

Izvještaj o radu Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2023. godinu dostavit će se kao informacija Predsjedništvu Bosne i Hercegovine i objavit će se u "Službenom glasniku BiH".

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-1-01-1-44/5-24

26. februara 2024. godine

Banja Luka

Predsjedavajuća

Upravnog odbora

Dr. **Jasmina Selimović**, s. r.

IZVJEŠTAJ O RADU AGENCIJE ZA OSIGURANJE DEPOZITA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU

I. UVOD

Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Агенција) конституирана је у складу са Законом о осигурању депозита у bankama Босне и Херцеговине ("Službeni glasnik BiH", br. 20/02) а од 17. јуна 2020. године поскује према Закону о осигурању депозита Босне и Херцеговине ("Službeni glasnik BiH", br. 32/20), (у даљњем тексту: Закон).

Agencija posluje kao samostalno neprofitno pravno lice s punim ovlastima u skladu sa zakonom države te je pravni sljednik prethodnih entitetskih agencija za osiguranje depozita.

Osnovna djelatnost Agencije je osiguranje prikladnih depozita fizičkih i pravnih lica u bankama članicama u skladu sa Zakonom.

Agencija osigurava sve prikladne depozite fizičkih i pravnih lica u bankama članicama u Bosni i Hercegovini u visini koju odredi Upravni odbor Agencije temeljem svojih zakonskih ovlasti iz čl. 29. stav 1. tačka l) Zakona.

Trenutačno osigurani depozit iznosi KM 70.000,00.

Osiguranje depozita kod ove Agencije je zakonska obaveza banaka za sve banke koje su dobile dozvolu za rad od nadležne agencije za bankarstvo.

Osnovni ciljevi rada Agencije su zaštita deponenata – fizičkih i pravnih lica, vraćanje povjerenja građana u bankarski sistem, što znači da bi Agencija za slučaj likvidacije neke od banaka članica isplaćivala osigurane depozite deponenata kao i učestvovala u procesu restrukturiranja banaka članica, pa samim tim očuvanje finansijske stabilnosti u Bosni i Hercegovini.

II. AKTIVNOSTI UPRAVNOG ODBORA

Upravni odbor Agencije je u skladu sa čl. 26. Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine jedini organ

III. OSTVARIVANJE ZAKONSKIH OVLAŠTENJA AGENCIJE

A) Funkcioniranje programa osiguranja depozita

U skladu sa odredbom člana 7. Zakona, banke koje su dobile dozvolu za rad od nadležnih entitetskih agencija za bankarstvo obavezno su članice programa osiguranja depozita.

U svom programu osiguranja na dan 31.12.2023. godine Agencija ima uključeno ukupno 21 banku članicu.

U skladu i na osnovu Zakona Agencija je dužna da za potrebe sopstvene informiranosti i pripreme za izvršavanje obaveza iz svoje nadležnosti kontinuirano prati poslovanje banaka članica standarda kvaliteta definiranih entitetskim zakonima o bankama i minimalnim zahtjevima o upravljanju rizicima u bankama koje su propisale nadležne agencije za bankarstvo.

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine je učesnik mreže finansijske sigurnosti te je u stalnoj komunikaciji sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine i agencijama za bankarstvo kako bi za slučaj potrebe bila spremna intervenirati sredstvima Fonda za osiguranje depozita.

Sa 31.12.2023. godine prema preliminarnim izvještajima bankarski sektor iskazao je dobit u visini od cca KM 708,716 miliona.

I pored teških uvjeta poslovanja u protekloj godini mora se istaći da su banke članice imale visok stepen likvidnosti, da nije došlo do odliva depozita već i do povećanja štednje građana.

B) Kretanje depozita u bankarskom sektoru Bosne i Hercegovine i bankama članicama programa osiguranja depozita

1. Banke u Bosni i Hercegovini

Sa 31. 12. 2023. godine ukupno 21 banka iz Bosne i Hercegovine se nalazi u programu osiguranja depozita. Sve banke koje posluju na teritoriji BiH (sem razvojnih banaka entiteta) ujedno su i članice programa osiguranja depozita.

Kretanje broja banaka u BiH

Banke	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
1	2	3	4	5	5/4	5/2
Federacija BiH	29	14	13	13	100	45
Republika srpska	10	8	8	8	100	80
Bosna i Hercegovina	39	22	21	21	100	54
Državne	3	2	2	2	100	67
Privremena uprava	3	0	0	0	-	-
Članice AOD BiH	10	22	21	21	100	210

2. Depoziti

Ukupni depoziti imali su rast od 5,3% u 2023. godini. S obzirom na to da je za 2022. godinu zabilježen rast ukupnih depozita od 4,7% u odnosu na 2021. godinu, te da je za 2021. godinu rast ukupnih depozita iznosio 9,5% može se konstatirati da je rast ukupnih depozita bio značajan i u 2023. godini. Nastavak ratnih zbivanja u Ukrajini, kao i nova ratišta na Bliskom Istoku tokom 2023. godine i dalje usporavaju ekonomiju u Evropi. CBBH je procijenila da će, bez obzira na naprijed navedeno, zadnji kvartal 2023. godine obilježiti snažniji ekonomski rast i dalje slabljenje inflatornih pritisaka u prvom kvartalu 2024. godine u Bosni i Hercegovini. Prema srednjoročnoj projekciji makroekonomskog modela u BiH iz novembra, očekivani rast realnog BDP-a u 2023. godini iznosi 1,6%. Godišnja inflacija

upravljanja Agencijom i svoju zakonsku ulogu ostvaruje kroz nadležnosti iz člana 29. Zakona.

Upravni odbor se obavezno sastaje najmanje jednom u tri mjeseca prema članu 28. Zakona.

Upravni odbor Agencije je u izvještajnom periodu održao pet sjednica.

Usvojeno je više odluka kojima je usvojen Izvještaj o poslovanju Agencije za prvih šest mjeseci, Finansijski plan za 2024. godinu, donesena Odluka o visini stope premije osiguranja za 2024. godinu, Odluka o visini članarine za 2024. godinu i Plan i program rada za 2024. godinu.

Kontinuirana aktivnost praćenja ostvarenja prihoda od investiranja, aktuelnosti i usklađenosti investicionih akata je nastavljena kroz redovno izvještavanje Upravnog odbora, raspravu i donošenje odgovarajućih zaključaka sve u cilju poboljšanja ostvarenja te vrste prihoda. Tako je svojim odlukama Upravni odbor usvojio godišnji izvještaj o radu Investicionog komiteta i primao k znanju polugodišnje informacije o ostvarenju prihoda od investiranja.

Sve aktivnosti po ovom pitanju bile su usmjerene na prioritetne ciljeve sigurnost investiranja i likvidnost Fonda.

značajno je usporena do kraja 2023. godine. Procjena ukupne inflacije za 2023. godinu je 6,1% (iako je srednjoročna makroekonomska projekcija iznosila 6,3%) zbog posljedica nastavka neočekivano brzog usporavanja inflacije u posljednjim mjesecima 2023. godine.

Depoziti predstavljaju najznačajniji izvor finansiranja banaka u BiH. U depozitnom potencijalu banaka u BiH, gledano sa stanovišta sektorske strukture i tokom 2023. godine (dostupni podaci sa 30. 09. 2023. godine), najviše je učešće depozita stanovništva. Drugi po visini i učešću sektorski izvor su depoziti privatnih preduzeća, dok su depoziti vlade i vladinih institucija kao treći sektorski izvor u bankama BiH. Depoziti javnih i državnih preduzeća su na četvrtom mjestu po visini sektorskih izvora. Nebankarske finansijske institucije su peti sektorski izvor u bankama BiH.

Neprofitne organizacije su šesti sektorski izvor, dok su depoziti bankarskih institucija (depozitnih sredstava matičnih grupacija) na zadnjem mjestu u sektorskim izvorima depozita.

Finansijska podrška grupacije je i dalje prisutna u bankama BiH. Povećana je u toku 2023. godine jer četiri banke čine 67% ukupnih depozita banaka (u 2022. godini četiri banke su imale učešće od 46% u ukupnim depozitima bankarskih institucija). Na ovaj način banke u većinskom stranom vlasništvu imaju osiguran priliv sredstava za finansiranje od grupe čije su članice.

Pregled ukupnih depozita

(u milionima KM)

Opis	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5	5/4	5/2
BiH Banke	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782

3. Štednja

Depoziti stanovništva su tokom 2023. godine zabilježili rast u odnosu na 2022. godinu (10%) sa nivoa 14,7 milijardi KM koliko su iznosili na kraju 2022. godine na nivo od 16,1 milijarde KM sa 31.12.2023. godine. Štednja građana, s učešćem od 50,9% u ukupnim depozitima (učešće u 2022. godini 48,7%) i dalje je najveći izvor finansiranja banaka u BiH.

Stabilnost ukupnog bankarskog sistema kao i postojanje sistema osiguranja depozita čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti finansijskog sektora i zaštita štediša, za rezultat su dali pozitivne trendove i kontinuiran rast u segmentu štednje u bankama BiH.

Očuvanje i jačanje povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankarskog sistema u BiH je permanentan zadatak Agencije kao garanta isplate osiguranog depozita i prepoznali su je građani BiH.

4. Kretanje depozitnih kategorija

Agencija prikuplja od banaka članica podatke o depozitnim kategorijama na mjesečnom nivou u skladu sa Ugovorom o osiguranju depozita. Kategorija "prikladni depoziti", bilježe rast u 2023. godini, te su u odnosu na kraj 2022. godine veći za 8,8%.

Prikazani podaci u narednoj tabeli na najbolji način oslikavaju stanje u bankarskom sistemu gdje je sigurnost depozita vodeći motiv za daljnji rast štednje u bankama i njeno sve veće učešće u ukupnim depozitima.

Pregled vrsta depozita

(u milionima KM)

Depoziti	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5	5/4	5/2
Ukupni	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782
Štedni	1.565	14.824	14.666	16.130	110	1.031

5. Koncentracija ukupnih i štednih depozita

Učešće 5 najvećih banaka u bankarskom sektoru od 54% na kategoriji "ukupni depoziti" i 57% na kategoriji "građani" ukazuje da je evidentno postojanje koncentracije "ukupnih depozita" i "štednje" u većim bankama, što je prikazano u donjoj tabeli:

Koncentracija ukupnih i štednih depozita (u milionima KM)

1	12/23
	2
Ukupni depoziti (5 najvećih banaka)	17.190=54%
Ukupni depoziti (ostalih 16 banaka)	14.508=46%
Štedni depoziti (5 najvećih banaka)	9.254=57%
Štedni depoziti (ostalih 16 banaka)	6.876=43%

6. Udio banaka članica u bankarskom sektoru Bosne i Hercegovine

Ukupno 21 banka sa 31. 12. 2023. godine nalaze se u programu osiguranja depozita kod Agencije.

Prema podacima prikazanim u tabeli 100% ukupnih depozita deponirano je u bankama članicama programa osiguranja depozita.

Pregled udjela banka članica u ukupnim depozitima

(u milionima KM)

Ukupni depozita	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5	5/4	5/2
BiH banke	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782
Banke članice	2.395	28.749	30.092	31.698	105	782
Udio %	59,1	100	100	100		

Učešće banaka članica programa osiguranja u ukupnoj štednji građana u bankama u Bosni i Hercegovini iznosi 100%.
Pregled udjela banka članica u štednim depozitima (u milionima KM)

Štednja	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
1	2	3	4	5	5/4	5/2
BiH banke	1.565	14.824	14.666	16.130	110	1031
Banke članice	1.128	14.824	14.666	16.130	110	1031
Udio %	72,1	100	100	100	100	139

Banke članice u proteklim godinama (2002–2023. godina) uvijek su imale visok udio u prikupljanju depozita. Sa 31. 12. 2023. godine sve banke koje posluju na teritoriji BiH ujedno su i članice programa osiguranja depozita te je time pokrivenost, kako ukupnih depozita tako i štednih, u punom iznosu. Doprinos Agencije kao i primjena šeme osiguranja depozita u proteklih 22 godine je značajna. Praćenje rada banaka članica, politika povećanja limita osiguranja zasnovana na analizama, ekonomska opravdanost poslovanja, pravovremeno ukazivanje na nedostatke u poslovanju banaka članica... samo su neki od pokazatelja opravdanosti uspostavljanja šeme osiguranja depozita u BiH. Samim tim nedvojbeno je da Agencija čini veoma važnog učesnika u finansijskom sistemu zemlje.

Zaštita i očuvanje interesa deponenata kao osnovni zadatak Agencije daje svoje rezultate na segmentu štednje koje se ogleda, najvećim dijelom, u postojanju većeg broja manjih štednih uloga (98,5% broja deponenata sa štednjom do 70 hilj./KM). Agencija sa postojećim limitom (70 hilj./KM) pokriva gotovo sve deponente u bankama članicama. Ako se tome doda da je sam koncept funkcioniranja Agencije zasnovan na pokriću iznosa limita osiguranja po sistemu "deponent-banka članica", vidljivo je da jedan deponent može imati pokrivenu štednju do 1.470 hilj./KM ako je raspoređi po svim bankama članicama.

U nominalnom iznosu, za iznos limita osiguranja od 70 hilj./KM, pokriveno je 72,4% iznosa ukupne štednje građana u bankama članicama (depoziti stanovništva), što je također dobar pokazatelj očuvanja interesa svih deponenata u bankarskom sistemu BiH.

Visina Fonda Agencije garantira isplatu osiguranih depozita na vjerodostojan način. Očuvanje i jačanje Agencije, u smislu poduzimanja mjera za zaštitu deponenata putem unaprjeđenja poslovanja kao sigurnog, kvalitetnog i u okviru zakonske regulative, zadatak je koji Agencija treba ispuniti.

Uloga i odgovornost Agencije je ne samo u finansijskom sistemu nego i u ukupnom privrednom sistemu koji se ogleda i u dostignutom nivou razvijenosti bankarskog sektora. U narednom periodu od banaka se očekuje da svoje aktivnosti usmjere na oprezno i odgovorno upravljanje rizicima u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse. Također je potrebno pratiti rizike u primjeni novih tehnologija sa stanovišta poslovanja klijenata banaka koje su članice Agencije.

U izgradnji Fonda dominantna je premija osiguranja koju uplaćuju banke članice.

Štednja građana zabilježila je rast tokom 2023. godine (10%) što ukazuje da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka. U strukturi ukupnog depozitnog potencijala svih banaka u BiH, depoziti građana čine 51,09%. Očuvanje povjerenja deponenata je primarni cilj u poslovanju Agencije.

Analiza adekvatnosti Fonda za osiguranje depozita, limita osiguranja i stope premije se radi na osnovu rezultata Modela za finansijsko planiranje Fonda za osiguranje depozita, uspostavljenog na osnovu Metodologije za utvrđivanje ciljanog iznosa Fonda za osiguranje depozita, stope premije i limita osiguranja kontinuirano (na godišnjem nivou) oslanjajući se na realne vrijednosti kako sadašnje tako i očekivane.

Dugoročna stabilnost bankarskog sektora je neophodna za razvoj cjelokupnog ekonomskog sistema zemlje, te je s toga i konzervativan pristup u poslovanju Agencije koja omogućava stvarno pokriće u slučaju isplate osiguranja, koje ne bi ugrozile uvedenu šemu osiguranja depozita, potrebna da bi se pojava negativnih efekata (gubitak stečenog povjerenja) svela na najmanju moguću mjeru. Odgovorno vođenje programa osiguranja depozita je ne samo glavni zadatak nego i primarni cilj kako Upravnog odbora tako i menadžmenta Agencije, te su sve aktivnosti i poduzete mjere usmjerene u daljnjoj nadogradnji što kvalitetnijeg poslovanja. Očuvanje povjerenja deponenata u cjelokupan bankarski sistem BiH, očuvanje finansijske stabilnosti, približavanje nivou osiguranog depozita određenog Evropskom direktivom, ali i nivou osiguranog depozita u susjednim zemljama su i dalje osnovni ciljevi koji stoje pred Agencijom i u narednom periodu.

C) Fond za osiguranje depozita

Članom 13. Zakona regulirana je obaveza otvaranja računa Fonda kod Centralne banke Bosne i Hercegovine i deponiranje sredstava premije i doniranih sredstava.

Ikicijalna sredstva za uspostavljanje Fonda donirale su putem svojih agencija, vlade Sjedinjenih Američkih Država (USAID) i Republike Njemačke (KfW).

Prema usvojenoj Politici investiranja sredstava, a u skladu sa Zakonom, sredstva Fonda se mogu investirati u vrijednosne papire sa fiksnim prihodom koje su izdate ili garantirane od zemalja Evropske unije, vladinih agencija zemalja Evropske unije, evropske nadnacionalne agencije, kao i u vrijednosnice s fiksnim prihodom izdate ili garantirane od vlade ili vladinih agencija Sjedinjenih Američkih Država.

Agencija može također ulagati kapital Fonda u vrijednosnice s fiksnim prihodom ili druge instrumente duga koje su izdale banke ili kompanije Evropske unije ili banke ili kompanije sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama s najvišom ocjenom. Minimalna ocjena kvaliteta ovih banaka ili kompanija je "A" ili "P1" ili bolja, ili ekvivalent u skladu s ocjenama međunarodno priznate agencije za ocjenu obveznica.

Agencija je imenovala DWS International GmbH za investicijskog menadžera (Sporazum o upravljanju portfeljom) i daje mu uputstva u pisanoj formi da nadgleda i usmjerava investiciju i reinvesticiju sredstava koja se čuvaju na depo račun u kod Deutsche Bank AG u Frankfurtu.

Asset manager jednom mjesečno dostavlja izvještaj o investicijama, a kvartalno procjenu investicija, koja pokazuje likvidna sredstva, opis svakog pojedinačnog držanja vrijednosnice, njenu ocjenu i tržišnu vrijednost.

IV. FINANSIJSKO POSLOVANJE ZA PERIOD 01. 01. – 31. 12. 2023.

U izvještajnom periodu Agencija je ostvarila ukupan prihod od KM 14.925.491,00.

Ukupni rashodi Agencije iznose KM 4.650.229,00.

U izvještajnom periodu ostvarena je neto-dobit (višak prihoda nad rashodima) u iznosu od KM 10.275.262,00 koja se u

skladu sa Zakonom, odlukom Upravnog odbora raspoređuje u Fond za osiguranje depozita.

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine je odlukom Upravnog odbora, broj: 01-1-01-1-196/9-21 od 21. 9. 2021. godine imenovala kuću "Grant Thornton" d.o.o. Banja Luka za vanjskog revizora Agencije na period od tri godine.

Izveštajem nezavisnog revizora konstatirano je da finansijski izvještaji fer i istinito po svim bitnim pitanjima prikazuju finansijski položaj Agencije na dan 31. 12. 2023. godine u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Temeljem članka 30. stavak 1. i 2. Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/20) i članka 10. Statuta Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 48/23), Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine donosi sljedeću

ODLUKU O USVAJANJU IZVJEŠĆA O RADU ZA 2023. GODINU

Članak 1.

(Predmet odluke)

Usvaja se Izvješće o radu Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2023. godinu.

Članak 2.

(Objavljivanje)

Izvješće o radu Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2023. godinu dostavit će se kao informacija Predsjedništvu Bosne i Hercegovine i objavit će se u "Službenom glasniku BiH".

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-1-01-1-44/5-24
26. veljače 2024. godine
Banja Luka

Predsjedateljica
Upravnog odbora
Dr. **Jasmina Selimović**, v. r.

IZVJEŠĆE O RADU AGENCIJE ZA OSIGURANJE DEPOZITA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU

I. UVOD

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) konstituirana je sukladno Zakonu o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine ("Službeni

glasnik BiH", br. 20/02) a od 17. lipnja 2020. godine posluje prema Zakonu o osiguranju depozita Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/20), (u daljnjem tekstu: Zakon).

Agencija posluje kao samostalna neprofitna pravna osoba s punim ovlastima sukladno zakonu države te je pravni sljednik prethodnih entitetskih agencija za osiguranje depozita.

Osnovna djelatnost Agencije je osiguranje prikladnih depozita fizičkih i pravnih osoba u bankama članicama sukladno Zakonu.

Agencija osigurava sve prikladne depozite fizičkih i pravnih osoba u bankama članicama u Bosni i Hercegovini u visini koju odredi Upravni odbor Agencije temeljem svojih zakonskih ovlasti iz čl. 29. stavak 1. točka 1.) Zakona.

Trenutačno osigurani depozit iznosi KM 70.000,00.

Osiguranje depozita kod ove Agencije je zakonska obveza banaka za sve banke koje su dobile dozvolu za rad od mjerodavne agencije za bankarstvo.

Osnovni ciljevi rada Agencije su zaštita deponenata - fizičkih i pravnih osoba, vraćanje povjerenja građana u bankarski sustav, što znači da bi Agencija za slučaj likvidacije neke od banaka članica isplaćivala osigurane depozite deponenata kao i sudjelovala u procesu restrukturiranja banaka članica, pa samim tim očuvanje finansijske stabilnosti u Bosni i Hercegovini.

II. AKTIVNOSTI UPRAVNOG ODBORA

Upravni odbor Agencije je sukladno čl. 26. Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine jedini organ upravljanja Agencijom i svoju zakonsku ulogu ostvaruje kroz mjerodavnosti iz članka 29. Zakona.

Upravni odbor se obvezno sastaje najmanje jednom u tri mjeseca prema članku 28. Zakona.

Upravni odbor Agencije je u izvještajnom razdoblju održao pet sjednica.

Usvojeno je više odluka kojima je usvojeno Izvješće o poslovanju Agencije za prvih šest mjeseci, Finansijski plan za 2024. godinu, donesena Odluka o visini stope premije osiguranja za 2024. godinu, Odluka o visini članarine za 2024. godinu i Plan i program rada za 2024. godinu.

Kontinuirana aktivnost praćenja ostvarenja prihoda od investiranja, aktualnosti i usuglašenosti investicionih spisa je nastavljena kroz redovito izvješćivanje Upravnog odbora, raspravu i donošenje odgovarajućih zaključaka sve u cilju poboljšanja ostvarenja te vrste prihoda. Tako je svojim odlukama Upravni odbor usvojio godišnje izvješće o radu Investicionog odbora i primao k znanju polugodišnje informacije o ostvarenju prihoda od investiranja.

Sve aktivnosti po ovom pitanju bile su usmjerene na prioritetne ciljeve sigurnost investiranja i likvidnost Fonda.

III. OSTVARIVANJE ZAKONSKIH OVLAŠTENJA AGENCIJE

A) Funkcioniranje programa osiguranja depozita

Sukladno odredbi članka 7. Zakona, banke koje su dobile dozvolu za rad od mjerodavnih entitetskih agencija za bankarstvo obvezno su članice programa osiguranja depozita.

U svom programu osiguranja na dan 31.12.2023. godine Agencija ima uključeno ukupno 21 banku članicu.

Sukladno i temeljem Zakona Agencija je dužna za potrebe vlastite informiranosti i pripreme za izvršavanje obveza iz svoje mjerodavnosti kontinuirano pratiti poslovanje banaka članica standarda kvaliteta definiranih entitetskim zakonima o bankama i minimalnim zahtjevima o upravljanju rizicima u bankama koje su propisale mjerodavne agencije za bankarstvo.

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine je sudionik mreže finansijske sigurnosti te je u stalnoj komunikaciji sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine i agencijama za bankarstvo kako bi za slučaj potrebe bila spremna intervenirati sredstvima Fonda za osiguranje depozita.

Sa 31.12.2023. godine prema preliminarnim izvješćima bankarski sektor iskazao je dobit u visini od cca KM 708,716 milijuna.

I pored teških uvjeta poslovanja u protekloj godini mora se istaći da su banke članice imale visok stupanj likvidnosti, da nije došlo do odljeva depozita već i do povećanja štednje građana.

B) Kretanje depozita u bankarskom sektoru Bosne i Hercegovine i bankama članicama programa osiguranja depozita**1. Banke u Bosni i Hercegovini**

Sa 31.12.2023. godine ukupno 21 banka iz Bosne i Hercegovine se nalazi u programu osiguranja depozita. Sve banke koje posluju na teritoriji BiH (sem razvojnih banaka entiteta) ujedno su i članice programa osiguranja depozita.

Kretanje broja banaka u BiH

Banke	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5		
Federacija BiH	29	14	13	13	100	45
Republika srpska	10	8	8	8	100	80
Bosna i Hercegovina	39	22	21	21	100	54
Državne	3	2	2	2	100	67
Privremena uprava	3	0	0	0	-	-
Članice AOD BiH	10	22	21	21	100	210

2. Depoziti

Ukupni depoziti imali su rast od 5,3% u 2023. godini. S obzirom na to da je za 2022. godinu zabilježen rast ukupnih depozita od 4,7% u odnosu na 2021. godinu, te da je za 2021. godinu rast ukupnih depozita iznosio 9,5% može se konstatirati da je rast ukupnih depozita bio značajan i u 2023. godini. Nastavak ratnih zbivanja u Ukrajini, kao i nova ratišta na Bliskom Istoku tijekom 2023. godine i dalje usporavaju ekonomiju u Europi. CBBH je procijenila da će, bez obzira na naprijed navedeno, zadnje tromjesečje 2023. godine obilježiti snažniji ekonomski rast i dalje slabljenje inflatornih pritisaka u prvom tromjesečju 2024. godine u Bosni i Hercegovini. Prema srednjoročnoj projekciji makroekonomskog modela u BiH iz studenoga, očekivani rast realnog BDP-a u 2023. godini iznosi 1,6%. Godišnja inflacija značajno je usporena do kraja 2023. godine. Procjena ukupne inflacije za 2023. godinu je 6,1% (iako je srednjoročna makroekonomska projekcija iznosila 6,3%) zbog posljedica nastavka neočekivano brzog usporavanja inflacije u posljednjim mjesecima 2023. godine.

Depoziti predstavljaju najznačajniji izvor financiranja banaka u BiH. U depozitnom potencijalu banaka u BiH, gledano sa stanovišta sektorske strukture i tijekom 2023. godine (dostupni podatci sa 30.09.2023. godine), najviše je sudjelovanje depozita stanovništva. Drugi po visini i sudjelovanju sektorski izvor su depoziti privatnih poduzeća, dok su depoziti vlade i vladinih institucija kao treći sektorski izvor u bankama BiH. Depoziti javnih i državnih poduzeća su na četvrtom mjestu po visini sektorskih izvora. Nebankarske financijske institucije su peti sektorski izvor u bankama BiH.

Neprofitne organizacije su šesti sektorski izvor, dok su depoziti bankarskih institucija (depozitnih sredstava matičnih grupacija) na zadnjem mjestu u sektorskim izvorima depozita.

Financijska podrška grupacije je i dalje nazočna u bankama BiH. Povećana je tijekom 2023. godine jer četiri banke čine 67% ukupnih depozita banaka (u 2022. godini četiri banke su imale sudjelovanje od 46% u ukupnim depozitima bankarskih institucija). Na ovaj način banke u većinskom stranom vlasništvu imaju osiguran priliv sredstava za financiranje od skupine čije su članice.

Pregled ukupnih depozita

(u milijunima KM)

Opis	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5		
BiH Banke	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782

3. Štednja

Depoziti stanovništva su tijekom 2023. godine zabilježili rast u odnosu na 2022. godinu (10%) sa razine 14,7 milijardi KM koliko su iznosili na kraju 2022. godine na razinu od 16,1 milijarde KM sa 31.12.2023. godine. Štednja građana, sa sudjelovanjem od 50,9% u ukupnim depozitima (sudjelovanje u 2022. godini 48,7%) i dalje je najveći izvor financiranja banaka u BiH.

Stabilnost ukupnog bankarskog sustava kao i postojanje sustava osiguranja depozita čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti financijskog sektora i zaštita štediša, za rezultat su dali pozitivne trendove i kontinuiran rast u segmentu štednje u bankama BiH.

Očuvanje i jačanje povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankarskog sustava u BiH je permanentan zadatak Agencije kao jamca isplate osiguranog depozita i prepoznali su ju građani BiH.

4. Kretanje depozitnih kategorija

Agencija prikuplja od banaka članica podatke o depozitnim kategorijama na mjesečnoj razini sukladno Ugovoru o osiguranju depozita. Kategorija "prikladni depoziti", bilježe rast u 2023. godini, te su u odnosu na kraj 2022. godine veći za 8,8%.

Prikazani podatci u narednoj tablici na najbolji način oslikavaju stanje u bankarskom sustavu gdje je sigurnost depozita vodeći motiv za daljnji rast štednje u bankama i njezino sve veće sudjelovanje u ukupnim depozitima.

Pregled vrsta depozita

(u milijunima KM)

Depoziti	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
					5/4	5/2
1	2	3	4	5		
Ukupni	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782
Štedni	1.565	14.824	14.666	16.130	110	1.031

5. Koncentracija ukupnih i štednih depozita

Sudjelovanje 5 najvećih banaka u bankarskom sektoru od 54% na kategoriji "ukupni depoziti" i 57% na kategoriji "građani" ukazuje da je evidentno postojanje koncentracije "ukupnih depozita" i "štednje" u većim bankama, što je prikazano u donjoj tablici:

Koncentracija ukupnih i štednih depozita

(u milijunima KM)

	12/23
1	2
Ukupni depoziti (5 najvećih banaka)	17.190=54%
Ukupni depoziti (ostalih 16 banaka)	14.508=46%
Štedni depoziti (5 najvećih banaka)	9.254=57%
Štedni depoziti (ostalih 16 banaka)	6.876=43%

6. Udio banaka članica u bankarskom sektoru Bosne i Hercegovine

Ukupno 21 banka sa 31.12.2023. godine nalaze se u programu osiguranja depozita kod Agencije.

Prema podacima prikazanim u tablici 100% ukupnih depozita deponirano je u bankama članicama programa osiguranja depozita.

Pregled udjela banka članica u ukupnim depozitima

(u milijunima KM)

Ukupni depozita	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
1	2	3	4	5	5/4	5/2
BiH banke	4.055	28.749	30.092	31.698	105	782
Banke članice	2.395	28.749	30.092	31.698	105	782
Udio %	59,1	100	100	100		

Sudjelovanje banaka članica programa osiguranja u ukupnoj štednji građana u bankama u Bosni i Hercegovini iznosi 100%.

Pregled udjela banka članica u štednim depozitima

(u milijunima KM)

Štednja	12/02	12/21	12/22	12/23	Indeks	
1	2	3	4	5	5/4	5/2
BiH banke	1.565	14.824	14.666	16.130	110	1031
Banke članice	1.128	14.824	14.666	16.130	110	1031
Udio %	72,1	100	100	100	100	139

Banke članice u proteklim godinama (2002. - 2023. godina) uvijek su imale visok udio u prikupljanju depozita. Sa 31.12.2023. godine sve banke koje posluju na teritoriji BiH ujedno su i članice programa osiguranja depozita te je time pokrivenost, kako ukupnih depozita tako i štednih, u punom iznosu. Doprinos Agencije kao i primjena sheme osiguranja depozita u proteklih 22 godine je značajna. Praćenje rada banaka članica, politika povećanja limita osiguranja zasnovana na analizama, ekonomska opravdanost poslovanja, pravodobno ukazivanje na nedostatke u poslovanju banaka članica... samo su neki od pokazatelja opravdanosti uspostavljanja sheme osiguranja depozita u BiH. Samim tim nedvojbeno je da Agencija čini veoma važnog sudionika u finansijskom sustavu zemlje.

Zaštita i očuvanje interesa deponenata kao osnovni zadatak Agencije daje svoje rezultate na segmentu štednje koje se ogleda, najvećim dijelom, u postojanju većeg broja manjih štednih uloga (98,5% broja deponenata sa štednjom do 70 tis./KM). Agencija sa postojećim limitom (70 tis./KM) pokriva gotovo sve deponente u bankama članicama. Ako se tomu doda da je sam koncept funkcioniranja Agencije zasnovan na pokriću iznosa limita osiguranja po sustavu "deponent-banka članica", vidljivo je da jedan deponent može imati pokrivenu štednju do 1.470 tis./KM ako je rasporedi po svim bankama članicama.

U nominalnom iznosu, za iznos limita osiguranja od 70 tis./KM, pokriveno je 72,4% iznosa ukupne štednje građana u bankama članicama (depoziti stanovništva), što je također dobar pokazatelj očuvanja interesa svih deponenata u bankarskom sustavu BiH.

Visina Fonda Agencije jamči isplatu osiguranih depozita na vjerodostojan način. Očuvanje i jačanje Agencije, u smislu

poduzimanja mjera za zaštitu deponenata putem unaprjeđenja poslovanja kao sigurnog, kvalitetnog i u okviru zakonske regulative, zadatak je koji Agencija treba ispuniti.

Uloga i odgovornost Agencije je ne samo u finansijskom sustavu nego i u ukupnom gospodarstvenom sustavu koji se ogleda i u dostignutoj razini razvijenosti bankarskog sektora. U narednom razdoblju od banaka se očekuje da svoje aktivnosti usmjere na oprezno i odgovorno upravljanje rizicima sukladno domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse. Također je potrebno pratiti rizike u primjeni novih tehnologija sa stanovišta poslovanja klijenata banaka koje su članice Agencije.

U izgradnji Fonda dominantna je premija osiguranja koju uplaćuju banke članice.

Štednja građana zabilježila je rast tijekom 2023. godine (10%) što ukazuje da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor financiranja banaka. U strukturi ukupnog depozitnog potencijala svih banaka u BiH, depoziti građana čine 51,09%. Očuvanje povjerenja deponenata je primarni cilj u poslovanju Agencije.

Analiza adekvatnosti Fonda za osiguranje depozita, limita osiguranja i stope premije se radi temeljem rezultata Modela za finansijsko planiranje Fonda za osiguranje depozita, uspostavljenog temeljem Metodologije za utvrđivanje ciljanog iznosa Fonda za osiguranje depozita, stope premije i limita osiguranja kontinuirano (na godišnjoj razini) oslanjajući se na realne vrijednosti kako sadašnje tako i očekivane.

Dugoročna stabilnost bankarskog sektora je neophodna za razvitak cjelokupnog ekonomskog sustava zemlje, te je s toga i konzervativan pristup u poslovanju Agencije koja omogućava stvarno pokriće u slučaju isplate osiguranja, koje ne bi ugrozile

уведену shemu osiguranja depozita, potrebna da bi se pojava negativnih efekata (gubitak stečenog povjerenja) svela na najmanju moguću mjeru. Odgovorno vođenje programa osiguranja depozita je ne samo glavni zadatak nego i primarni cilj kako Upravnog odbora tako i menadžmenta Agencije, te su sve aktivnosti i poduzete mjere usmjerene u daljnjoj nadogradnji što kvalitetnijeg poslovanja. Očuvanje povjerenja deponenata u cjelokupan bankarski ustav BiH, očuvanje finansijske stabilnosti, približavanje razini osiguranog depozita određenog Europskom direktivom, ali i razini osiguranog depozita u susjednim zemljama su i dalje osnovni ciljevi koji stoje pred Agencijom i u narednom razdoblju.

C) Fond za osiguranje depozita

Članom 13. Zakona regulirana je obveza otvaranja računa Fonda kod Centralne banke Bosne i Hercegovine i deponiranje sredstava premije i doniranih sredstava.

Inicijalna sredstva za uspostavljanje Fonda donirale su putem svojih agencija, vlade Sjedinjenih Američkih Država (USAID) i Republike Njemačke (KfW).

Prema usvojenoj Politici investiranja sredstava, a sukladno Zakonu, sredstva Fonda se mogu investirati u vrijednosne papire sa fiksnim prihodom koje su izdate ili garantirane od zemalja Europske unije, vladinih agencija zemalja Europske unije, europske nadnacionalne agencije, kao i u vrijednosnice s fiksnim prihodom izdate ili jamčene od vlade ili vladinih agencija Sjedinjenih Američkih Država.

Agencija može također ulagati kapital Fonda u vrijednosnice s fiksnim prihodom ili druge instrumente duga koje su izdale banke ili tvrtke Europske unije ili banke ili kompanije sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama s najvišom ocjenom. Minimalna ocjena kvaliteta ovih banaka ili tvrtki je "A" ili "P1" ili bolja, ili ekvivalent sukladno ocjenama međunarodno priznate agencije za ocjenu obveznica.

Agencija je imenovala DWS International GmbH za investicijskog menadžera (Sporazum o upravljanju portfeljom) i daje mu upute u pisanoj formi da nadgleda i usmjerava investiciju i reinvesticiju sredstava koja se čuvaju na depo računu kod Deutsche Bank AG u Frankfurtu.

Asset manager jednom mjesečno dostavlja izvješće o investicijama, a tromjesečno procjenu investicija, koja pokazuje likvidna sredstva, opis svakog pojedinačnog držanja vrijednosnice, njezinu ocjenu i tržišnu vrijednost.

IV. FINANCIJSKO POSLOVANJE ZA RAZDOBLJE 01.01. - 31.12.2023.

U izvještajnom razdoblju Agencija je ostvarila ukupan prihod od KM 14.925.491,00.

Ukupni rashodi Agencije iznose KM 4.650.229,00.

U izvještajnom razdoblju ostvarena je neto-dobit (višak prihoda nad rashodima) u iznosu od KM 10.275.262,00 koja se sukladno Zakonu, odlukom Upravnog odbora raspoređuje u Fond za osiguranje depozita.

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine je odlukom Upravnog odbora, broj 01-1-01-1-196/9-21 od 21.9.2021. godine imenovala kuću "Grant Thornton" d.o.o. Banja Luka za vanjskog revizora Agencije na razdoblje od tri godine.

Izvješćem neovisnog revizora konstatirano je da finansijska izvješća fer i istinito po svim bitnim pitanjima prikazuju finansijski položaj Agencije na dan 31.12.2023. godine sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja.

561

Na osnovu člana 29. stav 1. tачка и) Закона о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/20) и члана 9. и 10. Статута Агенције за

осигурање депозита Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 48/23), Управни одбор Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ О УСВАЈАЊУ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА АГЕНЦИЈЕ ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

Члан 1.

(1) Усваја се Финансијски план Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине за 2024. годину (у даљем тексту: Финансијски план) у сљедећим износима:

- Укупни оперативни приходи 18.989.400,00 КМ
- Укупни оперативни расходи 5.478.700,00 КМ
- Вишак прихода из оперативног пословања 13.510.700,00 КМ.

(2) Саставни дио Финансијског плана за 2024. годину је и План инвестиција у укупном износу од 2.968.900,00 КМ.

Члан 2.

Саставни дио ове одлуке чини Финансијски план за 2024. годину, број 01-2-01-1-353/2-23 од 8.12.2023. године.

Члан 3.

За праћење и реализацију ове одлуке задужује се руководилац за финансијско-рачуноводствене и контролне послове.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, примјењује се почев од 1.1.2024. године и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-1-01-1-353/3-23
21. децембра 2023. године
Бања Лука

Председавајући
Управног одбора
Др **Сенад Софтић**, с. р.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН АГЕНЦИЈЕ ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ПЕРИОД 01.01. ДО 31.12.2024. ГОДИНЕ

(износ у КМ)

Редни број	Приходи Агенције	планирано
1	Приходи од инвестирања	14,000,000.00
2	Приходи од камате комерцијалних банака	400.00
3	Остали финансијски приходи	0.00
I	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	14,000,400.00
4	Приходи од донација	139,000.00
5	Приходи од чланарине банака	4,820,000.00
II	ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	4,959,000.00
6	Остали приходи	0.00
III	ОСТАЛИ ПРИХОДИ	0.00
7	Добити по основу усклађивања вриједности финансијске имовине	30,000.00
IV	ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	30,000.00
	УКУПНИ ПРИХОДИ	18,989,400.00

Редни број	Расходи Агенције	планирано
1	Трошкови особља	2,754,400.00
2	Материјални трошкови и трошкови одржавања	1,054,500.00
3	Трошкови провизије	1,251,000.00
4	Трошкови амортизације	285,800.00
5	Остали трошкови	133,000.00
	УКУПНИ РАСХОДИ	5,478,700.00
	БРУТО ДОБИТ	13,510,700.00

Na osnovu člana 29. stav 1. tačka i) Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/20) i člana 9. i 10. Statuta Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 48/23), Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O USVAJANJU FINANSIJSKOG PLANA
AGENCIJE ZA OSIGURANJE DEPOZITA
BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2024. GODINU**

Član 1.

- (1) Usvaja se Finansijski plan Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2024. godinu (u daljnjem tekstu: Finansijski plan) u sljedećim iznosima:
- Ukupni operativni prihodi 18.989.400,00 KM
 - Ukupni operativni rashodi 5.478.700,00 KM
 - Višak prihoda iz operativnog poslovanja 13.510.700,00 KM.
- (2) Sastavni dio Finansijskog plana za 2024. godinu je i Plan investicija u ukupnom iznosu od 2.968.900,00 KM.

Član 2.

Sastavni dio ove odluke čini Finansijski plan za 2024. godinu, broj 01-2-01-1-353/2-23 od 8.12.2023. godine.

Član 3.

Za praćenje i realizaciju ove odluke zadužuje se rukovodilac za finansijsko-računovodstvene i kontrolne poslove.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se počev od 1.1.2024. godine i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-1-01-1-353/3-23
21. decembra 2023.godine
Banja Luka

Predsjedavajući
Upravnog odbora
Dr. Senad Softić, s. r.

**FINANSIJSKI PLAN
AGENCIJE ZA OSIGURANJE DEPOZITA
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA PERIOD 01.01. DO 31.12.2024. GODINE**

(iznos u KM)

Redni broj	Prihodi Agencije	planirano
1	Prihodi od investiranja	14,000,000.00
2	Prihodi od kamate komercijalnih banaka	400.00
3	Ostali finansijski prihodi	0.00
I	FINANSIJSKI PRIHODI	-14,000,400.00
4	Prihodi od donacija	139,000.00
5	Prihodi od članarine banaka	4,820,000.00
II	POSLOVNI PRIHODI	4,959,000.00
6	Ostali prihodi	0.00
III	OSTALI PRIHODI	0.00
7	Dobici po osnovu usklađivanja vrijednosti finansijske imovine	30,000.00
IV	PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	30,000.00
	UKUPNI PRIHODI	18,989,400.00

Redni broj	Rashodi Agencije	planirano
1	Troškovi osoblja	2,754,400.00
2	Materijalni troškovi i troškovi održavanja	1,054,500.00
3	Troškovi provizije	1,251,000.00
4	Troškovi amortizacije	285,800.00

5	Ostali troškovi	133,000.00
	UKUPNI RASHODI	5,478,700.00
	BRUTO DOBIT	13,510,700.00

Temeljem članka 29. stavak 1. tačka i) Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/20) i članka 9. i 10. Statuta Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 48/23), Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O USVAJANJU FINANSIJSKOG PLANA
AGENCIJE ZA OSIGURANJE DEPOZITA
BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2024. GODINU**

Članak 1.

- (1) Usvaja se Finansijski plan Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2024. godinu (u daljnjem tekstu: Finansijski plan) u sljedećim iznosima:
- Ukupni operativni prihodi 18.989.400,00 KM
 - Ukupni operativni rashodi 5.478.700,00 KM
 - Višak prihoda iz operativnog poslovanja 13.510.700,00 KM.
- (2) Sastavni dio Finansijskog plana za 2024. godinu je i Plan investicija u ukupnom iznosu od 2.968.900,00 KM.

Članak 2.

Sastavni dio ove odluke čini Finansijski plan za 2024. godinu, broj 01-2-01-1-353/2-23 od 8.12.2023. godine.

Članak 3.

Za praćenje i realizaciju ove odluke zadužuje se rukovoditelj za finansijsko-računovodstvene i kontrolne poslove.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se počev od 1.1.2024. godine i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-1-01-1-353/3-23
21. prosinca 2023. godine
Banja Luka

Predsjedatelj
Upravnog odbora
Dr. Senad Softić, v. r.

**FINANSIJSKI PLAN
AGENCIJE ZA OSIGURANJE DEPOZITA
BOSNE I HERCEGOVINE ZA RAZDOBLJE 01.01. DO
31.12. 2024. GODINE**

(iznos u KM)

Redni broj	Prihodi Agencije	planirano
1	Prihodi od investiranja	14,000,000.00
2	Prihodi od kamate komercijalnih banaka	400.00
3	Ostali finansijski prihodi	0.00
I	FINANSIJSKI PRIHODI	14,000,400.00
4	Prihodi od donacija	139,000.00
5	Prihodi od članarine banaka	4,820,000.00
II	POSLOVNI PRIHODI	4,959,000.00
6	Ostali prihodi	0.00
III	OSTALI PRIHODI	0.00
7	Dobitci temeljem usuglašavanja vrijednosti finansijske imovine	30,000.00
IV	PRIHODI OD USUGLAŠAVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	30,000.00
	UKUPNI PRIHODI	18,989,400.00

Redni broj	Rashodi Agencije	planirano
1	Troškovi osoblja	2,754,400.00
2	Materijalni troškovi i troškovi održavanja	1,054,500.00
3	Troškovi provizije	1,251,000.00
4	Troškovi amortizacije	285,800.00
5	Ostali troškovi	133,000.00
	UKUPNI RASHODI	5,478,700.00
	BRUTO DOBIT	13,510,700.00

АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ ХРАНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

562

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине објављује

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА "БАМИЈА ИЗ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ ГЕОГРАФСКОГ ПОРИЈЕКЛА

I

Подносилац захтјева: Удружење воћара и прерађивача воћа Воћни клуб Брчко дистрикт БиХ, поднијело је захтјев за регистрацију ознаке географског поријекла прехранбеног производа "Бамија из Брчко дистрикта БиХ".

II

Спецификација производа објављује се на службеној веб-страници Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III

У складу са Правилником о системима квалитета за прехранбене производе, образложени приговор на објављени захтјев из тачке I овог објављештења може се поднијети у року од два мјесеца рачунајући од дана објављивања садржаја захтјева у "Службеном гласнику БиХ".

IV

Ово објављештење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број УП-1-02-2-3-6/24
11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др **Цемил Хајрић**

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине објављује

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА "БАМИЈА ИЗ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ ГЕОГРАФСКОГ ПОРИЈЕКЛА

I

Подносилац захтјева: Удружење воћара и прерађивача воћа Воћни клуб Брчко дистрикт БиХ, поднијело је захтјев за регистрацију ознаке географског поријекла прехранбеног производа "Бамија из Брчко дистрикта БиХ".

II

Спецификација производа објављује се на службеној веб-страници Агенције за сигурност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III

У складу са Правилником о системима квалитета за прехранбене производе, образложени приговор на објављени захтјев из тачке I овог објављештења може се поднијети у року од два мјесеца рачунајући од дана објављивања садржаја захтјева у "Службеном гласнику БиХ".

IV

Ово објављештење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број УП-1-02-2-3-6/24

11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др. sci. **Дžемил Хајрић**

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине објављује

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА "БАМИЈА ИЗ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ ЗЕМЛЈОПИСНОГ ПОДРИЈЕТЛА

I

Подносилац захтјева: Удружење воћара и прерађивача воћа Воћни клуб Брчко дистрикт БиХ, поднијело је захтјев за регистрацију ознаке земљописног подријетла прехранбеног производа "Бамија из Брчко дистрикта БиХ".

II

Спецификација производа објављује се на службеној интернетској страници Агенције за сигурност хране Босне и Херцеговине: www.fsa.gov.ba.

III

У складу са Правилником о системима квалитета за прехранбене производе, образложени приговор на објављени захтјев из тачке I ове објављештења може се поднијети у року од два мјесеца рачунајући од дана објављивања садржаја захтјева у "Службеном гласнику БиХ".

IV

Ова објављештење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број УП-1-02-2-3-6/24

11. септембра 2024. године
Мостар

Равнатељ
Др. sc. **Дžемил Хајрић**

563

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине објављује

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА "МАЈЕВИЧКИ МЕД" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ ГЕОГРАФСКОГ ПОРИЈЕКЛА

I

Подносилац захтјева: Пчеларско друштво "Нектар" Тузла, поднијело је захтјев за регистрацију ознаке географског поријекла прехранбеног производа "Мајевички мед".

II

Спецификација производа објављује се на службеној веб-страници Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III

У складу са Правилником о системима квалитета за прехранбене производе, образложени приговор на објављени захтјев из тачке I овог обавјештења може се поднијети у року од два мјесеца рачунајући од дана објављивања садржаја захтјева у "Службеном гласнику БиХ".

IV

Ово обавјештење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број УП-1-02-2-4-6/24
11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др **Џемил Хајрић**

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине објављује

**ОБАВЈЕШТЕЊЕ
О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА
"МАЈЕВИЧКИ МЕД" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ
ГЕОГРАФСКОГ ПОРИЈЕКЛА**

I

Подносилац захтјева: Пчеларско друштво "Nektar" Tuzla, поднијело је захтјев за регистрацију ознаке географског поријекла прехранбеног производа "Мајевички мед".

II

Спецификација производа објављује се на службеној веб-страници Агенције за сигурност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III

У складу са Правилником о системима квалитета за прехранбене производе, образложени приговор на објављени захтјев из тачке I овог обавјештења може се поднијети у року од два мјесеца рачунајући од дана објављивања садржаја захтјева у "Службеном гласнику БиХ".

IV

Ово обавјештење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".
Број УП-1-02-2-4-6/24
11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др. sci. **Џемил Хајрић**

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине објављује

**ОБАВЈЕШТЕЊЕ
О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА
"МАЈЕВИЧКИ МЕД" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ
ЗЕМЛЈОПИСНОГ ПОДРИЈЕТЛА**

I

Подносилац захтјева: Пчеларско друштво "Nektar" Tuzla, поднијело је захтјев за регистрацију ознаке земљописног подријетла прехранбеног производа "Мајевички мед".

II

Спецификација производа објављује се на службеној интернетској страници Агенције за сигурност хране Босне и Херцеговине: www.fsa.gov.ba.

III

У складу са Правилником о системима квалитета за прехранбене производе, образложени приговор на објављени захтјев из тачке I. ове обавјести може се поднијети у року од два мјесеца рачунајући од дана објављивања садржаја захтјева у "Службеном гласнику БиХ".

IV

Ова обавјест објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број УП-1-02-2-4-6/24
11. септембра 2024. године
Мостар

Равнатељ
Др. sc. **Џемил Хајрић**

564

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине објављује

**ОБАВЈЕШТЕЊЕ
О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА
"ТРАВНИЧКИ СИР" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ
ГЕОГРАФСКОГ ПОРИЈЕКЛА**

I

Подносилац захтјева: Удружење пољопривредника и сточара "Караула - Влашић", поднијело је захтјев за регистрацију ознаке географског поријекла прехранбеног производа "Травнички сир".

II

Спецификација производа објављује се на службеној веб-страници Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III

У складу са Правилником о системима квалитета за прехранбене производе, образложени приговор на објављени захтјев из тачке I овог обавјештења може се поднијети у року од два мјесеца рачунајући од дана објављивања садржаја захтјева у "Службеном гласнику БиХ".

IV

Ово обавјештење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број УП-1-02-2-8-6/24
11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др **Џемил Хајрић**

На основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине објављује

**ОБАВЈЕШТЕЊЕ
О ЗАХТЈЕВУ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА
"ТРАВНИЧКИ СИР" ЗАШТИЋЕНОМ ОЗНАКОМ
ГЕОГРАФСКОГ ПОРИЈЕКЛА**

I

Подносилац захтјева: Удружење пољопривредника и сточара "Караула - Влашић", поднијело је захтјев за регистрацију ознаке географског поријекла прехранбеног производа "Травнички сир".

II

Спецификација производа објављује се на службеној веб-страници Агенције за сигурност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III.

U skladu sa Pravilnikom o sistemima kvaliteta za prehrambene proizvode, obrazloženi prigovor na objavljeni zahtjev iz tačke I. ovog obavještenja može se podnijeti u roku od dva mjeseca računajući od dana objavljivanja sadržaja zahtjeva u "Službenom glasniku BiH".

IV.

Ovo obavještenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".
Број УП-1-02-2-8-6/24
11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др. sci. **Џемил Хајрић**

Na temelju članka 12. stavak (9) Pravilnika o sustavima kvalitete za prehrambene proizvode ("Službeni glasnik BiH", broj 90/18), Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine objavljuje

OBAVIJEST**O ZAHTJEVU ZA REGISTRACIJU NAZIVA
"TRAVNIČKI SIR" ZAŠTIĆENOM OZNAKOM
ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA**

I.

Podnositelj zahtjeva: Udruženje poljoprivrednika i stočara "Karaula - Vlašić", podnijelo je zahtjev za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla prehrambenog proizvoda "Travnički sir".

II.

Specifikacija proizvoda objavljuje se na službenoj internetskoj stranici Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine www.fsa.gov.ba.

III.

U skladu sa Pravilnikom o sustavima kvalitete za prehrambene proizvode, obrazloženi prigovor na objavljeni zahtjev iz tačke I. ove obavijesti može se podnijeti u roku od dva mjeseca računajući od dana objavljivanja sadržaja zahtjeva u "Službenom glasniku BiH".

IV.

Ova obavijest objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".
Број УП-1-02-2-8-6/24
11. српња 2024. године
Мостар

Равнатељ
Др. sci. **Џемил Хајрић**

565

Na основу члана 12. став (9) Правилника о системима квалитета за прехранбене производе ("Службени гласник БиХ", број 90/18), Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине објављује

OBAVJESTENJE**O ZAHTJEVU ZA REGISTRACIJU NAZIVA
"ROGATIČKI KROMPIR" ZAŠTIĆENOM
OZNAKOM GEOGRAFSKOG PORIJEKLA**

I.

Podnosilac zahtjeva: Poljoprivredna zadruga "AGROPLAN" sa potpunom odgovornosti Rogatice, podnijela je zahtjev za registraciju oznake geografskog porijekla prehrambenog proizvoda "Rogatički krumpir".

II.

Specifikacija proizvoda objavljuje se na službenoj веб-страници Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III.

U skladu sa Pravilnikom o sistemima kvaliteta za prehrambene proizvode, obrazloženi prigovor na objavljeni zahtjev iz tačke I ovog obavještenja može se podnijeti u roku od dva mjeseca računajući od dana objavljivanja sadržaja zahtjeva u "Službenom glasniku BiH".

IV.

Ovo obavještenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".
Број УП-1-02-2-30-6/23
11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др **Џемил Хајрић**

Na osnovu člana 12. stav (9) Pravilnika o sistemima kvaliteta za prehrambene proizvode ("Službeni glasnik BiH", broj 90/18), Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine objavljuje

OBAVJESTENJE**O ZAHTJEVU ZA REGISTRACIJU NAZIVA
"ROGATIČKI KROMPIR" ZAŠTIĆENOM OZNAKOM
GEOGRAFSKOG PORIJEKLA**

I.

Podnosilac zahtjeva: Poljoprivredna zadruga "AGROPLAN" sa potpunom odgovornosti Rogatice, podnijela je zahtjev za registraciju oznake geografskog porijekla prehrambenog proizvoda "Rogatički krumpir".

II.

Specifikacija proizvoda objavljuje se na službenoj веб-страници Агенције за сигурност хране Босне и Херцеговине www.fsa.gov.ba.

III.

U skladu sa Pravilnikom o sistemima kvaliteta za prehrambene proizvode, obrazloženi prigovor na objavljeni zahtjev iz tačke I. ovog obavještenja može se podnijeti u roku od dva mjeseca računajući od dana objavljivanja sadržaja zahtjeva u "Službenom glasniku BiH".

IV.

Ovo obavještenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".
Број УП-1-02-2-30-6/23
11. јула 2024. године
Мостар

Директор
Др. sci. **Џемил Хајрић**

Na temelju članka 12. stavak (9) Pravilnika o sustavima kvalitete za prehrambene proizvode ("Službeni glasnik BiH", broj 90/18), Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine objavljuje

OBAVIJEST**O ZAHTJEVU ZA REGISTRACIJU NAZIVA
"ROGATIČKI KRUMPIR" ZAŠTIĆENOM OZNAKOM
ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA**

I.

Podnositelj zahtjeva: Poljoprivredna zadruga "AGROPLAN" sa potpunom odgovornosti Rogatice, podnijela je zahtjev za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla prehrambenog proizvoda "Rogatički krumpir".

II.

Specifikacija proizvoda objavljuje se na službenoj internetskoj stranici Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine: www.fsa.gov.ba.

III.

U skladu sa Pravilnikom o sustavima kvalitete za prehrambene proizvode, obrazloženi prigovor na objavljeni zahtjev iz točke I. ove obavijesti može se podnijeti u roku od dva mjeseca računajući od dana objavljivanja sadržaja zahtjeva u "Službenom glasniku BiH".

IV.

Ova obavijest objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Број UP-1-02-2-30-6/23

11. српња 2024. године

Mostar

Равнатељ

Dr. sc. **Džemil Hajrić**

АГЕНЦИЈА ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

566

На основу члана 8 став 2 тачка х) Закона о статистици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује

САОПШТЕЊЕ

О ПРОСЈЕЧНОЈ МЈЕСЕЧНОЈ БРУТО ПЛАТИ ЗАПОСЛЕНИХ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА МАЈ 2024. ГОДИНЕ

- Просјечна мјесечна бруто плата по запосленом остварена у Босни и Херцеговини за мај 2024. године износи 2 150 КМ.

Број 10-43-7-1-607-1-2/24

18. јула 2024. године

Сарајево

Директор

Весна Ћужић, с. р.

На основу члана 8. став 2. тачка h) Закона о статистици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује

САОПШТЕЊЕ

О ПРОСЈЕЧНОЈ МЈЕСЕЧНОЈ БРУТО ПЛАЦИ ЗАПОСЛЕНИХ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА МАЈ 2024. ГОДИНЕ

- Просјечна мјесечна бруто плаћа по запосленом остварена у Босни и Херцеговини за мај 2024. године износи 2 150 КМ.

Број 10-43-7-1-607-1-2/24

18. јула 2024. године

Сарајево

Директорка

Vesna Čužić, с. р.

На основу члана 8. ставак 2. тачка h) Закона о статистици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује

ПРИОПШТЕЊЕ

О ПРОСЈЕЧНОЈ МЈЕСЕЧНОЈ БРУТО ПЛАЦИ ЗАПОСЛЕНИХ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА СВИБАНЈ 2024. ГОДИНЕ

- Просјечна мјесечна бруто плаћа по запосленом остварена у Босни и Херцеговини за свибанј 2024. године износи 2 150 КМ.

Број 10-43-7-1-607-1-2/24

18. српња 2024. године

Сарајево

Равнатељка

Vesna Čužić, в. р.

567

На основу члана 7 став 2 Закона о плаћама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 50/08) и члана 8. став 2. тачка х) Закона о статистици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује

САОПШТЕЊЕ

О ПРОСЈЕЧНОЈ ИСПЛАЋЕНОЈ МЈЕСЕЧНОЈ НЕТО ПЛАТИ ЗАПОСЛЕНИХ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА МАЈ 2024. ГОДИНЕ

- Просјечна исплаћена мјесечна нето плаћа по запосленом остварена у Босни и Херцеговини за мај 2024. године износи 1 388 КМ.

Број 10-43-7-1-607-1-2/24

18. јула 2024. године

Сарајево

Директор

Весна Ћужић, с. р.

На основу члана 7. став 2. Закона о плаћама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 50/08) и члана 8. став 2. тачка h) Закона о статистици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује

САОПШТЕЊЕ

О ПРОСЈЕЧНОЈ ИСПЛАЋЕНОЈ МЈЕСЕЧНОЈ НЕТО ПЛАЦИ ЗАПОСЛЕНИХ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА МАЈ 2024. ГОДИНЕ

- Просјечна исплаћена мјесечна нето плаћа по запосленом остварена у Босни и Херцеговини за мај 2024. године износи 1 388 КМ.

Број 10-43-7-1-607-1-2/24

18. јула 2024. године

Сарајево

Директорка

Vesna Čužić, с. р.

На основу члана 7. ставак 2. Закона о плаћама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 50/08) и члана 8. ставак 2. тачка h) Закона о статистици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује

ПРИОПШТЕЊЕ

О ПРОСЈЕЧНОЈ ИСПЛАЋЕНОЈ МЈЕСЕЧНОЈ НЕТО ПЛАЦИ ЗАПОСЛЕНИХ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА СВИБАНЈ 2024. ГОДИНЕ

- Просјечна исплаћена мјесечна нето плаћа по запосленом остварена у Босни и Херцеговини за свибанј 2024. године износи 1 388 КМ.

Број 10-43-7-1-607-1-2/24

18. српња 2024. године

Сарајево

Равнатељка

Vesna Čužić, в. р.

ИНСТИТУТ ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

568

Институт за интелектуалну својину Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институт), на основу члана 13. став (2) тачка д), члана 14. став (1) и (2) Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права ("Службени гласник БиХ", бр. 63/10) и члана 193. став (1) Закона о управном

поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), доноси

РЈЕШЕЊЕ

1. **Условно се одузима дозвола** Асоцијацији извођача и свирача (АИС), генерала Мехмеда Алагића бр. 6, Сарајево, за обављање дјелатности колективног остваривања права извођача музичких дјела.
2. Дозвола се условно одузима на период од 12 мјесеци од дана доношења ове одлуке.
3. Одузимање дозволе се неће провести уколико АИС у задатом року отклони све неправилности и санира учињене повреде које су утврђене у поступку надзора над радом АИС-а за 2022. годину, те у том року не учини нову повреду која би била основ за одузимање дозволе.
3. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења.
4. Ово рјешење ће се објавити у "Службеном гласнику БиХ" и у "Службеном гласнику Института".

Образложење

ТОК ПОСТУПКА

Поступајући по службеној дужности, на основу члана 12. Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права ("Службени гласник БиХ", бр. 63/10; у даљем тексту: Закон), Институт за интелектуалну својину БиХ је доставио Асоцијацији извођача и свирача - АИС (у даљем тексту: АИС), допис број 04-47-5-526/23VT од 26.09.2023. године, којим су обавијештени да ће овлаштени службеници Института за интелектуалну својину БиХ, почев од 05.10.2023. године, обавити надзор над радом и извршити увид у пословне књиге и другу пословну документацију колективне организације за 2022. годину, у службеним просторијама АИС-а, Јошаничка бб, Вогошћа.

Институт је извршио надзор над радом АИС-а за 2022. годину и усклађеност пословања са Законом о колективном остваривању ауторског и сродних права, издатом дозволом, те општим и интерним актима колективне организације. У процесу редовног надзора, Институт је испитао и наводе из жалби носилаца права (извођача музичких дјела) које је запримио у 2023. години, а који су се односили на расподелу накнада извођачима музичких дјела, без подношења појединачних извјештаја.

У поступку надзора над радом АИС-а, службеници Института су контролисали правну и финансијску документацију колективне организације, њене опште и појединачне акте, уговоре са страним колективним организацијама, одлуке Управног и Надзорног одбора и Скупштине колективне организације и исплате накнада носиоцима права. О извршеном надзору Институт је сачинио Записник.

Дана 04.12.2023. године, Институт је донио Рјешење број 04-47-5-526-7/23VT, којим је наложио АИС-у да у заданом року предузме мјере за отклањање неправилности у раду. Предметним Рјешењем АИС-у је наложено да у року од 120 дана од дана пријема рјешења отклони сљедеће неправилности: да изврши исплату накнаде носиоцима права (извођачима музичких дјела) у складу са Одлуком Управног одбора АИС-а, број УО 06-04/2022 од 18.05.2022. године; да извођачима музичких дјела из Босне и Херцеговине исплати накнаде које су исплаћене АИС-у у 2022. години (за период од 2020. и 2021. године), на основу Уговора о реципрочном заступању закљученог са сродном колективном организацијом ПИ из Србије, у износу од 42.006 КМ; да надлежни органи АИС-а успоставе механизам контроле уноса програмских података добијених од корисника, начина обраде података и обрачуна накнада извођача, а све у циљу

распојеле накнада извођачима музичких дјела на основу података о стварном коришћењу дјела, те да изврше целокупну анализу и контролу уноса, обрачуна и уплате хонорара извођача за 2022. и 2023. годину и да поднесу Скупштини на разматрање и усвајање Извјештај о извршеној контроли; изврши допуну Ревизорског извјештаја АИС-а за 2022. годину, у дијелу који се односи на обрачун и исплату накнада носиоцима права (извођачима музичких дјела) и сазове редовну сједницу Скупштине АИС-а, на којој је потребно размотрити и усвојити документе из члана 20. Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права, за 2022. годину.

Дана 14.02.2024. године, Институт је примио обавјештење и позив председника Скупштине АИС-а, којим су позвани представници Института да присуствују ванредној сједници Скупштине АИС-а, која је, у складу са одредбама Статута АИС-а, сазвана на захтјев 123 редовна члана Скупштине АИС-а. Представници Института присуствовали су наведеној ванредној сједници Скупштине АИС-а, која је одржана 21. фебруара 2024. године у Сарајеву. На сједници су била присутна 243 редовна члана АИС-а. На сједници су усвојене измјене и допуне Статута, разријешени су бивши чланови Управног и Надзорног одбора и изабрани нови. Дана 26.04.2024. године, под бројем 04-47-5-196/24, Институт је примио Рјешење Министарства правде Босне и Херцеговине којом се потврђују одлуке донесене на ванредној сједници Скупштине АИС-а и уписују промјене у Асоцијацији извођача и свирача, које се воде у Регистару удружења и фондација, а то су: измјене и допуне Статута АИС-а, престанак овлашћења за заступање удружења у правном промету за председника и потпредседника Управног одбора и регистрација нових овлашћених лица за заступање и разрјешење и именовање нових чланова Управног одбора удружења.

Институт је 19. марта 2024. године примио захтјев Асоцијације извођача и свирача, којим се тражи продужење рока за отклањање неправилности у пословању колективне организације. Институт је, цијенећи оправданим разлоге наведене у захтјеву подносиоца, уважио предметни захтјев и донио Закључак број 04-47-5-526-12/23VT од 25.03.2024. године, којим се продужава рок за отклањање неправилности у пословању за 60 дана од дана истека рока из наведеног Рјешења Института.

Институт је дана 30.04.2024. године примио обавјештење и позив за учешће представника Института на 14. редовној сједници Скупштине АИС-а, која ће се одржати дана 15.05.2024. године. Представница Института је учествовала на наведеној сједници Скупштине АИС-а, на којој је изабран нови Надзорни одбор АИС-а и донесен Правилник о механизму контроле, обрачуна и исплате тантијема извођачима музичких дјела. На сједници је ново руководство упознало чланове АИС-а са стањем и проблемима са којима се суочавају након преузимања дужности и напора које улажу да би се поступило по налозима Института и отклониле утврђене неправилности у пословању.

Дана 13. јуна 2024. године, Институт је примио обавјештење и позив од АИС-а, позивајући представнике Института да присуствују сједници Скупштине АИФ-а, заказаној за 27. јуна 2024. године. АИС је дана 26.06.2024. године послао обавјештење Институту да је сједница Скупштине отказана из оправданих разлога.

АИС није у остављеном року поступио по налозима Института и није отклонио утврђене неправилности у пословању колективне организације, чиме је починио тежу повреду одредби Закона о колективном остваривању

ауторског и сродних права. Такође, Скупштина АИС-а није, у утврђеном року, у складу са чланом 20. Закона, усвојила годишњи извјештај о пословању за 2022. годину и остала документа предвиђена овим чланом закона.

АИС наставља обављати дјелатност колективног остваривања права извођача музичких дјела, са циљем предузимања даљих активности на отклањању утврђених неправилности. Одузимање дозволе се неће провести уколико АИС у задатом року отклони све утврђене неправилности и санира учињене повреде које су утврђене у поступку надзора над радом АИС-а за 2022. годину, те у том року не учини нову повреду која би била основ за одузимање дозволе. АИС у остављеном року не смије да понови било који поступак или радњу која је наложена рјешењима Института за отклањање неправилности у пословању АИС-а или наведена у Записницима о надзору над радом АИС-а за протекле године (скретањем пажње), уколико жели да одлука о одузимању дозволе буде опозвана.

На основу члана 13. став (2) тачка д) и члана 14. став (1) и (2) Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права, Институт је донио рјешење као у диспозитиву.

У складу са чланом 13. став (4) Закона о колективном остваривању ауторског права и сродних права, обавијест о одлуци о укидању лиценце објављује се у "Службеном гласнику БиХ" и у Службеном гласнику Института, те је одлучено као и у диспозитиву овог рјешења.

Поука о правном лијеку: Ово рјешење је коначно у управном поступку. Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Суду Босне и Херцеговине у року од 60 дана од дана пријема рјешења.

Број 04-47-5-526-21/23 ВТ

03. јула 2024. године

Бања Лука

Директор

Јосип Мерцо, с. р.

Институт за интелектуално власништво Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институт), на основу члана 13. став (2) тачка д), члана 14. став (1) и (2) Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права ("Службени гласник БиХ", бр. 63/10) и члана 193. став (1) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), доноси

РЈЕШЕЊЕ

- USLOVNO se oduzima dozvola** Асоцијацији извођача и свирача (АИС), Generala Mehmeda Alagića бр. 6, Сарајево, за обављање дјелатности колективног остваривање права извођача музичких дјела.
- Dozvola se uslovno oduzima на период од 12 мјесеци од дана доношења овог рјешења.
- Oduzimanje дозволе се неће провести уколико АИС у задатом року отклони све неправилности и санира учинјене повреде које су утврђене у поступку надзора над радом АИС-а за 2022. годину, те у том року не учини нову повреду која би била основ за одузимање дозволе.
- Oво рјешење ступа на снагу даном доношења.
- Oво рјешење ће се објавити у "Службеном гласнику БиХ" и у "Службеном гласнику Института".

Образложење

ТОК ПОСТУПКА

Поступајући по службеној дужности, на основу члана 12. Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права ("Службени гласник БиХ", бр. 63/10; у даљем тексту: Закон), Институт за интелектуално власништво БиХ је доставио Асоцијацији извођача и свирача – АИС (у даљем тексту: АИС), допис број 04-47-5-526/23ВТ од 26.09.2023. године, којим су обавијештени да ће

овлашћени службеници Института за интелектуално власништво БиХ, počev od 05.10.2023. године, обавити надзор над радом и извршити увид у пословне књиге и другу пословну документацију колективне организације за 2022. годину, у службеним просторима АИС-а, Јошаничка бб, Вогоšћа.

Институт је извршио надзор над радом АИС-а за 2022. годину и усклађеност пословања са Законом о колективном остваривању ауторског и сродних права, изданом дозволом, те општим и интерним актима колективне организације. У поступку редовног надзора, Институт је испитао и наводи из приговора носилаца права (извођача музичких дјела) које је запримио у 2023. години, а који су се односили на расподјелу накнада извођачима музичких дјела, без достављања појединачних извјештаја.

У поступку надзора над радом АИС-а, службеници Института су контролисали правну и финансијску документацију колективне организације, њене опште и појединачне акте, уговоре са страним колективним организацијама, одлуке Управног и Надзорног одбора и Скупштине колективне организације и исплате накнада носиоцима права. О извршеном надзору Институт је сачинио Записник.

Институт је дана 04.12.2023. године донио Рјешење број: 04-47-5-526-7/23ВТ, којим је АИС-у наложио мјере за отклањање неправилности у раду, у задатом року. Предметним рјешењем АИС-у је наложио да у року од 120 дана од дана пријема рјешења отклони слjedeће неправилности: изврши исплату накнада носиоцима права (извођачима музичких дјела) у складу са Одлуком Управног одбора АИС-а, број: УО 06-04/2022 од 18.05.2022. године; изврши исплату накнада извођачима музичких дјела из Босне и Херцеговине, која су уплаћена АИС-у у 2022. години (за период 2020. и 2021. године), на основу Уговора о реципрочном заступању закљученог са сродном колективном организацијом ПИ из Србије, у износу од 42.006 КМ; да надлежни органи АИС-а успоставе механизам контроле уноса програмских података добијених од корисника, начин обраде података и обрачуна извођачких накнада, све са циљем да се расподјела накнада извођачима музичких дјела изврши на основу података о стварном коришћењу дјела, те да изврше cjelokupnu анализу и контролу уноса, обрачуна и исплате извођачких накнада за 2022. годину и 2023. годину и Извјештај о извршеној контроли достави Скупштини на разматрање и усвајање; изврши допуну Ревизорског извјештаја АИС-а за 2022. годину, у дијелу који се односи на обрачун и исплату накнада носиоцима права (извођачима музичких дјела) и сазове редовну сједницу Скупштине АИС-а, на којој је потребно размотрити и усвојити документа предвиђена чланом 20. Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права, за 2022. годину.

Институт је дана 14.02.2024. године запримио обавјештење и позив од предсједника Скупштине АИС-а, којим се представници Института позивају да присуствују ванредној сједници Скупштине АИС-а, која је, у складу са одредбама Statuta АИС-а, сазвана на захтев 123 редовна члана Скупштине АИС-а. Представници Института су присуствовали наведеној ванредној сједници Скупштине АИС-а, која је одржана 21.02.2024. године, у Сарајеву. На сједници су била присутна 243 редовна члана АИС-а. На сједници су усвојене измјене и допуне Statuta, разријешени су dotadaшњи чланови Управног и Надзорног одбора и изабрани нови. Dana 26. 04. 2024. године, под број 04-47-5-196/24, Институт је запримио Рјешење Министарства правде Босне и Херцеговине, којим се верификују одлуке донесене на ванредној сједници Скупштине АИС-а и уписују промјене код Асоцијације извођача и свирача, које се воде у Регистру удружења и фондација, и то: измјене и допуне Statuta АИС-а, престанак овлашћења за заступање удружења у правном промету за предсједника и потпредсједника Управног одбора и упис нових лица овлашћених за заступање, те разријешење и именовање нових чланова Управног одбора удружења.

Institut je dana 19.03.2024. godine zaprimio zahtjev od Asocijacije izvođača i svirača, kojim se traži produženje roka za otklanjanje nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije. Institut je, cijeneći opravdanim razloge navedene u zahtjevu podnosioca, uvažio predmetni zahtjev i donio Zaključak broj: 04-47-5-526-12/23VT od 25.03.2024. godine, kojim se produžava rok za uklanjanje nepravilnosti u poslovanju za 60 dana od dana isteka roka iz navedenog Rješenja Instituta.

Institut je dana 30. 04. 2024. godine zaprimio obavještenje i poziv za učešće predstavnika Instituta na 14. redovnoj sjednici Skupštine AIS-a, koja će se održati dana 15.05.2024. godine. Predstavnica Instituta je učestvovala na navedenoj sjednici Skupštini AIS-a, na kojoj je izabran novi Nadzorni odbor AIS-a i donesen Pravilnik o mehanizmu kontrole, obračuna i isplate tantijema izvođačima muzičkih djela. Na sjednici je novo rukovodstvo upoznao članove AIS-a sa stanjem i problemima sa kojima se suočavaju nakon preuzimanja dužnosti i napora koje ulažu da bi se postupilo po nalozima Instituta i otklonile utvrđene nepravilnosti u poslovanju.

Institut je dana 13.06.2024. zaprimio obavještenje i poziv od AIS-a, kojim se predstavnici Instituta pozivaju da prisustvuju sjednici Skupštine AIS-a, koja je zakazana za 27.06.2024. godine. Dana 26.06.2024. godine AIS je uputio obavještenje Institutu da je sjednica Skupštine otkazana iz opravdanih razloga.

AIS nije u ostavljenom roku postupio po nalogu Instituta i nije otklonio utvrđene nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije, čime je počinio težu povredu odredbi Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava. Takođe, Skupština AIS-a nije, u utvrđenom roku, u skladu sa članom 20. Zakona, usvojila godišnji izvještaj o poslovanju za 2022. godinu i ostala dokumenta predviđena ovim članom zakona.

AIS nastavlja obavljati djelatnost kolektivnog ostvarivanja prava izvođača muzičkih djela, sa ciljem preduzimanja daljih aktivnosti na otklanjanju utvrđenih nepravilnosti. Oduzimanje dozvole se neće provesti ukoliko AIS u zadanom roku otkloni sve utvrđene nepravilnosti i sanira učinjene povrede koje su utvrđene u postupku nadzora nad radom AIS-a za 2022. godinu, te u tom roku ne učini novu povredu koja bi bila osnov za oduzimanje dozvole. AIS u ostavljenom roku ne smije da ponovi bilo koji postupak ili radnju koja je naložena rješenjima Instituta za otklanjanje nepravilnosti u poslovanju AIS-a ili navedena u Zapisnicima o nadzoru nad radom AIS-a za protekle godine (skretanjem pažnje), ukoliko želi da odluka o oduzimanju dozvole bude opozvana.

Na osnovu člana 13. stav (2) tačka d) i člana 14. stav (1) i (2) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, Institut je donio rješenje kao u dispozitivu.

Prema članu 13. stav (4) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, obavještenje o odluci o oduzimanju dozvole objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i u "Službenom glasniku Instituta", te je odlučeno kao u dispozitivu ovog rješenja.

Pouka o pravnom lijeku: Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe Sudu Bosne i Hercegovine u roku od 60 dana od dana prijema rješenja.

Broj 04-47-5-526-21/23 VT

03. jula 2024. godine
Banja Luka

Direktor
Josip Merdžo, s. r.

Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Institut), na osnovu članka 13. stavak (2) točka d), članka 14. stavak (1) i (2) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br. 63/10) i članka 193. stavak (1) Zakona o upravnom postupku ("Službeni

glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), donosi

RJEŠENJE

1. **UVJETNO se oduzima dozvola** Asocijaciji izvođača i svirača (AIS), Generala Mehmeda Alagića br. 6, Sarajevo, za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava izvođača glazbenih djela.
2. Dozvola se uvjetno oduzima na razdoblje od 12 mjeseci od dana donošenja ovog rješenja.
3. Oduzimanje dozvole neće se provesti ako AIS u zadanom roku otkloni sve nepravilnosti i sanira učinjene povrede koje su utvrđene u postupku nadzora nad radom AIS-a za 2022. godinu, te u tom roku ne učini novu povredu koja bi bila osnova za oduzimanje dozvole.
3. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.
4. Ovo rješenje će se objaviti u "Službenom glasniku BiH" i u "Službenom glasniku Instituta".

Obrazloženje

TIJEK POSTUPKA

Postupajući po službenoj dužnosti, na osnovu članka 12. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br. 63/10; u daljnjem tekstu: Zakon), Institut za intelektualno vlasništvo BiH dostavio je Asocijaciji izvođača i svirača – AIS (u daljnjem tekstu: AIS), dopis broj 04-47-5-526/23VT od 26.09.2023. godine, kojim su obaviješteni da će ovlaštene službenice Instituta za intelektualno vlasništvo BiH, počevši od 05.10.2023. godine, obaviti nadzor nad radom i izvršiti uvid u poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju kolektivne organizacije za 2022. godinu, u službenim prostorijama AIS-a, Jošanička bb, Vogošća.

Institut je izvršio nadzor nad radom AIS-a za 2022. godinu i usklađenost poslovanja sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, izdanom dozvolom, te općim i internim aktima kolektivne organizacije. U postupku redovitog nadzora, Institut je ispitao i navode iz prigovora nositelja prava (izvođača glazbenih djela) koje je zaprimio u 2023. godini, a koji su se odnosili na raspodjelu naknada izvođačima glazbenih djela, bez dostavljanja pojedinačnih izvješća.

U postupku nadzora nad radom AIS-a, službenice Instituta kontrolirali su pravnu i finansijsku dokumentaciju kolektivne organizacije, njezine opće i pojedinačne akte, ugovore sa stranim kolektivnim organizacijama, odluke Upravnog i Nadzornog odbora i Skupštine kolektivne organizacije i isplate naknada nositeljima prava. O izvršenom nadzoru Institut je sačinio Zapisnik.

Institut je dana 04.12.2023. godine donio Rješenje broj: 04-47-5-526-7/23VT, kojim je AIS-u naložio mjere za otklanjanje nepravilnosti u radu, u zadanom roku. Predmetnim rješenjem AIS-u je naloženo da u roku od 120 dana od dana prijema rješenja otkloni sljedeće nepravilnosti: izvrši isplatu naknada nositeljima prava (izvođačima glazbenih djela) u skladu s Odlukom Upravnog odbora AIS-a, broj: UO 06-04/2022 od 18.05.2022. godine; izvrši isplatu naknada izvođačima glazbenih djela iz Bosne i Hercegovine, koja su uplaćena AIS-u u 2022. godini (za razdoblje 2020. i 2021. godine), na osnovu Ugovora o recipročnom zastupanju zaključenog sa srodnom kolektivnom organizacijom PI iz Srbije, u iznosu od 42.006 KM; da mjerodavna tijela AIS-a uspostave mehanizam kontrole unosa programskih podataka dobivenih od korisnika, načina obrade podataka i obračuna izvođačkih naknada, sve s ciljem da se raspodjela naknada izvođačima glazbenih djela izvrši na osnovu podataka o stvarnom korištenju djela, te da izvrše cjelokupnu analizu i kontrolu unosa, obračuna i isplate izvođačkih naknada za 2022. godinu i 2023. godinu i Izvješće o izvršenoj kontroli dostave Skupštini na razmatranje i usvajanje; izvrši dopunu Revizorskog izvješća AIS-a

за 2022. godinu, u dijelu koji se odnosi na obračun i isplatu naknada nositeljima prava (izvođačima glazbenih djela) i razove redovitu sjednicu Skupštine AIS-a, na kojoj je potrebno razmotriti i usvojiti dokumente predviđene člankom 20. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, za 2022. godinu.

Institut je dana 14.02.2024. godine zaprimio obavijest i poziv predsjednika Skupštine AIS-a, kojim se predstavnici Instituta pozivaju da nazoče izvanrednoj sjednici Skupštine AIS-a, koja je, u skladu s odredbama Statuta AIS-a, sazvana na zahtjev 123 redovita člana Skupštine AIS-a. Predstavnici Instituta su nazočili navedenoj izvanrednoj sjednici Skupštine AIS-a, koja je održana 21.02.2024. godine, u Sarajevu. Na sjednici su bila nazočna 243 redovita člana AIS-a. Na sjednici su usvojene izmjene i dopune Statuta, razriješeni su dotadašnji članovi Upravnog i Nadzornog odbora i izabrani novi. Dana 26.04.2024. godine, pod brojem 04-47-5-196/24, Institut je zaprimio Rješenje Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, kojim se verifiraju odluke donesene na izvanrednoj sjednici Skupštine AIS-a i upisuju promjene kod Asocijacije izvođača i svirača, koje se vode u Registru udruga i zaklada, i to: izmjene i dopune Statuta AIS-a, prestanak ovlasti za zastupanje udruge u pravnom prometu za predsjednika i potpredsjednika Upravnog odbora i upis novih osoba ovlaštenih za zastupanje, te razrješenje i imenovanje novih članova Upravnog odbora udruge.

Institut je dana 19.03.2024. godine zaprimio zahtjev od Asocijacije izvođača i svirača, kojim se traži produljenje roka za otklanjanje nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije. Institut je, cijeneći opravdanim razloge navedene u zahtjevu podnositelja, uvažio predmetni zahtjev i donio Zaključak broj: 04-47-5-526-12/23VT od 25.03.2024. godine, kojim se produljuje rok za uklanjanje nepravilnosti u poslovanju za 60 dana od dana isteka roka iz navedenog Rješenja Instituta.

Institut je dana 30.04.2024. godine zaprimio obavijest i poziv za sudjelovanje predstavnika Instituta na 14. redovitoj sjednici Skupštine AIS-a, koja će se održati dana 15.05.2024. godine. Predstavnica Instituta je sudjelovala na navedenoj sjednici Skupštine AIS-a, na kojoj je izabran novi Nadzorni odbor AIS-a i donesen Pravilnik o mehanizmu kontrole, obračuna i isplate tantijema izvođačima glazbenih djela. Na sjednici je novo rukovodstvo upoznao članove AIS-a sa stanjem i problemima s kojima se suočavaju nakon preuzimanja dužnosti i napora koje ulažu da bi se postupilo po nalogima Instituta i otklonile utvrđene nepravilnosti u poslovanju.

Institut je dana 13.06.2024. zaprimio obavijest i poziv AIS-a, kojim se predstavnici Instituta pozivaju da nazoče sjednici Skupštine AIS-a, koja je zakazana za 27.06.2024. godine. Dana 26.06.2024. godine AIS je uputio obavijest Institutu da je sjednica Skupštine otkazana iz opravdanih razloga.

AIS nije u ostavljenom roku postupio po nalogima Instituta i nije otklonio utvrđene nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije, čime je počinio težu povredu odredbi Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava. Također, Skupština AIS-a nije, u utvrđenom roku, u skladu sa člankom 20. Zakona, usvojila godišnje izvješće o poslovanju za 2022. godinu i ostale dokumente predviđene ovim člankom zakona.

AIS nastavlja obavljati djelatnost kolektivnog ostvarivanja prava izvođača glazbenih djela, s ciljem poduzimanja daljnjih aktivnosti na otklanjanju utvrđenih nepravilnosti. Oduzimanje dozvole se neće provesti ako AIS u zadanom roku otkloni sve utvrđene nepravilnosti i sanira učinjene povrede koje su utvrđene u postupku nadzora nad radom AIS-a za 2022. godinu, te u tom roku ne učini novu povredu koja bi bila osnova za oduzimanje dozvole. AIS u ostavljenom roku ne smije ponoviti bilo koji postupak ili radnju koja je naložena rješenjima Instituta za otklanjanje nepravilnosti u poslovanju AIS-a ili navedena u

Zapisnicima o nadzoru nad radom AIS-a za protekle godine (skretanjem pozornosti), ako želi da odluka o oduzimanju dozvole bude opozvana.

Na osnovu članka 13. stavak (2) točka d) i članka 14. stavak (1) i (2) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, Institut je donio rješenje kao u dispozitivu.

Prema članku 13. stavak (4) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, obavijest o odluci o oduzimanju dozvole objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i u "Službenom glasniku Instituta", te je odlučeno kao u dispozitivu ovog rješenja.

Pouka o pravnom lijeku: Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe Sudu Bosne i Hercegovine u roku od 60 dana od dana prijema rješenja.

Broj 04-47-5-526-21/23 VT

03. srpnja 2024. godine

Banja Luka

Ravnatelj

Josip Merdžo, v. r.

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

569

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У-3/24**, рјешавајући захтјев **Кемала Адемовића**, у вријеме подношења захтјева председavajuћег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на основу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б), члана 59 ст. (1) и (2), члана 61 ст. (1), (2) и (3) и члана 64 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Сеада Палаврић, председница
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Мирсад Теман, судија
Helen Keller, судија
Леди Бианку, судија
Марин Вукоја, судија

на сједници одржаној 11. јула 2024. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеvu **Кемала Адемовића**, у вријеме подношења захтјева председavajuћег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, за оцјену уставности Одлуке о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 89/23 и 100/23),

утврђује се да Одлука о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 89/23 и 100/23) није у складу са чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине.

У складу са чланом 61 став (1) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине и чланом 2 став (2) Закона о привременој забрани располагања државном имовином БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 и 22/22), Одлука о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 89/23 и 100/23) ништава је и престаје да важи од дана објављивања те одлуке у "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине" бр. 89/23 и 100/23.

У складу са чланом 61 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се Влади Федерације Босне и Херцеговине и Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства да предузму све активности којима ће поништити све одлуке и активности које су засноване на Одлуци о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 89/23 и 100/23).

Налаже се Влади Федерације Босне и Херцеговине и Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијесте Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

На основу члана 64 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, престаје правно дјеловање Одлуке о привременој мјери број У-3/24 од 30. маја 2024. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Кемал Адемовић, у вријеме подношења захтјева предсједавајући Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 4. марта 2024. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену уставности Одлуке о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 89/23 и 100/23; у даљњем тексту: Одлука).

2. Подносилац захтјева је, на основу члана 64 Правила Уставног суда, поднио и захтјев за доношење привремене мјере којом би Уставни суд привремено ставио ван правне снаге Одлуку до доношења коначне одлуке Уставног суда.

II. Поступак пред Уставним судом

3. Уставни суд је Одлуком о привременој мјери број У-3/24 од 30. маја 2024. године (доступна на www.ustavnisud.ba) усвојио подносиоцев захтјев и Одлуку привремено ставио ван правне снаге до доношења коначне одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине о поднесеном захтјеву.

4. На основу члана 23 став (2) Правила Уставног суда, од Владе Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Влада), коју заступа Канцеларија за сарадњу и заступање пред Уставним судом Босне и Херцеговине и Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Канцеларија за заступање), затражено је 11. марта и 4. априла 2024. године да достави одговор на захтјев у року од 30 дана од пријема дописа.

5. Влада и Канцеларија су 11. и 30. априла 2024. године доставиле одговор на захтјев.

III. Захтјев

а) Наводи из захтјева

6. Подносилац захтјева сматра да је Одлука супротна одредбама чл. I/2, II/3к), III/3б) и IV/4е) Устава Босне и Херцеговине и члану 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција).

7. Аргументујући те наводе, подносилац захтјева најприје наводи да оспорена одлука представља општи акт и

да је Уставни суд надлежан за оцјену уставности, те сматра да постоји спор између Босне и Херцеговине и Федерације БиХ јер би спровођење те одлуке могло имати штетне посљедице по имовину Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева даље наводи да Влада није имала уставни основ за регулисање питања државне имовине и да је поступила противно одредбама Закона о привременој забрани располагања државном имовином БиХ (у даљњем тексту: Закон о забрани располагања) и ентитетском Закону о привременој забрани располагања државном имовином Федерације БиХ (у даљњем тексту: Закон о забрани располагања ФБиХ), којим је забрањено располагање државном имовином за подручје Федерације Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева такође сматра да је на тај начин Влада поступила противно великом броју одлука Уставног суда (У-1/11, У-8/19, У-9/19, У-16/20, У-4/21 и У-10/22) у којима је заузет став да је питање државне имовине у искључивој надлежности државе Босне и Херцеговине и њених тијела власти и да ентитети немају право располагања државном имовином.

8. У том погледу, подносилац захтјева сматра да промјена намјене шумског земљишта представља чин располагања државном имовином. Наводи да такву радњу може предузети само власник и да одлуку о томе не могу доносити ентитетски органи већ искључиво институције Босне и Херцеговине, односно Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Парламентарна скупштина). Затим је указао на садржај члана V Одлуке којим је прописано да се накнада за промјену намјене шумског земљишта уплаћује као намјенски приход буџета Федерације БиХ. У вези с тим, подносилац захтјева наводи да из чињенице да ентитети немају право располагања произлази и да не могу једнострано располагати финансијским користима од те имовине, већ да то питање може регулисати само Парламентарна скупштина у складу с надлежношћу из члана IV/4б) Устава БиХ. Осим тога, подносилац захтјева сматра да чињеница да је у члану IV став 2 Одлуке наведено да захтјев за промјену намјене може поднијети само овлашћени орган државе Босне и Херцеговине не умањује неусклађеност оспорене одлуке с Уставом Босне и Херцеговине због тога што Влада није била надлежна да регулише та питања.

9. Подносилац захтјева затим указује и да су неуставне одредбе Одлуке којима је прописана могућност давања шумског земљишта на привремено коришћење у друге намјене. У том погледу наводи да је чланом VII став 2 Одлуке предвиђена могућност коришћења шумског земљишта за друге намјене на захтјев концесора, концесионара или инвеститора. У вези с тим, упућује на Одлуку Уставног суда број У-16/20 из које произлази да је за доношење одлуке о додјели концесија на државној имовини и рјешавање спорова који настају по том питању надлежна Комисија за концесије Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број У-16/20 од 16. јула 2021. године, доступна на www.ustavnisud.ba). Због тога сматра да се оспореним нормама настоји директно или индиректно располагати државном имовином, без било какве сагласности власника имовине односно државе и њених институција. У том погледу је указао да је Одлуком о измјени и допуни Одлуке брисан дио одредбе који се односи на сагласност Правобранилаштва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Правобранилаштво) приликом давања на привремено коришћење. Према мишљењу подносиоца захтјева, на тај начин Влада је показала јасну намјеру да одлучује о располагању државном имовином без сагласности и без знања њеног титулара, што је супротно основним правним принципима. Осим тога, подносилац захтјева сматра да су неуставне и одредбе члана VII ст. 3 и 4 Одлуке којима је

прописано одређивање накнаде за коришћење те давање дозволе за коришћење шумског земљишта. У том погледу сматра да је Парламентарна скупштина једина овлашћена да одлучује о расподјели средстава која би се односила на накнаду за концесију, те да ентитетски министар или органи не могу бити надлежни за доношење дозволе за коришћење шумског земљишта. Напосљетку, подносилац захтјева сматра да се оспореном одлуком титулару државне имовине онемогућава вршење власничких права, што представља кршење члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију и члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине.

б) Одговор на захтјев

10. Влада је најприје навела да не постоји надлежност Уставног суда да оцјењује уставност Одлуке на основу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине због чињенице да је оспорена одлука акт органа извршне власти који је ниже правне снаге од закона. Такође сматра да у овом случају не постоји спор између БиХ и Федерације БиХ јер се Одлуком ни на који начин не задире у надлежност БиХ у погледу питања власништва или права располагања над имовином у контексту Закона о привременој забрани располагања. Указује да се Одлука односи на све шуме и шумско земљиште без обзира на власништво, али да из захтјева произлази да се аргументација односи искључиво на државну имовину. У том погледу истиче да се том одлуком не прописује директни или индиректни пренос власништва, односно продаја земљишта или било какав облик располагања државном имовином која је у искључивој надлежности Босне и Херцеговине. У вези с тим, наводи да је у члану I став 3 Одлуке изричито прописано да се Одлуком не регулишу власништво нити друга стварна права на непокретностима или закуп непокретности. Осим тога, наглашава да је у члану 1 став 2 Одлуке прописано да се под имовином државе Босне и Херцеговине сматра имовина која је као таква утврђена у члану 1 став 2 Закона о привременој забрани располагања, без обзира на тренутни упис власника у земљишној књизи. На основу тога, Влада сматра да се одредбама Одлуке пружа шира заштита за државну имовину у односу на одредбе Закона о привременој забрани располагања. Затим истиче да се Одлуком само регулише могућност промјене намјене државне имовине и привременог коришћења шумског земљишта у друге намјене. Због тога сматра да се из цитираних одредби јасно закључује да на основу Одлуке ни на који начин не може настати спор између БиХ и ФБиХ у смислу члана VI/3а) Устава БиХ.

11. Изјашњавајући се о наводима подносиоца захтјева у вези с одредбама чл. II–VI Одлуке којим је регулисан поступак промјене намјене шумског земљишта, Влада је навела да се тај поступак може искључиво покренути на захтјев власника непокретности ради промјене културе земљишта у складу с важећим просторно-планским актима. Да би се избјегло да на основу рјешења о промјени намјене шумског земљишта дође до индиректног преноса власништва, у члану IV став 2 Одлуке је прописано да захтјев за промјену намјене земљишта у власништву Босне и Херцеговине може поднијети само овлашћени орган Босне и Херцеговине. У вези с тим, Влада је указала да Уставом Босне и Херцеговине није регулисано питање просторног планирања за ниво ентитета, кантона и јединица локалне самоуправе и коришћење природних богатстава. Затим је указала да је, према чл. III.1 и III.2 Устава Федерације Босне и Херцеговине, Федерација БиХ надлежна за просторно планирање. Даље је навела да је поступак промјене намјене регулисан Законом о просторном планирању и коришћењу земљишта на нивоу Федерације БиХ (у даљњем тексту: Закон

о просторном планирању) и кантоналним законима о просторном планирању/уређењу и грађењу, којима се настоји обезбједити планско уређење простора на принципима одрживог развоја. На основу тога, Влада сматра да се планирање коришћења шумског земљишта уређује у другом поступку, а да је Одлуком прописан само поступак и начин на који се врши промјена намјене шумског земљишта. Рјешењем о промјени намјене шумског земљишта, како је наведено, мијења се само култура земљишта у складу с планом просторног уређења, али не и власништво над таквим земљиштем. Према томе, полазећи од чињенице да промјена намјене шумског земљишта има правне посљедице, али да такав чин располагања може затражити само власник, односно да одлуке о промјени намјене не могу доносити ентитетски органи без захтјева институције Босне и Херцеговине, Влада сматра да су неосноване тврдње да се тим одредбама крше одредбе Устава Босне и Херцеговине.

12. У односу на тврдње подносиоца захтјева да ентитет ФБиХ и кантони не могу једнострано располагати финансијским користима од имовине, Влада је указала да се накнада из члана V Одлуке не може користити у друге сврхе, осим за потребе пошумљавања с циљем одрживог управљања шумама. Сматра да та накнада није финансијски приход од имовине (продаја, куповина, закуп, служности и сл.), већ приход по основу умањења површине под шумама. Такође истиче да ту одредбу Одлуке не треба уско посматрати јер су је, како је наведено, дужни платити сви власници, односно инвеститори који желе да промијене намјену шума и шумског земљишта и представља један вид еколошког пореза с циљем очувања околине и опорезивања инвеститора који желе у потпуности сјећи шуму на одређеној површини и трајно јој промијенити намјену. Напосљетку, Влада је навела да у Уставу Босне и Херцеговине не постоји ниједна одредба којом је прописано да су институције Босне и Херцеговине овлашћене да располажу накнадом за промјену намјене шумског земљишта у приватном власништву.

13. У односу на наводе којима су оспорене одредбе чл. VII и VIII Одлуке којима је прописана могућност давања шумског земљишта на привремено коришћење у друге намјене, Влада је навела да се Одлуком не регулише поступак додјеле концесије, нити се прописује надлежност за додјелу концесије, односно не преузима се надлежност Комисије за концесије Босне и Херцеговине у поступцима за које је она надлежна. У складу с тим, истиче да додјела концесије представља услов на основу којег се шумско земљиште може дати на привремено коришћење у друге намјене. Према томе, тврди да је у члану VII Одлуке регулисан само поступак привременог коришћења шумског земљишта у друге намјене, што је већ утврђено планом просторног уређења и уговором о концесији. На основу тога, тврди да се у том поступку не рјешавају имовинско-правни односи везани за непокретност која се даје под концесију, већ се ти односи рјешавају у раније спроведеном поступку додјеле концесије у складу са чланом 29 Закона о концесијама Федерације Босне и Херцеговине и чланом 82 Правила о поступку додјеле концесија. У односу на наводе подносиоца захтјева којима је указао да Федерација нема надлежност да доноси одлуке о расподјели средстава, Влада је навела да се накнада плаћа због умањења еколошких и економских функција шуме, да представља намјенски приход Федерације БиХ и кантона и не може се користити у друге намјене, осим за враћање новца прикупљеног од те накнаде за потребе пошумљавања и друге послове с циљем одрживог управљања шумама.

14. Надаље, Влада сматра неоснованим тврдње подносиоца захтјева да је доношењем Одлуке о измени и допуни Одлуке којом је брисан дио одредбе којом је било

прописано давање сагласности Правобранилаштва Босне и Херцеговине приликом доношења рјешења о давању шумског земљишта на привремено коришћење у друге сврхе. Влада исказала намјеру да располаже државном имовином без било какве сагласности Босне и Херцеговине. У вези с тим, Влада је истакла да на основу рјешења донесених у овом поступку шумско земљиште не мијења културу нити титулара, да оно и даље остаје шумско земљиште, па се тиме ни индиректно не располаже тим земљиштем у смислу члана 1 став 3 Закона о привременој забрани. Влада сматра да је у овом случају ријеч о класичном управном поступку у којем, у складу с одредбама члана 48 Закона о управном поступку, има право да учествује и Правобранилаштво БиХ као овлашћени орган Босне и Херцеговине, те да оно у том поступку може заштитити право на имовину државе Босне и Херцеговине. Осим тога, наводи да су рјешења о привременом коришћењу шумског земљишта у друге сврхе, које је Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства донијело у четири случаја, достављена Правобранилаштву БиХ као странци у поступку. Правобранилаштво је тужбама покренуло управне спорове пред Кантоналним судом у Сарајеву ради поништења тих рјешења. Да није донесена Одлука, како даље наводи Влада, власници недржавне имовине били би онемогућени да неометано уживају своју имовину јер им се не би омогућило да своје земљиште користе на начин који је предвиђен планом просторног уређења, те би тада неспорно дошло до повреде члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

15. Напоследетку, Влада наводи да је Нацрт одлуке достављен Правобранилаштву БиХ ради изношења примједби, приједлога и сугестија, али да оно никада није доставило изјашњење. Осим тога, наводи да је у поступку израде Нацрта одлуке, Канцеларија високог представника у Босни и Херцеговини, као једини овлашћени тумач одредби, доставила акт број 029/2023/ЈЛД/СС од 15. новембра 2023. године у којем је наведено: "У вези с Вашим захтјевом за појашњење, обавјештавам Вас да промјена намјене шумског земљишта очигледно доводи до значајних правних посљедица за предметну имовину и самим тим би представљала радњу располагања за коју је потребно активно учешће и сагласност власника. С друге стране, додјела права привременог коришћења не представља радњу директног или индиректног преноса власништва и стога се не треба сматрати располагањем у смислу забране располагања државном имовином." Наводи да је у складу с тим схватањем у Одлуци и прописано да право подношења захтјева за промјену намјене шумског земљишта има само власник непокретности, а у случају државне имовине то су овлашћени органи државе Босне и Херцеговине.

16. На основу тога, Влада сматра да Одлука не представља располагање државном имовином на начин да се омогућава директни или индиректни пренос власништва над државном имовином, те да се Одлуком не задире у власничка права на било који начин, већ се та област регулише на јединствен начин с циљем омогућавања спровођења планова просторног уређења и побољшања привредних активности на територији Федерације БиХ.

IV. Релевантни прописи

17. У Уставу Босне и Херцеговине релевантне одредбе гласе:

*Члан I ст. 1. и 2.
Босна и Херцеговина*

1. Континуитет

Република Босна и Херцеговина, чије је званично име од сада "Босна и Херцеговина", наставља своје правно

постојање по међународном праву као држава, са унутрашњом структуром модификованом овим Уставом и са постојећим међународно признатим границама. [...]

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционише на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

Члан II став 3. тачка к)

Људска права и основне слободе

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

[...]

к) Право на имовину.

Члан IV став 4. тач. а) и е)

Парламентарна скупштина

4. Овлашћења

Парламентарна скупштина је надлежна за:

а) Доношење закона потребних за спровођење одлука Председништва или за извршавање надлежности Скупштине по овом Уставу..

б) Одлучивање о изворима и износу средстава за функционисање институција Босне и Херцеговине и за међународне обавезе Босне и Херцеговине.

[...]

е) Друга питања потребна за извршавање њезиних дужности или оних обавеза које су јој узајамним споразумом додијелили ентитети.

Члан VI став 5.

Уставни суд

5. Одлуке

Одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

18. Закон о привременој забрани располагања државном имовином Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 и 22/22)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Члан 1.

Овим законом се забрањује располагање државном имовином.

У смислу овог Закона, под државном имовином подразумева се:

1. непокретна имовина која припада држави Босни и Херцеговини на основу међународног Споразума о питањима сукцесије, који су 29. јуна 2001. год. потписале државе Босна и Херцеговина, Хрватска, Бивша Југословенска Република Македонија, Словенија и Савезна Република Југославија;

2. непокретна имовина на којој је право располагања и управљања имала бивша Социјалистичка Република Босна и Херцеговина до 31. децембра 1991. године;

3. пољопривредно земљиште, за које је Уставни суд Босне и Херцеговине утврдио да представља државну имовину у својој одлуци у предмету бр. У-8/19;

4. ријеке, шуме и шумско земљиште, за које је Уставни суд Босне и Херцеговине утврдио да представљају државну имовину у својим одлукама у предметима бр. У-9/19 и бр. У-4/21.

У смислу овог закона, под располагањем наведене имовине сматра се директни или индиректни пренос власништва.

Члан 2.

Без обзира на одредбе било којег другог закона или прописа, државном имовином може располагати

искључиво држава Босна и Херцеговина, као њен титулар, у складу с одредбама овог закона.

Свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент којим се располаже имовином из члана 1. овог закона супротно одредбама овог закона, ништав је.

Члан 3. став (2)

Осим тога, **Комисија за државну имовину** основана Одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 10/05, у даљем тексту: "Комисија") може, на приједлог заинтересоване стране, да одлучи да одређену државну имовину изузме од привремене забране према овом закону.

Члан 4.

Привремена забрана располагања државном имовином у складу с овим законом остаје на снази до ступања на снагу закона на државном нивоу којим се уређују права власништва и управљања државном имовином, а који би усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, односно све док високи представник друкчије не одлучи.

19. Закон о привременој забрани располагања државном имовином Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 и 41/08)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Члан 1.

Овим законом се забрањује располагање државном имовином.

У смислу ове одлуке, под државном имовином подразумева се:

1. непокретна имовина која припада држави Босни и Херцеговини (као међународно признатој држави) на основу међународног Споразума о питањима сукцесије, који су 29. јуна 2001. год. потписале државе Босна и Херцеговина, Хрватска, Бивша Југословенска Република Македонија, Словенија и Савезна Република Југославија, која се, на дан доношења овог закона, сматра власнишвом или посједом било којег нивоа власти или јавне организације у Федерацији Босне и Херцеговине; и

2. непокретна имовина на којој је право располагања и управљања имала бивша Социјалистичка Република Босна и Херцеговина (СРБиХ) до 31. децембра 1991. год, која се на дан доношења овог закона сматра власнишвом или посједом било којег нивоа власти или јавне организације Федерације Босне и Херцеговине.

У смислу овог закона, под располагањем наведене имовине сматра се директни или индиректни пренос власништва.

Члан 2.

Без обзира на одредбе другог закона или прописа, државном имовином се може располагати само у складу с одредбама овог закона.

Свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент којим се располаже имовином из члана 1. овог закона супротно одредбама овог закона, ништав је.

Члан 3.

Сљедећа имовина ће бити изузета од забране утврђене у члану 1. овог закона и укључује:

1. Имовину и права предузећа, регистрована као таква, која су предмет приватизације како је дефинисано одредбом члана 1. Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 45/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04 и 44/04); и која су тренутно одређена или ће бити одређена као саставни дио одобреног активног биланса

предузећа како је регулисано Законом о почетном билансу стања предузећа и банака ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 12/98 и 40/99) и Уредбом о методологији за припрему програма приватизације и почетног биланса стања ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 10/98, 26/98, 49/99 и 40/00); као и имовина и права која су предмет мале приватизације. Надлежни орган, у складу са споменутим законима, има право да утврди измијењени и допуњени активни биланс, али ће по службеној дужности да обавијести Комисију о сваком додавању билансу имовине утврђене у члану 1. овог закона; и

2. Имовину која је предмет продаје према Закону о продаји станова на којима постоји станарско право ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01, 56/01, 61/01, 15/02 и 54/04).

Осим тога, Комисија за државну имовину основана Одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 10/05, у даљем тексту: "Комисија") може, на приједлог заинтересоване стране, да одлучи да одређену државну имовину изузме од привремене забране према овом закону.

Дио државне имовине која ће и даље служити за потребе одбране се, на основу и у складу с чл. 71-74. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05), такође изузима од привремене забране проглашене овим Законом.

Члан 4.

Привремена забрана располагања државном имовином у складу с овим законом остаје на снази до ступања на снагу закона којим се уређује провођење критерија који ће да се примјењују за утврђивање имовине која је у власништву Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, и утврђују права власништва и управљања државном имовином, који ће се донијети на препоруке Комисије, односно до потврђивања прихватљивог и одрживог рјешења питања расподеле државне имовине између државе и других нивоа власти од стране Управног одбора Савјета за имплементацију мира, или док високи представник другачије не одлучи.

20. Одлука о промјени намјене шумског земљишта и привременом кориштењу шумског земљишта у друге намјене ("Службене новине ФБиХ" бр. 89/23 и 100/23)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

I

(1) Овом одлуком регулише се начин промјене намјене шумског земљишта и привременом кориштењу шумског земљишта у друге намјене.

(2) У смислу одредби ове одлуке, под имовином државе Босне и Херцеговине сматра се имовина која је као таква утврђена у члану 1. став (2) Закона о привременој забрани располагања државном имовином Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 и 22/22) без обзира на тренутни упис власника у одјељку Б земљишнокрњижног улошка.

(3) Овом одлуком не регулише се власништво нити друга стварна права на некретнинама и закуп некретнина.

III

Дозвола за промјену намјене шумског земљишта издаје се у форми рјешења, које доноси федерални министар пољопривреде, водопривреде и шумарства (у даљем тексту: федерални министар) уз претходно мишљење кантоналног министарства надлежног за шумарство (у даљем тексту:

кантонално министарство) и мишљење Федералне управе за шумарство.

IV став (2)

(2) Захтјев за промјену намјене шумског земљишта које је власништво државе Босне и Херцеговине може поднијети само овлаштени орган државе Босне и Херцеговине.

V

(1) Рјешењем којим се дозвољава промјена намјене земљишта налаже се инвеститору да уплати **накнаду за промјену намјене шумског земљишта**, чија вриједност се одређује у висини трошкова подизања и одржавања нових шума на површини која не може бити мања од површине којој се мијења намјена и тржишној вриједности дрвета која се добије сјечом.

(2) Накнаду обрачунава стручна комисија коју формира кантонално министарство, а уплаћује се као намјенски приход Буџета Федерације Босне и Херцеговине за заштиту, унапређење и подизање нових шума и за рурални развој у износу од 40% (четрдесет процената), односно намјенски приход буџета кантона у износу од 60% (шездесет процената).

VII

(1) Шумско земљиште може се, осим за господарење шумама, **привремено користити за друге планиране намјене**, и то:

а) у сврху експлоатације минералних сировина и других природних богатстава, у периоду трајања концесионог уговора;

б) у сврху кориштења обновљивих извора енергије у периоду трајања концесионог уговора;

ц) у сврху обављања спортско-туристичке дјелатности у периоду трајања концесионог уговора;

д) за постављање/изградњу GSM базних станица, водовода, оборинских, отпадних, гасних, топловодних, електро и телекомуникацијских водова;

(2) Концесор, концесионар или инвеститор из става (1) ове тачке може поднијети захтјев кантоналном министарству за кориштење шумског земљишта за друге намјене уколико је то предвиђено планом просторног уређења, а уз захтјев се прилаже, поред документације из тачке IV ове одлуке, за тач. а), б) и ц) из става (1) ове тачке и уговор о концесији. Изузетно, за тачку д) из става (1) ове тачке не прилаже се извод из плана просторног уређења. За тачку д) прилаже се и GSM лиценца за базне станице и доказ о праву кориштења земљишта.

(3) Након што је достављена комплетна документација, кантонално министарство формира комисију из тачке V ове одлуке ради обрачуна накнаде из става (5) ове тачке те сву документацију, заједно са својим мишљењем, доставља Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства.

(4) Дозвола за кориштење шумског земљишта за сврхе из става (1) ове тачке издаје се у форми рјешења, које доноси федерални министар уз претходно мишљење Федералне управе за шумарство.

(5) Због умањења еколошких и економских функција шума, рјешењем којим се дозвољава кориштење шумског земљишта за сврхе из става (1) ове тачке налаже се инвеститору да уплати накнаду чија вриједност се одређује у висини трошкова подизања и одржавања нових шума на површини која не може бити мања од површине која се даје за кориштење у друге сврхе и тржишној вриједности дрвета која се добије сјечом.

(6) Накнаду из става (5) ове тачке обрачунава стручна комисија коју формира кантонално министарство, а уплаћује се као намјенски приход Буџета Федерације Босне и Херцеговине за заштиту, унапређење и подизање нових шума и за рурални развој у износу од 40% (четрдесет процената), односно намјенски приход буџета кантона у износу од 60% (шездесет процената).

VIII став (1)

(1) Након истека уговора о концесији, лице које је добило рјешење из тачке VII ове одлуке дужно је извршити рекултивацију-пошумљавање земљишта на површини на којој је користила земљиште у друге намјене.

V. Допустивост

21. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3а) Устава БиХ и члана 19 Правила Уставног суда.

22. Члан VI/3а) Устава Босне и Херцеговине гласи:

а) Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући само на то:

[...]

- Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покретати само чланови Предсједништва, предсједавајући Министарског савјета, предсједавајући или замјеник предсједавајућег било којег вијећа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег вијећа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког законодавног вијећа неког ентитета.

23. Члан 19 Правила Уставног суда у релевантном дијелу гласи:

Захтјев није допустив ако постоји неки од сљедећих случајева:

а) Уставни суд није надлежан за одлучивање;

24. Захтјев за оцјену уставности поднио је предсједавајући Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у вријеме подношења захтјева, што значи да је захтјев поднио овлашћени субјекат у смислу члана VI/3а) Устава БиХ.

25. Након што је утврђено да је захтјев поднио овлашћени субјекат, Уставни суд запажа да се у овом поступку покреће питање допустивости захтјева према члану 19 став (1) тачка а) Правила, којим је прописано да захтјев није допустив када Уставни суд није надлежан за одлучивање. Сходно томе, Уставни суд треба размотрити да ли питања која се покрећу предметним захтјевом улазе у надлежност Уставног суда како је то прописано чланом VI/3а) Устава БиХ.

26. Уставни суд запажа да у овом случају није спорно да предмет оцјене уставности нису устав или закони ентитета, већ Одлука коју је донијела Влада као акт ниже правне снаге. Како је у члану VI/3а) Устава БиХ прописано да је Уставни суд надлежан да одлучује о било којем спору који се јавља по том уставу, што укључује, али се не ограничава на то да ли је било која одредба устава или закона једног ентитета у складу с тим уставом, Уставни суд треба испитати да ли је у конкретном случају надлежан за оцјену уставности оспорене одлуке као акта ниже правне снаге од устава и закона. У вези с тим, Уставни суд указује на то да је у својој досадашњој пракси, у ситуацијама када је покретано питање усаглашености неког општег акта који није изричито наведен у одредби члана VI/3а) Устава БиХ, у сваком појединачном предмету цијенио карактер и правну природу оспорених

аката у односу на надлежност која му је додијељена на основу наведеног члана, те сходно томе изражавао став да ли ће конкретни захтјев за испитивање тих аката оцијенити допустивим. Дакле, Уставни суд указује да се приликом разматрања надлежности у таквим случајевима не ограничава само на врсту аката, него у сваком конкретном случају испитује и *ad hoc* одлучује да ли је могуће прихватити надлежност.

27. У том правцу Уставни суд је успоставио одређене критеријуме, па је прихватио надлежност у ситуацији када акти ниже правне снаге од закона покрећу питање кршења људских права и основних слобода заштићених Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом (види, нпр. Уставни суд, одлуке о допустивости и меритуму број У-4/05 од 22. априла 2005. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 32/05, и број У-7/05 од 2. децембра 2005. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 45/05). Затим, Уставни суд је утврдио да може засновати надлежност и одлучити о уставном спору у којем се тврди да је ненадлежни орган донио подзаконски акт за чије доношење није имао надлежност према Уставу Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-10/14 од 4. јула 2014. године, тачка 79). При томе је Уставни суд нагласио да спор не може произлазити из редовних позитивно-правних прописа, већ се мора тицати одређеног питања које је регулисано самим Уставом Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости број У-12/08 од 30. јануара 2009. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 62/09, тачка 7). Напосљетку, Уставни суд је утврдио да се надлежност могла прихватити када би оспорени акт изашао ван оквира закона, тј. када би подзаконски акт регулисао материју коју треба регулисати закон (види Уставни суд, Одлука о допустивости број У-5/17 од 28. септембра 2017. године, доступна на www.ustavnisud.ba).

28. У складу с наведеним, Уставни суд сматра да би се допустивост овог захтјева требала ријешити у складу са ставом Уставног суда да се надлежност за оцјену уставности може прихватити уколико оспорени акт излази ван оквира закона, односно уколико оспорени акт регулише материју која би требала бити регулисана законом. Наиме, тумачећи образложење из Одлуке Уставног суда број У-5/17 (*ibid.*), у којој је наведено: "Уставни суд закључује да Правилник, прописујући квалификациону картицу возача, није изашао из оквира Закона, како су то навели подносиоци захтјева", може се закључити да би се надлежност за оцјену уставности могла прихватити када би оспорени акт излазио ван оквира закона, тј. када би подзаконски акт регулисао материју коју треба да регулише закон.

29. У овом случају, иако оспорена одлука није "закон" у формалном и материјалном смислу, очигледно је да је донесена упркос томе што на државном нивоу није донесен закон којим би се ријешило питање државне имовине, што се не односи само на питање права власништва, већ и управљања државном имовином. Такође, оспорени акт је донесен супротно забрани располагања државним земљиштем које обухвата и шуме и шумско земљиште према члану 1 став 2 тачка 4 Закона о привременој забрани располагања. У вези с тим, Уставни суд указује и да је у Одлуци број У-1/11 од 13. јула 2012. године (тач. 80 и 81, доступна на www.ustavnisud.ba) и бројним другим одлукама које су се, између осталог, односиле и на шуме и шумско земљиште (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-4/21 од 23. септембра 2021. године, тац. 39 и 42) нагласио да "[...] држава БиХ има право наставити да регулише државну имовину, односно да је титулар државне

имовине, а да одредбе члана IV/4е) Устава БиХ прописују надлежност Парламентарне скупштине у осталим питањима која су потребна за спровођење дужности државе, а да државна имовина рефлектује државност, суверенитет и територијални интегритет БиХ, несумњиво је да наведена одредба даје овлашћења држави БиХ, односно Парламентарној скупштини да регулише питање државне имовине. Према томе, овдје се ради о искључивој надлежности БиХ [...]" (*idem.*, У-1/11, тачка 80).

30. Уставни суд сматра да у конкретном случају долази у питање надлежност органа за доношење оспореног акта будући да се оспореним актом располаже државном имовином иако на државном нивоу није донесен закон који ће ријешити питање државне имовине. Осим тога, оспорени акт излази "ван оквира закона" јер је донесен супротно Закону о привременој забрани. Стога, Уставни суд сматра да су то све валидни разлози за прихватање надлежности за одлучивање у овом предмету.

31. Имајући у виду одредбе члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 19 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд закључује да је захтјев допустив зато што га је поднио овлашћени субјекат те стога што не постоји ниједан формални разлог из члана 19 став (1) Правила Уставног суда због којег не би био допустив.

VI. Меритум

32. Подносилац захтјева сматра да је оспорена одлука супротна одредбама чл. I/2, II/3к), III/3б) и IV/4е) Устава Босне и Херцеговине и члану I Протокола број 1 уз Европску конвенцију. С друге стране, Влада оспорава наводе из захтјева указујући да Одлука не представља располагање државном имовином на начин да се омогућава директни или индиректни пренос власништва те да се Одлуком "не задире у власничка права државе над шумама и шумским земљиштем".

33. Имајући у виду суштину навода из захтјева и одговора на захтјев, Уставни суд сматра да се захтјевом покреће питање да ли је оспорена одлука, којом је Влада регулисала начин промјене намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене, у складу са чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да се у више својих одлука бавио питањем регулисања државне имовине, те да је у Одлуци број У-28/22 Уставни суд хронолошки приказао досадашњу праксу у вези с тим питањем (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-28/22 од 21. марта 2024. године, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 27/24, тац. 24, 26 и 27).

34. У конкретном случају, Уставни суд запажа да није спорно да се одредбе Одлуке не односе само на шуме и шумско земљиште у приватном власништву, већ и на шуме и шумско земљиште у државном власништву. Међутим, Уставни суд наглашава да државна имовина, иако је то облик власништва који је по својој структури сличан грађанскоправном приватном власништву, представља посебан правни концепт, те из тог разлога ужива и посебан статус. Полазећи од чињенице да се Одлуком регулише могућност промјене намјене шумског земљишта и давања шумског земљишта на привремено коришћење у друге намјене, Уставни суд сматра да се Одлуком регулишу питања која су непосредно повезана с правом власништва које власнику даје овлашћење да слободно и по својој вољи ствар посједује, користи и да њом располаже, те да сваког од тог права искључи у границама одређеним законом. Због тога је у овом предмету спорно да ли је и у којој мјери Влада могла регулисати таква питања без задирања у власничка права

државе Босне и Херцеговине, и то тако да одлучује о питањима располагања и расподеле шума и шумског земљишта као државне имовине.

35. У вези с тим, Уставни суд запажа да из законодавстава којима су регулисани појмови шума и шумског земљишта произлази да се под шумом подразумијева земљиште прекривено шумским дрвећем или шумским грмљем, док шумско земљиште, поред земљишта обраслог шумом, обухвата и необрађено, неискоришћено или неплодно земљиште ван шуме у оном омјеру у којем обезбјеђује или потпомаже функције сусједне шуме. Дакле, Уставни суд запажа да шуме и шумско земљиште као јавна добра, између осталог, карактерише њихова намјена која зависи од њихових природних својстава. У таквим околностима, неспорно је да промјена намјене шума и шумског земљишта може довести у питање њихов карактер "јавног добра", па тиме и карактер права власништва на таквом земљишту. Због тога, Уставни суд сматра да не може представљати довољну гаранцију за заштиту државне имовине садржај одредбе члана 1 став 2 Одлуке, којом је прописано да се државном имовином сматра имовина која је као таква прописана у Закону о забрани располагања, без обзира на тренутни упис власника.

36. Уставни суд такође сматра да се наведени закључци могу примијенити и на одредбе Одлуке којима је установљено овлашћење тијела Федерације БиХ и кантона да одлучују о давању шумског земљишта на привремено коришћење у друге намјене. Наиме, Уставни суд запажа да се тим одредбама Одлуке омогућава фактичка промјена намјене шумског земљишта без захтјева власника земљишта. На тај начин се, на основу одлука донесених у управном поступку пред ентитетским односно кантоналним нивоима власти, омогућава да се шуме и шумско земљиште користе у сврхе које нису непосредно везане за сам карактер шума и шумског земљишта као "јавног добра" у државном власништву и да се за то уплаћује накнада у корист Федерације БиХ. Према томе, Уставни суд сматра да све наведено упућује да таква пренамјена, укључујући и обавезу уплате накнаде за уништавање шумског фонда без обзира на њихово формалноправно одређење у Одлуци, представља облике располагања државном имовином јер прописује могућност задирања у власничка овлашћења власника имовине – државе да одлучује о начину коришћења и давању на коришћење шума и шумског земљишта. Из ових разлога је неприхватљиво образложење које је Влада понудила о томе да Одлука "не представља располагање државном имовином на начин да се омогућава директни или индиректни пренос власништва, те да се Одлуком не задире у власничка права државе над шумама и шумским земљиштем".

37. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да је Одлуком број У-4/21 Уставни суд утврдио да оспорене одредбе Закона о шумама РС у дијелу који гласи "у својини Републике" нису у складу са чл. I/1, III/36) и IV/4е) Устава Босне и Херцеговине "зато што се питања која се односе на утврђивање власничког статуса државне имовине, као и надлежност у вези с тим између државних и ентитетских тијела требају регулисати законом који ће бити донесен на државном нивоу јер су та питања, према наведеним одредбама Устава БиХ, у искључивој надлежности државе БиХ" (тачка 47). Уставни суд је у тој одлуци у тачки 40 навео "како је оспореним члановима прописано да су шуме и шумско земљиште 'у власништву Републике', они су на тај начин правно евидентирани као имовина Републике Српске и додијелени су Републици Српској. Претходно је образложено да државна имовина (имовина државе БиХ) обухвата (и) шуме и шумско земљиште. Стога, Уставни суд

мора закључити да оспорене одредбе Закона о шумама нису у складу са чл. I/1, III/36) и IV/4е) Устава БиХ". Надаље, одредбом члана 1 тачка 4) Закона о привременој забрани, који се примјењује на државном нивоу, прописано је да државну имовину чине "ријеке, шуме и шумско земљиште, за које је Уставни суд Босне и Херцеговине утврдио да представљају државну имовину у својим одлукама у предметима бр. У-9/19 и У-4/21". Осим тога, Уставни суд указује да је у члану 4 Закона о привременој забрани прописано да "привремена забрана располагања државном имовином у складу с овим законом остаје на снази до ступања на снагу закона на државном нивоу којим се уређују права власништва и управљања државном имовином, а који би усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, односно све док високи представник друкчије не одлучи".

38. Уставни суд подсјећа да на нивоу Босне и Херцеговине не постоји пропис којим би била регулисана надлежност ентитета да доносе одлуке о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у државном власништву у друге намјене. Једина могућност која је прописана у члану 3 став 2 Закона о забрани располагања јесте да Комисија за државну имовину основана Одлуком Савјета министара БиХ, на приједлог заинтересоване стране, одлучи да одређену државну имовину изузме од привремене забране према овом закону. Такве одлуке Комисије за државну имовину у конкретном случају неспорно није било, без обзира на наводе из одговора на захтјев – да је Влада настојала да уважи чињеницу да се овдје ради о државној имовини. Осим тога, управо из одговора на захтјев произлази да се државне институције противе доношењу овакве или сличних одлука. Наиме, Влада је и сама у одговору навела да је Правобранилаштво БиХ тужбама покренуло управне спорове пред Кантоналним судом у Сарајеву ради поништења рјешења које је донијело Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства о привременом коришћењу шумског земљишта у друге сврхе. Дакле, очигледно је да из таквих поступака Правобранилаштва БиХ произлази да се државни органи противе оваквом располагању државном имовином од стране ентитетске владе.

39. У складу с наведеним, без обзира на правно питање да ли је Влада имала уставно овлашћење да уређује поступак промјене намјене шума и шумског земљишта у вези с одредбама о просторном планирању, Уставни суд сматра да Влада, с обзиром на карактер и реалне импликације Одлуке на шуме и шумско земљиште који представљају државно власништво, није имала надлежност да донесе наведену одлуку у односу на шуме и шумско земљиште који представљају државну имовину. Као што је напријед указано, Уставни суд је о статусу државне имовине, у коју спадају шуме и шумско земљиште, у пракси већ заузео став, те не види разлог да у конкретном случају од њега одступи. Наиме, шумама и шумским земљиштем се не може располагати на било који начин док се питање државне имовине не ријеша законом који ће се донијети на државном нивоу, што подразумијева да ентитети не могу присвајати надлежности да одлучују о власничкоправним овлашћењима на државној имовини.

40. Коначно, чланом 2 став 2 Закона о забрани располагања прописано је да су ништави "свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент којим се располаже имовином из члана 1. овог закона супротно одредбама овог закона". Чињеница да Парламентарна скупштина БиХ још увијек није донијела закон којим ће регулисати право власништва и управљања државном имовином не може бити оправдање за доношење спорне

одлуке, на основу које ће се одлукама владе ентитета или кантона мијењати намјена шума и шумског земљишта или шумско земљиште давати на привремено коришћење у друге намјене.

41. Имајући у виду закључак да Влада без доношења закона на државном нивоу није била надлежна да Одлуком регулише начин промјене намјене шумског земљишта у државном власништву и привременом коришћењу тог земљишта у друге намјене, Уставни суд сматра да су ирелевантни наводи Владе којима указује на одредбе Одлуке којима се наводно пружа заштита државној имовини у тим поступцима. Уставни суд такође сматра да су без значаја наводи да су те одредбе донесене с циљем омогућавања спровођења планова просторног уређења и побољшања привредних активности на територији Федерације БиХ, с обзиром на недостатак надлежности ентитетске владе за доношење овакве одлуке.

42. У односу на мишљење Канцеларије високог представника, на које се позвала Влада у одговору на захтјев, Уставни суд наглашава да мишљења Канцеларије високог представника узима у обзир, али да она нису обавезујућа. У конкретном случају Уставни суд је упознат с мишљењем које је високи представник доставио Влади. Међутим, Уставни суд примјећује да је Влада потпуно занемарила дио мишљења у којем се наводи да "промјена намјене шумског земљишта очигледно доводи до значајних правних последица за предметну имовину и самим тим би представљала радњу располагања за коју је потребно активно учешће и сагласност власника". Изјашњавајући се о могућности давања права "привременог коришћења", Канцеларија високог представника није улазила у питање шта би то коришћење представљало, колико би дуго "привремено коришћење" трајало и слично. Наиме, без таквих показатеља могло би доћи до потпуне фактичке промјене намјене шумског земљишта без икаквог учешћа државе као власника шума и шумског земљишта, што није у складу са Законом о забрани располагања и самим тим је супротно и Уставу Босне и Херцеговине.

43. У таквим околностима, те имајући у виду своју ранију праксу, Уставни суд закључује да је оспорена одлука противна одредбама чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине.

44. Одлучујући о дјеловању одлуке Уставног суда, у складу са чланом 61 став (1) Правила Уставног суда, те имајући у виду садржај члана 2 став 2 Закона о забрани располагања, Уставни суд је утврдио ништавост оспорене одлуке *ab initio*. Такође, полазећи од чињенице да из одговора Владе произлази да су на основу Одлуке донесена рјешења о привременом коришћењу шумског земљишта у друге сврхе, Уставни суд је, у складу са чланом 61 Правила Уставног суда, наложио Влади и Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства да пониште све одлуке и активности које су засноване на оспореној одлуци. У складу с тим, ниједан привремени корисник се не може сматрати савјесним и не ужива заштиту на основу прописа којима су регулисана стварна права на непокретностима.

Остали наводи

45. Напослетку, Уставни суд запажа да је подносилац захтјева оспорио уставност оспорених закона и с аспекта чл. II/3к), III/3б) и IV/4е) Устава БиХ и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Међутим, Уставни суд сматра да, с обзиром на већ усвојене закључке, нема потребе посебно испитивати те наводе.

VII. Закључак

46. Уставни суд закључује да Одлука није у сагласности са чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине јер Влада није била надлежна да регулише начин промјене намјене шума и шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене јер се те одредбе односе (и) на располагање шумама и шумским земљиштем као државном имовином која је у искључивој надлежности институција Босне и Херцеговине.

47. На основу члана 64 став (4) Правила Уставног суда, престаје правно дјеловање Одлуке о привременој мјери број У-3/24 од 30. маја 2024. године.

48. На основу члана 59 ст. (1) и (2) и члана 61 ст. (1), (2) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

49. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Сеада Палаврић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-3/24**, гјеђавујући захтјев **Kemala Ademovića, u vrijeme podnošenja захтјева predsjedavajućег Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, на основу члана VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, члана 57. став (2) таčka b), члана 59. ст. (1) и (2), члана 61. ст. (1), (2) и (3) и члана 64. став (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – преčišćени текст ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Seada Palavrić, predsjednica
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Mirsad Čeman, sudija
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija

на сједници одржаној 11. јула 2024. године donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Одлучујући о захтјеву **Kemala Ademovića, u vrijeme podnošenja захтјева predsjedavajućег Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, за ојену уставности Одлуке о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23),

утврђује се да Одлука о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23) није у складу са чл. I/1, I/2. и VI/5. Устава Босне и Херцеговине.

У складу са чланом 61. став (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine и чланом 2. став (2) Закона о привременој забрани распoлoгања државном имовином БиХ ("Službeni glasnik БиХ" br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22), Одлука о промјени намјене шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене Владе Федерације Босне и Херцеговине ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23) ништавна је и престаје важити од дана објављивања те одлуке у "Službenim novinama Федерације Босне и Херцеговине" br. 89/23 i 100/23.

У складу са чланом 61. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се Влади Федерације Босне и Херцеговине и Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства

da preduzmu sve aktivnosti kojima će poništiti sve odluke i aktivnosti koje su zasnovane na Odluci o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene Vlade Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23).

Nalaže se Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva da, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj U-3/24 od 30. maja 2024. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Kemal Ademović, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva), podnio je 4. marta 2024. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti Odluke o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene Vlade Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23; u daljnjem tekstu: Odluka).

2. Podnosilac zahtjeva je, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, podnio i zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud privremeno stavio van pravne snage Odluku do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj U-3/24 od 30. maja 2024. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) usvojio podnosiočev zahtjev i Odluku privremeno stavio van pravne snage do donošenja konačne odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o podnesenom zahtjevu.

4. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), koju zastupa Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine i Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za zastupanje), zatraženo je 11. marta i 4. aprila 2024. godine da dostavi odgovor na zahtjev u roku od 30 dana od prijema dopisa.

5. Vlada i Ured su 11. i 30. aprila 2024. godine dostavili odgovor na zahtjev.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

6. Podnosilac zahtjeva smatra da je Odluka suprotna odredbama čl. I/2, II/3.k), III/3.b) i IV/4.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članu 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija).

7. Argumentirajući te navode, podnosilac zahtjeva najprije navodi da osporena odluka predstavlja opći akt i da je Ustavni sud nadležan za ocjenu ustavnosti, te smatra da postoji spor između Bosne i Hercegovine i Federacije BiH jer bi provođenje te odluke moglo imati štetne posljedice po imovinu Bosne i Hercegovine. Podnosilac zahtjeva dalje navodi da Vlada nije imala ustavni osnov za reguliranje pitanja državne imovine i da je postupila protivno odredbama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o zabrani

raspolaganja) i entitetskom Zakonu o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o zabrani raspolaganja FBiH), kojim je zabranjeno raspolaganje državnom imovinom za područje Federacije Bosne i Hercegovine. Podnosilac zahtjeva također smatra da je na taj način Vlada postupila protivno velikom broju odluka Ustavnog suda (U-1/11, U-8/19, U-9/19, U-16/20, U-4/21 i U-10/22) u kojima je zauzet stav da je pitanje državne imovine u isključivoj nadležnosti države Bosne i Hercegovine i njenih tijela vlasti i da entiteti nemaju pravo raspolaganja državnom imovinom.

8. U tom pogledu, podnosilac zahtjeva smatra da promjena namjene šumskog zemljišta predstavlja čin raspolaganja državnom imovinom. Navodi da takvu radnju može preduzeti samo vlasnik i da odluku o tome ne mogu donositi entitetski organi već isključivo institucije Bosne i Hercegovine, odnosno Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština). Zatim je ukazao na sadržaj člana V Odluke kojim je propisano da se naknada za promjenu namjene šumskog zemljišta uplaćuje kao namjenski prihod budžeta Federacije BiH. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva navodi da iz činjenice da entiteti nemaju pravo raspolaganja proizlazi i da ne mogu jednostrano raspolagati finansijskim koristima od te imovine, već da to pitanje može regulirati samo Parlamentarna skupština u skladu s nadležnošću iz člana IV/4.b) Ustava BiH. Osim toga, podnosilac zahtjeva smatra da činjenica da je u članu IV stav 2. Odluke navedeno da zahtjev za promjenu namjene može podnijeti samo ovlašten organ države Bosne i Hercegovine ne umanjuje neusklađenost osporene odluke s Ustavom Bosne i Hercegovine zbog toga što Vlada nije bila nadležna da regulira ta pitanja.

9. Podnosilac zahtjeva zatim ukazuje i da su neustavne odredbe Odluke kojima je propisana mogućnost davanja šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene. U tom pogledu navodi da je članom VII stav 2. Odluke predviđena mogućnost korištenja šumskog zemljišta za druge namjene na zahtjev koncesora, koncesionara ili investitora. U vezi s tim, upućuje na Odluku Ustavnog suda broj U-16/20 iz koje proizlazi da je za donošenje odluke o dodjeli koncesija na državnoj imovini i rješavanje sporova koji nastaju po tom pitanju nadležna Komisija za koncesije Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-16/20 od 16. jula 2021. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba). Zbog toga smatra da se osporenim normama nastoji direktno ili indirektno raspolagati državnom imovinom, bez bilo kakve saglasnosti vlasnika imovine odnosno države i njenih institucija. U tom pogledu je ukazao da je Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke brisan dio odredbe koji se odnosi na saglasnost Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobranilaštvo) prilikom davanja na privremeno korištenje. Prema mišljenju podnosioca zahtjeva, na taj način Vlada je pokazala jasnu namjeru da odlučuje o raspolaganju državnom imovinom bez saglasnosti i bez znanja njenog titulara, što je suprotno osnovnim pravnim načelima. Osim toga, podnosilac zahtjeva smatra da su neustavne i odredbe člana VII st. 3. i 4. Odluke kojima je propisano određivanje naknade za korištenje te davanje dozvole za korištenje šumskog zemljišta. U tom pogledu smatra da je Parlamentarna skupština jedina ovlaštena odlučivati o raspodjeli sredstava koja bi se odnosila na naknadu za koncesiju, te da entitetski ministar ili organi ne mogu biti nadležni za donošenje dozvole za korištenje šumskog zemljišta. Naposljetku, podnosilac zahtjeva smatra da se osporenim odlukom titularu državne imovine onemogućava vršenje vlasničkih prava, što predstavlja kršenje člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine.

b) Odgovor na zahtjev

10. Vlada je najprije navela da ne postoji nadležnost Ustavnog suda da ocjenjuje ustavnost Odluke na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine zbog činjenice da je osporena odluka akt organa izvršne vlasti koji je niže pravne snage od zakona. Također smatra da u ovom slučaju ne postoji spor između BiH i Federacije BiH jer se Odlukom ni na koji način ne zadire u nadležnost BiH u pogledu pitanja vlasništva ili prava raspolaganja nad imovinom u kontekstu Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja. Ukazuje da se Odluka odnosi na sve šume i šumsko zemljište bez obzira na vlasništvo, ali da iz zahtjeva proizlazi da se argumentacija odnosi isključivo na državnu imovinu. U tom pogledu ističe da se tom odlukom ne propisuje direktni ili indirektni prenos vlasništva, odnosno prodaja zemljišta ili bilo kakav oblik raspolaganja državnom imovinom koja je u isključivoj nadležnosti Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, navodi da je u članu I stav 3. Odluke izričito propisano da se Odlukom ne reguliraju vlasništvo niti druga stvarna prava na nekretninama ili zakup nekretnina. Osim toga, naglašava da je u članu I. stav 2. Odluke propisano da se pod imovinom države Bosne i Hercegovine smatra imovina koja je kao takva utvrđena u članu 1. stav 2. Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja, bez obzira na trenutni upis vlasnika u zemljišnoj knjizi. Na osnovu toga, Vlada smatra da se odredbama Odluke pruža šira zaštita za državnu imovinu u odnosu na odredbe Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja. Zatim ističe da se Odlukom samo regulira mogućnost promjene namjene državne imovine i privremenog korištenja šumskog zemljišta u druge namjene. Zbog toga smatra da se iz citiranih odredbi jasno zaključuje da na osnovu Odluke ni na koji način ne može nastati spor između BiH i FBiH u smislu člana VI/3.a) Ustava BiH.

11. Izjašnjavajući se o navodima podnosioca zahtjeva u vezi s odredbama čl. II–VI Odluke kojim je reguliran postupak promjene namjene šumskog zemljišta, Vlada je navela da se taj postupak može isključivo pokrenuti na zahtjev vlasnika nekretnine radi promjene kulture zemljišta u skladu s važećim prostorno-planskim aktima. Da bi se izbjeglo da na osnovu rješenja o promjeni namjene šumskog zemljišta dođe do indirektnog prenosa vlasništva, u članu IV stav 2. Odluke je propisano da zahtjev za promjenu namjene zemljišta u vlasništvu Bosne i Hercegovine može podnijeti samo ovlašteni organ Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, Vlada je ukazala da Ustavom Bosne i Hercegovine nije regulirano pitanje prostornog planiranja za nivo entiteta, kantona i jedinica lokalne samouprave i korištenje prirodnih bogatstava. Zatim je ukazala da je, prema čl. III.1. i III.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija BiH nadležna za prostorno planiranje. Dalje je navela da je postupak promjene namjene reguliran Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o prostornom planiranju) i kantonalnim zakonima o prostornom planiranju/uređenju i građenju, kojima se nastoji osigurati plansko uređenje prostora na načelima održivog razvoja. Na osnovu toga, Vlada smatra da se planiranje korištenja šumskog zemljišta uređuje u drugom postupku, a da je Odlukom propisan samo postupak i način na koji se vrši promjena namjene šumskog zemljišta. Rješenjem o promjeni namjene šumskog zemljišta, kako je navedeno, mijenja se samo kultura zemljišta u skladu s planom prostornog uređenja, ali ne i vlasništvo nad takvim zemljištem. Prema tome, polazeći od činjenice da promjena namjene šumskog zemljišta ima pravne posljedice, ali da takav čin raspolaganja može zatražiti samo vlasnik, odnosno da odluke o promjeni namjene ne mogu donositi entitetski organi bez zahtjeva institucije Bosne i Hercegovine, Vlada smatra da su neosnovane tvrdnje da se tim odredbama krše odredbe Ustava Bosne i Hercegovine.

12. U odnosu na tvrdnje podnosioca zahtjeva da entitet FBiH i kantoni ne mogu jednostrano raspolagati finansijskim koristima

od imovine, Vlada je ukazala da se naknada iz člana V Odluke ne može koristiti u druge svrhe, osim za potrebe pošumljavanja s ciljem održivog upravljanja šumama. Smatra da ta naknada nije finansijski prihod od imovine (prodaja, kupovina, zakup, služnosti i sl.), već prihod po osnovu umanjenja površine pod šumama. Također ističe da tu odredbu Odluke ne treba usko posmatrati jer su je, kako je navedeno, dužni platiti svi vlasnici, odnosno investitori koji žele promijeniti namjenu šuma i šumskog zemljišta i predstavlja jedan vid ekološkog poreza s ciljem očuvanja okoline i opozivanja investitora koji žele u potpunosti sjeći šumu na određenoj površini i trajno joj promijeniti namjenu. Naposljetku, Vlada je navela da u Ustavu Bosne i Hercegovine ne postoji nijedna odredba kojom je propisano da su institucije Bosne i Hercegovine ovlaštene raspolagati naknadom za promjenu namjene šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu.

13. U odnosu na navode kojima su osporene odredbe čl. VII i VIII Odluke kojima je propisana mogućnost davanja šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene, Vlada je navela da se Odlukom ne regulira postupak dodjele koncesije, niti se propisuje nadležnost za dodjelu koncesije, odnosno ne preuzima se nadležnost Komisije za koncesije Bosne i Hercegovine u postupcima za koje je ona nadležna. U skladu s tim, ističe da dodjela koncesije predstavlja uvjet na osnovu kojeg se šumsko zemljište može dati na privremeno korištenje u druge namjene. Prema tome, tvrdi da je u članu VII Odluke reguliran samo postupak privremenog korištenja šumskog zemljišta u druge namjene, što je već utvrđeno planom prostornog uređenja i ugovorom o koncesiji. Na osnovu toga, tvrdi da se u tom postupku ne rješavaju imovinsko-pravni odnosi vezani za nekretninu koja se daje pod koncesiju, već se ti odnosi rješavaju u ranije provedenom postupku dodjele koncesije u skladu sa članom 29. Zakona o koncesijama Federacije Bosne i Hercegovine i članom 82. Pravila o postupku dodjele koncesija. U odnosu na navode podnosioca zahtjeva kojima je ukazao da Federacija nema nadležnost da donosi odluke o raspodjeli sredstava, Vlada je navela da se naknada plaća zbog umanjenja ekoloških i ekonomskih funkcija šume, da predstavlja namjenski prihod Federacije BiH i kantona i ne može se koristiti u druge namjene, osim za vraćanje novca prikupljenog od te naknade za potrebe pošumljavanja i druge poslove s ciljem održivog upravljanja šumama.

14. Nadalje, Vlada smatra neosnovanim tvrdnje podnosioca zahtjeva da je donošenjem Odluke o izmjeni i dopuni Odluke kojom je brisan dio odredbe kojom je bilo propisano davanje saglasnosti Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine prilikom donošenja rješenja o davanju šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge svrhe Vlada iskazala namjeru da raspolaže državnom imovinom bez bilo kakve saglasnosti Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, Vlada je istakla da na osnovu rješenja donesenih u ovom postupku šumsko zemljište ne mijenja kulturu niti titulara, da ono i dalje ostaje šumsko zemljište, pa se time ni indirektno ne raspolaže tim zemljištem u smislu člana 1. stav 3. Zakona o privremenoj zabrani. Vlada smatra da je u ovom slučaju riječ o klasičnom upravnom postupku u kojem, u skladu s odredbama člana 48. Zakona o upravnom postupku, ima pravo da učestvuje i Pravobranilaštvo BiH kao ovlašteni organ Bosne i Hercegovine, te da ono u tom postupku može zaštititi pravo na imovinu države Bosne i Hercegovine. Osim toga, navodi da su rješenja o privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge svrhe, koje je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donijelo u četiri slučaja, dostavljena Pravobranilaštvu BiH kao stranci u postupku. Pravobranilaštvo je tužbama pokrenulo upravne sporove pred Kantonalnim sudom u Sarajevu radi poništenja tih rješenja. Da nije donesena Odluka, kako dalje navodi Vlada, vlasnici nedržavne imovine bili bi onemogućeni neometano uživati svoju imovinu jer im se ne bi omogućilo da svoje zemljište koriste na način koji je predviđen planom

prostornog uređenja, te bi tada nesporno došlo do povrede člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

15. Naposljetku, Vlada navodi da je Nacrт odluke dostavljen Pravobranilaštvu BiH radi iznošenja primjedbi, prijedloga i sugestija, ali da ono nikada nije dostavilo izjašnjenje. Osim toga, navodi da je u postupku izrade Nacrта odluke, Ured visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini, kao jedini ovlašten tumač odredbi, dostavio akt broj 029/2023/JLD/SS od 15. novembra 2023. godine u kojem je navedeno: "U vezi s Vašim zahtjevom za pojašnjenje, obavještavam Vas da promjena namjene šumskog zemljišta očigledno dovodi do značajnih pravnih posljedica za predmetnu imovinu i samim tim bi predstavljala radnju raspolaganja za koju je potrebno aktivno učesće i saglasnost vlasnika. S druge strane, dodjela prava privremenog korištenja ne predstavlja radnju direktnog ili indirektnog prenosa vlasništva i stoga se ne treba smatrati raspolaganjem u smislu zabrane raspolaganja državnom imovinom." Navodi da je u skladu s tim shvatanjem u Odluci i propisano da pravo podnošenja zahtjeva za promjenu namjene šumskog zemljišta ima samo vlasnik nekretnine, a u slučaju državne imovine to su ovlašteni organi države Bosne i Hercegovine.

16. Na osnovu toga, Vlada smatra da Odluka ne predstavlja raspolaganje državnom imovinom na način da se omogućava direktni ili indirektni prenos vlasništva nad državnom imovinom, te da se Odlukom ne zadire u vlasnička prava na bilo koji način, već se ta oblast regulira na jedinstven način s ciljem omogućavanja provođenja planova prostornog uređenja i poboljšanja privrednih aktivnosti na teritoriji Federacije BiH.

IV. Relevantni propisi

17. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

*Član I st. 1. i 2.
Bosna i Hercegovina*

1. Kontinuitet

Republika Bosna i Hercegovina, čije je zvanično ime od sada "Bosna i Hercegovina", nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnom pravu kao država, sa unutrašnjom strukturom modificiranom ovim Ustavom, i sa postojećim međunarodno priznatim granicama. [...]

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

Član II stav 3. tačka k)

Ljudska prava i osnovne slobode

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

[...]

k) Pravo na imovinu.

Član IV stav 4. tač. a) i e)

Parlamentarna skupština

4. Ovlaštenja

Parlamentarna skupština je nadležna za:

a) Donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine po ovom Ustavu.

b) Odlučivanje o izvorima i iznosu sredstava za rad institucija Bosne i Hercegovine i za međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine.

[...]

e) Ostala pitanja koja su potrebna da se provedu njene dužnosti, ili koja su joj dodijeljena zajedničkim sporazumom entiteta.

Član VI stav 5.

Ustavni sud

5. Odluke

Odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

18. **Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Član 1.

Ovim zakonom se zabranjuje raspolaganje državnom imovinom.

U smislu ovog Zakona, pod državnom imovinom podrazumijeva se:

1. nepokretna imovina koja pripada državi Bosni i Hercegovini na osnovu međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije, koji su 29. juna 2001. god. potpisale države Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija;

2. nepokretna imovina na kojoj je pravo raspolaganja i upravljanja imala bivša Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina do 31. decembra 1991. godine;

3. poljoprivredno zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavlja državnu imovinu u svojoj odluci u predmetu br. U-8/19;

4. rijeke, šume i šumsko zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavljaju državnu imovinu u svojim odlukama u predmetima br. U-9/19 i br. U-4/21.

U smislu ovog zakona, pod raspolaganjem navedene imovine smatra se direktni ili indirektni prenos vlasništva.

Član 2.

Bez obzira na odredbe bilo kojeg drugog zakona ili propisa, državnom imovinom može raspolagati isključivo Bosna i Hercegovina, kao njen titular, u skladu s odredbama ovog zakona.

Svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz člana 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona, ništav je.

Član 3. stav (2)

Osim toga, **Komisija za državnu imovinu** osnovana Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/05, u daljem tekstu: "Komisija") **može, na prijedlog zainteresovane strane, odlučiti da određenu državnu imovinu izuzme od privremene zabrane prema ovom zakonu.**

Član 4.

Privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu s ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona na državnom nivou kojim se uređuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, a koji bi usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, odnosno sve dok visoki predstavnik drukčije ne odluči.

19. **Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Federacije BiH** ("Službene novine Federacije BiH" br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Član 1.

Ovim zakonom se zabranjuje raspolaganje državnom imovinom.

U smislu ove odluke, pod državnom imovinom podrazumijeva se:

1. nepokretna imovina koja pripada državi Bosni i Hercegovini (kao međunarodno priznatoj državi) na osnovu međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije, koji su 29. juna 2001. god. potpisale države Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija, koja se, na dan donošenja ovog zakona, smatra vlasništvom ili posjedom bilo kojeg nivoa vlasti ili javne organizacije u Federaciji Bosne i Hercegovine; i

2. nepokretna imovina na kojoj je pravo raspolaganja i upravljanja imala bivša Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina (SRBiH) do 31. decembra 1991. god, koja se na dan donošenja ovog zakona smatra vlasništvom ili posjedom bilo kojeg nivoa vlasti ili javne organizacije Federacije Bosne i Hercegovine.

U smislu ovog zakona, pod raspolaganjem navedene imovine smatra se direktni ili indirektni prenos vlasništva.

Član 2.

Bez obzira na odredbe drugog zakona ili propisa, državnom imovinom se može raspolagati samo u skladu s odredbama ovog zakona.

Svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz člana 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona, ništav je.

Član 3.

Slijedeća imovina će biti izuzeta od zabrane utvrđene u članu 1. ovog zakona i uključuje:

1. Imovinu i prava preduzeća, registrirana kao takva, koja su predmet privatizacije kako je definirano odredbom člana 1. Zakona o privatizaciji preduzeća ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04 i 44/04); i koja su trenutno određena ili će biti određena kao sastavni dio odobrenog aktivnog bilansa preduzeća kako je regulisano Zakonom o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/98 i 40/99) i Uredbom o metodologiji za pripremu programa privatizacije i početnog bilansa stanja ("Službene novine Federacije BiH", br. 10/98, 26/98, 49/99 i 40/00); kao i imovina i prava koja su predmet male privatizacije. Nadležni organ, u skladu sa spomenutim zakonima, ima pravo da utvrdi izmijenjeni i dopunjeni aktivni bilans, ali će po službenoj dužnosti obavijestiti Komisiju o svakom dodavanju bilansu imovine utvrđene u članu 1. ovog zakona; i

2. Imovinu koja je predmet prodaje prema Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01, 56/01, 61/01, 15/02 i 54/04).

Osim toga, Komisija za državnu imovinu osnovana Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/05, u daljem tekstu: Komisija) može, na prijedlog zainteresovane strane, odlučiti da određenu državnu imovinu izuzme od privremene zabrane prema ovom zakonu.

Dio državne imovine koja će i dalje služiti za potrebe odbrane se, na osnovu i u skladu s čl. 71-74. Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05), također izuzima od privremene zabrane proglašene ovim Zakonom.

Član 4.

Privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu sa ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje provođenje kriterija koji će se primjenjivati za utvrđivanje imovine koja je u vlasništvu Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, i utvrđuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, koji će se donijeti na preporuke Komisije, odnosno do potvrđivanja prihvatljivog i održivog rješenja pitanja raspodjele državne imovine između države i drugih nivoa vlasti od strane Upravnog odbora Vijeća za

implementaciju mira, ili dok visoki predstavnik drugačije ne odluči.

20. Odluka o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

I

(1) Ovom odlukom regulira se **način promjene namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene**.

(2) U smislu odredbi ove odluke, pod imovinom države Bosne i Hercegovine smatra se imovina koja je kao takva utvrđena u članu 1. stav (2) Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22) bez obzira na trenutni upis vlasnika u odjeljku B zemljišnoknjižnog uloška.

(3) Ovom odlukom ne regulira se vlasništvo niti druga stvarna prava na nekretninama i zakup nekretnina.

III

Dozvola za promjenu namjene šumskog zemljišta izdaje se u formi rješenja, koje donosi Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) uz prethodno mišljenje kantonalnog ministarstva nadležnog za šumarstvo (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo) i mišljenje Federalne uprave za šumarstvo.

IV stav (2)

(2) Zahtjev za promjenu namjene šumskog zemljišta koje je vlasništvo države Bosne i Hercegovine može podnijeti samo ovlašteni organ države Bosne i Hercegovine.

V

(1) Rješenjem kojim se dozvoljava promjena namjene zemljišta nalaže se investitoru da uplati **naknadu za promjenu namjene šumskog zemljišta**, čija vrijednost se određuje u visini **troškova podizanja i održavanja novih šuma** na površini koja ne može biti manja od površine kojoj se mijenja namjena i tržišnoj vrijednosti drveta koja se dobije sječom.

(2) Naknadu obračunava stručna komisija koju formira kantonalno ministarstvo, a uplaćuje se kao namjenski prihod Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za zaštitu, unapređenje i podizanje novih šuma i za ruralni razvoj u iznosu od 40% (četrdeset procenata), odnosno namjenski prihod budžeta kantona u iznosu od 60% (šezdeset procenata).

VII

(1) Šumsko zemljište može se, osim za gospodarenje šumama, **privremeno koristiti za druge planirane namjene**, i to:

a) u svrhu eksploatacije mineralnih sirovina i drugih prirodnih bogatstava, u periodu trajanja koncesionog ugovora;

b) u svrhu korištenja obnovljivih izvora energije u periodu trajanja koncesionog ugovora;

c) u svrhu obavljanja sportsko-turističke djelatnosti u periodu trajanja koncesionog ugovora;

d) za postavljanje/izgradnju GSM baznih stanica, vodovoda, oborinskih, otpadnih, gasnih, toplovodnih, elektro i telekomunikacijskih vodova;

(2) **Koncesor, koncesionar ili investitor iz stava (1) ove tačke može podnijeti zahtjev** kantonalnom ministarstvu za korištenje šumskog zemljišta za druge namjene ukoliko je to predviđeno planom prostornog uređenja, a uz zahtjev se prilaže, pored dokumentacije iz tačke IV. ove odluke, za tač. a), b) i c) iz stava (1) ove tačke i ugovor o koncesiji. Izuzetno, za tačku d) iz stava (1) ove tačke ne prilaže se izvod iz plana prostornog

uređenja. Za tačku d) prilaže se i GSM licenca za bazne stanice i dokaz o pravu korištenja zemljišta.

(3) Nakon što je dostavljena kompletna dokumentacija, kantonalno ministarstvo formira komisiju iz tačke V. ove odluke radi obračuna naknade iz stava (5) ove tačke te svu dokumentaciju, zajedno sa svojim mišljenjem, dostavlja Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

(4) Dozvola za korištenje šumskog zemljišta za svrhe iz stava (1) ove tačke izdaje se u formi rješenja, koje donosi federalni ministar uz prethodno mišljenje Federalne uprave za šumarstvo.

(5) **Zbog umanjenja ekoloških i ekonomskih funkcija šume**, rješenjem kojim se dozvoljava korištenje šumskog zemljišta za svrhe iz stava (1) ove tačke nalaže se investitoru da uplati naknadu čija vrijednost se određuje u visini troškova podizanja i održavanja novih šuma na površini koja ne može biti manja od površine koja se daje za korištenje u druge svrhe i tržišnoj vrijednosti drveta koja se dobije sječom.

(6) Naknadu iz stava (5) ove tačke obračunava stručna komisija koju formira kantonalno ministarstvo, a uplaćuje se kao namjenski prihod Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za zaštitu, unapređenje i podizanje novih šuma i za ruralni razvoj u iznosu od 40% (četrdeset procenata), odnosno namjenski prihod budžeta kantona u iznosu od 60% (šezdeset procenata).

VIII stav (1)

(1) Nakon isteka ugovora o koncesiji, osoba koja je dobila rješenje iz tačke VII. ove odluke dužna je izvršiti rekultivaciju-pošumljavanje zemljišta na površini na kojoj je koristila zemljište u druge namjene.

V. Dopustivost

21. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.a) Ustava BiH i člana 19. Pravila Ustavnog suda.

22. Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

23. Član 19. Pravila Ustavnog suda u relevantnom dijelu glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

24. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, što znači da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt u smislu člana VI/3.a) Ustava BiH.

25. Nakon što je utvrđeno da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt, Ustavni sud zapaža da se u ovom postupku pokreće pitanje dopustivosti zahtjeva prema članu 19. stav (1) tačka a) Pravila, kojim je propisano da zahtjev nije dopustiv kada Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje. Shodno tome, Ustavni sud treba razmotriti ulaze li pitanja koja se pokreću predmetnim zahtjevom u nadležnost Ustavnog suda kako je to propisano članom VI/3.a) Ustava BiH.

26. Ustavni sud zapaža da u ovom slučaju nije sporno da predmet ocjene ustavnosti nisu ustav ili zakoni entiteta, već Odluka koju je donijela Vlada kao akt niže pravne snage. Kako je u članu VI/3.a) Ustava BiH propisano da je Ustavni sud nadležan odlučivati o bilo kojem sporu koji se javlja po tom ustavu, što uključuje, ali se ne ograničava na to je li bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu s tim ustavom, Ustavni sud treba ispitati je li u konkretnom slučaju nadležan za ocjenu ustavnosti osporene odluke kao akta niže pravne snage od ustava i zakona. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje na to da je u svojoj dosadašnjoj praksi, u situacijama kada je pokretano pitanje usaglašenosti nekog općeg akta koji nije izričito naveden u odredbi člana VI/3.a) Ustava BiH, u svakom pojedinačnom predmetu ocijenio karakter i pravnu prirodu osporenih akata u odnosu na nadležnost koja mu je dodijeljena na osnovu navedenog člana, te shodno tome izražavao stav hoće li konkretni zahtjev za ispitivanje tih akata ocijeniti dopustivim. Dakle, Ustavni sud ukazuje da se prilikom razmatranja nadležnosti u takvim slučajevima ne ograničava samo na vrstu akata, nego u svakom konkretnom slučaju ispituje i *ad hoc* odlučuje je li moguće prihvatiti nadležnost.

27. U tom pravcu Ustavni sud je uspostavio određene kriterije, pa je prihvatao nadležnost u situaciji kada akti niže pravne snage od zakona pokreću pitanje kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom (vidi, npr. Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu broj U-4/05 od 22. aprila 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 32/05, i broj U-7/05 od 2. decembra 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 45/05). Zatim, Ustavni sud je utvrdio da može zasnovati nadležnost i odlučiti o ustavnom sporu u kojem se tvrdi da je nenadležni organ donio podzakonski akt za čije donošenje nije imao nadležnost prema Ustavu Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-10/14 od 4. jula 2014. godine, tačka 79). Pri tome je Ustavni sud naglasio da spor ne može proizlaziti iz redovnih pozitivno-pravnih propisa, već se mora ticati određenog pitanja koje je regulirano samim Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-12/08 od 30. januara 2009. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 62/09, tačka 7). Naposljetku, Ustavni sud je utvrdio da se nadležnost mogla prihvatiti kada bi osporeni akt izašao van okvira zakona, tj. kada bi podzakonski akt regulirao materiju koju treba regulirati zakon (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-5/17 od 28. septembra 2017. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba).

28. U skladu s navedenim, Ustavni sud smatra da bi se dopustivost ovog zahtjeva trebala riješiti u skladu sa stavom Ustavnog suda da se nadležnost za ocjenu ustavnosti može prihvatiti ukoliko osporeni akt izlazi van okvira zakona, odnosno ukoliko osporeni akt regulira materiju koja bi trebala biti regulirana zakonom. Naime, tumačeći obrazloženje iz Odluke Ustavnog suda broj U-5/17 (*ibid.*), u kojoj je navedeno: "Ustavni sud zaključuje da Pravilnik, propisujući kvalifikacijsku karticu vozača, nije izašao iz okvira Zakona, kako su to naveli podnosioci zahtjeva", može se zaključiti da bi se nadležnost za ocjenu ustavnosti mogla prihvatiti kada bi osporeni akt izlazio van okvira zakona, tj. kada bi podzakonski akt regulirao materiju koju treba da regulira zakon.

29. U ovom slučaju, iako osporena odluka nije "zakon" u formalnom i materijalnom smislu, očigledno je da je donesena uprkos tome što na državnom nivou nije donesen zakon kojim bi se riješilo pitanje državne imovine, što se ne odnosi samo na pitanje prava vlasništva, već i upravljanja državnom imovinom. Također, osporeni akt je donesen suprotno zabrani raspolaganja državnim zemljištem koje obuhvata i šume i šumsko zemljište prema članu 1. stav 2. tačka 4. Zakona o privremenoj zabrani

raspolaganja. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje i da je u Odluci broj U-1/11 od 13. jula 2012. godine (tač. 80. i 81, dostupna na www.ustavnisud.ba) i brojnim drugim odlukama koje su se, između ostalog, odnosile i na šume i šumsko zemljište (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-4/21 od 23. septembra 2021. godine, tač. 39. i 42) naglasio da "[...] država BiH ima pravo nastaviti regulirati državnu imovinu, odnosno da je titular državne imovine, a da odredbe člana IV/4.e) Ustava BiH propisuju nadležnost Parlamentarne skupštine u ostalim pitanjima koja su potrebna za provođenje dužnosti države, a da državna imovina reflektira državnost, suverenitet i teritorijalni integritet BiH, nesumnjivo je da navedena odredba daje ovlaštenja državi BiH, odnosno Parlamentarnoj skupštini da regulira pitanje državne imovine. Prema tome, ovdje se radi o isključivoj nadležnosti BiH [...]" (*idem.*, U-1/11, tačka 80).

30. Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju dolazi u pitanje nadležnost organa za donošenje osporenog akta budući da se osporenim aktom raspolaze državnom imovinom iako na državnom nivou nije donesen zakon koji će riješiti pitanje državne imovine. Osim toga, osporeni akt izlazi "van okvira zakona" jer je donesen suprotno Zakonu o privremenoj zabrani. Stoga, Ustavni sud smatra da su to sve validni razlozi za prihvatanje nadležnosti za odlučivanje u ovom predmetu.

31. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud zaključuje da je zahtjev dopustiv zato što ga je podnio ovlašteni subjekt te stoga što ne postoji nijedan formalni razlog iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda zbog kojeg ne bi bio dopustiv.

VI. Meritum

32. Podnosilac zahtjeva smatra da je osporena odluka suprotna odredbama čl. I/2, II/3.k), III/3.b) i IV/4.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članu 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. S druge strane, Vlada osporava navode iz zahtjeva ukazujući da Odluka ne predstavlja raspolaganje državnom imovinom na način da se omogućava direktni ili indirektni prenos vlasništva te da se Odlukom "ne zadire u vlasnička prava države nad šumama i šumskim zemljištem".

33. Imajući u vidu suštinu navoda iz zahtjeva i odgovora na zahtjev, Ustavni sud smatra da se zahtjevom pokreće pitanje je li osporena odluka, kojom je Vlada regulirala način promjene namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene, u skladu sa čl. I/1, I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se u više svojih odluka bavio pitanjem reguliranja državne imovine, te da je u Odluci broj U-28/22 Ustavni sud hronološki prikazao dosadašnju praksu u vezi s tim pitanjem (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-28/22 od 21. marta 2024. godine, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 27/24, tač. 24, 26. i 27).

34. U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da nije sporno da se odredbe Odluke ne odnose samo na šume i šumsko zemljište u privatnom vlasništvu, već i na šume i šumsko zemljište u državnom vlasništvu. Međutim, Ustavni sud naglašava da državna imovina, iako je to oblik vlasništva koji je po svojoj strukturi sličan građanskopravnom privatnom vlasništvu, predstavlja poseban pravni koncept, te iz tog razloga uživa i poseban status. Polazeći od činjenice da se Odlukom regulira mogućnost promjene namjene šumskog zemljišta i davanja šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene, Ustavni sud smatra da se Odlukom reguliraju pitanja koja su neposredno povezana s pravom vlasništva koje vlasniku daje ovlaštenje da slobodno i po svojoj volji stvar posjeduje, koristi i da njom raspolaze, te da svakog od tog prava isključujući u granicama određenim zakonom. Zbog toga je u ovom predmetu sporno je li i

u kojoj mjeri Vlada mogla regulirati takva pitanja bez zadiranja u vlasnička prava države Bosne i Hercegovine, i to tako da odlučuje o pitanjima raspolaganja i raspodjele šuma i šumskog zemljišta kao državne imovine.

35. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da iz zakonodavstava kojima su regulirani pojmovi šuma i šumskog zemljišta proizlazi da se pod šumom podrazumijeva zemljište prekriveno šumskim drvećem ili šumskim grmljem, dok šumsko zemljište, pored zemljišta obraslog šumom, obuhvata i neobrađeno, neiskorišteno ili neplodno zemljište van šume u onom omjeru u kojem osigurava ili potpomaže funkcije susjedne šume. Dakle, Ustavni sud zapaža da šume i šumsko zemljište kao javna dobra, između ostalog, karakterizira njihova namjena koja zavisi od njihovih prirodnih svojstava. U takvim okolnostima, nesporno je da promjena namjene šuma i šumskog zemljišta može dovesti u pitanje njihov karakter "javnog dobra", pa time i karakter prava vlasništva na takvom zemljištu. Zbog toga, Ustavni sud smatra da ne može predstavljati dovoljnu garanciju za zaštitu državne imovine sadržaj odredbe člana I stav 2. Odluke, kojom je propisano da se državnom imovinom smatra imovina koja je kao takva propisana u Zakonu o zabrani raspolaganja, bez obzira na trenutni opis vlasnika.

36. Ustavni sud također smatra da se navedeni zaključci mogu primijeniti i na odredbe Odluke kojima je ustanovljeno ovlaštenje tijela Federacije BiH i kantona da odlučuju o davanju šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene. Naime, Ustavni sud zapaža da se tim odredbama Odluke omogućava faktička promjena namjene šumskog zemljišta bez zahtjeva vlasnika zemljišta. Na taj način se, na osnovu odluka donesenih u upravnom postupku pred entitetskim odnosno kantonalnim nivoima vlasti, omogućava da se šume i šumsko zemljište koriste u svrhe koje nisu neposredno vezane za sam karakter šuma i šumskog zemljišta kao "javnog dobra" u državnom vlasništvu i da se za to uplaćuje naknada u korist Federacije BiH. Prema tome, Ustavni sud smatra da sve navedeno upućuje da takva prenamjena, uključujući i obavezu uplate naknade za uništavanje šumskog fonda bez obzira na njihovo formalnopravno određenje u Odluci, predstavlja oblike raspolaganja državnom imovinom jer propisuje mogućnost zadiranja u vlasnička ovlaštenja vlasnika imovine – države da odlučuje o načinu korištenja i davanju na korištenje šuma i šumskog zemljišta. Iz ovih razloga je neprihvatljivo obrazloženje koje je Vlada ponudila o tome da Odluka "ne predstavlja raspolaganje državnom imovinom na način da se omogućava direktni ili indirektni prenos vlasništva, te da se Odlukom ne zadire u vlasnička prava države nad šumama i šumskim zemljištem".

37. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je Odlukom broj U-4/21 Ustavni sud utvrdio da osporene odredbe Zakona o šumama RS u dijelu koji glasi "u vlasništvu Republike" nisu u skladu sa čl. I/1, III/3.b) i IV/4.e) Ustava Bosne i Hercegovine "zato što se pitanja koja se odnose na utvrđivanje vlasničkog statusa državne imovine, kao i nadležnost u vezi s tim između državnih i entitetskih tijela trebaju regulirati zakonom koji će biti donesen na državnom nivou jer su ta pitanja, prema navedenim odredbama Ustava BiH, u isključivoj nadležnosti države BiH" (tačka 47). Ustavni sud je u toj odluci u tački 40. naveo "kako je osporenim članovima propisano da su šume i šumsko zemljište 'u vlasništvu Republike', oni su na taj način pravno evidentirani kao imovina Republike Srpske i dodijeljeni su Republici Srpskoj. Prethodno je obrazloženo da državna imovina (imovina države BiH) obuhvata (i) šume i šumsko zemljište. Stoga, Ustavni sud mora zaključiti da osporene odredbe Zakona o šumama nisu u skladu sa čl. I/1, III/3.b) i IV/4.e) Ustava BiH". Nadalje, odredbom člana 1. tačka 4) Zakona o privremenoj zabrani, koji se primjenjuje na državnom nivou, propisano je da državnu imovinu

čine "rijeke, šume i šumsko zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavljaju državnu imovinu u svojim odlukama u predmetima br. U-9/19 i U-4/21". Osim toga, Ustavni sud ukazuje da je u članu 4. Zakona o privremenoj zabrani propisano da "privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu s ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona na državnom nivou kojim se uređuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, a koji bi usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, odnosno sve dok visoki predstavnik drukčije ne odluči".

38. Ustavni sud podsjeća da na nivou Bosne i Hercegovine ne postoji propis kojim bi bila regulirana nadležnost entiteta da donose odluke o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u državnom vlasništvu u druge namjene. Jedina mogućnost koja je propisana u članu 3. stav 2. Zakona o zabrani raspolaganja jeste da Komisija za državnu imovinu osnovana Odlukom Vijeća ministara BiH, na prijedlog zainteresirane strane, odluči da određenu državnu imovinu izuzme od privremene zabrane prema ovom zakonu. Takve odluke Komisije za državnu imovinu u konkretnom slučaju nesporno nije bilo, bez obzira na navode iz odgovora na zahtjev – da je Vlada nastojala uvažiti činjenicu da se ovdje radi o državnoj imovini. Osim toga, upravo iz odgovora na zahtjev proizlazi da se državne institucije protiv donošenju ovakve ili sličnih odluka. Naime, Vlada je i sama u odgovoru navela da je Pravobranilaštvo BiH tužbama pokrenulo upravne sporove pred Kantonalnim sudom u Sarajevu radi poništenja rješenja koje je donijelo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge svrhe. Dakle, očigledno je da iz takvih postupaka Pravobranilaštva BiH proizlazi da se državni organi protiv ovakvom raspolaganju državnom imovinom od strane entitetske vlade.

39. U skladu s navedenim, bez obzira na pravno pitanje je li Vlada imala ustavno ovlaštenje uređivati postupak promjene namjene šuma i šumskog zemljišta u vezi s odredbama o prostornom planiranju, Ustavni sud smatra da Vlada, s obzirom na karakter i realne implikacije Odluke na šume i šumsko zemljište koji predstavljaju državno vlasništvo, nije imala nadležnost da donese navedenu odluku u odnosu na šume i šumsko zemljište koji predstavljaju državnu imovinu. Kao što je naprijed ukazano, Ustavni sud je o statusu državne imovine, u koju spadaju šume i šumsko zemljište, u praksi već zauzeo stav, te ne vidi razlog da u konkretnom slučaju od njega odstupa. Naime, šumama i šumskim zemljištem se ne može raspolagati na bilo koji način dok se pitanje državne imovine ne riješi zakonom koji će se donijeti na državnom nivou, što podrazumijeva da entiteti ne mogu prisvajati nadležnosti da odlučuju o vlasničkopравnim ovlaštenjima na državnoj imovini.

40. Konačno, članom 2. stav 2. Zakona o zabrani raspolaganja propisano je da su ništavni "svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz člana 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona". Činjenica da Parlamentarna skupština BiH još uvijek nije donijela zakon kojim će regulirati pravo vlasništva i upravljanja državnom imovinom ne može biti opravdanje za donošenje sporne odluke, na osnovu koje će se odlukama vlade entiteta ili kantona mijenjati namjena šuma i šumskog zemljišta ili šumsko zemljište davati na privremeno korištenje u druge namjene.

41. Imajući u vidu zaključak da Vlada bez donošenja zakona na državnom nivou nije bila nadležna da Odlukom regulira način promjene namjene šumskog zemljišta u državnom vlasništvu i privremenom korištenju tog zemljišta u druge namjene, Ustavni sud smatra da su irelevantni navodi Vlade kojima ukazuje na odredbe Odluke kojima se navodno pruža zaštita državnoj imovini u tim postupcima. Ustavni sud također smatra da su bez značaja navodi da su te odredbe donesene s ciljem omogućavanja

provođenja planova prostornog uređenja i poboljšanja privrednih aktivnosti na teritoriji Federacije BiH, s obzirom na nedostatak nadležnosti entitetske vlade za donošenje ovakve odluke.

42. U odnosu na mišljenje Ureda visokog predstavnika, na koje se pozvala Vlada u odgovoru na zahtjev, Ustavni sud naglašava da mišljenja Ureda visokog predstavnika uzima u obzir, ali da ona nisu obavezujuća. U konkretnom slučaju Ustavni sud je upoznat s mišljenjem koje je visoki predstavnik dostavio Vladi. Međutim, Ustavni sud primjećuje da je Vlada potpuno zanemarila dio mišljenja u kojem se navodi da "promjena namjene šumskog zemljišta očigledno dovodi do značajnih pravnih posljedica za predmetnu imovinu i samim tim bi predstavljala radnju raspolaganja za koju je potrebno aktivno učešće i saglasnost vlasnika". Izjašnjavajući se o mogućnosti davanja prava "privremenog korištenja", Ured visokog predstavnika nije ulazio u pitanje šta bi to korištenje predstavljalo, koliko bi dugo "privremeno korištenje" trajalo i slično. Naime, bez takvih pokazatelja moglo bi doći do potpune faktičke promjene namjene šumskog zemljišta bez ikakvog učešća države kao vlasnika šuma i šumskog zemljišta, što nije u skladu sa Zakonom o zabrani raspolaganja i samim tim je suprotno i Ustavu Bosne i Hercegovine.

43. U takvim okolnostima, te imajući u vidu svoju raniju praksu, Ustavni sud zaključuje da je osporena odluka protivna odredbama čl. I/1, I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

44. Odlučujući o djelovanju odluke Ustavnog suda, u skladu sa članom 61. stav (1) Pravila Ustavnog suda, te imajući u vidu sadržaj člana 2. stav 2. Zakona o zabrani raspolaganja, Ustavni sud je utvrdio ništavnost osporene odluke *ab initio*. Također, polazeći od činjenice da iz odgovora Vlade proizlazi da su na osnovu Odluke donesena rješenja o privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge svrhe, Ustavni sud je, u skladu sa članom 61. Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva da ponište sve odluke i aktivnosti koje su zasnovane na osporenoj odluci. U skladu s tim, nijedan privremeni korisnik se ne može smatrati savjesnim i ne uživa zaštitu na osnovu propisa kojima su regulirana stvarna prava na nekretninama.

Ostali navodi

45. Naposljetku, Ustavni sud zapaža da je podnosilac zahtjeva osporio ustavnost osporenih zakona i s aspekta čl. II/3.k), III/3.b) i IV/4.e) Ustava BiH i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Međutim, Ustavni sud smatra da, s obzirom na već usvojene zaključke, nema potrebe posebno ispitivati te navode.

VII. Zaključak

46. Ustavni sud zaključuje da Odluka nije u saglasnosti sa čl. I/1, I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine jer Vlada nije bila nadležna regulirati način promjene namjene šuma i šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene jer se te odredbe odnose (i) na raspolaganje šumama i šumskim zemljištem kao državnom imovinom koja je u isključivoj nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine.

47. Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj U-3/24 od 30. maja 2024. godine.

48. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. st. (1), (2) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

49. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Seada Palavrić, s. r.

OBRAZLOŽENJE

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U-3/24, rješavajući zahtjev **Kemala Ademovića, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2), članka 61. st. (1), (2) i (3) i članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Seada Palavrić, predsjednica
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Mirsad Ćeman, sudac
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
na sjednici održanoj 11. srpnja 2024. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Kemala Ademovića, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, za ocjenu ustavnosti Odluke o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene Vlade Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23),

utvrđuje se da Odluka o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene Vlade Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23) nije u skladu sa čl. I/1., I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

U skladu sa člankom 61. stavak (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i člankom 2. stavak (2) Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22), Odluka o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene Vlade Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23) ništava je i prestaje važiti od dana objave te odluke u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine" br. 89/23 i 100/23.

U skladu sa člankom 61. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva da poduzmu sve aktivnosti kojima će poništiti sve odluke i aktivnosti koje su utemeljene na Odluci o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene Vlade Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23).

Nalaže se Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva da, u skladu sa člankom 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Na temelju članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj U-3/24 od 30. svibnja 2024. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

I. Uvod

1. Kemal Ademović, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podnio je 4. ožujka 2024. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti Odluke o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene Vlade Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 89/23 i 100/23; u daljnjem tekstu: Odluka).

2. Podnositelj zahtjeva je, na temelju članka 64. Pravila Ustavnog suda, podnio i zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud privremeno stavio izvan pravne snage Odluku do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj U-3/24 od 30. svibnja 2024. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) usvojio podnositeljev zahtjev i Odluku privremeno stavio izvan pravne snage do donošenja konačne odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o podnesenom zahtjevu.

4. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), koju zastupa Ured za suradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine i Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za zastupanje), zatraženo je 11. ožujka i 4. travnja 2024. godine da dostavi odgovor na zahtjev u roku od 30 dana od prijema dopisa.

5. Vlada i Ured su 11. i 30. travnja 2024. godine dostavili odgovor na zahtjev.

III. Zahtjev**a) Navodi iz zahtjeva**

6. Podnositelj zahtjeva smatra da je Odluka suprotna odredbama čl. I/2., II/3.(k), III/3.(b) i IV/4.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija).

7. Argumentirajući te navode, podnositelj zahtjeva najprije navodi da osporena Odluka predstavlja opći akt i da je Ustavni sud nadležan za ocjenu ustavnosti, te smatra da postoji spor između Bosne i Hercegovine i Federacije BiH jer bi provedba te Odluke mogla imati štetne posljedice po imovinu Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva dalje navodi da Vlada nije imala ustavnu osnovu za reguliranje pitanja državne imovine i da je postupila protivno odredbama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o zabrani raspolaganja) i entitetskom Zakonu o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o zabrani raspolaganja FBiH), kojim je zabranjeno raspolaganje državnom imovinom za područje Federacije Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva također smatra da je na taj način Vlada postupila protivno velikom broju odluka Ustavnog suda (U-1/11, U-8/19, U-9/19, U-16/20, U-4/21 i U-10/22) u kojima je zauzeto stajalište da je pitanje državne imovine u isključivoj nadležnosti države Bosne i Hercegovine i njezinih tijela vlasti i da entiteti nemaju pravo raspolaganja državnom imovinom.

8. U tom pogledu, podnositelj zahtjeva smatra da promjena namjene šumskog zemljišta predstavlja čin raspolaganja državnom imovinom. Navodi da takvu radnju može poduzeti samo vlasnik i da odluku o tome ne mogu donositi entitetski organi već isključivo institucije Bosne i Hercegovine, odnosno Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština). Potom je ukazao na sadržaj članka V. Odluke kojim je

propisano da se naknada za promjenu namjene šumskog zemljišta uplaćuje kao namjenski prihod proračuna Federacije BiH. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva navodi da iz činjenice da entiteti nemaju pravo raspolaganja proizlazi i da ne mogu jednostrano raspolagati finansijskim koristima od te imovine, već da to pitanje može regulirati samo Parlamentarna skupština u skladu s nadležnošću iz članka IV/4.(b) Ustava BiH. Osim toga, podnositelj zahtjeva smatra da činjenica da je u članku IV. stavak 2. Odluke navedeno da zahtjev za promjenu namjene može podnijeti samo ovlašteni organ države Bosne i Hercegovine ne umanjuje neusklađenost osporene odluke s Ustavom Bosne i Hercegovine zbog toga što Vlada nije bila nadležna regulirati ta pitanja.

9. Podnositelj zahtjeva potom ukazuje i da su neustavne odredbe Odluke kojima je propisana mogućnost davanja šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene. U tom pogledu navodi da je člankom VII. stavak 2. Odluke predviđena mogućnost korištenja šumskog zemljišta za druge namjene na zahtjev koncesora, koncesionara ili investitora. U svezi s tim, upućuje na Odluku Ustavnog suda broj U-16/20 iz koje proizlazi da je za donošenje odluke o dodjeli koncesija na državnoj imovini i rješavanje sporova koji nastaju po tom pitanju nadležna Komisija za koncesije Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-16/20 od 16. srpnja 2021. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba). Zbog toga smatra da se osporenim normama nastoji izravno ili neizravno raspolagati državnom imovinom, bez bilo kakve suglasnosti vlasnika imovine odnosno države i njezinih institucija. U tom pogledu je ukazao da je Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke brisan dio odredbe koji se odnosi na suglasnost Pravobraniteljstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobraniteljstvo) prilikom davanja na privremeno korištenje. Prema mišljenju podnositelja zahtjeva, na taj način Vlada je pokazala jasnu namjeru da odlučuje o raspolaganju državnom imovinom bez suglasnosti i bez znanja njezina titulara, što je suprotno temeljnim pravnim načelima. Osim toga, podnositelj zahtjeva smatra da su neustavne i odredbe članka VII. st. 3. i 4. Odluke kojima je propisano određivanje naknade za korištenje te davanje dozvole za korištenje šumskog zemljišta. U tom pogledu smatra da je Parlamentarna skupština jedina ovlaštena odlučivati o raspodjeli sredstava koja bi se odnosila na naknadu za koncesiju, te da entitetski ministar ili organi ne mogu biti nadležni za donošenje dozvole za korištenje šumskog zemljišta. Naposljetku, podnositelj zahtjeva smatra da se osporenim Odlukom titularu državne imovine onemogućava vršenje vlasničkih prava, što predstavlja kršenje članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju i članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine.

b) Odgovor na zahtjev

10. Vlada je najprije navela da ne postoji nadležnost Ustavnog suda da ocjenjuje ustavnost Odluke na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine zbog činjenice da je osporena Odluka akt organa izvršne vlasti koji je niže pravne snage od zakona. Također smatra da u ovom slučaju ne postoji spor između BiH i Federacije BiH jer se Odlukom ni na koji način ne zadiru u nadležnost BiH glede pitanja vlasništva ili prava raspolaganja nad imovinom u kontekstu Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja. Ukazuje da se Odluka odnosi na sve šume i šumsko zemljište bez obzira na vlasništvo, ali da iz zahtjeva proizlazi da se argumentacija odnosi isključivo na državnu imovinu. U tom pogledu ističe da se tom Odlukom ne propisuje izravni ili neizravni prijenos vlasništva, odnosno prodaja zemljišta ili bilo kakav oblik raspolaganja državnom imovinom koja je u isključivoj nadležnosti Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, navodi da je u članku I. stavak 3. Odluke izričito propisano da se Odlukom ne reguliraju vlasništvo niti druga stvarna prava na

nekretninama ili zakup nekretnina. Osim toga, naglašava da je u članku 1. stavak 2. Odluke propisano da se pod imovinom države Bosne i Hercegovine smatra imovina koja je kao takva utvrđena u članku 1. stavak 2. Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja, bez obzira na trenutni upis vlasnika u zemljišnoj knjizi. Na temelju toga, Vlada smatra da se odredbama Odluke pruža šira zaštita za državnu imovinu u odnosu na odredbe Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja. Potom ističe da se Odlukom samo regulira mogućnost promjene namjene državne imovine i privremenog korištenja šumskog zemljišta u druge namjene. Zbog toga smatra da se iz citiranih odredbi jasno zaključuje da na temelju Odluke ni na koji način ne može nastati spor između BiH i FBiH u smislu članka VI/3.(a) Ustava BiH.

11. Izjašnjavajući se o navodima podnositelja zahtjeva u svezi s odredbama čl. II.–VI. Odluke kojim je reguliran postupak promjene namjene šumskog zemljišta, Vlada je navela da se taj postupak može isključivo pokrenuti na zahtjev vlasnika nekretnine radi promjene kulture zemljišta u skladu s važećim prostorno-planskim aktima. Da bi se izbjeglo da na temelju rješenja o promjeni namjene šumskog zemljišta dođe do neizravnog prijenosa vlasništva, u članku IV. stavak 2. Odluke je propisano da zahtjev za promjenu namjene zemljišta u vlasništvu Bosne i Hercegovine može podnijeti samo ovlašteni organ Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, Vlada je ukazala da Ustavom Bosne i Hercegovine nije regulirano pitanje prostornog planiranja za razinu entiteta, kantona i jedinica lokalne samouprave i korištenje prirodnih bogatstava. Potom je ukazala da je, prema čl. III.1. i III.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija BiH nadležna za prostorno planiranje. Dalje je navela da je postupak promjene namjene reguliran Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o prostornom planiranju) i kantonalnim zakonima o prostornom planiranju/uređenju i građenju, kojima se nastoji osigurati plansko uređenje prostora na načelima održivog razvoja. Na temelju toga, Vlada smatra da se planiranje korištenja šumskog zemljišta uređuje u drugom postupku, a da je Odlukom propisan samo postupak i način na koji se vrši promjena namjene šumskog zemljišta. Rješenjem o promjeni namjene šumskog zemljišta, kako je navedeno, mijenja se samo kultura zemljišta u skladu s planom prostornog uređenja, ali ne i vlasništvo nad takvim zemljištem. Prema tome, polazeći od činjenice da promjena namjene šumskog zemljišta ima pravne posljedice, ali da takav čin raspolaganja može zatražiti samo vlasnik, odnosno da odluke o promjeni namjene ne mogu donositi entitetski organi bez zahtjeva institucije Bosne i Hercegovine, Vlada smatra da su neutemeljene tvrdnje da se tim odredbama krše odredbe Ustava Bosne i Hercegovine.

12. U odnosu na tvrdnje podnositelja zahtjeva da entitet FBiH i kantoni ne mogu jednostrano raspolagati finansijskim koristima od imovine, Vlada je ukazala da se naknada iz članka V. Odluke ne može koristiti u druge svrhe, osim za potrebe pošumljavanja s ciljem održivog upravljanja šumama. Smatra da ta naknada nije finansijski prihod od imovine (prodaja, kupnja, zakup, služnosti i sl.), već prihod po osnovi umanjenja površine pod šumama. Također ističe da tu odredbu Odluke ne treba usko promatrati jer su je, kako je navedeno, dužni platiti svi vlasnici, odnosno investitori koji žele promijeniti namjenu šuma i šumskog zemljišta i predstavlja jedan vid ekološkog poreza s ciljem očuvanja okoliša i oporezivanja investitora koji žele u potpunosti sjeći šumu na određenoj površini i trajno joj promijeniti namjenu. Naposljetku, Vlada je navela da u Ustavu Bosne i Hercegovine ne postoji nijedna odredba kojom je propisano da su institucije Bosne i Hercegovine ovlaštene raspolagati naknadom za promjenu namjene šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu.

13. U odnosu na navode kojima su osporene odredbe čl. VII. i VIII. Odluke kojima je propisana mogućnost davanja šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene, Vlada je

navela da se Odlukom ne regulira postupak dodjele koncesije, niti se propisuje nadležnost za dodjelu koncesije, odnosno ne preuzima se nadležnost Komisije za koncesije Bosne i Hercegovine u postupcima za koje je ona nadležna. U skladu s tim, ističe da dodjela koncesije predstavlja uvjet na temelju kojeg se šumsko zemljište može dati na privremeno korištenje u druge namjene. Prema tome, tvrdi da je u članku VII. Odluke reguliran samo postupak privremenog korištenja šumskog zemljišta u druge namjene, što je već utvrđeno planom prostornog uređenja i ugovorom o koncesiji. Na temelju toga, tvrdi da se u tom postupku ne rješavaju imovinsko-pravni odnosi vezani za nekretninu koja se daje pod koncesiju, već se ti odnosi rješavaju u ranije provedenom postupku dodjele koncesije u skladu sa člankom 29. Zakona o koncesijama Federacije Bosne i Hercegovine i člankom 82. Pravila o postupku dodjele koncesija. U odnosu na navode podnositelja zahtjeva kojima je ukazao da Federacija nema nadležnost da donosi odluke o raspodjeli sredstava, Vlada je navela da se naknada plaća zbog umanjenja ekoloških i ekonomskih funkcija šume, da predstavlja namjenski prihod Federacije BiH i kantona i ne može se koristiti u druge namjene, osim za vraćanje novca prikupljenog od te naknade za potrebe pošumljavanja i druge poslove s ciljem održivog upravljanja šumama.

14. Nadalje, Vlada smatra neutemeljenim tvrdnje podnositelja zahtjeva da je donošenjem Odluke o izmjeni i dopuni Odluke kojom je brisan dio odredbe kojom je bilo propisano davanje suglasnosti Pravobraniteljstva Bosne i Hercegovine prilikom donošenja rješenja o davanju šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge svrhe Vlada iskazala namjeru da raspolaze državnom imovinom bez bilo kakve suglasnosti Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, Vlada je istaknula da na temelju rješenja donesenih u ovom postupku šumsko zemljište ne mijenja kulturu niti titulara, da ono i dalje ostaje šumsko zemljište, pa se time ni neizravno ne raspolaze tim zemljištem u smislu članka 1. stavak 3. Zakona o privremenoj zabrani. Vlada smatra da je u ovom slučaju riječ o klasičnom upravnom postupku u kojem, u skladu s odredbama članka 48. Zakona o upravnom postupku, ima pravo sudjelovati i Pravobraniteljstvo BiH kao ovlašteni organ Bosne i Hercegovine, te da ono u tom postupku može zaštititi pravo na imovinu države Bosne i Hercegovine. Osim toga, navodi da su rješenja o privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge svrhe, koje je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donijelo u četiri slučaja, dostavljena Pravobraniteljstvu BiH kao stranci u postupku. Pravobraniteljstvo je tužbama pokrenulo upravne sporove pred Kantonalnim sudom u Sarajevu radi poništenja tih rješenja. Da nije donesena Odluka, kako dalje navodi Vlada, vlasnici nedržavne imovine bili bi onemogućeni neometano uživati svoju imovinu jer im se ne bi omogućilo da svoje zemljište koriste na način koji je predviđen planom prostornog uređenja, te bi tada nesporno došlo do povrede članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

15. Naposljetku, Vlada navodi da je Nacrt odluke dostavljen Pravobraniteljstvu BiH radi iznošenja primjedbi, prijedloga i sugestija, ali da ono nikada nije dostavilo izjašnjenje. Osim toga, navodi da je u postupku izrade Nacrta odluke, Ured visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini, kao jedini ovlašteni tumač odredbi, dostavio akt broj 029/2023/JLD/SS od 15. studenog 2023. godine u kojem je navedeno: "U svezi s Vašim zahtjevom za pojašnjenje, obavještavam Vas da promjena namjene šumskog zemljišta očigledno dovodi do značajnih pravnih posljedica za predmetnu imovinu i samim tim bi predstavljala radnju raspolaganja za koju je potrebno aktivno sudjelovanje i suglasnost vlasnika. S druge strane, dodjela prava privremenog korištenja ne predstavlja radnju izravnog ili neizravnog prijenosa vlasništva i stoga se ne treba smatrati raspolaganjem u smislu zabrane raspolaganja državnom imovinom." Navodi da je u skladu s tim

shvaćanjem u Odluci i propisano da pravo podnošenja zahtjeva za promjenu namjene šumskog zemljišta ima samo vlasnik nekretnine, a u slučaju državne imovine to su ovlašteni organi države Bosne i Hercegovine.

16. Na temelju toga, Vlada smatra da Odluka ne predstavlja raspolaganje državnom imovinom na način da se omogućava izravni ili neizravni prijenos vlasništva nad državnom imovinom, te da se Odlukom ne zadire u vlasnička prava na bilo koji način, već se ta oblast regulira na jedinstven način s ciljem omogućavanja provedbe planova prostornog uređenja i poboljšanja gospodarskih aktivnosti na teritoriju Federacije BiH.

IV. Relevantni propisi

17. U **Ustavu Bosne i Hercegovine** relevantne odredbe glase:

Članak I. st. 1. i 2.

Bosna i Hercegovina

1. Kontinuitet

Republika Bosna i Hercegovina, čiji je oficijelni naslov od sada "Bosna i Hercegovina", nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnom pravu kao država, sa svojim unutarnjim ustrojem izmijenjenim kako je to predviđeno ovim Ustavom, sa svojim sadašnjim međunarodno priznatim granicama. [...]

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcionira sukladno zakonu i temeljem slobodnih i demokratskih izbora.

Članak II. stavak 3. točka k)

Ljudska prava i temeljne slobode

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

[...]

k) Pravo na imovinu.

Članak IV. stavak 4. toč. a) i e)

Parlamentarna skupština

4. Ovlasti

Parlamentarna skupština je nadležna za:

a) Donošenje zakona potrebitih za provedbu odluka Predsjedništva ili za izvršavanje odgovornosti Skupštine po ovome Ustavu.

b) Odlučivanje o izvorima i visini sredstava za rad institucija Bosne i Hercegovine i za podmirivanje međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

[...]

e) Ostale stvari potrebite za izvršavanje njezinih dužnosti ili one koje su joj dodijeljene uzajamnim sporazumom entiteta.

Članak VI. stavak 5.

Ustavni sud

5. Odluke

Odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

18. **Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Članak 1.

Ovim zakonom se zabranjuje raspolaganje državnom imovinom.

U smislu ovog Zakona, pod državnom imovinom podrazumijeva se:

1. nepokretna imovina koja pripada državi Bosni i Hercegovini na osnovi međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije, koji su 29. lipnja 2001. god. potpisale države Bosna i

Hercegovina, Hrvatska, Бивша Jugoslavenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija;

2. nepokretna imovina na kojoj je pravo raspolaganja i upravljanja imala бивша Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina до 31. prosinca 1991. godine;

3. poljoprivredno zemljište, за које је Уставни суд Bosne i Hercegovine utvrdio да представља државну имовину у својој одлуци у предмету бр. U-8/19;

4. **ријеке, шуме и шумско земљиште, за које је Уставни суд Bosne i Hercegovine utvrdio да представљају државну имовину у својим одлукима у предметима бр. U-9/19 и бр. U-4/21.**

У смислу овог закона, **под расpolaganjem наведене имовине сматра се изравни или неizravни пренос власништва.**

Чланак 2.

Без обзира на одредбе било којег другог закона или прописа, **државном имовином може располагати искључиво држава Bosna i Hercegovina, као njen titular, у складу с одредбама овог закона.**

Свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент **којим се располаже имовином** из чланка 1. овог закона супротно одредбама овог закона, ништав је.

Чланак 3. ставак (2)

Осим тога, **Повjerenство за државну имовину** основано Одлуком Вјеча министара Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", број 10/05, у даљњем тексту: "Повjerenство") **може, на приједлог заинтересираних страна, одлучити да одређену државну имовину изузме од привремене забране према овом закону.**

Чланак 4.

Привремена забрана расpolaganja државном имовином у складу с овим законом остаје на снази до **stupanja на снагу закона на државној разини којим се уређују права власништва и upravljanja државном имовином**, а који би усвојила Парламентарна скупштина Bosne i Hercegovine, односно све док високи представник не одлучи drukчије.

19. **Закон о привременој забрани расpolaganja државном имовином Федерације БиХ** ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 и 41/08)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени преčiшчени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Чланак 1.

Овим Законом се забранује расpolaganje државном имовином.

У смислу ове Одлуке, под државном имовином подразумевају се:

1. nepokretna imovina која припада држави Bosni i Hercegovini (као међународно признатој држави тељејем међународног Споразума о питањима sukcesije, који су 29. lipnja 2001. год. потписале државе Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Бивша Jugoslovenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija, која се, на дан доношења овог закона, сматра власнишвом или посједом било које разине власти или јавне организације у Федерацији Bosne i Hercegovine; и

2. nepokretna imovina на којој је право расpolaganja и upravljanja имала бивша Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina (SRBiH) до 31. prosinca 1991. год, која се на дан доношења овог закона сматра власнишвом или посједом било које разине власти или јавне организације Федерације Bosne i Hercegovine.

У смислу овог закона, под расpolaganjem наведене имовине сматра се изравни или неizravни пренос власништва.

Чланак 2.

Без обзира на одредбе другог закона или прописа, државном имовином се може располагати само суkladно одредбама овог Закона.

Свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент којим се располаже имовином из чланка 1. овог Закона супротно одредбама овог Закона, ништав је.

Чланак 3.

Слједећа имовина ће бити изузета од забране utvrđene у чланку 1. овог Закона и укључује:

1. Имовину и права подuzeća, регистривана као таква, која су предмет приватизације како је дефинирано одредбом чланка 1. Закона о приватизацији подuzeća ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 45/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04 и 44/04); и која су тренутно одређена или ће бити одређена као саставни дио одобрене активне билансе подuzeća како је регулирано Законом о почетној биланси стања подuzeća и банака ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 12/98 и 40/99) и Уредбом о методологији за припрему програма приватизације и почетне билансе стања ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 10/98, 26/98, 49/99 и 40/00); као и имовина и права која су предмет мале приватизације. Надлежно тијело, суkladно поменутиим законима, има право utvrditi измijenjenu и допунjenu активну билансу, али ће по службеној дужности извјестити Повjerenство о сваком додavanju биланси имовине utvrđene у чланку 1. овог Закона; и

2. Имовину која је предмет продаје према Закону о продаји станова на којима постоји станарско право ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01, 56/01, 61/01, 15/02 и 54/04).

Осим тога, Повjerenство за државну имовину utemeljeno Одлуком Вјеча министара Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", број 10/05, у даљњем тексту: Повjerenство) може, на приједлог заинтересираних страна, одлучити одређену државну имовину изузети од привремене забране према овом закону.

Дио државне имовине која ће и даље служити за потребе оране се, на тељејму и суkladно чл. 71-74. Закона о обрани Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05), такође изузима од привремене забране проглашене овим Законом.

Чланак 4.

Привремена забрана расpolaganja државном имовином суkladно овом Закону остаје на снази до stupanja на снагу закона којим се уређује проведба критерија који ће се примјенјивати за utvrđivanje имовине која је у власништву Bosne i Hercegovine, Федерације Bosne i Hercegovine, Републике Српске и Брчко Дистрикта Bosne i Hercegovine, и utvrђују права власништва и upravljanja државном имовином, који ће се доијети на препоруке Повjerenства, односно до потврђивања прихватљивог и одрживог рјешења питања расподеле државне имовине између државе и других нивоа власти од стране Управног одбора Вјеча за проведбу мира, или док високи представник другачије не одлучи.

20. **Одлука о промјени намјене шумског земљишта и привременом кориштенју шумског земљишта у друге намјене** ("Службене новине БиХ" бр. 89/23 и 100/23)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени преčiшчени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

I.

(1) Овом одлуком регулира се **начи́н промјене намјене шумског земљишта и привременом кориштенју шумског земљишта у друге намјене.**

(2) Гледе одредби ове одлуке, под имовином државе Bosne i Hercegovine сматра се имовина која је као таква utvrđena у чланку 1. ставак (2) Закона о привременој забрани расpolaganja државном имовином Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 и

22/22) bez obzira na trenutni upis vlasnika u odjeljku B zemljišnoknjižnog uloška.

(3) Ovom odlukom ne regulira se vlasništvo niti druga stvarna prava na nekretninama i zakup nekretnina.

III.

Dozvola za promjenu namjene šumskog zemljišta izdaje se u formi rješenja, koje donosi federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: federalni ministar) uz prethodno mišljenje kantonalnog ministarstva nadležnog za šumarstvo (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) i mišljenje Federalne uprave za šumarstvo.

IV. stavak (2)

(2) Zahtjev za promjenu namjene šumskog zemljišta koje je vlasništvo države Bosne i Hercegovine može podnijeti samo ovlašteni organ države Bosne i Hercegovine.

V.

(1) Rješenjem kojim se dozvoljava promjena namjene zemljišta nalaže se investitoru da uplati **naknadu za promjenu namjene šumskog zemljišta**, čija vrijednost se određuje u visini troškova podizanja i održavanja novih šuma na površini koja ne može biti manja od površine kojoj se mijenja namjena i tržišnoj vrijednosti drveta koja se dobije sječom.

(2) Naknadu obračunava stručno povjerenstvo koje formira kantonalno ministarstvo, a uplaćuje se kao namjenski prihod Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za zaštitu, unapređenje i podizanje novih šuma i za ruralni razvoj u iznosu od 40% (četrdeset procenata), odnosno namjenski prihod proračuna kantona u iznosu od 60% (šezdeset procenata).

VII.

(1) Šumsko zemljište može se, osim za gospodarenje šumama, **privremeno koristiti za druge planirane namjene**, i to:

a) u svrhu eksploatacije mineralnih sirovina i drugih prirodnih bogatstava, u razdoblju trajanja koncesionog ugovora;

b) u svrhu korištenja obnovljivih izvora energije u razdoblju trajanja koncesionog ugovora;

c) u svrhu obavljanja sportsko-turističke djelatnosti u razdoblju trajanja koncesionog ugovora;

d) za postavljanje/izgradnju GSM baznih stanica, vodovoda, oborinskih, otpadnih, plinskih, toplovodnih, elektro i telekomunikacijskih vodova;

(2) **Koncesor, koncesionar ili investitor iz stavka (1) ove točke može podnijeti zahtjev** kantonalnom ministarstvu za korištenje šumskog zemljišta za druge namjene ukoliko je to predviđeno planom prostornog uređenja, a uz zahtjev se prilaže, pored dokumentacije iz točke IV. ove odluke, za toč. a), b) i c) iz stavka (1) ove točke i ugovor o koncesiji. Izimno, za točku d) iz stavka (1) ove točke ne prilaže se izvod iz plana prostornog uređenja. Za točku d) prilaže se i GSM licenca za bazne stanice i dokaz o pravu korištenja zemljišta.

(3) Nakon što je dostavljena kompletna dokumentacija, kantonalno ministarstvo formira povjerenstvo iz točke V. ove odluke radi obračuna naknade iz stavka (5) ove točke te svu dokumentaciju, zajedno sa svojim mišljenjem, dostavlja Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

(4) Dozvola za korištenje šumskog zemljišta za svrhe iz stavka (1) ove točke izdaje se u formi rješenja, koje donosi federalni ministar uz prethodno mišljenje Federalne uprave za šumarstvo.

(5) **Zbog umanjenja ekoloških i ekonomskih funkcija šume**, rješenjem kojim se dozvoljava korištenje šumskog zemljišta za svrhe iz stavka (1) ove točke nalaže se investitoru da uplati naknadu čija vrijednost se određuje u visini troškova podizanja i održavanja novih šuma na površini koja ne može biti manja od

površine koja se daje za korištenje u druge svrhe i tržišnoj vrijednosti drveta koja se dobije sječom.

(6) Naknadu iz stavka (5) ove točke obračunava stručno povjerenstvo koje formira kantonalno ministarstvo, a uplaćuje se kao namjenski prihod Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za zaštitu, unapređenje i podizanje novih šuma i za ruralni razvoj u iznosu od 40% (četrdeset procenata), odnosno namjenski prihod proračuna kantona u iznosu od 60% (šezdeset procenata).

VIII. stavak (1)

(1) Nakon isteka ugovora o koncesiji, osoba koja je dobila rješenje iz točke VII. ove odluke dužna je izvršiti rekultivaciju-pošumljavanje zemljišta na površini na kojoj je koristila zemljište u druge namjene.

V. Dopustivost

21. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(a) Ustava BiH i članka 19. Pravila Ustavnog suda.

22. Članak VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

a) Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Spor može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući ili dopredsjedavajući jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta.

23. Članak 19. Pravila Ustavnog suda u relevantnom dijelu glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

24. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, što znači da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt u smislu članka VI/3.(a) Ustava BiH.

25. Nakon što je utvrđeno da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt, Ustavni sud zapaža da se u ovom postupku pokreće pitanje dopustivosti zahtjeva prema članku 19. stavak (1) točka a) Pravila, kojim je propisano da zahtjev nije dopustiv kada Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje. Shodno tome, Ustavni sud treba razmotriti ulaze li pitanja koja se pokreću predmetnim zahtjevom u nadležnost Ustavnog suda kako je to propisano člankom VI/3.(a) Ustava BiH.

26. Ustavni sud zapaža da u ovom slučaju nije sporno da predmet ocjene ustavnosti nisu ustav ili zakoni entiteta, već Odluka koju je donijela Vlada kao akt niže pravne snage. Kako je u članku VI/3.(a) Ustava BiH propisano da je Ustavni sud nadležan odlučivati o bilo kojem sporu koji se javlja po tom Ustavu, što uključuje, ali se ne ograničava na to je li bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu s tim Ustavom, Ustavni sud treba ispitati je li u konkretnom slučaju nadležan za ocjenu ustavnosti osporene Odluke kao akta niže pravne snage od ustava i zakona. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje na to da je u svojoj dosadašnjoj praksi, u situacijama kada je pokretano pitanje usuglašenosti nekog općeg akta koji nije izričito naveden u odredbi članka VI/3.(a) Ustava BiH, u svakom pojedinačnom predmetu cijenio karakter i pravnu prirodu osporenih akata u odnosu na nadležnost koja mu je dodijeljena na temelju navedenog članka, te shodno tome izražavao stajalište hoće li konkretni zahtjev za ispitivanje tih akata ocijeniti dopustivim. Dakle, Ustavni sud ukazuje da se prilikom razmatranja nadležnosti

u takvim slučajevima ne ograničava samo na vrstu akata, nego u svakom konkretnom slučaju ispituje i *ad hoc* odlučuje je li moguće prihvatiti nadležnost.

27. U tom pravcu Ustavni sud je uspostavio određene kriterije, pa je prihvaćao nadležnost u situaciji kada akti niže pravne snage od zakona pokreću pitanje kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom (vidi, npr. Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu broj *U-4/05* od 22. travnja 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 32/05, i broj *U-7/05* od 2. prosinca 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 45/05). Potom, Ustavni sud je utvrdio da može zasnovati nadležnost i odlučiti o ustavnom sporu u kojem se tvrdi da je nenadležni organ donio podzakonski akt za čije donošenje nije imao nadležnost prema Ustavu Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-10/14* od 4. srpnja 2014. godine, točka 79.). Pri tome je Ustavni sud naglasio da spor ne može proizlaziti iz redovnih pozitivno-pravnih propisa, već se mora ticati određenog pitanja koje je regulirano samim Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj *U-12/08* od 30. siječnja 2009. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 62/09, točka 7.). Naposljetku, Ustavni sud je utvrdio da se nadležnost mogla prihvatiti kada bi osporeni akt izašao izvan okvira zakona, tj. kada bi podzakonski akt regulirao materiju koju treba regulirati zakon (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj *U-5/17* od 28. rujna 2017. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba).

28. U skladu s navedenim, Ustavni sud smatra da bi se dopustivost ovog zahtjeva trebala riješiti u skladu sa stajalištem Ustavnog suda da se nadležnost za ocjenu ustavnosti može prihvatiti ako osporeni akt izlazi izvan okvira zakona, odnosno ako osporeni akt regulira materiju koja bi trebala biti regulirana zakonom. Naime, tumačeći obrazloženje iz Odluke Ustavnog suda broj *U-5/17* (*ibid.*), u kojoj je navedeno: "Ustavni sud zaključuje da Pravilnik, propisujući kvalifikacijsku karticu vozača, nije izašao iz okvira Zakona, kako su to naveli podnositelji zahtjeva", može se zaključiti da bi se nadležnost za ocjenu ustavnosti mogla prihvatiti kada bi osporeni akt izlazio izvan okvira zakona, tj. kada bi podzakonski akt regulirao materiju koju treba da regulira zakon.

29. U ovom slučaju, iako osporena Odluka nije "zakon" u formalnom i materijalnom smislu, očigledno je da je donesena usprkos tome što na državnoj razini nije donesen zakon kojim bi se riješilo pitanje državne imovine, što se ne odnosi samo na pitanje prava vlasništva, već i upravljanja državnom imovinom. Također, osporeni akt je donesen suprotno zabrani raspolaganja državnim zemljištem koje obuhvaća i šume i šumsko zemljište prema članku 1. stavak 2. točka 4. Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje i da je u Odluci broj *U-1/11* od 13. srpnja 2012. godine (toč. 80. i 81., dostupna na www.ustavnisud.ba) i brojnim drugim odlukama koje su se, između ostalog, odnosile i na šume i šumsko zemljište (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-4/21* od 23. rujna 2021. godine, toč. 39. i 42.) naglasio da "[...] država BiH ima pravo nastaviti regulirati državnu imovinu, odnosno da je titular državne imovine, a da odredbe članka IV/4.(e) Ustava BiH propisuju nadležnost Parlamentarne skupštine u ostalim pitanjima koja su potrebna za provedbu dužnosti države, a da državna imovina reflektira državnost, suverenitet i teritorijalni integritet BiH, nedvojbeno je da navedena odredba daje ovlasti državi BiH, odnosno Parlamentarnoj skupštini da regulira pitanje državne imovine. Prema tome, ovdje se radi o isključivoj nadležnosti BiH [...]" (*idem.*, *U-1/11*, točka 80.).

30. Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju dolazi u pitanje nadležnost organa za donošenje osporenog akta budući da se osporenim aktom raspolaze državnom imovinom iako na državnoj razini nije donesen zakon koji će riješiti pitanje državne

imovine. Osim toga, osporeni akt izlazi "izvan okvira zakona" jer je donesen suprotno Zakonu o privremenoj zabrani. Stoga, Ustavni sud smatra da su to sve validni razlozi za prihvaćanje nadležnosti za odlučivanje u ovom predmetu.

31. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud zaključuje da je zahtjev dopustiv zato što ga je podnio ovlašten subjekt te stoga što ne postoji nijedan formalni razlog iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda zbog kojeg ne bi bio dopustiv.

VI. Meritum

32. Podnositelj zahtjeva smatra da je osporena Odluka suprotna odredbama čl. I/2., II/3.(k), III/3.(b) i IV/4.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. S druge strane, Vlada osporava navode iz zahtjeva ukazujući da Odluka ne predstavlja raspolaganje državnom imovinom na način da se omogućava izravni ili neizravni prijenos vlasništva te da se Odlukom "ne zadire u vlasnička prava države nad šumama i šumskim zemljištem".

33. Imajući u vidu suštinu navoda iz zahtjeva i odgovora na zahtjev, Ustavni sud smatra da se zahtjevom pokreće pitanje je li osporena Odluka, kojom je Vlada regulirala način promjene namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene, u skladu sa čl. I/1., I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se u više svojih odluka bavio pitanjem reguliranja državne imovine, te da je u Odluci broj *U-28/22* Ustavni sud kronološki prikazao dosadašnju praksu u svezi s tim pitanjem (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-28/22* od 21. ožujka 2024. godine, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 27/24, toč. 24., 26. i 27.).

34. U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da nije sporno da se odredbe Odluke ne odnose samo na šume i šumsko zemljište u privatnom vlasništvu, već i na šume i šumsko zemljište u državnom vlasništvu. Međutim, Ustavni sud naglašava da državna imovina, iako je to oblik vlasništva koji je po svojoj strukturi sličan građanskopravnom privatnom vlasništvu, predstavlja poseban pravni koncept, te iz tog razloga uživa i poseban status. Polazeći od činjenice da se Odlukom regulira mogućnost promjene namjene šumskog zemljišta i davanja šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene, Ustavni sud smatra da se Odlukom reguliraju pitanja koja su neposredno povezana s pravom vlasništva koje vlasniku daje ovlaštenje da slobodno i po svojoj volji stvar posjeduje, koristi i da njom raspolaze, te da svakog od tog prava isključujući u granicama određenim zakonom. Zbog toga je u ovom predmetu sporno je li i u kojoj mjeri Vlada mogla regulirati takva pitanja bez zadiranja u vlasnička prava države Bosne i Hercegovine, i to tako da odlučuje o pitanjima raspolaganja i raspodjele šuma i šumskog zemljišta kao državne imovine.

35. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da iz zakonodavstava kojima su regulirani pojmovi šuma i šumskog zemljišta proizlazi da se pod šumom podrazumijeva zemljište prekriveno šumskim drvećem ili šumskim grmljem, dok šumsko zemljište, pored zemljišta obraslog šumom, obuhvaća i neobrađeno, neiskorišteno ili neplodno zemljište izvan šume u onom omjeru u kojem osigurava ili potpomaže funkcije susjedne šume. Dakle, Ustavni sud zapaža da šume i šumsko zemljište kao javna dobra, između ostalog, karakterizira njihova namjena koja ovisi o njihovim prirodnim svojstvima. U takvim okolnostima, nesporno je da promjena namjene šuma i šumskog zemljišta može dovesti u pitanje njihov karakter "javnog dobra", pa time i karakter prava vlasništva na takvom zemljištu. Zbog toga, Ustavni sud smatra da ne može predstavljati dovoljnu garanciju za zaštitu državne imovine sadržaj odredbe članka 1. stavak 2. Odluke, kojom je

propisano da se državnom imovinom smatra imovina koja je kao takva propisana u Zakonu o zabrani raspolaganja, bez obzira na trenutni upis vlasnika.

36. Ustavni sud također smatra da se navedeni zaključci mogu primijeniti i na odredbe Odluke kojima je ustanovljeno ovlaštenje tijela Federacije BiH i kantona da odlučuju o davanju šumskog zemljišta na privremeno korištenje u druge namjene. Naime, Ustavni sud zapaža da se tim odredbama Odluke omogućava faktička promjena namjene šumskog zemljišta bez zahtjeva vlasnika zemljišta. Na taj način se, na temelju odluka donesenih u upravnom postupku pred entitetskim odnosno kantonalnim razinama vlasti, omogućava da se šume i šumsko zemljište koriste u svrhe koje nisu neposredno vezane za sam karakter šuma i šumskog zemljišta kao "javnog dobra" u državnom vlasništvu i da se za to uplaćuje naknada u korist Federacije BiH. Prema tome, Ustavni sud smatra da sve navedeno upućuje da takva prenamjena, uključujući i obvezu uplate naknade za uništavanje šumskog fonda bez obzira na njihovo formalnopravno određenje u Odluci, predstavlja oblike raspolaganja državnom imovinom jer propisuje mogućnost zadiranja u vlasnička ovlaštenja vlasnika imovine – države da odlučuje o načinu korištenja i davanju na korištenje šuma i šumskog zemljišta. Iz ovih razloga je neprihvatljivo obrazloženje koje je Vlada ponudila o tome da Odluka "ne predstavlja raspolaganje državnom imovinom na način da se omogućava izravni ili neizravni prijenos vlasništva, te da se Odlukom ne zadire u vlasnička prava države nad šumama i šumskim zemljištem".

37. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je Odlukom broj U-4/21 Ustavni sud utvrdio da osporene odredbe Zakona o šumama RS u dijelu koji glasi "u vlasništvu Republike" nisu u skladu sa čl. I/1., III/3.(b) i IV/4.(e) Ustava Bosne i Hercegovine "zato što se pitanja koja se odnose na utvrđivanje vlasničkog statusa državne imovine, kao i nadležnost u svezi s tim između državnih i entitetskih tijela trebaju regulirati zakonom koji će biti donesen na državnoj razini jer su ta pitanja, prema navedenim odredbama Ustava BiH, u isključivoj nadležnosti države BiH" (točka 47.). Ustavni sud je u toj odluci u točki 40. naveo "kako je osporenim člancima propisano da su šume i šumsko zemljište 'u vlasništvu Republike', oni su na taj način pravno evidentirani kao imovina Republike Srpske i dodijeljeni su Republici Srpskoj. Prethodno je obrazloženo da državna imovina (imovina države BiH) obuhvaća (i) šume i šumsko zemljište. Stoga, Ustavni sud mora zaključiti da osporene odredbe Zakona o šumama nisu u skladu sa čl. I/1., III/3.(b) i IV/4.(e) Ustava BiH". Nadalje, odredbom članka 1. točka 4) Zakona o privremenoj zabrani, koji se primjenjuje na državnoj razini, propisano je da državnu imovinu čine "rijeke, šume i šumsko zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavljaju državnu imovinu u svojim odlukama u predmetima br. U-9/19 i U-4/21". Osim toga, Ustavni sud ukazuje da je u članku 4. Zakona o privremenoj zabrani propisano da "privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu s ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona na državnoj razini kojim se uređuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, a koji bi usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, odnosno sve dok visoki predstavnik drukčije ne odluči".

38. Ustavni sud podsjeća da na razini Bosne i Hercegovine ne postoji propis kojim bi bila regulirana nadležnost entiteta da donose odluke o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u državnom vlasništvu u druge namjene. Jedina mogućnost koja je propisana u članku 3. stavak 2. Zakona o zabrani raspolaganja jeste da Komisija za državnu imovinu utemeljena Odlukom Vijeća ministara BiH, na prijedlog zainteresirane strane, odluči da određenu državnu

imovinu izuzme od privremene zabrane prema ovom Zakonu. Takve odluke Komisije za državnu imovinu u konkretnom slučaju nesporno nije bilo, bez obzira na navode iz odgovora na zahtjev – da je Vlada nastojala uvažiti činjenicu da se ovdje radi o državnoj imovini. Osim toga, upravo iz odgovora na zahtjev proizlazi da se državne institucije protive donošenju ovakve ili sličnih odluka. Naime, Vlada je i sama u odgovoru navela da je Pravobraniteljstvo BiH tužbama pokrenulo upravne sporove pred Kantonalnim sudom u Sarajevu radi poništenja rješenja koje je donijelo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge svrhe. Dakle, očigledno je da iz takvih postupaka Pravobraniteljstva BiH proizlazi da se državni organi protive ovakvom raspolaganju državnom imovinom od strane entitetske vlade.

39. U skladu s navedenim, bez obzira na pravno pitanje je li Vlada imala ustavno ovlaštenje uređivati postupak promjene namjene šuma i šumskog zemljišta u svezi s odredbama o prostornom planiranju, Ustavni sud smatra da Vlada, s obzirom na karakter i realne implikacije Odluke na šume i šumsko zemljište koji predstavljaju državno vlasništvo, nije imala nadležnost da donese navedenu Odluku u odnosu na šume i šumsko zemljište koji predstavljaju državnu imovinu. Kao što je naprijed ukazano, Ustavni sud je o statusu državne imovine, u koju spadaju šume i šumsko zemljište, u praksi već zauzeo stajalište, te ne vidi razlog da u konkretnom slučaju od njega odstupi. Naime, šumama i šumskim zemljištem se ne može raspolagati na bilo koji način dok se pitanje državne imovine ne riješi zakonom koji će se donijeti na državnoj razini, što podrazumijeva da entiteti ne mogu prisvajati nadležnosti da odlučuju o vlasničkopravnim ovlastima na državnoj imovini.

40. Konačno, člankom 2. stavak 2. Zakona o zabrani raspolaganja propisano je da su ništavi "svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolože imovinom iz članka 1. ovog Zakona suprotno odredbama ovog Zakona". Činjenica da Parlamentarna skupština BiH još uvijek nije donijela zakon kojim će regulirati pravo vlasništva i upravljanja državnom imovinom ne može biti opravdanje za donošenje sporne Odluke, na temelju koje će se odlukama vlade entiteta ili kantona mijenjati namjena šuma i šumskog zemljišta ili šumsko zemljište davati na privremeno korištenje u druge namjene.

41. Imajući u vidu zaključak da Vlada bez donošenja zakona na državnoj razini nije bila nadležna da Odlukom regulira način promjene namjene šumskog zemljišta u državnom vlasništvu i privremenom korištenju tog zemljišta u druge namjene, Ustavni sud smatra da su irelevantni navodi Vlade kojima ukazuje na odredbe Odluke kojima se navodno pruža zaštita državnoj imovini u tim postupcima. Ustavni sud također smatra da su bez značaja navodi da su te odredbe donesene s ciljem omogućavanja provedbe planova prostornog uređenja i poboljšanja gospodarskih aktivnosti na teritoriju Federacije BiH, s obzirom na nedostatak nadležnosti entitetske vlade za donošenje ovakve odluke.

42. U odnosu na mišljenje Ureda visokog predstavnika, na koje se pozvala Vlada u odgovoru na zahtjev, Ustavni sud naglašava da mišljenja Ureda visokog predstavnika uzima u obzir, ali da ona nisu obvezujuća. U konkretnom slučaju Ustavni sud je upoznat s mišljenjem koje je visoki predstavnik dostavio Vladi. Međutim, Ustavni sud primjećuje da je Vlada potpuno zanemarila dio mišljenja u kojem se navodi da "promjena namjene šumskog zemljišta očigledno dovodi do značajnih pravnih posljedica za predmetnu imovinu i samim tim bi predstavljala radnju raspolaganja za koju je potrebno aktivno sudjelovanje i suglasnost vlasnika". Izjašnjavajući se o mogućnosti davanja prava "privremenog korištenja", Ured visokog predstavnika nije ulazio u pitanje što bi to korištenje predstavljalo, koliko bi dugo "privremeno korištenje" trajalo i slično. Naime, bez takvih

показатеља могло би доћи до потпуне фактичке промјене намјене шумског земљишта без икаквог судјеловања државе као власника шума и шумског земљишта, што није у складу са Законом о забрани располагања и самим тим је супротно и Уставу Босне и Херцеговине.

43. У таквим околностима, те имајући у виду своју ранију праксу, Уставни суд закључује да је оспорена Одлука противна одредбама чл. I/1., I/2. и VI/5. Устава Босне и Херцеговине.

44. Одлукујући о дјеловању одлуке Уставног суда, у складу са чланком 61. ставак (1) Правила Уставног суда, те имајући у виду садржај чланка 2. ставак 2. Закона о забрани располагања, Уставни суд је утврдио нишавост оспорене Одлуке *ab initio*. Такође, полазећи од чињенице да из одговора Владе произлази да су на основу Одлуке донесена рјешења о привременом коришћењу шумског земљишта у друге сврхе, Уставни суд је, у складу са чланком 61. Правила Уставног суда, наложио Влади и Федералном министарству пољопривреде, водoprивреде и шумарства да пониште све одлуке и активности које су уметелјене на оспореној Одлуци. У складу с тим, ниједан привремени корисник се не може сматрати савјесним и не ужива заштиту на основу прописа којима су регулирана стварна права на некретностима.

Остали наводи

45. Напошљетку, Уставни суд запажа да је подносилац захтјева оспорио уставност оспорених закона и с аспекта чл. II/3.(к), III/3.(б) и IV/4.(е) Устава БиХ и чланка 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Међутим, Уставни суд сматра да, с обзиром на већ усвојене закључке, нема потребе посебно испитивати те наводе.

VII. Закључак

46. Уставни суд закључује да Одлука није у сагласности са чл. I/1., I/2. и VI/5. Устава Босне и Херцеговине јер Влада није била надлежна регулирати начин промјене намјене шума и шумског земљишта и привременом коришћењу шумског земљишта у друге намјене јер се те одредбе односе (и) на располагање шумама и шумским земљиштем као државном имовином која је у искључивој надлежности институција Босне и Херцеговине.

47. На основу чланка 64. ставак (4) Правила Уставног суда, престаје правно дјеловање Одлуке о привременој мјери број У-3/24 од 30. свибња 2024. године.

48. На основу чланка 59. ст. (1) и (2) и чланка 61. ст. (1), (2) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

49. Према чланку VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обвезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Seada Palavrić, v. r.

570

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У-6/24, рјешавајући захтјев **13 посланика Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**, на основу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б), члана 59 ст. (1) и (2), члана 61 ст. (1), (2) и (3) и члана 64 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Сеада Палаврић, предсједница
Валерија Галић, потпредсједница
Angelika Nußberger, потпредсједница
Мирсад Теман, судија
Helen Keller, судија
Леди Бианку, судија

Марин Вукоја, судија

на сједници одржаној 11. јула 2024. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлукујући о захтјеву **13 посланика Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине** за оцјену уставности Одлуке о начину и условима продаје непокретности у својини Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – лицитацијом ("Службени гласник РС" број 114/23),

утврђује се да Одлука о начину и условима продаје непокретности у својини Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – лицитацијом ("Службени гласник РС" број 114/23) није у сагласности с одредбама чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине.

У складу са чланом 61 став (1) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине и чланом 2 став (2) Закона о привременој забрани располагања државном имовином БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 и 22/22), Одлука о начину и условима продаје непокретности у својини Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – лицитацијом ("Службени гласник РС" број 114/23) ништава је и престаје да важи од дана објављивања те одлуке у "Службеном гласнику РС" број 114/23.

На основу члана 61 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се Влади Републике Српске и Министарству трговине и туризма Републике Српске да предузму одговарајуће кораке којима ће поништити све одлуке и активности које су засноване на Одлуци о начину и условима продаје непокретности у својини Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – лицитацијом ("Службени гласник РС" број 114/23).

Налаже се Влади Републике Српске и Министарству трговине и туризма Републике Српске да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијесте Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

На основу члана 64 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, престаје правно дејство Одлуке о привременој мјери број У-6/24 од 30. маја 2024. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Тринаест посланика Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносиоци захтјева) поднијело је 12. марта 2024. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за рјешавање спора с ентитетом Република Српска (у даљњем тексту: РС) због доношења Одлуке о начину и условима продаје непокретности у својини РС које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – лицитацијом ("Службени гласник РС" број 114/23; у даљњем тексту: спорна одлука). Подносиоци захтјева су у случају да Уставни суд закључи да се не ради о спору између ентитета РС и државе Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: БиХ) затражили оцјену уставности спорне одлуке у односу на чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине. Истовремено, подносиоци захтјева су

затражили доношење привремене мјере којом би се "обуставила примјена спорне одлуке до коначне одлуке Уставног суда о захтјеву".

II. Поступак пред Уставним судом

2. Уставни суд је Одлуком о привременој мјери број У-6/24 од 30. маја 2024. године привремено обуставио извршење спорне одлуке до коначне одлуке Уставног суда о захтјеву.

3. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Владе Републике Српске (у даљњем тексту: Влада РС) затражено је 14. марта 2024. године да достави одговор на захтјев. Влада РС у остављеном року није доставила одговор на захтјев.

III. Захтјев

а) Наводи из захтјева

4. Подносиоци захтјева наводе да као активно легитимисана лица из члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине имају право и обавезу да штите уставноправни поредак БиХ, укључујући али не ограничавајући се на питања која су набројана у ставу 1 алинеје 1 и 2 тог члана. Подносиоци захтјева наводе да се спор односи на питање уставноправне обавезе ентитетских власти да поштују Устав Босне и Херцеговине, подјелу надлежности између државе и ентитета, конкретно обавезе ентитета РС да поштује одлуке Уставног суда, које су коначне и обавезујуће. Агресивно кршење Устава Босне и Херцеговине, како подносиоци захтјева наводе, може да добије тежу квалификацију у виду кршења принципа правне државе и демократског поретка у смислу члана I/2 и I/1 Устава Босне и Херцеговине којим је загарантован континуитет БиХ. Даље, у вези с допуштивошћу захтјева подносиоци захтјева су се позвали на више одлука Уставног суда, које су цитирали у релевантним дијеловима, нпр. У-15/08 (тачка 29), У-10/16 (тач. 32 и 37), У-10/14 (тач. 33 и 75) и У-16/20 (тачка 27). Подносиоци захтјева су те одлуке довели у везу с одлукама Уставног суда о државној имовини бр. У-1/11 (тач. 62 и 82) те У-4/21 (тачка 40) о "шумама и шумском земљишту" из Закона о шумама РС. У вези с тим, подносиоци захтјева указују на члан VI/5 Устава Босне и Херцеговине који прописује да су одлуке Уставног суда коначне и обавезујуће.

5. Подносиоци захтјева на основу праксе на коју су се позвали закључују да је Уставни суд становишта да Влада РС нема право да управља и располаже државном имовином, што укључује и продају државног земљишта. Игнорисањем одлука Уставног суда, које су коначне и обавезујуће, институције ентитета РС настављају да без правног основа располажу јавним добрима и шумама као дијеловима државне имовине. У том правцу подносиоци захтјева су подејтели да је Влада РС на 51. сједници одржаној 28. децембра 2023. године донијела спорну одлуку, која је објављена у "Службеном гласнику РС". Спорном одлуком Влада РС је одредила начин и услове продаје непокретности у својини РС које се налазе на подручју Јахорине. Спорна одлука је ступила на правну снагу 30. децембра 2023. године. Подносиоци захтјева образлажу да се непокретности из спорне одлуке налазе у обухвату посебног подручја Јахорина на локацији Вучији мост, а које се у јавним евиденцијама воде као ЛН-337 КО Јахорина, укупне површине 56.405 м². Према спорној одлуци, продаја би се требала обавити лицитацијом, а почетна цијена износи 41.172.730,00 КМ. Подносиоци захтјева су с посебном пажњом указали на тачку X спорне одлуке према којој:

"Шумски дрвни сортименти настали крчењем шуме на непокретностима које су предмет ове одлуке припадају ЈПШ 'Шуме Републике Српске' а.д. Соколац, ШГ 'Јахорина' Пале, а ЈПШ 'Шуме Републике Српске' а.д.

Соколац, ШГ 'Јахорина' Пале се задужују за стручно-техничке послове крчења шуме у складу са динамиком извођења инвестиционих радова у складу са Регулационим планом посебног подручја Јахорина на локацији Вучији мост."

6. Подносиоци захтјева наводе да та тачка спорне одлуке јасно указује да се ради о шумском земљишту којим може да располаже искључиво БиХ. Подносиоци захтјева даље наводе да су се противуставне активности институција ентитета РС наставиле предузимањем радњи у вези са спровођењем поступка продаје. Даље, подносиоци захтјева наводе да су се у медијима, након објављивања јавног конкурса, појавиле информације да је Влада РС већ донијела одлуку о продаји непокретности. Због неуставног дјеловања институција у ентитету РС подносиоци захтјева су 27. фебруара 2024. године упутили захтјев Влади РС којим су тражили да се неуставне активности зауставе тако што ће се у хитном поступку поништити спорна одлука и сви акти који су донесени након спорне одлуке у вези с њеним спровођењем. Влада РС није предузела ништа у вези с поднесеним захтјевом, који су подносиоци захтјева доставили на увид.

7. Имајући у виду да су институције РС игнорисале одлуке Уставног суда у вези с надлежношћу и располагањем јавним добрима, у која спадају шуме и шумско земљиште посебног подручја Јахорина који су као дио државне имовине у искључивој надлежности државе БиХ, дошло је до спора између БиХ и ентитета РС за чије је рјешавање надлежан искључиво Уставни суд. Подносиоци захтјева стога сматрају да је искључена могућност апстрактне оцјене уставности и да је то "*par excellence* примјер тзв. федералног спора између државе и једног ентитета". Међутим, подносиоци захтјева су из предострожности предложили да се захтјев цијени као захтјев за оцјену уставности.

Неуставност у односу на члан I/1 Устава Босне и Херцеговине

8. Подносиоци захтјева наводе да члан I/1 Устава БиХ подразумева и континуитет својине над имовином Републике БиХ, односно бивше СРБиХ, што је потврђено и Пресудом Суда БиХ број П-254/06 од 3. октобра 2008. године. Та имовина, али и имовина која је на основу међународног Споразума о питањима сукцесије припала БиХ, чини државну имовину чији је титулар држава БиХ. Уставни суд је у Одлуци број У-1/11 (тачка 82) утврдио, а касније у одлукама бр. У-8/19, У-9/19 и У-4/21 реafirмисао став да државну имовину чини и јавно добро које по својој природи приоритетно служи свим људима у држави (текућа вода, заштита климатских услова живота, заштита других ресурса као што су шуме, нужна државна инфраструктурна мрежа у смислу Анекса IX Општег оквирног споразума за мир у БиХ итд.). Такође наводе да је Уставни суд у Одлуци број У-4/21 навео: "Уставни суд у конкретном случају сматра да су 'шуме и шумско земљиште у својини Републике', како је прописано оспореним члановима закона, обухваћени појмом државне имовине, како је то наведено у релевантном дијелу Одлуке У-1/11. [...] Даље, Уставни суд понавља да, иако сваки ниво власти ужива уставну аутономију, ентитетска уставна надлежност подређена је обавези да мора бити у складу с Уставом БиХ и одлукама институција БиХ" (тач. 38 и 39). Дакле, како подносиоци захтјева истичу, Уставни суд је у пракси јасно навео да шуме и шумско земљиште чине државну имовину чији је титулар држава БиХ. Супротно ставу Уставног суда, како наводе подносиоци захтјева, ентитет РС спорном одлуком продаје државну имовину. Према одлукама Уставног суда, право располагања државном

имовином има држава БиХ све до доношења закона о статусу државне имовине на нивоу БиХ. Стога је спорна одлука очигледно супротна члану 1/1 Устава Босне и Херцеговине.

Неуставност у односу на члан 1/2 Устава Босне и Херцеговине

9. Подносиоци захтјева наводе и да је доношењем одлука Уставног суда бр. У-1/11, У-9/19, У-4/21 итд. надлежним тијелима у БиХ, ентитетима и Брчко дистрикту БиХ наметнута обавеза да поштују одлуке Уставног суда, које су коначне и обавезујуће, што представља неодојив дио принципа владавине права. Стога су ентитетске власти у ентитету РС продајом државне имовине и располагањем шумом и шумским земљиштем супротно одлукама Уставног суда прекршиле члан 1/2 Устава БиХ. Подносиоци захтјева наводе да је продаја државне имовине у највећем обиму забиљежена управо оспореном одлуком, при чему власти у ентитету РС попорно истрајавају на њеној реализацији. У вези с тим, подносиоци захтјева наводе да је 11. јануара 2024. године Правобранилаштво БиХ, законски заступник државе БиХ, упозорило надлежно ентитетско министарство да се ради о недозвољеној активности ентитета РС. То упозорење није имало никакав ефекат јер се неуставне активности власти у ентитету РС нису зауставиле на продаји шумског земљишта, већ су се интензивирале. Подносиоци захтјева наводе да из понашања власти у ентитету РС може да се изведе закључак да они не поштују коначне и обавезујуће одлуке Уставног суда. Према ставу подносилаца захтјева, такво противуствано дјеловање власти у ентитету РС "поприма знатно јачу квалификацију супротстављања савременим принципима функционисања правне и демократске државе, што изазива свеопшту напетост у БиХ", чиме се крши члан 1/2 Устава Босне и Херцеговине.

Неуставност у односу на члан VI/5 Устава Босне и Херцеговине

10. Подносиоци захтјева су цитирали релевантне дијелове из Одлуке број У-1/11 (тач. 62 и 82) у којој је заузет став да Влада РС нема право управљања и располагања државном имовином, што укључује и продају. Упркос томе, Влада РС продаје државну имовину (шумско земљиште) и на тај начин поступа супротно коначној и обавезујућој одлуци Уставног суда. Даље, подносиоци захтјева су се позвали и цитирали дијелове из Одлуке број У-4/21 (тач. 40 и 42). Подносиоци захтјева су навели да је Уставни суд у тој одлуци "одбио да прихвати да је ентитет РС власник шуме и шумског земљишта на територији ентитета РС да би у складу с тим имао право да располаже таквим земљиштем", те поновио став да се ради о државној имовини којом може да располаже само држава БиХ. Према томе, спорном одлуком је прекршен члан VI/5 Устава Босне и Херцеговине јер су спорна одлука и други акти који су донесени у вези с том одлуком противни одлукама Уставног суда бр. У-1/11, У-9/19 и У-4/21.

IV. Релевантни прописи

11. Устав Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Члан 1/1.

Босна и Херцеговина

1. Континуитет

Република Босна и Херцеговина, чије је званично име од сада "Босна и Херцеговина", наставља своје правно постојање по међународном праву као држава, са унутрашњом структуром модификованом овим Уставом и са постојећим међународно признатим границама. [...]

Члан 1/2.

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционише на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

Члан VI/5.

5. Одлуке

Одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

12. Закон о привременој забрани располагања државном имовином Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 и 22/22)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Члан 1.

Овим законом се забрањује располагање државном имовином.

У смислу овог Закона, под државном имовином подразумева се:

1. *непокретна имовина која припада држави Босне и Херцеговине на основу међународног Споразума о питањима сукцесије, који су 29. јуна 2001. год. потписале државе Босна и Херцеговина, Хрватска, Бивша Југословенска Република Македонија, Словенија и Савезна Република Југославија;*

2. *непокретна имовина на којој је право располагања и управљања имала бивша Социјалистичка Република Босна и Херцеговина до 31. децембра 1991. године;*

3. *пољопривредно земљиште, за које је Уставни суд Босне и Херцеговине утврдио да представља државну имовину у својој одлуци у предмету бр. У-8/19;*

4. *ријеке, шуме и шумско земљиште, за које је Уставни суд Босне и Херцеговине утврдио да представљају државну имовину у својим одлукама у предметима бр. У-9/19 и бр. У-4/21.*

У смислу овог закона, под располагањем наведене имовине сматра се директни или индиректни пренос власништва.

Члан 2.

Без обзира на одредбе било којег другог закона или прописа, државном имовином може располагати искључиво држава Босна и Херцеговина, као њен титулар, у складу с одредбама овог закона.

Свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент којим се располаже имовином из члана 1. овог закона супротно одредбама овог закона, ништав је.

Члан 4.

Привремена забрана располагања државном имовином у складу с овим законом остаје на снази до ступања на снагу закона на државном нивоу којим се уређују права власништва и управљања државном имовином, а који би усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, односно све док високи представник друкчије не одлучи.

13. Закон о привременој забрани располагања државном имовином Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 32/05, 32/06, 100/06, 44/07, 86/07, 113/07 и 64/08)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Члан 1.

Овим законом се забрањује располагање државном имовином.

У смислу ове одлуке, под државном имовином подразумева се:

1. *непокретна имовина која припада држави Босне и Херцеговине (као међународно признатој држави) на основу међународног Споразума о питањима сукцесије, који су 29.*

јуна 2001. године потписале државе Босна и Херцеговина, Хрватска, Бивша Југословенска Република Македонија, Словенија и Савезна Република Југославија, која се, на дан доношења овог закона, сматра власништвом или посједом било којег нивоа власти или јавне организације у Републици Српској; и

2. непокретна имовина на којој је право располагања и управљања имала бивша Социјалистичка Република Босна и Херцеговина (у даљем тексту: СР БиХ) до 31. децембра 1991. год, која се на дан доношења овог закона сматра власништвом или посједом било којег нивоа власти или јавне организације или органа у Републици Српској.

У смислу овог закона, под располагањем наведене имовине сматра се директни или индиректни пренос власништва.

Члан 2.

Без обзира на одредбе другог закона или прописа, државном имовином се може располагати само у складу с одредбама овог закона.

Свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент којим се располаже имовином из члана 1. овог закона супротно одредбама овог закона, ништав је.

Члан 3.

Слиједећа имовина ће бити изузета од забране утврђене у члану 1. овог закона и укључује:

1. Имовину и права предузећа, регистрована као таква, која су предмет приватизације како је дефинисано одредбом члана 1. Закона о приватизацији државног капитала у предузећима у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске" бр. 24/98, 62/02, 38/03 и 65/03); и која су тренутно одређена или ће бити одређена као саставни дио одобреног активног биланса предузећа како је регулисано Законом о почетном билансу стања у поступку приватизације државног капитала у предузећима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 24/98). Надлежни орган, у складу са споменутим законима, има право да утврди измијењени и допуњени активни биланс, али ће по службеној дужности обавијестити Комисију о сваком додавању билансу имовине утврђене у члану 1. овог закона; и

2. Имовину која је предмет продаје према Закону о приватизацији станова у државном власништву ("Службени гласник Републике Српске", бр. 11/00, 20/00, 18/01, 35/01, 65/01, 47/02, 65/03, 03/04, 70/04 и 2/05).

Осим тога, Комисија за државну имовину основана Одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 10/05, у даљем тексту: "Комисија") може, на приједлог заинтересоване стране, одлучити да одређену државну имовину изузме од привремене забране према овом закону.

Дио државне имовине која ће и даље служити за потребе одбране се, на основу и у складу с чл. 71-74. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", број 88/05), такође изузима од привремене забране проглашене овим законом.

Члан 4.

Привремена забрана располагања државном имовином у складу са овим законом остаје на снази до ступања на снагу закона којим се уређује спровођење критеријума који ће се примјењивати за утврђивање имовине која је у власништву Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, и утврђују права власништва и управљања државном имовином, који ће се донијети на препоруке Комисије, односно до потврђивања прихватљивог и одрживог рјешења питања расподеле државне имовине

између државе и других нивоа власти од стране Управног одбора Савјета за имплементацију мира или док високи представник оружачије не одлучи.

V. Допустивост

14. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредби члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 19 Правила Уставног суда.

15. Члан VI/3а) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Уставни суд ће штитити овај Устав.

а) Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући само на то:

- Да ли је одлука неког ентитета да устави специјални паралелни однос са неком од сусједних држава сагласна овом Уставу, укључујући и одредбе које се односе на суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине.

- Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покретати само чланови Предсједништва, предсједавајући Министарског савјета, предсједавајући или замјеник предсједавајућег било којег вијећа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег вијећа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког законодавног вијећа неког ентитета.

16. Члан 19 Правила Уставног суда у релевантном дијелу гласи:

Захтјев није допустив ако постоји неки од сљедећих случајева:

а) Уставни суд није надлежан за одлучивање;

17. Захтјев за оцјену уставности поднијело је 13 посланика Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, који укупно броји 42 члана, што чини "једну четвртину чланова било којег дома Парламентарне скупштине", што упућује на закључак да је захтјев поднио овлашћени субјекат у смислу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-15/21 од 14. јула 2022. године, тачка 23 с даљњим референцама, доступна на www.ustavnisud.ba).

18. Даље, за Уставни суд се поставља питање допустивости захтјева, у смислу члана 19 став (1) тачка а) Правила Уставног суда, с обзиром на то да је оспорен акт ниже правне снаге од закона. Уставни суд је у својој пракси из надлежности члана VI/3а) Устава БиХ успостављао надлежност и испитивао уставност аката ниже правне снаге од закона када такви акти покрећу питање кршења људских права и основних слобода заштићених Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-4/05 од 22. априла 2005. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 32/05, и Одлука о допустивости и меритуму број У-7/05 од 2. децембра 2005. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 45/05). У оба предмета Уставни суд је закључио да има надлежност да одлучује о оспореним актима у смислу члана VI/3а) Устава БиХ зато што су се захтјеви за оцјену уставности односили на питања која произлазе из Устава Босне и Херцеговине и међународних споразума којима се гарантује заштита људских права, а тицали су се остваривања људских права и уставних принципа, тј. принципа конститутивности народа и права на забрану дискриминације.

19. Уставни суд указује да је у досадашњој пракси изградио и став да питање сукоба надлежности између

различитих нивоа власти у Босни и Херцеговини у односу на уставну надлежност за доношење подзаконских аката може да доведе до покретања уставног спора у смислу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине. Управо имајући у виду одредбе из члана VI/3 Устава Босне и Херцеговине према којима ће "Уставни суд штитити овај Устав", као и одредбе из истог члана које у релевантном дијелу гласе "укључујући али не ограничавајући се", у вези с којима Уставни суд посматра и одредбе о подјели надлежности из члана III Устава Босне и Херцеговине, те имајући у виду и уставни принцип правне државе из члана I/2 Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд сматра да има надлежност да одлучује о уставном спору у којем се тврди да је извршни орган власти донио подзаконски акт за чије доношење није имао надлежност према Уставу Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број У-10/14 од 4. јула 2014. године, тачка 79, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 61/14 од 5. августа 2014. године, доступна на www.ustavnisud.ba). При томе, Уставни суд је у својој пракси протумачио да спор не може произлазити из редовних позитивноправних прописа, већ се мора тицати одређеног питања које је регулисано Уставом Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допуствости број У-12/08 од 30. јануара 2009. године, тачка 7, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 62/09, доступна и на www.ustavnisud.ba).

20. Осим наведеног, Уставни суд сматра да би се допуствост овог захтјева требала ријешити у складу са становиштем Уставног суда да надлежност за оцјену уставности може да се прихвати уколико оспорени акт излази ван оквира закона, односно уколико оспорени акт регулише материју коју би требало да регулише закон. Наиме, тумачећи образложење из Одлуке Уставног суда број У-5/17 од 28. септембра 2017. године (доступна на www.ustavnisud.ba) у којој је наведено: "Уставни суд закључује да Правилник, прописујући квалификациону картицу возача, није изашао из оквира Закона, како су то навели подносиоци захтјева", може се закључити да би надлежност за оцјену уставности могла да се прихвати када би оспорени акт излазио ван оквира закона, тј. када би подзаконски акт регулисао материју коју треба да регулише закон. У конкретном случају, иако оспорени акт није "закон" у формалном и материјалном смислу, очигледно је да је донесен упркос томе што на државном нивоу није донесен закон којим би се ријешило питање државне имовине. Такође, оспорени акт је донесен супротно забрани располагања државним земљиштем које обухвата и шуме и шумска земљишта, према члану 1 став 2 тачка 4 Закона о привременој забрани располагања државном имовином (у даљњем тексту: Закон о привременој забрани).

21. С обзиром на то да је очигледно да у овом случају долази у питање надлежност органа за доношење оспореног акта којим се располаже државном имовином, иако на државном нивоу није донесен закон који ће ријешити питање државне имовине, као и да оспорени акт излази "ван оквира закона" јер је донесен супротно Закону о привременој забрани, Уставни суд сматра да има надлежност за одлучивање у овом предмету.

22. Имајући у виду одредбе члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 19 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд закључује да је захтјев допуствив зато што га је поднио овлашћени субјекат, те стога што не постоји ниједан формални разлог из члана 19 став (1) Правила Уставног суда због којег захтјев не би био допуствив.

VI. Меритум

23. Уставни суд запажа да се захтјевом покреће питање да ли је спорна одлука којом је Влада РС утврдила начин и

услове продаје шуме и шумског земљишта на подручју Јахорине у складу са чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине.

24. У вези с тим, Уставни суд подсећа да се у више својих одлука бавио питањем регулисања државне имовине, а у Одлуци број У-28/22 Уставни суд је хронолошки приказао досадашњу праксу у вези с тим питањем (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број У-28/22 од 21. марта 2024. године, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 27/24, тач. 24 и 26).

25. У конкретном случају, Уставни суд запажа да су подносиоци захтјева изнесеним наводима и доказима достављеним уз захтјев учинили извјесним да се ради о шуми и шумском земљишту којима је располагала Влада РС. У вези с тим, Уставни суд подсећа да је у Одлуци број У-4/21 утврдио да оспорене одредбе Закона о шумама РС у дијелу који гласи "у својини Републике" нису у складу са чл. I/1, III/36) и IV/4е) Устава Босне и Херцеговине "зато што се питања која се односе на утврђивање власничког статуса државне имовине, као и надлежност у вези с тим између државних и ентитетских органа требају регулисати законом који ће бити донесен на државном нивоу јер су та питања, према наведеним одредбама Устава Босне и Херцеговине, у искључивој надлежности државе БиХ" (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број У-4/21 од 23. септембра 2021. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 63/21, тачка 47). Уставни суд је у истој одлуци у тачки 40 навео "како је оспореним члановима прописано да су шуме и шумско земљиште 'у својини Републике', они су на тај начин правно евидентирани као имовина Републике Српске и додијелени су Републици Српској. Претходно је образложено да државна имовина (имовина државе БиХ) обухвата (и) шуме и шумско земљиште. Стога, Уставни суд мора закључити да оспорене одредбе Закона о шумама нису у складу са чл. I/1, III/36) и IV/4е) Устава БиХ". Уставни суд је том одлуком наложио Народној скупштини РС да у року од шест мјесеци од дана достављања одлуке спорне одредбе Закона о шумама РС усклади с Уставом Босне и Херцеговине. Уставни суд је 6. јула 2022. године донио Рјешење о неизвршењу Одлуке број У-4/21, те спорне одредбе Закона о шумама РС ставио ван снаге будући да Народна скупштина РС у остављеном року није поступила по налогу Уставног суда, нити је до одлучења о овом захтјеву обавијестила Уставни суд да је испунила обавезу из Одлуке број У-4/21.

26. Даље, одредбом члана 1 тачка 4) Закона о привременој забрани, који се примјењује на државном нивоу, прописано је да државну имовину чине "ријеке, шуме и шумско земљиште, за које је Уставни суд Босне и Херцеговине утврдио да представљају државну имовину у својим одлукама у предметима бр. У-9/19 и У-4/21". Осим тога, чланом 2 став 2 Закона о привременој забрани прописано је да су ништави "свака одлука, акт, уговор или било који други правни инструмент којим се располаже имовином из члана 1 овог закона супротно одредбама овог закона, а чланом 4 да привремена забрана располагања државном имовином у складу с овим законом остаје на снази до ступања на снагу закона на државном нивоу којим се уређују права својине и управљања државном имовином, а који би усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, односно све док високи представник друкчије не одлучи". Имајући то у виду, као и закључке из Одлуке број У-4/21 и наводе из захтјева, Уставни суд сматра да је оспореним актом Влада РС неовлашћено располагала државном имовином која се налази под режимом привремене забране располагања. Чињеница да Парламентарна

скупштина БиХ још увијек није донијела закон којим ће регулисати право својине и управљања државном имовином не може бити оправдање за доношење оспорене одлуке, којом је ентитетска влада располагала државном имовином, за што није била надлежна.

27. У таквим околностима Уставни суд закључује да оспорена одлука није у складу са чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине.

28. Одлучујући о дејству одлуке Уставног суда, у складу са чланом 61 став (1) Правила Уставног суда, те имајући у виду садржај члана 2 став 2 Закона о привременој забрани, Уставни суд је утврдио ништавост оспорене одлуке *ab initio*. Такође, полазећи од чињенице да су на основу такве одлуке предузете даље активности за коришћење шумског земљишта у друге сврхе, Уставни суд је, на основу члана 61 Правила Уставног суда, наложио Влади РС и Министарству трговине и туризма РС да пониште све одлуке и активности које су засноване на оспореној одлуци. У складу с тим, ниједан привремени корисник се не може сматрати савјесним и не жива заштиту на основу прописа којима су регулисана стварна права на непокретностима.

VII. Закључак

29. Уставни суд закључује да оспорена одлука којом је Влада РС располагала државном имовином која је под забраном располагања и која је у искључивој надлежности институција БиХ није у сагласности са чл. I/1, I/2 и VI/5 Устава Босне и Херцеговине.

30. На основу члана 59 ст. (1) и (2), члана 61 ст. (1), (2) и (3) и члана 64 став (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

31. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Сеада Палаврић, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **U-6/24**, рјешавајући заhtjev **13 посланика Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**, на основу члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка b), члана 59. ст. (1) и (2), члана 61. ст. (1), (2) и (3) и члана 64. став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčiшчени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Сеада Палаврић, предсједница
Valerija Galić, потпредсједница
Angelika Nußberger, потпредсједница
Mirsad Ćeman, судија
Helen Keller, судијка
Ledi Bianku, судија
Marin Vukoja, судија
на сједници одржаној 11. јула 2024. године донио је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Одлучујући о заhtjevu **13 посланика Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине** за оцјену уставности Одлуке о начину и увјетима продаје некретнина у власништву Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – литајацијом ("Службени гласник RS" број 114/23),

утврђује се да Одлука о начину и увјетима продаје некретнина у власништву Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – литајацијом ("Службени гласник RS" број 114/23) није у сагласности с одредбама чл. I/1, I/2. и VI/5. Устава Босне и Херцеговине.

У складу са чланом 61. став (1) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине и чланом 2. став (2) Закона о привременој забрани располагања државном имовином БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 и 22/22), Одлука о начину и увјетима продаје некретнина у власништву Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – литајацијом ("Службени гласник RS" број 114/23) ништавна је и престаје да важи од дана објављивања те одлуке у "Службеном гласнику RS" број 114/23.

На основу члана 61. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се Влади Републике Српске и Министарству трговине и туризма Републике Српске да предузму одговарајуће кораке којима ће поништити све одлуке и активности које су засноване на Одлуци о начину и увјетима продаје некретнина у власништву Републике Српске које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – литајацијом ("Службени гласник RS" број 114/23).

Налаже се Влади Републике Српске и Министарству трговине и туризма Републике Српске да, у складу са чланом 72. став (5) Правила Уставног суда, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијесте Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

На основу члана 64. став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, престаје правно дјеловање Одлуке о привременој мјери број U-6/24 од 30. маја 2024. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Увод

1. Тринаест посланика Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносиоци заhtjeва) поднијело је 12. марта 2024. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) заhtjev за рјешавање спора с ентитетом Република Српска (у даљњем тексту: RS) због доношења Одлуке о начину и увјетима продаје некретнина у власништву RS које се налазе у оквиру посебног подручја Јахорина јавним надметањем – литајацијом ("Службени гласник RS" број 114/23; у даљњем тексту: спорна одлука). Подносиоци заhtjeва су у случају да Уставни суд закључи да се не ради о спору између ентитета RS и државе Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: БиХ) затражили оцјену уставности спорне одлуке у односу на чл. I/1, I/2. и VI/5. Устава Босне и Херцеговине. Истовремено, подносиоци заhtjeва су затражили доношење привремене мјере којом би се "обуставила примјена спорне одлуке до коначне одлуке Уставног суда о заhtjevu".

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Уставни суд је Одлуком о привременој мјери број U-6/24 од 30. маја 2024. године привремено обуставио извршење спорне одлуке до коначне одлуке Уставног суда о заhtjevu.

3. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Владе Републике Српске (у даљњем тексту: Влада RS) затражено је 14. марта 2024. године да достави одговор на заhtjev. Влада RS у остављеном року није доставила одговор на заhtjev.

III. Заhtjev

a) Navodi iz zahtjeva

4. Подносиоци заhtjeва наводе да као активно легитимиране особе из члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине имају право и обавезу да štите уставноправни поредак БиХ, укључујући али не ограничавајући се на питања која су набројана у ставу 1. аLINEJE 1. и 2. тог члана. Подносиоци заhtjeва наводе да се спор односи на питање уставноправне обавезе ентитетских власти да поштују Устав Босне и Херцеговине, подјелу надлежности између државе и ентитета,

konkretno obaveze entiteta RS da poštuje odluke Ustavnog suda, koje su konačne i obavezujuće. Agresivno kršenje Ustava Bosne i Hercegovine, kako podnosioci zahtjeva navode, može dobiti težu kvalifikaciju u vidu kršenja principa pravne države i demokratskog poretka u smislu člana I/2. i I/1. Ustava Bosne i Hercegovine kojim je zagaraniran kontinuitet BiH. Dalje, u vezi s dopustivošću zahtjeva podnosioci zahtjeva su se pozvali na više odluka Ustavnog suda, koje su citirali u relevantnim dijelovima, npr. U-15/08 (tačka 29), U-10/16 (tač. 32. i 37), U-10/14 (tač. 33. i 75) i U-16/20 (tačka 27). Podnosioci zahtjeva su te odluke doveli u vezu s odlukama Ustavnog suda o državnoj imovini br. U-1/11 (tač. 62. i 82) te U-4/21 (tačka 40) o "šumama i šumskom zemljištu" iz Zakona o šumama RS. U vezi s tim, podnosioci zahtjeva ukazuju na član VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine koji propisuje da su odluke Ustavnog suda konačne i obavezujuće.

5. Podnosioci zahtjeva na osnovu prakse na koju su se pozvali zaključuju da je Ustavni sud stanovišta da Vlada RS nema pravo da upravlja i raspolaže državnom imovinom, što uključuje i prodaju državno zemljišta. Ignoriranjem odluka Ustavnog suda, koje su konačne i obavezujuće, institucije entiteta RS nastavljaju da bez pravnog osnova raspolažu javnim dobrima i šumama kao dijelovima državne imovine. U tom pravcu podnosioci zahtjeva su podsjetili da je Vlada RS na 51. sjednici održanoj 28. decembra 2023. godine donijela spornu odluku, koja je objavljena u "Službenom glasniku RS". Spornom odlukom Vlada RS je odredila način i uvjete prodaje nekretnina u vlasništvu RS koje se nalaze na području Jahorine. Sporna odluka je stupila na pravnu snagu 30. decembra 2023. godine. Podnosioci zahtjeva obrazlažu da se nekretnine iz sporne odluke nalaze u obuhvatu posebnog područja Jahorina na lokaciji Vučiji most, a koje se u javnim evidencijama vode kao LN-337 KO Jahorina, ukupne površine 56.405 m². Prema spornoj odluci, prodaja bi se trebala obaviti licitacijom, a početna cijena iznosi 41.172.730,00 KM. Podnosioci zahtjeva su s posebnom pažnjom ukazali na tačku X sporne odluke prema kojoj:

"Šumski drveni sortimenti nastali krčenjem šume na nepokretnostima koje su predmet ove odluke pripadaju JPŠ 'Šume Republike Srpske' a.d. Sokolac, ŠG 'Jahorina' Pale, a JPŠ 'Šume Republike Srpske' a.d. Sokolac, ŠG 'Jahorina' Pale se zadužuju za stručno-tehničke poslove krčenja šume u skladu sa dinamikom izvođenja investicionih radova u skladu sa Regulacionim planom posebnog područja Jahorina na lokaciji Vučiji most."

6. Podnosioci zahtjeva navode da ta tačka sporne odluke jasno ukazuje da se radi o šumskom zemljištu kojim može da raspolaže isključivo BiH. Podnosioci zahtjeva dalje navode da su se protivustavne aktivnosti institucija entiteta RS nastavile preduzimanjem radnji u vezi s provođenjem postupka prodaje. Dalje, podnosioci zahtjeva navode da su se u medijima, nakon objavljivanja javnog konkursa, pojavile informacije da je Vlada RS već donijela odluku o prodaji nekretnina. Zbog neustavnog djelovanja institucija u entitetu RS podnosioci zahtjeva su 27. februara 2024. godine uputili zahtjev Vladi RS kojim su tražili da se neustavne aktivnosti zaustave tako što će se u hitnom postupku poništiti sporna odluka i svi akti koji su doneseni nakon sporne odluke u vezi s njenim provođenjem. Vlada RS nije preduzela ništa u vezi s podnesenim zahtjevom, koji su podnosioci zahtjeva dostavili na uvid.

7. Imajući u vidu da su institucije RS ignorirale odluke Ustavnog suda u vezi s nadležnošću i raspolaganjem javnim dobrima, u koja spadaju šume i šumsko zemljište posebnog područja Jahorina koji su kao dio državne imovine u isključivoj nadležnosti države BiH, došlo je do spora između BiH i entiteta RS za čije je rješavanje nadležan isključivo Ustavni sud. Podnosioci zahtjeva stoga smatraju da je isključena mogućnost apstraktne ocjene ustavnosti i da je to "*par excellence* primjer tzv.

federalnog spora između države i jednog entiteta". Međutim, podnosioci zahtjeva su iz predostrožnosti predložili da se zahtjev cijeni kao zahtjev za ocjenu ustavnosti.

Neustavnost u odnosu na član I/1. Ustava Bosne i Hercegovine

8. Podnosioci zahtjeva navode da član I/1. Ustava BiH podrazumijeva i kontinuitet vlasništva nad imovinom Republike BiH, odnosno bivše SRBiH, što je potvrđeno i Presudom Suda BiH broj P-254/06 od 3. oktobra 2008. godine. Ta imovina, ali i imovina koja je na osnovu međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije pripala BiH, čini državnu imovinu čiji je titular država BiH. Ustavni sud je u Odluci broj U-1/11 (tačka 82) utvrdio, a kasnije u odlukama br. U-8/19, U-9/19 i U-4/21 reafirmirao stav da državnu imovinu čini i javno dobro koje po svojoj prirodi prioritarno služi svim ljudima u državi (tekuća voda, zaštita klimatskih uvjeta života, zaštita drugih resursa kao što su šume, nužna državna infrastrukturna mreža u smislu Aneksa IX Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH itd.). Također navode da je Ustavni sud u Odluci broj U-4/21 naveo: "Ustavni sud u konkretnom slučaju smatra da su 'šume i šumsko zemljište u vlasništvu Republike', kako je propisano osporenim članovima zakona, obuhvaćeni pojmom državne imovine, kako je to navedeno u relevantnom dijelu Odluke U-1/11. [...] Dalje, Ustavni sud ponavlja da, iako svaki nivo vlasti uživa ustavnu autonomiju, entitetska ustavna nadležnost podređena je obavezama mora biti u skladu s Ustavom BiH i odlukama institucija BiH" (tač. 38. i 39). Dakle, kako podnosioci zahtjeva ističu, Ustavni sud je u praksi jasno naveo da šume i šumsko zemljište čine državnu imovinu čiji je titular država BiH. Suprotno stavu Ustavnog suda, kako navode podnosioci zahtjeva, entitet RS spornom odlukom prodaje državnu imovinu. Prema odlukama Ustavnog suda, pravo raspolaganja državnom imovinom ima država BiH sve do donošenja zakona o statusu državne imovine na nivou BiH. Stoga je sporna odluka očigledno suprotna članu I/1. Ustava Bosne i Hercegovine.

Neustavnost u odnosu na član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine

9. Podnosioci zahtjeva navode i da je donošenjem odluka Ustavnog suda br. U-1/11, U-9/19, U-4/21 itd. nadležnim tijelima u BiH, entitetima i Brčko distriktu BiH nametnuta obaveza da poštuju odluke Ustavnog suda, koje su konačne i obavezujuće, što predstavlja neodvojiv dio principa vladavine prava. Stoga su entitetske vlasti u entitetu RS prodajom državne imovine i raspolaganjem šumom i šumskim zemljištem suprotno odlukama Ustavnog suda prekršile član I/2. Ustava BiH. Podnosioci zahtjeva navode da je prodaja državne imovine u najvećem obimu zabilježena upravo osporenim odlukom, pri čemu vlasti u entitetu RS uporno istrajavaju na njenoj realizaciji. U vezi s tim, podnosioci zahtjeva navode da je 11. januara 2024. godine Pravobranilaštvo BiH, zakonski zastupnik države BiH, upozorilo nadležno entitetsko ministarstvo da se radi o nedozvoljenoj aktivnosti entiteta RS. To upozorenje nije imalo nikakav efekat jer se neustavne aktivnosti vlasti u entitetu RS nisu zaustavile na prodaji šumskog zemljišta, već su se intenzivirale. Podnosioci zahtjeva navode da iz ponašanja vlasti u entitetu RS može da se izvede zaključak da oni ne poštuju konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda. Prema stavu podnosioca zahtjeva, takvo protivustavno djelovanje vlasti u entitetu RS "poprima znatno jaču kvalifikaciju suprotstavljanja savremenim principima funkcioniranja pravne i demokratske države, što izaziva sveopću napetost u BiH", čime se krši član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Neustavnost u odnosu na član VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine

10. Podnosioci zahtjeva su citirali relevantne dijelove iz Odluke broj U-1/11 (tač. 62. i 82) u kojoj je zauzet stav da Vlada

RS nema pravo upravljanja i raspolaganja državnom imovinom, što uključuje i prodaju. Uprkos tome, Vlada RS prodaje državnu imovinu (šumsko zemljište) i na taj način postupa suprotno konačnoj i obavezujućoj odluci Ustavnog suda. Dalje, podnosioci zahtjeva su se pozvali i citirali dijelove iz Odluke broj U-4/21 (tač. 40. i 42). Podnosioci zahtjeva su naveli da je Ustavni sud u toj odluci "odbio da prihvati da je entitet RS vlasnik šume i šumskog zemljišta na teritoriji entiteta RS da bi u skladu s tim imao pravo da raspolaze takvim zemljištem", te ponovio stav da se radi o državnoj imovini kojom može da raspolaze samo država BiH. Prema tome, spornom odlukom je prekršen član VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine jer su sporna odluka i drugi akti koji su doneseni u vezi s tom odlukom protivni odlukama Ustavnog suda br. U-1/11, U-9/19 i U-4/21.

IV. Relevantni propisi

11. Ustav Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Član I/1.

Bosna i Hercegovina

1. Kontinuitet

Republika Bosna i Hercegovina, čije je zvanično ime od sada "Bosna i Hercegovina", nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnom pravu kao država, sa unutrašnjom strukturom modificiranom ovim Ustavom, i sa postojećim međunarodno priznatim granicama. [...]

Član I/2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

Član VI/5.

5. Odluke

Odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

12. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Član 1.

Ovim zakonom se zabranjuje raspolaganje državnom imovinom.

U smislu ovog Zakona, pod državnom imovinom podrazumijeva se:

1. *nepokretna imovina koja pripada državi Bosni i Hercegovini na osnovu međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije, koji su 29. juna 2001. god. potpisale države Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija;*

2. *nepokretna imovina na kojoj je pravo raspolaganja i upravljanja imala bivša Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina do 31. decembra 1991. godine;*

3. *poljoprivredno zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavlja državnu imovinu u svojoj odluci u predmetu br. U-8/19;*

4. *rijeke, šume i šumsko zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavljaju državnu imovinu u svojim odlukama u predmetima br. U-9/19 i br. U-4/21.*

U smislu ovog zakona, pod raspolaganjem navedene imovine smatra se direktni ili indirektni prenos vlasništva.

Član 2.

Bez obzira na odredbe bilo kojeg drugog zakona ili propisa, državnom imovinom može raspolagati isključivo Bosna i Hercegovina, kao njen titular, u skladu s odredbama ovog zakona.

Svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz člana 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona, ništav je.

Član 4.

Privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu s ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona na državnom nivou kojim se uređuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, a koji bi usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, odnosno sve dok visoki predstavnik drukčije ne odluči.

13. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 32/05, 32/06, 100/06, 44/07, 86/07, 113/07 i 64/08)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Član 1.

Ovim zakonom se zabranjuje raspolaganje državnom imovinom.

U smislu ove odluke, pod državnom imovinom podrazumijeva se:

1. *nepokretna imovina koja pripada državi Bosni i Hercegovini (kao međunarodno priznatoj državi) na osnovu međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije, koji su 29. juna 2001. godine potpisale države Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija, koja se, na dan donošenja ovog zakona, smatra vlasništvom ili posjedom bilo kojeg nivoa vlasti ili javne organizacije u Republici Srpskoj; i*

2. *nepokretna imovina na kojoj je pravo raspolaganja i upravljanja imala bivša Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: SRBiH) do 31. decembra 1991. godine, koja se na dan donošenja ovog zakona smatra vlasništvom ili posjedom bilo kojeg nivoa vlasti ili javne organizacije ili organa u Republici Srpskoj.*

U smislu ovog zakona, pod raspolaganjem navedene imovine smatra se direktni ili indirektni prenos vlasništva.

Član 2.

Bez obzira na odredbe drugog zakona ili propisa, državnom imovinom se može raspolagati samo u skladu s odredbama ovog zakona.

Svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz člana 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona, ništav je.

Član 3.

Slijedeća imovina će biti izuzeta od zabrane utvrđene u članu 1. ovog zakona i uključuje:

1. *Imovinu i prava preduzeća, registrovana kao takva, koja su predmet privatizacije kako je definisano odredbom člana 1. Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 24/98, 62/02, 38/03 i 65/03); i koja su trenutno određena ili će biti određena kao sastavni dio odobrenog aktivnog bilansa preduzeća kako je regulisano Zakonom o početnom bilansu stanja u postupku privatizacije državnog kapitala u preduzećima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 24/98). Nadležni organ, u skladu sa spomenutim zakonima, ima pravo da utvrdi izmijenjeni i dopunjeni aktivni bilans, ali će po službenoj dužnosti obavijestiti Komisiju o svakom dodavanju bilansu imovine utvrđene u članu 1. ovog zakona; i*

2. *Imovinu koja je predmet prodaje prema Zakonu o privatizaciji stanova u državnom vlasništvu ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 11/00, 20/00, 18/01, 35/01, 65/01, 47/02, 65/03, 03/04, 70/04 i 2/05).*

Osim toga, Komisija za državnu imovinu osnovana Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 10/05, u daljem tekstu: "Komisija") može, na prijedlog zainteresovane strane, odlučiti da određenu državnu imovinu izuzme od privremene zabrane prema ovom zakonu.

Dio državne imovine koja će i dalje služiti za potrebe odbrane se, na osnovu i u skladu s čl. 71-74. Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 88/05), takođe izuzima od privremene zabrane proglašene ovim zakonom.

Član 4.

Privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu sa ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje provođenje kriterija koji će se primjenjivati za utvrđivanje imovine koja je u vlasništvu Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, i utvrđuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, koji će se donijeti na preporuke Komisije, odnosno do potvrđivanja prihvatljivog i održivog rješenja pitanja raspodjele državne imovine između države i drugih nivoa vlasti od strane Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira ili dok visoki predstavnik drugačije ne odluči.

V. Dopustivost

14. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. Pravila Ustavnog suda.

15. Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:
Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:

- Da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom u skladu sa ovim Ustavom, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

16. Član 19. Pravila Ustavnog suda u relevantnom dijelu glasi:

*Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:
a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;*

17. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnijelo je 13 poslanika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, koji ukupno broji 42 člana, što čini "jednu četvrtinu članova bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine", što upućuje na zaključak da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-15/21 od 14. jula 2022. godine, tačka 23. s daljnjim referencama, dostupna na www.ustavnisud.ba).

18. Dalje, za Ustavni sud se postavlja pitanje dopustivosti zahtjeva, u smislu člana 19. stav (1) tačka a) Pravila Ustavnog suda, s obzirom na to da je osporen akt niže pravne snage od zakona. Ustavni sud je u svojoj praksi iz nadležnosti člana VI/3.a) Ustava BiH uspostavljao nadležnost i ispitivao ustavnost akata niže pravne snage od zakona kada takvi akti pokreću pitanje kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda zaštićenih Ustavom

Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-4/05 od 22. aprila 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 32/05, i Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-7/05 od 2. decembra 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 45/05). U oba predmeta Ustavni sud je zaključio da ima nadležnost da odlučuje o osporenim aktima u smislu člana VI/3.a) Ustava BiH zato što su se zahtjevi za ocjenu ustavnosti odnosili na pitanja koja proizlaze iz Ustava Bosne i Hercegovine i međunarodnih sporazuma kojima se garantira zaštita ljudskih prava, a ticali su se ostvarivanja ljudskih prava i ustavnih principa, tj. principa konstitutivnosti naroda i prava na zabranu diskriminacije.

19. Ustavni sud ukazuje da je u dosadašnjoj praksi izgradio i stav da pitanje sukoba nadležnosti između različitih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini u odnosu na ustavnu nadležnost za donošenje podzakonskih akata može da dovede do pokretanja ustavnog spora u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. Upravo imajući u vidu odredbe iz člana VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine prema kojima će "Ustavni sud podržati ovaj Ustav", kao i odredbe iz istog člana koje u relevantnom dijelu glase "uključujući ali ne ograničavajući se", u vezi s kojima Ustavni sud posmatra i odredbe o podjeli nadležnosti iz člana III Ustava Bosne i Hercegovine, te imajući u vidu i ustavni princip pravne države iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud smatra da ima nadležnost da odlučuje o ustavnom sporu u kojem se tvrdi da je izvršni organ vlasti donio podzakonski akt za čije donošenje nije imao nadležnost prema Ustavu Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-10/14 od 4. jula 2014. godine, tačka 79, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 61/14 od 5. augusta 2014. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba). Pri tome, Ustavni sud je u svojoj praksi protumačio da spor ne može proizlaziti iz redovnih pozitivnopravnih propisa, već se mora ticati određenog pitanja koje je regulirano Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-12/08 od 30. januara 2009. godine, tačka 7, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 62/09, dostupna i na www.ustavnisud.ba).

20. Osim navedenog, Ustavni sud smatra da bi se dopustivost ovog zahtjeva trebala riješiti u skladu sa stanovištem Ustavnog suda da nadležnost za ocjenu ustavnosti može da se prihvati ukoliko osporeni akt izlazi van okvira zakona, odnosno ukoliko osporeni akt regulira materiju koju bi trebao da regulira zakon. Naime, tumačeći obrazloženje iz Odluke Ustavnog suda broj U-5/17 od 28. septembra 2017. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) u kojoj je navedeno: "Ustavni sud zaključuje da Pravilnik, propisujući kvalifikacionu karticu vozača, nije izašao iz okvira Zakona, kako su to naveli podnosioci zahtjeva", može se zaključiti da bi nadležnost za ocjenu ustavnosti mogla da se prihvati kada bi osporeni akt izlazio van okvira zakona, tj. kada bi podzakonski akt regulirao materiju koju treba da regulira zakon. U konkretnom slučaju, iako osporeni akt nije "zakon" u formalnom i materijalnom smislu, očigledno je da je donesen uprkos tome što na državnom nivou nije donesen zakon kojim bi se riješilo pitanje državne imovine. Također, osporeni akt je donesen suprotno zabrani raspolaganja državnim zemljištem koje obuhvata i šume i šumska zemljišta, prema članu 1. stav 2. tačka 4. Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom (u daljnjem tekstu: Zakon o privremenoj zabrani).

21. S obzirom na to da je očigledno da u ovom slučaju dolazi u pitanje nadležnost organa za donošenje osporenog akta kojim se raspolaze državnom imovinom, iako na državnom nivou nije donesen zakon koji će riješiti pitanje državne imovine, kao i da osporeni akt izlazi "van okvira zakona" jer je donesen suprotno Zakonu o privremenoj zabrani, Ustavni sud smatra da ima nadležnost za odlučivanje u ovom predmetu.

22. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud zaključuje da je zahtjev dopustiv zato što ga je podnio ovlašteni subjekt, te stoga što ne postoji nijedan formalni razlog iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda zbog kojeg zahtjev ne bi bio dopustiv.

VI. Meritum

23. Ustavni sud zapaža da se zahtjevom pokreće pitanje da li je sporna odluka kojom je Vlada RS utvrdila način i uvjete prodaje šume i šumskog zemljišta na području Jahorine u skladu sa čl. I/1, I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

24. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se u više svojih odluka bavio pitanjem reguliranja državne imovine, a u Odluci broj U-28/22 Ustavni sud je hronološki prikazao dosadašnju praksu u vezi s tim pitanjem (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-28/22 od 21. marta 2024. godine, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 27/24, tač. 24. i 26).

25. U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da su podnosioci zahtjeva iznesenim navodima i dokazima dostavljenim uz zahtjev učinili izvjesnim da se radi o šumi i šumskom zemljištu kojima je raspolagala Vlada RS. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je u Odluci broj U-4/21 utvrdio da osporene odredbe Zakona o šumama RS u dijelu koji glasi "u vlasništvu Republike" nisu u skladu sa čl. I/1, III/3.b) i IV/4.e) Ustava Bosne i Hercegovine "zato što se pitanja koja se odnose na utvrđivanje vlasničkog statusa državne imovine, kao i nadležnost u vezi s tim između državnih i entitetskih organa trebaju regulirati zakonom koji će biti donesen na državnom nivou jer su ta pitanja, prema navedenim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, u isključivoj nadležnosti države BiH" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-4/21 od 23. septembra 2021. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 63/21, tačka 47). Ustavni sud je u istoj odluci u tački 40. naveo "kako je osporenim članovima propisano da su šume i šumsko zemljište 'u vlasništvu Republike', oni su na taj način pravno evidentirani kao imovina Republike Srpske i dodijeljeni su Republici Srpskoj. Prethodno je obrazloženo da državna imovina (imovina države BiH) obuhvata (i) šume i šumsko zemljište. Stoga, Ustavni sud mora zaključiti da osporene odredbe Zakona o šumama nisu u skladu sa čl. I/1, III/3.b) i IV/4.e) Ustava BiH". Ustavni sud je tom odlukom naložio Narodnoj skupštini RS da u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja odluke sporne odredbe Zakona o šumama RS uskladi s Ustavom Bosne i Hercegovine. Ustavni sud je 6. jula 2022. godine donio Rješenje o neizvršenju Odluke broj U-4/21, te sporne odredbe Zakona o šumama RS stavio van snage budući da Narodna skupština RS u ostavljenom roku nije postupila po nalogu Ustavnog suda, niti je do odlučjenja o ovom zahtjevu obavijestila Ustavni sud da je ispunila obavezu iz Odluke broj U-4/21.

26. Dalje, odredbom člana 1. tačka 4) Zakona o privremenoj zabrani, koji se primjenjuje na državnom nivou, propisano je da državnu imovinu čine "rijeke, šume i šumsko zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavljaju državnu imovinu u svojim odlukama u predmetima br. U-9/19 i U-4/21". Osim toga, članom 2. stav 2. Zakona o privremenoj zabrani propisano je da su ništavni "svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz člana 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona, a članom 4. da privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu s ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona na državnom nivou kojim se uređuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, a koji bi usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, odnosno sve dok visoki predstavnik drukčije ne odluči". Imajući to u vidu, kao i zaključke iz Odluke

broj U-4/21 i navode iz zahtjeva, Ustavni sud smatra da je osporenim aktom Vlada RS neovlašteno raspolagala državnom imovinom koja se nalazi pod režimom privremene zabrane raspolaganja. Činjenica da Parlamentarna skupština BiH još uvijek nije donijela zakon kojim će regulirati pravo vlasništva i upravljanja državnom imovinom ne može biti opravdanje za donošenje osporene odluke, kojom je entitetska vlada raspolagala državnom imovinom, za što nije bila nadležna.

27. U takvim okolnostima Ustavni sud zaključuje da osporena odluka nije u skladu sa čl. I/1, I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

28. Odlučujući o djelovanju odluke Ustavnog suda, u skladu sa članom 61. stav (1) Pravila Ustavnog suda, te imajući u vidu sadržaj člana 2. stav 2. Zakona o privremenoj zabrani, Ustavni sud je utvrdio ništavnost osporene odluke *ab initio*. Također, polazeći od činjenice da su na osnovu takve odluke preduzete daljnje aktivnosti za korištenje šumskog zemljišta u druge svrhe, Ustavni sud je, na osnovu člana 61. Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi RS i Ministarstvu trgovine i turizma RS da ponište sve odluke i aktivnosti koje su zasnovane na osporenoj odluci. U skladu s tim, nijedan privremeni korisnik se ne može smatrati savjesnim i ne uživa zaštitu na osnovu propisa kojima su regulirana stvarna prava na nekretninama.

VII. Zaključak

29. Ustavni sud zaključuje da osporena odluka kojom je Vlada RS raspolagala državnom imovinom koja je pod zabranom raspolaganja i koja je u isključivoj nadležnosti institucija BiH nije u saglasnosti sa čl. I/1, I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

30. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2), člana 61. st. (1), (2) i (3) i člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

31. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Seada Palavrić, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-6/24**, rješavajući zahtjev **13 poslanika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2), članka 61. st. (1), (2) i (3) i članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Seada Palavrić, predsjednica
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nušberger, dopredsjednica
Mirsad Čeman, sudac
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac

na sjednici održanoj 11. srpnja 2024. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **13 poslanika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine** za ocjenu ustavnosti Odluke o načinu i uvjetima prodaje nekretnina u vlasništvu Republike Srpske koje se nalaze u okviru posebnog područja Jahorina javnim nadmetanjem – licitacijom ("Službeni glasnik RS" broj 114/23),

utvrđuje se da Odluka o načinu i uvjetima prodaje nekretnina u vlasništvu Republike Srpske koje se nalaze u okviru posebnog područja Jahorina javnim nadmetanjem – licitacijom ("Službeni

glasnik RS" broj 114/23) nije u suglasnosti s odredbama čl. I/1., I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

U skladu sa člankom 61. stavak (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i člankom 2. stavak (2) Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22), Odluka o načinu i uvjetima prodaje nekretnina u vlasništvu Republike Srpske koje se nalaze u okviru posebnog područja Jahorina javnim nadmetanjem – licitacijom ("Službeni glasnik RS" broj 114/23) ništava je i prestaje važiti od dana objave te odluke u "Službenom glasniku RS" broj 114/23.

Na temelju članka 61. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se Vladi Republike Srpske i Ministarstvu trgovine i turizma Republike Srpske da poduzmu odgovarajuće korake kojima će poništiti sve odluke i aktivnosti koje su utemeljene na Odluci o načinu i uvjetima prodaje nekretnina u vlasništvu Republike Srpske koje se nalaze u okviru posebnog područja Jahorina javnim nadmetanjem – licitacijom ("Službeni glasnik RS" broj 114/23).

Nalaže se Vladi Republike Srpske i Ministarstvu trgovine i turizma Republike Srpske da, u skladu sa člankom 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Na temelju članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj U-6/24 od 30. svibnja 2024. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Trinaest poslanika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelji zahtjeva) podnijelo je 12. ožujka 2024. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za rješavanje spora s entitetom Republika Srpska (u daljnjem tekstu: RS) zbog donošenja Odluke o načinu i uvjetima prodaje nekretnina u vlasništvu RS koje se nalaze u okviru posebnog područja Jahorina javnim nadmetanjem – licitacijom ("Službeni glasnik RS" broj 114/23; u daljnjem tekstu: sporna odluka). Podnositelji zahtjeva su u slučaju da Ustavni sud zaključi da se ne radi o sporu između entiteta RS i države Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH) zatražili ocjenu ustavnosti sporne odluke u odnosu na čl. I/1., I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. Istodobno, podnositelji zahtjeva su zatražili donošenje privremene mjere kojom bi se "obustavila primjena sporne odluke do konačne odluke Ustavnog suda o zahtjevu".

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj U-6/24 od 30. svibnja 2024. godine privremeno obustavio izvršenje sporne odluke do konačne odluke Ustavnog suda o zahtjevu.

3. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Vlade Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vlada RS) zatraženo je 14. ožujka 2024. godine da dostavi odgovor na zahtjev. Vlada RS u ostavljenom roku nije dostavila odgovor na zahtjev.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

4. Podnositelji zahtjeva navode da kao aktivno legitimirane osobe iz članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine imaju pravo i obvezu štiti ustavnopravni poredak BiH, uključujući ali ne ograničavajući se na pitanja koja su nabrojana u stavku 1. alineje 1. i 2. tog članka. Podnositelji zahtjeva navode da se spor odnosi

na pitanje ustavnopravne obveze entitetskih vlasti da poštuju Ustav Bosne i Hercegovine, podjelu nadležnosti između države i entiteta, konkretno obveze entiteta RS da poštuje odluke Ustavnog suda, koje su konačne i obvezujuće. Agresivno kršenje Ustava Bosne i Hercegovine, kako podnositelji zahtjeva navode, može dobiti težu kvalifikaciju u vidu kršenja načela pravne države i demokratskog poretka u smislu članka I/2. i I/1. Ustava Bosne i Hercegovine kojim je zagarantiran kontinuitet BiH. Dalje, u svezi s dopustivošću zahtjeva podnositelji zahtjeva su se pozvali na više odluka Ustavnog suda, koje su citirali u relevantnim dijelovima, npr. U-15/08 (točka 29.), U-10/16 (toč. 32. i 37.), U-10/14 (toč. 33. i 75.) i U-16/20 (točka 27.). Podnositelji zahtjeva su te odluke doveli u svezu s odlukama Ustavnog suda o državnoj imovini br. U-1/11 (toč. 62. i 82.) te U-4/21 (točka 40.) o "šumama i šumskom zemljištu" iz Zakona o šumama RS. U svezi s tim, podnositelji zahtjeva ukazuju na članak VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine koji propisuje da su odluke Ustavnog suda konačne i obvezujuće.

5. Podnositelji zahtjeva na temelju prakse na koju su se pozvali zaključuju da je Ustavni sud stajališta da Vlada RS nema pravo upravljati i raspolagati državnom imovinom, što uključuje i prodaju državnog zemljišta. Ignoriranjem odluka Ustavnog suda, koje su konačne i obvezujuće, institucije entiteta RS nastavljaju bez pravne osnove raspolagati javnim dobrima i šumama kao dijelovima državne imovine. U tom pravcu podnositelji zahtjeva su podsjetili da je Vlada RS na 51. sjednici održanoj 28. prosinca 2023. godine donijela spornu odluku, koja je objavljena u "Službenom glasniku RS". Spornom odlukom Vlada RS je odredila način i uvjete prodaje nekretnina u vlasništvu RS koje se nalaze na području Jahorine. Sporna odluka je stupila na pravnu snagu 30. prosinca 2023. godine. Podnositelji zahtjeva obrazlažu da se nekretnine iz sporne odluke nalaze u obuhvatu posebnog područja Jahorina na lokaciji Vučiji most, a koje se u javnim evidencijama vode kao LN-337 KO Jahorina, ukupne površine 56.405 m². Prema spornoj odluci, prodaja bi se trebala obaviti licitacijom, a početna cijena iznosi 41.172.730,00 KM. Podnositelji zahtjeva su s posebnom pažnjom ukazali na točku X. sporne odluke prema kojoj:

"Šumski drveni sortimenti nastali krčenjem šume na nepokretnostima koje su predmet ove odluke pripadaju JPŠ 'Šume Republike Srpske' a.d. Sokolac, ŠG 'Jahorina' Pale, a JPŠ 'Šume Republike Srpske' a.d. Sokolac, ŠG 'Jahorina' Pale se zadužuju za stručno-tehničke poslove krčenja šume u skladu sa dinamikom izvođenja investicionih radova u skladu sa Regulacionim planom posebnog područja Jahorina na lokaciji Vučiji most."

6. Podnositelji zahtjeva navode da ta točka sporne odluke jasno ukazuje da se radi o šumskom zemljištu kojim može raspolagati isključivo BiH. Podnositelji zahtjeva dalje navode da su se protuustavne aktivnosti institucija entiteta RS nastavile poduzimanjem radnji u svezi s provođenjem postupka prodaje. Dalje, podnositelji zahtjeva navode da su se u medijima, nakon objave javnog natječaja, pojavile informacije da je Vlada RS već donijela odluku o prodaji nekretnina. Zbog neustavnog djelovanja institucija u entitetu RS podnositelji zahtjeva su 27. veljače 2024. godine uputili zahtjev Vladi RS kojim su tražili da se neustavne aktivnosti zaustave tako što će se u hitnom postupku poništiti sporna odluka i svi akti koji su doneseni nakon sporne odluke u svezi s njezinim provođenjem. Vlada RS nije poduzela ništa u svezi s podnesenim zahtjevom, koji su podnositelji zahtjeva dostavili na uvid.

7. Imajući u vidu da su institucije RS ignorirale odluke Ustavnog suda u svezi s nadležnošću i raspolaganjem javnim dobrima, u koja spadaju šume i šumsko zemljište posebnog područja Jahorina koji su kao dio državne imovine u isključivoj nadležnosti države BiH, došlo je do spora između BiH i entiteta RS za čije je rješavanje nadležan isključivo Ustavni sud.

Podnositelji zahtjeva stoga smatraju da je isključena mogućnost apstraktne ocjene ustavnosti i da je to "par excellence primjer tzv. federalnog spora između države i jednog entiteta". Međutim, podnositelji zahtjeva su iz predostrožnosti predložili da se zahtjev cijeni kao zahtjev za ocjenu ustavnosti.

Neustavnost u odnosu na članak I/1. Ustava Bosne i Hercegovine

8. Podnositelji zahtjeva navode da članak I/1. Ustava BiH podrazumijeva i kontinuitet vlasništva nad imovinom Republike BiH, odnosno bivše SRBiH, što je potvrđeno i Presudom Suda BiH broj P-254/06 od 3. listopada 2008. godine. Ta imovina, ali i imovina koja je na temelju međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije pripala BiH, čini državnu imovinu čiji je titular država BiH. Ustavni sud je u Odluci broj U-1/11 (točka 82.) utvrdio, a kasnije u odlukama br. U-8/19, U-9/19 i U-4/21 reafirmirao stav da državnu imovinu čini i javno dobro koje po svojoj prirodi prioritarno služi svim ljudima u državi (tekuća voda, zaštita klimatskih uvjeta života, zaštita drugih resursa kao što su šume, nužna državna infrastrukturna mreža u smislu Aneksa IX. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH itd.). Također navode da je Ustavni sud u Odluci broj U-4/21 naveo: "Ustavni sud u konkretnom slučaju smatra da su 'šume i šumsko zemljište u vlasništvu Republike', kako je propisano osporenim člancima zakona, obuhvaćeni pojmom državne imovine, kako je to navedeno u relevantnom dijelu Odluke U-1/11. [...] Dalje, Ustavni sud ponavlja da, iako svaka razina vlasti uživa ustavnu autonomiju, entitetska ustavna nadležnost podređena je obvezi da mora biti u skladu s Ustavom BiH i odlukama institucija BiH" (toč. 38. i 39.). Dakle, kako podnositelji zahtjeva ističu, Ustavni sud je u praksi jasno naveo da šume i šumsko zemljište čine državnu imovinu čiji je titular država BiH. Suprotno stavu Ustavnog suda, kako navode podnositelji zahtjeva, entitet RS spornom odlukom prodaje državnu imovinu. Prema odlukama Ustavnog suda, pravo raspolaganja državnom imovinom ima država BiH sve do donošenja zakona o statusu državne imovine na razini BiH. Stoga je sporna odluka očigledno suprotna članku I/1. Ustava Bosne i Hercegovine.

Neustavnost u odnosu na članak I/2. Ustava Bosne i Hercegovine

9. Podnositelji zahtjeva navode i da je donošenjem odluka Ustavnog suda br. U-1/11, U-9/19, U-4/21 itd. nadležnim tijelima u BiH, entitetima i Brčko distriktu BiH nametnuta obveza da poštuju odluke Ustavnog suda, koje su konačne i obvezujuće, što predstavlja neodvojiv dio načela vladavine prava. Stoga su entitetske vlasti u entitetu RS prodajom državne imovine i raspolaganjem šumom i šumskim zemljištem suprotno odlukama Ustavnog suda prekršile članak I/2. Ustava BiH. Podnositelji zahtjeva navode da je prodaja državne imovine u najvećem opsegu zabilježena upravo osporenim odlukom, pri čemu vlasti u entitetu RS uporno ustrajavaju na njezinoj realizaciji. U svezi s tim, podnositelji zahtjeva navode da je 11. siječnja 2024. godine Pravobraniteljstvo BiH, zakonski zastupnik države BiH, upozorilo nadležno entitetsko ministarstvo da se radi o nedozvoljenoj aktivnosti entiteta RS. To upozorenje nije imalo nikakav učinak jer se neustavne aktivnosti vlasti u entitetu RS nisu zaustavile na prodaji šumskog zemljišta, već su se intenzivirale. Podnositelji zahtjeva navode da se iz ponašanja vlasti u entitetu RS može izvesti zaključak da oni ne poštuju konačne i obvezujuće odluke Ustavnog suda. Prema stavu podnositelja zahtjeva, takvo protuustavno djelovanje vlasti u entitetu RS "poprima znatno jaču kvalifikaciju suprotstavljanja suvremenim načelima funkcioniranja pravne i demokratske države, što izaziva sveopću napetost u BiH", čime se krši članak I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Neustavnost u odnosu na članak VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine

10. Podnositelji zahtjeva su citirali relevantne dijelove iz Odluke broj U-1/11 (toč. 62. i 82.) u kojoj je zauzet stav da Vlada RS nema pravo upravljanja i raspolaganja državnom imovinom, što uključuje i prodaju. Unatoč tome, Vlada RS prodaje državnu imovinu (šumsko zemljište) i na taj način postupa suprotno konačnoj i obvezujućoj odluci Ustavnog suda. Dalje, podnositelji zahtjeva su se pozvali i citirali dijelove iz Odluke broj U-4/21 (toč. 40. i 42.). Podnositelji zahtjeva su naveli da je Ustavni sud u toj odluci "odbio prihvatiti da je entitet RS vlasnik šume i šumskog zemljišta na teritoriju entiteta RS da bi u skladu s tim imao pravo raspolagati takvim zemljištem", te ponovio stav da se radi o državnoj imovini kojom može raspolagati samo država BiH. Prema tome, spornom odlukom je prekršen članak VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine jer su sporna odluka i drugi akti koji su doneseni u svezi s tom odlukom protivni odlukama Ustavnog suda br. U-1/11, U-9/19 i U-4/21.

IV. Relevantni propisi

11. Ustav Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Članak I/1.

Bosna i Hercegovina

1. Kontinuitet

Republika Bosna i Hercegovina, čiji je oficijelni naslov od sada "Bosna i Hercegovina", nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnom pravu kao država, sa svojim unutarnjim ustrojem izmijenjenim kako je to predviđeno ovim Ustavom, sa svojim sadašnjim međunarodno priznatim granicama. [...]

Članak I/2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcionira sukladno zakonu i temeljem slobodnih i demokratskih izbora.

Članak VI/5.

5. Odluke

Odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

12. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Članak 1.

Ovim zakonom se zabranjuje raspolaganje državnom imovinom.

U smislu ovog Zakona, pod državnom imovinom podrazumijeva se:

1. nepokretna imovina koja pripada državi Bosni i Hercegovini na osnovi međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije, koji su 29. lipnja 2001. god. potpisale države Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija;

2. nepokretna imovina na kojoj je pravo raspolaganja i upravljanja imala bivša Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina do 31. prosinca 1991. godine;

3. poljoprivredno zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavlja državnu imovinu u svojoj odluci u predmetu br. U-8/19;

4. rijeke, šume i šumsko zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavljaju državnu imovinu u svojim odlukama br. U-9/19 i br. U-4/21.

U smislu ovog zakona, pod raspolaganjem navedene imovine smatra se izravni ili neizravni prijenos vlasništva.

Članak 2.

Bez obzira na odredbe bilo kojeg drugog zakona ili propisa, državnom imovinom može raspolagati isključivo država Bosna i Hercegovina, kao njen titular, u skladu s odredbama ovog zakona.

Svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz članka 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona, ništav je.

Članak 4.

Privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu s ovim zakonom ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona na državnoj razini kojim se uređuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, a koji bi usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, odnosno sve dok visoki predstavnik ne odluči drukčije.

13. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 32/05, 32/06, 100/06, 44/07, 86/07, 113/07 i 64/08)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Članak 1.

Ovim zakonom se zabranjuje raspolaganje državnom imovinom.

U smislu ove odluke, pod državnom imovinom podrazumijeva se:

1. nepokretna imovina koja pripada državi Bosni i Hercegovini (kao međunarodno priznatoj državi) na temelju međunarodnog Sporazuma o pitanjima sukcesije, koji su 29. lipnja 2001. godine potpisale države Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija, koja se, na dan donošenja ovog zakona, smatra vlasništvom ili posjedom bilo koje razine vlasti ili javne organizacije u Republici Srpskoj; i

2. nepokretna imovina na kojoj je pravo raspolaganja i upravljanja imala bivša Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: SRBiH) do 31. prosinca 1991. godine, koja se na dan donošenja ovog zakona smatra vlasništvom ili posjedom bilo koje razine vlasti ili javne organizacije ili tijela u Republici Srpskoj.

U smislu ovog zakona, pod raspolaganjem navedene imovine smatra se izravni ili neizravni prijenos vlasništva.

Članak 2.

Bez obzira na odredbe drugog zakona ili propisa, državnom imovinom se može raspolagati samo sukladno odredbama ovog zakona.

Svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspolaze imovinom iz članka 1. ovog zakona suprotno odredbama ovog zakona, ništav je.

Članak 3.

Sljedeća imovina će biti izuzeta od zabrane utvrđene u članku 1. ovog zakona i uključuje:

1. Imovinu i prava poduzeća, registrirana kao takva, koja su predmet privatizacije kako je definirano odredbom članka 1. Zakona o privatizaciji državnog kapitala u poduzećima u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 24/98, 62/02, 38/03 i 65/03); i koja su trenutno određena ili će biti određena kao sastavni dio odobrene aktivne bilance poduzeća kako je regulirano Zakonom o početnoj bilanci stanja u postupku privatizacije državnog kapitala u poduzećima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 24/98). Nadležno tijelo, sukladno pomenutim zakonima, ima pravo utvrditi izmijenjenu i dopunjenu aktivnu bilancu, ali će po službenoj dužnosti izvijestiti Povjerenstvo o svakom dodavanju bilanci imovine utvrđene u članku 1. ovog zakona; i

2. Imovinu koja je predmet prodaje prema Zakonu o privatizaciji stanova u državnom vlasništvu ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 11/00, 20/00, 18/01, 35/01, 65/01, 47/02, 65/03, 03/04, 70/04 i 2/05).

Osim toga, Povjerenstvo za državnu imovinu utemeljeno Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 10/05, u daljnjem tekstu: "Povjerenstvo") može, na prijedlog zainteresirane strane, odlučiti određenu državnu imovinu izuzeti od privremene zabrane prema ovom zakonu.

Dio državne imovine koja će i dalje služiti za potrebe obrane se, na temelju i sukladno čl. 71-74. Zakona o obrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 88/05), također izuzima od privremene zabrane proglašene ovim zakonom.

Članak 4.

Privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom sukladno ovom zakonu ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje provedba kriterija koji će se primjenjivati za utvrđivanje imovine koja je u vlasništvu Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, i utvrđuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, koji će se donijeti na preporuke Povjerenstva, odnosno do potvrđivanja prihvatljivog i održivog rješenja pitanja raspodjele državne imovine između države i drugih nivoa vlasti od strane Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira ili dok visoki predstavnik drugačije ne odluči.

V. Dopustivost

14. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredaba članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. Pravila Ustavnog suda.

15. Članak VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a) Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji pro- isteknu iz ovog Ustava između entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:

- Je li odluka nekog entiteta da uspostavi posebne paralelne odnose sa susjednom državom sukladna ovom Ustavu, uključujući i odredbe koje se tiču suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine.

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Spor može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući ili dopredsjedavajući jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta.

16. Članak 19. Pravila Ustavnog suda u relevantnom dijelu glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

17. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnijelo je 13 poslanika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, koji ukupno broji 42 člana, što čini "jednu četvrtinu članova bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine", što upućuje na zaključak da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-15/21 od 14. srpnja 2022. godine, točka 23. s daljnjim referencama, dostupna na www.ustavnisud.ba).

18. Dalje, za Ustavni sud se postavlja pitanje dopustivosti zahtjeva, u smislu članka 19. stavak (1) točka a) Pravila Ustavnog suda, s obzirom na to da je osporen akt niže pravne snage od

zakona. Ustavni sud je u svojoj praksi iz nadležnosti članka VI/3.(a) Ustava BiH uspostavljao nadležnost i ispitivao ustavnost akata niže pravne snage od zakona kada takvi akti pokreću pitanje kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-4/05* od 22. travnja 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 32/05, i Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-7/05* od 2. prosinca 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 45/05). U oba predmeta Ustavni sud je zaključio da ima nadležnost odlučivati o osporenim aktima u smislu članka VI/3.(a) Ustava BiH zato što su se zahtjevi za ocjenu ustavnosti odnosili na pitanja koja proizlaze iz Ustava Bosne i Hercegovine i međunarodnih sporazuma kojima se garantira zaštita ljudskih prava, a ticali su se ostvarivanja ljudskih prava i ustavnih načela, tj. načela konstitutivnosti naroda i prava na zabranu diskriminacije.

19. Ustavni sud ukazuje da je u dosadašnjoj praksi izgradio i stav da pitanje sukoba nadležnosti između različitih razina vlasti u Bosni i Hercegovini u odnosu na ustavnu nadležnost za donošenje podzakonskih akata može dovesti do pokretanja ustavnog spora u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. Upravo imajući u vidu odredbe iz članka VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine prema kojima će "Ustavni sud podržati ovaj Ustav", kao i odredbe iz istog članka koje u relevantnom dijelu glase "uključujući ali ne ograničavajući se", u svezi s kojima Ustavni sud promatra i odredbe o podjeli nadležnosti iz članka III. Ustava Bosne i Hercegovine, te imajući u vidu i ustavno načelo pravne države iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud smatra da ima nadležnost odlučivati o ustavnom sporu u kojem se tvrdi da je izvršni organ vlasti donio podzakonski akt za čije donošenje nije imao nadležnost prema Ustavu Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-10/14* od 4. srpnja 2014. godine, točka 79., objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 61/14 od 5. kolovoza 2014. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba). Pri tome, Ustavni sud je u svojoj praksi protumačio da spor ne može proizlaziti iz redovnih pozitivnopravnih propisa, već se mora ticati određenog pitanja koje je regulirano Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj *U-12/08* od 30. siječnja 2009. godine, točka 7., objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 62/09, dostupna i na www.ustavnisud.ba).

20. Osim navedenog, Ustavni sud smatra da bi se dopustivost ovog zahtjeva trebala riješiti u skladu sa stajalištem Ustavnog suda da se nadležnost za ocjenu ustavnosti može prihvatiti ukoliko osporeni akt izlazi izvan okvira zakona, odnosno ukoliko osporeni akt regulira materiju koju bi trebao regulirati zakon. Naime, tumačeći obrazloženje iz Odluke Ustavnog suda broj *U-5/17* od 28. rujna 2017. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) u kojoj je navedeno: "Ustavni sud zaključuje da Pravilnik, propisujući kvalifikacijsku karticu vozača, nije izašao iz okvira Zakona, kako su to naveli podnositelji zahtjeva", može se zaključiti da bi se nadležnost za ocjenu ustavnosti mogla prihvatiti kada bi osporeni akt izlazio izvan okvira zakona, tj. kada bi podzakonski akt regulirao materiju koju treba regulirati zakon. U konkretnom slučaju, iako osporeni akt nije "zakon" u formalnom i materijalnom smislu, očigledno je da je donesen unatoč tome što na državnoj razini nije donesen zakon kojim bi se riješilo pitanje državne imovine. Također, osporeni akt je donesen suprotno zabrani raspolaganja državnim zemljištem koje obuhvaća i šume i šumska zemljišta, prema članku 1. stavak 2. točka 4. Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnim imovinom (u daljnjem tekstu: Zakon o privremenoj zabrani).

21. S obzirom na to da je očigledno da u ovom slučaju dolazi u pitanje nadležnost organa za donošenje osporenog akta kojim se raspoláže državnom imovinom, iako na državnoj razini nije

donesen zakon koji će riješiti pitanje državne imovine, kao i da osporeni akt izlazi "izvan okvira zakona" jer je donesen suprotno Zakonu o privremenoj zabrani, Ustavni sud smatra da ima nadležnost za odlučivanje u ovom predmetu.

22. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud zaključuje da je zahtjev dopustiv zato što ga je podnio ovlašteni subjekt, te stoga što ne postoji nijedan formalni razlog iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda zbog kojeg zahtjev ne bi bio dopustiv.

VI. Meritum

23. Ustavni sud zapaža da se zahtjevom pokreće pitanje je li sporna odluka kojom je Vlada RS utvrdila način i uvjete prodaje šume i šumskog zemljišta na području Jahorine u skladu sa čl. I/1., I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

24. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se u više svojih odluka bavio pitanjem reguliranja državne imovine, a u Odluci broj *U-28/22* Ustavni sud je kronološki prikazao dosadašnju praksu u svezi s tim pitanjem (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-28/22* od 21. ožujka 2024. godine, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 27/24, toč. 24. i 26.).

25. U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da su podnositelji zahtjeva iznesenim navodima i dokazima dostavljenim uz zahtjev učinili izvjesnim da se radi o šumi i šumskom zemljištu kojima je raspolagala Vlada RS. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je u Odluci broj *U-4/21* utvrdio da osporene odredbe Zakona o šumama RS u dijelu koji glasi "u vlasništvu Republike" nisu u skladu sa čl. I/1., III/3.(b) i IV/4.(e) Ustava Bosne i Hercegovine "zato što se pitanja koja se odnose na utvrđivanje vlasničkog statusa državne imovine, kao i nadležnost u svezi s tim između državnih i entitetskih organa trebaju regulirati zakonom koji će biti donesen na državnoj razini jer su ta pitanja, prema navedenim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, u isključivoj nadležnosti države BiH" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-4/21* od 23. rujna 2021. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 63/21, točka 47.). Ustavni sud je u istoj odluci u točki 40. naveo "kako je osporenim člancima propisano da su šume i šumsko zemljište 'u vlasništvu Republike', oni su na taj način pravno evidentirani kao imovina Republike Srpske i dodijeljeni su Republici Srpskoj. Prethodno je obrazloženo da državna imovina (imovina države BiH) obuhvaća (i) šume i šumsko zemljište. Stoga, Ustavni sud mora zaključiti da osporene odredbe Zakona o šumama nisu u skladu sa čl. I/1., III/3.(b) i IV/4.(e) Ustava BiH". Ustavni sud je tom odlukom naložio Narodnoj skupštini RS da u roku od šest mjeseci od dana dostave odluke sporne odredbe Zakona o šumama RS uskladi s Ustavom Bosne i Hercegovine. Ustavni sud je 6. srpnja 2022. godine donio Rješenje o neizvršenju Odluke broj *U-4/21*, te sporne odredbe Zakona o šumama RS stavio izvan snage budući da Narodna skupština RS u ostavljenom roku nije postupila po nalogu Ustavnog suda, niti je do odlučnja o ovom zahtjevu obavijestila Ustavni sud da je ispunila obvezu iz Odluke broj *U-4/21*.

26. Dalje, odredbom članka 1. točka 4) Zakona o privremenoj zabrani, koji se primjenjuje na državnoj razini, propisano je da državnu imovinu čine "rijeke, šume i šumsko zemljište, za koje je Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio da predstavljaju državnu imovinu u svojim odlukama u predmetima br. *U-9/19* i *U-4/21*". Osim toga, člankom 2. stavak 2. Zakona o privremenoj zabrani propisano je da su ništavi "svaka odluka, akt, ugovor ili bilo koji drugi pravni instrument kojim se raspoláže imovinom iz članka 1. ovog Zakona suprotno odredbama ovog Zakona, a člankom 4. da privremena zabrana raspolaganja državnom imovinom u skladu s ovim Zakonom ostaje na snazi do

stupanja na snagu zakona na državnoj razini kojim se uređuju prava vlasništva i upravljanja državnom imovinom, a koji bi usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, odnosno sve dok visoki predstavnik drukčije ne odluči". Imajući to u vidu, kao i zaključke iz Odluke broj U-4/21 i navode iz zahtjeva, Ustavni sud smatra da je osporenim aktom Vlada RS neovlašteno raspolagala državnom imovinom koja se nalazi pod režimom privremene zabrane raspolaganja. Činjenica da Parlamentarna skupština BiH još uvijek nije donijela zakon kojim će regulirati pravo vlasništva i upravljanja državnom imovinom ne može biti opravdanje za donošenje osporene odluke, kojom je entitetska vlada raspolagala državnom imovinom, za što nije bila nadležna.

27. U takvim okolnostima Ustavni sud zaključuje da osporena odluka nije u skladu sa čl. I/1., I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

28. Odlučujući o djelovanju odluke Ustavnog suda, u skladu sa člankom 61. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, te imajući u vidu sadržaj članka 2. stavak 2. Zakona o privremenoj zabrani, Ustavni sud je utvrdio ništavost osporene odluke *ab initio*. Također, polazeći od činjenice da su na temelju takve odluke poduzete daljnje aktivnosti za korištenje šumskog zemljišta u druge svrhe,

Ustavni sud je, na temelju članka 61. Pravila Ustavnog suda, naložio Vladi RS i Ministarstvu trgovine i turizma RS da ponište sve odluke i aktivnosti koje su utemeljene na osporenoj odluci. U skladu s tim, nijedan privremeni korisnik se ne može smatrati savjesnim i ne uživa zaštitu na temelju propisa kojima su regulirana stvarna prava na nekretninama.

VII. Zaključak

29. Ustavni sud zaključuje da osporena odluka kojom je Vlada RS raspolagala državnom imovinom koja je pod zabranom raspolaganja i koja je u isključivoj nadležnosti institucija BiH nije u suglasnosti sa čl. I/1., I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

30. Na temelju članka 59. st. (1) i (2), članka 61. st. (1), (2) i (3) i članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

31. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Seada Palavrić, v. r.

С А Д Р Ж А Ј

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- 545 Одлука о именовану секретара Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (српски језик) 1
Одлука о именовану секретара Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (босански језик) 1
Одлука о именовану тјјника Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (хрватски језик) 1

САВЈЕТ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- 546 Одлука о употреби дијела средстава акумулираног вишка прихода над расходима Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине оствареног закључно са 31.12.2021. године (српски језик) 2
Одлука о употреби дијела средстава акумулираног вишка прихода над расходима Регулаторне Агенције за комуникације Босне и Херцеговине оствареног закључно са 31.12.2021. године (босански језик) 2
Одлука о употреби дијела средстава акумулираног вишка прихода над расходима Регулаторне Агенције за комуникације Босне и Херцеговине оствареног закључно са 31.12.2021. године (хрватски језик) 3
547 Рјешење о именовану руководећег државног службеника - секретара с посебним задатком у Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (српски језик) 4
Рјешење о именовану руководећег државног службеника - секретара с посебним задатком у Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (босански језик) 4
Рјешење о именовану руководећег државног службеника - тјјника с посебним задатком у Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (хрватски језик) 4

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- 548 Упутство о начину спровођења Одлуке о квалитету течних нафтних горива (српски језик) 5
Упутство о начину provoђења Одлуке о квалитету течних нафтних горива (босански језик) 7
Упутство о начину provedбе Одлуке о квалитету текућих нафтних горива (хрватски језик) 9

МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- 549 Упутство о провођењу надзора над законитошћу рада Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине (српски језик) 11
Упутство о provoђењу надзора над законитошћу рада Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине (босански језик) 13
Упутство о provedби надзора над законитошћу рада Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине (хрватски језик) 14

ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ - ДЕРК

- 550 Одлука о издавању привремене лиценце за дјелатност међународне трговине електричном енергијом (српски језик) 16
Одлука о издавању привремене лиценце за дјелатност међународне трговине електричном енергијом (босански језик) 17
Одлука о издавању привремене лиценце за дјелатност међународне трговине електричном енергијом (хрватски језик) 17
551 Одлука о одобрењу Индикативног плана развоја производње за период 2025 - 2034. година (српски језик) 17
Одлука о одобрењу Индикативног плана развоја производње за период 2025. - 2034. година (босански језик) 17

	Odluka o odobrenju Indikativnog plana razvoja proizvodnje za razdoblje 2025. - 2034. godina (hrvatski jezik)	17	Popis lijekova kojima je ukinuta dozvola za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	129	
552	Одлука о наставку коришћења лиценце (српски језик)	18	АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ		
	Odluka o nastavku korištenja licence (bosanski jezik)	18	560	Одлука о усвајању Извјештаја о раду за 2023. годину (српски језик)	130
553	Одлука о наставку коришћења лиценце (српски језик)	18		Odluka o usvajanju Izvještaja o radu za 2023. godinu (bosanski jezik)	133
	Odluka o suspenziji privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (bosanski jezik)	19	561	Одлука о усвајању Финансијског плана Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине за 2024. годину (српски језик)	140
	Odluka o suspenziji privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (hrvatski jezik)	19		Odluka o usvajanju Financijskog plana Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2024. godinu (bosanski jezik)	141
				Odluka o usvajanju Financijskog plana Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine za 2024. godinu (hrvatski jezik)	141
	КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ			АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ ХРАНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	
554	Рјешење број УП 06-26-2-005-64/23 (српски језик)	19	562	Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Бамија из Брчко дистрикта БиХ" заштићеном ознаком географског поријекла (српски језик)	142
	Rješenje broj UP 06-26-2-005-64/23 (bosanski jezik)	45		Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Bamija iz Brčko distrikta BiH" zaštićenom oznakom geografskog porijekla (bosanski jezik)	142
555	Допунско рјешење број УП 06-26-2-005-70/23 (српски језик)	90		Обавјест о захтјеву за регистрацију назива "Bamija iz Brčko distrikta BiH" zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla (hrvatski jezik)	142
	Dopunsko rješenje broj UP 06-26-2-005-70/23 (bosanski jezik)	90	563	Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Мајевички мед" заштићеном ознаком географског поријекла (српски језик)	142
	Dopunsko rješenje broj UP 06-26-2-005-70/23 (hrvatski jezik)	91		Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Majevički med" zaštićenom oznakom geografskog porijekla (bosanski jezik)	143
				Обавјест о захтјеву за регистрацију назива "Majevički med" zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla (hrvatski jezik)	143
	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И БЕХЕРЦЕГОВИНЕ		564	Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Травнички сир" заштићеном ознаком географског поријекла (српски језик)	143
556	Упутство о провођењу Плана праћења и контроле резидуа за 2024. годину (српски језик)	93		Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Travnički sir" zaštićenom oznakom geografskog porijekla (bosanski jezik)	143
	Uputa o provođenju Plana praćenja i kontrole rezidua za 2024. godinu (bosanski jezik)	103		Обавјест о захтјеву за регистрацију назива "Travnički sir" zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla (hrvatski jezik)	144
	Naputak o provođenju Plana praćenja i kontrole rezidua za 2024. godinu (hrvatski jezik)	112	565	Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Рогатички кромпир" заштићеном ознаком географског поријекла (српски језик)	144
				Обавјештење о захтјеву за регистрацију назива "Rogatički krompir" zaštićenom oznakom geografskog porijekla (bosanski jezik)	144
				Обавјест о захтјеву за регистрацију назива "Rogatički krumpir" zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla (hrvatski jezik)	144
	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ			АГЕНЦИЈА ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	
557	Преглед постављених државних службеника по јавним огласима за јуни 2024. године (српски језик)	121	566	Саопштење о просјечној мјесечној бруто плати запослених у Босни и Херцеговини за мај 2024. године (српски језик)	145
	Pregled postavljenih državnih službenika po javnim oglasima za juni 2024. godine (bosanski jezik)	123			
	Pregled postavljenih državnih službenika po javnim natječajima za lipanj 2024. godine (hrvatski jezik)	124			
558	Преглед постављених државних службеника по интерним огласима за јуни 2024. године (српски језик)	126			
	Pregled postavljenih državnih službenika po internim oglasima za juni 2024. godine (bosanski jezik)	127			
	Pregled postavljenih državnih službenika po internim natječajima za lipanj 2024. godine (hrvatski jezik)	127			
	АГЕНЦИЈА ЗА ЛИЈЕКОВЕ И МЕДИЦИНСКА СРЕДСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ				
559	Списак лијекова којима је укинута дозвола за стављање у промет на тржиште Босне и Херцеговине (српски језик)	128			
	Spisak lijekova kojima je ukinuta dozvola za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	128			

	Saopćenje o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za maj 2024. godine (bosanski jezik)	145		ИНСТИТУТ ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	
	Priopćenje o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za svibanj 2024. godine (hrvatski jezik)	145	568	Рјешење број 04-47-5-526-21/23 ВТ (српски језик)	145
567	Саопштење о просјечној исплаћеној мјесечној нето плати запослених у Босни и Херцеговини за мај 2024. године (српски језик)	145		Рјешење број 04-47-5-526-21/23 VT (bosanski jezik)	147
	Saopćenje o prosječnoj isplaćenoj mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za maj 2024. godine (bosanski jezik)	145		Рјешење број 04-47-5-526-21/23 VT (hrvatski jezik)	148
	Priopćenje o prosječnoj isplaćenoj mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za svibanj 2024. godine (hrvatski jezik)	145		УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	
			569	Одлука број У-3/24 (српски језик)	149
				Odluka broj U-3/24 (bosanski jezik)	157
				Odluka broj U-3/24 (hrvatski jezik)	165
			570	Одлука број У-6/24 (српски језик)	172
				Odluka broj U-6/24 (bosanski jezik)	177
				Odluka broj U-6/24 (hrvatski jezik)	181

SLUŽBENI GLASNIK
BOSNE I HERCEGOVINE
Izdaje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на босанском, хрватском и српском језику

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издавач: ЈП НИО Службени лист БиХ
Ц. Биједића 39/III, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина
Директор и одговорни уредник: Драган Прусина
Техничка припрема:
Уредништво ЈП НИО Службени лист БиХ
Штампа: УНИОНИНВЕСТПЛАСТИКА д. д. Сарајево
За штампарију: Мухамед Мирвић
Телефони:

Централа:	033 72 20 30
Директор:	033 72 20 61
Уредништво:	033 72 20 38
Рачуноводство:	033 72 20 48
Служба за правне и опште послове:	033 72 20 51
Претплата:	033 72 20 54
Огласни одјел:	033 72 20 49 и 72 20 50
Комерцијала са пословницом и продајом:	033 72 20 43

Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши УНАПРИЈЕД у корист рачуна:

UNICREDIT BANK ДД	338-320-22000052-11
ASA BANKA ДД Сарајево	134-470-10067655-09
ADDIKO BANK АД	
Бања Лука, филијала Брчко	552-000-00000017-12
RAIFFEISEN BANK DD БиХ Сарајево	
	161-000-00071700-57

Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од изласка листа.

Идентификацијски број	4200226120002
Порески број	01071019
ПДВ број	200226120002

Претплата за II полугодиште 2024. године на "Службени гласник Босне и Херцеговине", 120,00 КМ.
Web издање: <http://www.sluzbenilist.ba>
Годишња претплата 240,00 КМ по кориснику
e-mail: redakcija@sllist.ba - oglasl@sllist.ba - pretplata@sllist.ba - racunovodstvo@sllist.ba - jnb.komercijala@sllist.ba